

TE IS MEGÉRTHETED A BIBLIÁT!

**A Pál szerinti evangélium:
A rómaiakhoz írt levél**

BOB UTLEY

A HERMENEUTIKA PROFESZORA

(BIBLIAI ÉRTELMEZÉS)

TANULMÁNYOZÁST ELŐSEGÍTŐ KOMMENTÁR SOROZAT

ÚJSZÖVETSÉG, 5. KÖTET

BIBLE LESSONS INTERNATIONAL, MARSHALL, TEXAS

1998

www.BibleLessonsIntl.com

Ezt a kötetet az én csodálatos barátomnak,
segítőmnek, munkatársamnak,
életem örömének,
feleségemnek

Peggy-nek
ajánlom.

Aki bátorított,
megerősített, és képessé tett arra,
hogy azzá a szolgálóvá váljak, amivé Isten elhívott és amire ajándékokat adott.

TARTALOM

Az ebben a kommentárban előforduló rövidítések.....	7.
A szerző személyes előszava: Hogyan segíthet neked ez a kommentár?.....	10.
Útmutató a helyes bibliaolvasáshoz: A megerősített igazság személyes keresése.....	12.
Kommentár:	
Bevezetés a Rómaiakhoz írt levélhez	23.
Róma 1	29.
Róma 2	65.
Róma 3	83.
Róma 4	104.
Róma 5	118.
Róma 6	137.
Róma 7	150.
Róma 8	165.
Róma 9	196.
Róma 10	219.
Róma 11	232.
Róma 12	246.
Róma 13	265.
Róma 14	284.
Róma 15	298.
Róma 16	313.
Függelék 1: Görög nyelvtani kifejezések rövid definíciói.....	329.
Függelék 2: Szövegkritika.....	339.
Függelék 3: Szójegyzék	343.
Függelék 4: Hitvallás	354.

KÜLÖNLEGES TÉMÁK TARTALOMJEGYZÉKE

Kiküld (Apostellō), 1:1.....	32
A korai egyház <i>kerygmája</i> , 1:2	33
Az Isten fia, 1:3.....	34
A test (<i>Sarx</i>), 1:3.....	36
Az istenség nevei, 1:4.....	37
Bob evangéliumi előítéletei, 1:5.....	42
Elhívottnak lenni, 1:6.....	43
Szentek, 1:6.....	44
Az Atya, 1:7.....	45
Igaznak lenni, 1:17.....	49
Az „igazság” Pál írásaiban, 1:18.....	54
Pusztítás, rombolás, megrontás (<i>Phtheirē</i>), 1:23.....	56
A szív, 1:24.....	57
Örökké, 1:25.....	58
Ámen, 1:25.....	59
Homoszexualitás, 1:26,27.....	60
Bűnök és erények az Újszövetségben, 1:28-31.....	61
Hogyan használja Pál a „ <i>huper</i> ” [hiper] szót szóösszetételekben, 1:30.....	62
Megtérés, 2:4.....	68
Rasszizmus, 2:11.....	71
Dicsékvés, 2:17.....	77
Görög szavak és szóösszetételek a „kísértés/próba” kifejezésekre, 2:18.....	78
Semmi és üresség (<i>Katargeō</i>), 3:3.....	85
Dicsőség, 3:23.....	95

Az ember üdvösségének újszövetségi bizonyítéka, 3:24.....	95
Váltásdíj/megváltás, 3:24.....	96
Hit, 4:5.....	107
Pecsét, 4:11.....	111
A garancia, 4:16.....	113
Békesség, 5:1.....	121
Megállni (<i>Histēmi</i>), 5:2.....	122
Megpróbáltatás, 5:3.....	124
Az Isten királyságában való uralkodás 5:17,18.....	133
Keresztség, 6:3-4.....	140
Megszentelődés, 6:4.....	141
Forma /példa (<i>Tupos</i>), 6:17.....	147
Pál dicsőítése, imádsága, és Istennek való hálaadása, 7:25.....	163
Jézus és a Lélek, 8:9.....	172
A Szentháromság, 8:11.....	173
A hívők öröksége, 8:17.....	178
Természeti kincsek, 8:19.....	179
Remény, 8:25.....	184
A kitartás szükségessége, 8:25.....	185
A Szentlélek személyisége, 8:2.....	186
Elsőszülött, 8:29.....	189
Kiválasztás/eleve elrendelés és a teológiai egyensúly szükségessége, 8:33.....	191
<i>Archē</i> , 8:38.....	194
Közbenjáró imádság, 9:3.....	200
Átok (<i>Anathema</i>), 9:3.....	203
Szövetség, 9:4.....	205
A maradék három jelentése, 9:27-28.....	214
Sarokkő, 9:33.....	217

Alávetettség, 10:3.....	221
Görög igeidők használata az üdvösségre, 10:4.....	223
Megvallás, 10:9.....	225
Az Úr neve, 10:9.....	226
A názáreti Jézus, 10:13.....	227
A titok, 11:25.....	241
Szent, 12:1.....	248
A jelen és az eljövendő korszak, 12:2.....	250
Megújítás (<i>Anakainōsis</i>), 12:2.....	251
Isten akarata (<i>Thelēma</i>), 12:2.....	252
Újszövetségi prófécia, 12:6.....	255
Nagylelkű, őszinte (<i>Haplotes</i>), 12:8.....	258
<i>Koinōnia</i> , 12:13.....	261
Emberi kormányzat, 13:1.....	267
Pál meglátásai a mózesi törvénnyel kapcsolatban, 13:9.....	273
A II. Mózes 20 jegyzete, 13:15,17.....	273
Erőtlenség, 14:1.....	286
Megítélhetik-e a keresztények egymást? 14:13.....	291
Isten országa, 14:17.....	293
Építés, 15:2.....	300
Bőség/bővölködés (<i>Perissevō</i>), 15:13.....	304
A keresztény és az éhezők, 15:26.....	309
Nők a Bibliában, 16:1.....	315
Gyülekezet (<i>Ekklesia</i>), 16:1.....	318
A személyes gonosz, 16:20.....	323
Örökkévaló, 16:26.....	327

AZ EBBEN A KOMMENTÁRBAN HASZNÁLT RÖVIDÍTÉSEK

AB Anchor Bible Commentaries, ed. William Foxwell Albright and David Noel Freedman
(Horgony/Segítő Biblia kommentárok, szerkesztők: William Foxwell Albright és David Noel Freedman)

ABD Anchor Bible Dictionary (6 vols.), ed. David Noel Freedman
(Horgony Biblia szótár [6 kötet], szerkesztő: David Noel Freedman)

AKOT Analytical Key to the Old Testament by John Joseph Owens
(Elemző kulcs az Ószövetséghez, John Joseph Owens)

ANET Ancient Near Eastern Texts, James B. Pritchard
(Régi Közel-Keleti szövegek, James B. Pritchard)

BDB A Hebrew and English Lexicon of the Old Testament by F. Brown, S. R. Driver and C. A. Briggs
(Héber és angol nyelvű lexikon az Ószövetségről, F. Brown, S. R. Driver és C. A. Briggs)

BHS Biblia Hebraica Stuttgartensia, GBS, 1997

IDB The Interpreter's Dictionary of the Bible (4 vols.), ed. George A. Buttrick
(Az értelmező bibliai szótára [4 kötet], szerkesztő: George A. Buttrick)

ISBE International Standard Bible Encyclopedia (5 vols.), ed. James Orr
(Nemzetközi standard bibliai enciklopédia [5 kötet], szerkesztő: James Orr)

JB Jerusalem Bible
(Jeruzsálem Biblia)

JPSOA The Holy Scriptures According to the Masoretic Text: A New Translation (The Jewish Publication Society of America)
(A Szentírás maszoréta szövegek alapján: Az új fordítás (Amerikai Zsidó Kiadó Társaság))

KB The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament by Ludwig Koehler and Walter Baumgartner
(Az Ószövetség héber és arám nyelvű lexikona, Ludwig Koehler és Walter Baumgartner)

LAM The Holy Bible From Ancient Eastern Manuscripts (the Peshitta) by George M. Lamsa

(A Szent Biblia az ősi keleti kéziratok alapján [pesitta változat], George M. Lamsa)

LXX Septuagint (Greek-English) by Zondervan, 1970

(Septuaginta [görög–angol], Zondervan Kiadó, 1970)

MOF A New Translation of the Bible by James Moffatt

(A Biblia új fordítása, James Moffatt)

MT Masoretic Hebrew Text

(Maszoréta héber szöveg)

NAB New American Bible Text

(Új amerikai Biblia szöveg)

NASB New American Standard Bible

(Új Amerikai standard Biblia)

NEB New English Bible

(Új angol nyelvű Biblia)

NET NET Bible: New English Translation, Second Beta Edition

(ÚAF Biblia: Új angol nyelvű fordítás, Second Beta Szerkesztőség)

NIDOTTE New International Dictionary of Old Testament Theology and Exegesis (5 vols.), ed. Willem A. VanGemeren

(Az ószövetségi teológia és egzegézis új nemzetközi szótára [5 kötet], szerkesztő: Willem A. VanGemeren)

NRSV New Revised Standard Bible

(Új javított standard Biblia)

NIV New International Version

(Új nemzetközi változat)

NJB New Jerusalem Bible

(Új Jeruzsálem Biblia)

OTPG Old Testament Parsing Guide by Todd S. Beall, William A. Banks and Colin Smith

(Ószövetségi elemzői útmutató, Todd S. Beall, William A. Banks és Colin Smith)

REB Revised English Bible
(Javított angol nyelvű Biblia)

RSV Revised Standard Version
(Javított standard változat)

SEPT The Septuagint (Greek-English) by Zondervan, 1970
(A Septuaginta [görög–angol], Zondervan Kiadó, 1970)

TEV Today's English Version from United Bible Societies
(Mai angol változat, Egyesült Bibliai Szövetség)

YLT Young's Literal Translation of the Holy Bible by Robert Young
(A Szent Biblia Young szó szerinti fordításában, Robert Young)

ZPBE Zondervan Pictorial Bible Encyclopedia (5 vols.), ed. Merrill C. Tenney
(Zondervan képes bibliai enciklopédia [5 kötet], szerkesztő, Merrill C. Tenney)

A SZERZŐ SZEMÉLYES ELŐSZAVA: HOGYAN SEGÍTHET NEKED EZ A KOMMENTÁR?

A bibliai értelmezés egy ésszerű és egyben szellemi folyamat, ami arra törekszik, hogy megértsen egy ősi, ihletett írókat oly módon, hogy az Istentől származó üzenet a mai időkben is érthető és alkalmazható legyen.

A szellemi folyamat döntő, de nagyon nehéz meghatározni. Magában foglalja az Istennek való alárendeltséget és az Isten felé való nyitottságot. Szükséges, hogy ott legyen az éhség (1) Iránta, (2) ismerni akarására, és (3) az Ő szolgálatára. Ez a folyamat magában foglalja az imádságot, a megvallást és az életmód változtatásra való hajlandóságot. A Szentlélek jelenléte döntő fontosságú a megértési folyamatban, de az, hogy őszinte, istenfélő keresztények miért értelmezik különböző módokon a Bibliát, ez maga rejtély.

Az ésszerű folyamatot könnyebb megmagyarázni. A szöveghez következetesnek kell maradnunk és pontosnak kell lennünk, és nem szabad, hogy a személyes vagy felekezeti előítéleteink befolyásoljanak. Történelmileg mindannyian feltételekhez vagyunk kötve. Egyikünk sem tud objektív, semleges értelmező lenni. Ez a kommentár egy óvatos, ésszerű folyamatot biztosít, ami három értelmező alapelvet is tartalmaz, amelyek úgy vannak megalkotva, hogy segítsenek nekünk felülkerekedni az előítéleteinken.

Első Alapelv

Az első alapelv az, hogy vegyük figyelembe azt a történelmi kort, amiben a könyv íródott, és azt a bizonyos történelmi alkalmat, ami miatt megíródott. Az eredeti írónak volt egy célja és egy üzenete, amit szeretett volna továbbítani. A szöveg nem jelenthet számunkra olyasvalamit, amit nem jelentett az eredeti, ősi, ihletett szerzőnek. Az ő szándéka – nem pedig a mi történelmi, érzelmi, kulturális, személyes vagy felekezeti szükségünk – a lényeg. Az alkalmazás szerves része az értelmezésnek, de a helyes értelmezésnek minden esetben meg kell előznie az alkalmazást. Folyamatosan ismételnünk kell, hogy minden bibliai szövegnek egy, csak egyetlen egy jelentése van. Ez a jelentés az, amit az eredeti bibliai író a Szentlélek vezetésével szeretett volna elmondani a saját korában. Ennek az egyetlen egy jelentésnek lehet többféle alkalmazási lehetősége a különböző kultúrákban és helyzetekben. Ezeket az alkalmazásokat össze kell kötni az eredeti író központi igazságával. Éppen ezért ez a tanulmányozást elősegítő kommentár úgy lett megalkotva, hogy a Biblia minden könyvéhez nyújtson egy-egy bevezetést.

Második Alapelv

A második alapelv az, hogy azonosítsuk az irodalmi egységeket. Minden bibliai könyv egy egységesített dokumentum. Azoknak, akik értelmezik, nincs joguk ahhoz, hogy elkülönítsék az igazság egy aspektusát a többitől. Éppen ezért arra kell törekednünk, hogy az adott bibliai könyv egészének célját megértsük, mielőtt az egyes irodalmi egységeket értelmeznénk. A különálló részek – fejezetek, bekezdések vagy versek – nem jelenthetnek olyasvalamit, amit az egész egység maga nem jelent. Az értelmezésnek mindig az egészet néző deduktív (levezető) megközelítéstől a részek induktív (következtető) megközelítéséig kell irányulnia. Éppen ezért ez a tanulmányozást elősegítő kommentár úgy lett megalkotva, hogy segítsen a tanulmányozónak az irodalmi egységek szerkezetét bekezdésenként analizálni. A bekezdések, ugyanúgy mint a fejezetek és a különböző felosztások, nem ihletettek, de segítenek abban, hogy a különböző gondolati egységeket megkülönböztethessük.

Bekezdések szintjén értelmezni, – nem mondatonként, nem mellékmondatokként, kifejezésenként vagy szavanként – ez a kulcs ahhoz, hogy követhessük az eredeti bibliai író által továbbadandó jelentést. A bekezdések egy egységesített témán alapszanak, amiket gyakran nevezünk témának vagy a témát összefoglaló mondatnak. Minden szó, kifejezés, mellékmondat és mondat, ami a

bekezdésben található, valahogyan ehhez az egységesített témához kapcsolódik. Korlátozzák, kiteljesítik, magyarázzák és/vagy megkérdőjelezzik. A valódi kulcs a helyes értelmezéshez az, hogy követni kell az eredeti szerző gondolatát bekezdésről bekezdésre a különböző irodalmi egységeken át, amelyek a bibliai könyv egészét alkotják. Ez a tanulmányozást elősegítő kommentár úgy lett megalkotva, hogy segítsen a tanulmányozónak ezt tenni különböző modern angol nyelvű bibliafordítások összehasonlításával. Ezek a fordítások azért lettek kiválasztva, mert különböző fordítási nézeteket alkalmaznak:

1. A United Bible Society (Egyesült Biblia Társaság) görög szövege a negyedik átdolgozott kiadás (UBS⁴). Ennek a szövegét modern szövegértelmező tudósok osztották bekezdésekre.
2. A New King James Version (Új King James Fordítás), (NKJV) egy szóról szóra való fordítása a görög kéziratoknak, amiket Textus Receptus-nak hívnak. Ennek a fordításnak a bekezdési beosztásai hosszabbak, mint a többi fordításnak. Ezek a hosszabb bekezdések segítenek a tanulmányozónak meglátni az egységesített témákat.
3. A New Revised Standard Version (az Új Átdolgozott Standard Fordítás), (NRSV) egy módosított szóról szóra való fordítás. Ez átmenetet alkot a következő két modern változat között. Ennek a bekezdés felosztása igen jó segítség a különböző témák meghatározásában.
4. A Today's English Version (a Mai Angol Fordítás), (TEV) egy dinamikus egyenértékű fordítás, amit a United Bible Society adott ki. Arra törekszik, hogy a Bibliát oly módon fordítsa le, hogy a modern kori, angolul beszélő olvasó vagy előadó megérthesse az eredeti görög szöveg jelentését. Gyakran, legfőképp az evangéliumokban, a bekezdéseket aszerint osztja fel, hogy ki a beszélő, nem pedig témák szerint, ugyanúgy mint az NIV fordítás. Az értelmező számára ez nem igazán hasznos. Érdekes megfigyelni, hogy mind az UBS⁴, mind a TEV fordítások lényege ugyanaz, a felosztásuk viszont különbözik.
5. A Jerusalem Bible (a Jeruzsálem Biblia), (JB) egy dinamikus egyenértékű fordítás, ami a Francia Katolikus fordításon alapszik. Nagyon hasznos abban, hogy a bekezdéseket egy európai nézőpontból hasonlítja össze.
6. A bekeretezett szöveg az 1995-ös kiadású Updated New American Standard Bible (Frissített Új Amerika Standard Biblia), (NASB) – ból való, ami egy szóról szóra való fordítás. A versről versre való megjegyzések ezt a felosztást követik.

Harmadik Alapelv

A harmadik alapelv az, hogy a Bibliát különböző fordításokban olvassuk, hogy a jelentésnek a lehető legkiterjedtebb választékát is megismerhessük (jelentésstanilag), amit csak a bibliai szavak és kifejezések tartalmazhatnak. Gyakran egy görög kifejezés vagy szó többféle módon is értelmezhető. Ezek a különböző fordítások kihozzák ezeket a különböző lehetőségeket, és segítenek beazonosítani és megmagyarázni a görög kéziratok változatait. Ezek nincsenek a tanokra kihatással, de segítenek, hogy megpróbáljunk visszatérni az eredeti szöveghez, amit egy régi időkből élő, ihletett író leírt.

Ez a kommentár egy gyors módot kínál a tanulmányozónak, hogy leellenőrizze az értelmezéseit. Ez nem eldöntő, meghatározó célú, hanem inkább informáló és gondolatébresztő. Gyakran a többi, más lehetséges értelmezés segít minket abban, hogy ne legyünk annyira elfogultak, dogmatikusak és felekezeti-függők. Az értelmezőknek szélesebb körű értelmezési lehetőségekkel kellene rendelkezniük, hogy felismerhessék, mennyire félreérthetőek tudnak lenni az ősi szövegek. Sokkoló, hogy mennyire kicsi az egyetértés a keresztények között, akik pedig a Bibliát tartják az igazságuk forrásának.

Ezek az alapelvek segítettek nekem felülkerekedni a legtöbb történelmi előfeltételezésem azáltal, hogy meg kellett szenvednem az ősi szövegekkel. Az a reményem, hogy ez számotokra is áldás lesz.

Bob Utley

Kelet Texasi Baptista Egyetem

1996 Június 27

ÚTMUTATÓ A HELYES BIBLIAOLVASÁHOZ: AZ IGAZOLHATÓ IGAZSÁG SZEMÉLYES KERESÉSE

Ismerhetjük az igazságot? Hol található? Igazolhatjuk-e logikus úton? Van-e egy alapvető, végső hatalom? Vannak-e olyan tökéletességek, amik irányíthatják az életünket, világunkat? Van-e értelme az életnek? Miért vagyunk itt? Hova tartunk? Ezek olyan kérdések – kérdések, amiken minden épeszű ember eltűnődik – amelyek az idők kezdete óta kísértik az emberiség intellektusát (Préd. 1:13-18; 3:9-11; Károli: 1:13-2,1; 3:9-11). Emlékszem még amikor én magam is egy olyan központot kerestem az életemben, ami teljessé teszi azt. Fiatalon lettem Krisztusban hívő, s ezt elsősorban a családomban lévő fontos személyek bizonyágtétele alapozta meg. S ahogy felnőttem, a saját magammal és a világgal kapcsolatos kérdéseim is egyre csak gyarapodtak. Egyszerű kulturális és vallásos klisék nem adtak értelmet azoknak a gyakorlatoknak, amikről olvastam vagy amikkel én magam is találkoztam. Ez az időszak az összezavarodottság, a keresés, a vágyakozás, és nagyon sokszor a reménytelenség érzésének időszaka volt azzal az érzéketlen, kemény világgal szemben, amiben éltem.

Nagyon sokan hirdették, hogy vannak válaszaik ezekre az alapvető kérdésekre, de kutatások és elmélkedések után azt láttam, hogy a válaszaik (1) személyes filozófiákon, (2) ősi mítoszokon, (3) személyes megtapasztalásokon vagy (4) pszichológiai kivetítéseken alapultak. Szükségem volt egy bizonyos mértékű igazolhatóságra, néhány bizonyítékra, racionalitásra, amire a világnézetemet, az életemet egybefogó központot, és az életem okát alapozhattam.

Mindezeket a Biblia tanulmányozásában találtam meg. Bizonyítékokat kezdtem keresni a hitelességére, amiket meg is találtam (1) a Biblia történelmi megbízhatóságában, amit az archeológia is megerősített, (2) az Ószövetség próféciainak pontosságában, (3) a Biblia üzenetének egységében, ami nem változott megírásának ezerhatszáz éve alatt, és (4) azoknak az embereknek a személyes bizonyágtételében, akiknek az életük tartósan megváltozott azáltal, hogy kapcsolatba kerültek a Bibliával. A kereszténységnek, mint a hit és a meggyőződés egyesített rendszerének megvan az a képessége, hogy az emberiség összetett kérdéseivel foglalkozzon. Nem csupán racionális keretet adott, de a tapasztalati biblikus hit érzelmileg örömet és stabilitást is hozott az életembe.

Úgy gondoltam, hogy megtaláltam az életemet egybefogó központot – Krisztust, úgy, ahogyan az Igén keresztül meg lehet érteni. Mindez mámorító megtapasztalás volt, egy érzelmi megkönnyebbülés. Ennek ellenére még mindig emlékszem arra a sokkra és a fájdalomra, amikor elkezdett derengeni, hogy mennyi különböző magyarázatát képviselték ennek a könyvnek, néha még egy és ugyanazon gyülekezeten vagy hasonló gondolkodású emberek csoportján belül is. A Biblia ihletettségének és hitelességének megerősítése nem a befejezés volt, hanem pont hogy a kezdet. Hogyan ellenőrizhetem vagy utasíthatom el a sokféle és egymásnak ellentmondó

magyarázatait azoknak a bonyolult igazságszövegeknek, amiket pont azok hirdetnek, akik vallják a Biblia tekintélyét és megbízhatóságát?

Ez a feladat vált életem céljává és hitem záradoklatává. Tudtam, hogy a Krisztusban való hitem (1) békességet és örömet hozott. Az értelmem áhítozott valami teljességre a kultúráim viszonylagosságának közepette (poszt-modernitás); (2) az egymásnak ellentmondó vallási rendszerek dogmatizmusa (világvallások); és a (3) felekezeti arrogancia közepette. Az ősi irodalom értelmezésének érvényes megközelítése utáni kutatásom folyamán meglepő módon felfedeztem a saját történelmi, kulturális, felekezeti és tapasztalati előítéleteimet. Gyakran csak azért olvastam a Bibliát, hogy egyszerűen csak megerősítsem a saját nézeteimet. Tanok forrásaként használtam, hogy megtámadjam másokat, miközben újra meggyőződtem a saját bizonytalanságomban és elégtelenségemben. Mennyire fájdalmas felismerés volt ez a számomra!

Bár soha sem lehetek teljesen objektív, jobb bibliaolvasó válhat belőlem. Korlátozhatom az előítéleteimet azáltal, hogy azonosítom őket, és elismerem azok jelenlétét. Nem vagyok még szabad tőlük, de szembesültem a saját gyengeségeimmel. Néha maga a magyarázó a jó bibliaolvasás legrosszabb ellensége!

Hadd soroljak fel néhány előfeltételezést, amiket én magam is belevonok a bibliatanulmányozásomba, hogy te, mint olvasó, is megvizsgálhasd őket velem együtt:

I. Előfeltételezések

1. Hiszem, hogy a Biblia az egyedüli ihletett, önmagáról szóló kijelentése az egy igaz Istennek. Éppen ezért szükséges, hogy az értelmezése annak fényében történjen, hogy mi volt az eredeti isteni szerző (a Szentlélek) szándéka, amikor egy emberi írón keresztül, egy bizonyos történelmi felállásban leírta.
2. Hiszem, hogy a Biblia az egyszerű emberek számára íródott – mindenki számára! Isten rendelkezésünkre bocsátotta magát, hogy világosan szólhasson hozzánk egy bizonyos történelmi és kulturális környezetben keresztül. Isten nem rejti el az igazságot – azt szeretné, ha megértenénk azt! Éppen ezért a keletkezésének idejében kell értelmeznünk, nem a miénkben. A Biblia nem mondhat valami olyat számunkra, amit soha nem mondott azok számára, akik először olvasták vagy hallották. Érthető a hétköznapi ember számára is és normális emberi kommunikációs formákat és technikákat alkalmaz.
3. Hiszem, hogy a Bibliának egy egyesített üzenete és célja van. Nem mond ellent önmagának, bár valóban tartalmaz nehezen érthető és paradox részeket. Így a Biblia legjobb értelmezője maga a Biblia.
4. Hiszem, hogy minden résznek (kivéve a próféciaikat) egyetlen egy jelentése van, ami az eredeti ihletett szerző szándékán alapszik. Bár soha nem lehetünk teljesen biztosak abban, hogy mi volt az eredeti szerző szándéka, nagyon sok olyan dolog van, ami abba a bizonyos irányba mutat:
 1. a műfaj (irodalmi típus) megválasztása az üzenet kifejezéséhez
 2. a történelmi háttér és/vagy az a bizonyos alkalom, ami az írást kiváltotta
 3. a teljes könyv irodalmi szöveggörnyezete ugyanúgy, mint minden egyes irodalmi egységé
 4. a szövegi megszerkesztettsége (vázlata) az irodalmi egységeknek, oly módon, ahogy azok az üzenet teljességéhez viszonyulnak
 5. a jellegzetes nyelvtani elemek alkalmazása az üzenet közvetítésére
 6. az üzenet bemutatására kiválasztott szavak

7. párhuzamos üzenetek

Ezen területek tanulmányozása válik a bizonyos részek tanulmányozásának tárgyává. Mielőtt elmagyaráznám, hogy mi az én módszerem a jó bibliaolvasásra, hadd vázoljam azokat a nem megfelelő módszereket, amiket ma alkalmaznak, és amelyek nagyon sok széthúzást okoztak az értelmezésben, tehát ezeket el kellene kerülnünk:

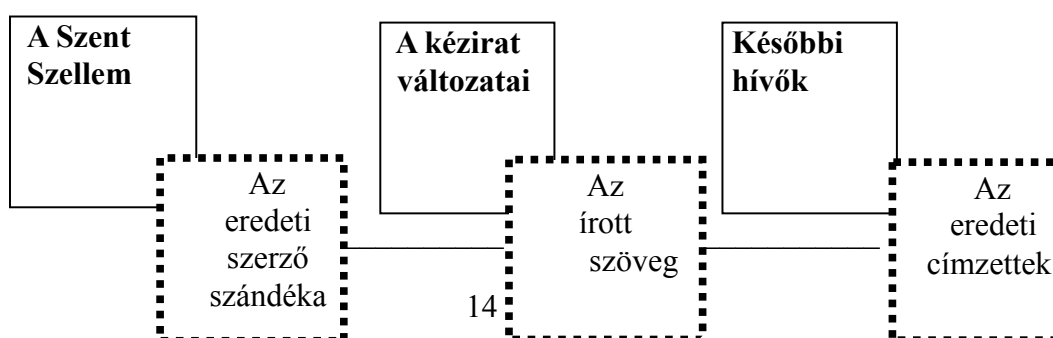
II. Helytelen módszerek

1. A bibliai könyvek irodalmi szövegekörnyezetének semmibevétele és minden mondat, mellékmondat, vagy még az egyes szavaknak is az oly módon való használata, mintha azok különálló igazságok állításai lennének, s amik nem kapcsolódnak a szerző szándékához vagy a nagyobb szövegösszefüggés jelentéséhez. Ezt gyakran „szövegkiragadásnak” nevezik.
2. A könyvek történelmi háttérének semmibevétele azáltal, hogy egy olyan feltételezett történelmi háttérrel helyettesítik, amire alig vagy egyáltalán nem találni utalást magában a szövegben.
3. A könyvek történelmi háttérének semmibevétele és oly módon való olvasása, mintha az egy kisvárosi napilap lenne, amit elsősorban modern kori különálló keresztények számára írtak.
4. A könyvek történelmi háttérének semmibevétele azáltal, hogy a szöveget egy filozofikus/teologikus üzenetté allegorizálják, ami egyáltalán nem kapcsolódik az eredeti szerző és az elsődleges hallgatóság szándékához.
5. Az eredeti szöveg semmibevétele azáltal, hogy behelyettesíti valaki más, saját teológiai rendszerét, dédelgetett tanát vagy az éppen aktuális ügyét, ami nem kapcsolódik az eredeti szerző céljához és kijelentett üzenetéhez. Ez a jelenség gyakran követi a Bibliából való kezdő felolvasást, mint annak az eszközét, hogy megalapozza az előadó tekintélyét. Erre a leggyakrabban úgy utalnak, mint az „olvasó válasza” („amit-a-szöveg-személyesen-nekem-jelent” értelmezés).

Legalább három összetevőt lehet megtalálni minden ember által írott kommunikációban:

A múltban különböző olvasási technikák koncentráltak ennek a három összetevőnek az egyikére. De hogy valóban beigazoljuk a Biblia egyedülálló ihletettségét, egy módosított diagram jobban helytálló:

A valóságban mind a három összetevőt bele kell foglalni az értelmezési folyamatba. Az ellenőrizhetőség céljából az értelmezésem az első két összetevőre koncentrálok: az eredeti szerzőre és a szövegre. Lehet, hogy azokra a félreértelmezésekre reagálok, amiket láttam (1) a szöveg jelképesítése vagy elszellemiesítése és (2) az „olvasó válasza” értelmezés (amit-a-szöveg-személyesen-nekem-jelent) során. A helytelen használat az értelmezés bármelyik fázisában előfordulhat. Mindig ellenőriznünk kell a motivációnkat, előítéleteinket, technikáinkat és alkalmazásainkat. De hogyan ellenőrizzük őket, ha nincsenek korlátok az értelmezéshez, nincsenek limitek, nincsenek kitételek? Ez az, ahol a szerzői szándék és a szövegi szerkezet biztosít nekem néhány kitévelt a lehetséges, érvényes értelmezések körének korlátozására.

Ezeknek a helytelen olvasási technikáknak a fényében, melyek azok a lehetséges megközelítései a helyes bibliaolvasásnak és értelmezésnek, amelyek egy bizonyos fokú ellenőrizhetőséget és következetességet biztosítanak?

III. Lehetséges megközelítések a helyes bibliaolvasáshoz

Ezen a ponton nem azokat az egyedi technikákat tárgyalom, hogy hogyan kell a sajátos műfajokat értelmezni, hanem általános hermeneutikai alapelveket, amik mindenféle bibliai szövegre érvényesek. A műfaj specifikus megközelítéssel kapcsolatban egy nagyon jó könyv a *How To Read The Bible For All Its Worth* (Hogyan olvasd a Bibliát, annak teljes értékéért), amit Gordon Fee és Douglas Stuart írt és a Zondervan kiadó adott ki.

Az én módszerem elsősorban arra koncentrálok, hogy az olvasó megengedi a Szentléleknek, hogy megvilágítsa/megmagyarázza neki a Bibliát négy, személyes olvasási cikluson keresztül. Ez a Szellemet, a szöveget és az olvasót elsődlegessé teszi, nem pedig másodlagossá. Továbbá megvédi az olvasót attól, hogy a kommentátorok helytelenül/túlságosan befolyásolják. Már hallottam, amint az mondták, hogy „A Biblia jól megvilágítja a kommentárokat.” Ez nem egy lebecsmérelő megjegyzés akar lenni a tanulmányozó segédeszközökről, inkább esdeklés, hogy a megfelelő időben használják azokat.

Magából a szövegből kell tudni alátámasztani az értelmezésünket. Öt terület van, amelyek valamennyi megerősítést adhatnak:

1. az eredeti szerző
 1. történelmi háttere
 2. irodalmi szövegkörnyezete
2. az eredeti szerző választása
 1. a nyelvtani szerkezetekre vonatkozóan (szintaktika)
 2. a kortárs munkák felhasználására vonatkozóan
 3. a műfajra vonatkozóan
3. a saját értelmezésünk a helyénvaló
 1. tárgyhoz tartozó párhuzamos részekre vonatkozóan

Szükséges, hogy az értelmezésünk mögött álló érveket és logikát biztosítani tudjunk. A Biblia az egyetlen forrásunk amiből hitet és gyakorlatot szerezhethetünk. Elég szomorú, hogy a keresztények olyan gyakran nem értenek egyet abban, hogy mit is tanít vagy hogy mit erősít meg.

Önmegsemmisítő azt vallani, hogy a Biblia ihletett, aztán a hívők meg nem képesek megegyezni azon, hogy mit is tanít és mi az amit elvár!

A négy olvasási ciklus úgy lett megtervezve, hogy a következő értelmezési betekintéseket szolgáltassa:

1. Az első olvasási ciklus

1. Egyszerre olvasd el az egész könyvet! Egy másik fordításban olvasd el újra, remélhetőleg egy más fordítási megközelítésből
 1. szó szerinti (NKJV, NASB, NRSV)
 2. dinamikusan megegyező (TEV, JB)
 3. magyarázó (Living Bible, Amplified Bible)
2. Keresd meg az egész írás központi célját! Azonosítsd a témáját!
3. Válaszd külön (amennyiben lehetséges) azt az irodalmi egységet, a fejezetet, a bekezdést vagy akár azt a mondatot, ami tisztán kifejezi ezt a központi célt vagy témát!
4. Azonosítsd a túlnyomórészt uralkodó irodalmi műfajt
 1. Ószövetség
 1. Héber elbeszélés
 2. Héber költészet (bölcsség irodalom, zsoltárok)
 3. Héber prófécia (próza, versek)
 4. Törvénykódexek
 2. Újszövetség
 1. Elbeszélések (Evangéliumok, Apostolok Cselekedetei.)
 2. Példabeszédek (Evangéliumok)
 3. Levelek/apostoli levelek
 4. Apokaliptikus irodalom

2. A második olvasási ciklus

1. Olvasd el újra az egész könyvet, és próbálj meg főbb témákat keresni!
2. Vázold a főbb témákat és tömören, egy egyszerű mondatban foglald össze a tartalmát!
3. Ellenőrizd a megállapításodat a könyv céljáról, és egészítsd ki a vázlatot tanulmányozást segítő eszközök használatával!

3. A harmadik olvasási ciklus

1. Olvasd el újra az egész könyvet, és próbáld meg azonosítani a történelmi háttérrel és azt a bizonyos alkalmat, ami miatt az a könyv íródott, mindezt magából a Bibliából!
2. Sorold fel azokat a történelmi eseményeket, amik a bibliai könyvben meg vannak említve.
 1. a szerző
 2. a dátum
 3. a címzettek
 4. az írás kifejezett oka
 5. a kulturális háttér aspektusai, amik az írás céljához kapcsolódnak
 6. történelmi személyekre és eseményekre való utalások

3. Terjeszd ki a vázlatodat bekezdési szintre, arra a bibliai könyvrészletre vonatkozólag, amit éppen értelmezni szeretnél! Mindig azonosítsd és vázold az irodalmi egységet. Ez lehet, hogy több fejezetet vagy bekezdést is magában foglal. Ez képessé tesz arra, hogy követni tudd az eredeti szerző logikáját és szövegszerkesztését.
 4. Ellenőrizd a történelmi háttérrel, tanulmányozást segítő eszközökkel.
4. A negyedik olvasási ciklus
1. Olvasd el újra az adott irodalmi egységet több különböző fordításban is
 1. szó szerinti (NKJV, NASB, NRSV)
 2. dinamikusan megegyező (TEV, JB)
 3. magyarázó (Living Bible, Amplified Bible)
 2. Keress irodalmi vagy nyelvtani szerkezeteket
 1. ismételt kifejezések, Efézus 1:6, 12, 13
 2. ismételt nyelvtani szerkezetek, Róma 8:31
 3. összehasonlító fogalmak
 3. Sorold fel a következő elemeket
 1. jelentőségteljes tényezők
 2. szokatlan tényezők
 3. fontos nyelvtani szerkezetek
 4. különösen nehéz szavak, mellékmondatok és mondatok
 4. Keress lényeges/a tárgyhoz tartozó párhuzamos részeket
 1. keresd meg a legérthetőbb részt, ami a témáról szól, használj
 1. „szisztematikus teológia” könyveket
 2. olyan Bibliát, amiben kereszthivatkozások vannak
 3. konkordanciákat
 2. Keress paradox párokat a témádon belül. Nagyon sok bibliai igazság nyelvjárási párokban van bemutatva; nagyon sok felekezeti konfliktus a bibliai feszültségek felének szövegbizonyításából fakad. A Biblia egésze ihletett, és az üzenetének a teljességét kell kikutatnunk ahhoz, hogy az értelmezésünknek Igei egyensúlyt tudjunk biztosítani.
 3. Keress párhuzamokat ugyanazon a könyvön belül, ugyanazon szerzőtől vagy ugyanazon műfajon belül; a Biblia a legjobb magyarázója saját magának, mert egyetlen egy szerzője van, a Lélek.
 5. Használj tanulmányozást segítő eszközöket, hogy leellenőrizhesd a történelmi háttérrel és az írást kiváltó okot
 1. tanulmányozó Bibliát
 2. bibliai enciklopédiákat, kézikönyveket és szótárakat
 3. bibliai bevezetőket
 4. Biblia kommentárokat (a tanulmányozásod ezen pontján engedd meg a hívő társadalomnak, múltbelieknek és kortársaknak, hogy segítsenek és javítsanak ki a személyes tanulmányozásodban.)

IV. A bibliai értelmezés alkalmazása

Ezen a ponton fordulunk az alkalmazáshoz. Már szakítottál időt arra, hogy megérthesd a szöveget az eredeti háttérében; most a saját életedre és kultúrádra kell azt alkalmazni. A bibliai tekintélyt én úgy definiálom, hogy „annak a megértése, hogy az eredeti bibliai szerző mit mondott az ő idejében élőknek, majd ennek az igazságnak az alkalmazása a mi időnkre.”

Mielőtt alkalmaznánk, mindig értelmeznünk kell az eredeti szerző szándékát annak idejében és logikájában. Nem alkalmazhatunk egy bibliai üzenetet a saját napjainkra, amíg nem tudjuk, hogy mi volt a jelentése a saját idejében! Egy bibliai üzenet nem jelenthet valami olyat, amit soha nem is jelentett!

Az alkalmazásnak mindig az eredeti szerző szándékának értelmezését kell követnie, időben és logikában egyaránt. Nem alkalmazhatunk egy Bibliai ígéretet a napjainkra, amíg nem tudjuk, hogy mit is jelentett az a saját idejében! Egy Bibliai ígéret sem jelenthet olyasvalamit, amit soha nem is akart jelenteni!

A bekezdések szintjéig tartó vázlatod (harmadik olvasási ciklus) lesz az útmutató. Az alkalmazásnak a bekezdések szintjén kell megtörténnie, nem a szavak szintjén. A szavaknak csak a szöveggörnyezetben van jelentésük; a mellékmondatoknak csak a szöveggörnyezetben van jelentésük; a mondatoknak is csak a szöveggörnyezetben van jelentésük. Az egyetlen ihletett személy, aki részt vesz az értelmezési folyamatban az az eredeti szerző. Mi csak őt követjük azáltal, hogy a Szentlélek megvilágosít minket. De a megvilágosítás nem ihletettség. Ahhoz, hogy azt mondhassuk, hogy „Ezt mondja az Úr”, ragaszkodnunk kell az eredeti szerző szándékához. Az alkalmazásnak különösen a teljes írás általános szándékához, az adott irodalmi egységhez és a gondolat bekezdési szinten való kifejlődéséhez kell kapcsolódnia.

Ne engedd, hogy az éppen aktuális dolgaid értelmezzék a Bibliát; hagyd a Bibliát beszélni! Ehhez majd lehet, hogy arra lesz szükségünk, hogy magából a szövegből vegyünk alapelveket. Ez akkor helytálló, ha a szöveg támogatja az alapelvet. Sajnálatos módon nagyon sokszor az alapelveink csak a „mi” alapelveink – nem pedig a szöveg nyújtotta alapelvek.

A Biblia alkalmazásánál fontos, hogy emlékezzünk arra, hogy egy bizonyos bibliai szöveggel kapcsolatban csak egyetlen egy jelentés lehet helyénvaló (kivéve a próféciákat). Ez a jelentés kapcsolódik az eredeti szerző szándékához, mivel a saját idejének egy-egy krízisére vagy szükségére válaszolt. Sok lehetséges alkalmazás eredhet ebből az egy jelentésből. Az alkalmazás a címzettek szükségéin fog alapulni, de kapcsolódnia kell az eredeti szerző céljához.

V. Az értelmezés szellemi aspektusa

Eddig azt a logikai és szövegi folyamatot tárgyaltuk, ami részt vesz az értelmezésben és az alkalmazásban. Most pedig hadd szóljak röviden az értelmezés szellemi aspektusáról. A következő lista számomra nagyon hasznosnak bizonyult:

- I. Imádkozz a Lélek segítségéért (vö. I. Kor. 1:26 – 2:16).
- II. Imádkozz személyes megbocsátásért és megtisztulásért az ismert bűnökből (vö. I. János 1:9).
- III. Imádkozz nagyobb vágyért Isten megismerésére (vö. Zsolt. 19:7-14; 42:1; 119:1; [Károli: 19:8-15; 42:2; 119:1]).
- IV. Bármilyen új betekintést találsz, alkalmazd azt azonnal a saját életedre.
- V. Maradj alázatos és tanítható.

Nagyon nehéz megtartani az egyensúlyt a logikai folyamat és a Szentlélek szellemi vezetése között. A következő idézetek segítettek ezt a kettőt egyensúlyban tartanom:

1. James W. Sire: *Scripture Twisting* (Az Írások elferdítése) című könyvének 17–18. oldala:

„A megvilágosodás Isten népe tagjainak elméjére száll rá – s nem csak a szellemi élitre vonatkozik. Nincs semmilyen guru osztály a bibliai kereszténységben, sem illuminátusok, sem olyan emberek, akik kizárólagosan rendelkeznek azzal, hogy a helyes értelmezés csakis tőlük származik. És bár igaz, hogy a Szentlélek ad különleges ajándékokat a bölcsességre, tudásra és szellemi megítélésre, de nem rendeli el, hogy ezek az ajándékokkal ellátott keresztények legyenek az Ő Igéjének egyedüli tekintéllyel rendelkező értelmezői. Ez az egyéneken múlik, hogy tanuljon, megítéljen és megkülönböztessen dolgokat a Bibliával kapcsolatban, ami maga tekintéllyel bír még azok felett is, akiknek Isten különleges képességeket adott. Összegzésképpen, az a feltételezés, amit az egész könyvön keresztül felépítettem, az az, hogy a Biblia az Isten igaz kijelentése az egész emberiség számára, ez az egyetlen végső tekintélyünk mindenre vonatkozólag amiről csak beszél, és hogy ez nem egy hatalmas nagy misztikum, hanem megfelelő módon megértheti azt a hétköznapi ember is minden kultúrában.”

2. Kierkegaarddal kapcsolatban: Bernard Ramm, *Protestant Biblical Interpretation* (Protestáns bibliai értelmezés) című könyvének 75. oldala:

Kierkegaard szerint a nyelvtani, lexikális és történelmi tanulmányozása a Bibliának szükséges, de nem előbbre való a Biblia valódi/igazi olvasásánál. „Ahhoz, hogy valaki úgy tudja olvasni a Bibliát, hogy az az *Isten Igéje*, azt úgy kell tennie, hogy a szíve a torkában dobog, lábujjhegyen toporog, buzgón várakozva, Istennel beszélgetve. A Bibliát figyelmetlenül, nemtörődöm módon, iskolai olvasmányként vagy szakszerűen olvasva nem lehet Isten Igéjeként olvasni. Ha valaki úgy olvassa, mintha szerelmeslevelet olvasna, akkor ez a személy úgy olvassa, hogy az az Isten Igéje.”

3. H.H. Rowley *The Relevance of the Bible* (A Biblia fontossága) című könyvének 19. oldala:

„A Biblia csupán intellektuális módon való megértése, mindegy milyen mélységű és teljes is az, nem foglalhatja magában annak teljes kincsét. Nem veti meg az efféle megértést, merthogy ez szükséges eleme a teljes megértésnek. De ha azt akarjuk, hogy a megértésünk teljes legyen, akkor ennek a könyv szellemi kincseinek szellemi módon való megértéséhez kell elvezetnie. És ehhez a szellemi megértéshez több kell, mint a pusztán intellektuális éberség. A szellemi dolgokat szellemi módon kell megítélni, és ha a Biblia tanulmányozója túl akar lépni a tudományos tanulmányozás szintjéről a gazdagabb örökség szintjére, amit a könyvek leghatalmasabbika kínál, akkor szüksége van egy szellemileg befogadóképes hozzáállásra és arra a vágyakozásra, hogy megtalálja Istent és közelebb kerülhessen Hozzá.”

VI. Ezen kommentár metodikája

A *Tanulmányozást elősegítő kommentár* úgy lett megalkotva, hogy a következő módokon segítsen neked az értelmezési folyamatban:

1. Minden egyes könyvet egy tömör történelmi vázlat vezet be. Miután befejezted a „harmadik olvasási ciklust”, nézd meg ezt az információt!

2. Minden fejezet elején találsz egy szövegösszefüggési betekintést. Ez majd segít abban, hogy megláthasd, hogyan épül fel az irodalmi egység szerkezete.
3. Minden fejezet elején vagy a nagyobb irodalmi egységek elején megtalálhatod a bekezdések felosztását és azok leíró feliratát, különböző modern fordításokból:
 1. Az Egyesült Biblia Társaság Görög szövegének negyedik kiadása (United Bible Society Greek Text, fourth edition revised) (UBS⁴)
 2. Az Új Amerikai Standard Biblia 1995-ös kiadása (New American Standard Bible, 1995 update) (NASB)
 3. A King James Új Fordítása (New King James Version) (NKJV)
 4. Az Új Átdolgozott Standard Fordítás (New Revised Standard Version) (NRSV)
 5. A Mai Angol Fordítás (Today's English Version) (TEV)
 6. A Jeruzsálem Biblia (Jerusalem Bible) (JB)

A bekezdések felosztásai nem ihletettek. Azokat a szövegösszefüggés alapján kell megállapítani. Az által, hogy számos más fordítási nézetből származó és más teológiai szempontokon alapuló modern fordításokat is összehasonlítunk, analizálhatjuk az eredeti szerző gondolatának feltételezett szerkezetét. Minden egyes bekezdésnek egy nagyobb igazság tartalma van. Ezt úgy hívjuk, hogy a „témát tartalmazó mondat” vagy a „szöveg központi alapötlete”. Ez az egyesítő gondolat a kulcs a helyes történelmi, nyelvtani értelmezéshez. Soha sem szabad egy bekezdésnél kevesebb szövegrészt értelmezni, arról prédikálni vagy abból tanítani! S azt is tartsuk észben, hogy minden egyes bekezdés kapcsolatban áll az öt körülvevő bekezdésekkel. Éppen ezért olyan fontos az egész könyv bekezdéseken alapuló vázlatja. Tudnunk kell követni a téma logikus lefolyását úgy, ahogyan azt az eredeti, ihletett szerző leírta.

4. Bob jegyzetei egy igeversről-igeversre való megközelítést követnek az értelmezésben. Ez arra kényszerít minket, hogy kövessük az eredeti szerző gondolatmenetét. A jegyzetek különböző területekről adnak információt:
 1. irodalmi szövegkörnyezet
 2. történelmi, kulturális betekintések
 3. nyelvtani információk
 4. szótanulmányok
 5. a témához tartozó párhuzamos ígérések
5. Ezen kommentár bizonyos pontjain a New American Standard Version kiemelt szövegét kiegészítik más modern fordítások szövegei:
 1. A New King James Version (NKJV), ami a „Textus Receptus” szövegi kéziratait követi.
 2. A New Revised Standard Version (NRSV), ami egy szó szerinti átdolgozása az Egyházak Nemzeti Tanácsa által jóváhagyott Revised Standard Version-nak.
 3. A Today's English Version (TEV), ami egy dinamikus megfelelője az American Bible Society-nek.
 4. A Jerusalem Bible (JB), ami egy angol nyelvű fordítás a Francia Katolikus dinamikus fordításra alapozva.
6. Azok számára, akik nem tudnak görögül, különböző angol fordítások összevetése nagy segítség lehet a szövegben előforduló problémák azonosításában:
 1. kézirat változatok

2. alternatív szójelentések
3. nyelvtanilag bonyolult szövegek és szerkezetek
4. bizonytalan eredetű szövegek

Bár az angol fordítások nem oldhatják meg ezt a problémát, de kijelölhetik azokat a részeket, amik több, mélyebb és alaposabb tanulmányozást igényelnek.

7. Minden fejezet végén a tárgyhoz tartozó megvitatandó kérdések találhatóak, amik azon fejezet főbb értelmezési témáit célozzák meg.

**PÁL LEVELE A
RÓMAIAKHOZ**

BEVEZETÉS A RÓMAIAKHOZ ÍRT LEVÉLHEZ

NYITÓ MEGÁLLAPÍTÁSOK

- A. A Rómaiakhoz írt levél a Pál apostol legszisztematikusabb és a leglogikusabb könyve. A római körülmények ihlették, így ez egy „alkalmi” dokumentum. Történt valami, ami arra indította Pált, hogy megírja a levelet. Mindazonáltal ez Pál írásai közül a legsemlegesebb. Ebben, ahogyan Pál a problémákat (valószínűleg a hívő zsidó és a pogány vezetőség közötti irigység vö.14:1-15:13) kezeli, tiszta és világos kinyilatkoztatása volt az evangéliumnak, és annak a mindennapjainkra vonatkozó alkalmazásának.
- B. Az, ahogyan Pál a Rómaiakhoz írt levélben az evangéliumot elmondja, befolyással volt minden korszak gyülekezeti életére.
 - 1. Szent Ágoston Kr. u. 386-ban tért meg, mikor a Róma 13:13-14-et olvasta.
 - 2. Luther Márton gondolkodása az üdvösségről radikálisan megváltozott, mikor Kr. u. 1513-ban összehasonlította a Zsolt. 31:1-et [Károli 31:2] a Róma 1:17-tel (vö. Hab. 2:4).
 - 3. John Wesley Kr. u. 1738-ban tért meg, mikor egy mennonita gyűlés mellett sétált el Londonban, és hallotta, amint felolvassák Luther prédikációját a Rómaiakhoz írt levél bevezetéséről, mert az éppen kijelölt prédikátor nem jött el!
- C. A Római levelet ismerni ugyanaz, mint a keresztyénséget ismerni! Ez a levél Jézus életét és tanításait alapigazságokká formálja minden korszak gyülekezete számára. Luther Márton azt mondta róla: „Ez a legfőbb könyv az ÚSZ-ben, és a legtisztább evangélium!”.

A SZERZŐ

Minden kétséget kizáróan Pál volt a szerző. Az 1:1-ben találhatjuk sajátos köszöntését. Nagy általánosságban mindenki egyetért azzal, hogy Pál „tövis a testben” a rossz látása volt, így fizikailag nem ő maga írta a levelet, hanem egy írnokot használt, Terciuszt (vö. 16:22).

DÁTUM

- A. A Római levél megírásának lehetséges dátuma Kr. u. 56-58. Ez egyike annak a kevés újszövetségi könyvnek, amelyeknek keletkezési időpontját elég pontosan meg lehet állapítani. Ezt az ApCsel 20:2 a Róma 15:17-tel való összehasonlításával végezzük el. A Rómaiakhoz írt levelét valószínűleg Korinthusban írta Pál a harmadik missziós útjának vége felé, még azelőtt, hogy elindult Jeruzsálembe.
- B. Pál írásainak lehetséges kronológiája F. F. Bruce és Murry Harris alapján, kisebb változtatásokkal.

<u>Könyv</u>	<u>Dátum</u>	<u>Az írás helve</u>	<u>Az ApCsellel való kapcsolata</u>
1. Galata	48	Szíriai Antiókhia	14:28; 15:2
2. I. Thesszalonika	50	Korinthus	18:5.
3. II. Thesszalonika	50	Korinthus	
4. I. Korinthus	55	Efezus	19:20.
5. II. Korinthus	56	Macedónia	20:2.
6. Róma	57	Korinthus	20:3.
7.-10. Börtön levelek			
Kolossé	60-as évek eleje		
Efezus	60-as évek eleje	Róma	
Filemon	60-as évek eleje		
Filippi	62-63 vége		28:30-31
11.-13. Negyedik missziós út			
I. Timótheus	63 (vagy később)	Macedónia	
Titusz	63 de még Kr. u.	Efezus (?)	
II. Timótheus	64 68 előtt)	Róma	

CÍMZETTEK

A levél Rómát jelöli meg rendeltetési helyeként. Nem tudjuk, hogy ki alapította a Rómában lévő gyülekezetet:

- Lehetséges, hogy valaki olyan volt, aki Jeruzsálemben látogatott Pünkösdkor, ahol megtért, hazatérve pedig megalapította a gyülekezetet (vö. ApCsel 2:10).
- Lehet, hogy olyan tanítványok voltak, akik elmenekültek az üldöztetések elől Jeruzsálemből István halála után (vö. ApCsel 8:4).
- Lehetek olyan, Pál missziós útjai alatt megtérő emberek, akik elmentek Rómába. Pál soha nem látogatta meg ezt a gyülekezetet, de nagyon vágyott rá (vö. ApCsel 19:21). Sok-sok barátja volt ott (vö. Róma 16).

Nyilvánvalóan az volt a terve, hogy Spanyolország felé haladva meglátogatja Rómát (vö. Róma 15:28) miután elment Jeruzsálemben a „szeretet adománnyal”. Pál úgy érezte, hogy a Földközi-tenger vidékének keleti részén való szolgálata véget ért. Új területeket keresett (vö. 15:20-23,28). Úgy tűnik, hogy az a személy, aki Páltól ezt a levelet Görögországból Rómába vitte Fébé volt, egy diakonissza, aki épp arra felé utazott (vö. Róma 16:1). Miért értékes annyira ez a levél, amit az első században egy

zsidó sátoreszkészítő írt Korinthus eldugott kis utcácskáin? Luther Márton így hívta ezt a levelet: „Az Újszövetség legfőbb könyve és a legtisztább evangélium”. Ennek a könyvnek az értékét az a tény adja, hogy a megtért rabbi, a tarzusi Saul magyarázza el az evangélium mélységeit, akit a pogányok apostolául hívtak el. Pál legtöbb levelét erőteljesen kiszínezi a helyi helyzet, de a Római levél nem ilyen. Ez egy apostoli hit módszeres előadása.

Észrevetted, keresztény testvérem, hogy a legtöbb szakkifejezés, ami leírja a „hitet” („megigazulás”, „tulajdonítás”, „örökbefogadás” és „megszentelődés”) mind a Római levélből származik? Ez a levél a Galata levél igazságainak teológiai kifejlődése. Imádkozz, hogy Isten megnyissa előtted ezt a csodás levelet, ahogy ma együtt keressük az Ő akaratát az életünkre nézve!

MEGÍRÁSÁNAK CÉLJA

- A. Segítségét kér a spanyolországi missziós útjához. Pál úgy látta, hogy a Földközi-tenger keleti vidékén való szolgálata befejeződött (vö. 15:20-23,28).
- B. A római gyülekezetben lévő hívő zsidók és hívő pogányok közötti problémát célozza meg, ami valószínűleg a Rómában élő zsidók elűzésének, majd későbbi visszatérésének az egyik oka volt. Addigra a keresztény zsidó vezetők helyét keresztény pogány vezetők vették át.
- C. Bemutatta magát a római gyülekezetnek. Pálnak nagyon nagy ellenállással kellett megküzdenie őszinte megtért jeruzsálemi zsidó emberek részéről (a jeruzsálemi tanács az ApCsel 15-ben), a nem olyan őszinte zsidó emberek részéről (a Galata és a II. Korinthus 3, 10-13 judaistái), valamint a pogányok részéről is (Kolossé, Efezus), akik megpróbálták összeolvasztani az evangéliumot az általuk kedvelt elméletekkel vagy filozófiákkal (t.i. gnoszticizmus).
- D. Pált azzal vádolták, hogy egy veszedelmes újító, aki vakmerően hozzáad Jézus tanításaihoz. A Rómaiakhoz írt levél volt az, amellyel módszeresen megvédte magát úgy, hogy az Ószövetség és Jézus tanításai (a négy evangélium) segítségével bemutatta, hogy örömhíre igaz volt.

TÖMÖR VÁZLAT

- A. Bevezetés (1:1-17)
 - 1. Köszöntés (1:1-7)
 - a. A szerző (1-5) [Károli 1-4]
 - b. Cél (6-7a) [Károli 5-7a]
 - c. Üdvözlés (7b)
 - 2. Az írás oka (1:8-15)
 - 3. Témája (1:16-17)
- B. Az Isteni igazság szükségessége (1:18-3:20)
 - 1. A pogány világ hanyatlása (1:18-32)
 - 2. A zsidók, illetve a pogány erkölcsstanítók képmutatása (2:1-16)
 - 3. A zsidók ítélete (2:17-3:8)
 - 4. Egyetemes vád (3:9-20)

C. Mi az Isteni igazság (3:21-8:39)

1. Igazság egyedül hit által (3:21-31)
2. Az igazság alapja: Isten ígérete (4:1-25)
 - a. Ábrahám igaz volta (4:1-5)
 - b. Dávid (4:6-8)
 - c. Ábrahám kapcsolata a körülmetélkedéssel (4:9-12)
 - d. Isten ígérete Ábrahámnak (4:13-25)
3. Az igazság elnyerése (5:1-21)
 - a. A szubjektív aspektus: meg nem érdemelt szeretet, legnagyobb öröm (5:1-5)
 - b. Az objektív alap: Isten csodálatos szeretete (5:6-11)
 - c. Ádám/Krisztus tipológiája: Ádám bűne, Isten gondviselése (5:12-21)
4. Az isteni igazságnak személyes igazságban kell megnyilvánulnia (6:1-7:25)
 - a. Megszabadítva a bűntől (6:1-14)
 1. Feltételezett tiltakozás (6:1-2)
 2. A keresztség jelentése (6:3-14)
 - b. Sátán szolgája vagy Isten szolgája: a te döntésed (6:15-23)
 - c. Az ember házassága a törvénnyel (7:1-6)
 - d. A törvény jó, de a bűn gátat vet annak, ami jó (7:7-14)
 - e. A jó és a gonosz örök harca a hívőben (7:15-25)
5. Az isteni igazság megfigyelhető következményei (8:1-39)
 - a. A Lélekben való élet (8:1-17)
 - b. A teremtett világ megváltása (8:18-25)
 - c. A Lélek állandó segítsége (8:26-30)
 - d. A megigazulás páratlan győzelme hit által (8:31-39)

D. Az isteni cél minden ember számára (9:1-11:36)

1. Izrael kiválasztása (9:1-33)
 - a. A hit valódi örökösei (9:1-13)
 - b. Isten szuverenitása (9:14-26)
 - c. Isten egyetemes terve magában foglalja a pogányokat is (9:27-33)
2. Izrael üdvössége (10:1-21)
 - a. Isten igazsága szemben az emberiség igazságával (10:1-13)
 - b. Isten kegyelme megköveteli a hívőket, elhívás a világmisszióra (10:14-18)
 - c. Izrael továbbra sem hisz Krisztusban (10:19-21)
3. Izrael bukása (11:1-36)
 - a. A Zsidó maradék (11:1-10)
 - b. Zsidó féltékenység (11:11-24)
 - c. Izrael időszakos vaksága (11:25-32)
 - d. Pál hálaadásban tör ki (11:33-36)

E. Az isteni igazság ajándékának következménye (12:1-15:13)

1. A megszentelődésre való felhívás (12:1-2)
 2. Az ajándékok használata (12:3-8)
 3. Hívők kapcsolata más hívőkkel (12:9-21)
 4. Az állammal való kapcsolat (13:1-7)
 5. Másokkal való kapcsolat (13:8-10)
 6. Az Úrral való kapcsolat (13:11-14)
 7. A gyülekezeti tagokkal való kapcsolat (14:1-12)
 8. Másokra való hatásunk (14:13-23)
 9. Kapcsolatok a Krisztushoz való hasonlatosságban (15:1-13)
- F. Befejezés (15:14-33)
1. Pál személyes terve (15:14-29)
 2. Imakérések (15:30-33)
- G. Utóirat (16:1-27)
1. Üdvözlések (16:1-24)
 2. Kegyelem (16:25-27)

ELSŐ OLVASÁSI CIKLUS (az „Útmutató a helyes bibliaolvasáshoz”-ból)

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Egyszerre olvasd el az egész bibliai könyvet. Saját szavaiddal fogalmazd meg az egész könyv központi témáját.

1. A teljes könyv témája

2. Irodalmi stílus (műfaj)

MÁSODIK OLVASÁSI CIKLUS (az „Útmutató a helyes bibliaolvasáshoz”-ból)

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Egyszerre olvasd el az egész bibliai könyvet másodszor is. Vázold fel a fő témákat és nevezd is meg azokat egyetlen mondattal.

1. Az első irodalmi egység témája
2. A második irodalmi egység témája
3. A harmadik irodalmi egység témája
4. A negyedik irodalmi egység témája
5. stb.

RÓMA 1

MODERN FORDÍTÁSOK BEKEZDÉSI FELOSZTÁSAI*

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	JB
Üdvözletek	Üdvözlések	Üdvözletek	Üdvözletek	Címzettek
1:1-7	1:1-7	1:1-6	1:1.	1:1-2
			1:2-6	
				1:3-7
		1:7a	1:7a	
		1:7b	1:7b	
Pál szeretné meglátogatni Rómát	Róma meglátogatására való vágy	Hálaadás	A hálaadás imádsága	Hálaadás és imádság
1:8-15	1:8-15	1:8-15	1:8-12	1:8-15
			1:13-15	
Az evangélium ereje	Az igaz hit által él	A levél témája	Az evangélium ereje	A téma kijelentése
1:16-17	1:16-17	1:16-17	1:16-17	1:16-17
Az emberiség bűne	Isten haragja az igazságtalanokkal szemben	Isten ítélete a bűn felett	Az emberiség bűnössége	Isten haragja a pogányokkal szemben
1:18-23	1:18-32	1:18-23	1:18-23	1:18-25
1:24-32		1:24-25	1:24-25	
		1:26-27	1:26-27	1:26-27
		1:28-32	1:28-32	1:28-32

HARMADIK OLVASÁSI CIKLUS (az „Útmutató a helyes bibliaolvasáshoz”-ból) KÖVETVE AZ EREDETI SZERZŐ SZÁNDÉKÁT A BEKEZDÉSEK SZERINT

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Egyszerre olvasd el az első részt. Azonosítsd a témákat. Hasonlítsd össze a témafelosztásaid az öt különböző fordítással. A bekezdések nem ihletettek, de mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékának azonosításához, ami az értelmezés szíve-lelke. Minden bekezdésnek egy és csakis egy témája van.

1. Első bekezdés
2. Második bekezdés
3. Harmadik bekezdés
4. Stb.

* Bár nem ihletettek, de a bekezdések mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékának megértéséhez és követéséhez. Minden modern fordítás felosztotta és összegezte az első részt. Minden bekezdésnek van egy központi témája, igazsága, illetve gondolatmenete. Minden változat külön saját stílusa szerint magában foglal egy témát. Miközben olvasod a szöveget, kérdezd meg magadtól, melyik fordítás segít abban a legjobban, hogy megértsd a téma- és a versfelosztást.

Minden fejezetben először is a Bibliát olvasd el és próbáld meg a témát (bekezdéseit) azonosítani. Ezután hasonlítsd össze az értelmezésed a modern változatokkal. Csak akkor érthetjük meg igazán a Bibliát, ha értjük az eredeti szerző szándékát, követe a logikáját és annak bemutatását. Csak az eredeti szerző volt ihletett – az olvasónak nincs joga megváltoztatni vagy módosítani az üzeneten. A Biblia olvasóinak a felelőssége az, hogy alkalmazzák az ihletett igazságot mindennapjaikban és az életükre vonatkozóan.

Vegyük figyelembe, hogy minden szakkifejezés és rövidítés az első, a második és a harmadik függelékben található.

SZÖVEGEKRE VONATKOZÓ MEGLÁTÁSOK

- A. Az 1-7-es versek alkotják a levél bevezetését. Pál összes levele közül ennek van a leghosszabb bevezetése. Megpróbálta magát és teológiáját bemutatni egy olyan gyülekezetnek, amely nem ismerte őt személyesen, és lehetséges, hogy sok negatív információt hallott róla.
- B. A 8-12-es versek a hálaadás nyitó imádsága. Ez általában véve jellemző volt a görög levelekre, Pál leveleire pedig különösen is.
- C. A 16-17-es versek a könyv témáját állapítják meg.
- D. A 18-as verstől a 3:20-ig terjedő szakasz alkotja az első irodalmi egységet és Pál evangéliumának első pontját: minden ember elveszett és szüksége van arra, hogy megmentsék (vö. I. Mózes 3).
 1. erkölcstelen pogányok
 2. erkölcsös pogányok
 3. zsidók
- E. A Róma 1:18-3:20 az I. Mózes 3-at tükrözi vissza (meglepő módon a rabbi nem figyelnek erre a szövegrészre, hanem az I. Mózes 6-re, mint a bűn eredetére). Az emberiség az Istennel való közösségben, az Ő képére lett megteremtve (vö. I. Mózes 1:26-27). Mindazonáltal az emberiség a felvilágosodást, a hatalom és a felsőbbrendűség ígérését választotta. Gyakorlatilag az emberek lecserélték Istent saját magukra (ateista humanizmus)! Isten megengedte, sőt lehetséges, hogy még tervező munkával véghez is vitte ezt a krízist. Isten képmására létezni annyit jelent, hogy felelősséggel tartozol, erkölcsileg

elszámoltatható, és akaratlagosan szabad vagy annak következményeivel. Isten az Ő saját és az emberek döntése alapján különíti el az embereket (egy szövetségi kapcsolat)! Isten megengedi nekik, hogy önmagukat válasszák annak összes következményével együtt. Isten elszomorodott (vö. I. Mózes 6:5-7) de az emberiség szabad erkölcsi megbízott minden joggal és felelősséggel ami mindezzel jár. A megismételt kifejezés, hogy „Isten kiszolgáltatta őket” (vö. [Róma]1:24,26,28) ennek a szabadságnak az elismerése, s nem pedig Isten szándékos elutasításának. Ez nem Isten döntése volt. Ez nem az a világ, amit Isten szeretett volna (vö. I. Mózes 3:22; 6:5-7,11-13)!

- F. z 1:18-3:20 teológiai összegzését a 3:21-31-ben találjuk. Ez az első „jó híre” az evangéliumnak – minden ember vétkezett, szüksége van Isten megbocsátására, és Isten kegyelmesen gondoskodik egy útról, ami visszavezet a Vele való bensőséges kapcsolatra (t.i. édeni megtapasztalás).
- G. Ebben az első irodalmi egységben, amiben Pál megosztja az evangéliumot, érdemes megfigyelni, hogy az elbukott emberiség vonható felelősségre a lázadásáért és bűnéért anélkül, hogy bármilyen utalás is lenne a Sátánra vagy a démonokra (vö. Róma 1:18-3:20). Ez a szakasz minden bizonnyal az I. Mózes 3 teológiáját tükrözi vissza, viszont személyes kísértő nélkül. Isten nem engedi meg az elbukott emberiségnek, hogy megint a Sátánt vádolja (vö. I. Mózes 3:13) vagy magát Istent (vö. I. Mózes 3:12). Az emberek Isten képére lettek megteremtve (vö. I. Mózes 1:26; 5:1,3; 9:6). Meg van a joguk, a hatalmuk és a kötelezettségük a választásra. Kollektívan Ádámban és egyénileg a személyes bűnben is felelősek a döntéseik miatt (vö. [Róma] 3:23).

SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 1:1-6

¹Pál, Krisztus Jézus szolgája, elhívott apostol, akit az Isten kiválasztott arra, hogy hirdesse evangéliumát, ²amelyet prófétái által a szent iratokban előre megígért. ³Az ő Fiáról szól ez az evangélium, aki test szerint Dávid utódaitól származott, ⁴a Szentlélek szerint pedig a halottak közül való feltámadásával Isten hatalmas Fiának bizonyult. Ez a Jézus Krisztus a mi Urunk, ⁵aki által kegyelmet és apostolságot kaptunk arra, hogy az ő nevéért hitre és engedelmességre hívjunk fel minden népet: ⁶akik közé tartoztok ti is, mint Jézus Krisztus elhívottai.

1:1 „Pál” Pál napjaiban a legtöbb zsidónak két neve volt: egy zsidó és egy római (vö. ApCsel 13:9). Pál zsidó neve Saul volt. Ő is, úgy mint Izrael régi királya, Benjámín törzséből származott (vö. Róma 11:1; Fil. 3:5). Római neve görög formában, mint Pál (Paulos) azt jelentette, hogy „kicsi”. Ez utalhatott:

1. a fizikai termetére, amire a második századi nem kanonikus *Pál Cselekedetei* című könyvben hivatkoznak, ahol az egyik „Pál és Tekla” megnevezésű fejezet Thesszalonikáról szól.
2. a személyes önértékelésére, mint a szentek között a legkisebb, mert eredetileg üldözötte az egyházat (vö. I. Kor. 15:9; Ef. 3:8; I. tim. 1:15)
3. egyszerűen csak ezt a nevet adták neki születésekor a szülei

A 3. lehetőség tűnik a legvalószínűbbnek.

- „szolgája” (a szerző által használt fordításban rabszolgája-a ford.) Az NKJV, NRSV, TEV és JB angol fordításokban az szerepel, ami a magyar fordításban is: „szolgája”. Ez a fogalom vagy (1) Jézus, mint Úr ellentéte vagy (2) egy ÓSZ-i megtisztelő cím volt (vö. mint Mózes a IV. Mózes 12:7-ben és Józsué a Józs. 1:1-ben; 24:29-ben; Dávid a Zsoltároknakban (címe knél), és Ézsaiás a 42:1,19-ben, valamint az 52:13-ban).
- „elhívott apostol” Ez Isten választása volt, nem az övé (vö. ApCsel 9:15; Gal. 1:15; Ef. 3:7). Pál a szellemi képességeit és tekintélyét hangsúlyozza a gyülekezetnek, amellyel még soha nem találkozott, mint ahogy teszi azt a következő helyeken is: I. Kor. 1:1; II. Kor. 1:1; Gal. 1:1; Ef. 1:1; Kol. 1:1; I. Tim. 1:1; Titusz 1:1. Lásd Különleges téma: Elhívottnak lenni az 1:6-ban.

A kifejezés, hogy „apostol” az első századi palesztinai zsidó körökben azt jelentette, hogy „az, akit hivatalos képviselőként elküldtek” (vö. II. Krón. 17:7-9). Az ÚSZ-ben ezt a kifejezést kétféle értelemben használták: (1) a sajtáságos tizenkét tanítványra és Pálra; valamint (2) egy szellemi ajándékra, ami folyamatosan működik a gyülekezetben (vö. I. Kor. 12:28-29; Ef. 4:11).

KÜLÖNLEGES TÉMA: KIKÜLD (APOSTELLŌ)

Ez egy elég gyakori görög szó az „kiküld” kifejezésre (t.i. *apostellō*). Ennek a kifejezésnek számos teológiai használata létezik.

1. A rabbik használták ezt a kifejezést, arra, amikor valakit más hivatalos képviselőjeként elhívtak és kiküldtek, olyasmí, mint az amerikai „nagykövet” kifejezés (vö. II. Kor. 5:20).
2. Az evangéliumok gyakran használják ezt a kifejezést arra, hogy Jézust az Atya küldte el. Jánosnál ez a kifejezés messiási felhangot kap (vö. Máté 10:40; 15:24; Márk 9:37; Lukács 9:48; és különösen János 4:34; 5:24,30,36,37,38; 6:29,38,39,40,57; 7:29; 8:42; 10:36; 11:42; 17:3,8,18,21,23,25; 20:21). Használják arra is, amikor Jézus küldi el a híveket (vö. János 17:18; 20:21)
3. Az ÚSZ a tanítványokra használja
 1. a tizenkét eredeti tanítvány belső körére (vö. Lukács 6:13; ApCsel. 1:21-22)
 2. apostoli segítők és munkatársak egy különleges csoportjára
 1. Barnabás (vö. ApCsel. 14:4,14)
 2. Andronikosz és Juniász (vö. Róm. 16:7) [Károli: Andronikus, Junia]
 3. Apollós (vö. I. Kor. 4:6-9)
 4. Jakab, az Úr testvére (vö. Gal. 1:19)
 5. Szilvánusz és Timóteus (vö. I. Thessz. 2:7 [Károli: 2:6])
 6. valószínűleg Titusz (vö. II. Kor. 8:23)
 7. valószínűleg Epafroditosz (vö. Fil. 2:25)
 3. egy folyamatosan jelenlévő ajándék a gyülekezetben (vö. I. Kor. 12:28-29; Ef. 4:11)
4. Pál a legtöbb levelében ezt a címet használja saját magára nézve, hogy mint Krisztus képviselője az Isten által adatott hatalmát kijelentse (vö. Róm. 1:1; I. Kor. 1:1; II. Kor. 1:1; Gal. 1:1; Ef. 1:1; Kol. 1:1; I. Tim. 1:1, II. Tim. 1:1; Titusz 1:1).

- **„kiválasztott”** Ez egy [az angolban előforduló-a ford.] BEFEJEZETT SZENVEDŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV, ami azt sugallta, hogy Isten választotta őt ki a múltban (vö. Jer. 1:5; Gal. 1:15), és ez mint egy állandó állapot folytatódott. Ez egy szójáték lehetett az arám „farizeus” kifejezéssel. Őket a zsidó törvényeskedésre választották el (mint ahogy Pált is [Fil. 3:5] mielőtt a damaszkuszi úton találkozott volna Jézussal), de ő most már az evangélium számára lett elkülönítve.

Ez a héber „szent” szóhoz kapcsolódik, ami azt jelentette, hogy „Isten szolgálatára elkülönített” (vö. II. Mózes 19:6; I. Péter 2:5). A „szent” (mint személy), „megszentel”, és „elkülönített” kifejezések mind ugyanabból a görög szótöből származnak, a „szent”-ből (mint melléknév) (*hagios*).

- **„Isten (...) evangéliumát”** Az *eis* előjárószo ebben a szövegkörnyezetben (és az 5. versben) Pál „elhívásának” (1b vers) és „elkülönítésének” (1c vers) célját mutatja meg.

Az evangélium egy összetett szó, ami a „jó” (*eu*) és a „hír” (*angellos*) szavakból áll. Olyan kifejezéssé vált, amit az Újszövetségben feltárt tanok leírására használtak (vö. Jer. 31:31-34; Ezék. 36:22-32), az Újszövetségben, ami nem más, mint Isten megígért Messiása (vö. 3-4. vers).

Ez Isten evangéliuma, nem Pálé (vö. 15:16; Márk 1:14; II. Kor. 11:7; I. Thessz 2:2,8,9; I. Péter 4:17). Pál nem egy újító, ill. a kultúrát átalakító személy volt, hanem egy olyasvalaki, aki azt az igazságot hirdette, amit ő maga is kapott (vö. I. Kor. 1:18-25).

1:2 „amelyet prófétái által a szent iratokban előre megígért” Ez egy AORISZTOSZI KÖZÉPIGEI KIJELENTÉS. Az evangélium nem Isten egy elkésett utógondolata volt, hanem az örökkévaló, szándékos terve (vö. I. Mózes 3:15; Ézs. 53; Zsolt. 118; Márk 10:45; Lukács 2:22; ApCsel 2:23; 3:18; 4:28; Titusz 1:2). Az ApCselben lévő korai igehirdetések (a *kerygma*) úgy mutatják be Jézust, mint az ÓSZ ígéreteinek és prófeciáinak beteljesülése.

KÜLÖNLEGES TÉMA: A KORAI EGYHÁZ KERYGMA-JA

1. Az ÓSZ-ben lévő ígéretek, amiket Isten tett, most Jézus, a Messiás eljövételével beteljesedtek (ApCsel 2:30; 3:19,24; 10:43; 26:6-7,22; Róma 1:2-4; I. Tim. 3:16; Zsid. 1:1-2; I. Péter 1:10-12; II. Péter 1:18-19).
2. Jézust Isten kente fel Messiássá a keresztségekor (ApCsel 10:38).
3. Jézus Galileában kezdte a szolgálatát a keresztsége után (ApCsel 10:37)
4. A szolgálatát az jellemezte, hogy jót tett és csodás dolgokat tett Isten hatalma által (Márk 10:45; ApCsel 2:22; 10:38)
5. A Messiást keresztre feszítették Isten szándéka szerint (Márk 10:45; János 3:16; ApCsel 2:23; 3:13-15,18; 4:11; 10:39; 26:23; Róma 8:32; I. Kor. 1:17-18; 15:3; Gal. 1:4; Zsid. 1:3; I. Péter 1:2,19; 3:18; I. János 4:10).
6. Feltámadt a halálból és megjelent a tanítványainak (ApCsel 2:24,31-32; 3:15,26; 10:40-41; 17:31; 26:23; Róma 8:34; 10:9; I. Kor. 15:4-7,12 és köv.; I. Thessz. 1:10; I. Tim. 3:16; I. Péter 1:2; 3:18,21).
7. Isten felmagasztalta Jézust, és az „Úr” nevet adományozta neki (ApCsel 2:25-29,33-36; 3:13; 10:36; Róma 8:34; 10:9; I. Tim. 3:16; Zsid. 1:3; I. Péter 3:22).
8. Adta a Szentlelket, hogy új közösséget teremtsen Istennel (ApCsel 1:8; 2:14-18,38-39; 10:44-47; I. Péter 1:12).

9. Újra eljön ítélni és mindent helyreállítani (ApCsel 3:20-21; 10:42; 17:31; I. Kor. 15:20-28; I. Thessz. 1:10).
10. Mindenkinek, aki hallja ezt az üzenetet, meg kellene térnie és meg kellene keresztelkednie/bemerítkeznie (ApCsel 2:21,38; 3:19; 10:43,47-48; 17:30; 26:20; Róma 1:17; 10:9; I. Péter 3:21).

Ez a vázlat a korai egyház alapvető hitvallásául szolgált, bár az ÚSZ-ben más-más szerzők bizonyos részeket kihagytak vagy más részt hangsúlyoztak ki a tanításaikban. Márk evangéliumának egésze szorosan követi a *kerygma* péteri megközelítését. Márkot hagyományosan úgy tekintik, mint aki megszerkesztette Péter igehirdetéseit, amiket Rómában tanított, és az evangéliumában feljegyezte ezeket. Máté és Lukács is Márk alapvető szerkezeti felépítését követik.

1:3 „az Ő Fiáról” A Jó Hír központi üzenete egy személy, a názáreti Jézus, aki a Mária nevű szűztől született. Az ÓSZ-ben a népet, a királyt és a Messiást is „fiúnak” nevezték (vö. II. Sám. 7:14; Hós. 11:1; Zsolt. 2:7; Máté 2:15).

Az ÓSZ-ben Isten szolgákon és prófétákon keresztül szólt. Jézus nem volt Isten szolgája. Ő családtag volt (vö. Zsid. 1:1-2; 3:6; 5:8; 7:28). Meglepő módon ez az egyetlen része a könyvnek, ahol Pál a krisztológiára fókuszál. A Rómaiakhoz írt levél nem egy komplett szisztematikus hittudomány.

KÜLÖNLEGES TÉMA: AZ ISTEN FIA

Ez Jézus egyik legfőbb ÚSZ-i megnevezése. Mindenképp vannak isteni mellékjelentései. Beletartozik Jézus, mint „a Fiú” vagy az „én Fiam”, Istent pedig „Atyaként” szólítja meg. Az ÚSZ-ben több, mint 124-szer fordul elő. Még amikor önmagát az „emberfiának” nevezi Jézus, annak is isteni mellékjelentése van a Dán. 7:13-14 alapján.

Az ÓSZ-ben a „fiú” megjelölés három sajátos csoportra utalhatott:

1. angyalok (általában TÖBBESSZÁMBAN, vö. I. Mózes 6:2; Jób 1:6; 2:1)
2. Izrael Királya (vö. II. Sám. 7:14; Zsolt. 2:7; 89:26-27)
3. Izrael nemzete, mint egész (vö. II. Mózes 4:22-23; V. Mózes 14:1; Hós. 11:1; Mal. 2:10)
4. Izrael bírái (vö. Zsolt. 82:6)

A második használata Jézushoz kapcsolódik. Ily módon az „Isten Fia” és a „Dávid Fia” mind a II. Sám. 7-hez; a 2. és a 89. Zsoltárhoz kötődik. Az ÓSZ-ben az „Isten Fia” megjelölés soha nem utal kifejezetten a Messiásra, kivéve, ha az eszkatológiai királyra, mint Izrael egyik „felkent hivatalára” utal. Mindemellett a Holt-tengeri tekerésekben ez a cím messiási utalással gyakran előfordul (lásd a specifikus utalásokat a *Dictionary of Jesus and the Gospels* (Jézus és az evangéliumok szótára) című könyvben, 770.o). Továbbá az „Isten Fia” két, a Biblia ideje alatt íródott apokaliptikus zsidó írásban is messiási titulusként fordul elő (vö. II. Ezsdrás 7:28; 13:32,37,52 és Énók 105:2).

Ennek az ÚSZ-i Jézusra utaló háttérét legjobban úgy foglalhatjuk össze, ha kategóriákba soroljuk:

1. Az Ő mindenek előtt való létezése (vö. János 1:1-18)
2. Egyedülálló (szűztől való) születése (vö. Máté 1:23; Lukács 1:31-35)
3. Megkeresztelkedése (vö. Máté 3:17; Márk 1:11; Lukács 3:22. Isten mennyből szóló hangja egyesíti a 2. Zsoltár fenséges királyát az Ézs. 53 szenvedő szolgájával).

4. A Sátán általi megkísértetése (vö. Máté 4:1-11; Márk 1:12,13; Lukács 4:1-13). Megkísértetik abban, hogy kételkedjen a fiúságában, de legalábbis, hogy annak a célját más módon teljesítse be, mint a kereszttel).
5. Kinyilatkoztatása elfogadhatatlan megvallóktól
 - a. démonok (vö. Márk 1:23-25; Lukács 4:31-37; Márk 3:11-12)
 - b. hitetlenek (vö. Máté 27:43; Márk 14:61; János 19:7)
6. Kinyilatkoztatása tanítványaitól
 - a. Máté 14:33; 16:16
 - b. János 1:34, 49; 6:69; 11:27
7. Önmaga kinyilatkoztatása
 - a. Máté 11:25-27
 - b. János 10:36
8. A családi metafora használata, amikor Istent az Atyjának nevezi
 - a. Az „abba” szó használata Istenre
 1. Márk 14:36
 2. Róma 8:15
 3. Gal. 4:6
 - b. Gyakori szóhasználata, hogy Atyának (*patēr*) szólítja Istent, hogy leírja kapcsolatát az istenséggel.

Összefoglalva, az „Isten Fia” cím nagy teológiai jelentéssel bírt azok számára, akik ismerték az ÓSZ-et, annak ígéreteit és fogalomköreit. Az ÚSZ írói viszont idegenkedtek a használatától a pogányok miatt, akiknek a pogány háttérben szereplő „istenek” magukévá tették a nöket, és az ő leszármazottjaik voltak a „titánok”, ill. az „óriások”.

- **„aki test szerint Dávid utódaitól származott”** Ez a II. Sámuel 7 prófécijára utal. A Messiás Dávid királyi vérvonalából való volt (vö. Ézs. 9:6 [Károli: 9:7]; 11:1,10; Jer. 23:5; 30:9; 33:15) Júda törzséből (vö. I. Mózes 49:4-12; Ézs. 65:9). Máté evangéliumában Jézust számos alkalommal így szólítják meg (vö. 9:27; 12:23; 15:22; 20:30), ami az eljövendő megváltóra vonatkozó zsidó reményt tükrözte vissza.

Meglepő, hogy Pál nem hangsúlyozta ki Jézusnak ezt az aspektusát. Csak itt és a II. Tim. 2:8-ban említi meg; lehetséges, hogy mind két ígérés egy korai egyházi hitvallási formulából való idézet.

- **NASB, NKJV,**

NRSV „a test szerint”

TEV „emberisége szerint”

JB „emberi természete szerint”

Ez prófécia beteljesedés és Jézus emberi mivoltának megerősítése is volt, amit olyan gyakran megtagadtak az első század eklektikus vallási világában (vö. I. János 1:1-4; 4:1-3). Ez a vers tisztán bemutatja, hogy Pál nem mindig használta a „test” (*sarx*) kifejezést negatív értelemben (vö. 2:28; 9:3). Mindazonáltal Pál általában a „test” kifejezést használta a „lélek” ellentétéként (vö. 6:19;

7:5,18,25; 8:3-9,12,13; I. Kor. 5:5; II. Kor. 1:17; 11:18; Gal. 3:3; 5:13,16,17-19,24; 6:8; Ef. 2:3; Kol. 2:11,13,18,23).

Ez a nyelvtani szerkezet, *kata* (szerint) plusz a TÁRGYÉSET a 4. versben párhuzamban van egymással. Jézus egyszerre ember (a test szerint, 3. vers) és isteni is (a Lélek szerint, 4. vers). A testet öltés tana lényegbevágó (vö. I. János 4:1-3). Az is lehetséges, hogy ez a Jézus által választott „az Ember Fia” megszólítására utal (vö. Zsolt 8:5; Ezék. 2:1 [ember] és Dán. 7:13 [isteni]).

KÜLÖNLEGES TÉMA: A TEST (SARX)

Ez az emberi bölcsességre vagy a világi mértékintára utal (vö. I. Kor. 1:20; 2:6,8; 3:18). Pál számos módon használja a „test” kifejezést (ti. *sarx*) írásaiban.

1. az emberi testre (vö. Róma 2:28; I. Kor. 5:5; 7:28)
2. az emberi utódokra (t.i. apa-fiú, vö. Róma 1:3; 4:1; I. Kor. 10:18)
3. az emberiség egészére (vö. I. Kor. 1:26,29)
4. az emberi gyengeségekre az I. Mózes 3-ban leírt emberiség bukása eredményeként (vö. Róma 6:19; 7:18)

1:4 „bizonyult” Ez egy [az angolban előforduló-a ford.] AORISZTOSZI SZENVEDŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV. Isten határozottan Jézust jelölte ki az „Isten Fiának”. Ez nem azt jelenti, hogy Betlehemben kezdődött Jézus élete, vagy hogy alsóbbrendű lenne az Atyánál. Lásd Különleges téma: A Szentháromság a 8:11-ben.

- **„Isten (...) Fiának bizonyult”** Az ÚSZ-i írók a görög mitológia hamis utalásai miatt (ugyanaz igaz a szüztől való születésére is) nem gyakran utaltak Jézusra az „Isten Fia” címmel (vö. Máté 4:3). A fogalmat általában úgy írták le, hogy „egyedülálló, páratlan” (*monogenes*) (vö. János 1:18; 3:16,18; I. János 4:9). Ezért a jelentése: „Jézus, az Isten egyetlen igaz Fia”.

Az ÚSZ-nek két teológiai pólusa van az Istennel az Atyával és Jézussal a Fiúval kapcsolatban: (1) egyenlőek (vö. János 1:1; 5:18; 10:30; 14:9; 20:28; II. Kor. 4:4; Fil. 2:6; Kol. 1:15; Zsid. 1:3), és (2) mégis két külön személy (vö. Márk 10:18; 14:36; 15:34).

- **„feltámadásával”** Isten, az Atya megerősítette Jézus életét és üzenetét azáltal, hogy feltámasztotta Őt a halálból (vö. 4:24; 6:4,9; 8:11). Jézus istensége (vö. János 1:1-14; Kol. 1:15-19; Fil. 2:6-11) és feltámadása (vö. 4:25; I. Kor. 15) a kereszténység két tartóoszlopa.
- Ezt a verset gyakran használták arra, hogy az „Adopcianizmus” eretnekségét támogassák, ami azt állította, hogy Jézust a példamutató életéért és engedelmességéért megjutalmazta és felmagasztalta Isten. Az eretnekek azt állították, hogy Ő nem volt mindig (lételméletileg) istenség, hanem akkor vált istenné, amikor Isten feltámasztotta Őt a halálból. Bár ez nyilvánvalóan nem igaz, és ez sok igérszben eléggé kitűnik, mint pl. a János 1-ben és a 17-ben, mégis valami csodálatos dolgot adományozott Isten Jézusnak a feltámadásakor. Elég nehéz kifejezni, hogy az istenséget hogyan lehet megjutalmazni, mégis ez történt. Bár Jézus osztozott az Atya örökkévaló dicsőségében, állapota valamilyen módon gazdagabb lett azzal, hogy tökéletesen betöltötte a Rá kiszabott megváltói feladatot. Feltámadása volt az Atya bizonyágtétele a názáreti Jézus életéről, példájáról, tanításairól és áldozati haláláról; örökkévaló isteni, teljes mértékben emberi, tökéletes megváltó, helyreállított és megjutalmazott, egyedülálló Fiú! Lásd Függetlenség 3 – Adopcianizmus.
- **NASB, NKJV „a szentség Lelke szerint”**

NRSV „a szentség lelke szerint”

TEV „isteni szentsége szerint”

JB „a lélek rendelése szerint, a szentség lelke szerint”

Némely fordítás az „L” betűt nagybetűvel írja a Lélek szónál, ami a Szentlélekre utal, míg a kis „l” betű Jézus lelkére utalhat. Ahogyan Isten az Atya Lélek, úgy a Fiú, Jézus is. A régi héber és görög szövegekben nincsenek nagybetűk, sem írásjelek, de fejezet és vers felosztások sem, így ezek mind a hagyományok és a fordítók értelmezésének pontjai.

Háromféle módon lehet a 3. és 4. versre tekinteni:

1. Jézus két természetére való utalás: emberi és isteni
 2. utalás a földi életnek két fázisára: emberi és feltámadott Úr
 3. mint párhuzamra a „Jézus Krisztus a mi Urunk” kifejezéssel
- „**Jézus**” Az arám *Jesus* név ugyanaz, mint a héber *Joshua*. Két héber szónak, a „YHWH” és az „üdvösség” szó szóösszetételéből áll. Jelentheti azt, hogy „YHWH megment”, „YHWH megszabadít”, vagy „YHWH az üdvösség”. Jelentésének lényegét a Máté 1:21,25-ben láthatjuk.
 - „**Krisztus**” Ez volt a görög fordítása a héber *messiah* (messiás) kifejezésnek, ami azt jelentette, hogy a „felkent”. Az ÓSZ-ben számos vezetői csoport lett felkenve (próféták, papok, királyok) Isten kiválasztásának és felkészítésének jeleként. Jézus betöltötte eme mindhárom felszentelt hivatalt (vö. Zsid. 1:2-3).
Az ÓSZ megjövendölte, hogy Isten küldeni fog egy különleges „felkentet”, hogy bevezesse az igazságosság Új Korszakát. Jézus volt az Ő különleges „szolgája”, a „fia”, és a „Meváltó”.
 - „**Urunk**” A Judaizmusban Isten szövetséges neve a YHWH annyira szentté vált, hogy a rabbik az „Úr” (*Adon*) címmel helyettesítették amikor az Írásokat olvasták, mert attól féltek, hogy hiába veszik szájukra Isten nevét (vö. II. Mózes 20:7; V. Mózes 5:11), megtörve ezzel a Tízparancsolat egyikét. Amikor az ÚSZ-i írók Jézust „Úrnak” („Kurios”) hívták a teológiai szövegek környezetben, akkor ezzel az Ő istenségét erősítették meg (vö. ApCsel 2:36; Róma 10:9-13; Fil. 2:6-11).

KÜLÖNLEGES TÉMA: AZ ISTENSÉG NEVEI

1. *El*

1. Az általános ősi kifejezés eredeti jelentése, amit az istenségre használtak bizonytalan, bár nagyon sok tudós úgy hiszi, hogy az akkád „erősnek lenni” vagy „hatalmasnak lenni” szógyökérből származik (vö. I. Mózes 17:1; IV. Mózes 23:21; V. Mózes 7:21; Zsolt 50:1).
2. A kánaáni panteonban a legmagasabb isten *El* volt (Ras Shamra szövegek)
3. A Bibliában az *El* általában nincs más kifejezésekkel szóösszetételben. Ezek a változatok Isten jellemzésének egy egy módjává váltak.
 1. *El-Elyon* (a Felséges Isten), I. Mózes 14:18-22; V. Mózes 32:8; Ézs. 14:14
 2. *El-Roi* („Isten, aki lát” vagy „Isten, aki kijelenti magát”), I. Mózes 16:13

3. *El-Shaddai* („Mindenható Isten” vagy a „Minden könyörületesség Istene” vagy a „Hegy Istene”), I. Mózes 17:1; 35:11; 43:14; 49:25; II. Mózes 6:3
 4. *El-Olam* (az Örökkévaló Isten), I. Mózes 21:33. Ez a kifejezés teológiailag Isten Dávidnak adott ígérééhez kapcsolódik, II. Sám. 7:13,16
 5. *El-Berit* (a „Szövetség Istene”), Bírák 9:46
4. *El* egyenlő a következőkkel:
1. YHWH a Zsolt 85:8; Ézs. 42:5
 2. *Elohim*, I. Mózes. 46:3; Jób 5:8; „én vagyok az Isten (*El*), atyádnak Istene (*Elohim*)”
 3. *Shaddai*, I. Mózes 49:25
 4. „féltékenység”, II. Mózes 34:14; V. Mózes 4:24; 5:9; 6:15
 5. „irgalom”, V. Mózes 4:31; Neh. 9:31; „hűséges” V. Mózes 7:9; 32:4
 6. „nagy és félelmetes”, V. Mózes 7:21; 10:17; Neh. 1:5; 9:32; Dán. 9:4
 7. „mindentudás”, I. Sám. 2:3
 8. „erős menedékem”, II. Sám. 22:33
 9. „bosszúállóm”, II. Sám. 22:48
 10. „a szent”, Ézs. 5:16
 11. „erő”, Ézs. 10:21
 12. „szabadítóm”, Ézs. 12:2
 13. „nagy és hatalmas”, Jer. 32:18
 14. „megtorlás”, Jer. 51:56
5. Az összes legfőbb ÓSZ-i név kombinációja megtalálható a Józsué 22:22-ben (*El*, *Elohim*, *YHWH*, mind ismétlődik)

2. *Elyon*

1. Az alapvető jelentése: „magasságos”, „felmagasztalt” vagy „felemelt” (vö. I. Mózes 40:13, I. Kir. 9:8; II. Kir. 18:17; Neh. 3:25; Jer. 20:2; 36:10; Zsolt 18:13)
2. Párhuzamos értelemben használják Isten több más nevével/címével is:
 1. *Elohim* – Zsolt 47:1-2 [Károli 47:2-3]; 73:11; 107:11
 2. *YHWH* – I. Mózes 14:22; II. Sám. 22:14
 3. *El-Shaddai* – Zsolt 91:1,9
 4. *El* – IV. Mózes 24:16
 5. *Elah* – gyakran használják a Dániel 2-6-ban és az Ezsdrás 4-7-ben, ahol az *illiar* szóval kapcsolódik össze (az arám nyelvben használták a „Magasságos Istenre”) a Dán. 3:26-ban, 4:21-ben; 5:18,21-ben
3. Gyakran használták nem izraeliták is.
 1. Melkisédek, I. Mózes 14:18-22
 2. Bálám, IV. Mózes 24:16
 3. Mózes, amikor a nemzetekről beszél az V. Mózes 32:8-ban

4. Lukács evangéliuma az ÚSZ-ben a pogányoknak írva ugyanúgy használja a görög *Hupsistos* megfelelőjét (vö. 1:32,35,76; 6:35; 8:28; ApCsel 7:48; 16:17)

3. *Elohim* (többesszámú), *Eloah* (egyesszámú), elsősorban a költészetben használják

1. Ez a kifejezés az ÓSZ-en kívül nem található meg máshol
2. Ez a szó jelölheti Izrael Istenét, vagy a népek isteneit is (vö. II. Móz. 12:12; 20:3). Ábrahám családja többistenhitű volt (vö. Józ. 24:2).
3. Uthalhat izraeli bírákra is (vö. II. Mózes 21:6; Zsolt. 82:6).
4. Az *elohim* kifejezést használták más szellemi lényekre is (angyalokra, démonokra), mint az V. Mózes 32:8-ban (LXX); Zsolt 8:5; Jób 1:6; 38:7. Uthalhat emberi bírákra (vö. II. Mózes 21:6; Zsolt 82:6)
5. A Bibliában ez az első titulus/név az istenségre (vö. I. Mózes 1:1). Az I. Mózes 2:4-ig kizárólag ezt használja, ahol is YHWH-val kombinálja. Lényegében (teológailag) Istenre úgy utal, mint a földi élet teremtőjére, fenntartójára, és gondviselőjére (vö. Zsolt 104).

Az *El* szinonimája (vö. V. Mózes 32:15-19). Lehet továbbá párhuzamos YHWH-val, mint a Zsolt 14-ben (*elohim*) pontosan olyan, mint a Zsolt. 53-ban (YHWH), kivéve az isteni nevekben való változást.

6. Bár a többesszám általában a többi istenre használatos, ez a kifejezés gyakran Izrael Istenét jelöli. Általában az egyesszámú ígét használják az egyistenhit használatának jelölésére.
7. Ezt a kifejezést nem izraeliek is használták az istenség nevének megnevezésére.
 1. Melkisédek, I. Mózes 14:18-22
 2. Bálám, IV. Mózes 24:2
 3. Mózes, amikor a nemzetekről beszél az V. Mózes 32:8-ban
8. Elég furcsa, hogy egy köznév a monoteista Izrael Istenére többesszámú! Bár nincs teljes bizonyosság efelől, itt van néhány teória.
 1. A héber nyelvben sok a többesszám, amit gyakran valami hangsúlyozására használtak. Közele rokonságban áll ezzel a későbbi héber nyelvtani forma, amit a „fenség többesszámának” neveztek, ahol is a többesszámot arra használták, hogy egy fogalmat felnagyítsanak.
 2. Ez utalhat az angyali tanácsra, amikkel Isten a mennyben találkozik, és akik az ítéletét véghezviszik (vö. I. Kir. 22:19-23; Jób 1:6; Zsolt 82:1; 89:5,7 [Károli 6, 8]).
 3. Az is lehetséges, hogy ez az ÚSZ-i kijelentést tükrözi vissza az egy Istenről három személyben. Az I. Mózes 1:1-ben Isten teremt; az I. Mózes 1:2-ben a Lélek lebeg felette, és az ÚSZ-ből tudjuk, hogy Jézus az Atya Isten megbízottjaként munkálkodik a teremtésben (vö. János 1:3,10; Róma 11:36; I. Kor. 8:6; Kol. 1:15; Zsid. 1:2; 2:10).

4. YHWH

1. Ez az a név, ami az istenséget a szövetséget alkotó Istenként tükrözi vissza; Istent mint a megmentő és a megváltó! Az emberek megszegik a szerződéseket, de Isten hűséges az Ő szavához, ígéretéhez, szövetségéhez (vö. Zsolt 103).

Ezt a nevet először az *Elohim*mal együtt említi az I. Mózes 2:4. Nem két teremtés történet van az I. Mózes 1-2-ben, hanem két kiemelés: (1) Isten, mint a világ teremtője (a fizikai) és (2) Isten, mint az emberiség különleges teremtője. Az I. Mózes 2:4-ben kezdődik el az emberiség kiváltságos helyzetének és céljának kijelentése, ugyanúgy, mint ahogy a bűn és a lázadás problémája is, ami ehhez a kiváltságos helyzethez kapcsolódik.

2. Az I. Mózes 4:26 azt mondja, hogy „az *emberek* elkezdtek segítségül hívni az ÚR nevét” (YHWH). Mindazonáltal a II. Mózes 6:3 azt sugallja, hogy korai szövetséges népek (az ősatyák és a családjaik) csakis *El-Shaddaiként* ismerték Istent. A YHWH név csak egyetlen alkalommal van megmagyarázva a II. Mózes 3:13-16-ban, különösen a 14. versben. Bár Mózes írásai gyakran szójátékokon alapulva értelmez szavakat, s nem pedig azok etimológiája alapján (vö. I. Mózes 17:5; 27:36; 29:13-35). Számos feltevés létezik ennek a névnek a jelentésével kapcsolatban (az IDB-ből idézve, 2. kiadás, 409-11- oldalak).

1. egy arab szótöből származik, „forró szerelmet mutatni”
2. egy arab szótöből származik, „fújni” (YHWH mint vihar Isten)
3. egy ugarit (kánaáni) szótöből származik, „beszélni”
4. egy föníciai feljegyzést követve, MŰVELTETŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV jelentéssel „Az, aki életben tart” vagy „Az, aki létrehoz”
5. a héber *Qal* formából „Az, aki van” vagy „Az, aki jelen van” (jövő időben, „Az, aki lesz”)
6. a héber *Hiphil* formából, „Az, aki a létezt előidézi”
7. a héber „élni” szótöből, (pl. I. Mózes 3:20), jelentése „az örökké élő, Az egyetlen élő”
8. a II. Mózes 3:13-16 szövegéből egy szójáték a BEFEJEZETLEN formát BEFEJEZETT értelemben használva, „továbbra is az leszek, ami voltam” vagy „továbbra is az leszek, ami mindig is voltam eddig” (vö. J Wash Watts, *A Survey of Syntax in the Old Testament* [Mondattani tanulmány az Ószövetségben], 67. oldal).

A teljes név, YHWH, gyakran rövidítve, vagy lehetőség szerint az eredeti formában jut kifejezésre

1. *Yah* (pl. Hallelu -yah)
 2. *Yahu* (nevek, pl. Ézsaiás)
 3. *Yo* (nevek, pl. Jóel)
2. A későbbi Judaizmusban ez a szövetségi név annyira szentté vált (tetragrammaton), hogy a zsidók féltek kimondani, nehogy megszegjék a parancsolatot a II. Mózes 20:7; V. Mózes 5:11; 6:13-ban. Így az alábbiakkal helyettesítették a héber kifejezést: „tulajdonos”, „mester”, „férj”, „úr” – *adon* vagy *adonai* (én uram). Amikor az ÓSZ-i szövegeket olvasása közben a YHWH szóhoz értek, helyette az „úr” kifejezést mondták ki. Ezért van az, hogy a YHWH szót ÚR-nak írják az angol és a magyar fordításokban is.
3. Mint ahogy az *El*-lel, a YHWH-val is gyakran használnak együtt más kifejezéseket, hogy Izrael Szövetséges Istenének bizonyos jellemvonásait kihangsúlyozzák. Nagyon sok lehetséges kombináció létezik, itt van közülük néhány:
1. YHWH – *Yireh* (YHWH [az ÚR] gondoskodik), I. Mózes 22:14

2. YHWH – *Rophekha* (YHWH [az ÚR] a te gyógyítód), II. Mózes 15:26
3. YHWH – *Nissi* (YHWH [az ÚR] az én hadi jelvényem), II. Mózes 17:15
4. YHWH – *Meqaddishkem* (YHWH [az ÚR] a megszentelőtök), II. Mózes 31:13
5. YHWH – *Shalom* (YHWH [az ÚR] a békesség), Bírák 6:24
6. YHWH – *Sabaoth* (YHWH, a Seregek Ura), I. Sám. 1:3,11; 4:4; 15:2; gyakran a prófétáknál fordul elő
7. YHWH – *Ro'I* (YHWH [az ÚR] az én pásztorom), Zsolt 23:1
8. YHWH – *Sidqenu* (YHWH [az ÚR] a mi igazságunk), Jer. 23:6
9. YHWH – *Shammah* (YHWH, ott van az ÚR), Ezék. 48:35

1:5 „kaptunk” Pál nem említ meg más személyt a bevezetésében, amit oly gyakran megtesz más leveleiben. Ez az első kifejezés Pál a damaszkuszi úton való megtérésére és találkozására utal (vö. ApCsel 9), ami igencsak magába foglalja a szerkesztői többszám használatát.

- **„kegyelmet és apostolságot kaptunk”** Pál nem csak a Krisztus általi üdvösség ajándékát jelenti ki, hanem ezzel kapcsolatban apostolságának elhívását is a pogányok felé. Mindez a damaszkuszi úton egy pillanat alatt zajlott le (vö. ApCsel 9). Nem érdemből volt, hanem céltudatos kegyelemből!
- **„hívjunk fel”** Egy célmeghatározó szöveggörnyezetben ez a második használata az *eis*-nek (vö. 1. vers). Az evangélium helyreállítja az emberiségben Isten képmását, ha hiszünk Jézusban. Ez lehetővé teszi, hogy Isten eredeti terve megvalósuljon, ami az, hogy az emberek az Ő jellemét tükrözzék vissza (vö. 7. vers)
- [A fenti rész különböző fordításokban máshogy szól-a ford.]

NASB, JB „a hit engedelmissége”

NKJV „engedelmességre a hitben”

NRSV „hitre és engedelmességre hívjunk fel”

TEV „hogy higgyenek és engedelmeskedjenek”

Ez az első használata a „hit” kulcsfogalmának a Rómában. Ebben a fejezetben és ebben a könyvben három különböző használata van:

1. 5. vers. Olyan igazságok vagy tanítások csoportjára használja, amik Jézusra és a keresztyén életre utalnak (vö. ApCsel 6:7; 13:8 [Károli 13:7]; 14:22; 16:5; Róma 14:1; 16:26; Gal. 1:23; 6:10; Júdas 1:3, 20).
2. 8. vers. A Jézusban való személyes bizalomra használja. A „hinni”, „hit” és „bizalom” szavak mind mind ugyanazt a görög kifejezést (*pistis/pisteuo*) jelentik. Az evangélium mind elméleti (doktrína) mind személyes (vö. 16. vers; János 1:12; 3:16).
3. 17. vers. Ezt az ÓSZ-i értelmében használja, ami szavahihetőséget, hűséget és megbízhatóságot jelent. Ez a Hab. 2:4 jelentése. Az ÓSZ-ben nem voltak kialakult tanok a hitről, hanem csak példa példa után a hittel teli életokról (vö. Ábrahám az I. Mózes 15:6-ban); nem a tökéletes hitről, hanem a küszködő hitről (vö. Zsid. 11). Az emberiség reménysége nem abban a képességben rejlik, hogy tökéletesen tudjanak teljesíteni vagy hinni, hanem Isten jellemében. Csakis Isten hűséges!

Események egy egész sora létezik, amiket az üdvözülés eseményeiként hívhatunk:

- a. megtérés (vö. 2:4; Márk 1:15; Lukács 13:3,5; ApCsel 3:16,19; 20:21).

- b. hit (vö. 1:16; János 1:12; 3:16; ApCsel 16:31; a keresztség az illető hitének a nyilvános megvallása)
- c. engedelmesség (vö. 2:13; II. kor. 9:13; 10:5; I. Péter 1:2,22)
- d. kitartás (vö. 2:7; Lukács 18:1; II. Kor. 4:1,16; Gal. 6:9; II. Thessz 3:13)

Ezek az új szövetség feltételei. El kell fogadnunk, és folyamatosan el kell fogadnunk Isten ajánlatát Krisztusban (vö. 16. vers; János 1:12).

- **NASB „az Ő nevének kedvéért”**
NKJV „az Ő nevéért”
NRSV „az ő nevének kedvéért”
TEV „Krisztus kedvéért”
NJB „az ő nevének tiszteletéért”
 - Lásd a Különleges témát a 10:9-ben.
 - **NASB, NRSV „minden pogányok között”**
NKJV „minden népek között”
TEV „minden nemzet népe”
JB „minden pogány nemzetnek”

Ez az egyetemes evangélium. Isten megváltás ígérete az I. Mózes 3:15-ben a teljes emberiséget magában foglalja. Jézus helyettesítő halála magában foglalta Ádám összes elbukott gyermekét (vö. János 3:16; 4:42; Ef. 2:11-3:13; I. Tim. 2:4; 4:10; Titusz 2:11; II. Péter 3:9). Pál látja különleges elhívását, hogy a pogányoknak kell Isten evangéliumát hirdetnie (vö. ApCsel 9:15; 22:21; 26:17; Róma 11:13; 15:16; Gal. 1:16; 2:9; Ef. 3:2,8; I. Tim. 2:7; II. Tim. 4:17).

KÜLÖNLEGES TÉMA: BOB EVANGÉLIUMI ELŐÍTÉLETEI

Be kell, hogy valljam neked, kedves olvasóm, hogy ezen a ponton előítéleteim vannak. A módszeres teológiám nem kálvinista vagy korszakosság elmélet, hanem a Nagy missziós parancs evangéliuma. Hiszem, hogy Istennek örökkévaló terve volt arra nézve, hogy az egész emberiséget megmentse (pl. I. Mózes 3:15; 12:3; II. Mózes 19:5-6; Jer. 31:31-34; Ezék. 18; 36:22-38; ApCsel 2:23; 3:18; 4:28; 13:29; Róma 3:9-18,19-20,21-31), mindazokat, akik az Ő képmására és hasonlatosságára lettek teremtve (I. Mózes 1:26-27). A szövetségek mind Krisztusban egyesülnek (vö. Gal. 3:28-29; Kol. 3:11). Jézus Isten titka, ami el volt rejtve, most viszont napvilágra került (vö. Ef. 2:11-3:13)!

Ez az előkép kiszínezi minden bibliai értelmezésemet (ti. Jónás). Minden szöveget elolvastam benne! Ez tényleg előítélet (mindenkinek, aki ezt próbálja értelmezni, van ilyen!), de ez egy a Biblia által közölt feltételezés.

1:6 „ti is Pál szélsőséges példája volt (a gyülekezet üldözője) Isten kegyelmének, de olvasói is jó példái voltak Isten meg nem érdemelt, ki nem érdemelt kegyelmének.

- **NASB, NKJV „Jézus Krisztus elhívottai”**
NRSV „akik el vannak hívva Jézus Krisztushoz”
TEV „akiket Isten elhívott, hogy Jézus Krisztushoz tartozzanak”
JB „elhívása által Jézus Krisztushoz tartozzanak”

Ez lehet:

1. szójáték a „gyülekezet” kifejezéssel, ami azt jelentette, hogy „az elhívottak” vagy „az összegyűltek”
2. utalás az isteni kiválasztásra (vö. Róma 8:29-30; 9:1 és folyt.; Ef. 1:4,11; 3:7; 4:1,4)
3. az Átdolgozott angol fordítású Biblia értelmezése: „ti akik hallottátok az elhívást és Jézus Krisztushoz tartoztok”.

Továbbá mindez a NRSV, TEV és JB angol nyelvű fordítások értelmezéseit is tükrözheti erről a részről. Lásd a következő Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: ELHÍVOTTNAK LENNI

Isten mindig vállalja a kezdeményező szerepét az elhívásban, a kiválasztásban és a hívők meggyőzésében Önmagáról (vö. János 6:44,65; 15:16; I. Kor. 1:21; Ef. 1:4-5,11). Az „elhívás” kifejezést számos teológiai értelemben használják:

- A. Isten kegyelme a bűnösöket üdvösségre hívta el, Krisztus bevégzett munkája és a Lélek meggyőzése által (ti. *klētos*, vö. Róma 1:6-7; 9:23, ami teológiailag hasonló az I. Kor. 1:1-2, a II. Tim. 1:9 és a II. Péter 1:10-hez).
- B. A bűnösök az Úr nevét hívják segítségül, hogy üdvözüljenek (ti. *epikaleō*, vö. ApCsel 2:21; 22:16; Róma 10:9-13). Ez a mondat egy zsidó dicséreti nyelvi sajátosság.
- C. A hívőket Krisztushoz hasonló élet megélésére hívták el (t.i. *klēsis*, vö. I. Kor. 1:26; 7:20; Ef. 4:1; Fil. 3:14; II. Thessz. 1:11; II. Tim. 1:9).
- D. A hívőket szolgálati feladatokra hívták el (vö. ApCsel 13:2; I. Kor. 12:4-7; Ef. 4:1).

SZÖVEG: 1:7

⁷Mindazoknak Rómában, akik az Isten szerettei, akiket ő elhívott és megszentelt: Kegyelem néktek és békeség Istentől, a mi Atyánktól, és az Úr Jézus Krisztustól.

1:7 „Isten szerettei” Ezt a kifejezést gyakran használták Jézusra (vö. Máté 3:17; 17:5). Most a Római gyülekezetre használják! Ez megmutatja Isten szeretetének mélységét azok iránt, akik az Ő Fiában bíznak. Ezt a fajta átruházást láthatjuk az Ef. 1:20-ban is (Isten cselekedetei Jézus nevében) és a 2:5-6-ban (Jézus cselekedetei a hívők javára).

- **„Rómában”** Nem Pál alapította ezt a gyülekezetet. Senki nem tudja, hogy ki volt az. A Rómaiakhoz írt levélben bemutatkozott egy már létező gyülekezetnek. A Rómaiakhoz írt levél volt a legkidolgozottabb bemutatása annak az evangéliumnak, amit Pál hirdetett. Ezt a levelet befolyásolta legkevésbé a helyi helyzet, bár volt némi feszültség az ottani zsidó és pogány hívők között, akikhez a levélen keresztül szól.
- **NASB „elhívott és megszentelt”**
NKJV, NRSV, JB „szentekké hívott el”
TEV „elhívott, hogy az ő népe legyünk”

A „szentek” kifejezés a hívők Krisztusban lévő helyzetére utal, nem pedig a büntelenségükre. Leírja továbbá azt, ahogyan egyre inkább Krisztushoz hasonlítanak. Ez a kifejezés mindig TÖBBESSZÁMBAN szerepelt, kivéve a Fil. 4:21-et. Mindazonáltal még ebben a

szövegkörnyezetben is ez a közösségre utal. Kereszténynek lenni azt jelenti, hogy tagja lenni egy közösségnek, egy családnak, egy testnek.

Az 1. vers utal arra, hogy Pált apostolul hívták el. A 6. vers szerint pedig a hívők „Jézus Krisztus elhívottai”. A 7. versben a hívőket „szenteknek” is hívja. Ez az „elhívás” egy ÚSZ-i mód is volt arra, hogy megerősítse az igazságát Isten kezdeményező elsőbbségének. Egy bukott ember sem hívta el saját magát (vö. 3:9-13; Ézs. 53:6; I. Péter 2:25). Mindig Isten kezdeményez (vö. János 6:44,65; 15:16). Mindig elének hozza a szövetséget. Ez igaz az üdvösségünkre (a nekünk tulajdonított igazságra vagy a törvény szerinti helyzetünkre) is, de igaz az ajándékokra, amiket a hatékony szolgálatra kaptunk (vö. I. Kor. 12:7,11) és a keresztény életünkre is. Lásd a következő Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: SZENTEK

Ez a héber *kadash* görög nyelvű megfelelője, aminek alapvetően az volt a jelentése, hogy valakit, vagy valamit, vagy valamilyen helyet YHWH kizárólagos használatára elkülönítettek. Az angol „szentség” fogalmát jelöli ez a szó. YHWH a természete miatt is különáll az emberiségtől (örökkévaló, nem teremtett Lélek), és a jelleme miatt is (erkölcsi tökéletesség). Ő a mérce, amihez mindent mást mérnek, és ami alapján megítélik. Ő a transzcendens Szent.

Isten az embert társas viszonyra teremtette, de a bűneset (I. Mózes 3) kapcsolati és erkölcsi korlátot emelt a Szent Isten és a bűnös emberiség közé, majd Isten úgy döntött, hogy helyreállítja lelkiismerettel rendelkező teremtését; így aztán arra hívja el népét, hogy „szentek” legyenek (vö. III. Mózes 11:44; 19:2; 20:7,26; 21:8). YHWH-val való hitbeli kapcsolat által népe szentté lett a Benne lévő szövetséges helyzeten keresztül, de ugyanakkor elhívta őket, hogy szentül éljenek (vö. Máté 5:48).

Ez a szent élet azért lehetséges, mert Jézus életén és munkáján keresztül a hívők teljes elfogadást és bűnbocsánatot nyertek, és a Szentlélek jelenléte ott van az elméjükben és a szívükben. Ez a következő paradox helyzetet idézi elő:

1. szentek vagyunk, mert Krisztus nekünk tulajdonította igazságát
2. a Lélek jelenléte miatt a szentként kell élnünk

A hívők „szentek” (*hagioi*), mert jelen van az életünkben: (1) a Szent (az Atya) akarata; (2) a Szent Fiú (Jézus) munkája; és a (3) Szentlélek jelenléte.

Az ÚSZ mindig TÖBBESSZÁMBAN utal a szentekre (kivéve egy helyen a Filippi 4:12-ben, de még itt is a szövegkörnyezet TÖBBESSZÁMba helyezi). Üdvösséget nyerni azt jelenti, hogy tagja vagy egy családnak, egy testnek, egy épületnek! A biblikus hit a személyes befogadással kezdődik, de társasági közösséggé fejlődik ki. Mindannyian rendelkezünk ajándékkal (vö. I. Kor. 12:11) Krisztus testének – az egyháznak – az egészsége, növekedése, jól-léte érdekében (vö. I. Kor. 12:7). Azért lettünk megváltva, hogy szolgáljunk! A szentség egy családi jellemvonás!

- **„Kegyelem néktek és békesség Istentől”** Ez Pál rá jellemző nyitó áldása. Ez egy szójáték a hagyományos görög „üdvözlet” (*charein*) és az egyedülálló keresztény „kegyelem” (*charis*) kifejezéssel. Lehetséges, hogy Pál ezt a görög bevezetést a hagyományos héber köszöntéssel, a *Shalom*-mal, vagy „békesség”-gel kombinálta össze. Mindazonáltal ez csak spekuláció. Figyeld meg, hogy teológiailag a kegyelem mindig megelőzi a békességet.
- **„a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól”** Pál általában csak egy ELŐLJÁRÓSZÓT használ mindkét névhez (vö. I. Kor. 1:3; Gal. 1:3; Ef. 1:2; Fil. 1:2; II. Thessz. 1:2; I. Tim. 1:1; II. Tim. 1:2; Titusz 1:4). Ez volt a nyelvtani módszere arra, hogy összekösse a Szentháromság ezen két személyét. Ez Jézus istenségét és egyenlőségét hangsúlyozza.

KÜLÖNLEGES TÉMA: AZ ATYA

Az ÓSZ már bevezeti Isten eme bensőséges családi metaforáját, mint az Atya:

1. Izrael nemzete gyakran úgy jelenik meg, mint YHWH „fia” (vö. Hós. 11:1; Mal. 3:17);
2. sőt még ennél is korábban az V. Mózesben az Isten mint Atya párhuzamot használja (V. Mózes 1:31)
3. az V. Mózes 32-ben Izraelt „gyermekeinek” hívja, Istent pedig az „Atyádnak”
4. ez a párhuzam megjelenik a Zsolt. 103:13-ban, a Zsolt. 68:6-ban pedig továbbfejt (az árvák atyja)
5. a prófétáknál is elég gyakran előfordult (vö. Ézs. 1:2; 63:8; Izrael mint fiú, Isten mint Atya, 63:16; 64:7; Jer. 3:4,19; 31:9).

Jézus arám nyelven beszélt, ami azt jelenti, hogy nagyon sok helyen, ahol az „Atya”, a görög *Pater* szó szerepel, lehet, hogy az arám *Abba* szót tükrözi vissza (vö. Márk 14:36). Ez a családon belüli kifejezés, „Apuci”, „Papika” jól visszatükrözi Jézus bensőséges kapcsolatát az Atyával; ahogyan ezt felfedi a követői előtt, minket is bátorít arra, hogy ilyen bensőséges kapcsolatban legyünk az Atyával. Az „Atya” kifejezést az Ószövetségben csak a YHWH-ra használták, de Jézus gyakran és mindenre kiterjedően használja. Ez a legfőbb kinyilatkoztatása az Istennel való új kapcsolatunknak, ami csakis Krisztuson keresztül lehetséges (vö. Máté 6:9).

Ne felejtsük el, hogy az Atya egy családi metafora, nem pedig egy generáció, aki korábban létezett. Soha nem volt olyan idő, amikor Isten az Atya, Jézus a Fiú, és Isten a Szentlélek nem lettek volna együtt egy lényegben! Lásd Különleges téma: A Szentháromság a Gal. 4:4-ben.

SZÖVEG: 1:8-15

⁸Először is hálát adok az én Istenemnek Jézus Krisztus által mindnyájatokért, hogy hiteteknek az egész világon híre van. ⁹Mert tanúm az Isten, akinek teljes lelkeimmel szolgálok az ő Fia evangéliumával, hogy szüntelenül megemlékezem rólatok, ¹⁰és szüntelenül kérem imádságaimban, hogy Isten akaratából egyszer már el tudjak menni hozzátok. ¹¹Mert szeretnék látni benneteket, hogy megerősítésetekre valamilyen lelki ajándékot adjak nektek, ¹²vagyis, hogy együtt bátorodjunk meg közöttetek egymás hite által, a tietek és az enyém által. ¹³Szeretném, testvéreim, ha tudnátok: sokszor feltettem magamban, hogy elmegyek hozzátok, de mindaddig megakadályoztattam abban, hogy közöttetek is legyen munkámnak valami gyümölcse, ahogy a többi nép között is volt. ¹⁴Görögöknek és barbároknak, bölcseknek és tudatlanoknak egyaránt adósa vagyok. ¹⁵Azért szívem szerint kész vagyok az evangéliumot hirdetni nektek is, akik Rómában vagytok.

1:8 „Először is” Ebben a szöveggörnyezetben azt jelenti, hogy „kezdettől fogva”, vagy „azzal kell kezdenem, hogy” (J. B. Phillips fordítás).

- **„hálát adok az én Istenemnek Jézus Krisztus által”** Pál általában az imádságait Istennek címezte Jézus Krisztuson keresztül. Jézus az egyetlen módja, hogy megközelíthessük Istent! Lásd Különleges téma: Pál dicsőítése, imádsága, és Istennek való hálaadása a 7:25-ben.
- **„mindnyájatokért”** A „mindenki” használata, mint a 7. versben lehetséges, hogy az irigységet és a konfliktust tükrözi vissza a hívő zsidó vezetők között, akik elmenekültek

Néro rendelete miatt, és a pogány vezetők között, akik arra a pár évre helyettesítették őket. Valószínűleg a Róma 9-11 fejezetei ugyanezzel a témával foglalkoznak.

Az is lehetséges, hogy ez a beékelődés „az erőtleneknek” és „az erőseknek” szól a Róma 14:1-15:13-ban. Isten mindenkit szeret a római gyülekezetben, és mindannyiukat egyformán szereti!

- **„hiteteknek az egész világon híre van”** A Róma 16:19 ugyanerre az igazságra utal. Ez nyilvánvalóan egy keleti túlzás volt (hiperbola), ami a római világra utalt (vö. I. Thessz. 1:8).

1:9 „tanúm az Isten” Pál Isten nevében tett egy fogadalmat (vö. 9:1; II. Kor. 1:23; 11:10-11,31; 12:19; Gal. 1:20; I. Thessz. 2:5). Ez volt az a zsidó mód arra, hogy megbízhatóságát bizonyítsa.

- **„lelkemmel”** Ez egy jó példa arra, amikor a *pneuma* kifejezést az emberi lélekre használja (vö. 8:5,10,16; 12:11) olyan értelemben, hogy az emberi életre utal vele (ti. lehelet, a héber *ruach* kifejezés, I. Mózes 2:7).

1:10 „szüntelenül kérem imádságaimban” Nem Pál alapította ezt a gyülekezetet, mégis következetesen imádkozott értük (vö. II. Kor. 11:28), pontosan úgy, ahogy tette azt a saját alapítású gyülekezeteivel is! Lásd Különleges téma: Közbenjáró imádság a 9:3-ban. Mindazonáltal Pálnak nagyon sok barátja és munkatársa volt a római gyülekezetben, ahogyan azt a 16. fejezet jól be is mutatja.

- **„ha”** Ez ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. Pál úgy tervezte, hogy meglátogatja Rómát a Spanyolországba vezető útján (vö. 15:22-24). Valószínűleg nem tervezte úgy, hogy sokáig marad. Pál mindig új területet akart, ahol még senki sem dolgozott (vö. 15:20; II. Kor. 10:15,16). Az is lehetséges, hogy a Rómaiakhoz írt levél egyik célja az volt, hogy anyagi támogatást kérjen a spanyolországi missziós útjához (vö. 15:24).
- **„Isten akaratából egyszer már el tudjak menni hozzátok”** Ez hasonló a 13. verssel és a 15:32-vel. Pál nem érezte úgy, hogy az élete és az úttervei a saját tulajdonai, hanem Istenhez tartoznak (vö. ApCsel 18:21; I. Kor. 4:19; 16:7). Lásd a Különleges témát a 12:2-ben.

1:11 „mert szeretnélek látni benneteket” Ez a 15:23-ban is megjelenik. Pál már nagyon régóta szeretett volna találkozni a római hívőkkel (vö. ApCsel 19:21).

- **„valamilyen lelki ajándékot adjak nektek”** A „lelki ajándék” kifejezést szellemi meglátás vagy áldás értelemben használja (vö. 11:29; 15:27). Pál úgy látta magát, mint akit egyedülálló módon a pogányok apostolának hívtak el (vö. 15. vers).
- **„megerősítésetekre”** Ez az AORISZTOSZI SZENVEDŐ FŐNÉVI IGENÉVI formája a *histēmi* szónak. Lásd a Különleges témát az 5:2-ben.

1:12 Ez a keresztény közösség célja. Az ajándékok célja az, hogy a hívőket egy szolgáló közösséggé egyesítse. A hívők ajándékai a közös jó cél érdekében adtak (vö. I. Kor. 12:7). Minden ajándék időszerű, fontos. Minden ajándékot a Lélek ad a megtéréskor (vö. I. Kor. 12:11). Minden hívő elhívott, ajándékokkal rendelkező, teljes idejű szolgáló (vö. Ef. 4:11-12). Pál világosan kijelenti, hogy apostoli tekintéllyel rendelkezik, de ugyanakkor egy közösségi kölcsönösség is van közöttük. A hívőknek szükségük van egymásra!

1:13 „Szeretném testvéreim, ha tudnátok” Ez egy idióma, amit Pál gyakran használ arra, hogy fontos kijelentéseket vezessen be (vö. 11:25; I. Kor. 10:1; 12:1; II. Kor. 1:8; I. Thessz. 4:13). Az irodalmi célokat tekintve nagyon hasonló ahhoz, amikor Jézus azt mondta, hogy „Ámen, ámen”.

- **„mindeddig megakadályoztattam”** Ez egy SZENVEDŐ IGE. Ugyanez a kifejezés megjelenik az I. Thessz. 2:18-ban, ahol a Sátán az okozó. Pál hitte, hogy az életét Isten irányította, de a Sátán bomlasztja ezt. Valahogyan mind a kettő igaz (vö. Jób 1-2; Dán. 10).

A 15:22-ben való használata arra utal, hogy Pálnak Földközi-tenger keleti vidékén végzett munkája volt az akadály, ami még nem ért véget (de már közel volt hozzá).

- **„hogy közöttetek is legyen munkámnak valami gyümölcse”** Ebben a szövegkörnyezetben a „gyümölcs” utalhat a megtértekre, de a János 15:1-8-ban és a Gal. 5:22-ben a keresztség érettségre utalt. A Máté 7 azt mondja, hogy „gyümölcsseitekről ismernek meg titeket”, de nem definiálja a gyümölcs kifejezést. A legjobb párhuzam erre a Fil. 1:22, ahol Pál ugyanezt a mezőgazdasági metaforát használja.

1:14 „adása vagyok” Pál számos alkalommal használja ezt a kifejezést a Rómaiakhoz írt levélben.

1. Pál adóssága (kötelessége), hogy hirdesse az evangéliumot minden pogánynak (itt).
 2. Pál nem adósa a „testnek” (8:12).
 3. A pogány gyülekezet tartozik azzal, hogy segítse a jeruzsálemi anyagyülekezetet (15:27).
- **„görögöknek”** Ez a civilizált, kulturált emberekre utalt a Földközi-tenger vidékén. Nagy Sándor és követői hellenizálták az akkor ismert világot. A rómaiak meghódították ezt a vidéket, és beolvasztották a görög kultúrát.
 - **„barbároknak”** Ez a kifejezés (*onomatopoeia*) a tanulatlan vagy kulturálatlan embercsoportokra utalt, általában az északi vidékeken élőkre. Olyan emberekre használták, akik nem beszéltek görögül. Az ő beszédük „bar bar bar”-nak hangzott a görögöknek és a rómaiaknak.
 - **„bölcseknek és tudatlanoknak”** Lehetséges, hogy ennek a jelentése azonos a görög „barbár” kifejezéssel, de nem feltétlenül. Lehetséges, hogy ez is csak egy módja annak, hogy minden embercsoportra és minden emberre utaljon.

SZÖVEG: 1:16-17

¹⁶Mert nem szégyellem az evangéliumot, hiszen Isten ereje az, minden hívőnek üdvösségére, elsőként zsidónak, de görögnek is, ¹⁷mert Isten a maga igazságát nyilatkoztatja ki benne hitből hitbe, ahogyan meg van írva: „Az igaz ember pedig hitből fog élni.”

1:16-17 A 16-17-es versek az egész könyv témáját írják le. Ezt a témát a 3:21-31-es versekben kifejti és összegzi.

1:16

NASB, NRSV „nem szégyellem az evangéliumot”

NKJV „nem szégyellem Krisztus evangéliumát”

TEV „teljesen magabiztos vagyok az evangéliumban”

JB „nem szégyellem a Jó Hírt”

Lehetséges, hogy Pál Jézus szavaira utal, amik a Márk 8:38-ban és a Lukács 9:26-ban vannak. Nem szégyelli az evangélium tartalmát, vagy annak eredményét, az üldöztetést (vö. II. Tím. 1:12,16,18).

Az I. Kor. 1:23-ban a zsidók szégyellték az evangéliumot, mert az megerősítette a szenvedő Messiás tényét, és a görögök is, mert az megerősítette a test feltámadását.

- **„üdvösségre”** Az ÓSZ-ben a héber kifejezés (*yasho*) elsősorban a fizikai megmenekülésre utalt (vö. Jakab 5:15), de az ÚSZ-ben a görög kifejezés (*sōzō*) elsősorban a szellemi

megmenekülésre utalt (vö. I. Kor. 1:18,21). Lásd Robert B. Girdlestone, *Synonyms of the Old Testament* (Az Ószövetség szinonimái), 124–126. oldala.

- **NASB „mindenkinek, aki hisz”**
NKJV „mindenkinek, aki hisz”
NRSV „mindenkinek, akinek van hite”
TEV „mindenkinek, aki hisz”
JB „mindenkinek, akinek hite van”

Az evangélium mindenkié (ó, mennyire szeretem azokat a szavakat, hogy „mindenki”, „aki”, „mindannyian”), de a hit az elfogadásnak az egyik feltétele (vö. ApCsel 16:30-31). A másik a bűnbánat (vö. Márk 1:15; ApCsel 3:16,19; 20:21). Isten az emberiséggel a szövetség eszközén keresztül foglalkozik. Mindig Ő kezdeményez és szabja meg a dolgok sorrendjét (vö. János 6:44,65). De számos kölcsönös feltétele is van, lásd az 1:5 jegyzetét.

A görög kifejezést, amit itt „hinni”-nek fordítanak, úgy is lehetne fordítani, hogy „hit” vagy „bizalom”. A görög szónak több másodlagos jelentése is van, ugyanúgy, mint bármelyik angol vagy magyar megfelelőjének. Figyeld meg, hogy ez JELENIDEJŰ MELLÉKNÉVI IGENÉV. A megmentő hit egy folyamatos hit (vö. I. Kor. 1:18; 15:2; II. Kor. 2:15; I. Thessz. 4:14)!

Eredetileg a görög „hit” kifejezés mögött megbúvó és arra utaló héber kifejezések olyan stabil pozíciót jelentettek, mint amikor egy férfi széles terpeszben áll, hogy ne lehessen könnyen megingatni. Ezzel szemben az ÓSZ-i metafora pedig az, hogy „lábaim a sárban és az iszapban voltak” (Zsolt. 40:2 [Károli 40:3]), „a lábam majdnem megcsúszott” (Zsolt. 73:2). Az erre vonatkozó héber szótöveket, *emun*, *emunah*, *aman*, mind olyan személy leírására használták, aki becsületes, hűséges és megbízható volt. A megmentő hit nem az elbukott emberiség hűségre való képességét tükrözi vissza, hanem Istenét! A hívők reménye nem a saját képességeikben lakozik, hanem Isten jellemében és ígéreteiben. Ez az Ő megbízhatósága, az Ő hűsége, az Ő ígéretei!

- **„elsőként zsidónak”** Ennek az okát röviden a 2:9-10-ben és a 3-ban tárgyalja, a 9-11-es fejezetekben fejti ki bővebben. Jézus kijelentéseit követi a Máté 10:6; 15:24; Márk 7:27-ben.

Lehetséges, hogy ez a hívő zsidók és a hívő pogányok közötti irigységre utal a Római gyülekezeten belül.

1:17 „Isten a maga igazságát” Ez a kifejezés a szöveggörnyezetben (1) Isten jellemére utalt, és arra, hogy (2) hogyan adja ezt a jellemét a bűnös emberiségnek. A Jeruzsálem Biblia fordítás szerint „ez az, ami felfedi Isten igazságát”. Míg itt a hívő erkölcsi életstílusára utal, addig ez elsősorban hívő Igazságos Bíró előtti törvényszéki helyzetére vonatkozik. Ezt, amikor Isten a bukott, bűnös emberiségnek tulajdonítja igazságát, a reformáció óta a „hitből való megigazulásnak” hívjuk (vö. II. Kor. 5:21; Fil. 3:9). Ez az az igevers, ami megváltoztatta Luther Márton életét és hittudományát! Mindazonáltal a megigazulás célja a megszentelődés, a Krisztushoz való hasonlatosság, illetve Isten igaz jellemének kialakítása (vö. Róma 8:28-29; Ef. 1:4; 2:10; Gal. 4:19). Az igazságosság nem csak egy törvényi kijelentés, hanem egy elhívás a szent életre; Isten képmását az emberiségben funkcionálisan helyre kell állítani (vö. II. Kor. 5:21).

KÜLÖNLEGES TÉMA

: IGAZNAK LENNI (TISZTESSÉG, BECSÜLETESSÉG)

Az „igaznak lenni” fogalom annyira meghatározó téma, hogy a Bibliát tanulmányozó embernek muszáj egy alapos, átfogó személyes tanulmányt végeznie erről.

Az ÓSZ-ben Isten jellemét „igaznak”, „igazságosnak” határozták meg. Maga a mezopotámiai kifejezés egy folyami nádból származik, amit arra használtak, hogy az építkezések során a falak vagy a kerítések vízszintes egyenességét ítélik meg vele. Isten választotta ki ezt a fogalmat, hogy metaforikusan a természetére használják. Ő az az egyenes (vonalzó), ami által mindent megítélnek. Ez a fogalom megerősíti Isten igazságát/igazságosságát ugyanúgy mint ahogy az ítékezéshez való jogát is.

Az ember az Isten képmására lett teremtve (vö. I. Móz. 1:26-27; 5:1,3; 9:6). Az emberiség arra lett teremtve, hogy Istennel közössége legyen. A teljes teremtés az Isten és az ember kölcsönhatásának a színpada, illetve a háttérfüggőnye. Isten azt akarta, hogy az Ő legnagyobb teremtése, az emberiség, ismerje Őt, szeresse Őt, szolgálja Őt és hogy olyan legyen, mint Ő! Az emberiség hűsége meg lett próbálva (vö. I. Móz. 3) és az első pár megbukott ezen a teszten. Ennek az lett az eredménye, hogy az Isten és az emberek közti kapcsolat megszakadt (vö. I. Móz. 3; Róma 5:12-21).

Isten megígérte, hogy helyrehozza és helyreállítja ezt a kapcsolatot (vö. I. Móz. 8:21). Ezt Sajat akaratából és a Sajat Fia által teszi. Az emberek képtelenek voltak ezt a törést helyreállítani (vö. Róma 1:18-3:20).

A bűnbeesés után Isten első lépése a helyreállítás felé annak a szövetségnek a fogalma volt, ami az Ő elhívásán és az emberiség bűnbánó, hitteli, engedelmes válaszára alapszik. A bűnbeesés miatt az emberiség képtelen volt helyesen cselekedni (vö. Róma 3:21-31; Gal. 3). Istennek magának kellett kezdeményeznie, hogy helyreállítsa a szövetséget megszegő embereket. Mindezt a következők által tette:

1. kijelentette, hogy a bűnös emberiség igazzá lett Krisztus munkája által (törvényszéki igazság).
2. ingyen adta az emberiségnek Krisztus munkája által az igazságot (tulajdonított igazság).
3. biztosította a Lélek bennük való lakozását, aki kimunkálja az igazságot (erkölcsi igazság) az emberiségben.
4. helyreállítja az édenkerti kapcsolatot azáltal, hogy Krisztus eredeti formájában visszaállítja Isten képmását (vö. I. Móz. 1:26-27) a hívőkben (kapcsolati igazság).

Mindazonáltal Isten elvárja, hogy a szövetségre választ adjanak. Isten rendelkezik (t.i. szabadon ad) és gondoskodik, de az embereknek muszáj válaszolniuk és folyamatosan válaszolniuk kell

1. bűnbánatban
2. hitben
3. életstílusban megnyilvánuló engedelmisségben
4. kitartásban.

Az igazság tehát egy szövetségi, kölcsönös cselekmény Isten és az Ő legmagasabb rangú teremtése között. Mindez Isten jellemén, Krisztus munkáján és a Lélek alkalmassá tételén alapszik, amire minden egyes személynek személyesen és folyamatosan válaszolnia kell a megfelelő módon. Ennek a fogalomnak a neve a „hit általi megigazulás”. Ezt a fogalmat az evangéliumok mutatják be, de nem ezekkel a kifejezésekkel. Elsősorban Pál definiálta, aki a görög „igazságosság” szó számos formáját használja több mint 100 alkalommal.

Pál, mivel tanult rabbi volt, a *dikaioσunē* kifejezést használja annak héber értelmében, amit a

Septuagintában is használtak, s nem pedig a görög irodalomban. A görög írásokban ez a kifejezés egy olyan valakihez kapcsolódik, aki az istenség és a társadalom elvárásaihoz igazodott. Héber értelemben viszont ez mindig szövetségi kifejezésekbe építik bele. YHWH egy igazságos, etikus, erkölcsös Isten. Azt szeretné, ha a népe visszatükröznék az Ő jellemét. A megváltott emberiség új teremtménnyé válik. Ez az megújulás az istenfélelem új életstílusában jelenik meg (római katolikus összpontosítás a megigazulásra). Mivel Izrael teokráciában élt, nem volt világosan körvonalazódva, hogy mi a világi (a társadalmi norma) és mi a szent (Isten akarata). Ezt a héber és görög kifejezések közti különbséget angolul úgy fordították le mint „justice – igazság” (ami a társadalomhoz kötődik) és „righteousness – igazság, becsületesség” (ami a valláshoz kötődik).

Jézus evangéliuma (jó hír) az, hogy a bukott emberiség helyre lett állítva, hogy Istennel közössége legyen. Pál látszólagos ellentmondása az, hogy Isten Krisztuson keresztül menti fel a bűnösöket. Ezt az Atya szeretetén, irgalmán és kegyelmén keresztül; a Fiú életén, halálán és feltámadásán; valamint a Lélek az evangéliumhoz való csábításán és vonzásán keresztül viszi véghez. A megigazulás Isten ingyen cselekedete, de istenfélelemben kell megmutatkozni (Ágoston álláspontja visszatükrözi mindazt, amit a reformáció hangsúlyoz, az evangélium szabadságát, mind pedig amit a római katolikusok hangsúlyoznak, a szereteten és hűségen alapuló megváltozott életet). A reformátusoknál az „Isten igazsága” kifejezésnél a NEMET MEGHATÁROZÓ NÉVMÁS TÁRGYEBEN van (t.i. az a cselekedet, hogy a bűnös emberiséget Isten számára elfogadhatóvá teszi [helyzeti megszentelődés]), míg a katolikusoknál a NEMET MEGHATÁROZÓ NÉVMÁS ALANYEBEN van, ami annak a folyamata, hogy egyre inkább Istenhez hasonlókká válunk (folyamatos megszentelődés megtapasztaláson keresztül). A valóságban minden bizonytalansággal mind a kettő lehetséges!!

Az én szemszögemből, nézőpontomból, az egész Biblia, az I. Móz. 4-től a Jel. 20-ig annak a feljegyzése, hogy Isten helyreállítja az édenkerti kapcsolatot. A Biblia azzal kezdődik, hogy Isten és az emberiség egy földi kapcsolatban van egymással (vö. I. Móz. 1-2), és a Biblia ugyanezzel a szintérről zárul (vö. Jel. 21-22). Isten képét és célját helyreállítják!

Hogy dokumentáljuk a fentebbi eszmefuttatást, nézd meg a válogatott ÚSZ-i ígéresekkel, amik a görög szócsoportot illusztrálják.

1. Isten igaz (gyakran úgy kapcsolódik Istenhez, mint Bíróhoz)
 - a. Róma 3:26
 - b. II. Thesszalonika 1:5-6
 - c. II. Timóteus 4:8
 - d. Jelenések 16:5
2. Jézus igaz
 - a. ApCsel 3:14; 7:52; 22:14 (a Messiás címe)
 - b. Máté 27:19
 - c. I. János 2:1,29; 3:7
3. Isten akarata a teremtése számára az igazságosság
 - a. III. Mózes 19:2
 - b. Máté 5:48 (vö. 5:17-20)
4. Isten eszközei, hogy biztosítsa és kimunkálja az igazságosságot
 - a. Róma 3:21-31
 - b. Róma 4
 - c. Róma 5:6-11

- d. Galata 3:6-14
- e. Isten adta
 - 1. Róma 3:24; 6:23
 - 2. I. Korinthus 1:30
 - 3. Efézus 2:8-9
- f. Hittel fogadva
 - 1. Róma 1:17; 3:22,26; 4:3,5,13; 9:30; 10:4,6,10
 - 2. I. Korinthus 5:21
- g. A Fiú cselekedetei által
 - 1. Róma 5:21
 - 2. II. Korinthus 5:21
 - 3. Filippi 2:6-11

5. Isten akarata az, hogy a követői igazak legyenek

- a. Máté 5:3-48; 7:24-27
- b. Róma 2:13; 5:1-5; 6:1-23
- c. II. Korinthus 6:14
- d. I. Timóteus 6:11
- e. II. Timóteus 2:22; 3:16
- f. I. János 3:7
- g. I. Péter 2:24

6. Isten igazságosan fogja megítélni a földet

- a. ApCsel 17:31
- b. II. Timóteus 4:8

Az igazságosság Isten jellemvonása, amit Krisztuson keresztül ingyen odaadott a bűnös emberiségnek. Ez nem más, mint

- 1. Isten határozata
- 2. Isten ajándéka
- 3. Krisztus cselekedete

Ugyanakkor az igazzá válásunk egy folyamat is, amire szorgalmasan és rendületlenül törekednünk kell; ami egy napon majd a második eljövételkor teljesedik be. Az Istennel való kapcsolat a megtéréskor állítódik helyre, de egész életen keresztül folyamatban van, és egy szemtől szembe való találkozássá válik a halálkor vagy a Parousiakor (második eljövételkor)!

Itt egy nagyon jó idézet a *Dictionary of Paul and His Letters* (Pál és leveleinek szótára) című írásból, IVP

„Kálvin, sokkal inkább mint Luther, kihangsúlyozza Isten igazságának kapcsolati aspektusát. Luther nézőpontja Isten igazságáról úgy tűnik, hogy magában foglalja a felmentő ítéletet is. Kálvin kihangsúlyozza annak a bámulatos természetét, ahogyan Isten az Ő igazságát kommunikálja felénk és nekünk tulajdonítja” (834. oldal).

Számomra a hívő Istennel való kapcsolatának három aspektusa létezik:

1. az evangélium egy személy (ezt hangsúlyozta ki a keleti Egyház és Kálvin is)
2. az evangélium igazság (ezt hangsúlyozta ki Ágoston és Luther)
3. az evangélium egy megváltozott élet (ezt hangsúlyozta ki a Katolikus Egyház)

Mindegyik igaz, és együtt kell ezeket megtartani, hogy a keresztyénség egészséges, józan, biblikus legyen. Ha bármelyiket túlhangsúlyozzák vagy elhanyagolják, problémák lépnek fel.

Örömmel kell fogadnunk Jézust!

Hinnünk kell az evangéliumot!

Törekednünk kell a krisztusi életre!

- **NASB, NKJV „hitből hitbe”**

NRSV „hit által a hitre”

TEV „hit által van, kezdettől a végéig”

JB „megmutatja, hogy a hit hogyan vezet hitre”

Ez előtt a kifejezés előtt két **ELÖLJÁRÓSZÓ** van, az *ek* és az *eis*, amik átmenetet vagy fejlődést jelentenek. Ugyanezt a szerkezetet használja a II. Kor. 2:16-ban, valamint az *apo* és *eis* kifejezéseket a II. Kor. 3:18-ban. A keresztyénség egy ajándék, amitől elvárható, hogy jellemvonás és életstílus váljon belőle.

Számos lehetőség van arra, hogy hogyan fordítsuk le ezt a szakaszt. A Williams ÚSZ úgy fordítja, hogy „a hit Útja, ami még nagyobb hitre vezet”. A legfőbb teológiai pontok a következők: (1) a hit Istentől származik („kijelentett”); (2) az emberiségnek reagálnia kell rá, és folyamatosan ezt kell tennie; (3) a hitnek istenfélő életet kell eredményeznie.

Egy dolog biztos, a Krisztusban lévő „hit” életbe vágó (vö. 5:1; Fil. 3:9). Isten üdvösségének ajánlata a hittel teli válaszon múlik (vö. Márk 1:15; János 1:12; 3:16; ApCsel 3:16,19; 20:21).

- **NASB „az igaz ember pedig hitből fog élni”**

NKJV „az igaz hitből él”

NRSV „az, aki igaz hitből él”

TEV „az, akinek rendezett a kapcsolata Istennel, hit által fog élni”

JB „az igaz ember a hit által talál életet”

Ez egy idézet volt a Hab. 2:4-ből, de nem a Maszoréta szövegből, vagy a Septuagintából. Az ÓSZ-ben a „hit”-nek a következők voltak a kiterjedtebb, metaforikus jelentései: „megbízhatóság”, „hűség” vagy „lojalitás”. Az üdvözítő hit Isten hűségén alapszik (vö. 3:5,21,22,25,26). Mindazonáltal az emberi hűség bizonyíték arra, hogy az illető bízik-e Isten gondviselésében. Ugyanezt az ÓSZ-i szöveget idézi a Gal. 3:11 és a Zsid. 10:38 is. A következő irodalmi egység, a Róma 1:18-3:20, bemutatja az Istenhez való hűség ellentétét.

Lehet, hogy hasznos felsorolni azt, hogy pár modern kori kommentátor hogyan értelmezte ennek a szakasznak az utolsó részét:

1. Vaughan: „hittel kezdődik és hittel végződik”

2. Hodge: „egyedül hit által”
3. Barrett: „semmi más alapján, csakis a hit által”
4. Knox: „a hit először és utoljára”
5. Stagg: „az igaz hitből fog élni”

SZÖVEG: 1:18-23

¹⁸Isten ugyanis haragját nyilatkoztatja ki a mennyből az emberek minden hitetlensége és gonoszsága ellen, azok ellen, akik gonoszságukkal feltartóztatják az igazságot. ¹⁹Mert ami megismerhető az Istenből, az nyilvánvaló előttük, mivel Isten nyilvánvalóvá tette számukra.

²⁰Ami ugyanis nem látható belőle: az ő örök hatalma és istensége, az a világ teremtésétől fogva alkotásainak értelmes vizsgálata révén meglátható. Ennélfogva nincs mentségük, ²¹hiszen megismerték Istent, mégsem dicsőítették vagy áldották Istenként, hanem hiábavalóságokra jutottak gondolkodásukban, és értetlen szívük elsötétedett. ²²Akik azt állították magukról, hogy bölcssek, azok bolonddá lettek, ²³és a halhatatlan Isten dicsőségét felcserélték [Károli: mulandó] emberek és madarak, négy lábúak és csúszómászók képével.

1:18 „ugyanis” Figyeld meg, hogy hány alkalommal fordul elő a *gar* a 16-17-es versek témamegállapításában – háromszor, most pedig bevezeti Pál első pontját az evangéliummal kapcsolatban (1:18-3:31), amit Isten üdvözítő hatalmával állít szembe (1:16-17).

- **„Isten ... haragját”** A 18-23-as versek Pál napjainak pogány világát festi le. Pál a pogány világra vonatkozó jellemzését a zsidó irodalomban is megtaláljuk (vö. *Wisdom of Solomon* [Salamon Bölcsessége] 13:1 és köv., valamint *Letter of Aristeas* [Ariszteasz-levél], 134-38), sőt még görög és római erkölcsstani írásokban is. Ugyanaz a Biblia, amelyik Isten szeretetéről beszél az Ő haragját is felfedi (vö. 23-32-es versek; 2:5,8; 3:5; 4:15; 5:9; 9:22; 12:19; 13:4-5).

Mind a harag, mind a szeretet emberi fogalmak, amiket Istenre alkalmaztak. Azt az igazságot fejezik ki, hogy Isten szeretné, hogy a hívők egy bizonyos módon reagáljanak és éljenek. Ha valaki tudatosan elutasítja Isten akaratát (Krisztus evangéliumát) akkor annak időszakos következményei, mint ebben a versben, valamint eszkatologikus következményei is lesznek (vö. 2:5). Mindazonáltal nem szabad Istent bosszúállónak tekintenünk. Az ítélet az Ő „szokatlan tette” (vö. Ézs. 28:21 és köv.). A szeretet az Ő jelleme, így hasonlítsd össze az V. Mózes 5:9-et az 5:10 és a 7:9-cel. Benne érvényesül az igazság és a kegyelem. Mégis mindenki számat fog adni Istennek (vö. Préd. 12:13-14; Gal. 6:7), még a keresztények is (vö. 14:10-12; II. Kor. 5:10).

- **„nyilatkoztatja ki”** Ahogyan az evangélium egy kijelentett igazság (17. vers) ugyanúgy Isten haragja is! Egyik sem emberi felfedezés vagy logika cselekedete.
- **„feltartóztatják az igazságot”** Ez az ember tudatos elutasítására utalt, nem pedig a tudatlanságára (vö. 21, 32-es versek; János 3:17-21). Ez a kifejezés jelentheti azt, hogy (1) ismerik az igazságot, de elutasítják; azt, hogy (2) az életstílusuk alapján elutasítják az igazságot; vagy (3) életük és/vagy szavaik miatt mások nem ismerik meg és nem fogadják el az igazságot.

KÜLÖNLEGES TÉMA: AZ „IGAZSÁG” PÁL ÍRÁSAIBAN

Pál eme kifejezés használata és az ahhoz kapcsolódó formái annak ÓSZ-i megfelelőjéből, az *emet* szóból származik, ami megbízhatót vagy hűségest jelent. A Biblián belüli zsidó írásokban az igazságot a hamis ellentettjeként használták. Talán a holt-tengeri tekercesek „Hálaadó himnuszai” lehetnének a legközelebbi párhuzamban ezzel, ahol ezt a kifejezést már feltárt tanokra használták. Az esszénus társadalom tagjai „az igazság tanújává” lettek.

Pál ezzel a kifejezéssel Jézus Krisztus evangéliumára utal.

1. Róma 1:18,25; 2:8,20; 3:7; 15:8
2. I. Korinthus 13:6
3. II. Korinthus 4:2; 6:7; 11:10; 13:8
4. Galata 2:5,14; 5:7
5. Efezus 1:13; 6:14
6. Kolosszé 1:5,6
7. II. Thesszalonika 2:10,12,13
8. I. Timóteus 2:4; 3:15; 4:3; 6:5
9. II. Timóteus 2:15,18,25; 3:7,8; 4:4
10. Titusz 1:1,14

Pál arra is használja ezt a kifejezést, hogy helyesen fejezze ki magát

1. ApCsel 26:25
2. Róma 9:1
3. II. Korinthus 7:14; 12:6
4. Efezus 4:25
5. Filippi 1:18 (a magyarban nem az igaz szót használja, a ford. megjegyzése)
6. I. Timóteus 2:7

Továbbá arra is használja, hogy leírja a motivációit az I. Kor. 5:8-ban, és az életstílusát (ami a többi keresztényre is vonatkozik) az Ef. 4:24; 5:9; Fil. 4:8-ban. Néha emberekre is használja:

1. Isten, Róma 3:4 (vö. János 3:33; 17:17 [Károli 17:16])
2. Jézus, Ef. 4:21 (hasonló a János 14:6-hoz)
3. Apostoli bizonyságok, Titusz 1:13 [Károli 1:12]
4. Pál, II. Kor. 6:8

Csak Pál használja az igei formát (ti. *alētheuō*) a Gal. 4:16-ban és az Ef. 4:15-ben, ahol ez az evangéliumra vonatkozik. További tanulmányként lást Colin Brown (kiadó), *The New International Dictionary of New Testament Theology* harmadik kiadás 784-902.

1:19 „mert ami megismerhető az Istenből az nyilvánvaló előttük, mivel Isten nyilvánvalóvá tette számukra” A teremtéstől kezdve minden ember tud valamit Istenről (vö. 20. vers; Jób 12:7-10; és Zsolt. 19:1-6 [a természetén keresztül], 12-15 [az Írásokon keresztül], ugyanúgy, mint ahogy a *bölcsességen* keresztül is). A teológiában ezt „természeti kinyilatkoztatásnak” hívják. Nem teljes, de ez az alapja annak, ahogyan Isten felelősségre vonja azokat, akik előtt sohasem lett felfedve Isten „különleges kinyilatkoztatása” az Írásokban, vagy végső soron Jézusban (vö. Kol. 1:15; 2:9).

A „megismerni” kifejezést az ÚSZ-ben két értelemben használták: (1) ÓSZ-i értelemben, ami egy bensőséges személyes kapcsolatot fejez ki (vö. I. Mózes 4:1; Jer. 1:5), és (2) és a görög értelmét,

ami egy téma tényeit jelenti (vö. 21. vers). Az evangélium mind egy Személy, akit érkezéskor üdvözölni kell, mind pedig egy üzenet arról a Személyről, amit el kell fogadni és hinni kell! Ebben az versben csak a 2. értelmében használták.

1:20 Ez a vers Isten 3 megjelenését említi.

1. Láthatatlan tulajdonságait (az Ő jelleme, vö. Kol. 1:15; I. Tim. 1:17; Zsid. 11:27)
2. Örökkévaló hatalmát (látható a teremtett természetben)
3. Isteni természetét (látható cselekedeteiben és a motivációjában a teremtéskor)

- **„a világ teremtésétől fogva”** Az *apo* ELÖLJÁRÓSZÓT időbeli értelemben használja. Hasonló kifejezést találunk a Márk 10:6; 13:19 és II. Péter 3:4-ben. A láthatatlan Isten most látható a (1) fizikai teremtésben (ez a vers); (2) az Írásokban (Zsolt. 19, 119); és (3) végső soron Jézusban (vö. János 14:9).
- **„istensége”** A görög irodalomból a *theiotēs* kifejezés „isteni felség”-ként is lefordítható. Ez leginkább Jézusban látható. Egyedülálló módon viseli az isteni képmást (vö. II. Kor. 4:4; Zsid. 1:3). Ő Isten teljes kinyilatkoztatása emberi formában (Kol. 1:19; 2:9). Az evangélium csodálatos igazsága pedig az, hogy az elbukott emberiség a Krisztusban való hit által osztozik majd a Krisztushoz való hasonlatosságban (vö. Zsid. 12:10; I. János 3:2). Isten képmása az emberiségben (vö. I. Mózes 1:26-27) helyre lett állítva (*theios*, vö. II. Péter 1:3-4)!

- **NASB „alkotásainak értelmes vizsgálata révén meglátható”**

NKJV „meglátható, megérthető azok által, amiket teremtett”

NRSV „megérthető és meglátható azok által, amiket teremtett”

TEV „világosan látható; érzékelhető az Isten által teremtett a dolgokon keresztül”

JB „tisztán meglátható annak, aki megérti a teremtett dolgokat”

A *noeō* (vö. Máté 15:17) és a *kathoraō* kombinációja (mind a kettő JELENIDEJŰ SZENVEDŐ) igazi észrevételre utal. Isten két könyvet írt: (1) a természetet, és (2) az Írásokat. Mind a kettőt meg lehet érteni az emberi értelemmel, és mind a kettő válaszreakciót követel (vö. bölcsesség, 13:1-9).

- **„ennél fogva nincs mentségük”** Ez szó szerint azt jelenti, hogy „nincs jogi oltalmuk”. Ez a görög kifejezés (*a* plusz *apologeomai*) csak itt és a 2:1-ben fordul elő az ŰSZ-ben. Ne feledd, hogy az 1:18-3:20 teológiai célja az, hogy megmutassa az egész emberiség szellemi elveszettségét. Az emberek felelősek azért a tudásért, amivel rendelkeznek. Isten csakis azért tartja felelősnek az embereket, amit tudnak, vagy tudhatnak.

1:21 „hiszen megismerték Istent” Az emberek vallásukban nem fejlődnek – hanem gonoszságukban. Az I. Mózes 3 óta az emberiség folyamatosan lefelé csúszik. A sötétség egyre csak növekszik!

- **„mégsem dicsőítették vagy áldották Istenként”** Ez a pogány bálványimádat tragédiája a 23. és 24. versben (vö. Jer. 2:9-13).

- **„hanem hiábavalóságokra jutottak gondolkodásukban és értetlen szívük elsötétedett”** Olaf M. Morlie a *The New Testament: A New Translation* (Az Új Szöveg: Egy új fordítás) című könyve szerint: „inkább Róla szóló buta spekulációkkal foglalták le magukat, és bolond elméjük a sötétségben tapogatózott”. Az emberi vallási rendszerek mind a szellemi lázadás és büszkeség emlékművei (vö. 22. vers; Kol. 2:16-23).

A két IGE, amit itt használ, AORISZTOSZI SZENVEDŐ KIJELETŐ módban áll. Vajon a SZENVEDŐ SZERKEZET arra utal, hogy azért nem értették és válaszoltak megfelelően, mert Isten lefátyolozta szívüket, vagy arra, hogy a világosság fényének elutasítása megkeményítette a szívüket (vö. 10:12-16; II. Kir. 17:15; Jer. 2:5; Ef. 4:17-19)?

- „szívük” Az ÓSZ-ben ezt olyan értelemben használták, hogy az egész személyre utaltak vele. Mindazonáltal ez egy módja volt annak, hogy a gondolkozás és az érzelmek folyamatára utaljanak. Lásd a Különleges témát az 1:24-ben.

1:22

NASB, NKJV „Akik azt állították magukról, hogy bölcssek, azok bolonddó lettek”

NRSV „bölcsenek állították magukat, bolondok lettek”

TEV „azt mondják magukról, hogy bölcssek, pedig bolondok”

JB „minél inkább azt állítják magukról, hogy filozófusok, annál bolondabbá válnak”

A görög „bolond” szóból származik az angol bolondot jelentő „moron” szó. A probléma az emberiség büszkeségében és tudásában való magabiztosságában rejlik (vö. I. Kor. 1:18-31; Kol. 2:8-23). Ez az I. Mózes 3-ig nyúlik vissza. A tudás elválasztottságot és ítéletet hozott magával. Ez nem azt jelenti, hogy az emberi tudás mindig rossz lenne, csak azt, hogy nem mindig alapvető!

1:23 Szándékosan tudatlanok, emberek, akik Isten képmására lettek teremtvé (vö. I. Mózes 1:26-27; 5:1,3; 9:6) Istent olyan földi alakokká tették, mint:

1. az állatok (Egyiptom)
2. természeti erők (Perzsia)
3. emberi formák (Görögország/Róma) – bálványok! Még Isten saját népe is ezt tette (vö. V. Mózes 4:15-24).

Néhány új formája ennek a régi bűnnek:

1. környezet lélektani elmélet (a földanya)
 2. New Age keleti gondolkozás (miszticizmus, spiritualizmus és az okkultizmus)
 3. ateista humanizmus (Marxizmus, utópizmus, progresszív idealizmus, és a kizárólagos hit a politikában vagy az oktatásban)
 4. holisztikus gyógyászat (egészség és hosszú élet)
 5. oktatás.
- „**dicsőségét**” Lásd a Különleges témát a 3:23-ban.
 - „**mulandó ember**” Lásd a következő Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: PUSZTÍTÁS, ROMBOLÁS, MEGRONTÁS (*PHTHEIRŌ*)

Ennek a kifejezésnek, hogy *phtheirō* az alapvető jelentése az, hogy pusztítani, rombolni, megrontani, vagy tönkretenni. A következőkre használhatják:

1. anyagi rombolás (lehet a II. Kor. 7:2)
2. fizikai pusztítás (vö. I. Kor. 3:17a)
3. erkölcsi megrontás (vö. Róma 1:23; 8:21; I. Kor. 15:33,42,50; Gal. 6:8; Jel. 19:2)
4. szexuális csábítás (vö. II. Kor. 11:3)
5. örökkévaló pusztulás (vö. II. Pt. 2:12,19)
6. az emberek hagyományai elpusztulnak (vö. Kol. 2:22; I. Kor. 3:17b)

Ez a kifejezés gyakran fordul elő ugyanabban a szöveggörnyezetben mint ennek negatív ellentéte (vö. Róma 1:23; I. Kor. 9:25; 15:50,53). Figyeld meg a különbségeket a földi fizikai testünk és a mennyei örökkévaló testünk között!

1. romlandó a romolhatatlannal szemben, I. Kor. 15:42,50
2. dicstelenség a dicsőséggel szemben, I. Kor. 15:43
3. erőtlenség az erővel szemben, I. Kor. 15:43
4. természetes test a szellemi testtel szemben, I. Kor. 15:44
5. az első Ádám szemben az utolsó Ádámmal, I. Kor. 15:45
6. a földi képmás a mennyei képmással szemben, I. Kor. 15:49

SZÖVEG: 1:24-25

²⁴Ezért kiszolgáltatta őket az Isten szívük vágyai által a tisztátalanságnak, hogy meggyalázzák egymás testét. ²⁵Akik az Isten igazságát hazugsággal cserélték fel, azok a teremtményt imádták és szolgálták a Teremtő helyett, aki áldott mindörökké. Ámen.

1:24,26,28 „kiszolgáltatta őket az Isten” Ez volt a lehető legrosszabb ítélet. Isten volt az, aki azt mondta „a bukott emberiség hadd menjen a saját feje után” (vö. Zsolt. 81:12 [Károli 81:13]; Hós. 4:17; ApCsel 7:42). A 23-32-es versek Isten elutasítását írják le (időszakos harag) a pogány világ és annak vallásossága ellen (és a miénk ellen is)! A pogányságot a szexuális perverzió és kizsákmányolás jellemezte és jellemzi ma is!

1:24 „szívük” Lásd a következő Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: A SZÍV

A Septuaginta és az ÚSZ is a görög *kardia* szót használja a héber *léb* kifejezésre. Számos módon használják (vö. Bauer, Arndt, Gingrich és Danker: *A Greek-English Lexicon* (Görög–angol lexikon), 403-404 oldal).

1. a fizikai élet központja, a személyre használt metafora (vö. ApCsel. 14:17; II. Kor. 3:2-3; Jakab 5:5)
2. a szellemi (erkölcsös) élet központja
 1. Isten ismeri a szívet (vö. Lukács 16:15, Róma 8:27; I. Kor. 14:25; I. Thessz. 2:4; Jel. 2:23)
 2. az emberiség szellemi életére használta (vö. Máté 15:18-19; 18:35; Róma 6:17; I. Tim. 1:5; II. Tim. 2:22; I. Pét. 1:22)
3. a gondolati élet központja (ti. az értelem, vö. Máté 13:15; 24:48; ApCsel. 7:23; 16:14; 28:27; Róma 1:21; 10:6; 16:18; II. Kor. 4:6; Ef. 1:18; 4:18; Jakab 1:26; II. Pét. 1:19; Jel. 18:7; a szív az értelem szinonimája a II. Kor. 3:14-15-ben és a Fil. 4:7-ben)
4. az akarat központja (vö. ApCsel. 5:4; 11:23; I. Kor. 4:5; 7:37; II. Kor. 9:7)
5. az érzelmek központja (vö. Máté 5:28; ApCsel. 2:26,37; 7:54; 21:13; Róma 1:24; II. Kor. 2:4; 7:3; Ef. 6:22; Fil. 1:7)
6. a Lélek munkálkodásának különleges helye (vö. Róma 5:5; II. Kor. 1:22; Gal. 4:6 [ti.

Krisztus a szíveinkben van, Ef. 3:17])

7. Metaforikus értelemben használja itt a szívet, hogy az egész személyre utaljon (vö. Máté 22:37, ami az V. Mózes 6:5-öt idézi). A gondolatok, a motivációk és a tettek, amik a szív veleszületett tulajdonságai, nagyon árulkodnak a személyiségtípusról. Az ÓSZ-ben van egy pár elég meghökkentő használata ennek a kifejezésnek
 1. I. Mózes 6:6; 8:21, „Isten megszorodott szívében” (lásd még Hóseás 11:8-9-ben)
 2. V. Mózes 4:29; 6:5, „teljes szívvel, teljes lélekkel”
 3. V. Mózes 10:16, „körülmetéletlen szív” és Róma 2:29
 4. Ezék. 18:31-32, „egy új szív”
 5. Ezék. 36:26, „egy új szív” szemben a „köszív”-vel

1:25 „Isten igazságát hazugsággal cserélték fel” Ezt számos módon értelmezhetjük, (1) az emberiség önmagát isteníti (vö. II. Thessz. 2:4,11); (2) az emberiség olyan valamit imád, amit ő maga alkotott – bálványok (vö. Ézs. 44:20; Jer. 13:25; 16:19), ahelyett, hogy YHWH-t imádná, aki minden alkotója (vö. 18-23-as versek); vagy (3) az emberiség végleg elutasítja az evangélium igazságát (vö. János 14:17; I. János 2:21,27). Ebben a szövegkörnyezetben a második lehetőség illik bele a legjobban.

- **„imádták és szolgálták”** Az emberiségnek mindig is lesznek istenei. Minden ember érzi, hogy van valaki, valami igazság, vagy valami, ami mögöttük áll.
- **„aki áldott mindörökké. Ámen.”** Pál egy zsidó dicsőítésben tör ki, ami annyira jellemző rá (vö. Róma 9:5; II. Kor. 11:31). Pál gyakran imádkozik miközben ír (vö. 9:5; 11:36; 15:33; 16:27).
- **„örökké”** Lásd a Különleges témát lenn.

KÜLÖNLEGES TÉMA: ÖRÖKKÉ (GÖRÖG FORDULAT)

Az egyik ilyen állandósult szókapcsolat a „mindörökké” (vö. Lukács 1:33; Róma 1:25; 11:36; 16:27; Gal. 1:5; I. Tim. 1:17), ami a héber *'olam* szót tükrözi vissza. Lásd Robert B. Girdlestone *Synonyms of the Old Testament* (Az Ószövetség szinonimái) című könyvének 321-319 oldalát. Más ezzel rokon kifejezések az „örökké” (vö. Máté 21:19 [Márk 11:14] [ezekben a versekben „soha többé”]; Lukács 1:55; János 6:58; 8:35; 12:34; 13:8; 14:16; II. Kor. 9:9) és az „örökkön-örökké” (vö. Ef. 3:21). Úgy tűnik, hogy nincs igazán különbség e-között az idiómák között, ami mind az jelenti, hogy „örökké”. Az angol kifejezésben szereplő „korok [ages]” szó szerepelhet többes számban, ami átvitt értelemben a rabbinikus nyelvtani szerkezetet jelöli, amit a „fenség többesszámának” neveznek, vagy utalhat a számos „korszak” fogalmára is annak zsidó értelmében: „az ártatlanság korszaka”, „a gonoszság korszaka”, „az eljövendő korszak” vagy az „igazság korszaka”.

- **„Ámen”** Lásd a következő Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: ÁMEN

I. ÓSZÖVETSÉG

- A. Az „Ámen” kifejezés egy héber szóból ered, ami igazságot (*emeth*), hitelességet (*emun, emunah*), hitet és hűséget jelent.
- B. Szótani eredete a személy stabil fizikai helyzetéből ered. Ennek az ellentettje az, amikor valaki ingatag, elcsúszik (vö. V. Mózes 28:64-67; Zsolt. 40:2 [Károli 40:3]; 73:18; Jer. 23:12) vagy botladozik (vö. Zsolt. 73:2). Ebből a szó szerinti használatból alakult ki a metaforikus megfelelője a hűségesnek, hitelesnek, lojálisnak, és megbízhatónak (vö. I. Mózes 15:6; Hab. 2:4).
- C. Különleges használati módok:
1. oszlop, II. Kir. 18:16 (I. Tim. 3:15)
 2. meggyőződés, II. Mózes 17:12
 3. szilárdság, II. Mózes 17:12
 4. állandóság, Ézs. 33:6;
 5. igaz, I. Kir. 10:6; 17:24; 22:16; Péld. 12:22
 6. határozott, II. Krón. 20:20; Ézs. 7:9
 7. megbízható (Tóra), Zsolt. 119:43,142,151,168
- D. Az ÓSZ-ben két másik Héber kifejezést használnak az aktív hitre vonatkozóan.
1. *bathach*, bizalom
 2. *yra*, félelem, tisztelet, dicséret (vö. I. Mózes 22:12)
- E. A bizalom vagy a megbízhatóság értelméből alakult ki egy szertartásos használata, amivel más igaz vagy megbízható állítását erősítették meg (vö. V. Mózes 27:15-26; Neh. 8:6; Zsolt. 41:13 [Károli 41:14]; 72:19; 89:52 [Károli 89:53]; 106:48).
- F. Ehhez a kifejezéshez a teológiai kulcs nem az emberiség hűsége, hanem YHWH hűsége (vö. II. Mózes 34:6; V. Mózes 32:4; Zsolt 108:4 [Károli 108:5] 115:1; 117:2; 138:2). Az elbukott emberiség egyetlen reménye YHWH kegyelmes és hűséges szövetsége és az Ő ígéretei.

Azoknak, akik ismerik YHWH-t, olyanoknak kell lenniük, mint Ő (vö. Hab. 2:4). A Biblia történelem, és annak a feljegyzése, ahogyan Isten az eredeti formájában visszaállítja az Ő képmását (vö. I. Mózes 1:26-27) az emberiségben. Az üdvösség helyreállítja az emberiség azon képességét, hogy bensőséges kapcsolata legyen Istennel. Ezért lettünk megteremtve.

II. ÚJSZÖVETSÉG

- A. Az ÚSZ-ben nagyon gyakori az „ámen” szó azon használata, amely záró szertartásos megerősítése egy adott állítás szavahihetőségének (vö. I. Kor. 14:16; II. Kor. 1:20; Jel. 1:7; 5:14; 7:12).
- B. Nagyon gyakori, hogy az ÚSZ-ben az imádság zárására használják ezt a kifejezést (vö. Róma 1:25; 9:5; 11:36; 16:27; Gal. 1:5; 6:18; Ef. 3:21; Fil. 4:20; II. Thesz. 3:18; I. Tim. 1:17; 6:16; II. Tim. 4:18).
- C. Jézus az egyetlen, aki ezt a kifejezést (Jánosban gyakran duplán is) arra használta, hogy fontos állításokat vezessen be vele (vö. Lukács 4:24; 12:37; 18:17,29; 21:32;

23:43).

- D. A Jel. 3:14-ben Jézus titulására használja (lehetséges YHWH egyik titulusa az Ézs. 65:16-ból).
- E. A hűségesség vagy a hit, a megbízhatóság és a bizalom fogalma a görögben a *pistos* vagy *pistis* szóval kerül kifejezésre, amit az angolban a bizalom, hit, hinni szóval fejeznek ki.

SZÖVEG: 1:26-27

²⁶Ezért Isten gyalázatos szenvedélyeknek szolgáltatta ki őket. Mint ahogy asszonyaik felcserélték a természetes érintkezést a természetellenessel, ²⁷ugyanúgy a férfiak is elhagyták a női nemi való természetes érintkezést, és egymás iránt gerjedtek fel kívánságukban; férfiak férfiakal fajtalankodtak, de el is veszik tévelygésük méltó jutalmát önmagukban.

1:26-27 A homoszexualitás egy példája arra az életre, amit Isten a teremtésben megjelenő akaratától (légy gyümölcsöző) távol élünk. Ez egy bűn és jelentős kulturális probléma volt (1) az ÓSZ-ben (vö. III. Mózes 18:22; 20:13; V. Mózes 23:18); (2) a görög-római világban (vö. I. Kor. 6:9; I. Tim. 1:10); és (3) manapság is.

A homoszexualitás valószínűleg az egész I. Mózes 1-3 szövegekörnyezetének orientáltsága miatt van felsorolva a bukott élet egyik példaként. Az emberiség Isten képmására lett teremtve (vö. I. Mózes 1:26-27; 5:1,3; 9:6). Az emberiség férfinak és nőnek lett megteremtve (vö. I. Mózes 1:27). Isten parancsa az volt, hogy szaporodjanak és sokasodjanak (vö. I. Mózes 1:28; 9:1,7). Az emberiség bukása (vö. I. Mózes 3) lerombolta Isten tervét és akaratát. A homoszexualitás nyilvánvaló megszegése ennek! Bár azt is meg kell említeni, hogy nem ez az egyetlen bűn, ami ebben a szövegben megállapításra került (vö. 29-31-es versek). Minden bűn azt mutatja, hogy az emberiség távol van Istentől, és hogy megérdemli a büntetését. Minden bűn, leginkább az életstílus szerű bűnök gyűlöletesek Isten számára.

KÜLÖNLEGES TÉMA: HOMOSZEXUALITÁS

Nagyon nagy a modern kulturális nyomás, hogy a homoszexualitást egy helyénvaló, alternatív életstílusnak fogadjuk el. A Biblia ezt romboló életstílusnak nyilvánítja ki, amit Isten nem akart az Ő teremtményének.

1. megszegi az I. Mózes 1 parancsolatát, hogy szaporodjatok és sokasodjatok
2. ez jellemzi a pogány istenimádatot és kultúrát is (vö. III. Mózes 18:22; 20:13; Róma 1:26-27; és Júdás 1:7)
3. énközpontú Istentől való függetlenséget mutat (vö. I. Kor. 6:9-10)

Mindazonáltal mielőtt továbblépnénk, hadd hangsúlyozzam, hogy Isten szeret és megbocsájt minden lázadó embernek. A keresztényeknek semmi joguk sincs, hogy gyűlölködően vagy arrogánsan viselkedjenek ezzel a bűnnel szemben, legfőképpen akkor, amikor nyilvánvaló, hogy mindannyian vétkezünk. Az imádság, a törődés, a bizonyágtétel és az együttérzés sokkal többet ér ezen a területen, mint a vehemens ítélezés. Isten Igéje és az Ő Szelleme elítél majd, ha engedünk nekik. Minden szexuális bűn, nem csak ez az egy, utálatos Isten előtt és ítéletre vezet. A szexualitás Isten ajándéka az emberiség jólété, öröme, és stabil társadalma érdekében. De ez a hatalmas, Isten-adta belső vágy gyakran fordul lázadó, énközpontú, gyönyörhajtású, „minél-többet-nekem-minden-áron” jellegű életté (vö. Róma. 8:1-8; Gal. 6:7-8).

SZÖVEG: 1:28-32

²⁸És mivel nem méltatták Istent arra, hogy megtartsák ismeretükben, Isten kiszolgáltatta őket az erkölcsi ítéletre képtelen gondolkodásnak, hogy azt tegyék, ami nem illik. ²⁹Ezért tele vannak mindenféle hamissággal, gonosszággal, kapzsisággal, viszálykodással, álnoksággal, rosszindulattal; besúgók, ³⁰rágalmazók, istengyűlölők, gőgösek, dicsekvők, találékonyak a rosszban, szüleiknek engedetlenek, ³¹kíméletlenek, szószegők, szeretetlenek és irgalmatlanok. ³²Ők ugyan megismerték Istennek azt az elhatározását, hogy akik ilyeneket cselekszenek, méltók a halálra, mégis nem csak maguk cselekszik ezeket, hanem azokkal is egyetértenek, akik ilyeneket művelnek.

1:28-31 Ez a görögben egyetlen mondat. Ez a lázadó, elbukott, független emberiséget jellemezte (vö. Róma 13:13; I. Kor. 5:11; 6:9; Gal. 5:19-21; Ef. 5:5; I. Tim. 1:10; Jel. 21:8).

Az emberiség bűne az volt, hogy az Istentől elválasztott létet választották. A pokol ennek a fajta létezésnek a maradandó formája. A függetlenség tragédia! Az emberiségnek szüksége van Istenre, mert Nélküle elveszett, alkalmatlan és üres az élete. Az örökkévaló pokol legborzalmasabb része az Istennel való kapcsolat hiánya!

KÜLÖNLEGES TÉMA: BŰNÖK ÉS ERÉNYEK AZ ÚSZ-ben

Igen gyakoriak a bűnökről és az erényekről szóló listák az ÚSZ-ben. Ezek sűrűn tükrözik vissza a rabbinikus és a kulturális (hellenisztikus) listákat. Az ÚSZ-ben található egymással szemben álló listák a következő helyeken találhatóak meg:

Bűnök Erények

1. Pál Róma 1:28-32 ---

Róma 13:13 Róma 2:9-21

I. Kor. 5:9-11 ---

6:10 I. Kor. 6:6-9

II. Kor. 12:20 II. Kor. 6:4-10

Gal. 5:19-21 Gal. 5:22-23

Ef. 4:25-32 ---

5:3-5 ---

--- Fil. 4:8-9

Kol. 3:5,8 Kol. 3:12-14

I. Tim. 1:9-10 ---

6:4-5 ---

II. Tim. 2:22a,23 II. Tim. 2:22b,24

Titusz 1:7; 3:3 Titusz 1:8-9; 3:1-2

2. Jakab Jakab 3:15-16 Jakab 3:17-18

3. Péter I. Péter 4:3 I. Péter 4:7-11

II. Péter 1:9 II. Péter 1:5-8

4. János Jel. 21:8 ---

22:15 ---

1:29 „hamissággal” Amit a bukott emberiség szabadságnak tekint, az a saját maga istenítése: „Mindent csak nekem!” A SZENVEDŐ SZERKEZETBEN a cselekvő az 1:24,26,28-szerint Isten, de ennek a szöveggörnyezetnek az I. Mózes 1-3-hoz való viszonya alapján az emberiség tudatos döntése és saját maguk az, ami a problémát okozta. Isten megengedte, hogy teremtménye elszenvedje saját döntésének, saját önállóságának következményeit.

- **„tele vannak”** Ez egy BEFEJEZETT SZENVEDŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV. Az emberek azzal vannak telve, és az jellemzi őket, amivel sok időt töltenek. A rabbik azt mondanák, hogy minden ember szívében lakozik egy fekete (gonosz *yetzer*) kutya, és egy fehér (jó *yetzer*) kutya. Az, amelyiket a legjobban táplálnak, az nő majd a legnagyobbra.

1:29-31 Ezek az Isten nélküli élet eredményei és tünetei. Azokat a személyeket és társadalmakat jellemzik, akik úgy döntöttek, hogy elutasítják a Biblia Istenét. Ez egyike volt a bűnök a listáinak, amiket Pál megadott(vö. I. Kor. 5:11; 6:9; II. Kor. 12:20; Gal. 5:19-21; Ef. 4:31; 5:3-4; Kol. 3:5-9).

1:30 „gógös” Lásd a következő Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: HOGYAN HASZNÁLJA PÁL A „HUPER” [HIPER] SZÓT SZÓÖSSZETÉTELEKBEN

Pál különösen szeretett új szavakat alkotni a görög *huper* ELŐJÁRÓSZÓ használatával, ami alapjában véve azt jelenti, hogy „túl” vagy „felettebb/felső”. Amikor (HATÁROZÓSZÓI) BIRTOKOS ESETTEL használja, azt jelenti, hogy „valaki nevében, valaki helyében, valaki érdekében”. Azt is jelentheti, hogy „ról/ről”, vagy „vonatkozólag”, mint a *peri* (vö. II. Kor. 8:23; II. Thessz. 2:1). Amikor TÁRGYESSETTEL használja, azt jelenti, hogy „felette”, „felett” vagy „túl” (vö. A. T. Robertson, A Grammar of the Greek New Testament in the Light of Historical Research [A görög újszövetség nyelvtana a történelmi kutatások fényében], 625–633. oldal). Amikor Pál szeretett volna egy fogalmat kihangsúlyozni, akkor ezt az ELŐJÁRÓSZÓT használta egy szóösszetételben.

Itt egy lista arról, hogy hogyan használta Pál ezt az ELŐJÁRÓSZÓT szóösszetételekben.

1. *Hapax legomenon* (csak egyszer fordul elő az ÚSZ-ben)
 1. *Huperakmos*, eljárta felette az élet java, I. Kor. 7:36
 2. *Huperauxanō*, felettebb megnövekszik, II. Thessz. 1:3
 3. *Huperbainō*, túllépni vagy áthágni, I. Thessz. 4:6
 4. *Huperkeina*, túl, II. Kor. 10:16
 5. *Huperekteina*, meghaladni, II. Kor. 10:14
 6. *Huperentugchanō*, közbenjárni, Róma 8:26
 7. *Hupernikaō*, mérhetetlenül győzedelmesnek lenni, Róma 8:37

8. *Huperpleonazō*, túlaradó bőségben lenni, I. Tim. 1:14
9. *Huperupsoō* legteljesebben felmagasztalni, Fil. 2:9
10. *Huperphroneō*, fennhézó dolgokat gondolni, Róma 12:3

2. Szavak, amik csak Pál írásaiban fordulnak elő.

1. *Huperairomai*, saját magát felmagasztalni, II. Kor. 12:7; II. Thessz. 2:4
2. *Huperballontōs*, mértéken felül, bőségesen, II. Kor. 11:23 (csak itt áll HATÁROZÓI ESETBEN, máshol IGE: II. Kor. 3:10; 9:14, Ef. 1:19; 2:7; 3:19)
3. *Huperbolē*, egy túlhaladó, rendkívüli, különleges fegyverzet, Róma 7:13; I. Kor. 12:31; II. Kor. 1:8; 4:7,17; 22:7; Gal. 1:13
4. *Huperekperissou*, minden mértéket felülhalad, Ef. 3:20; I. Thessz. 3:10; 5:13
5. *Huperlian*, a legnagyobb mértékben, kiemelkedően, II. Kor. 11:5; 12:11
6. *Huperochē*, kiválóság, kitűnőség, I. Kor. 2:1; I. Tim. 2:2
7. *Huperperisseuō*, túlságosan bővelkedni, Róma 5:20 (KÖZÉPIGE: túlaradóan betöltve lenni, színig telve lenni, II. Kor. 7:4)

3. Szavak, amiket Pál használt és ritkán más ÚSZ-i írók is

1. *Huperanō*, magasan felette, Ef. 1:21; 4:10; és Zsid. 9:5
2. *Huperechō*, kitűnőség, kiemelkedő, Róma 13:1; Fil. 2:3; 3:8; 4:7; I. Pét. 2:13
3. *Huperēphanos*, elbizakodott vagy gögös, Róma, 1:30; II. Tim. 3:2; és Lukács 1:51; Jakab 4:6; I. Pét. 5:5.

Pál a szenvedélyek embere volt; amikor a dolgok vagy az emberek jók voltak, akkor nagyon jók voltak, amikor rosszak, akkor pedig nagyon rosszak. Ez az ELŐJÁRÓSZÓ megengedte, hogy szuperlatívuszokban fejezhesse ki a bűnnel, saját magával, Krisztussal és az evangéliummal kapcsolatos érzéseit.

1:32 „akik ilyeneket cselekszenek, méltóak a halálra” Ez a kijelentés a mózesi törvényeket tükrözi vissza, amelyek a következő helyeken vannak összegezve: Róma 6:16,21,23; 8:6,13. A halál ellentéte Isten akaratának és az isteni életnek (vö. Ezék. 18:32; I. Tim. 2:4; II. Péter 3:9).

- **„hanem azokkal is egyetértenek, akik ilyeneket művelnek”** A szenvedés szereti a társaságot. Az elbukott emberiség a többiek bűnét használja kifogásnak: „de mindenki csinálja”. A kultúrákat a rájuk jellemző bűn jellemzi.

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami

megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb pontjait. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. Miért írt Pál a római gyülekezetnek?
2. A Rómaiakhoz írt levél miért olyan fontos teológiai beszámolója a kereszténységnek?
3. Foglald össze vázlatosan az 1:18-3:20-as részt a saját szavaiddal.
4. Vajon azok, akik soha nem hallották az evangéliumot el lesznek utasítva amiatt, hogy nem bíztak Krisztusban?
5. Magyarázd el a „természeti kijelentés” és a „különleges kijelentés” közti különbséget.
6. Írd le, hogy milyen az Isten nélküli élet.
7. Vajon a 24-27-es versek a homoszexualitás témájáról szólnak?

RÓMA 2

MODERN FORDÍTÁSOK BEKEZDÉSI FELOSZTÁSAI

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	JB
Isten igazságos ítélete	Isten igazságos ítélete	Zsidók ítélet alatt	Isten ítélete	A zsidók mentesülnek a harag alól
2:1-16	2:1-16	2:1-11	2:1-16	2:1-11
A zsidók és a törvény	A zsidók ugyanúgy bűnösök, mint a pogányok	Az ítélet alapja	A zsidók és a törvény (2:17-3:8)	A törvény nem menti meg őket
		2:12-16		2:12-16
2:17-3:8	2:17-24	2:17-24	2:17-24	2:17-24
	A körülmételkedés nem előny			A körülmételkedés nem menti meg őket
	2:25-29	2:25-29	2:25-29	2:25-29

HARMADIK OLVASÁSI CIKLUS (az „Útmutató a helyes bibliaolvasáshoz”-ból) KÖVETVE AZ EREDETI SZERZŐ SZÁNDÉKÁT A BEKEZDÉSEK SZERINT

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Egyszerre olvasd el az adott részt. Azonosítsd a témákat. Hasonlítsd össze a témafelosztásaid az öt különböző fordítással. A bekezdések nem ihletettek, de mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékának azonosításához, ami az értelmezés szíve-lelke. Minden bekezdésnek egy és csakis egy témája van.

1. Első bekezdés
2. Második bekezdés
3. Harmadik bekezdés
4. Stb.

SZÖVEGEKRE VONATKOZÓ BEPILLANTÁS A RÓMA 2:1-3:20 RÉSZÉBE

- A. A 2. és 3. fejezetek fejezik be az 1:18-ban elkezdett irodalmi egységet. Ez a rész a következőkkel foglalkozik:
1. az egész emberiség elveszettsége;
 2. Isten ítélete a bűn felett;
 3. az emberiség szüksége Isten igazságára Krisztuson keresztül a személyes hit és megtérés által.
- B. A 2. fejezetben hét alapelv van Isten ítéletével kapcsolatban
1. 2. vers, az igazság szerint;
 2. 5. vers, felhalmozott vétkek;
 3. 6. és 7. vers, cselekedetek szerint;
 4. 11. vers, nem személyválogató;
 5. 13. vers, életstílus;
 6. 16. vers, az ember szívének titkai;
 7. 17-29. versek, nincsenek különleges népcsoportok.
- C. Sokat vitatkoznak azon a kommentátorok, hogy kinek lett a 2:1-17 rész címezve. Nyilvánvaló, hogy a 2:12-29 a zsidókkal foglalkozik. Az 1-17 azt a kettős célt szolgálja, hogy mind az erkölcsös pogányokhoz szól, amilyen Seneca (társadalmi normák), mind a zsidó néphez (mózesi törvény).
- D. Az 1:18-21-ben Pál azt hangsúlyozza, hogy az emberek a teremtesen keresztül ismerhetik meg Istent. A 2:14-15-ben Pál azt is megerősíti, hogy minden emberben van egy belső erkölcsi lelkiismeret, amit Isten adott. Ez a két tanú, a teremtés és a lelkiismeret az alapja Isten ítéletének az egész emberiségre nézve, még azokra is, akik soha nem hallották az ÓSZ vagy az evangélium üzenetét. Az emberek felelősségre vonhatóak, mert nem éltek annak a világosságnak a fényében amely adatott nekik.

SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 2:1-11

¹Ezért nincs mentséged, te ítélkező ember, mert amikor más felett ítélkezel, magadat ítéled el, hiszen magad is ugyanazt cselekszed, miközben ítélkezel! ²Azt pedig tudjuk, hogy az Isten ítélete igazságosan sújtja azokat, akik ilyeneket cselekszenek. ³Azt gondold, te ember, aki ítélkezel azok felett, akik ilyeneket tesznek, holott magad is ugyanazokat cselekszed, hogy akkor te megmenekülsz az Isten ítéletétől? ⁴Vagy megveted jóságának, elnézésének és türelmének gazdagságát, és nem veszed tudomásul, hogy téged az Isten jósága megtérésre ösztönöz? ⁵Te azonban kemény szívvel és megtérés nélkül gyűjtesz magadnak haragot a harag napjára, amikor az Isten nyilvánvalóvá teszi, hogy igazságosan ítél. ⁶Mert mindenkinek cselekedetei szerint fog megfizetni: ⁷azoknak, akik állhatatosan jót cselekedve törekszenek dicsőségre, megbecsülésre, és halhatatlanságra, örök életet ad; ⁸azoknak pedig, akik viszálykodók, akik ellenállnak az igazságnak, és a hamisságot követik, haraggal és bosszúállással fizet majd. ⁹Gyötrelém és szorongás lesz a része minden ember lelkének, aki a

rosszat cselekszi, zsidónak elsősorban, de görögnek is; ¹⁰viszont dicsőség, tisztelet és békeség jut majd osztályrészül mindenkinek, aki a jót cselekszi, zsidónak elsősorban, de görögnek is!
¹¹Mert Isten nem személyválogató.

2:1

NASB „nincs mentséged, te ítélkező ember,”

NKJV „nincsen mentséged, Ó ember, akárki is légy, ha ítélkezel”

NRSV „nincsen mentséged, akárki is légy, ha másokat elítélsz”

TEV „egyáltalán semmi mentséged, bárki is legyél. Mert magad is másokat ítélsz”

JB „tehát teljesen mindegy ki vagy, ha ítélkezel mások felett, nincsen mentséged”

Ez szó szerint azt jelenti, hogy „nincs jogi védelem” (vö. 1:20). Ez a görög mondat legelején szerepel, hogy felnagyítsa annak jelentőségét. Úgy tűnik az 1-16-os versek az önelégült zsidó törvényeskedőkre és a görög moralistákra utalnak. Azzal, hogy másokat bírálják, saját magukat itélik el.

2:2 „tudjuk” Ez a NÉVMÁS valószínűleg a zsidó barátaira utalt, bár utalhatott keresztényekre is. A 2-4-es versekben Pál visszatér a megszokott technikájához, a kérdezz-felelek formulához, amit támadó beszédnek hívnak, amellyel az igazságot prezentálja, mintha egy képzelt ellenfele lenne. Habakuk és Malakiás is használta ezt a formulát, ugyanúgy mint a rabbik és a görög filozófusok (például Szókratész és a sztoikusok).

A „tudjuk” kifejezés számos alkalommal fordul elő a Római levélben (vö. 2:2; 3:19; 7:14; 8:22,28). Pál ezzel azt feltételezi, hogy hallgatói bizonyos mértékű ismerettel rendelkeznek, nem úgy, mint az erkölcstelen pogányok az első fejezetben.

- „**az Isten ítélete**” A Biblia elég világos ezzel az igazsággal kapcsolatban. Minden ember számot fog adni Istennek az élet ajándékáról (vö. 5-9; Máté 25:31-46; Jel. 20:11-15). Még a keresztények is megállnak Krisztus előtt (vö. 14:10-12; II. Kor. 5:10).

2:3 Pál retorikus kérdésének nyelvtani szerkezete nemleges választ vár.

- „**azt gondold**” Ez a görög *logizomai* IGE. Pál ezt elég gyakran használja (Róma 2:3,26; 3:28; 4:3,4,5,6,8,9,10,11,22,23,24; 6:11; 8:18,36; 9:8; 14:14 [Károli 14:13]; Gal. 3:6 és tíz alkalommal az I. és a II. Korinthusban, valamint kétszer a Filippiben). Lásd a 4:3 és a 8:18 jegyzetét.
- „**te ember**” Ez illik az 1. versben lévő ehhez hasonló idiómához. A 9:20-ban a zsidókra utal.

2:4 Ez a görögben is egy kérdés.

- „**megveted jóságának, elnézésének és türelmének gazdagságát**” Az emberek gyakran félreértették Isten kegyelmét, irgalmát és türelmét, és a bűn elkövetésére való lehetőségként használták, ahelyett hogy megtértek volna (vö. II. Péter 3:9).
Pál gyakran írja le Isten jellemvonásait, mint „valaminek a gazdagságát” (vö. 9:23; 11:33; Kol. 1:27; Ef. 1:7,18; 2:4,7; 3:8,16; Fil. 4:19).
- „**megtérésre ösztönöz**” A megtérés lényegbevágó az Istennel való hit-szövetség kapcsolathoz (vö. Máté 3:2; 4:17; Márk 1:15; 6:12; Lukács 13:3,5; ApCsel 2:38; 3:16,19; 20:21). Ez a kifejezés a héber nyelvben a cselekedetek megváltoztatását jelentette, míg a görögben a gondolkodás megváltoztatását. A megtérés hajlandóság arra, hogy az illető megváltoztassa én-központú létét egy olyan életre, amit Isten tanácsol és vezet. Ehhez az

kell, hogy a személy elforduljon az énjének megkötozöttségétől és annak elsődlegességétől. Lényegében ez egy újfajta magatartás, egy új világnézet, egy új mester. A megtérés Isten akarata Ádám minden egyes elbukott gyermeke életére, amit az Ő képmására teremtett (vö. Ezék. 18:21,23,32 és II. Péter 3:9).

Az az ÚSZ-i igerész, ami a legjobban visszatükrözi a különböző görög kifejezéseket, amiket a megtérésre használtak a II. Kor. 7:8-12: (1) *lupeō*, „gyász” vagy „bánat” a 8. versben (kétszer), 9. versben (háromszor), 10. versben (kétszer), 11. vers; (2) *metamelomai*, „megbánni” vagy „utólagos törődés” a 8. versben (kétszer) és a 9. versben; (3) *metanoia*, „megtérés” vagy „utólag átgondolni” a 9. és 10. versben. A kontraszt a hamis megtérés (*metamelomai*) (vö. Júdás, Máté 27:3 és Ézsau, Zsid. 12:16-17) szemben a valódi megtéréssel (*metanoēō*).

A valódi megtérés teológiailag a következőkhöz kötődik: (1) Jézus tanításai az Újszövetség feltételeiről (vö. Máté 4:17; Márk 1:15; Lukács 13:3,5); (2) az ApCselben található apostoli tanítások (*kerygma*, vö. ApCsel 3:16,19; 20:21); (3) Isten szuverén ajándéka (vö. ApCsel 5:31; 11:18 és II. Tim. 2:25); és (4) elveszettség (vö. II. Péter 3:9). A megtérés nem szabadon választható!

KÜLÖNLEGES TÉMA: MEGTÉRÉS

A megtérés (hittel társulva) egy szövetséges előfeltétele mind az Ó- (*Nacham*, I.Kir. 8:47; BDB 636, 13:12; 32:12,14; *Shuv*, BDB 996, pl. I. Kir. 8:48; Ezék. 14:6; 18:30; Jóel 2:12-13; Zak. 1:3-4) mind az Újszövetségnek.

1. Keresztelő János (Máté 3:2; Márk 1:4; Lukács 3:3,8)
2. Jézus (Máté 4:17; Márk 1:15; Lukács 5:32; 13:3,5; 15:7; 17:3)
3. Péter (ApCsel 2:38; 3:19; 8:22; 11:18; II. Péter 3:9)
4. Pál (ApCsel 13:24; 17:30; 20:21; 26:20; Róma 2:4; II. Kor. 2:9-10)

De mi is a megbánás? Szomorúság? A bűnök beszüntetése? Az ÚSZ-ben található legjobb fejezet ahhoz, hogy megértsük ennek a fogalomnak az összes különböző mellékjelentését az a II. Korinthus 7:8-11, ahol három kapcsolódó de különböző görög kifejezést használ.

1. „megszomorodás” (*lupē*, vö. 8. vers [kétszer], 9. vers [háromszor], 10. vers [kétszer], 11. vers). Ez gyászt vagy mély bánatot jelent, és teológiailag semleges mellékjelentéssel bír.
2. „megtérés” (*metanoēō*, vö. 9. és 10. vers). Ez egy szóösszetétel az „utána” és az „értelem” szavakból, ami egy megújult értelmet, egy újfajta gondolkodásmódot, egy újfajta hozzáállást sejtet az élet és Isten felé. Ez a valódi megtérés.
3. „megbánni” (*metamelomai*, vö. 8. vers [kétszer], 10. vers). Ez egy szóösszetétel az „utána” és az „aggodalom” szavakból. Júdásra használja a Máté 27:3 és Ézsau a Zsidók 12:16-17. Azt a bánatot fejezi ki, amit a következmények miatt érez, nem pedig a cselekedet miatt.

A megtérés és a hit megkövetelt szövetséges cselekedetek voltak (vö. Márk 1:15; ApCsel 2:38,41; 3:16,19; 20:21). Vannak olyan szövegrészek, amik azt feltételezik, hogy Isten adja a megtérést (vö. ApCsel 5:31; 11:18; II. Tim. 2:25). De a legtöbb szöveg ezt úgy látja, mint egy szükségszerű, emberi szövetséges válaszreakciót Isten ajánlatára, ami az ingyen üdvösség.

Mind a héber mind a görög kifejezések definíciója szükséges ahhoz, hogy megérthessük a megtérés teljes értelmét. A héber a „cselekedet megváltozását” követeli meg, míg a görög az „értelem megváltozását” követeli. A megtért ember új értelmet és új szívet kap. Másképp gondolkodik és másképp él. Ahelyett, hogy azt kérdezné, „Mi a hasznom ebből?” most már az a kérdés, hogy „Mi az Isten akarata?” A megtérés nem egy érzélem, ami lassan elhalványul, vagy egy teljes bűnnélküliség, hanem egy új kapcsolat az Szenttel, ami átformálja a hívót fokozatosan egy szent emberré.

2:5-9 Ezek a versek leírják a (1) bukott emberiség makacsságát és (2) Isten haragját és ítéletét.

2:5 „kemény szívvel” Izraelt a következő helyeken is ezzel a kifejezéssel írja le: II. Mózes 32:9; 33:3,5; 34:9; V. Mózes 9:6,13,27.

- „szív” Lásd a Különleges témát az 1:24-ben.
- „**a harag napjára**” Az ÓSZ-ben ezt az „Úr napja”-ként is nevezték (vö. Jóel, Ámós). Ez az Ítélet napjának fogalma, vagy a hívők számára a Feltámadás napja. Az emberiség számot fog adni Istennek az élet ajándékáért, ami Ő adott (vö. Máté 25:31-46; Jel. 20:11-15).

Figyeld meg, hogy maguk a bűnösök („te” és „magad”) azok, akik haragot gyűjtenek. Isten egyszerűen egyszer csak megengedi, hogy ez az összegyűjtött harag nyilvánvalóvá legyen és lefussa pályáját.

A harag, mint minden emberi szó, amivel leírjuk Istent, csak hasonló szavakkal (antropomorf módon) alkalmazható az istenségre! Isten örökkévaló, szent és Lélek. Az emberek végesek, bűnösök és testiek. Isten érzelmileg nem dühös, nem dühöng. A Biblia úgy beszél róla, mint aki szereti a bűnösöket, és azt szeretné, ha megtérnének, de ezzel együtt szilárdan ellenáll az emberi lázadással szemben. Isten személyes; személyesnek veszi a bűnt és mi is személyesen felelősek vagyunk a bűneinkért.

Még egy kiegészítő gondolat Isten haragjával kapcsolatban. A Bibliában az mind egy bizonyos időben fordul elő (időbeli, vö. 1:24,26,28) mind pedig az idők végén is megtörténik (eszkatologikus, vö. 2:5-8). Az Úr napja (az Ítélet napja) egy módja volt annak, hogy az ÓSZ-i próféták figyelmeztessék Izraelt arra, hogy még most térjenek meg, hogy a jövőjük áldott legyen, és ne ítéltessenek meg (vö. V. Mózes 27-28). Az ÓSZ-i próféták gyakran megragadtak egy krízist a jelenükből és kivetítették azt a végidők jövőjébe.

2:6 Ez egy idézet a Zsolt. 62:12-ből [Károli 62:13]. Egyetemes alapelv az, hogy az emberek felelősek a saját cselekedeteikért és arról számot fognak adni Istennek (vö. Jób 34:11; Péld. 24:12; Préd. 12:14; Jer. 17:10; 32:19; Máté 16:27; 25:31-46; Róma 2:6; 14:12; I. Kor. 3:8; Gal. 6:7-10; II. Tim. 4:14; I. Péter 1:17; Jel. 2:23; 20:12; 22:12). Még a hívők is számot fognak adni az életükről és a Krisztusnak való szolgálatukról (vö. II. Kor. 5:10). A hívők nem a cselekedetek által nyernek üdvösséget, hanem cselekedetükre lettek megmentve (vö. Ef. 2:8-10 [különösen a Róma 2:14-26]; Jakab és I. János).

2:7 „azoknak, akik” A 7. versben és 8. versben leírt személyek között kontraszt található („azoknak pedig”).

- **NASB „azoknak, akik állhatatosan jól cselekedve törekszenek dicsőségre, megbecsülésre, és halhatatlanságra, örök életet ad”**
NKJV „örök életet ad azoknak, akik türelmesen folyamatosan jól cselekszenek, keresve a dicsőséget, megbecsülést és a hallhatatlanságot”
NRSV „azoknak, akik türelmesen jól cselekszenek, hogy dicsőséget, megbecsülést és hallhatatlanságot találjanak, örök életet ad”
TEV „Néhányan kitartanak a jó cselekedetekben és dicsőséget, megbecsülést és halhatatlanságot keresnek; azoknak Isten megadja az örök életet”
JB „azoknak, akik hírnevet, megbecsülést és hallhatatlanságot kerestek azáltal, hogy mindig jól tettek, örök életük lesz”

Ez az olyan személyekre is utalt, mint Kornéliusz (vö. ApCsel 10:30-31). Ez a rész úgy hangozhat, mintha a cselekedetek meghoznák az igazságot (emberi

erőfeszítés által nyerni el az igazságot), de ez a Rómaiakhoz írt levél központi témájával ellentétes lenne. Ne feledd el, hogy az 1-16-os versek vagy az 1-11-es versek külön bekezdések voltak. A teológiai álláspontja az egésznek az, hogy Isten nem személyválogató (11. vers) és hogy mindenki vétkezett (12. vers). Ha az emberek annak a világosságnak a fénye szerint élnének, ami adatott nekik (természeti kijelentés a pogányok számára, különleges kijelentés a zsidók számára, vö. 10:5), akkor rendezett lenne a kapcsolatuk Istennel. A 3:9-18,23 összegzése szerint azonban senki sem üdvözült még így, és nem is tudnának!

Egy hívő megváltozott istenfélő életére úgy is tekinthetünk, mint ami megerősíti és alátámasztja belső hitét. A megváltozott élet a bizonyítéka Isten bennünk lakó Szellemének (vö. 10 és 13. versek; Máté 7; Ef. 2:8-10; Jakab 2:14-26 és I. János). Lásd a Különleges témát: A kitartás szükségessége a 8:25-ben.

- **„örök életet”** Ez egy a János írásaira jellemző kifejezés, de néha a szinoptikus evangéliumokban [Máté, Márk, Lukács evangéliuma-a ford.] is használják. Úgy tűnik, hogy Pál a Dániel 12:2-ből vette ezt a kifejezést (vö. Titusz 1:2; 3:7), ahol mindez az új korszak életét, az Istennel való közösséget és a feltámadott életet jelöli. Először a Gal. 6:8-ban használja. Ez a téma elég gyakran előfordul a Római levél hitelvi szakaszaiban (vö. 2:7; 5:21; 6:22,23). A pásztori levelekben is számos alkalommal tűnik fel (vö. I. Tim. 1:16; Titusz 1:2; 3:7).

2:8

NASB „azoknak pedig, akik viszálykodók”

NKJV, NRSV „azoknak, akik önzőek”

TEV „mások pedig önzőek”

NJB „azok, akik irigységből”

A kifejezés eredetileg azt jelentette, hogy „alkalmazásban dolgozni” (vö. Tob. 2:11).

Louw és Nida *Greek-English Lexicon* (Görög-angol lexikon) című könyvének második kötetének 104. oldala két használatát is felsorolja ennek a kifejezésnek.

1. „önző ambíció”, a Róma 2:8-at használva megjegyzi, hogy jelentése: „jobb akar lenni, mint valaki más”, ami illik is ebbe a szöveggörnyezetbe
 2. „ellenségeskedés”, a Fil. 1:17-et használva megjegyzi a „rivalizálást”, mint fordítási lehetőséget (lásd még a II. Kor. 12:20; Gal. 5:20; Fil. 2:3; Jakab 3:14,16).
- **„ellenállnak az igazságnak”** Az „igazság” (*aletheia*) kifejezést annak héber értelmében (*emeth*) használták, ami azt jelentette, hogy igazmondás és megbízhatóság. Ebben a szöveggörnyezetben ennek erkölcsi és nem intellektuális fókusza volt. Lásd Különleges téma: Az igazság Pál írásaiban az 1:18-ban.

2:9 „minden ember lelkének” Pál a görög *pas* kifejezés „minden” jelentésű fordítását igen gyakran használta itt a Római levél nyitó fejezeteiben, hogy megmutassa mind a „rossz hír” (az emberiség elveszettsége és Isten elfogulatlan ítélete) mind pedig a „jó hír” (Isten ajánlata az ingyenes üdvösségre és a Krisztusban lévő teljes megbocsátásra mindazok számára, akik megtérnek és hisznek) egyetemes vonatkozását.

Ez a szöveggörnyezet elég erősen utal egy mindenkire kiterjedő ítéletre és az abból származó következményekre. Ez az igazság megköveteli a feltámadást, mind az igazakét, mind a gonoszakét (vö. Dán. 12:2; Jn. 5:28-29; ApCsel 24:15).

Ha a 6-11-es versek keresztező alakok, akkor a 8-9-es versek a kulcs versek, amik a gonosztevők ítéletét jelölik.

2:9-10 „zsidónak elsősorban” Ezt a hangsúly miatt ismétli meg. A lehetőség először a zsidóknak járt, mert ők kapták meg Isten kijelentését (vö. 1:16; Máté 10:6; 15:24; János 4:22; ApCsel 3:26; 13:46), de ők részesültek először az ítéletben is (vö. 9-11), mert ők birtokában voltak Isten Kijelentettjének (vö. 9:4-5).

2:11

NASB, NKJV „mert Isten nem személyválogató”

NRSV „mert Isten nem mutat személyválogatást”

TEV „mert Isten mindenkit ugyanazon mérce szerint ítél meg”

NJB „Istennek nincsenek kedvencei”

Szó szerint ez azt jelenti, hogy „felemelni a fejet”, ami az ÓSZ igazságszolgáltatási rendszerének egyik metaforája volt (vö. III. Mózes 19:15; V. Mózes 10:17; II. Krón. 19:7; ApCsel 10:34; Gal. 2:6; Ef. 6:9; Kol. 3:25; I. Péter 1:17). Ha a bíró látta, hogy kinek szolgáltat igazságot, akkor meg volt az esélye a részrehajlásnak. Így aztán nem emelhette fel a fejét az előtt, aki előtte állt.

KÜLÖNLEGES TÉMA: RASSZIZMUS

I. Bevezetés

- A. Ezt az egyetemes kifejezést az elbukott emberiség használja a saját társadalmán belül. Ez az emberiség egója, mások hátán támaszkodva. A rasszizmus, sok esetben, egy modern jelenség, míg a nacionalizmus (vagy törzsi rendszer) már egy sokkal ősbibb kifejezés.
- B. A nacionalizmus Bábelnél kezdődött (I. Mózes 11) ami eredetileg Noé három fiához volt köthető, akiből az úgynevezett nemzetek kialakultak (I. Mózes 10). Habár az igéből nyilvánvalóan kitűnik, hogy az emberiség egy forrásból ered (I. Mózes 1-3; ApCsel. 17:24-26).
- C. A rasszizmus csak a sok előítélet egyike. Egyéb más előítéletek még: (1) az oktatáson alapuló sznobizmus; (2) a társadalmi-gazdasági arrogancia; (3) az álszent vallási törvényeskedés; és (4) a dogmatikus politikai hovatartozás.

II. Bibliai anyagok

A. Ószövetség

- 1. I. Mózes 1:27 – Az emberiség, férfiak és nők, Isten képére és hasonlatosságára lettek megteremtve, ami különlegessé teszi őket. Ez mutatja meg az egyéni értéküket és méltóságukat (vö. János 3:16).
- 2. I. Mózes 1:11-25 – Tíz alkalommal jegyzi fel az a kifejezést, hogy „...fajta...” Ezt a faji megkülönböztetésre használták. Bár a szövegkörnyezetből nyilvánvaló, hogy ez az állatok és növények megkülönböztetésére szolgált, nem pedig az emberi nemre.
- 3. I. Mózes 9:18-27 – Ezt a faji dominancia magyarázatának alátámasztására használták. Nem szabad elfelejtenünk, hogy Isten nem átkozta meg Kánaánt. Noé, az apja átkozta meg, miután felébredt részeg kábulatából. A Biblia nem jegyzi fel, hogy Isten bármikor is megerősítette volna ezt az esküt/átkot. Még ha meg is tette volna, nem lett volna kihatással a fekete-bőrűek fajára. Kánaán volt az atyja azoknak, akik később benépesítették Palesztinát, az egyiptomi falrajzok pedig azt igazolják, hogy ők nem voltak fekete-bőrűek.

4. Józsué 9:23 – Ezt az igeszakaszt arra használták, hogy bebizonyítsák, hogy az egyik faj szolgálja a másikat. Bár ebben a szövegkörnyezetben a gibeoniták ugyanabból a fajból származnak, mint a zsidók.
5. Ezsdrás 9-10 és Nehémiás 13 – Ezeket sokszor használták faji értelemben, de a szövegkörnyezet azt mutatja, hogy a házasságok átkozottak voltak, de nem a faji (Noé ugyanazon fiától származtak, I. Mózes 10), hanem vallási okok miatt.

B. Újszövetség

1. Az evangéliumok

- a. Jézus nagyon sokszor használta ki a zsidók és a samáriaiak közötti gyűlöletet, ami azt mutatja, hogy a faji gyűlölködés helytelen.
 1. a jó szamaritánus példázata (Lukács 10:25-37)
 2. az asszony a kútnál (János 4)
 3. a hálás leprás (Lukács 17:7-19)
- b. Az evangélium a teljes emberiségnek szól
 1. János 3:16
 2. Lukács 24:46-47
 3. Zsidók 2:9
 4. Jelenések 14:6
- c. A királyság az egész emberiséget magába foglalja majd
 1. Lukács 13:29
 2. Jelenések 5

2. ApCsel

- a. Az ApCsel 10 egy olyan igeszakasz, ami pontosan leírja Isten minden emberre kiterjedő szeretetét és az evangéliumok mindenkinek szóló üzenetét.
- b. Az ApCsel 11-ben Pétert támadták a cselekedetei miatt, ez a probléma nem lett megoldva egészen addig, amíg az ApCsel 15-ben össze nem ül a Jeruzsálemi Zsinat, ahol megállapodásra jutottak. Az első századi zsidók és a pogányok közötti feszültség igencsak kiéleződött.

3. Pál

- a. Krisztusban nincsenek határok
 1. Gal. 3:26-28
 2. Ef. 2:11-22
 3. Kol. 3:11
- b. Isten nem személyválogató
 1. Róma 2:11
 2. Ef. 6:9

4. Péter és Jakab

- a. Isten nem személyválogató, I. Péter 1:17

- b. Azért mert Isten nem személyválogató, az Ő népének sem szabadna annak lennie, Jakab 2:1

5. János

- a. A hívők felelősségéről szóló egyik legerőteljesebb állítás az I. János 4:20-ban található.

III. Következtetés

- A. A rasszizmus, vagy ha már itt tartunk, bármilyen nemű előítélet teljességgel helytelen viselkedés Isten gyermekeitől. Itt egy idézet Henlee Barnette-től, aki 1964-ben az Új- mexikói Glorietában beszélt a Keresztény Élet Bizottsága előtt: „A rasszizmus eretnek, mert nem biblikus és nem is keresztényi, arról nem is beszélve, hogy tudománytalan.”
- B. Ez a probléma lehetőséget biztosít a keresztények számára, hogy Krisztusi szeretetet, megbocsátást és megértést mutassanak az elveszett világ felé. A keresztények elutasítása ezen a területen éretlenséget mutat, és lehetőséget ad a gonosznak, hogy akadályozza a hívő hitét, üdvbizonyosságát és növekedését. Továbbá akadályként tornyosulhat az elveszett emberek elé abban, hogy Krisztushoz jöhessenek.
- C. Mit tehetek? (A következő rész egy Keresztény Élet Bizottság-i traktátusból származik, aminek a címe „Faji kapcsolatok”.

„SZEMÉLYES SZINTEN”

- o Fogadd el a saját felelősséged a faji problémák megoldásában.
- o Imádsággal, bibliatanulmányozással és más fajokból származókkal való közösség által törekedj arra, hogy megszabadulj a faji előítéleteidről.
- o Adj hangot a faji meggyőződésednek, főleg akkor, amikor nem vonják felelősségre azokat, akik faji gyűlöletet szítanak.

„A CSALÁDI ÉLETBEN”

- Vedd figyelembe, hogy a fajokkal kapcsolatos hozzáállás kifejlődésében a családi befolyásnak igen nagy szerepe van.
- Törekedj keresztény hozzáállás kifejlesztésére azáltal, hogy beszélgetek arról, hogy a gyerekek és a szülők mit hallhatnak a faji megítélésekről az otthonukon kívül.
- A szülőknek óvatosnak kell lenniük abban, hogy hogyan viszonyulnak más fajhoz tartozó emberekhez, ezzel keresztény példát mutatva.
- Törekedj arra, hogy a családnak legyenek más fajhoz tartozó barátai is.

„A GYÜLEKEZETBEN”

- A fajokkal kapcsolatos biblikus igazságról szóló prédikációk és tanítások motiválhatják a gyülekezetet, hogy az egész társadalom számára példává váljon.
- Bizonyosodj meg arról, hogy a dicsőítés, a közösség és az istentisztelet a gyülekezetben keresztül nyitott mindenki számára, ugyanúgy, mint az Újszövetségi gyülekezeteknél, akik nem foglalkoztak a faji korlátokkal (Ef. 2:11-22; Gal. 3:26-29).

„A MINDENNAPI ÉLETBEN”

- A munkahelyed világában segíts felülkerekedni minden faji diszkrimináción.
- Munkálkodj együtt mindenféle társadalmi szervezettel, hogy az egyenlő jogok és lehetőségek biztosítottak legyenek, ésszerűen tartva azt, hogy a faji megkülönböztetést kell támadni, nem az embereket. A cél az, hogy a megértést hirdessük, és ne keserűséget

keltsünk.

- Ha bölcsnek látod, szervezz egy külön bizottságot ebben érdekelt polgárok számára, hogy a társadalomban megnyissátok a kommunikáció kapuit az nyilvánosság oktatására, és különleges tevékenységek révén, amellyel a faji kapcsolatokon javíthatok
- Támogasd azokat a törvényeket és törvényhozókat, akik faji igazságtételt hirdető törvényeket hoznak, és ellenezd azokat, akik az előítéleteket politikai haszonszerzésre használják ki.
- Dicsérd azokat a törvényvégrehajtókat, akik a törvényeket diszkrimináció nélkül hajtják végre.
- Kerüld az erőszakosságot és hirdesd a törvénytiszteletet, mint keresztény állampolgár tégy meg minden lehetségest azért, hogy megbizonyosodhass afelől, hogy a törvény felépítése nem válik eszközzé azok kezében, akik a diszkriminációt hirdetik.
- Krisztus lelkületét és gondolkodását szemléltesd példaként minden emberi kapcsolatban.

SZÖVEG: 2:12-16

¹²**Akik ugyanis törvény ismerete nélkül vétkeztek, a törvény nélkül vesznek el, és akik a törvény ismeretében vétkeztek, azok a törvény alapján kapják meg majd az ítéletet.** ¹³**Hiszen nem a törvény hallgatói igazak Isten előtt, hanem a törvény megtartói fognak megigazíttatni.**

¹⁴**Mert amikor a pogányok, akik nem ismerik a törvényt, természetes eszük szerint cselekszik azt, amit a törvény követel, akkor ezek a törvény nélküliek önmaguknak szabnak törvényt.**

¹⁵**Ezzel azt bizonyítják, hogy a törvény cselekedete be van írva a szívükbe. Erről lelkiismeretük és egymást vádló vagy éppen védő gondolataik együtt tanúskodnak majd,**

¹⁶**azon a napon, amelyen megítéli Isten az emberek rejtett gondolatait az én evangéliumom szerint Krisztus Jézus által.**

2:12 „Akik ugyanis törvény ismerete nélkül vétkeztek” Isten minden embert felelősségre fog vonni, még akkor is, ha azok soha nem ismerték az ŐSZ-et vagy nem hallottak az evangéliumról. Minden embernek van valamilyen ismerete Istenről a teremtés (vö. 1:19-20; Zsolt. 19:1-6 [Károli 19:2-7]), vagy az ösztönös erkölcsi érzéke által (vö. 2:14-15). A tragédia az, hogy mindannyian tudatosan megszegték azt az ismeretet, amivel már rendelkeztek (vö. 1:21-23; 3:9,19,23; 11:32; Gal. 3:22).

- **„a törvény”** A „törvény” szó előtt nincs NÉVELŐ. Ez a fajta nyelvtani szerkezet általában a FŐNÉV tulajdonságát hangsúlyozta ki. Mindazonáltal a Római levélben Pál „a törvény” szerkezetet használja, hogy azzal több, különböző dologra utaljon: (1) római törvény; (2) mózesi törvény; vagy (3) az általánosságban vett emberi társadalmi erkölcs. A szövegkörnyezetnek kell felfednie, hogy melyik a helyes változat, nem pedig a NÉVELŐNEK. Ez a szövegkörnyezet azt hangsúlyozza, hogy minden ember rendelkezik valamennyi ismerettel Isten természeti kijelentéséről és Őrá a szíveikben (vö. 15. vers).

2:13 „Hiszen nem a törvény hallgatói igazak Isten előtt” A „hallgatói” kifejezés a rabbinikus használatban egy különleges értelemmel bírt, és a Tóra rabbinikus tanulmányozóira utalt. Ne feledd, hogy az ŪSZ írói héber gondolkodók voltak, akik koiné görög nyelven írtak. Így tehát a szóelemzést a Septuagintában kell kezdeni, nem pedig egy görög lexikonban.

Az „igaz” vagy „megigazít” kifejezés (*kikē* minden formájában) Pál teológiájában elég jelentőségteljes (vö. 3:4,20,24,26,28,30; 4:2,5; 5: 1,9; 6:18; 8:30,33). Az „igaz”, „megigazít”, „megigazulás”, és „igazság” szavak mind a *dikaiois* szóból erednek. Lásd Különleges téma:

Igazságosság az 1:17-ben. A héberben (*tsadag*) eredetileg egy hosszú egyenes nádra utalt (4,5-6m hosszú), amit arra használtak, hogy különböző dolgokat mérjenek vele, például falakat vagy kerítéseket, hogy függőlegesek-e. Majd metaforikusan Istenre kezdték el használni, mit aki az ítélet mércéje.

Pál írásaiban ennek a kifejezésnek két gyújtópontja volt. Először is, Isten saját igazságát adja a bűnös emberiségnek ingyen ajándékként a Krisztusban való hit által. Ezt gyakran tulajdonított vagy törvényszéki igazságnak hívják. Ez arra utal, mikor valaki a törvény szerint megáll az igaz Isten előtt. Ez az eredete Pál híres „hit általi megigazulás” témájának. Másodszor pedig ez Isten cselekedete, amikor Saját képmására helyreállítja a bűnös emberiséget (vö. I. Mózes 1:26-27), vagy másképp szólva, elhozza a Krisztushoz való hasonlatosságot. Ez a vers – ugyanúgy, mint a Máté 7:24; Lukács 8:21 és 11:28; János 13:17; Jakab 1:22-23,25 – arra bátorítja a hívőket, hogy cselekvői is legyenek, ne csak hallgatói az igének. A tulajdonított igazság muszáj, hogy igaz életet eredményezzen. Isten megbocsát a bűnösöknek és átváltoztatja őket! Pál szóhasználata bírósági és etikai értelmű is volt. Az új szövetség az embereknek törvényes helyzetet ad, de ugyanakkor istenfélő életstílust is követel. Ez ingyen van, de nagy az ára.

- „**hanem a törvény megtartói**” Isten ismerete egy új, engedelmes életstílust követel meg (vö. III. Mózes 18:5; Máté 7:24-27; Lukács 8:21; 11:28; János 13:17; Jakab 1:22-25; 2:14-26). Sok értelemben ez a fogalom utánozza a héber *shema* kifejezést, ami azt jelentette, hogy meghallani és megcselekedni (vö. V. Mózes 5:1; 6:3; 9:1; 20:3; 27:9-10).

2:14

NASB „Mert amikor a pogányok, akik nem ismerik a törvényt, természetes eszük szerint cselekszik azt, amit a törvény követel, akkor ezek a törvény nélküliek önmaguknak szabnak törvényt”

NKJV „Mert amikor a pogányok, akiknek nincsen törvényük, természet szerint azokat a dolgokat cselekszik, amik a törvényben találhatóak, ezek, akiknek nincs törvényük, törvénné lettek önmaguknak”

NRSV „Amikor a pogányok, akik nem rendelkeznek a törvénnyel, természetes eszük szerint azt teszik, amit a törvény követel, ezek, bár nincs törvényük, törvénné lettek saját maguknak”

TEV „A pogányoknak nincsen törvényük, de akármikor azt teszik saját szabad akaratukból, amit a törvény parancsol, akkor törvénné lettek maguknak, annak ellenére, hogy nekik nincsen törvényük”

JB „Például a pogányok, akik soha nem hallottak a törvényről, de a józan ész vezetése szerint azt teszik, amit a törvény parancsol, bár lehet „nincs” törvényük, de elmondható róluk, hogy „ők” maguk a törvény”

Minden kultúrában van egy belső morálon alapuló törvény, egy társadalmi norma. Az emberek felelősségre vonhatóak azért az ismeretért, amivel rendelkeznek (vö. I. Kor. 9:21). Ez a vers nem azt akarja jelenteni, hogy az emberek igaz úton járnak Istennel, ha kultúrájuk szerint élnek, hanem azt, hogy felelősek a velük született Istenről szóló ismeret miatt.

2:15 „Erről lelkiismeretük és egymást vádló vagy éppen védő gondolataik együtt tanúskodnak majd” Létezik egy belső, erkölcsi hang. Megbízni azonban csak az Írásokban lehet igazán, amit a Lélek magyaráz meg. A bukottság befolyásolta a lelkiismeretünket is. Bár, a teremtés (1:18-20) és ez a belső, erkölcsi törvény (2:14-15) mind Isten ismerete, mégis csak néhány ember rendelkezik vele. Nem létezett olyan héber kifejezés, ami a görög „lelkiismeret” (*syneidesis*) szónak a megfelelője lehetett volna. A belső erkölcsi érzet – ami eldönti mi a helyes és mi nem – görög fogalmát gyakran vitatták a sztoikus filozófusok. Pál ismerte ezeket a görög filozófusokat (az

ApCsel 17:28-ban Kleanthészt idézi; az I. Kor. 15:33-ban Menandroszt; és a Titusz 1:12-ben pedig Epimenidészt) még a tarzuszi iskoláztatásának korából. A szülővárosát a nagyszerű görög retorikus és filozófiai iskoláikról ismerték.

2:16 „azon a napon” Lásd a 2:5 jegyzetét.

- **„az én evangéliumom szerint”** A szövegkörnyezetben ez Pál Jézus Krisztus kijelentéséről szóló prédikációjára utalt. Az „enyém” NÉVMÁS azt tükrözi vissza, hogy Pál megértette az evangélium sáfárságát, amely rábiztatott (vö. 16:25; I. Kor. 15:1; Gal. 1:11; I. Tim. 1:11; II. Tim. 2:8). Az evangélium nem csupán az övé volt, hanem mint a pogányok apostola, hatalmas felelősséget érzett az iránt, hogy a Jézusról szóló igazságot terjessze a görög-római világban.
- **„megítéli az Isten az emberek rejtett gondolatait”** Isten jól ismeri minden ember szívét (vö. I. Sám. 2:3; 16:7; I. Kir. 8:39; I. Krón. 28:9; II. Krón. 6:30; Zsolt. 7:9 [Károli 7:10]; 44:21 [Károli 44:22]; 139:1-6; Péld. 15:11; 21:2; Jer. 11:20; 17:10; 20:12; Lukács 15:16; ApCsel 1:24; 15:8; Róm. 8:27; Jel. 2:23). Az Atya a Fiú közvetítésével mind a motivációt mind a cselekedeteket felülvizsgálja majd az ítélelhozatalnál (vö. Máté 25:31-46; Jel. 20:11-15).
- **„Krisztus Jézus által”** Jézus nem azért jött, hogy bíróként cselekedjen (vö. János 3:17-21). Hanem azért jött, hogy kijelentse az Atyát, halált haljon helyettünk, és hogy a hívőknek egy követendő példát mutasson. Amikor az emberek elutasítják Jézust, akkor önmagukat ítélik el.

Mindazonáltal az ÚSZ azt is tanítja, hogy Jézus az Atya képviselőjeként fog cselekedni az ítéletkor (vö. János 5:22,27; ApCsel 10:42; 17:31; II. Tim. 4:1). A Jézus mint Bíró és/vagy mint Megváltó közti feszültséget a János evangéliumában láthatjuk (vö. 3:17-21 szemben a 9:39-cel).

SZÖVEG: 2:17-24

¹⁷Ha pedig te zsidónak nevezed magadat, aki a törvényre hagyatkozol, és az Istennel dicsekszel, ¹⁸és ismered az ő akaratát, és meg tudod ítélni, mi a helyes, mert megtanultad a törvényből; ¹⁹és meg vagy győződve arról is, hogy te a vakok vezetője vagy, meg a sötétben járók világossága, ²⁰az oktalanok nevelője, és a kiskorúak tanítója, mivel tied a törvényben az ismeret és az igazság teljessége: ²¹ha tehát mást tanítasz, magadat nem tanítod? Aki hirdeted, hogy ne lopj, lopsz? ²²Aki azt mondod, hogy ne paráználkoddj, paráználkods? Aki utáld a bálványokat, templomrabló vagy ²³Aki a törvénnyel dicsekszel, a törvény megszegésével gyalázod az Istent? ²⁴Bizony „miattatok káromolják az Isten nevét a pogányok között”, úgy amint meg van írva.

2:17 „ha” Ez ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami feltételezhetően a szerző szemszögéből nézve, vagy irodalmi céljait tekintve igaz. Ezt a feltételt kiterjeszti a 20. versig, de nincs konklúzió, így tehát az angol TEV feltételes állításoknak fordítja, amiket maga Jézus tehetett. A zsidók a származásukban, a hagyományaikban, és a teljesítményeikben bíztak, hogy mindezekkel gondoskodjanak az üdvösségükről (vö. Máté 3:9; János 8:33, 37, 39).

- **„Istennel dicsekszel”** Nagyon sok zsidó a következőkben bízott: (1) faji származásukban és (2) személyes teljesítményükben a mózesi törvény megtartását illetően, hogy így nyerjék el

Isten elfogadását. Ugyanakkor az önigazult törvényeskedésük elválasztotta őket Istentől (vö. Máté 5:20; Gal. 3). Micsoda tragikus irónia!

Pál a dicsekvés fogalmát az I. Korinthusban fejti ki. Egy arrogáns Izraellel és arrogáns görög intellektussal nézett szembe. A legutolsó sor lényege pedig az, hogy egy hűsvér ember sem állhat meg dicsőségben Isten előtt (vö. Ef. 2:8-9; vagy ha nyersen akarnék fogalmazni, Isten nem kötött jó üzletet, amikor megvett téged!).

KÜLÖNLEGES TÉMA: DICSEKVÉS

A *kauchaomai*, *kauchēma*, és *kauchēsis* görög kifejezéseket Pál körülbelül harmincöt alkalommal használja és csak kétszer fordul elő az ÚSZ többi részében (mind a kétszer Jakabnál). Leginkább az I. és II. Korinthusban dominál használata.

Két főbb igazság van a dicsekvéssel kapcsolatban:

- Egy ember se dicsekedjék Isten előtt (vö. I. Kor. 1:29; Ef. 2:9)
- A hívőknek Istennel kellene dicsekedniük (vö. I. Kor. 1:31; II. Kor. 10:17, ami utalás a Jer. 9:23-24-re)

Így tehát van helyes és helytelen dicsekvés (ti. büszkeség).

1. helyes

- a. a dicsőség reményével (vö. Róma 4:2)
- b. Istennel az Úr Jézus által (vö. Róma 5:11)
- c. az Úr Jézus Krisztus keresztségével (ti., Pál fő témája; vö. I. Kor. 1:17-18; Gal. 6:14)
- d. Pál a következőkkel dicsekszik:
 1. nem kér fizetséget a szolgálatáért (vö. I. Kor. 9:15,16; II. Kor. 10:12)
 2. a Krisztustól való hatalmával (vö. II. Kor. 10:8,12)
 3. nem dicsekszik más ember munkájával (mint ahogy tették azt páran Korinthusban, vö. II. Kor. 10:15)
 4. faji örökségével (mint ahogy tették azt mások is Korinthusban, II. Kor. 11:17; 12:1,5,6)
 5. gyülekezetekkel
 - a. Korinthus (II. Kor. 7:4,14; 8:24; 9:2; 11:10)
 - b. Thesszalonika (vö. II. Thessz. 1:4)
 - c. Isten vigasztalásában és megmentésében való bizakodásával (vö. II. Kor. 1:12)

2. helytelen

- a. a zsidó örökséggel kapcsolatban (vö. Róma 2:17,23; 3:27; Gal. 6:13)
- b. némelyek a korinthusi gyülekezetben a következőkkel dicsekedtek:
 1. emberekkel (vö. I. Kor. 3:21)
 2. bölcsességgel (vö. I. Kor. 4:7)
 3. a szabadsággal (vö. I. Kor. 5:6)
- c. a hamis tanítók is megpróbálták dicsekedni a korinthusi gyülekezettel (vö. II. Kor. 11:12)

2:18 „meg tudod ítélni” Lásd a következő Különleges témát a megpróbálással kapcsolatban.

KÜLÖNLEGES TÉMA: GÖRÖG SZAVAK ÉS SZÓÖSSZETÉTELEK A „KÍSÉRTÉS/PRÓBA” KIFEJEZÉSEKRE

Két görög kifejezést lehet használni annak a kifejezésére, hogy megpróbálni valakit valamilyen célból.

1. *Dokimazō, dokimion, dokimasia*

Ez egy a kohászatban használatos kifejezés, ami azt jelenti, hogy tűz által megvizsgálni/kipróbálni valaminek (metaforikusan valakinek) a valóságát. A tűz feltárja a valódi fémet azáltal, hogy leégeti róla a szennyeződést (így megtisztítva azt). Ez a fizikai folyamat nagyon erőteljes idiómává vált arra, hogy Isten és/vagy az emberek megpróbálják egymást. Ezt a kifejezést csakis pozitív értelemben használták, úgy, hogy valaki azért lett megpróbálva, hogy ezáltal elfogadják. Az ÚSZ-ben a következők kipróbálására használták:

1. ökrök, Lukács 14:19
2. saját magunk, I. Kor. 11:28
3. hitünk, Jakab 1:3
4. Isten, Zsid. 3:9

Ezeknek a próbáknak a végeredményéről azt feltételezték, hogy pozitív lesz (vö. Róma 1:20; 14:12; 16:10; II. Kor. 10:18; 13:5; Fil. 2:22; I. Péter 1:7). Így aztán a kifejezés azt az elképzelést vonzza maga után, hogy valaki meg lett próbálva, és

1. érdeemesnek
2. jónak
3. valódinak
4. értékesnek
5. megtiszteltnek

bizonyult.

2. *Peirazō, peirasmos*

Ennek a kifejezésnek az a mellékjelentése, hogy azzal a céllal vizsgáljanak meg valamit, hogy hibát találjanak benne, vagy elutasítsák. Gyakran használják ezt a szót Jézus pusztai megkísértésével kapcsolatban.

1. Jézus csapdába ejtésének kísérletét fejezi ki (vö. Máté 4:1; 16:1; 19:3; 22:18,35; Márk 1:13; Lukács 4:2; 10:25; Zsid. 2:18).
2. Ezt a kifejezést (*peirazō*) a Sátán címeként használja a Máté 4:3 és az I. Thessz. 3:5.
3. Jézus használja (összetett *ekpeirazō* szó alakjában), amikor azt mondja, hogy ne kísértsd az Istent (vö. Máté 4:7; Lukács 4:12; továbbá lásd még az I. Kor. 10:9).
4. A hívők kísértései és próbatételeivel kapcsolatosan is használják (vö. I. Kor. 7:5; 10:9,13; Gal. 6:1; I. Thessz. 3:5; Zsid. 2:18; Jakab 1:2,13,14; I. Pét. 4:12; II. Pét. 2:9).

- „**törvény**” A 17. és az azt követő versek a zsidókkal foglalkoznak, így aztán a „törvény” kifejezés ebben a szövegkörnyezetben a mózesi törvényre kell, hogy utaljon. Ezt a 25. vers is megerősíti, ami a körülmetéléssel foglalkozik.

21:18-20 A zsidó vezetők hitték, hogy az ő útjuk (a judaizmus szektája) a helyes, az egyetlen út Istenhez. Teljesen meg voltak győződve afelől, hogy ők voltak az igaz tanítók a vallási ügyekkel kapcsolatban. A kiváltság felelősséggel jár (vö. Lukács 12:48).

Figyeld meg a magabiztosságukkal párhuzamba hozható kifejezéseket.

1. vakok vezetője, 19. vers
2. a sötétben járók világossága, 19. vers
3. az oktalanok nevelője, 20. vers
4. a kiskorúak tanítója, 20. vers
5. a törvényben az ismeret és az igazság teljessége, 20. vers

2:21-24 Ha valaki a személyes engedelmisségben bíz, akkor annak az engedelmisségnek teljesnek kell lennie (vö. Máté 5:20,48; Gal. 3:10 ami az V. Mózes 27:26-ből és a Jakab 2:10-ből való idézet). Ez a bukott emberiség számára lehetetlen. Pál 5 költői kérdést tesz fel a zsidó olvasóinak/hallgatóságának a 21-23-as versekben.

2:22 Elég nehéz megtudni, hogy mire is utalt Pál a 22-23-as versekben. Mivel a leírás nem illik a Pál idejében élt zsidók többségére, az is lehetséges, hogy szellemi értelemben használja ezeket a bűnöket, hasonlóan ahhoz, ahogyan Jézus értelmezte a törvényt a Máté 5:20-48-ban. George Ladd az *A Theology of the New Testament* (Az Újszövetség teológiája) című könyvében azt mondja, hogy „Pál minden bizonnyal arra utal, hogy szellemi paráznaságukkal megfosztották Istent a neki járó tisztelettől és azáltal, hogy önmagukat bírává és úrrá tették más, teremtett testvéreik felett, megszentésigényelték az Istennek való odaszánást.” 505. oldal.

2:22 „utáld a bálványokat” Ennek a kifejezésnek az az alap jelentése az, hogy elfordulni valamitől annak bűze miatt.

- „**templomrabló vagy**” Történelmileg nem tudjuk biztosan azt, hogy ez mire is utalt, de valamilyen módon a bálványimádáshoz kapcsolódott.

2:24 Ez az Septuagintában az Ézs. 52:5-ből való idézet. Isten megáldotta Izraelt a szövetség megtartása miatt (vö. V. Mózes 27-28), ez bizonyágtétel lett volna a világ felé. Azonban Izrael soha sem tartotta meg a szövetséget, így aztán a világ csak Isten ítéletét látta (vö. Ezék. 36:22-32). Izraelnek papok királyságává kellett volna lennie (vö. II. Mózes 19:5-6), hogy a világot YHWH-hoz vonzzák (vö. I. Mózes 12:3; Ef. 2:11-3:13). Lásd Különleges téma: Bob evangéliumi előítéletei az 1:5-ben.

SZÖVEG:2: 25-29

²⁵A körülmétkedés valóban használ, ha megtartod a törvényt; de ha törvénszegő vagy, akkor körülmétkésed körülmétkésétlenséggé lett. ²⁶Ha pedig a körülmétkésétlenséggel megtartja a törvény rendelkezéseit, nem tekinti-e Isten a körülmétkésétlenséget körülmétkésétkésnek? ²⁷Még a származása szerint körülmétkésétkés is, aki betölti a törvényt, el fog ítélni téged azért, mert az Írás és a körülmétkés ellenére törvénszegő vagy. ²⁸Mert nem az részesül dicséretben, aki külsőleg zsidó, aki testén külsőleg van körülmétkés, ²⁹hanem az részesül dicséretben –

mégpedig nem emberektől, hanem Istentől –, aki belsejében zsidó, aki nem betű szerint, hanem szívében a Lélek által van körülmetélve.

2:25 „körülmetélkedés” Pál még mindig a támadó beszédet használja. Valaki meg fogja állapítani, hogy nos, de legalább körül vagyunk metélve (vö. I. Mózes 17:10-11). Ábrahámától származunk. Pál egyszerűen és bátran leszereli ezt a dédelgetett zsidó reménységet (vö. Máté 3:7-10; János 8:31-59).

Izrael összes szomszédja, a filiszteusokat kivéve, körül volt metélve. Nem maga a cselekedet volt kiemelkedő; hanem a fogadó fél folyamatos hite (vö. 26-27-es versek). Ez minden vallásos rítusra igaz volt. A vallásos emberek gyakran szeretnék az Isten szövetségével járó áldásokat, de a felelőségeket nem.

2:25-26 „ha ... ha ... ha” Ez mind a három HARMADIK TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, amik egy lehetséges jövőbeli cselekményre utalnak. Az engedelmesség (vö. V. Mózes 27-30) a kulcsa Pál érvelésének a 2. fejezetben, a 3:21-31-ben viszont nem (vö. Gal. 3).

2:26-27 Ezek a versek azt a reményt ígérik, hogy néhány pogány az az ismeret alapján válaszolt Istennek, amivel éppen rendelkezett. Az egyetlen lehetséges bibliai példa erre Kornéliusz lehetne az ApCsel 10-ben. Mégsem illik teljesen ebbe a versbe, mert istenfélő volt és a helyi zsinagógába is eljárt.

Ezek a versek a valóságban ellenpontként szolgálnak Pál azon érvelésére, hogy a zsidóknak szükségük van a megtérésre. A Róma 3:23 összefoglalja, hogy minden ember lélekben elveszett Krisztus nélkül. Ha vannak pogányok, akik annak a világosságnak a fényében élnek, amit a teremtésből és a belső erkölcsi érzékükből kaptak, akkor – valahogy, valamilyen módon, valamikor – Isten lehetőséget fog számukra biztosítani, hogy válaszolhassanak Krisztusnak.

2:28-29 „mert ... nem zsidó ... mert ... zsidó” Ez egy nagyon fontos fejtegetés a diszpenzacionalizmus (teológiai rendszer két fő ponttal: 1. A Szentírás szó szerinti értelmezése; 2. Különbségtétel Izrael és a gyülekezet között – a ford. megjegyzése) modern teológiai fejlődése miatt, és azon próbálkozása miatt, hogy elválassza vagy elkülönítse Isten ÓSZ-i népét Isten ÚSZ-i népétől. Csak egy szövetség van és csak egy nép van (vö. Róma 9:6; Gal. 3:7-9,29; 6:16; I. Péter 3:6). Az új szövetség a régi vagy ó szövetség továbbfejlődése és beteljesítése. Isten népe mindig is a hit által volt szövetségi, nem pedig a származása miatt. A „szív népe”, nem pedig rítus szerinti vagy faji nép. A hit a lényeg, nem a szülő személye. A szövetséges gondolkodásmód a jel, nem pedig a szövetség külső jele.

- „testén” Lásd a Különleges témát az 1:3-ban.

2:29 A körülmetélkedés, mint a szövetség jele (vö. I. Mózes 17:14) egy ÓSZ-i metafora volt arra, hogy az illető személy Isten felé való nyitottságát megmutassa. Metaforikusan számos módon fejlődött tovább (1) a szív körülmetélése (vö. V. Mózes 10:16; Jer. 4:4), (2) a fülek körülmetélése (vö. Jer. 6:10); és (3) a szájak körülmetélése (vö. II. Mózes 6:12,30). A Törvényt soha nem arra alkották, hogy külső törvénykönyv legyen, hanem egy életátformáló alapelv. Lásd Különleges téma: Pál meglátásai a Mózesi Törvénnyel kapcsolatban a 13:9-ben.

•

NASB „ami a szív szerint van a Lélek által, nem a betű szerint”

NKJV „a szív szerint a Lélekben, és nem a betűben”

NRSV „a szív dolga – ez szellemi, nem pedig szó szerinti”

TEV „ami Isten Szellemének munkája, nem pedig az Írott Törvényé”

JB „a szívben – valami, ami nem az írástól, hanem a lélektől van”

A görögben ez a kifejezés kétértelmű. Némely angol fordítás úgy veszi, mint ami a szellemi és a szó szerinti egymással szemben állására utal (vö. NRSV, A Twentieth Century New Testament, a Knox fordítás, George A. Lamsa fordítása a Peshitta fordításnak, a Williams fordítás és a New Berkeley Version). Más fordítások úgy látják ezt a kontrasztot, hogy az a Szentlélek (vö. 7:6; II. Kor. 3:6, ahol egy hasonló szerkezeti felépítés látható) és az írott szöveg (vö. NASB, NKJV, NEB, NIV és TEV) között húzódik.

Pál azt a tényt fejtegeti, hogy némely pogány lehet, hogy Istennek tetsző módon cselekszik a Törvény nélkül is. Ha ez igaz, akkor az a kifejezés, hogy Isten gyermekei több embert foglal magába, mint csak azokat, akik csak fizikailag lettek körülmetélve (vö. Galata levél). Isten családja szélesebb körű, mint a fajilag zsidók (vö. I. Mózes 3:15; 12:3; II. Mózes 19:5); Jób, Melkisédék, Jetró, Káleb, Ráháb, és Ruth sem volt fajilag zsidó. Sőt Efraim és Manassé törzsei is félig egyiptomiak voltak (vö. I. Mózes 41:50-52).

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb témáit. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. A zsidók hűtlensége hogyan volt kihatással Isten ígéretére (3:3-4)?
2. Isten előtt jelent-e bármilyen előnyt az, ha valaki zsidó (3:1-8)?
3. Mi a támadó beszéd?
4. Mi a lényege a feltételezett támadó beszédnek az 5-8-as versekben?
5. Az, hogy hogyan él valaki számít egyáltalán, ha a megigazulás kegyelemből hit által lehetséges, a cselekedetektől függetlenül (3:8)?
6. Mi a teológiai fogalma a teljes elfajulásnak (3:10-18)?
7. Mi a célja a mózesi törvénynek, vagy a törvénynek úgy általában (3:21; Gal. 3:24-25)?
8. Miért nincs a Sátán egyáltalán megemlítve az 1-3-as fejezetekben, amik az ember elveszettségével foglalkoznak?

9. Az ÓSZ ígéretei feltételekhez vannak kötve vagy feltétel nélküliek?
10. Mi a mózesi törvény szerepe a (1) nem zsidók életében; és (2) a zsidók életében?
11. A saját szavaiddal vázold fel Pál az 1:18-3:20 részben található érvelését bekezdésről bekezdésre.

RÓMA 3

MODERN FORDÍTÁSOK BEKEZDÉSI FELOSZTÁSAI

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
A zsidók és a törvény (2:17-3:8)	Isten ítélete megvédve	A zsidók előnye	A zsidók és a törvény (2:17-3:8)	Isten ígéretei nem fogják megmenteni őket
3:1-8	3:1-8	3:1-8	3:1-4	3:1-8
			3:5-6	
			3:7-8	
Senki sem igaz	Mindannyian vétkeztek	Mindannyian bűnösök	Senki sem igaz	Mindannyian bűnösök
3:9-20	3:9-20	3:9-18	3:9-18	3:9-18
		3:19-20	3:19-20	3:19-20
Megigazulás hit által	Isten igazsága hit által	A valódi igazság	Hogyan tette Isten igazzá az embert	Isten igazságának kijelentése
3:21-26	3:21-26	3:21-26	3:21-26	3:21-26
	A dicsekvés kizárva	A dicsekvés kizárva		Mit tesz a hit
3:27-31	3:27-31	3:27-31	3:27-31	3:27-31

HARMADIK OLVASÁSI CIKLUS (az „Útmutató a helyes bibliaolvasáshoz”-ból)
KÖVETVE AZ EREDETI SZERZŐ SZÁNDÉKÁT A BEKEZDÉSEK SZERINT

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Bibliaértelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell járnunk, ami megadatott. Te, a Biblia és a Szentlélek vagytok az elsődlegesek az értelmezésben. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Egyszerre olvasd el az adott részt. Azonosítsd a témákat. Hasonlítsd össze a te témafelosztásaidat az öt különböző fordítással. A bekezdések nem ihletettek, de mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékainak azonosításához, ami az értelmezés szíve. Minden bekezdésnek egy és csak egy témája van.

1. Első bekezdés
2. Második bekezdés
3. Harmadik bekezdés
4. Stb.

SZÖVEGEKRE VONATKOZÓ MEGLÁTÁSOK

- A. Az 1-8-as versek egymáshoz kapcsolódó tartalommal rendelkeznek, de elég nehéz követni Pál logikáját, mert a támadó beszéd (amikor van egy feltételezett támadó) irodalmi technikáját használja.
- B. Úgy tűnik, hogy Pál előre megérzi, hogy a hogyan fognak reagálni a zsidók a 2:17-29-re, így aztán megválaszolja ellenvetéseiket (Corley, Vaughan, *Romans* [Rómaiakhoz írt levél] 37–39. oldal).
1. Első kérdés. Valóban nincsen semmilyen előnyük a zsidóknak? (1-2. versek)
 2. Második kérdés. Isten igéje megbukott-e, mert némely zsidók hűtlenek voltak? (3-4. versek)
 3. Harmadik kérdés. Ha Isten a zsidókat használta, hogy kijelentsék az Ő jellemét, akkor a zsidók még mindig felelősségre vonhatóak? (5-8. versek)
- C. A következtetés visszanyúlik egészen a 2:11-re. Isten nem személyválogató. Minden ember számon kérhető azért, ha nem a nekik adatott világosságnak a fényében (természetes kijelentés és/vagy különleges kijelentés) él.
- D. A 9-18-as versek mind mind ÓSZ-i idézetek, amik a zsidók bűneit festik le.
- E. A 19-20-as versek Izrael szellemi állapotát foglalják össze, és az ÓSZ célját (vö. Gal. 3).
- F. A 21-31-es versek az 1:18-3:20-as rész összegzése. Ezek az evangélium első teológiai pontjai (lásd a rövid vázlatot a bevezetőben).

SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 3:1-8

¹Mi akkor a zsidó előnye, vagy mi a körülmételés haszna? ²Minden szempontból sok. Elsősorban az, hogy Isten rájuk bízta igéit. ³Mi következik azonban ebből? Ha egyesek hűtlenné váltak, vajon az ő hűtlenségük megszünteti-e Isten hűségét? ⁴Szó sincs róla! Sőt azt kell mondanunk: igaz az Isten, az emberek pedig valamennyien hazugok, amint meg van írva: „Igaznak kell bizonyulnod beszédeidben, és győznöd kell, amikor perelnek veled.” ⁵Ha pedig éppen a mi hamisságunk teszi nyilvánvalóvá Isten igazságát, akkor mit mondjunk? Emberi módon szólok: igazságtalan az Isten, hogy kiönti ránk haragját? ⁶Szó sincs róla! Hiszen akkor hogyan ítélné meg Isten a világot? ⁷Mert ha Isten igazsága az én hazugságom által lett naggyá az ő dicsőségére, akkor miért esem én még mindig ítélet alá, mint bűnös? ⁸Vagy talán igaz az, amivel rágalmaznak minket, és amit állítanak némelyek? Hogy tudniillik így beszélünk: tegyük a rosszat, hogy a jó következzen belőle! Az ilyeneket méltán sújtja az ítélet!

3:1 „mi akkor a zsidó előnye” Pál továbbra is a támadó beszéd irodalmi eszközét használja, vagy a feltételezett támadót, hogy üzenetét továbbítsa. A zsidók kiváltságainak felsorolásához lásd a 3:2-t és a 9:4-5-t.

3:2 „Elsősorban” Pál ezt a kifejezést az 1:8-ban is használja, de anélkül, hogy egy második dolgot is felsorolna ezzel együtt. Itt is ugyanezt teszi. Pál írása annyira intenzív, ugyanakkor diktálta azt, így emiatt a nyelvtani szerkezetek sokszor nem teljesekek.

- **„Isten rájuk bízta igéit”** Az, hogy nekik adatott Isten kijelentése, egy hatalmas felelősség, ugyanakkor egy hatalmas kiváltság is (vö. 9:4-5). Ők voltak Isten ajándékának sáfárai (AORISZTOSZI SZENVEDŐ, vö. I. Thesz. 2:4).

Azt a szót, hogy *logion* (jóslatok), a Septuagintában az Istentől származó szavakra használták (IV. Mózes 24:4,16; V. Mózes 33:9; Zsolt. 119:67; Ézs. 5:24; 28:13). S az ÚSZ-ben is következetesen ugyanebben az értelemben használták (vö. ApCsel 7:38; Zsid. 5:12; I. Péter 4:11).

3:3 „ha” Ez egy ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. Az 5. és 7. vers is ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDATOK.

- **NASB, NKJV „egyesek nem hittek”**

NRSV, JB „egyesek hűtlenek voltak”

TEV „mi történik, ha egyesek közülük hűtlenek lettek”

Ez vagy az egyes izraeliták (1) hűtlenségére utalt, vagy (2) a YHWH-ban való személyes hit hiányára. Elég nehéz intellektuálisan felfogni Isten feltétel nélküli ígéreteit (t.i. a bukott emberiség megváltása) és az emberi válasz feltételhez kötött köteleességét. Mégis, ez egy biblikus paradoxon (vö. 3:4-5). Isten hűséges, még akkor is, amikor a népe nem az (vö. Hóseás 1,3).

- **„meszünteti-e”** Lásd a következő Különleges témát.

•

KÜLÖNLEGES TÉMA: SEMMI ÉS ÜRESSÉG (KATARGEŌ)

Ez (*katargeō*) volt Pál egyik kedvenc szava. Legalább 25 alkalommal használta, de nagyon széleskörű szemantikai használata van.

A. Az alapvető etimológiai gyökere az *argos* szóból származik, ami a következőt jelentette:

1. tétlen
2. haszontalan
3. használatlan
4. használhatatlan
5. nem működő

B. A *kata* szóval való szóösszetételt a következők kifejezésére használták:

1. tétlenség
2. használhatatlanság
3. valami, amit töröltek
4. valami, amit megszüntettek
5. valami, ami teljesen működésképtelen volt

C. Egyszer használták a Lukács evangéliumában, hogy egy gyümölcstelen, tehát haszontalan fát leírjanak vele (vö. Lukács 13:7)

D. Pál képletesen használva kétféle módon használja:

1. Isten működésképtelenné tesz dolgokat, amik ellenségei az emberiségnek
 - a. az ember bűnös természete – Róma 6:6
 - b. a mózesi törvény Isten megígért „magjával” kapcsolatban – Róma 4:14; Gal. 3:17; 5:4,11; Ef. 2:15
 - c. szellemi erők – I. Kor. 15:24
 - d. a „törvénytelen ember” – II. Thessz. 2:8
 - e. fizikai halál – I. Kor. 15:26; I. Tim. 1:16 (Zsid. 2:14)
2. Isten a régit (szövetség, korszak) újra cseréli
 - a. a mózesi törvényekhez kapcsolódó dolgokat – Róma 3:3,31; 4:14; II. Kor. 3:7,11,13,14
 - b. a házasság analógiáját használja a Törvényre – Róma 7:2,6
 - c. ennek a korszaknak a dolgait – I. Kor. 13:8,10,11
 - d. ezt a testet- I. Kor. 6:13
 - e. ennek a korszaknak a vezetőit – I. Kor. 1:28; 2:6

Ezt a szót olyan sok fajta módon fordították, de a legfőbb jelentése az, hogy valamit haszontalanná, semmissé és üressé, működésképtelenné, erőtlenné tenni, de nem feltétlenül nem létezővé tenni, elpusztítani, megsemmisíteni.

3:4

NASB „Soha elő ne forduljon!”

NKJV, TEV „Semmiképpen sem!”

NRSV „Semmi módon sem!”

JB „Ez abszurd lenne”

Ez egy ritka módja az ÓHAJTÓ MÓD használatának, ami egy kívánságot vagy imát fejezett ki, és úgy kellene fordítani, hogy „Bár soha ne történne meg”. Ezt a megdöbbent hitetlenség kifejezését Pál gyakran használta a támadó beszéd irodalmi eszköze miatt (vö. 3:4,6,31; 6:2,15; 7:7,13; 9:14; 11:1; I. Kor. 6:15; Gal. 2:17; 3:21; 6:14). Ezzel a módszerrel tagadta nyomatékosan a feltételezett megerősítést.

Figyeld meg azt az irodalmi módszert, amellyel Pál elutasítja a feltételezett tiltakozó kérdéseit és állításait.

1. „Szó sincs róla”, 4. és 6. vers
2. „igaz az Isten, az emberek pedig valamennyien hazugok”, 4. vers
3. „emberi módon szólok”, 5. vers
4. „amivel rágalmaznak minket, és amit állítanak némelyek”, 8. vers

- **„igaz az Isten, az emberek pedig valamennyien hazugok”** Ez egy JELENIDEJŰ KÖZÉPIGEI FELSZÓLÍTÁS. Ez a szerkezet az alany folyamatos állapotára összpontosított; Isten hűséges és igazságos, az emberek hűtlenek és hazugok! Ez a Zsolt. 116:11-re való utalás, és nagyon hasonló ahhoz, amit Jóbnak meg kellett tanulnia a 32:2-ben és a 40:8-ban.

Figyeld meg a bűnösség minden emberre kiterjedő tényezőjét ebben a fejezetben, amit Pál a *pas* (minden) kifejezést használva ábrázol a következő versekben: 4,9,12,19,20,23,24, de dicsőség Istennek, hogy a mindenkinek felajánlott üdvösség is egyetemes, minden emberre kiterjed (vö. 3:22).

- **„amint meg van írva”** Szó szerint azt jelenti, hogy „ahogyan az meg lett írva, és továbbra is meg lesz írva”. Ez BEFEJEZETT SZENVEDŐ KIJELENTÉS. Technikai idiómává vált, hangsúlyozva azt, hogy Isten ihlette az Írásokat (vö. Máté 5:17-19). Ez egy idézet a Zsolt. 51:4-ből a Septuagintából (LXX).

3:5-6 Az érv, amit Pál mond ezekben a versekben Isten azon különleges választásához kapcsolódik, hogy Izraelt mint eszközt kiválasztotta arra, hogy elérje a világot (vö. I. Mózes 12:3; II. Mózes 19:5-6). Az ÓSZ-ben a „kiválasztás” a szolgálatra utalt, s nem pedig valamilyen különleges kiváltságra. Isten szövetséget kötött velük. Ő hűséges volt; ők viszont hűtlenek (vö. Neh. 9). Az a tény, hogy Isten megítélte a hűtlen Izraelitákat, bizonyítékul szolgált Isten igazságára.

Izraelnek eszköznek kellett volna lennie a pogányok elérésében. De elbukott (vö. 3:23)! Isten céljára, hogy egyetemessé tette az üdvösséget (vö. I. Mózes 3:15) nem volt kihatással Izrael bukása. Valójában Isten az eredeti szövetséghez való hűségét megerősíti a Róma 9-11. A hitetlen Izraelt visszautasította, de egy hívő Izrael betetőzi Isten megváltásának tervét.

Pál támadó beszéde az 5-6-os versekben párhuzamban áll a 7-8-as versekkel.

3:5 „ha” Ez egy ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. A 3. és 7. vers szintén ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDATOK.

- **„Ha pedig éppen a mi hamisságunk teszi nyilvánvalóvá Isten igazságát”** A miénk SZEMÉLYES NÉVMÁS-nak gyűjtő fogalomként minden zsidóra kellett utalnia. Lásd a Különleges témát az 1:17-ben.

- **„mit mondjunk”** Pál támadó beszédet használt (3:5; 7:7; 8:31; 9:14,30). Pál világosabbá tette a kijelentését azzal, hogy egy feltételezett tiltakozót használt (vö. Mal. 1:2,6,7,12,13; 2:14,17 [kétszer is]; 3:7,13,14).
- **NASB „(emberileg szólok)”**
NKJV „(emberként szólok)”
NRSV „(emberi módon szólok)”
TEV „(úgy szólok itt, mint az emberek)”
JB „-emberi analógiát használva-”

Pál gyakran használt emberi logikát teológiai érveléseiben (vö. 6:19; I. Kor. 9:8; Gal. 3:15). Itt oly módon funkcionál, hogy elutasítja a feltételezett tiltakozó érveit.

3:7-8 Nyilvánvaló párhuzam van az 5. és a 7. vers között. Pál vagy (1) továbbra is a támadó beszéd, t.i. a feltételezett tiltakozó irodalmi technikáját használja (vö. 3:5,7; 7:7; 8:31; 9:14,30), vagy (2) arra a kritikára reagál, amit az ő „egyedül-hit-általi-megigazulás” prédikációját érte (vö. 8. vers).

Pál nem magyarázta el vagy válaszolta meg ezeket a vádakát részletesen, de erélyesen elítéli a vádaskodást. Az ingyen, meg nem érdemelt, hit általi megigazulás elleni tiltakozás oka az lehetett, hogy az törvényellenességhez vagy még inkább hűtlen engedetlenséghez vezetne. Pál hitte, hogy az ingyen kegyelem Krisztushoz való hasonlatosságához fog vezetni egy új lélek és egy hálaadással teli életen keresztül! A zsidók, a görög erkölcsösök és Pál is azt szerették volna, hogy megtért híveik etikus életet éljenek! De ez nem abból ered, hogy mindenféle külső törvényhez igazodnak, hanem egy új szívből (vö. Jer. 31:31-34; Ez. 36:22-36).

3:7 „ha” Ez egy ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT (csakúgy, mint a 3. és az 5. vers), ami a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak tekinthető.

- **„nagyjá”** Lásd a Különleges témát a 15:13-ban.
- **„ő dicsőségére”** Lásd a 3:23 jegyzetét.

SZÖVEG: 3:9-18

⁹Mi tehát az igazság? Különbek vagyunk? Egyáltalában nem! Hiszen előbb már kimondtuk azt az ítéletet, hogy zsidók is, görögök is mind bűnben vannak, ¹⁰amint meg van írva: "Nincsen igaz ember egy sem, ¹¹nincsen, aki értse, nincsen, aki keresse Istent. ¹²Mind elhajlottak, valamennyien megromlottak, és nincsen, aki jót tegyen, nincs egyetlen egy sem. ¹³Nyitott sír a torkuk, nyelvükkel ámítanak, kígyóméreg az ajkukon; ¹⁴szájuk átokkal és keserűséggel van tele. ¹⁵Lábuk gyors a vérontásra, ¹⁶romlás és nyomorúság jár a nyomukban, ¹⁷és a békesség útját nem ismerik: ¹⁸Isten félelmével nem törődnek."

3:9 „különbek vagyunk?” A nyelvtan ezen a ponton kétértelmű. Az nyilvánvaló, hogy ennek a résznek a legfőbb alapigazsága az, hogy az egész emberiségnek szüksége van Isten kegyelmére (vö.

3:9,19,23; 11:32; Gal. 3:22). Mindazonáltal nem tudjuk biztosan, hogy a sajátos utalás a zsidóknak (Pál és az ő rokonai, vö. TEV, RSV angol fordítások) vagy keresztényeknek szólt-e (Pál és a többi hívő testvér Isten kegyelmétől függetlenül). A zsidóknak voltak bizonyos előnyeik (vö. 1-2-es versek; 9:4-5), de ezek az előnyök sokkal nagyobb felelősséget tesznek rájuk! Minden ember szellemileg elveszett és szüksége van Isten kegyelmére.

A „jobbak/különbek” kifejezést a tudósok kisebb része SZENVEDŐ IGEALAKnak értelmezi KÖZÉPIGE helyett („jobb helyzetben vannak”), ami ezt a fordítást eredményezi: „kitűnik valamivel.”

A Római levelet helyi viszonylatban gyakran Pál egyik legsemlegesebb leveleként említik. Pál legtöbb levelét egy helyi szükség vagy krízis miatt írja (alkalmankénti/eseti dokumentumok). Mindazonáltal hívő zsidó és pogány vezetők közti irigység lehet az olyan szövegrészek háttérében, mint amilyen ez is és a 9-11-es fejezeteké.

- **„bűnben vannak”** Pál megszemélyesíti a bűnt, a bukott emberiség felett álló kegyetlen mesterként nevezve azt (vö. 6:16-23).

3:10-18 „amint meg van írva” Ez a kifejezés a 4. versben tűnik fel. A következő kijelentések számos ÓSZ-i idézetet használnak metaforaként az emberi testre, hogy az emberiség bukottságát hangsúlyozza: (1) 10-12-es versek; Préd. 7:20 vagy Zsolt. 14:1-3; (2) 13. vers; Zsolt. 5:9 vagy 140:3; (3) 14. vers; Zsolt. 10:7; (4) 15-17-es versek; Ézs. 59:7-8 és Péld. 1:16 és (5) 18. vers; Zsolt. 36:1 [Károli 36:2]. Elég meglepő, hogy Pál nem használta az Ézs. 53:6-ot.

SZÖVEG: 3:19-20

¹⁹Tudjuk pedig, hogy amit a törvény mond, azt a törvény alatt élőknek mondja, hogy elnémuljon minden száj, és az egész világot Isten ítélje meg. ²⁰Mert a törvény cselekedeteiből nem fog megigazulni egyetlen halandó sem ölötte. Hiszen a törvényből csak a bűn felismerése adódik.

3:19 „Tudjuk pedig” Lásd a 2:2 jegyzetét.

- **„a törvény”** Ebben a szövegkörnyezetben ennek az teljes ÓSZ-re kellett utálnia a 10-18-as versekben idézett igeszakaszok miatt. Pál megszemélyesíti „a törvényt”, mint ahogy „a bűnnel” is tette a 9. versben (vö. 6:16-23).
- **„a törvény alatt élőknek”** Ez egyedülálló módon a zsidókra és a pogány megtértekre utalt. Bár azt kell, hogy mondjuk, hogy számos ÓSZ-i idézet a pogányokra utal.
-

NASB „hogy elnémuljon minden száj, és az egész világot Isten ítélje meg.”

NKJV „hogy minden száj némíttasson el, és hogy az egész világ legyen bűnös Isten előtt”

NRSV „hogy minden száj hallgattasson el, és hogy az egész világ legyen felelős Isten előtt”

TEV „hogya megállítsuk az emberi kifogásokat, és hogya az egész világot Isten ítélete alá vigyük”

JB „azért, hogya mindenki elnémíttasson, és hogya az egész világot kinyissuk Isten ítéletére”

Ez a legfőbb témája az 1:18-3:20-as résznek, amit a 3:23 összegez.

- **„minden száj”** Számos olyan kifejezés van a 19-20-as versekben, amik az egész emberiségre utalnak.
 1. „minden száj”, 19. vers
 2. „egész világot”, 19. vers
 3. „egyetlen halandó sem”, 20. vers

3:20 „mert a törvény cselekedeteiből nem fog megigazulni egyetlen halandó sem élőtte” Ez a Zsolt. 143:2-es versre való utalás, de egy kifejezés hozzá lett toldva. Ez Pál evangéliumának egy nagyon fontos aspektusa volt (vö. Gal. 2:16; 3:11). Elkötelezett farizeusként Pál egyedülálló módon ismerte a vallásos lelkesedés és a pedáns teljesítmény képtelenségét arra, hogya belső békét hozzon.

- **NASB, NRSV „a törvényből csak a bűn felismerése adódik”**

NKJV „mert a törvényből a bűn felismerése származik”

TEV „amit a törvény tesz, az az, hogya megmutatja az embernek, hogya vétkezett”

JB „mindaz, amit a törvény tesz, az az, hogya megmutatja nekünk, mi a bűnös”

Ez volt az egyik célja az ÓSZ-nek. Lásd a Különleges témát a 13:9-ben. Soha nem volt arra hivatva, hogya megmentse az emberiséget. Az volt a célja, hogya felfedje a bűnösséget, és hogya minden embert Isten irgalmához vezesse (vö. 4:15; 5:13,20; 7:7; Gal. 3:19-22,23-29).

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogya te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogya járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogya segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb témáit. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. A zsidók hűtlensége hogyan van kihatással Isten ígéreteire? (3:3-4)
2. Van-e bármilyen előnyük a zsidóknak Isten előtt? (3:1-8)
3. Mi a lényege a feltételezett tiltakozásnak (támadó beszéd) az 5-8-as versekben?
4. Számít-e egyáltalán az, hogy hogyan él valaki, ha a megigazulás egyedül hit által van kegyelemből, a cselekedetektől függetlenül (vö. 3:8)?
5. Definiáld a teológiai (kálvini) fogalmát a teljes romlottságnak/elfajulásnak (vö. 3:10-18).
6. Mi a célja a mózesi törvénynek, illetve a törvénynek úgy általában (vö. 3:20; Gal. 3:24-25)?
7. Miért nincs megemlítve a Sátán egyáltalán az 1-3-as fejezetekben, amelyek az emberek elveszettségével foglalkoznak?

SZÖVEGÖSSZEFEGGÉSI BEPILLANTÁS A 3:21-31-ES VERSEKBE

A. Róma 3:21-31

1. az 1:18-3:20-as rész kicsúcsosodó/fokozódó összegzése
2. az 1:16-17 kibővítése
3. a 4-8-as fejezetek bevezetése (különösen a 3:28)

B. A hit általi megigazulás tanának ezen kicsúcsosodó összegzését így jellemezték a reformerek:

1. Luther Márton: „a levél és az egész Biblia legfőbb pontja és központi helye”
2. Kálvin János: „valószínűleg nincs a Bibliában még egy olyan ígérés, ami ennél alaposabban/mélyebben kifejtené Isten Krisztusban való igazságát”.

C. Ez a teológiai lényege az evangéliumi keresztyénségnek. Ezen szövegösszefüggésnek a megértése egyet jelent a keresztyénség megértésével. Ez maga az evangélium egy két bekezdéses összegzésben, mint ahogyan a János 3:16 maga az evangélium egy versben. Pál evangélium hirdetésének ez a szíve és a lelke.

Három kulcsfontosságú értelmező kérdés:

1. Mit jelent az a kifejezés, hogy „törvény”?
2. Mit jelent az a kifejezés, hogy „Isten igazsága”?
3. Mit jelentenek azok a kifejezések, hogy „hit” és „hinni”?

D. Hálás vagyok Istennek a 22. versben található „mindenkinek” (vö. 29. vers) és a 24. versben található „ajándék” szavakért (vö. 5:15,17; 6:23) (a magyar fordítások az „ingyen” szót használják).

SZÓ- ÉS KIFEJÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 3:21-26

²¹Most pedig a törvény nélkül jelent meg Isten igazsága, amelyről bizonyosságot is tesznek a törvény és a próféták. ²²Isten pedig ezt az igazságot most nyilvánvalóvá tette a Krisztusban való hit által minden hívőnek. Mert nincs különbség: ²³mindenki vétkezett, és hűjával van az Isten dicsőségének. ²⁴Ezért Isten ingyen igazítja meg őket kegyelméből, miután megváltotta őket a Krisztus Jézus által. ²⁵Mert az Isten őt rendelte engesztelő áldozatul azoknak, akik az ő vérében hisznek, hogy igazságát megmutassa. Isten ugyanis az előbb elkövetett bűnöket elnézte ²⁶türelme idején, hogy e mostani időben mutassa meg igazságát: mert ahogyan ő igaz, igazá teszi azt is, aki Jézusban hisz.

3:21 „Most pedig” Pál szembeállítja az ÓSZ-et az ÚSZ-gel, a régi lázadó időket az új korszak igazságosságával. Ez aztán párhuzamban áll a „mostani idők” kifejezéssel (vö. 26. vers, „most azonban” a 6:22-ben; 7:6).

- **„a törvény nélkül”** Elég sokszor nehéz biztosan tudni, hogy ezekben a nyitó fejezetekben Pál a mózesi törvényre utal-e (NASB angol fordítás) vagy a törvényre úgy általában (NRSV, TEV, NJB, NIV angol fordítások). Ebben a szöveggörnyezetben a zsidó Törvény illik a legjobban Pál érvelésébe. Minden ember megszegte az összes erkölcsi és társadalmi iránymutatást, legyen az belső vagy külső. Nekünk mint bukott embereknek az a problémánk, hogy nem akarunk semmilyen útmutatást, kivéve a mi saját önző, énközpontú vágyainkat (vö. I. Mózes 3).

- **NASB „Isten igazsága”**

NKJV, NRSV „Isten igazsága”

TEV „Isten módja, hogy az embereket igazá tegye maga előtt”

NJB „Isten megmentő igazsága”

Nincs határozott NÉVELŐ az „igazság” szó előtt. Ez nem Isten jellemére utal, hanem arra a módra, amely által Isten megbocsátást és elfogadást nyújt a bűnös embereknek. Ugyanezt a kifejezést használta a Róma 1:16-17 teológiai témájában is. Ez a nyilvánvalóan kijelentett mechanizmus a megfeszített Jézus Krisztusban való hit (vö. 22,24,26)

Az a tény, hogy ez a kifejezés (*dikaioσonē*) és az ebből eredők (lásd a 2:13 jegyzetét) oly gyakran fordulnak elő ebben a szöveggörnyezetben megmutatja annak fontosságát (vö. 1:17; 3:5,21,22,25,26; 4:3,5,6,9,11,13,22; 5:17,21; 6:13,16,18,19,20; 8:10; 9:28,30,31; 10:3,4,5,6,10,17). Ez a görög kifejezés az ÓSZ-ből származik, egy építkezési metafora volt (*tsadak*) aminek jelentése a „standard” vagy „mérő nád”. Isten maga a standard. Ez a kifejezés visszatükrözi Isten jellemét, amit ingyen a bukott emberiségnek tulajdonít Krisztus által (vö. II. Kor. 5:21). Beismerve szükségüket és elfogadva Isten ajándékát mindig is az

volt, és ma is megalázó a büszke, énközpontú ember számára – legfőképpen egy törvényeskedő, vallásos ember számára. Lásd a Különleges témát az 1:17-ben.

- **„jelent meg”** Ez a kifejezés nagyon hasonló az 1:17-hez. Ugyanakkor ez az ige nagyon különböző. Az itt szereplő igét úgy is lehet fordítani, hogy „már nyilvánvalóan meg jelent, és folyamatosan megjelenik”. Ez egy BEFEJEZETT SZENVEDŐ KIJELENTÉS, míg az 1:17-ben szereplő szinonimája JELENIDEJŰ SZENVEDŐ KIJELENTÉS. Isten világosan kijelentette az evangéliumot az ÓSZ-ben (vö. 4. fejezet) és Jézusban is.
- **„amelyről bizonyóságot is tesznek a törvény és a próféták”** Ez a héber kánon két részére utal a háromból (Törvény, Próféták és az Írások). Ezt az első kettőt arra használták, hogy az egészre utaljanak vele (lásd a 3:19 jegyzetét). Ez világosan megmutatta, hogy az evangélium folyamatosan előzetes formában jelent meg az ÓSZ-ben (vö. Lukács 24:27,44; ApCsel 10:43). Nem egy utólagos gondolat volt, vagy egy „B terv”, vagy egy utolsó percben kigondolt vészterv (vö. 1:2).

3:22 „a Krisztusban való hit által” Ez szó szerint azt jelenti, hogy „Jézus Krisztus hite által”. Ez egy BIRTOKOS esetű szerkezet. A Gal. 2:16-ban és a Fil. 3:9-ben megismétli, ugyanúgy, mint a Róma 3:26; Gal. 2:16,20; 3:22 helyeken hasonló formában. Jelentheti a következőket: (1) Jézus hite vagy hűsége (ALANYI BIRTOKOS ESET) vagy (2) Jézus, mint hitünk tárgya (TÁRGYAS BIRTOKOS ESET). A Gal. 2:16-ban lévő hasonló nyelvtani szerkezet miatt a második a legjobb választás.

Ez megmutatja Isten megigazításának legfőbb aspektusát. Krisztus igazsága az, ami érvénybe lépett az illető életében Isten ingyen ajándékként Krisztus által (vö. 4:5;6:23); s ez az, amit hittel/bizalommal el kell fogadni (vö. Ef. 2:8-9) és naponként meg kell élni (vö. Ef. 2:10).

- **„minden”** Az evangélium minden ember számára elérhető (vö. 24. vers; Ézs. 53:6; Ezék. 18:23; János 3:16-17; 4:42; I. Tim. 2:4; 4:10; Titusz 2:11; II. Péter 3:9; I. János 4:14). Micsoda nagyszerű igazság! Ennek ki kell egyensúlyoznia a kiválasztás bibliai igazságát. Isten kiválasztását nem szabad az elrendelés iszlám értelmében értenünk, sem pedig az ultra kálvinista értelmében, hogy csak bizonyos emberek kiválasztottak szemben másokkal, hanem a szövetséges értelmében kell azt értelmeznünk. Az ÓSZ-i kiválasztás szolgálatra szólt, nem pedig kiváltságra! Isten megígérte, hogy megváltja a bukott emberiséget (vö. I. Mózes 3:15). Isten Izraelen keresztül a teljes emberiséget elhívta és kiválasztotta (vö. I. Mózes 12:3; II. Mózes 19:5-6). Isten a Krisztusban való hit által választ ki. Mindig Isten kezdeményez az üdvösséggel kapcsolatban (vö. János 6:44,65). Az Ef. 1 és a Róma 9 a legerőteljesebb bibliai igeszakasz a predestináció tanával kapcsolatban, ezeket hangsúlyozta teológiailag Szent Ágoston és Kálvin is.

Isten nem csak az üdvösségre választotta ki az embereket (megigazulás), hanem a megszentelődésre is (vö. Ef. 1:4; Kol. 1:12). Ez a következőkhöz is kapcsolódhat: (1) a Krisztusban való helyzetünk (vö. II. Kor. 5:21) vagy (2) Isten azon vágyához, hogy Saját jellemét gyermekeiben is kimunkálja (vö. Róma 8:28-29; Gal. 4:19; Ef. 2:10). Isten akarata gyermekei számára a mennybejutás majd egy nap, és a Krisztushoz való hasonlatosság a jelenben!

A predestináció célja a szentség, nem pedig a kiváltság! Isten elhívása nem csak Ádám gyermekei közül egy pár kiválasztottnak szól, hanem mindenkinek! Isten saját jellemére való hasonlítás elhívása ez (vö. I. Thessz. 5:23; II. Thessz. 2:13). Az, hogy a predestinációt

egy teológiai tantétellé tették ahelyett, hogy szent életet élnének, az emberi vallási rendszerek tragédiája. A teológiai rendszereink gyakran eltorzítják a bibliai szöveget!

Lásd Különleges téma: Kiválasztás/Elve elrendelés és a teológiai egyensúly szükségessége a 8:33-ban.

- **„hívőnek”** Jézus minden emberért meghalt. Potenciálisan mindenki megtérhet. Az emberiség személyes elfogadása (JELENIDEJŰ MELLÉKNÉVI IGENÉV) ami Jézus igazságát alkalmazhatóvá teszi az életükre (vö. 1:16; János 1:12; 3:16; 20:31; Róma 10:9-13; I. János 5:13). A Biblia két kitételt tár elénk a nekünk tulajdonított igazsággal kapcsolatban: a hitet és a megtérést (vö. Márk 1:15; ApCsel 3:16,19; 20:31 és lásd még az 1:5 jegyzetét). Ez a szöveg egyértelműen felfedi az üdvösség egyetemes voltát, de nem fog mindenki üdvözülni.
- **„mert nincs különbség”** Csak egy út és csak egy Személy van, ami által az emberek (zsidók vagy pogányok) üdvösségre juthatnak (vö. János 10:1-2,7; 11:25; 14:6). Bárki és mindenki üdvözülhet a Krisztusban való hit által (vö. 1:16; 4:11,16; 10:4,12; Gal. 3:28; Kol. 3:11).

3:23-26 Ez a görögben egyetlen egy mondat.

3:23

NASB, NKJV,

NRSV „mert mindenki vétkezett és híjával van”

TEV „mindenki vétkezett, és távol vannak”

JB „vétkezett és elveszítette”

Ez az 1:18-3:20-as rész összegzése. Mindenkinek Jézuson keresztül kell megmenekülnie (vö. 3:9,19; 11:32; Gal. 3:22; Ézs. 53:6). A „vétkeztek” AORISZTOSZI AKTÍV KIJELENTÉS, míg a „híjával van” JELENIDEJŰ KÖZÉPIGEI KIJELENTÉS. Lehetséges, hogy ez a kifejezés az emberiség együttes bukására utalt is Ádámban (vö. 5:12-21) és a folyamatos egyéni lázadó tetteikre is. Egyik modern angol fordítás sem tükrözi vissza ezt a különbséget.

Ez a vers teológiailag a 21. vershez kapcsolódik, és nem közvetlenül a 24. vershez.

- **„az Isten dicsőségének”** Az ÓSZ-ben az a legáltalánosabb héber szó amit a „dicsőségre” használtak (*kbd*) eredetileg egy kereskedelmi kifejezés volt (ami egy pár mérlegre utalt), s azt jelentette, hogy „nehéznek lenni”. Ez a nehéz dolog értékes volt vagy valódi/belső értéke volt. Gyakran a fényesség fogalmát is hozzátették ehhez a szóhoz, hogy kifejezzék vele Isten fenségét (vö. II. Mózes 19:16-18; 24:17; Ézs. 60:1-2). Ő egyedül méltó a tiszteletre. Túlságosan is ragyogó Ő ahhoz, hogy a bukott emberiség befogadja (vö. II. Mózes 33:17-23; Ézs. 6:5). Istent igazán csak Krisztuson keresztül lehet megismerni (vö. Jer. 1:14; Máté 17:2; Zsid. 1:3; Jakab 2:1).

Az a kifejezés, hogy dicsőség kissé kétértelmű: (1) lehet „az Isten igazságával” párhuzamos (21. vers); (2) az is lehet, hogy Isten elfogadására utal (vö. János 12:43); (3) vagy utalhat Isten képmására, ami alapján az emberiséget teremtette (vö. I. Mózes 1:26-27; 5:1; 9:6), ami később megromlott a lázadás által (vö. I. Mózes 3:1-22), de Krisztuson keresztül helyre lett

állítva (vö. II. Kor. 3:18). Ezt a kifejezést először az ÓSZ használta arra, hogy bemutassa YHWH jelenlétét a népe között (vö. II. Mózes 16:7,10; III. Mózes 9:23; IV. Mózes 14:10), és ez továbbra is a cél.

KÜLÖNLEGES TÉMA: DICSŐSÉG

A „dicsőség” bibliai fogalmát nehéz definiálni. A hívők dicsősége az, hogy megértik az evangéliumot és Istenben dicsekszenek, nem magukban (vö. 1:29-31; Jer. 9:23-24).

Az ÓSZ-ben a leggyakrabban használt szó a „dicsőségre” (*kbd*) eredetileg kereskedelmi kifejezés volt, ami egy pár mérlegre utalt („nehéznek lenni”). Ami nehéz volt, az értékes volt vagy valódi értéke volt. Gyakran hozzáadták a fényesség fogalmát is ehhez a szóhoz, hogy kifejezzék Isten fenségét (vö. II. Mózes 19:16-18; 24:17; Ézs. 60:1-2). Ő egyedül méltó a tisztességre. Túlságosan is ragyogó ahhoz, hogy a bukott emberiség azt befogadhatná (vö. II. Mózes 33:17-23; Ézs. 6:5). YHWH-t csak Krisztus által ismerhetjük meg igazán (vö. Jer. 1:14; Máté 17:2; Zsid. 1:3; Jakab 2:1).

A „dicsőség” kifejezés kissé félreérthető: (1) lehet párhuzamos az „Isten Igazsága” kifejezéssel; (2) utalhat Isten „szentségére” vagy „tökéletességére”; (3) vagy utalhat Istennek arra a képmására, amire az emberiséget teremtette (vö. I. Mózes 1:26-27; 5:1; 9:6), de ami később megromlott az emberiség lázadása által (vö. I. Mózes 3:1-22). Először arra kezdték el használni, hogy kifejezzék vele YHWH jelenlétét az Ő népe között a pusztai vándorlás időszakában a következő igehelyeken: II. Mózes 16:7,10; III. Mózes 9:23; és IV. Mózes 14:10.

3:24 „ingyen igazítja meg őket kegyelméből” Ez JELENIDEJŰ SZENVEDŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV. Itt kezdődik az evangélium – Isten kegyelme, aki igazságot szolgáltat (vö. 5:15-17; 6:23). Az a görög kifejezés, hogy „megigazít” (*dikaioō*) ugyanabból a szótövből származik, mint az „igaz” (*dikaioσunē*). Mindig Isten kezdeményez (vö. János 6:44.65).

A 24-25. versben három metaforát használ az üdvösség leírására: (1) „megigazít”, ami egy jogi kifejezés volt, és azt jelentette, hogy „semmilyen büntetés nem jár neki”, vagy valakit ártatlannak kiáltottak ki; (2) a „megváltás”, ami a rabszolgapiacról származott, és azt jelentette, hogy „visszavásárolni” vagy „felszabadítani”; (3) „engesztelés”, ami az áldozati rendszerből származott, és a befedezés helyét vagy az engesztelés helyét jelentette (vö. III. Mózes 16; Zsid. 9:5). Ez a szövetség ládájának fedelére utal, ahová az áldozati vért öntötték az engesztelés napján (vö. III. Mózes 16; Zsidók 9:5).

KÜLÖNLEGES TÉMA: AZ EMBER ÜDVÖSSÉGÉNEK ÚJSZÖVETSÉGI BIZONYÍTÉKA

A következők az alapjai:

1. Az Atya jelleme (vö. János 3:16), a Fiú munkája (vö. II. Kor. 5:21), és a Lélek szolgálata (vö. Róma 8:14-16), nem az emberi teljesítmény, nem engedelmesség miatti jutalom, nem csupán egy hitvallás
2. Az üdvösség ajándék (vö. Róma 3:24; 6:23; Ef. 2:5,8-9)
3. Ez egy új élet, egy új világnézet (vö. Jakab és I. János)

4. Ez tudás, ismeret (az evangélium), közösség (hit Jézusban és vele), és egy új életstílus (Lélek vezette Krisztushoz való hasonlóság), ez a három együtt, nem csak valamelyik, egyedül.

- „**ingyen**” Pál ezt a fogalmat számos alkalommal használja különböző szavakkal.
 1. *dōrean*, HATÁROZÓSZÓ, „szabadon”
 2. *dōrea*, FŐNÉV, „ingyen ajándék”
 3. *dōron*, FŐNÉV, „ajándék”, (vö. Ef. 2:8)
 4. *charisma*, FŐNÉV, „ingyen adósság” vagy „ingyen szívesség” (vö. 1:11; 5:15,16; 6:23; 11:29; 12:6)
 5. *charisomai*, IGE, „ingyen szívességgént adja” (vö. 8:32)
 6. *charis*, FŐNÉV, „ingyen szívesség” vagy „ingyen ajándék” (vö. 4:4,16; 11:5,6; Ef. 2:5,8)
- „**miután megváltotta őket a Krisztus Jézus által**” Az üdvösségünk mechanizmusa nem más, mint Jézus helyettesítő halála és feltámadása. A Biblia nem arra összpontosít, hogy mennyi lett kifizetve, vagy hogy kinek lett az ár kifizetve (Szent Ágoston), hanem arra a tényre, hogy az emberiséget megmentette a bűntől és annak büntetésétől egy ártatlan helyettesítésével (vö. János 1:29,36; II. Kor. 5:21; I. Péter 1:19).

Ez a vers továbbá azt is megmutatja, hogy milyen drága volt az I. Mózes 3:15. Jézus hordozta az átkot (vö. Gal. 3:13) és Ő halt meg (vö. II. Kor. 5:21) a bukott emberiségért helyettesítő áldozatként. Lehet, hogy az üdvösség ingyen van, de egyáltalán nem volt olcsó.

KÜLÖNLEGES TÉMA: VÁLTSÁGDÍJ/MEGVÁLTÁS

I. ÓSZÖVETSÉG

1. Elsődlegesen két héber jogi kifejezés van, ami visszaadja ezt a fogalmat.
 1. *Gaal*, ami lényegében azt jelentette, hogy „szabaddá tenni” egy bizonyos ár kifizetésével. Ennek a kifejezésnek egy más formája, a *go"el* csak hozzátesz ehhez a fogalomhoz, egy személyes közvetítőt jelent, általában egy családtagot (pl. rokon megváltás). A tárgyak, állatok, földterület (III. Mózes 25, 27), vagy rokonok visszavásárlási jogának kulturális aspektusa (vö. Ruth 4:15; Ézs. 29:22) teológiailag átruházódik arra, ahogyan YHWH megmentette Izraelt Egyiptomból (vö. II. Mózes 6:6; 15:13; Zsolt. 74:2; 77:16; Jer. 31:11). Ő válik a „megváltóvá” (vö. Jób 19:25; Zsolt. 19:15; 78:35; Ézs. 41:14; 43:14; 44:6,24; 47:4; 48:17; 49:7,26; 54:5,8; 59:20; 60:16; 63:16; Jer. 50:34).
 2. *Padah*, ami lényegében azt jelenti, hogy „megmenteni”, vagy „megmenekíteni”
 1. az elsőszülöttek megváltása, II. Mózes 13:13,14 és IV. Mózes 18:15-17
 2. fizikai megváltás szembeállítva a szellemi megváltással, Zsolt. 49:8,9,16
 3. YHWH meg fogja menteni Izraelt a bűnéből és a lázadásából, Zsolt. 130:7-8
2. A teológiai fogalom három egymással kapcsolódó elemet tartalmaz

1. Itt egy szükség, egy szolgaság, egy bírság és egy rabság.
 1. fizikailag
 2. szociálisan
 3. szellemileg (vö. Zsolt. 130:8)
2. A szabadságért, az elengedésért és a helyreállításért ki kell fizetni egy árat.
 1. Izrael nemzetének is (vö. V. Mózes 7:8)
 2. az egyénnek is (vö. Jób 19:25-27; 33:28)
3. Valakinek közbenjáróként és jótevőként kell cselekednie. A *gaal* kifejezésben ez a személy általában egy családtag vagy egy közeli rokon (pl. *go"el*).
4. YHWH gyakran jeleníti meg magát családi kifejezésekkel.
 1. Atya
 2. Férj
 3. Közeli Rokon

A megváltást YHWH személyes közbenjárása biztosította; kifizetett egy árat, és így elérte a megváltást!

II. ÚSZÖVETSÉG

1. Több kifejezést használtak arra, hogy visszaadják ezt a teológiai fogalmat.
 1. *Agorazō* (vö. I. Kor. 6:20; 7:23; II. Pét. 2:1; Jel. 5:9; 14:3-4). Ez egy kereskedelmi kifejezés volt, ami azt tükrözi vissza, hogy árat fizettek valamiért. Mi véren-vásárolt emberek vagyunk, akik nem saját maguk irányítják az életüket. Krisztushoz tartozunk.
 2. *Exagorazō* (vö. Gal. 3:13; 4:5; Ef. 5:16; Kol. 4:5). Ez is kereskedelmi kifejezés. Jézus helyettesítő halálát tükrözi vissza, ami a mi helyünkben történt. Jézus hordozta a teljesítmény alapú törvény „átkát” (t.i. a mózesi törvényét), amit a bűnös emberek nem tudtak betölteni. Ő hordozta ennek az átkát (V. Mózes 21:23) mindannyiunkért! Jézusban Isten igazságossága és szeretete teljes megbocsátássá, elfogadássá és hozzáféréssé olvadt össze!
 3. *Luō*, „szabaddá tenni”.
 1. *Lutron*, „kifizetett ár” (vö. Máté 20:28; Márk 10:45). Ezek hatalommal bíró szavak Jézus saját szájából eljövételének céljával kapcsolatban, hogy a világ megváltója legyen azáltal, hogy kifizeti a bűn miatti tartozást, amivel nem is Ő tartozott (vö. János 1:29).
 2. *Lutroó*, „elengedni, szabadon bocsátani”
 1. megváltani Izraelt, Lukács 24:21
 2. Magát adja, hogy megváltsa és megtisztítsa az embereket, Titusz 2:14
 3. büntelen helyettesítő áldozat legyen, I. Péter 1:18-19
 3. *Lutrōsis*, „megváltás/kiváltás, megszabadítás, vagy felszabadítás”
 1. Zakariás próféciája Jézusról, Lukács 1:68
 2. Anna dicsérete Isten felé Jézusért, Lukács 2:38
 3. Jézus jobb, egy alkalommal történt áldozata, Zsid. 9:12

4. *Apolytrōsis*

1. a második eljövételkor történő megváltás (vö. ApCsel 3:19-21)
 1. Lukács 21:28
 2. Róma 8:23
 3. Efezus 1:14; 4:30
 4. Zsidók 9:15
 2. megváltás Krisztus halálában
 1. Róma 3:24
 2. I. Korinthus 1:30
 3. Efezus 1:7
 4. Kolossé 1:14
 5. *Antilytron* (vö. I. Tim. 2:6). Ez egy nagyon lényeges szöveg (mint ahogy a Titusz 2:14), ami a szabadon engedést Jézusnak a kereszten történt helyettesítő halálához köti. Ő az egyetlen egy elfogadható áldozat; az Egy, aki meghal „mindenkiért” (vö. János 1:29; 3:16-17; 4:42; I. Tim. 2:4; 4:10; Titusz 2:11; II. Péter 3:9; I. János 2:2; 4:14).
2. Az ÚSZ-i felvetésekben található teológiai fogalmak
1. Az emberiség a bűn rabszolgája (vö. János 8:34; Róma 3:10-18; 6:23).
 2. Az emberiség bűn általi rabszolgását az ÓSZ-i mózesi törvény (vö. Gal. 3) és Jézus Hegyi beszéde (vö. Máté 5-7) fedte fel. Az emberi teljesítmény halálos ítéletté vált (vö. Kol. 2:14).
 3. Jézus, Isten büntelen báránya eljött, és meghalt helyettünk (vö. János 1:29; II. Kor. 5:21). Megváltott a bűntől, hogy szolgálhassuk Istent (vö. Róma 6).
 4. Közvetve YHWH és Jézus is a „közeli rokonunk”, akik helyettünk, a mi érdekünkben cselekszenek. Ezzel folytatja a családi metaforákat (t.i.: atya, férj, fiú, testvér, közeli rokon).
 5. A megváltás nem egy olyan ár volt, amit Sátán felé kellett kifizetni (pl. a középkori teológiában), hanem Isten szavának és Isten igazságszolgáltatásának összeegyeztetése Isten szeretetével és a Krisztusban lévő teljes gondoskodásával. A keresztnél a béke helyreállt, az emberi lázadás megbocsáttatott, az emberiségben lévő Isten képmás most már újra teljesen működőképes a közeli kapcsolatban!
 6. A megváltásnak még mindig van egy jövőbeli aspektusa (vö. Róma 8:23; Ef. 1:14; 4:30), ami magában foglalja a testi feltámadásunkat és a Három-egy Istennel való fizikai közelségünket.

3:25

NASB „akit Isten a nyilvánosság elé tett”

NKJV „akit Isten rendelt”

NRSV „akit Isten elrendelt”

TEV „Isten felajánlott”

JB „akit Isten jelölt ki”

Ez egy AORISZTOSZI KÖZÉPIDEI KIJELENTÉS, ami azt jelentette, hogy Isten Maga jelentette ki Sajat szívét és célját Krisztus halála által (vö. Ef. 1:9). Isten örökkévaló megváltói terve magában foglalta Jézus áldozatát (vö. Ézs. 53:10; Jel. 13:8). Lásd 9:11 jegyzetét.

Ez a görög kifejezés, hogy *endeiknumai* (*endeixis*, vö. 3:25,26) számos alkalommal előfordul a Római levélben (vö. 2:15; 9:17,23; LXX II. Mózes 9:16). Alapvető jelentése az, hogy megmutat vagy bemutat. Isten azt szerette volna, ha az emberiség tisztán megérti az Ő megváltói célját, tervét és igazságát. Ez a szövegkörnyezet egy biblikus világnézetet állít fel

1. Isten jelleméről,
2. Krisztus munkájáról
3. az emberiség szükségéről
4. a megváltás céljáról.

Isten szeretné, ha megértenénk! Ez a szöveg lényegbevágó a kereszténység helyes megértésében. Némely szó és kifejezés kétértelmű vagy több módon is lehet értelmezni, de az egész lényege elég világos és egyszerű. Ez a szövegösszefüggés az ÚSZ teológiai északi sarkcsillaga.

- **NASB „engesztelő áldozatul vérében”**
NKJV „hogyan engesztelés legyen az Ő vére által”
NRSV „engesztelő áldozatul az Ő vére által”
TEV „hogyan vére által eszköze legyen annak, hogy az emberek bűne megbocsáttasson”
JB „hogyan feláldozza az életét, hogy megnyerje a megbocsátást”

A görög-római világban ez a szó azt a fogalmat hordozta magában, hogy helyreállítanak egy kapcsolatot egy elidegenült istenséggel az által, hogy egy bizonyos árat kifizetnek, de nem így a Septuagintában. A Septuagintában és a Zsid. 9:5-ben úgy fordították, hogy a „kegyelem trónusa”, ami a Szövetség Ládájának volt a teteje, a Szentek Szentjében volt, s ez volt az a hely, ahol engesztelést szereztek a népekért az Engesztelés Napján (vö. III. Mózes 16).

Ezzel a kifejezéssel oly módon kell foglalkoznunk, hogy az ne csökkentse Isten ellenérzését a bűnnel kapcsolatban, de a bűnös felé való pozitív megváltói hozzáállását megerősíti. Egy jó értekezést olvashatsz erről James Stewart *A Man in Christ* (Az ember Krisztusban) című könyvében, a 214–224. oldalon. Egy módja annak, hogy ezt elérjük, ha úgy fordítjuk le a kifejezést, hogy az Isten a Krisztusban elvégzett munkáját tükrözi vissza; „engesztelő áldozat”; vagy „engesztelő hatalom”.

„A vérben” egy héber módja annak, hogy az Isten ártatlan Bárányának helyettesítő áldozatára utaljanak (vö. János 1:29). Ahhoz, hogy ezt a fogalmat teljes mértékben megértsük, a III. Mózes 1-7 nagyon fontos, ugyanúgy, mint a 16. fejezetben az Engesztelés Napja. A vér arra utal, hogy egy büntelen életet adtak a bűnös helyett (vö. Ézs. 52:13-53:12).

- **„hisznek”** Itt újra (vö. 1:17; 3:22,25,26,27,28,30) azt a mechanizmust látjuk, ami által bárki, és mindenki személyes javakhoz juthat Jézus helyettesítő halálában.
Ezt a kifejezést a régi unciális „A” kéziratban elhagyják az 5. századtól (továbbá abban a görög szövegben is, amit Aranyaszájú Szent János használt) és egy 12. századi unciális MS (2127) szövegből is. Minden más régi görög kéziratban szerepel. Némelyekben szerepel a határozott NEVELŐ a „hit” szó előtt (az angolban a *hisznek* helyett a *hit által* kifejezés szerepel), némely nem használja, mindazonáltal ez nincs kihatással a jelentésére. Az UBS³ ennek használatát B jellel kategorizálja (ami azt jelenti, hogy vannak kétségek vele kapcsolatban).

- **„hogy igazságát megmutassa”** Istennek hűnek kell lennie Saját jelleméhez és ígéjéhez (vö. Mal. 3:6). Az ÓSZ-ben annak a léleknek, aki bűnt követett el, meg kellett halnia (vö. Ezék. 18:4,20). Isten azt mondta, hogy nem ad igazat a bűnösnek (vö. II. Mózes 23:7). Isten szeretete a bukott emberiség felé annyira nagy, hogy hajlandó volt emberré lenni, hogy betöltse a Törvényt és meghaljon a bukott emberiség helyett. A szeretet és az igazság található Jézusban (vö. 26. vers).
- **NASB, NKJV,**
NRSV „a korábban elkövetett bűnök felett átsiklott”
TEV „a múltban türelmes volt és elnézte az emberek bűneit”
NJB „a múltra vonatkozóan, amikor nem büntette a bűnöket”

Az a kifejezés, hogy „elhaladt felette” a *paresis*, amit csak itt használnak az ÚSZ-ben és a Septuagintában egyszer sem. A görög egyházatyák és Jeromos is a görög szó szerinti jelentésével használták, ami azt jelenti, hogy „egy adósság eltörlése” (vö. Moulton and Milligan, 493. oldal). Mindazonáltal a *pariēmi*, az IGE formája, amiből ez származik azt jelenti, hogy „elengedni maga mellett” vagy „lazítani, elengedni” (vö. Lukács 11:42).

A kérdés tehát az, hogy Isten megbocsátotta-e a bűnöket a múltban, Krisztus eljövendő munkájára nézve, vagy egyszerűen csak elnézte azokat tudva, hogy Krisztus halála majd megoldja a bűn problémáját? Az eredmény bármelyik esetben ugyanaz. Emberi bűn, múlt, jelen és jövő, mindegyiket elintézte Krisztus áldozata.

Ez Isten kegyelmének egy múltbeli cselekedete volt, hogy Krisztus munkájára előre nézett (vö. ApCsel 17:30; Róma 4:15; 5:13), ugyanakkor egy jelenbeli és egy jövőbeli cselekedete is volt (vö. 26. vers). Isten nem vette könnyedén a bűnt, s most sem teszi, de elfogadja Jézus áldozatát teljes és végső gyógyírként az emberiség lázadására, ami korlátként állt a Vele való örökkévaló közösség útjában.

3:26 Az a vers, hogy „igazság” a 25. versben etimológiailag kapcsolódik az „igaz” és a „megigazító” szavakhoz a 26. versben. Isten arra vágyik, hogy az Ő jelleme jelenjen meg a hívők életében a Krisztusban való hit által. Jézus válik a mi igazságunkká (vö. II. Kor. 5:21) de a hívőknek is meg kell változniuk az Ő igazságához hasonlóvá, Hozzá hasonlóvá (vö. Róma 8:29). Lásd a Különleges témát az 1:17-ben.

SZÖVEG: 3:27-30

²⁷Hogyan lehetséges akkor a dicsekvés? Lehetetlenné vált. Milyen törvény által? A cselekedeteké által? Nem, hanem a hit „törvénye” által. ²⁸Hiszen azt tartjuk, hogy hit által igazul meg az ember, a törvény cselekvésétől függetlenül. ²⁹Vagy Isten kizárólag a zsidóké? Nem a pogányoké is? Bizony, a pogányoké is; ³⁰mert egy az Isten, aki megigazítja a körülmetéltet hitből, a körülmetéletlent pedig hit által.

3:27 „Hogyan lehetséges akkor a dicsekvés?” A NÉVELŐ jelenléte a „dicsekvés” szónál a zsidók büszkeségét tükrözheti vissza (vö. 2:17,23). Az evangélium alázatosságra int. A bukott emberiség (zsidók és pogányok) nem tehetnek semmit (vö. Ef. 2:8-9). Lásd Különleges téma: Dicsekvés a 2:17-ben.

- **„Lehetetlenné vált”** Ez a kifejezés (*ek* [ki] plusz *kleiō* [zární]) csak itt és a Gal. 4:17-ben fordul elő. Szó szerint azt jelenti, hogy „kizárni”.

- **„a hit törvénye által”** Isten új szövetsége a Jer. 31:31-34-ben nem a teljesítményen alapszik, hanem az Ő kegyelmes jellemében és ígéreteiben való hiten/bizalmon (*pistis*). Mind az ó és az új szövetségnek az volt a célja, hogy a bukott emberiséget Isten (igaz) jellemére változtassa. Az Ő a külső törvény által; az Új pedig az új szív által (vö. Ezék. 36:26-27). A cél ugyanaz!

3:28 „azt tartjuk, hogy hit által igazul meg az ember a törvény cselekvésétől függetlenül” Ez a 3:21-26 összegzése és a 4-8-as fejezetek előképe (vö. II. Tim. 1:9; Titusz 3:5). Az Üdvösség egy ingyen ajándék a Krisztus elvégzett munkájában való hit által (vö. 3:24; 5:15,17; 6:23; Ef. 2:8-9). Mindazonáltal az érettség „mindent árat megérő” engedelmes élet, szolgálat, imádat (vö. Gal.5:6; Ef. 2:10; Fil. 2:12; és lásd az 1:5 jegyzetét).

3:29 Isten célja mindig is az volt, hogy minden embert megváltson, aki az Ő képmására teremtett (I. Mózes 1:26; 5:1, 9:6). Az I. Mózes 3:15 ígérete mindenkinek szól. Ábrahámot választotta, hogy kiválassza a világot (vö. I. Mózes 12:3; II. Mózes 19:4-6; János 3:16).

Lehet, hogy ez a vers, mint a 3:9, a római gyülekezeten belüli feszültséget tükrözött vissza, ami a hívő zsidó vezetők – akik lehet, hogy elhagyták Rómát Néro parancsa miatt – között és ennek következményeképp a helyükre került pogány vezetőség között alakult ki. A 9-11. fejezetek lehet, hogy szintén ezt a feszültséget célozzák meg.

3:30

NASB „mert egy az Isten”

NKJV „mert csak egy Isten van”

NRSV „mivel egy az Isten”

TEV „Isten egy”

JB „mivel csak egy Isten van”

Ez egy ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. Ha a monoteizmus igaz, és tudjuk, hogy az (vö. II. Mózes 8:8 [Károli: 8:10]; 9:14; V. Mózes 4:35,39; 6:4; I. Sám. 2:2; II. Sám. 7:22; 22:32; I. Kir. 8:23; Zsolt. 86:8,10; Ézs. 43:11; 44:6,8; 45:6-7,14,18,21-22; 46:5,9; Jer. 2:11; 5:7; 10:6; 16:20), akkor Neki kell minden ember Istenének lennie.

- **„aki megigazítja a körülmetéltet hitből”** Az a görög szó, hogy „megigazít” ugyanabból a szótőből származik, mint az „igazság”. Lásd a Különleges témát az 1:17-ben. Csak egy módja van annak, hogy Istennel rendezzük a kapcsolatunkat (vö. Róma 9:30-32). Az üdvösség két feltétele a hit és a megtérés (vö. Márk 1:15; ApCsel 3:16,19; 20:21; lásd az 1:5 jegyzetét). Ez igaz a zsidókra és a görögökre is.
- **„hitből ... hit által”** Nyilvánvaló a párhuzam a két mellékmondat között. Az *ek* és a *dia* ELŐLJÁRÓSZAVAKAT egymás szinonimájaként használják. Semmilyen megkülönböztetés nincs megjelölve.

SZÖVEG: 3:31

³¹**Érvénytelenné tesszük tehát a törvényt a hit által? Szó sincs róla! Sőt inkább érvényt**

3:31

NASB „Érvénytelenné tesszük tehát a törvényt a hit által?”

NKJV „Érvénytelenítjük-e a törvényt a hit által?”

NRSV „Megbuktatjuk-e a törvényt ezzel a hittel?”

TEV „Ez azt jelentené, hogy ezen hit által megszüntetjük a törvényt”

JB „Azt mondjuk-e, hogy a hit a törvényt lényegtelené teszi?”

Az ÚSZ két különböző módon mutatja be az ÓSZ-et:

1. ihletett, Isten adta kijelentés, ami soha el nem múlik (vö. Máté 5:17-19; Róma 7:12,14,16)
2. elöregedett és elmúlt (vö. Zsid. 8:13).

Pál azt a kifejezést használta, hogy „érvénytelenné teszi” legalább huszonöt alkalommal. Úgy fordítják hogy „semmissé és üressé teszi”, „erőtlené tesz” és „hatástalanná teszi”. Lásd a Különleges témát a 3:3-ban. Pál számára a törvény csak felügyelő volt (vö. Gal. 3:23) és tanítómester (vö. Gal. 3:24), de nem tudott örök életet adni (vö. Gal. 2:16,19; 3:19). Ez az alapja az ember kárhóztatásának (vö. Gal. 3:13; Kol. 2:14). A mózesi törvény mind kijelentésként szolgált, mind pedig erkölcsi tesztként, mint ahogy tette azt a „a Jó és Rossz tudásának fája is”.

Nem tudjuk biztosan, hogy mit értett Pál „a Törvény” alatt:

1. az igaz cselekedetek rendszere a Judaizmuson belül
2. egy szint, amit a pogány hívőknek teljesíteniük kellett, hogy Krisztusban üdvösséget nyerjenek (a galáciabeli judaisták)
3. egy standard, ami alapján minden ember elégtelennek bizonyult (vö. Róma 1:18-3:20; 7:7.25; Gal. 3:1-29).

- **„érvényt szerzünk a törvénynek”** Az előző kifejezés fényében mit is jelent ez a kifejezés? Jelentheti azt, hogy:

1. a törvény nem az üdvösség módja volt, hanem egy folyamatos erkölcsi iránymutató
2. a „hit általi megigazulás” tanáról tett bizonyoságot, 3:21; 4:3 (I. Mózes 15:6; Zsolt. 32:1-2,10-11)
3. a törvény gyengeségét (emberi lázadás, vö. Róma 7; Gal. 3) Krisztus halála teljesen kielégítette, 8:3-4
4. a kijelentés célja az, hogy helyreállítsa Isten képmását az emberben

A Törvény, a bírósági igazság után, a valódi igazság vagy Krisztushoz való hasonlatosság útmutatója lesz. Lásd Különleges téma: Pál Meglátásai a Mózesi törvénnyel kapcsolatban a 13:9-ben.

A sokkoló paradoxon az, hogy a Törvény megbukott abban, hogy Isten igazságát megalapozza, de annak semmissé tétele által, Isten hit általi kegyelmi ajándéka által, a keresztny igaz, istenfélő életet él. A Törvény célja beteljesült, de nem az emberi teljesítmény által, hanem az Isten kegyelmi ajándéka által Krisztusban! A „megteremt”, „megalapoz” kifejezéssel kapcsolatban lásd Különleges téma: Megállni az 5:2-ben.

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia értelmezésedért. Mindannyian abban kell járnunk, ami megadatott. Te, a Biblia és a Szentlélek vagytok az elsődlegesek az értelmezésben. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb témáit. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. Vázold a Róma 3:21-31-es részt a saját szavaiddal.
2. A múltban miért nézte el Isten az emberek bűneit (25. vers)?
3. Hogyan menekült meg az ÓSZ-i hívő a büntől (3:25)?
4. A Jézusban való hit hogyan erősíti meg a Törvényt (3:31)?

RÓMA 4

MODERN FORDÍTÁSOK BEKEZDÉSI FELOSZTÁSAI

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Ábrahám példája	Ábrahám hit által igazult meg	Ábrahám hit által igazult meg	Ábrahám példája	Ábrahám hit által igazult meg
4:1-12	4:1-4	4:1-8	4:1-8	4:1-8
	Dávid ugyanazt az igazságot ünnepli			A körülmetélés előtti megigazulás
	4:5-8			
	Ábrahám a körülmetélés előtt igazult meg			
	4:9-12	4:9-12	4:9-12	4:9-12
A hit által felismert ígéret	A hit által felismert ígéret	Ábrahám valódi leszármazottai	Isten elfogadott ígérete	Nem a törvénynek való engedelmesség igazít meg
4:13-25	4:13-25	4:13-15	4:13-15	4:13-17
		4:16-25	4:16-25	Ábrahám hite a keresztyén hit modellje
				4:18-25

HARMADIK OLVASÁSI CIKLUS (az „Útmutató a helyes bibliaolvasáshoz”-ból) KÖVETVE AZ EREDETI SZERZŐ SZÁNDÉKÁT A BEKEZDÉSEK SZERINT

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Bibliaértelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell járnunk, ami megadatott. Te, a Biblia és a Szentlélek vagytok az elsődlegesek az értelmezésben. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Egyszerre olvasd el az adott részt. Azonosítsd a témákat. Hasonlítsd össze a te témafelosztásaidat az öt különböző fordítással. A bekezdések nem ihletettek, de mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékainak azonosításához, ami az értelmezés szíve. Minden bekezdésnek egy és csak egy témája van.

1. Első bekezdés
2. Második bekezdés
3. Harmadik bekezdés
4. Stb.

SZÖVEGEKRE VONATKOZÓ MEGLÁTÁSOK

- A. Pál 3:21-31-ben kijelentett sokkoló teológiája megerősítette, hogy a bukott emberiség igazság lett nyilvánítva Isten előtt ingyen ajándékként, teljesen függetlenül a mózesi törvénytől. Pál megpróbálja bebizonyítani, hogy ez nem valami újítás volt (vö. 3:21b) azáltal, hogy ÓSZ-i példákat hoz mind Ábrahámról, mind pedig Dávidról (vö. 6-8-as versek)
- B. A Róma 4 bizonyítékot szolgáltat a mózesi törvényből, I. Mózes – V. Mózes; a hitből való megigazulás tanára. Ezt a 3:21-31 összegzi. A zsidók számára a mózesi írásokból egy idézetnek hatalmas teológiai súlya volt, főleg, hogyha Ábrahámhoz kapcsolódott, akire úgy tekintettek, mint a zsidó nép atyjára. Dávidra pedig úgy tekintettek, mint az eljövendő Messiás előképére (vö. II. Sám. 7). Lehet, hogy a Rómában lévő feszültség, ami a hívő zsidók és a hívő pogányok között volt, alkalmas biztosított ennek megvitatására. Lehetséges, hogy a hívő zsidó keresztény vezetők úgy érezték, hogy Néró elűldözte őket Rómából (minden zsidó rituálét betiltatott). Az átmeneti időszakban pogány keresztények helyettesítették őket. Az első csoport hazatérése ellentmondásokat keltett azzal kapcsolatban, hogy kik is legyenek a vezetői posztokon.
- C. A Róma 4 megmutatja, hogy a bukott emberiség mindig is a hit által menekült meg, és az Istenhez való megtérésük által, az alapján a szellemi világosság alapján, amivel épp rendelkeztek (I. Mózes 15:6; Róma 4:3). Sok értelemben az Új Szövetség (evangélium) nem is különbözik radikálisan az Ó Szövetségtől (vö. Jer. 31:31-34; Ezék. 36:22-38).
- D. Ez az út, a hit általi megigazulás útja, nyitva áll mindenki számára, nem csak a pátriárkák, vagy Izrael népe számára. Pál a teológiai érvelését itt kifejti és kiterjeszti, Ábrahám példáját használva, amit a Galata 3-ban már elkezdett.

SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 4:1-8

¹Mit mondjunk tehát, mit ért el Ábrahám, a mi test szerinti ősatyánk a saját erejéből? ²Ha ugyanis Ábrahám cselekedetéből igazult meg, akkor van mivel dicsekednie, de nem Isten előtt. ³De mit mond az Írás? „Hitt Ábrahám az Istennek, és Isten ezt számította be neki igazságnak.” ⁴Aki fáradozik, annak a bért nem kegyelemből számítják, hanem azért, mert tartoznak vele. ⁵Aki pedig nem fáradozik, hanem hisz abban, aki megigazítja az istentelent, annak a hite számít igazságnak. ⁶Ahogy Dávid is azt az embert mondja boldognak, akinek az Isten cselekedetek nélkül tulajdonít igazságot: ⁷„Boldogok, akiknek megbocsáttattak törvényszegéseik, és akiknek elfedeztetek bűneik. ⁸Boldog az az ember, akinek az Úr nem tulajdonít bünt.”

4:1 „Mit mondjunk tehát mit ért el Ábrahám, a mi ősatyánk” Ábrahám neve azt jelentette, hogy „sokaság atyja” (vö. 16-18-as versek). Az eredeti neve, Ábrám, azt jelentette, hogy "felmagasztalt atya".

Az itt használt irodalmi technikát támadó beszédnek hívják (vö. 4:1; 6:1; 7:7; 8:31; 9:14,30). Az oka annak, hogy Ábrahámot használja (I. Mózes 11:27-25:11) példaként az vagy az, hogy (1) a zsidók annyira bíztak faji eredetükben (vö. Máté 3:9; János 8:33,37,39); vagy (2) saját személyes hite példázza a szövetséges mintát (I. Mózes 15:6); vagy (3) mert a hite megelőzte a mózesi törvényt (vö. II. Mózes 19-20); vagy (4) mert a hamis tanítók is használták az ő példáját (t.i. a judaisták, vö. Galata levél).

- „**test szerinti**” Lásd a Különleges témát az 1:3-ban.

4:2 „ha” Ez ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT (vö. A. T. Robertson, *Word Pictures* [Szóképek], negyedik kötet, 350. oldal), ami a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. Ez egy jó példa az ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDATRA, ami a valóságban nem igaz, de arra szolgál, hogy teológiai igazságra mutasson rá (vö. 14. vers)

Joseph A. Fitzmyer, *The Anchor Bible* (A horgony Biblia) 33. kötet, 372. oldalán azt mondja, hogy lehetséges, hogy ez egy kevert FETÉTELES MONDAT, aminek az első tagmondata MÁSODIK TÍPUSÚ (a tényekkel ellentétes) a második tagmondata pedig ELSŐ TÍPUSÚ.

- „**cselekedetekből igazult meg**” Ez pont az ellentéte a Krisztusban való hit általi megigazulásnak. Az emberi teljesítmény általi üdvösség módja (4:4) ha lehetséges lenne, Krisztus szolgálatát szükségtelenné tette volna. Mindazonáltal az ÓSZ világosan megmutatja, hogy a bukott emberiség képtelen Isten szövetséges kívánalmait megcselekedni. Így tehát az ÓSZ átokká lett, halálos ítéletté vált (vö. Gal. 3:13; Kol. 2:14). A zsidó tudósok tudták, hogy Ábrahám a mózesi törvény előtt létezett, de azt hitték, hogy előre látta a Törvényt, és betartotta azt (vö. Sirák fia könyve 44:20; Jubileumok könyve 6:19; 15:1-2).
- „**akkor van mivel dicsekednie**” Ez a téma gyakran előfordul Pál írásaiban. Farizeusi háttére érzékennyé tette ezzel a problémával kapcsolatban (vö. 3:27; I. Kor. 1:29; Ef. 2:8-9). Lásd Különleges téma: Dicsekvés a 2:17-ben.

4:3

NASB, NKJV,

NRSV, TEV „**hitt Ábrahám az Istennek**”

JB „**Ábrahám Istenbe helyezte hitét**”

Ez az I. Mózes 15:6-ból való idézet. Pál három alkalommal használja ezt ebben a fejezetben (vö. 4:3,9,22), ami megmutatja, hogy mennyire fontos volt ez abban, ahogyan Pál teológiailag az üdvösséget értelmezte. Az a kifejezés, hogy „hit” az ÓSZ-ben lojalitást, hűséget, vagy megbízhatóságot jelentett, és Isten természetének leírása volt, nem pedig a mienké. Egy héber kifejezésből származott (*emun, emunah*) ami azt jelentette, hogy „biztosnak lenni”, vagy „szilárdnak lenni”. Az üdvözítő hit értelmi beleegyezés (igazságok csoportja), akarati odaszánás (egy döntés), erkölcsös élet (egy életstílus), és elsősorban kapcsolati (egy személy befogadása).

Fontos kihangsúlyoznunk, hogy Ábrahám hite nem egy jövőbeli Messiásban volt, hanem Isten azon ígéretében, hogy gyermeke és leszármazottai lesznek (vö. I. Mózes 12:2; 15:2-5; 17:4-8; 18:14). Ábrahám úgy reagált erre az ígéretre, hogy bízott Istenben. Még mindig voltak kétségei és problémái ezzel az ígérettel kapcsolatban, sőt, igazából tizenhárom évig tartott, míg beteljesült ezt az ígéret. A tökéletlen hite azonban ennek ellenére elfogadásra talált Istennél. Isten hajlandó azon hibás emberekkel együtt munkálkodni, akik válaszolnak Neki és az Ő ígéreteire hittel, még akkor is, ha az csak akkora, mint egy mustármag.

4:3,4,5,6,8,9,10,22,23,24

NASB, NRSV „**azt számította be neki**”

NKJV „**azt számította fel neki**”

TEV „**Isten elfogadta mert**”

JB „**ezt a hitét számolta be**”

Az „azt” Ábrahám Isten ígéreteiben lévő hitére utal.

A „beszámította” (*logizomia*) egy könyvelői kifejezés, ami azt jelentette, hogy „tulajdonít vagy betesz valaki számlájára” (vö. LXX I. Mózes 15:6; III. Mózes 7:18; 17:4). Ugyanez az igazság lett gyönyörűen kifejezve a II. Kor. 5:21-ben és a Gal. 3:6-ban. Az is lehetséges, hogy Pál az I. Mózes

15:6-ot és a Zsolt. 32:3-t összekombinálta, mert mind a két vers a könyvelői kifejezést, a „beszámít” szót használja. A szövegek összeolvasztása hermeneutikai alapelv volt, amit a rabbik használtak.

Az ÓSZ-ben, a Septuagintában használt kifejezés ugyanerre nem banki, hanem sokkal inkább könyvelői kifejezés volt, valószínűleg a „könyvek”-hez kapcsolódott, ami a Dán. 7:10-ben és a 12:1-ben szerepel. Ez a két metaforikus könyv (Isten emlékezései) a következők:

1. a cselekedetek vagy megemlékezések könyve (vö. Zsolt. 56:9 [Károli máshogyan írja]; 139:16; Ézs. 65:6; Mal. 3:16; Jel. 20:12-13)
2. az élet könyve (vö. II. Mózes 32:32; Zsolt. 69:29; Ézs. 4:3 [Károli: 4:2]; Dán. 12:1; Lukács 10:20; Fil. 4:3; Zsid. 12:23; Jel. 3:5; 13:8; 17:8; 20:15; 21:27).

Az a könyv, amibe Ábrahám hitét feljegyezte Isten igazságként, az „élet könyve” volt.

4:3,4,5,6,9,10,11,13,22,25 „igazságul” Ez az ÓSZ-i kifejezést, a „mérónádat” (*tsadak*) tükrözte vissza. Ez egy építészeti metafora volt, amit Isten jellemére használtak. Isten egyenes, és minden ember elhajlott. Az ÚSZ-ben ezt helyzeti, jogi (igazságügyi) értelemben használták, ami remélhetőleg egy istenfélő életstílus jellemzői felé mozdul el. Isten célja minden keresztény számára az, hogy Saját jellemét bírják, vagy hogy más szóval mondjam, a Krisztushoz való hasonlatosságot (vö. 8:28-29; Gal. 4:19). Lásd a Különleges témát az 1:17-ben.

4:5 A hit lényege az, hogy Istennek válaszolunk, aki felfedi Önmagát anélkül, hogy a személyes teljesítményre vagy érdemre támaszkodna. Ez nem azt jelenti, hogy amikor üdvösséget nyerünk, és a Lélek lakozást vesz bennünk, akkor az életstílus már nem is számít. A kereszténység célja nem csak a menny, majd mikor meghalunk, hanem a Krisztushoz való hasonlatosság most a jelenben. Nem a cselekedeteink által van üdvösségünk, megigazulásunk vagy igaz helyzetünk, hanem jó cselekedetekre lettünk megváltva (vö. Ef. 2:8-9,10; Jakab és I. János). Egy megváltozott és változó élet a bizonyítéka annak, hogy valaki üdvösséget nyert. Az megigazulásnak megszentelődést kell eredményeznie!

- „hisz” Lásd a következő Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: HIT (*PISTIS* [főnév], *PISTEUŌ* [ige], *PISTOS* [melléknév])

1. Ez egy nagyon fontos kifejezés a Bibliában (vö. Zsid. 11:1,6). Jézus korai tanításainak is ez a témája (vö. Márk 1:15). Legalább két újszövetségi követelmény van: megtérés és hit (vö. Márk 1:15; ApCsel 3:16,19; 20:21).
2. Szótana
 1. Az ÓSZ-ben a hit szó lojalitást, hűséget, megbízhatóságot jelentett, és Isten természetének leírása volt, nem a mienk.
 2. Héber kifejezésből származik, (*emun, emunah*), ami azt jelentette, hogy „biztosnak vagy szilárdnak lenni”. A megmentő hit a következő: értelmi beleegyezés (igazságok sorába), erkölcsös élet (életstílus), és elsődlegesen egy kapcsolati (egy személy befogadása) és akarati odaszántság(egy döntés) ennek a személynek.
3. Az ÓSZ-i használata

Ki kell hangsúlyoznunk, hogy Ábrahám hite nem az eljövendő Messiásban volt, hanem Isten azon ígéletében, hogy lesz egy gyermeke és leszármazottjai (I. Mózes 12:2; 15:2-5; 17:4-8; 18:14). Ábrahám azzal válaszolt erre az ígületre, hogy hitt Istennek. Így is voltak

kétségei és problémái ezzel az ígérettel kapcsolatban, aminek a beteljesüléséhez tizenhárom év kellett. Az ő tökéletlen hite viszont elfogadásra talált Istennél. Isten kész arra, hogy olyan tökéletlen emberekkel munkálkodjon együtt, akik hitben válaszolnak Neki és az Ő ígéreteire, még akkor is, ha a hitük mérete csak akkora, mint egy mustármag (vö. Máté 17:20).

4. Az ÚSZ-i használata

A „hitt” szó a görög kifejezésből származik (*pisteuō*) amit úgy is lehet fordítani, hogy „hisz”, „hit”, vagy „bizni”. Például a főnév nem fordul elő János evangéliumában, de az ige formát gyakran használja. A János 2:23-25-ös ígérésben nem tudjuk biztosan, hogy mennyire volt valódi a tömeg odaszántsága a Názáreti Jézus, mint Messiás felé. Ennek a „hinni” igének a felszínes használatára további példa a János 8:31-59 és az ApCsel 8:13,18-24. Az igaz biblikus hit több, mint egy kezdeti válaszreakció. A tanítványság folyamatának kell ezt követnie (vö. Máté 13:20-22,31-32).

5. ELŐLJÁRÓSZÓKKAL való használata

1. *eis* azt jelenti „-ba, -be, -ban, ben”. Ez az egyedi szerkezet azt hangsúlyozza, hogy a hívők bizalmukat/hitüket Jézusba helyezik.
 1. az Ő nevébe(n) (János 1:12; 2:23; 3:18; I. János 5:13)
 2. Őbelé, Őbenne (János 2:11; 3:15,18; 4:39; 6:40; 7:5,31,39,48; 8:30; 9:36; 10:42; 11:45,48; 12:37,42; Máté 18:6; ApCsel 10:43; Fil. 1:29; I. Pét. 1:8)
 3. Belém (János 6:35; 7:38; 11:25,26; 12:44,46; 14:1,12; 16:9; 17:20)
 4. a Fiúba(n) (János 3:36; 9:35; I. János 5:10)
 5. Jézusba(n) (János 12:11; ApCsel 19:4; Gal. 2:16)
 6. a Világosságba(n) (János 12:36)
 7. Istenbe(n) (János 14:1)
2. *en* azt jelenti ""-ban, ben"" ugyanúgy, mint a János 3:15-ben; a Márk 1:15-ben és az ApCsel 5:14-ben
3. *epi* az jelenti ""-ban, -ben"", vagy -on, rajta, mint a következő helyeken: Máté 27:42; ApCsel 9:42; 11:17; 16:31; 22:19; Róma 4:5,24; 9:33; 10:11; I. Tim. 1:16; I. Pét. 2:6
4. az ELŐLJÁRÓSZÓ nélküli RÉSZES ESET mint a következő helyeken: Gal. 3:6; ApCsel 18:8; 27:25; I. János 3:23; 5:10
5. *hoti*, ami azt jelenti, hogy „hinni, hogy”, megadja, hogy mi az, amit hinni kell
 1. Jézus az Isten Szentje (János 6:69)
 2. Jézus a Vagyok (János 8:24)
 3. Jézus az Atyában van, és az Atya Őbenne (János 10:38)
 4. Jézus a Messiás (János 11:27; 20:31)
 5. Jézus az Isten Fia (János 11:27; 20:31)
 6. Jézust az Atya küldte el (János 11:42; 17:8,21)
 7. Jézus egy az Atyával (János 14:10-11)
 8. Jézus az Atyától jött (János 16:27,30)
 9. Jézus az Atya „Vagyok” szövetségi nevével azonosította saját magát (János 8:24; 13:19)

10. Vele fogunk élni (Róma 6:8)

11. Jézus meghalt és feltámadt (I. Thessz. 4:14)

- **NASB, NKJV „a hite”**
NRSV „ilyen hitet”
TEV, NJB „ilyen hitet”

Ábrahám hite igazságul tulajdonított neki. Ez nem Ábrahám cselekedetein alapult, hanem a hozzáállásán.

Az a szó, hogy „beszámított” vagy „tulajdonított” Fineás esetében is előfordult az LXX Zsolt. 106:31-ben, ami a IV. Mózes 25:11-13-ra utal. Ebben az esetben a beszámítás Fineás cselekedetein alapult, de Ábrahám esetében az I. Mózes 15:6-ban nem!

- **„hanem hisz abban, aki megigazítja az istentelent, annak a hite számít igazságnak”** Ez egy nyilvánvaló párhuzam Ábrahámmal a 3. versben (I. Mózes 15:6). Az igazság Isten ajándéka, nem pedig az emberi teljesítmény eredménye. Lásd a Különleges témát az 1:17-ben.
- **„Dávid”** Ahogy Ábrahám nem volt tökéletes személy, mégis hit által igaz volt Isten előtt, ugyanúgy a bűnös Dávidra is igaz ez (vö. Zsolt. 32 és 51). Isten szereti a bukott emberiséget és együtt munkálkodik vele (I. Mózes 3) akik Benne (ÓSZ) és az Ő Fiában (NT) hisznek.

4:6 „cselekedetek nélkül” Pál ezt a kifejezést úgy hangsúlyozza, hogy pontosan az ÓSZ-i idézet elé illeszti be (vö. Zsolt. 32:1-2). Az ember az Isten kegyelme által lehet igaz Előtte, amit Krisztuson keresztül kapott meg a személyes hiten keresztül, nem pedig a vallási teljesítmény alapján.

4:7-8 Ez a Zsolt. 32:1-2-ből való idézet. A 7. versben lévő mindkét ige, „megbocsáttattak” és „elfedeztetek” AORISZTOSZI SZENVEDŐ. Isten az az okozó, akire utalnak. A 8. vers egy erős DUPLA TAGADÁST tartalmaz, „semmilyen körülmények között” nem tulajdonít, számít, beszámít. Figyeld meg a három IGÉT ebben az idézetben; mindegyik a bűnök alól való felmentést jelöli.

4:7 „akiknek elfedeztetek bűneik” Ez a 32:1 zsoltárból való idézet. A „befedezés” fogalma elég központi volt Izrael kultuszának áldozati életében. Azzal, hogy Isten elfedezte a bűnt, elvetette azt szemei előtt (Brown, Driver, Briggs, 491. oldal). Ugyanez a fogalom, bár más héber szót használnak rá, a „befedez” (*caphar*) az Engesztelés Napi rituálén (befedés), ahol a vért a „kegyelem trónusára” helyezték, amely elfedezte Izrael bűneit. Egy ehhez kapcsolódó bibliai metafora lenne az, amikor eltörli valakinek a bűneit.

4:8 „Boldog az az ember, akinek az Úr nem tulajdonít bünt” Ez egy idézet a Zsolt. 32:2-ből. Ez a „beszámít”, „tulajdonít”, vagy „más számlájára átír”, kifejezés, amit negatív értelemben használ. Isten nem tulajdonít bünt (DUPLA NEGATÍV) a hívó szellemi bankszámlájára; hanem igazságot tulajdonít neki. Ez Isten kegyelmes jellemén, ajándékán és kijelentésén alapszik, nem pedig az emberi érdemen, eredményeken vagy értéken!

SZÖVEG: 4:9-12

⁹Most tehát ez a boldognak mondás csak a körülmetélteknek szól-e, vagy a körülmetéletleneknek is? Valóban azt olvassuk, hogy „Ábrahám hitt az Úrnak, aki ezért igaznak fogadta el őt.” ¹⁰De milyen állapotában fogadta el őt igaznak: körülmetélten vagy körülmetéletlenül? Nem körülmetélten, hanem körülmetéletlenül. ¹¹Sőt a körülmetélkedés jelét is körülmetéletlenül tanúsított hite igazságának pecsétjéül kapta, hogy atyja legyen minden körülmetéletlen hívőnek, hogy azok is igaznak fogadtassanak el; ¹²és hogy atyja legyen azoknak a körülmetélteknek is, akik nemcsak körül vannak metélve, hanem nyomába is lépnek atyánk, Ábrahám körülmetéletlenül tanúsított hitének.

4:9-12 Pál valószínűleg azért foglalta bele a körülmetélésről szóló érvelést is ebbe a szövegbe, mert a judaisták a körülmetélés szükségességét hangsúlyozták az üdvösséghez (vö. a Galatákhoz írt levél, és a Jeruzsálemi Tanács az ApCsel 15-ben).

Pál, mivel tanult rabbinikus exegézist, tudta, hogy az I. Mózes 15:6-ban és a Zsolt. 32:2-ben ugyanaz az IGE fordul elő (mind héberül mind görögül). Ezek teológiai célokból egyesítették ezeket az igerészeket.

4:9 A 9. vers kérdése „nem” választ vár. Isten minden embert elfogad, még a pogányokat is, hit által. Újra idézi az I. Mózes 15:6-ot. Ábrahám, a zsidó nép atyja, igaznak tulajdonított még mielőtt körül lett metélve.

4:10-11 „a körülmetélkedés jelét, ... hite igazságának pecsétjéül” Miután Ábrahámot elhívta és igaznak tulajdonította, Isten neki adta a körülmetélkedést a szövetség jeleként (I. Mózes 17:9-14). Az ősi Közel-Kelet minden népe körül volt metélve, kivéve a filiszteusokat, akik görög származásúak voltak az Égei szigetekről. Számukra a körülmetélés egy olyan rítus volt, ami a fiú korból a férfi korra való átjárót jelentette. A zsidók számára egy vallási szimbólum volt a szövetséges tagságra, amit a férfiakon a születés utáni nyolcadik napon hajtottak végre.

Ebben a versben a „jel” és a „pecsét” párhuzamos egymással, és mind a kettő Ábrahám hitére utal. A körülmetélés egy látható jele volt annak, hogy ki gyakorolta az Istenben való hitét. A „hite igazságának” kifejezés BIRTOKOS ESETE megismétlődik a 13. versben. A kulcs ahhoz, hogy valakit igaznak nyilvánítsanak a szent Isten előtt nem a körülmetélés volt, hanem a hit.

4:11 „hogy atyja legyen minden körülmetéletlen hívőnek „A Rómaiakhoz írt levél a Galata levél után íródott. Pál érzékeny volt arra a hajlamra, ami a zsidókban volt, hogy (1) faji származásukban (vö. (Máté 3:9; János 8:33,37,39) és (2) a mózesi szövetség zsidó értelmezésének teljesítésében bízzanak (a Szájhagyományok, vagy az elődök hagyományai, amiket később leírtak, és Talmudnak neveztek). Így aztán Ábrahámot használta azok mintájaként, akik hit által hisznek (atyja a hívő körülmetéletleneknek, vö. Gal. 3:29).

- „pecsét” Lásd a következő Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: PECSÉT

Isten pecsétje a Jelenések 9:4-re, 14:1-re és valószínűleg a 22:4-re utal. Sátán pecsétje a 13:16-

ban; 14:9-ben és a 20:4-ben kerül megemlítésre. A pecsét egy ősi módja volt annak, hogy a következőket megmutassák vele:

1. igazság (vö. János 3:33)
2. tulajdonlás (vö. János 6:27; II. Tim. 2:19; Jel. 7:2-3)
3. biztonság vagy védelem (vö. I. Mózes 4:15; Máté 27:66; Róma 15:28 [Károli nem ír pecsétet]; II. Kor. 1:22; Ef. 1:13; 4:30)
4. annak is lehet a jele, hogy megmutassa Isten egy megígért ajándékának a valóságát (vö. Róma 4:11 és I. Kor. 9:2).

Ennek a pecsétnek a célja az, hogy azonosítsa Isten népét, hogy Isten haragja ne érintse őket. A sátán pecsétje az őhöz tartozókat azonosította, akik Isten haragjának a tárgya. A Jelenések könyvében a „nyomorúság” (t.i. *thlipsis*) mindig az volt, hogy a nem hívők üldözik a hívőket, míg a harag (t.i. *orgē* vagy *thumos*) mindig Isten ítélete volt a nem hívőkön, hogy megtérjenek, és hogy a Krisztusban való hithez forduljanak. Ezt az ítéletben található pozitív célt láthatjuk a szövetségi átkokban/áldásokban az V. Mózes 27-28-ban.

Az „Élő Isten” kifejezés egy szójáték a YHWH címmel (vö. II. Mózes 3:14; Zsolt. 42:4; 84:3; Máté 16:16). Ugyanez a szójáték gyakran megtalálható a bibliai esküben, „mivel él az Úr.”

4:12 „nyomába is lépnek” Ez egy katonai kifejezés volt (*stoicheō*), amit a katonák egy oszlopban történő menetelésére használtak (vö. ApCsel 21:24; Gal. 5:25; 6:16; Fil. 3:16). Pál ebben a versben a zsidókról beszél („a körülmetélkedés atyja”), akik hisznek. Ábrahám az atyja mindazoknak, akik az Istenben és az Ő ígéreteiben való hitet gyakorolják.

A dupla NÉVELŐ miatt (*tois*) lehetséges, hogy ez a második aspektus („nyomába is lépnek”) hozzáteszi az életstíluszerű hit fogalmát (JELENIDEJŰ KÖZÉPIGEI [deponens] MELLÉKNÉVI IGENÉV), és nem csak egy egyszeri hitről beszél. Az üdvösség egy folyamatos kapcsolat, s nemcsak egy döntés vagy egy akarati megindulás.

SZÖVEG: 4:13-15

¹³Mert Ábrahám vagy az utóda nem a törvény, hanem a hitből való igazsága alapján részesült abban az ígéletben, hogy örökölni fogja a világot. ¹⁴Hiszen ha a törvény emberei az örökösök, akkor üressé lett a hit, és valóra válthatatlan az ígélet; ¹⁵mivel a törvény csak büntetést eredményezhet. Ahol azonban nincs törvény, ott nincs törvényszegés.

4:13 „Ábrahám vagy az utóda ... részesült abban az ígéletben” Isten Ábrahámnak „földet és magot” ígért (vö. I. Mózes 12:1-3; 15:1-7; 17:1-8; 22:17-18). Az ÓSZ a földre összpontosított (Palesztina), de az ÚSZ a „magra” összpontosít (Jézus a Messiás, vö. Gal. 3:16,19), de itt a „mag” a hit embereire utal (vö. Gal. 3:29). Isten ígéretei az alapja az összes hívő hitének (vö. Gal. 3:14,17,18,19,21,22,29; 4:28).

- **„hogy örökölni fogja a világot”** Ez az egyetemes kijelentés nagyon is jelentőségteljes a következő igeversék fényében: I. Mózes 12:3; 18:18; 22:18; és II. Mózes 19:5-6. Isten arra hívta el Ábrahámot, hogy elhívja az egész emberiséget (vö. I. Mózes 1:26-27; 3:15)! Ábrahámnak és leszármazottainak a kijelentés eszközének kellett volna lenniük az egész világ számára. Ez egy újabb módja annak, hogy Isten földi Királyságára utaljanak (vö. Máté 6:10).

- **„nem a törvény alapján”** A mózesi törvény még nem adatott meg ebben az időben. Ezt a kifejezést előre tették a görög mondatban, hogy kifejezzék annak fontosságát. Ez egy nagyon fontos pont volt, ami az emberi erőfeszítés és az isteni kegyelem közti különbséget hangsúlyozza ki (vö. 3:21-31). A kegyelem elavulttá tette a törvényt, mint az üdvösség módját (vö. Zsid. 8:7,13). Lásd Különleges téma: Pál meglátásai a Mózesi Törvénnyel kapcsolatban a 13:9-ben.

4:14 „ha” Ez egy ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami igaznak feltételezhető az szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait illetően. Pál azért használta ezt a megdöbbentő kijelentést, hogy megoszthassa logikus érvelését. Ez egy jó példa arra, hogy az ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDATOT retorikai hangsúly miatt használják. Nem hitte, hogy ez a kijelentés igaz lenne, hanem azért hozta ezt a kijelentést, hogy megmutassa annak nyilvánvaló tévedését (vö. 2. vers).

A faji hovatarozás szerinti zsidók, akik a körülmétkedés látható jelét hordozzák, lesznek a világ örökösei, de azok, akik az Isten akaratába és szavába vetett hitet gyakorolják, ők az örökösök. Nem a fizikai körülmétkedés a valódi jel, hanem a hit (vö. 2:28-29).

- **NASB, NKJV „üressé lett a hit”**

NRSV „a hit semmis”

TEV „az ember hite semmit sem jelent”

JB „a hit lényegtelené válik”

Ez egy BEFEJEZETT SZENVEDŐ KIJELENTÉS formája a *kenoō* szónak, és a befejezett állapotát jelöli az erőteljes görög IGÉNEK, ami azt jelenti, hogy „kiüríteni”, „megmutatni, hogy alap nélkül való”, sőt azt is jelentheti, hogy „rácáfol” (vö. I. Kor. 1:17). Ezt a kifejezést Pál a következő helyeken is használta: I. Kor. 1:17; 9:15; II. Kor. 9:3; és Fil. 2:7).

- **NASB „az ígéret semmissé lett téve”**

NKJV „az ígéret hatástalanná lett”

NRSV „az ígéret üres”

TEV „Isten ígérete értéktelen”

JB „az ígéret semmit sem ér”

Ez szintén egy BEFEJEZETT SZENVEDŐ KIJELENTÉS, ami az erőteljes görög IGE befejezett állapotát hangsúlyozza ki, ami azt jelenti, hogy „kiüríteni”, „eltörölni”, „befejezni”, sőt azt is, hogy „elpusztítani vagy megsemmisít”. Ezt a kifejezést használta még Pál a következő helyeken: Róma 3:3,31; 6:6; 7:2,6; I. Kor. 2:6; 13:8; 15:24,26; II. Kor. 3:7; Gal. 5:4; II. Thessz. 2:8. Ebben a versben nyilvánvaló párhuzam van. Nem azt jelenti, hogy két út is üdvösségre vezet. A kegyelem új szövetsége a régi szövetséget megsemmisítette és üressé tette! Lásd Különleges téma: Semmi és üres a 3:3-ban.

4:15 „A törvény ... törvény” Ennek a szónak az első előfordulásánál ott van a görög NÉVELŐ, míg a másodiknál nincs. Bár veszélyes túl sok figyelmet fordítani a görög NÉVELŐ jelenlétére vagy hiányára, ebben az esetben úgy tűnik, hogy segít megmutatni, hogy Pál ezt a kifejezést két értelemben használja: (1) a mózesi törvény annak Szájhagyományával, amiben a zsidók az üdvösségükkel kapcsolatban bíztak, és (2) a törvény fogalma általánosságban véve. Ez a széleskörűbb értelmezés magában foglalná az önigazult pogányokat is, akik valamilyenféle etikai rendszerhez vagy vallási rituálékhoz

igazították magukat, és úgy érezték, hogy az istenség elfogadja őket saját teljesítményük alapján.

- **„a törvény csak büntetést eredményezhet”** Ez egy elég sokkoló kijelentés (vö. 3:20; Gal. 3:10-13; Kol. 2:14). A mózesi törvény soha nem az üdvösség útjának rendeltetett (vö. Gal. 3:23-29). Ezt az igazságot elég nehéz lett volna megérteni vagy elfogadni bármelyik zsidó számára (vagy törvényeskedők számára), de Pál érvelésének ez az alapja. Lásd a Különleges témát a 13:9-ben.
- **„ahol azonban nincs törvény, ott nincs törvényszegés”** Isten azon ismeret alapján kéri számon az emberiséget, ami megadatott nekik. A pogányok nem a mózesi törvény alapján ítéltetnek meg, amit soha nem hallottak. Ők a természeti kijelentés alapján számoltathatóak el (vö. 1:19-20; 2:14-15).

Ezt az igazságot egy lépéssel továbbviszi Pál az érvelésében. Mielőtt a mózesi törvény világosan kijelentette Istent, nem jegyezte fel az emberek erőszakosságait (vö. 3:20,25; 4:15; 5:13,20; 7:5,7-8; ApCsel 17:30; I. Kor. 15:56).

SZÖVEG: 4:16-25

¹⁶Azért adatott tehát az ígéret a hit alapján, hogy kegyelemből legyen, és így bizonyos legyen az ígéret Ábrahám minden utóda számára: nem csak a törvény alatt élőknek, hanem az Ábrahám hitét követőknek is. Ő mindnyájunk atyja ¹⁷Isten színe előtt, ahogyan meg van írva: „Sok nép atyjává tettelek.” Mert hitte, hogy Isten megeleveníti a holtakat, és létre hívja a nem létezőket. ¹⁸Reménység ellenére is reménykedve hitte, hogy sok nép atyjává lesz, ahogyan megmondattott: „Ennyi lesz a te magod!” ¹⁹Mert hitében nem gyengült meg, amikor arra gondolt, hogy százesztendőss lévén, elhalt már saját teste, és Sára méhe is elhalt. ²⁰Isten ígéretét sem vonta kétségbe hitetlenül, sőt megerősödött a hitben dicsőséget adva Istennek, ²¹és teljesen bizonyos volt afelől, hogy amit Isten ígér, azt meg is tudja tenni. ²²Ezért Isten ezt „be is számította neki igazságul”. ²³De az, hogy „beszámította neki igazságul”, nem egyedül érte van megírva, ²⁴hanem értünk is, akiknek majd beszámítja, ha hiszünk abban, aki feltámasztotta a halottak közül Jézust, a mi Urunkat; ²⁵aki halálra adatott bűneinkért, és feltámasztatott megigazulásunkért.

4:16 Ez egy gyönyörű összegzése Pál érvelésének a 14. versből (1) az embereknek hittel kell reagálniuk; (2) Isten kegyelmének ígéretére; (3) az ígéret bizonyos volt Ábrahám minden leszármazottjának számára (zsidóknak és pogányoknak), akik gyakorolják a hitet; és (4) Ábrahám volt a példája mindazoknak, akik a hit emberei.

- **„bizonyos legyen”** Lásd a következő Különleges témát.
-

KÜLÖNLEGES TÉMA: A GARANCIA

Ez a *bebaios* görög kifejezés, aminek három mellékjelentése van.

1. az, ami biztos, bizonyos, vagy lehet rá számítani (vö. Róma 4:16; II. Kor. 1:7 [Károli: 1:6]; Zsid. 2:2; 3:6,14; 6:19; II. Péter 1:10,19).
2. az a folyamat, ami által valaminek a megbízhatóságát megmutatják vagy megalapozzák (vö. Róma 15:8; Zsid. 2:2; vö. Louw és Nida, *Greek-English Lexicon of the New Testament* [Görög–angol lexikon az Újszövetségről], 1. kötet, 340, 377 és 670. oldalak).

3. A papiruszokban a jogi garancia technikai kifejezése lett (vö. Moulton és Milligan, *The Vocabulary of the Greek New Testament* [A görög Újszövetség szókincse], 107–108. oldal).

Ez lehetne a 14. vers antitézise. Isten ígéretei biztosak!

- **„nem csak ... hanem”** Ez minden hívőre utal (zsidóra és pogányokra).

4:17-23 Pál itt újra Ábrahámot használta, hogy megmutassa az elsőbbségét (1) Isten kezdeményező kegyelmi ígéreteinek (szövetség); és (2) az emberiségtől megkövetelt kezdeti és folyamatos hit teli választ (szövetség). (Lásd az 1:5 jegyzetét.) A szövetség a két fél cselekedeteit foglalja magába.

4:17 „ahogyan meg van írva: „sok nép atyjává tettek” Ez az I. Mózes 17:5-ből való idézet. A Septuagintában (LXX) a „pogányok” szó szerepel. Isten mindig szerette volna Ádám minden gyermekét megváltani (vö. I. Mózes 3:15), és nem csak Ábrahám gyermekeit. Ábrám új neve, Ábrahám azt jelenti, hogy „sokaság Atyja”. Most már tudjuk, hogy nem csak a fizikai leszármazottait jelenti, hanem a hitének leszármazottait is.

- **„megeleveníti a halottakat”** Ebben a szöveggörnyezetben ez Ábrahám és Sára szexuális erejének megújítására utal (vö. 19. vers).
- **„létre hívja a nem létezőket”** Ebben a szöveggörnyezetben Sára Izsákkal való terhességére utal, de a hit lényeges aspektusát is jelöli (vö. Zsid. 11:1).

4:18

NASB „reménység ellenére is reménykedve”

NKJV „akik a reménység ellenére is hittek a reményben”

NRSV „a reménység ellenére hittek”

TEV „Ábrahám hitt és remélt, még akkor is, amikor nem volt oka a reményre”

NJB „bár úgy tűnt nincs remény, reménykedett és hitt”

A 12:12-ben találod a reményről szóló Különleges témát. Ennek a kifejezésnek elég széleskörű a szemantikai területe. Harold K. Moulton, *The Analytical Greek Lexicon Revised* (Az átszerkesztett analitikus görög lexikon) 133. oldala számos használatát sorolja fel.

1. alapjelentése, remény (vö. Róma 5:4; ApCsel 24:15)
2. a remény tárgya (vö. Róma 8:24; Gal. 5:5)
3. a szerzője vagy forrása (vö. Kol. 1:27; I. Tim. 1:1)
4. bizalom, bizonyosság (vö. I. Péter 1:21)
5. biztonságban van egy garanciával (vö. ApCsel 2:26; Róma 8:20 [Károli: 8:21])

Ebben a szöveggörnyezetben a reményt kétféle módon használja. Az emberi képességben és hatalomban való reményre (vö. 19-21-es versek) szemben az Isten ígéreteiben való reménnyel (vö. 17. vers).

- **NASB, NKJV „ennyi lesz az utódod”**

NRSV „ilyen sok lesz az utódod”

TEV „sok utódod lesz”

JB „utódaid száma annyi lesz, mint az égen a csillag”

Ez az I. Mózes 15:5-ből való idézet, ami kihangsúlyozta Isten Ábrahámnak a fiáról adott ígéretének bizonyosságát (vö. 19-22-es versek). Ne feledd, hogy Izsák születése

1. tizenhárom évvel az ígéret elhangzása után történt,
2. azután történt, hogy Ábrahám megpróbálta eladni Sárát (kétszer vö. I. Mózes 12:10-19; 20:1-7)
3. azután történt, hogy Ábrahámnak fia született Hágártól, Sára egyiptomi szolgálójától (vö. I. Mózes 16:1-16)
4. azután történt, hogy mind Sára (vö. I. Mózes 18:12) mind pedig Ábrahám (vö. I. Mózes 17:17) is kinevette az ígéretet.

Nem volt tökéletes a hitük! Hála Istennek, az üdvösség nem követeli meg a tökéletes hitet, csak annak helyénvaló tárgyát (Isten az ÓSZ-ben, és az Ő Fia az ÚSZ-ben).

4:20 Kezdetben Ábrahám nem értette teljesen az ígéretet, hogy a gyermek Sárától fog születni. Még Ábrahám hite sem volt tökéletes. Isten azért fogadja el és foglalkozik a tökéletlen hittel, mert Ő szereti a tökéletlen embereket!

- **„nem vonta kétségbe hitetlenül”** Ugyanezt az IGÉT, *diakrinō*, használta Jézus a Máté 21:21-ben és a Márk 11:23-ban. Ábrahám az összes fizikai ok ellenére (vö. 19. vers), amivel csak meg tudta volna kérdőjelezni Isten szavát, hitt, és erősebbé vált.

A 20. versben lévő mindkét IGE AORISZTOSZI SZENVEDŐ KIJELENTÉS. A SZENVEDŐ ALAK arra utal, hogy Isten az okozó, de Ábrahámnak meg kellett engednie, hogy Isten ereje átjárja őt!

- **„dicsőséget adva Istennek”** Lásd a Különleges témát a 3:23-nál.

4:21

NASB „teljesen bizonyos volt”

NKJV, NRSV „teljes bizonyossága volt”

TEV „teljesen biztos volt”

NJB „teljesen meg volt győződve”

Ez egy AORISZTOSZI SZENVEDŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV, ami a teljes bizonyosságát jelzi valaminek (vö. Lukács 1:1; Kol. 4:12) vagy valakinek (vö. 4:21; 14:5). A FŐNEVET a teljes bizonyosság kifejezésére használták a Kol. 2:2-ben és az I. Thesz. 1:5-ben. Isten akaratában, szavában és hatalmában való bizonyosság teszi képessé az embereket arra, hogy hitben cselekedjenek!

- **„afelől, hogy amit Isten ígér, azt meg is tudja tenni”** Ez egy BEFEJEZETT KÖZÉPIGEI KIJELENTÉS, ami egy múltban megtörtént cselekedetet jelölt, ami beteljesedett és a létezés állapotába jutott. A hit eszenciája az, amikor valaki Isten jellemében és ígéreteiben bíz (vö. 16:25; Ef. 3:20; Júdás 24) és nem az emberi teljesítményben (vö. Ézs. 55:11). A hit az ígéretet Istenében bíz (vö. Ézs. 55:11), amiket Ő maga teljesít be (I. Mózes 12:1-3 és 15:6,12-21; Ezék. 36:22-36).

4:22 Ez az I. Mózes 15:6-ra való utalás (vö. 3. vers), ami teológiailag a kulcspontja Pál érvelésének arról, hogy Isten Saját igazságát adja a bűnös embereknek.

4:23-25 Ezek a versek a görögben egyetlen mondatot alkotnak. Figyeld meg a progressziót:

1. Ábrahámért, 23. vers
2. minden hívőért, 24. vers
3. azáltal, hogy Isten feltámasztotta Jézust, 24. vers
4. Jézus a bűneinkért adatott (vö. János 3:16), és Jézus azért támasztatott fel, hogy a bűneink megbocsátást nyerjenek (megigazítás), 25. vers

4:24 Ábrahám hite minden valódi leszármazott számára követendő minta lett. Ábrahám hitt (lásd Különleges téma a 4:5-ben) Istennek, mikor fiút és leszármazottakat ígért. Az Újszövetségi hívők hiszik, hogy Jézus a Messiás a beteljesítése Isten minden ígéréteinek, amik a bukott emberiségnek szólnak. Az a kifejezés, hogy „mag” egyes és többes számú is egyszerre (egy fiú, egy nép).

- A „feltámasztotta” kifejezéssel kapcsolatban lásd a 8:11 jegyzetét.
4:25 „aki halálra adatott bűneinkért” Ez egy jogi kifejezés volt, ami azt jelentette, hogy „átadni valakit a büntetésre”. A 25. vers egy gyönyörű Krisztológiai megállapítás a Septuagintából (LXX) az Ézs. 53:11-12-ből idézve.
- **„és feltámasztotta megigazulásunkért”** A 25. vers két mellékmondata párhuzamos egymással (ugyanaz az ELÖLJÁRÓSZÓ és mind a kettő AORISZTOSZI SZENVEDŐ KIJELNTÉS). Frank Stagg fordítása (*New Testament Theology* [Újszövetségi teológia] 97. oldala) azt mondja, hogy „átadatott bűneinkért, és feltámasztatott azzal a látással, hogy megigazuljunk”, s ez nagyon is elismerésre méltó. Ez a fajta értelmezés magában foglalja a kifejezés mindkét aspektusát, amit Pál használt, „megigazít” (1) törvényszéki (jogi) helyzet és (2) egy istenfélő, Krisztushoz hasonló élet! Lásd a Különleges témát az 1:17-ben.

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak fényében kell járnunk, ami megadatott. Te, a Biblia és a Szentlélek vagytok az elsődlegesek az értelmezésben. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb témáit. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. Miért olyan fontos a Római levélnek ez a része?
2. Miért Ábrahámot és Dávidot használta Pál példaként?
3. Definiáld a következő kulcsszavakat Pál használata szerint (nem a te definícióid szerint)
 - a. „igazság”
 - b. „beszámít”

c. „hit”

d. „ígéret”

4. Miért volt olyan fontos a körülmetélkedés a zsidók számára (vö. 9-12-es versek)?

5. A 13. és 16. versben a „mag” kire utal?

RÓMA 5

MODERN FORDÍTÁSOK BEKEZDÉSI FELOSZTÁSAI

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
A megigazítás eredményei	A hit győzedelmeskedik a bajban	A megigazulás következményei	Igaznak lenni Isten előtt	A hit garantálja az üdvösséget
5:1-11	5:1-5	5:1-5	5:1-5	5:1-11
	Krisztus a mi helyünkben			
	5:6-11	5:6-11	5:6-11	
Ádám és Krisztus	Halál Ádámában, élet Krisztusban	Ádám és Krisztus; analógia és kontraszt	Ádám és Krisztus	Ádám és Jézus Krisztus
5:12-14	5:12-21	5:12-14	5:12-14b	5:12-14
			5:14-17	
5:15-21		5:15-17		5:15-21
		5:18-21	5:18-19	
			5:20-21	

HARMADIK OLVASÁSI CIKLUS (az „Útmutató a helyes bibliaolvasáshoz”-ból)
KÖVETVE AZ EREDETI SZERZŐ SZÁNDÉKÁT A BEKEZDÉSEK SZERINT

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Egyszerre olvasd el az adott részt. Azonosítsd a témákat. Hasonlítsd össze a témafelosztásaid az öt különböző fordítással. A bekezdések nem ihletettek, de mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékának azonosításához, ami az értelmezés szíve-lelke. Minden bekezdésnek egy és csakis egy témája van.

1. Első bekezdés
2. Második bekezdés
3. Harmadik bekezdés

4. Stb.

SZÖVEGEKRE VONATKOZÓ MEGLÁTÁSOK

- A. Az 1-11-es versek a görögben egyetlen mondatot alkotnak. Pál kulcs elméletét bontják ki, ami a „hit általi megigazulás” (vö. 3:21-4:25).
- B. Az 1-11-es versek lehetséges vázlata:

1-5-ös versek	6-8-as versek	9-11-es versek
Az üdvösség előnyei	Az üdvösség alapja	Az üdvösség jövőbeli bizonyossága
A megigazulás szubjektív megtapasztalásai	A megigazulás objektív tényei	A megigazulás jövőbeli bizonyossága
Megigazulás	Progresszív megszentelődés	Megdicsőítés
Antropológia	Teológia	Eszkatológia

- C. A 12:21-es versek Jézusról szólnak, mint a második Ádámról (vö. I. Kor. 15:21-22,45-49; Fil. 2:6-8). Mind az egyéni, mind a társadalmi bűn teológiai fogalmának hangsúlyt ad. Pál elmélete, hogy az emberiség (és a teremtés is) Ádámban elbukott, nagyon egyedülálló és különböző volt a rabbikétől, míg a közösségi bűnről való látása nagyon is egybehangzó volt a rabbinikus tanítással. Ez megmutatja Pál azon képességét, hogy ihletettség alatt használja, vagy behelyettesítse azokat az igazságokat, amiket a Jeruzsálemben Gamáliéltől tanult (vö. ApCsel 22:3).

Az eredendő bűn Református Evangéliumi tanát az I. Mózes 3-ból Szent Ágoston és Kálvin dolgozta ki. Alapvetően azt erősíti meg, hogy az emberek bűnösen születnek (teljes romlottság). Gyakran a következő igeverseket használják ÓSZ-i bizonyítékként: Zsolt. 51:5; 58:3; és Jób 15:14; 25:4. Pelagius és Arminius dolgozta ki azt az alternatív teológiai pozíciót, hogy az emberek progresszív módon erkölcsileg és szellemileg felelősek saját döntéseikért és végzetükért. Van némi bizonyíték a nézetükre a következő igehelyeken: V. Mózes 1:39; Ézs. 7:15; és Jónás 4:11; János 9:41; 15:22,24; ApCsel 17:30; Róma 4:15. A lényege ennek a teológiai álláspontnak az, hogy a gyerekek ártatlanok az erkölcsi felelősség felébredésének koráig (a rabbik szerint a fiúknál ez 13 éves kor volt, a lányoknál 12).

Van egy közbeeső időszak, amikor mind a belső gonosz hajlam és az erkölcsi felelősség egyaránt igaz! A gonoszság nem csak közösségi, hanem egy olyan gonoszság, ami az egyénben növekszik arra nézve, hogy bünt kövessen el (az Istentől fokozatosan távolodó élet). Nem az emberiség gonoszsága a téma (vö. I. Mózes 6:5,11-12,13; Róma 3:9-18,23), hanem az, hogy mikor válnak azzá? A születéskor vagy valamikor egy későbbi időpontban az élet során?

- D. Sok teória született már a 12. vers jelentéseiről.

1. minden ember meghal, mert minden ember úgy dönt, hogy vétkezik (Pelagius)

2. Ádám bűne kihatással volt az egész teremtésre, így mindenki meghal (18-19-es versek, Szent Ágoston)
 3. a valóságban valószínűleg az eredendő bűn és az akarati bűn kombinációja
- E. Pál azon összehasonlítása, ami a 12. versben azzal kezdődött, hogy „ahogyan tehát” a 18. versig tart. A 13-17-es versek egy zárójelet alkotnak, ami nagyon jellemző Pál írásaira.
- F. Csak emlékezz arra, ahogyan Pál az evangéliumot feltárja, az 1:18-8:39-ig tartó szakasz egyetlen hosszú érvelés. Az egészet kell látni ahhoz, hogy a részeket helyesen meg tudjuk érteni és értékelni tudjuk.
- G. Luther Márton mondta az 5. fejezetről, hogy „Az egész Bibliában alig van másik olyan fejezet, ami felérhet ezzel a győzedelmes szöveggel”.

SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 5:1-5

¹Mivel tehát megigazultunk hit által, békességünk van Istennel a mi Urunk Jézus Krisztus által. ²Őáltala kaptuk hitben a szabad utat ahhoz a kegyelemhez, amelyben vagyunk, és dicsekszünk azzal a reménységgel is, hogy részesülünk az Isten dicsőségében. ³De nem csak ezzel dicsekszünk, hanem a megpróbáltatásokkal is, mivel tudjuk, hogy a megpróbáltatás munkálja ki az állhatatosságot, ⁴az állhatatosság a kipróbáltságot, a kipróbáltság a reménységet; ⁵a reménység pedig nem szégyení meg, mert szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adatott Szentlélek által.

5:1 „mivel tehát” Ez a szó gyakran jelezte a következőket: (1) az eddig a pontig elhangzott teológiai érvelés összegzését; (2) az ezen a teológiai kifejtésen alapuló következtetéseket; (3) és az új igazság prezentálását (vö. 5:1; 8:1; 12:1).

- **„megigazultunk”** Ez egy AORISZTOSZI SZENVEDŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV; Isten már megigazította a hívőket. Ezt a görög mondatban a hangsúlyozás miatt előre tették (1-2-es vers). Úgy tűnik, hogy van némi időrendiség az 1-11-es versekben: (1) 1-5-ös versek, a kegyelem jelenlegi megtapasztalása; (2) 6-8-as versek, Krisztus befejezett munkája a mi javunkra; és (3) 9-11-es fejezetek, jövőbeli reménységünk és üdvösségünk bizonyossága. Lásd a SZÖVEGEKRE VONATKOZÓ MEGLÁTÁSOK vázlatának B. pontját.

A „megigazult” (*dikaioō*) kifejezés ÓSZ-i háttéré az „egyenes él” vagy a „mérőnád” volt. Metaforikusan Magára Istenre kezdték el használni. Lásd Különleges téma: Igazság az 1:17-ben. Az ítélet egyetlen mércéje Isten jelleme, szentsége (vö. LXX III. Mózes 24:22; és teológiailag a Máté 5:48-ban is). Jézus áldozati, helyettesítő halála miatt a hívők jogilag (törvényszékileg) megállhatnak Isten előtt (lásd az 5:2 jegyzetét). Ez nem azt jelenti, hogy a hívő nem bűnös, hanem sokkal inkább egyfajta amnesztiát jelöl. Valaki más fizette ki a büntetést (vö. II. Kor. 5:21). A hívőkről kijelentették, hogy megbocsáttatott nekik (vö. 9,10-es vers).

- **„hit által”** A hit az a kéz, ami elfogadja Isten ajándékát (vö. 2. vers; Róma 4:1 és folyt.). A hit nem a hívő odaszánásának vagy határozottságának fokára vagy intenzitására fókuszál (vö. Máté 17:20), hanem Isten jellemére és ígéreteire (vö. Ef. 2:8-9). A „hit”-re használt ÓSZ-i szó eredetileg arra utalt, hogy valaki egy szilárd pozícióban állt. Majd metaforikusan arra kezdték el használni, amikor valaki lojális volt, megbízható és lehetett rá számítani. A

hit nem a mi hűségünkre vagy megbízhatóságunkra fókuszál, hanem Istenére. Lásd Különleges téma: Hit a 4:5-ben.

- **„békességünk van”** Van itt egy görög kézírati változat. Az IGE vagy JELENIDEJŰ AKTÍV KÖTŐMÓDÚ (*echōmen*) vagy JELENIDEJŰ AKTÍV KIJELENTÉS (*echomen*). Ugyanezt a nyelvtani kettősséget találjuk az 1., 2., és 3. versben is. A régi görög kéziratok úgy tűnik, hogy a KÖTŐMÓDOT támasztják alá (vö. MSS \aleph^* , A, B*, C, D). Ha valóban KÖTŐMÓD lenne, akkor így fordítanák: „élvezzük továbbra is a békességet” vagy „folytassuk a békesség élvezetét”. Ha KIJELENTÉS, akkor így fordítanák: „békességünk van”. Az 1-11-es versek szövegkörnyezete nem bátorítás, hanem annak a kijelentése, hogy a hívők milyen helyzetben vannak már Krisztus által, mi mindent birtokolnak általa. Így aztán az IGE valószínűleg JELENIDEJŰ AKTÍV KIJELENTÉS, „békességünk van”. Az UBS⁴ ennek a lehetőségnek „A” értékelést ad (bizonyos).

Nagyon sok a régi görög kéziratok közül úgy készült, hogy egy valaki felolvasta a szöveget, és mások pedig másolatot készítettek arról. A hasonló kiejtésű szavakat gyakran összekeverték. Ilyen esetben segítség a szövegkörnyezet és néha a szerző írói stílusa, megszokott szóhasználata a fordítás során a kérdéses esetek eldöntésében.

- **„békesség”** Lásd a következő Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: BÉKESSÉG

Ez a görög kifejezés eredetileg azt jelentette, hogy „összeforrasztani azt, ami eltörött” (vö. János 14:27; 16:33; Fil. 4:7). Három módon beszél az ÚSZ a békéről:

1. A Krisztus általi Istennel való békességünkről, objektív aspektusban (vö. Kol. 1:20)
2. Szubjektív aspektusban az Istennel való viszonyunk helyzetéről (vö. János 14:27; 16:33; Fil. 4:7)
3. Hogy Isten egy új testben egyesített minket Krisztuson keresztül, hívő zsidókat és hívő pogányokat (vö. Ef. 2:14-17; Kol. 3:15). Ha békességünk van Istennel, akkor annak békességet kell teremtenie másokkal is! A felfelé irányulónak oldalirányúvá kell válnia.

Newman és Nida nagyszerű hozzáfűzése a békességgel kapcsolatban a következő könyvben található: *A Translator's Handbook on Paul's Letters to the Romans* (A fordító kézikönyve Pál a Rómaiakhoz írt leveléről), 92. oldal.

„Mind az ÓSZ-ben, mind az ÚSZ-ben a békesség kifejezésnek széleskörű jelentése létezett. Alapvetően leírja az illető életének teljes körű jólétét; sőt a zsidók között még az üdvözlet egy formájává is vált. Ennek a kifejezésnek annyira mély jelentése volt, hogy a zsidók arra is használhatták, hogy leírják vele a Messiási megváltást. Emiatt a tény miatt van, amikor majdnem szinonimájaként használják az „Istennel jó kapcsolatban lenni” kifejezéssel. Itt úgy jelenik meg ez a kifejezés, hogy egy harmonikus kapcsolatra használják, ami ember és Isten között lett felépítve, s ami azon alapszik, hogy Isten az embert rendezett kapcsolatba hozta önmagával”.

- **„Istennel, a mi Urunk Jézus Krisztus által”** Jézus a közvetítő, aki Istennel való békességet hoz. Jézus az egyetlen út az Istennel való békességre (vö. János 10:7-8; 14: 6; ApCsel 4:12; I. Tim. 2:5). A Jézus Krisztusra vonatkozó címekben található kifejezésekért lásd az 1:4 jegyzetét.

5:2 „kaptuk hitben a szabad utat” Ez BEFEJEZETT AKTÍV KIJELENTÉS; ez egy múltbeli cselekményről beszél, ami beteljesült, és most a létezés egy állapotát eredményezi. Angolul azt a kifejezést használja itt, hogy „bevezet”, ami szó szerint azt jelentette, hogy „bejárás”, vagy „bebocsátás” (*prosagōge*), vö. Ef. 2:18; 3:12). Metaforikusan arra kezdték el használni, hogy (1)

valakit bemutatnak személyesen egy királyi személynek, vagy (2) biztonságosan a kikötőbe juttattak.

Ebben a kifejezésben van egy görög kézírati változat. Némely régi kézirat hozzáadta azt a kifejezést, hogy „hit által” (vö. κ^* , C, mint ahogy némely régi latin kézirat, Vulgáta, szíriai kézirat, és kopt változat). Más kéziratok hozzáadnak egy ELÖLJÁRÓSZÓT a „hit által” kifejezéshez (vö. κ , A, és pár Vulgáta változat is). Mindazonáltal az unciális kéziratok, a B, D, F és G egy az egyben elhagyja ezt. Úgy tűnik, hogy az írástudók egyszerűen kitöltötték az 5:1 és a 4:16 (kétszer is), 19, és 20 között húzódo párhuzamot. A „hit által” Pál visszatérő témája!

- **„ahhoz a kegyelemhez”** Ez a kifejezés (*charis*) Isten meg nem érdemelt, feltétel nélküli, ki nem érdemelhető szeretetét jelentette (vö. Ef. 2:4-9). Ezt világosan lehet látni Krisztus halálában, ami a bűnös emberekért történt (vö. 8. vers).
- **„amelyben vagyunk”** Ez egy újabb BEFEJEZETT AKTÍV KIJELENTÉS; szó szerint „amelyben vagyunk, és folyamatosan lenni fogunk”. Ez a hívők Krisztusban lévő teológiai helyzetét tükrözi vissza, és azon odaszántságukat, hogy megmaradjanak a hitben, amit Isten szuverenitásának paradoxonjával (vö. I. Kor. 15:1) és az emberi szabad akarattal ötvöz (vö. Ef. 6:11,13,14).

KÜLÖNLEGES TÉMA: MEGÁLLNI (*HISTĒMI*)

Ezt az általános kifejezést számos teológiai értelemben használták az Újszövetségben.

1. megalapítani, létrehozni
 - a. az ÓSZ-i törvényt, Róma 3:31
 - b. az illető saját igazságát, Róma 10:3
 - c. az új szövetséget, Zsid. 10:9
 - d. egy vádat, II. Kor. 13:1
 - e. Isten igazságát, II. Tim. 2:19
2. szellemileg ellenállni
 - a. az ördögnek, Ef. 6:11
 - b. az ítélet napjának, Jel. 6:17
3. ellenállni azáltal, hogy megállja a helyét
 - a. katonai metafora, Ef. 6:14
 - b. civil metafora, Róma 14:4
4. az igazságban való helyzet, János 8:44
5. a kegyelemben való helyzet
 - a. Róma 5:2
 - b. I. Kor. 15:1
 - c. I. Péter 5:12
6. a hitben való helyzet
 - a. Róma 11:20
 - b. I. Kor. 7:37
 - c. I. Kor. 15:1

d. II. Kor. 1:24

7. az arroganciában való helyzet, I. Kor. 10:12

Ez a kifejezés kijelenti a szuverén Isten szövetséges kegyelmét és irgalmát, illetve azt a tényt, hogy a hívőknek reagálniuk kell erre, és hit által ragaszkodniuk kell ehhez! Mind a kettő bibliai igazság. Együtt kell őket megtartani!

- **„dicsekszünk”** Ezt a nyelvtani formát úgy is lehet értelmezni, hogy (1) JELENIDEJŰ KÖZÉPIGEI KIJELENTÉS, „dicsekszünk”, vagy (2) JELENIDEJŰ KÖZÉPIGEI KÖTŐMÓD, „dicsekedjünk”. A tudósokat megosztják ezek a lehetőségek. Ha valaki az 1. vers „van” szavát KIJELENTÉSnek veszi, akkor a fordításnak következetesnek kell lennie a 3. versig.
Ennek a szónak, amit az angol fordítás használ, „örül, örvendez” a szótöve a „dicsekvés” (NRSV, JB). Lásd a Különleges témát a 2:17-ben. A hívők nem magukkal dicsekszenek (vö. 3:27), hanem azzal, amit az Úr tett értük (vö. Jer. 9:22-23 [Károli: 9:23-24]). Ugyanezt a görög szótövet ismétli meg a 3. és a 11. vers.
- **„a reménységgel”** Pál gyakran használta ezt a kifejezést számos különböző, de egymáshoz kapcsoló értelemben. Lásd a 4:18 jegyzetét. Gyakran a hívő hitének beteljesülésével asszociálta. A következő módokon lehet kifejezni: dicsőség, örök élet, végső üdvösség, második eljövétel, stb. A beteljesülés bizonyos, de az idő eleme jövőbeli és ismeretlen. Gyakran asszociálták a „hittel” és a „szeretettel” (vö. I. Kor. 13:13; Gal. 5:5-6; Ef. 4:2-5; I. Thessz. 1:3; 5:8). Itt egy lista a teljesség igénye nélkül arról, ahogyan Pál ezt a kifejezést használta.
 1. A második eljövétel, Gal. 5:5; Ef. 1:18; Titusz 2:13
 2. Jézus a mi reménységünk, I. Tim. 1:1
 3. A hívőt Isten előtt bemutatja, Kol. 1:22-23; I. Thessz. 2:19
 4. A mennyben lévő reménységünk, Kol. 1:5
 5. A végső üdvösség, I. Thessz. 4:13
 6. Isten dicsősége, Róma 5:2; II. Kor. 3:12; Kol. 1:27
 7. Az üdvösség bizonyossága, I. Thessz. 5:8-9
 8. Örök élet, Titusz 1:2; 3:7
 9. A keresztény érettség eredménye, Róma 5:2-5
 10. A teljes teremtés megváltása, Róma 8:20-22
 11. Isten egy titulusa, Róma 15:13
 12. Az örökbefogadás beteljesedése, Róma 8:23-25
 13. Az ÓSZ az ÚSZ-i hívők útmutatása, Róma 15:4
- **„Isten dicsőségében”** Ez a kifejezés egy ÓSZ-i idióma Isten személyes jelenlétére. Ez a hívő Isten előtti állapotára utalt abban a hit-igazságban, amit Jézus biztosított a Feltámadás Napján (vö. II. Kor. 5:21). Ezt gyakran nevezik a teológiai kifejezéssel „megdicsőülésnek” (vö. 9-10-es vers; 8:30). A hívők osztozni fognak a Jézushoz való hasonlatosságban (vö. I. János 3:2; II. Péter 1:4). Lásd Különleges téma: Dicsőség a 3:23-ban.

5:3

NASB „de nem csak ezzel, hanem”

NKJV „de nem csak *azzal*, hanem”

NRSV „de nem csak azzal, hanem”

TEV - kihagyva –

NJB „nem csak az”

Pál számos alkalommal használja a kifejezések ezen kombinációját (vö. 5:3,11; 8:23; 9:10; és II. Kor. 8:19).

•

NASB „hanem a megpróbáltatásokkal is dicsekszünk”

NKJV „dicsőségünk van a megpróbáltatásokban is”

NRSV „a szenvedéseinkben is dicsekszünk”

TEV „a problémáinkban is dicsekszünk”

NJB „dicsekedjünk hát a nehézségeinkben is”

Ha a világ gyűlölte Jézust, akkor az Ő követőit is gyűlölni fogja (vö. Máté 10:22; 24:9; János 15:18-21). Emberileg szólva Jézust azok a dolgok tették érettebbé, amiket elszenvedett (vö. Zsid. 5:8). A szenvedés igazságot eredményez, ami Isten terve minden hívő számára (vö. 8:17-19; ApCsel 14:22; Jakab 1:2-4; I. Péter 4:12-19).

- **„mivel tudjuk”** Ez egy BEFEJEZETT MELLÉKNÉVI IGENÉV formája az "oida" szónak. A formája BEFEJEZETT, de JELENIDEJŰ formaként funkcionál. Az, ahogyan a hívők megértik az evangélium igazságait, ahogyan a szenvedéshez állnak, segít nekik abban, hogy az étellel olyan örömmel és bizonyossággal nézhessenek szembe, ami nem függ a körülményektől, még az üldöztetések között sem (vö. Fil. 4:4; I. Thessz. 5:16,18).
- **„megpróbáltatás”** Lásd a következő Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: MEGPRÓBÁLTATÁS

Meg kell különböztetnünk teológiailag azt, ahogyan Pál és ahogyan János használja ezt a kifejezést (*thlipsis*):

- I. Pál használata (ami visszatükrözi azt, ahogyan Jézus használta)
 - A. problémák, szenvedések, a gonoszt magában foglalja a bukott világ
 1. Máté 13:21
 2. Róma 5:3
 3. I. Kor. 7:28
 4. II. Kor. 7:4
 5. Ef. 3:13
 - B. problémák, szenvedések, a hitetlenek által okozott gonoszság
 1. Róma 5:3; 8:35; 12:12
 2. II. Kor. 1:4,8; 6:4; 7:4; 8:2,13
 3. Ef. 3:13
 4. Fil. 4:14
 5. I. Thessz. 1:6
 6. II. Thessz. 1:4
 - C. problémák, szenvedések, a végidők gonoszsága

1. Máté 24:21,29
2. Márk 13:19-24
3. II. Thessz. 1:6-9

II. János használata

- A. János jól meghatározhatóan különbséget tett a *thlipsis* és az *orgē* vagy *thumos* (harag) között a Jelenések könyvében. A *thlipsis* az, amit a nem hívők tesznek a hívőkkel, és az *orgē* az, amit Isten tesz a nem hívőkkel.
 1. *thlipsis* – Jel. 1:9; 2:9-10,22; 7:14
 2. *orgē* – Jel. 6:16-17; 11:18; 16:19; 19:5
 3. *thumos* – Jel. 12:12; 14:8,10,19; 15:2,7; 16:1; 18:3
- B. János az evangéliumában is használta ezt a kifejezést, hogy azokat a problémákat tükrözze vissza, amikkel a hívők szemben találják magukat minden korszakban – János 16:33.

5:3,4 „állhatatosság” Ez a kifejezés egy „önkéntes”, „aktív”, „rendíthetetlen”, „kitartás”. Egy olyan kifejezés volt ez, ami mind az emberekkel való türelemhez, mind pedig a körülményekben való türelemhez kapcsolódott. Lásd a Különleges témát a 8:25-ben.

5:4

NASB „kipróbált jellem”

NKJV, NRSV „jellem”

TEV „Isten jóváhagyása”

NJB „megpróbált jellem”

Az LXX-ben az I. Mózes 23:16-ban, az I. Kir. 10:18-ban és az I. Krón. 28:18-ban ezt a kifejezést arra használták, amikor a fémeket tesztelték azok tisztasága és valódisága miatt (vö. II. Kor. 2:9; 8:2; 9:13; 13:3; Fil. 2:22; II. Tim. 2:15; Jak. 1:12). Isten tesztjei mindig a megerősítést szolgálják (vö. Zsid. 12:10-11)! Lásd Különleges téma: Kísértés/Próba a 2:18-ban.

5:5 „mert a szívünkbe áradt az Isten szeretete” Ez egy BEFEJEZETT SZENVEDŐ KIJELENTÉS; szó szerint így lenne: „Isten szeretete kiáradt, és folyamatosan árad”. Ezt az IGÉT gyakran használták a Szentlélekre (vö. ApCsel 2:17,18,33; 10:45 és Titusz 3:6), ami lehetséges, hogy a Jóel 3:1-2-t [Károli: 2:28-29-et] tükrözi vissza.

A BIRTOKOS ESETŰ SZERKEZET, „Isten szeretete”, nyelvtanilag utalhat (1) Isten iránt való szeretetünkre; vagy (2) Isten irántunk való szeretetére (vö. II. Kor. 5:14). A szövegösszefüggés miatt a második az egyetlen lehetőség.

- **„a nekünk adatott Szentlélek által”** Egy egy AORISZTOSZI SZENVEDŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV. A SZENVEDŐ SZERKEZETET gyakran arra használják, hogy kifejezzék, hogy Isten az okozó. Ez arra utal, hogy a keresztényeknek nem kell több a Szentlélekből. Vagy bennük lakozik a Szentlélek, vagy nem keresztények (vö. 8:9). A Szentlélek elküldése az új korszak jele volt (vö. Jóel 3:1-2 [Károli: 2:28-29]), és az új szövetségé (vö. Jer. 31:31-34; Ezék. 36:22-32).
- Figyeld meg a Szentháromság mindhárom személyének jelenlétét ebben a bekezdésben.
 1. Isten, 1,2,5,8,10-es versek
 2. Jézus, 1,6,8,9,10-es versek

3. a Szentlélek, 5-ös vers

Lásd Különleges téma: A Szentháromság a 8:11-nél.

SZÖVEG: 5:6-11

⁶Mert amikor még erőtlenekek voltunk, a rendelt időben halt meg Krisztus értünk, istentelenekért. ⁷Hiszen még az igazért is aligha halna meg valaki, bár a jóért talán még vállalja valaki a halált. ⁸Isten azonban abban mutatta meg rajtunk a szeretetét, hogy Krisztus már akkor meghalt értünk, amikor bűnösök voltunk. ⁹Ha tehát már most megigazított minket az ő vére által, még inkább meg fog menteni minket a haragtól. ¹⁰Mert ha akkor, mikor ellenségei voltunk, megbékéltetett minket az Isten önmagával Fia halála által, akkor miután megbékéltettünk, még inkább üdvözíteni fog élete által. ¹¹Sőt ezenkívül még dicsekszünk is az Istennel a mi Urunk Jézus Krisztus által, aki által részesültünk a megbékélés ajándékában.

5:6

NASB „mert amikor még erőtlenekek voltunk”

NKJV „mert amikor még nem volt erőnk”

NRSV „mert amikor még gyengék voltunk”

TEV „mert amikor még tehetetlenek voltunk”

NJB „amikor még tehetetlenek voltunk”

Ez az IGE egy JELENIDEJŰ MELLÉKNÉVI IGENÉV. Ez az emberiség bukott ádámí természetére utalt. Az emberek tehetetlenek a bűnnel szemben. Az a személyes névmás, hogy „mi” megmagyarázza és párhuzamban áll a 6b vers „istentelen” FŐNEVÉVEL, a 8-as vers „bűnösök” FŐNEVÉVEL és a 10-es vers „ellenségei” FŐNEVÉVEL. A 6-os és 8-as versek teológiai és szerkezetileg párhuzamosak.

•

NASB, NRSV „a rendelt időben”

NKJV „a kellő időben”

TEV „abban az időben, amelyet Isten kiválasztott”

JB „az Átala elrendelt időben”

Ez utalhat (1) a római békére, ami lehetővé tette a szabad utazást; (2) a görög nyelvre, ami lehetővé tette a kultúrák közti kommunikációt; és arra, hogy (3) a görög és római istenekről való lemondás egy vágyakozó, szellemileg éhes világot eredményezett (vö. Márk 1:15; Gal. 4:4; Ef. 1:10; Titusz 1:3). Teológiai a testet öltés egy eltervezett, isteni esemény volt (vö. Lukács 22:22; ApCsel 2:23; 3:18; 4:28; Ef. 1:11).

5:6,8,10 „halt meg ... istentelenekért” Ez egy AORISZTOSZI AKTÍV KIJELENTÉS. Ez Jézus életét és halálát egy egyesített eseményként szemléli. „Jézus olyan tartozást egyenlített ki, amivel nem is tartozott, és mi olyan tartozással vagyunk adósok, amit nem tudnánk kifizetni” (vö. Gal. 3:13; I. János 4:10).

Krisztus halála egy visszatérő téma volt Pál írásaiban. Számos eltérő kifejezést használt, hogy Jézus helyettesítő halálára utaljon:

1. „vér” (vö. 3:25; 5:9; I. Kor. 11:25,27; Ef. 1:7; 2:13; Kol. 1:20)

2. „önmagát adta” (vö. Ef. 5:2,25)
3. „halálra adatott” (vö. Róma 4:25; 8:32)
4. „áldozat” (vö. I. Kor. 5:7)
5. „meghalt” (vö. Róma 5:6; 8:34; 14:9,15; I. Kor. 8:11; 15:3; II. Kor. 5:14 [Károli: 5:15]; Gal. 2:21; I. Thessz. 4:14; 5:10)
6. „kereszt” (vö. I. Kor. 1:17-18; Gal. 5:11; 6:12-14; Ef. 2:16; Fil. 2:8; Kol. 1:20; 2:14)
7. „megfeszítés” (vö. I. Kor. 1:23; 2:2; II. Kor. 13:4; Gal. 3:1)

A *huper* ELÖLJÁRÓSZÓ a szöveggörnyezetben azt jelenti, hogy

1. képviselés, „a mi nevünkben”
2. vagy helyettesítés, „helyettünk”?

Általában a *huper* alapvető jelentése a BIRTOKOS ESETTEL az, hogy „a mi nevünkben” (Louw és Nida). Némi előnyt fejez ki, amit az emberek megkaptak (*The New International Dictionary of the New Testament Theology* [Az újszövetségi teológia új nemzetközi szótára], 3. kötet, 1196. oldala). Mindazonáltal a *huper* kifejezésnek van egy bizonyos *anti* értelme is, ami azt jelöli, hogy „helyett”, így teológiailag a más helyett elvégzett, helyettesítő áldozatra utal (vö. Márk 10:45; János 11:50; 18:14; II. Kor. 5:14 [Károli: 5:15]; I. Tim. 2:6). M. J. Harris (NIDOTTE, 3. kötet 1197. oldal) azt mondja, hogy "de miért nem mondja Pál sohasem azt, hogy Krisztus meghalt *anti hēmōn* (I. Tim. 2:6 a legközelebbi utalás erre – *antiluron huper pantōn*)? Valószínűleg azért, mert a *huper* előljárószó, nem úgy mint az *anti*, szimultán módon mind a képviselést, mind a helyettesítést kifejezheti".

M. R. Vincent, *Word Studies* (Szótanulmányok), 2. kötete ezt mondja:

„Nagy a vita akörül, hogy a *huper*, valaki nevében, egyenlő-e az *anti*, valaki helyett kifejezéssel. A klasszikus írók sok olyan példát szolgáltatnak, ahol úgy tűnik, hogy a jelentések egymással felcserélhetőek. Ennek a résznek a jelentése azonban annyira bizonytalan, hogy nem tudjuk bizonyítékként megfelelően idézni. Az előljárószónak helyi jelentése van, a halottakon *túl*. Ezek közül az igerészek közül egyiket sem lehet perdöntőként használni. A legtöbb, amit mondhatunk az az, hogy a *huper* az *anti* határeset. A tanok területén a *helyett* kifejezést propagálják. Az igerészek nagy részében nyilvánvalóan az az értelme, hogy *valaki kedvéért, valaki nevében*. A valódi magyarázat úgy tűnik az, hogy az igerészekben, s leginkább a kérdésekben, konkrétan azokban, amik Krisztus halálához kapcsolódik, mint itt is, és a Gal. 3:13-ban, a Róma 14:15-ben és az I. Péter 3:18-ban a *huper* az inkább határozatlan és az általános tételt jellemzi – Krisztus meghalt értünk – a nevében kifejezés jellemző értelmét meghatározatlanul hagyva, hogy más igerészek állapítsák meg jelentését. Bele lehetne foglalni a *helyette* jelentését is, de csak következtetésként”. (692.o.)

5:7 Ez a vers az emberi szeretetet mutatja meg, míg a 8. vers Isten szeretetét!

•

NASB, NKJV,

TEV „az igaz emberért”

NRSV „az igaz személyért”

JB „a jó emberért”

Ezt a kifejezést ugyanabban az értelemben használták, mint ahogy Nőé és Jób is igaz, feddhetetlen ember volt. Napjaik vallási követelményeit követték. Ez nem a büntelenségre utal. Lásd a Különleges témát az 1:17-ben.

5:8 „Isten azonban abban mutatta meg ... szeretetét” Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV KIJELENTÉS (vö. 3:5). Az Atya elküldte a Fiút (vö. 8:3,32; II. Kor. 5:19). Isten szeretete nem szentimentális, hanem cselekedet orientált (vö. János 3:16; I. János 4:10) és állandó.

5:9 „még inkább” Ez egyike volt Pál kedvenc kifejezéseinek (vö. 10,15,17). Ha Isten annyira szerette a hívőket már akkor is, amikor még bűnösök voltak, mennyivel inkább szereti őket most, amikor már a gyermekei (vö. 5:10; 8:22).

- **„már most megigazított”** Ez egy AORISZTOSZI SZENVEDŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV, ami a megigazítást egy már befejezett, Isten által véghezvitt cselekedetként hangsúlyozta ki. Pál az 1. vers igazságát ismétli meg. Továbbá figyelj meg a „megigazít” (9, vers) és a „megbékít” (10-11-es versek) közötti párhuzamot.
- **„az Ő vére által”** Ez Krisztus áldozati halálára való utalás volt (vö. 3:5; Márk 10:45; II. Kor. 5:21). Az áldozatnak ez a fogalma, hogy az ártatlan életét adja a bűnös életért egészen a III. Mózes 1-7-ig nyúlik vissza, sőt talán egészen a II. Mózes 12-ig (a páska bárány), és teológiailag Jézusra alkalmazta az Ézs. 53:4-6. A Zsidókhoz írt levélben krisztológiai értelemben fejtették ki. Valójában a Zsidókhoz írt levél összehasonlítja az Ő és az Újszövetséget számos pont alapján.
- **„meg fog menteni minket”** Ez egy JÖVŐIDEJŰ SZENVEDŐ KIJELENTÉS (vö. 10. vers). Ez a végső üdvösségünkre utalt, amit „megdicsőítésnek” hívunk (vö. 2. vers; 8:30; I. János 3:2).

Az ÚSZ minden IGEidőben leírja az üdvösséget:

1. egy befejezett cselekedet (AORISZTOSZI), ApCsel 15:11; Róma 8:24; II. Tim. 1:9; Titusz 3:5
2. egy múltbeli cselekedet, aminek következménye van a jelenben (BEFEJEZETT), Ef. 2:5,8
3. egy progresszív folyamat (JELENIDEJŰ), I. Kor. 1:18; 15:2; II. Kor. 2:15; I. Thessz. 4:14; I. Pét. 3:21
4. jövőbeli beteljesülés (JÖVŐIDŐ), Róma 5:9,10; 10:9.

Lásd a Különleges témát a 10:13-ban. Az üdvösség egy kezdeti döntéssel indul, de egy kapcsolattá fejlődik tovább, ami egy napon be fog teljesedni. Ezt a fogalmat gyakran a három teológiai kifejezéssel írják le: megigazulás, ami azt jelenti, hogy „megment a bűn büntetésétől”; megszentelődés, ami azt jelenti, hogy „megment a bűn hatalmától”; és megdicsőítés, ami azt jelenti, hogy „megment a bűn jelenlététől”.

Érdeemes megjegyezni, hogy a megigazítás és a megszentelődés egyaránt Isten kegyelmes cselekedete, amit a hívőnek a Krisztusba vetett hite által ad. Bár az ÚSZ úgy beszél a megszentelődésről, mint a Krisztushoz való hasonlatosság éppen zajló folyamatáról. Éppen ezért a teológusok „helyzeti megszentelődésről” és „progresszív megszentelődésről” beszélnek. Ez az ingyen üdvösség misztériuma, ami az istenfélő élethez kötődik.

- **„a haragtól”** Ez egy eszkatologikus szövegekörnyezet. A Biblia beszél Isten hatalmas, meg nem érdemelt, ki nem érdemelhető szeretetéről, de Isten megállapodott ellenvéleményéről is a bűnnel és a lázadással kapcsolatban. Isten gondoskodott az üdvösség és a megbocsátás módjáról Krisztus által, de azok, akik elutasítják Őt harag alatt vannak (vö. 1:18-3:20). Ez

egy antropomorf kifejezés, de a valóságot fejezi ki. Borzalmas dolog egy mérges Isten kezébe esni (Zsid. 10:31).

5:10 „ha” Ez egy ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami az író szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. Az emberiség, Isten végső teremtése ellenséggé vált! Az embernek (vö. I. Mózes 3:5) és a Sátánnak (vö. Ézs. 14:14; Ezék. 28:2,12-17) ugyanaz volt a problémája, a függetlenségre való vágy, az irányításra való vágy, és az arra való vágy, hogy istenné legyen.

- **„megbékített minket az Isten önmagával...miután megbékéltetettünk”** Mind a kettő AORISZTOSZI SZENVEDŐ KIJELENTÉS, és egy AORISZTOSZI SZENVEDŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV. Az az IGE, hogy „megbékít” eredetileg azt jelentette, hogy „cserélni”. Isten lecserélte a bűneinket Jézus igazságára (vö. Ézs. 53:4-6). A békesség helyre lett állítva (vö. 1. vers)!
- **„Fia halála által”** A megbocsátás evangéliuma a következőkben gyökerezik: (1) Isten szeretetében; (2) Krisztus munkájában; (3) a Lélek csábításában; és (4) az illető hitbeli/megtérő válaszában. Nincs más módja annak, hogy igazak legyünk Isten előtt (vö. János 14:6). Az üdvbizonyosság a Három-egy Isten jellemén alapszik, nem pedig az emberi teljesítményen! A paradoxon az, hogy az emberi teljesítmény a megtérés után az ingyen üdvösség bizonyítéka (vö. Jakab és I. János).
- **„üdvözíteni fog”** Az ÚSZ az üdvösségről múlt időben, jelenidőben és múltidőben is beszél. Itt a jövőidő a végső, teljes üdvösségünkről beszél a második eljövethetnél. Lásd a 9. vers jegyzetét, és a 10:13-ban a Különleges témát.
- **„élete által”** Ez a görög kifejezés az életre használva a *zoa*. Ez a kifejezés János írásaiban mindig a feltámadt életre, az örök életre vagy a királyságban való életre utalt. Pál is ebben a teológiai értelemben használta. Ennek a szöveggörnyezetnek a lényege az, hogy mivel Isten olyan magas árat fizetett az emberek bűnbocsánatáért, akkor bizonyosan folytatni fogja annak beteljesítését is.

Az „élet” utalhat a következőkre (1) Jézus feltámadására (vö. 8:34; I. Kor. 15); (2) Jézus közbenjáró munkájára (vö. 8:34; Zsid. 7:25; I. János 2:1); vagy (3) arra, hogy a Lélek Krisztust kiformalja bennünk (vö. Róma 8:29; Gal. 4:19). Pál megerősítette, hogy Jézus földi élete és halála, ugyanúgy, ahogy a felmagasztalt élete is a mi kibékeltetésünk alapja.

5:11 „Sőt ezen kívül még” Lásd a 3. vers jegyzetét.

- **„dicsekszünk azzal is”** Lásd az 5:2 jegyzetét. Ez a harmadik használata a „dicsekszünk” szónak ebben a szöveggörnyezetben.
 1. dicsekszünk azzal a reménységgel, 2. vers
 2. dicsekszünk a megpróbáltatásokkal is, 3. vers
 3. dicsekszünk a megbékélés ajándékában, 11. vers

A negatív dicsekedést lásd a 2:17-ben és a 23-ban!

- **„részesültünk a megbékélés ajándékában”** Ez egy AORISZTOSZI AKTÍV KIJELENTÉS, egy befejezett cselekedet. A hívők megbékéltetését a következő versekben is láthatjuk 10. vers; II. Kor. 5:18-21; Ef. 2:16-22; Kol. 1:19-23. Ebben a szöveggörnyezetben a „megbékélés” a „megigazulás” teológiai szinonimája.

SZÖVEG: 5:12-14

¹²Ahogy tehát egy ember által jött a bűn a világba, és a bűn által a halál, úgy minden emberre áterjedt a halál azáltal, hogy mindenki vétkezett. ¹³Mert a törvény is volt bűn a világban, bár a bűn nem róható fel, ha nincs törvény. ¹⁴Mégis úrrá lett a halál Ádámától Mózesig azokon is, akik nem Ádám vétkéhez hasonlóan estek bűnbe. Ő pedig előképe az eljövendőnek.

5:12 „tehát” A Római levélben van egy pár stratégiaileg elhelyezett „tehát” kifejezés (vö. 5:1; 8:1; 12:1). Az értelmező kérdés az, hogy mihez kötődik. Lehet egy mód arra is, hogy Pál egész érvelésére utaljon. Ez minden bizonnyal az I. Mózesre, és így valószínűleg a Róma 1:18-32-re is utal.

- **„ahogy ... egy ember által jött a bűn a világba”** A 12. versben mind a három ige AORISZTOSZI IGEIDŐBEN van. Ádám bukása halált hozott (vö. I. Kor. 15:22). A Biblia nem foglalkozik túl sokat a bűn eredetével. A bűn az angyali körökben is jelen volt (vö. I. Mózes 3 és Jel. 12:7-9). A hogyan és a mikor bizonytalan (vö. Ézs. 14:12-27; Ezék. 28:12-19; Jób 4:18; Máté 25:41; Lukács 10:18; János 12:31; Jel. 12:7-9).

Ádám bűnének két aspektusa is volt (1) egy bizonyos parancsnak való engedetlenség (vö. I. Mózes 2:16-17), és (2) önközpontú büszkeség (vö. I. Mózes 3:5-6). Ez folytatja az I. Mózes 3-ra való utalást, ami a Róma 1:18-32-ben kezdődött.

A bűnnek ez a teológiája az, ami világosan elválasztja Pált a rabbinikus gondolkodástól. A rabbi nem fordítottak túl nagy figyelmet az I. Mózes 3-ra; ehelyett inkább azt bizonygatták, hogy két „szándék” (*yetzer*) van minden emberben. Az volt a híres rabbinikus mondásuk, hogy "minden ember szívében van egy fekete és egy fehér kutya. Az nő nagyobbra, amelyiket többet eteted". Pál a bűnt egy nagyon fontos korlátként látta, ami a szent Isten és az Ő teremtése között volt. Pál nem volt rendszerezett teológus (vö. James Steward: *A Man in Christ* [Egy férfi Krisztusban]). Számos eredetét nevezte meg a bűnnek (1) Ádám bukása, (2) sátáni kísértés, és (3) folyamatos emberi lázadás.

Az Ádám és a Jézus közti teológiai kontrasztokban és párhuzamokban két lehetséges értelmezés van jelen.

1. Ádám egy valódi történelmi személy volt.
2. Jézus valódi emberi lény volt.

Mindkét igazság a Bibliát erősíti meg a hamis tanításokkal szemben. Figyeld meg az „egy ember” vagy „az egy” kifejezések ismétlődő használatát. Ebben a szöveggörnyezetben tizenegyszer használja, hogy Ádámra és Jézusra utaljon.

- **„a bűn által a halál”** A Biblia a halálnak 3 fázisát mutatja be: (1) szellemi halál (vö. I. Mózes 2:17; 3:1-7; Ef. 2:1); (2) fizikai halál (vö. I. Mózes 5); és (3) örök halál (vö. Jel. 2:11; 20:6,14; 21:8). Az, amelyikről ebben a szakaszban beszél, Ádám szellemi halála (vö. I. Mózes 3:14-19) aminek az emberiség fizikai halála lett a következménye (vö. I. Mózes 5).
- **„minden emberre áterjedt a halál”** Ennek az ígerésnek a legfőbb mondanivalója a bűn és a halál egyetemessége (vö. 16-19-es versek; I. Kor. 15:22; Gal. 1:10).
- **„azáltal, hogy mindenki vétkezett”** Ádámiban minden ember közösségleg vétkezik (t.i. örökölt bűnös állapot és bűnös hajlam). Emiatt minden ember úgy dönt, hogy személyesen és ismétlődően vétkezik. A Biblia világosan kijelenti, hogy minden ember bűnös közösségleg és személyes síkon is (vö. I. Kir. 8:46; II. Krón. 6:36; Zsolt. 14:1-2; 130:3;

143:2; Péld. 20:9; Préd. 7:20; Ézs. 9:17; 53:6; Róma 3:9-18,23; 5:18; 11:32; Gal. 3:22; I. János 1:8-10).

Mégis el kell, hogy mondjuk, hogy a szövegkörnyezet hangsúlya az (vö. 15-19-es versek), hogy egyetlen cselekedet okozta a halált (Ádám), és egyetlen cselekedet következménye az élet (Jézus). Mégis Isten úgy alakította az emberiséggel való kapcsolatát, hogy az emberi válasz egy kiemelkedő része az „elveszettségnek” és a „megigazulásnak”. Az emberek akaratlagosan is szerepet játszanak jövőbeli végzetükben! Folyamatosan a bűnt választják, vagy Krisztus mellett döntenek. Nem lehetnek erre a két döntésre hatással, de akaratlagosan kimutathatják, hogy melyikhez tartoznak!

Az angol fordításban az „azáltal” szó helyett a „mert”, „mivel” szó szerepel, ami elég elterjedt, de jelentését gyakran vitatják. Pál az *eph' hō* -t használja a II. Kor. 5:4-ben, a Fil. 3:12-ben és a 4:10-ben, „mert” értelemben. Tehát minden egyes ember úgy dönt, hogy személyesen részt vesz a vétkezésben és az Isten ellen való lázadásban. Némelyek azáltal, hogy elutasítják a különleges kijelentést, de mindenki vétkes abban, hogy elutasítja a természeti kijelentést (vö. 1:18-3:20).

5:13-14 Ugyanezt az igazságot tanította a Róma 4:15 és az ApCsel 17:30 is. Isten igazságos. Az emberek csak azért vonhatók felelősségre, ami el is érhető a számukra. Ez a vers kizárólag a különleges kijelentésről beszél (ÓSZ, Jézus, ÚSZ), s nem a természeti kijelentésről (Zsolt. 19; Róma 1:18-23; 2:11-16).

Figyeld meg, hogy az NKJV úgy látja ezt az összehasonlítást a 12. versben, mint ami el van választva egy hosszú zárójellel (vö. 13-17-es versek) annak összegzésétől a 18-21-es versben.

5:14

NASB, NKJV,

JB „úrrá lett a halál”

NRSV „a halál uralmat gyakorolt”

TEV „a halál uralkodott”

A halál úgy uralkodott, mint egy Király (vö. 17. és 21. vers). A halál és a bűn zsarnokként történő megszemélyesítése látszik ebben az egész fejezetben és a 6. fejezetben. A halál egyetemes megtapasztalása megerősíti az emberiség egyetemes bűnét. A 17. és 21. versben a kegyelmet megszemélyesíti. A kegyelem uralkodik! Az embereknek van választási lehetőségük (a két ÓSZ mód): halál vagy élet. Ki uralkodik az életedben?

- „azokra is, akik nem Ádám vétkéhez hasonlóan estek bűnbe” Ádám megszegte Isten kijelentett parancsát, még Éva sem vétkezett ugyanolyan módon, mint Ádám. Éva Ádámtól hallott a fáról, nem pedig közvetlenül Istentől. Az emberek Ádámtól Mózesig Ádám lázadásának hatása alatt voltak! Nem szegték meg Isten egyetlen különleges parancsát sem, de az 1:18-32, ami minden bizonytal részé ennek a teológiai szövegkörnyezetnek, kifejezi azt az igazságot, hogy megsértették azt az ismeretet, amivel a teremtségből rendelkezettek, így felelősek az Isten elleni lázadásért/bűnért. Ádám bűnös hajlama átterjedt a többi gyermekére is.

•

NASB, NKJV,

NRSV „Ő pedig az előképe az eljövendőknak”

TEV „Ádám képe volt annak, aki eljövendő”

JB „Ádám megtestesítette az Eljövendőt”

Ez elég konkrét módon fejezi ki az Ádám-Krisztus tipológiát (vö. I. Kor. 15:21-22,45-49; Fil. 2:6-8). Mind a kettőjüket úgy látják, mint aki első egy sorozatban, egy faj eredete (vö. I. Kor. 15:45-49). Ádám az egyetlen személy az ÓSZ-ből akit kifejezetten „típusnak” mond az ÚSZ. Lásd Különleges téma: Forma (példa) (*Tupos*) a 6:17-ben.

SZÖVEG: 5:15-17

¹⁵De nem igaz az, hogy amilyen a vétkek, olyan a kegyelmi ajándék is. Mert ha annak az egynek a vétké miatt sokan haltak meg, az Isten kegyelme és ajándéka még bőségesebben kiáradt az egy ember, a Jézus Krisztus kegyelme által sokakra. ¹⁶És az sem igaz, hogy a kegyelmi ajándék ugyanolyan, mint az első ember bűnbeesése. Az ítélet ugyan egyetlen eset folytán vitt a kárhozatba, a kegyelmi ajándék viszont sokak elbukásából vitt megigazulásra. ¹⁷Ha pedig az egynek elbukása miatt lett úrrá a halál egyetlen ember által, akkor azok, akik bőségesen kapják a kegyelem és az igazság ajándékát, még inkább uralkodni fognak az életben az egy Jézus Krisztus által.

5:15-19 Ez egy hosszan tartó érvelés, ami párhuzamos kifejezéseket használ. Az NASB, NRSV és TEV angol fordítások a bekezdést a 18. versnél osztják fel. Mindazonáltal az UBS⁴, NKJV és JB egy egységként fordítja ezt. Ne feledd, hogy az eredeti szerző szándékának értelmezéséhez a kulcs az, amikor egy fő igazságot veszünk bekezdéseként. Figyeld meg, hogy a 15-19-es versekben szereplő „sokak” kifejezés szinonimája a 12 és 18-as versben „mindenki” szónak. Ez igaz az Ézs. 53:11-12-ra is és a 6. versre. Egy teológiai megkülönböztetést sem lenne szabad levonni (Kálvin: kiválasztottak szemben a ki nem választottakkal) ezekre a kifejezésekre alapozva!

5:15 „kegyelmi ajándék” Ebben a szöveggörnyezetben két különböző görög kifejezést használ az „ajándék”-ra – *charisma*, 15,16-os versek (6:23) és *dorea/dorama*, 15,16,17-es versek (lásd a 3:24 jegyzetét) – de ezek egymás szinonimái. Ez valóban a Jó Hír az üdvösségről. Ez egy Istentől való ingyen ajándék Jézus Krisztus által (vö. 3:24; 6:23; Ef. 2:8-9) mindenkinek, aki hisz Krisztusban.

- „**ha**” Ez egy ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. Ádám bűne minden emberre halált hozott. Ezt a 17. versben párhuzamba állítja.
- „**bőségesebben**” Lásd a Különleges témát a 15:13-ban.

5:16 „ítélet ... megigazulására” Mindkettő törvényszéki, jogi kifejezés. Az ÓSZ gyakran úgy mutatta be a próféta üzenetét, mint egy bírósági eljárást. Pál ezt a formát használja (vö. Róma 8:1,31-34).

5:17 „ha” Ez egy újabb ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből vagy író célját tekint igaznak volt feltételezhető. Ádám vétké valóban minden ember halálát eredményezte.

- „**akik bőségesen kapják**” A 18-19-es versek teológiailag nincsenek teljesen kiegyensúlyozva. Ezt a kifejezést nem lehet eltávolítani a Róma 1-8 szöveggörnyezetéből, és szövegkiragadásként az univerzalizmus (hogy mindenki egyenlően meg lesz mentve)

magyarázataként használni. Az embereknek el kell fogadniuk (17b vers) Isten Krisztusban lévő ajándékát. Az üdvösség mindenki számára elérhető, de személyesen kell elfogadni (vö. János 1:12; 3:16; Róma 10:9-13).

Ádám egyszeri lázadása az emberiség teljes lázadását eredményezte. Az egyetlen bűnös cselekedet fel lett nagyítva! De Krisztusban egyetlen igaz áldozat lett felnagyítva, hogy sok-sok személyes bűnt fedjen be, ugyanúgy, mint ahogy a bűn közösségi hatását is. A „bőségesen” Krisztus cselekedetének aspektusát hangsúlyozza (vö. 9,10,15,17-es versek). A kegyelem kiáradt!

5:17,18 „az igazság ajándékát ... uralkodni fognak az életben ... az élet megigazulásává”

Jézus Isten ajándéka és gondviselése a bukott emberiség összes szellemi szükségletére (vö. I. Kor. 1:30). Ezek a párhuzamos kifejezések jelenthetik, hogy (1) a bűnös emberiségnek igaz helyzet adatott Isten előtt Krisztus befejezett munkája által, ami „istenfélő életet” eredményez, vagy azt, hogy (2) ez a kifejezés az „örök élet” szinonimája. A szövegkörnyezet az első lehetőséget támogatja. Az igazsággal kapcsolatban az 1:17-ben található különleges témában láthatsz egy szótanulmányt.

KÜLÖNLEGES TÉMA: AZ ISTEN KIRÁLYSÁGÁBAN VALÓ URALKODÁS

A Krisztussal való uralkodás fogalma része egy nagyobb teológiai kategóriának, amit „Isten Királyságának” nevezünk. Ez egy az ÓSZ-ből áthozott fogalom, miszerint Isten Izrael igazi királya (vö. I. Sám. 8:7). Szimbolikusan Ő uralkodott (I. Sám. 8:7; 10:17-19) Júda törzsből való leszármazott által (vö. I. Mózes 49:10) és Isai családja által (vö. II. Sám. 7).

A Messiásról szóló ÓSZ-i próféciáknak Jézus a megígért betöltése. Betlehemi testi születésével bevezette az Isten országát. Jézus tanításának központi elemévé vált Isten Királysága. A Királyság teljes mértékben eljött Benne (vö. Máté 10:7; 11:12; 12:28; Márk 1:15; Lukács 10:9,11; 11:20; 16:16; 17:20-21).

Bár a Királyság jövőbeli esemény (eszkatologikus). Jelenidejű volt, de még nem teljesedett be teljesen (vö. Máté 6:10; 8:11; 16:28; 22:1-14; 26:29; Lukács 9:27; 11:2 13:29; 14:10-24; 22:16,18). Jézus az első alkalommal a szenvedő szolgaként jött el (vö. Ézs. 52:13-53:12); alázatosan (vö. Zak. 9:9) de Királyok Királyaként fog visszatérni (vö. Máté 2:2; 21:5; 27:11-14). Az „uralkodás” fogalma mindenképpen része ennek a „királyság” teológiának. Isten Jézus követőinek adta a királyságot (lásd Lukács 12:32).

A Krisztussal való uralkodásnak számos aspektusa van és számos kérdést vet fel:

1. Azok az ígérések, amik azt erősítik meg, hogy Isten a hívőknek adta a „királyságot” Krisztus által, utalnak-e „uralkodásra” (vö. Máté 5:3,10; Lukács 12:32)?
2. Jézus szavai, amiket az eredeti tanítványaihoz intézett az első századi zsidó szövegkörnyezetben utalnak-e arra, hogy azok minden hívőre vonatkoznak (vö. Máté 19:28; Lukács 22:28-32)?
3. Pál hangsúlyos üzenetei az ebben az életben való uralkodással kapcsolatban szemben állnak ezekkel a fenti ígérésekkel, vagy kiegészítik azokat (vö. Róma 5:17; I. Kor. 4:8)?
4. Hogyan kapcsolódik egymáshoz a szenvedés és az uralkodás (vö. Róma 8:17; II. Tim. 2:11-12; I. Péter 4:13; Jel. 1:9)?
5. A Jelenések könyvének újra és újra feltűnő témája osztja a megdicsőült Krisztus uralkodását, de ez:
 - a. földi, 5:10?
 - b. ezeréves, 20:5,6?

SZÖVEG: 5:18-21

¹⁸Mármost, ahogyan egynek a vétke lett minden ember számára kárhózzá, úgy lett egynek az igazsága minden ember számára az élet megigazulásává. ¹⁹Mert ahogyan az egy ember engedelmessége által sokan lettek bűnösökké, úgy az egynek engedelmsége által is sokan lettek igazakká. ²⁰A törvény pedig közbejött, hogy megnövekedjék a vétkek. De ahol megnövekedett a bűn, ott még bőségesebben kiáradt a kegyelem; ²¹hogy amiképpen úrrá lett a bűn a halál által, úgy uralkodjék a kegyelem is az igazsággal az örök életre Jézus Krisztus, a mi Urunk által.

5:18

NASB „úgy lett egynek az igazsága minden ember számára az élet megigazulásává”

NKJV „úgy, ahogy egy Ember igaz cselekedete által eljött az ingyen ajándék minden emberhez”

NRSV „tehát egy ember igaz cselekedete minden ember számára való igazságra vezet”

TEV „ahogyan az egyetlen igaz cselekedet minden embert szabaddá tett és életet ad nekik”

JB „tehát egy ember jó cselekedete mindenkit életre visz, és megigazítja őket”

Ez nem azt jelenti, hogy mindenki üdvözülni fog (univerzalizmus). Ezt a verset nem lehet a Római levél üzenetétől és a közvetlen szöveggörnyezettől függetlenül értelmezni. Ez arra utal, hogy minden embernek potenciálisan lehetősége van az üdvösségre Jézus élete/halála/feltámadása által. Az emberiségnek megtérésben és hittel kell válaszolni az evangélium ajánlatára (vö. Márk 1:15; ApCsel 3:16,19; 20:21). Mindig Isten kezdeményez (vö. János 6:44,65), de Isten úgy döntött, hogy minden egyes személynek személyesen kell válaszolnia (vö. Márk 1:15; János 1:12; és Róma 10:9-13). Az ajánlata egyetemes (vö. I. Tim. 2:4,6; II. Péter 3:9; I. János 2:2), de a bűn misztériuma az, hogy sokan válaszolnak „nemmel”.

Az „igaz cselekedet” utalhat (1) Jézus engedelmségére egész élete során, és az Atya kijelentésére, vagy (2) kifejezetten a bűnös emberiség nevében való halálára. Ahogy egy ember élete mindenkire kihatással volt (zsidó közösségiség; vö. Józ. 7), ugyanúgy egy ártatlan élet mindenkire kihatással volt. Ez a két cselekedet párhuzamos volt, de nem egyenlő. Mindenkire kihatással volt Ádám bűne, de csak potenciálisan van kihatással mindenkire Jézus élete; csak azokra a hívőkre, akik elfogadják a megigazulás ajándékát. Jézus cselekedete szintén kihatással van minden emberi bűnre, azok számára, akik hisznek és elfogadják, a múltban, a jelenben és a jövőben!

5:18-19 „minden ember számára kárhózzá ... minden embert számára az élet megigazulásává ... sokan lettek bűnösökké ... sokan lettek igazakká” Ezek párhuzamos kifejezések, amik megmutatják, hogy az a kifejezés, hogy „sokak” az nem korlátozó, hanem mindent magában foglaló. Ugyanezt a párhuzamosságot találjuk meg az Ézs. 53:6-ban, „mindenki” és 53:11,12, „sokak”. Azt a kifejezést, hogy „sokak”, nem lehet kizárólagos értelemben használni lekorlátozva ezzel Isten emberiségnek szóló üdvösség-ajánlatát (Kálvin kiválasztottak, szemben a ki nem választottakkal elmélete).

Figyeld meg a két IGE SZENVEDŐ SZERKEZETÉT. Ezek Isten aktivitására utalnak. Az emberek vétkeznek az Isten jellemével kapcsolatosan, és az Ő jellemével kapcsolatban van a megigazulásuk is.

5:19 „az egy ember engedetlensége ... az egynek engedelmissége” Pál az Ószövetségi közösségiség teológiai fogalmát használta. Egy személy cselekedete kihatással volt az egész közösségre (vö. Ákán a Józsué 7-ben). Ádám és Éva engedetlensége Isten ítéletét hozta az egész teremtésre (vö. I. Mózes 3). A teljes teremtésre kihatással volt Ádám lázadásának következménye (vö. 8:18-25). A világ már nem ugyanaz. Az emberek sem ugyanazok már. A halál lett a földi élet vége (vö. I. Mózes 5). Ez már nem ugyanaz a világ, aminek Isten alkotta!

Ugyanezen közösségi értelem szerint Jézus egyetlen engedelmes cselekedete, a Golgota, a következőt eredményezte: (1) új korszak, (2) új nép, és (3) egy új szövetség. Ezt a reprezentatív teológiát úgy hívják, hogy az „Ádám-Krisztus tipológia” (vö. Fil. 2:6). Jézus a második Ádám. Ő az új kezdet a bukott emberiség számára.

- **„lettek igazakká”** Lásd a Különleges témát az 1:17-ben.

5:20

NASB „a törvény pedig közbejött, hogy megnövekedjék a véték”

NKJV „sokkal inkább a törvény közbejött, hogy megnövekedjék a véték”

NRSV „de a törvény közbejött, ennek eredményeképp a bűn megnövekedett”

TEV „bevezették a törvényt, hogy megnövekedjen a gonosz tevés”

JB „amikor eljött a törvény, megsokasodott a bukásra való lehetőség”

A törvény célja soha nem az volt, hogy megmentse az emberiséget, hanem hogy megmutassa a bukott emberiség szükségét és tehetetlenségét (vö. Ef. 2:1-3), ezáltal Krisztushoz vonzva őket (vö. 3:20; 4:15; 7:5; Gal. 3:19,23-26). A Törvény jó, de az emberiség bűnös!

- **„még bőségesebben kiáradt a kegyelem”** Ez volt Pál legfőbb mondanivalója ebben a részben. A bűn borzalmas és átható, de a kegyelem kiárad és túlhaladja annak halálos befolyását! Ez egy módja volt annak, hogy az első századi kezdő gyülekezetet bátorítsa. Ők győztesek voltak Krisztusban (vö. 5:9-11; 8:31-39; I. János 5:4). Ez nem jogosít fel arra, hogy még többet vétkezzünk! Lásd Különleges téma: Hogyan használja Pál a *Huper* szót és annak szóösszetételeit, az 1.30-ban.

5:21 A „bűnt” és a „kegyelmet” is egyaránt királyként személyesíti meg. A bűn a halál egyetemes hatalma által uralkodott (14. és 17. vers). A kegyelem Jézus Krisztus befejezett munkája által a hívőknek tulajdonított hatalom, és a hívők személyes hite és az evangéliumra való megtérő válaszuk által uralkodik.

Mint Isten új népe, mint Krisztus teste, a keresztények szintén uralkodni fognak Krisztussal (vö. 5:17; II. Tim. 2:12; Jel. 22:5). Ezt egy földi, vagy millenniumi uralkodásként is lehet tekinteni (vö. Jel. 5:9-10; 20). A Biblia is ugyanerről az igazságról beszél azt megerősítve, hogy a Királyság a szenteknek adatott (vö. Máté 5:3,10; Lukács 12:32; Ef. 2:5-6). Lásd Különleges téma: Isten királyságban való uralkodás, 5:17.

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami

megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb pontjait. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. Értelmezd Isten „igazságát”!
2. Mi a teológiai különbség a „helyzeti megszentelődés” és a „folyamatos megszentelődés” között?
3. Kegyelem, vagy hit által van üdvösségünk (vö. Ef. 2:8-9)?
4. Miért szenvednek a keresztények?
5. Üdvözültünk, üdvözülünk, vagy üdvözülni fogunk?
6. Azért vagyunk bűnösök, mert vétkezünk, vagy azért vétkezünk, mert bűnösök vagyunk?
7. Hogyan kapcsolódnak egymáshoz a következő kifejezések ebben a fejezetben: „megigazult”, „üdvözült”, „megbékéltetett”?
8. Isten miért kér számon engem egy másik ember bűne miatt, aki több ezer évvel ezelőtt élt (13-14. versek)?
9. Miért halt meg mindenki Ádám és Mózes ideje között, ha a bűn nem számított be nekik ezen időszak alatt (13-14. versek)?
10. A „mindenki” és a „sokak” kifejezések egymás szinonimái (18-19-es versek; Ézs. 53:6,11-12)?

RÓMA 6

MODERN FORDÍTÁSOK BEKEZDÉSI FELOSZTÁSAI

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Halottnak lenni a bűn számára, de életben lenni Krisztusban	Halottnak lenni a bűn számára, életben lenni Istenben	Meghalni és feltámadni Krisztussal	Halottnak lenni a bűn számára, de életben lenni Krisztusban	Keresztség
6:1-11	6:1-14	6:1-4	6:1-4	6:1-7
		6:5-11	6:5-11	
				6:8-11
				A szentség a mester, nem a bűn
6:12-14		6:12-14	6:12-14	6:12-14
Az igazság szolgálói	A bűn szolgálóiból Isten szolgálói lettek	A kétfajta szolgaság	Az igazság szolgálói	A keresztyén ember felszabadult a bűn szolgaságából
6:15-23	6:15-23	6:15-19	6:15-19	6:15-19
				A bűn jutalma és a szentség jutalma
		6:20-23	6:20-23	6:20-23

HARMADIK OLVASÁSI CIKLUS (az „Útmutató a helyes bibliaolvasáshoz”-ból)
KÖVETVE AZ EREDETI SZERZŐ SZÁNDÉKÁT A BEKEZDÉSEK SZERINT

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Egyszerre olvasd el az adott részt. Azonosítsd a témákat. Hasonlítsd össze a témafelosztásaid az öt különböző fordítással. A bekezdések nem ihletettek, de mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékának azonosításához, ami az értelmezés szíve-lelke. Minden bekezdésnek egy és csakis egy témája van.

1. Első bekezdés

2. Második bekezdés
3. Harmadik bekezdés
4. Stb.

SZÖVEGEKRE VONATKOZÓ MEGLÁTÁSOK

- A. A 6:1-8:39-ig terjedő rész egy gondolati egységet alkot (irodalmi egység), ami a keresztény bűnnel való viszonyával foglalkozik. Ez egy nagyon fontos téma, mert az evangélium Isten Krisztus általi ingyenes, ki nem érdemelhető kegyelmén alapszik (3:21-5:21), így tehát, a kérdés az, hogy milyen hatással is van a bűn a hívőre? A 6. fejezet két feltételezett kérdésem alapszik, az 1. és a 15. vers. Az 1. vers az 5:20-hoz kapcsolódik, míg a 15. a 6:14-hez. Az első az életstíluszerű bűnhöz kapcsolódik (JELENIDEJŰ), míg a második a személyes bűnökhöz (AORISZTOSZI). Az is nyilvánvaló, hogy 1-14-es versek a hívők bűn uralmától való szabadságával foglalkoznak, míg a 15-23-as a hívők azon szabadságával, hogy Istennek szolgáljanak, mint ahogyan korábban a bűnnek szolgáltak – teljesen és teljes szívvel.
- B. A megszentelődés egyaránt:
1. egy helyzet (tulajdonított, mint a megigazulás a megtéréskor, 3:21-5:21)
 2. egy progresszív Krisztushoz való hasonlatosság
 - a. 6:1-8:39 ezt az igazságot teológiailag fejezi ki
 - b. 12:1-15:13 gyakorlatilag fejezi ki (lásd a Különleges témát a 6:4-ben)
- C. A kommentátoroknak teológiailag gyakran meg kell osztaniuk a megszentelődés és a helyzeti megszentelődés témáját, hogy segítsenek abban, hogy megérthessük azok bibliai jelentését. A valóságban ezek a kegyelem egyidejű tettei (helyzeti, I. Kor. 1:30; 6:11). Mindkettő mechanizmusa ugyanaz – Isten kegyelme Jézus életében és halálában lett bemutatva, amit hit által fogadunk el (vö. Ef. 2:8-9).
- D. Ez a fejezet Isten gyermekeinek, Krisztusban található teljes, helyzeti érettséget tanítja (büntelenség, vö. I. János 3:6,9; 5:18). A 7. fejezet és az I. János 1:8-2:1 megmutatja a hívők folyamatos bűnösségét.
- Pál megbocsátásról alkotott nézetének legtöbb konfliktusa az erkölcshez kapcsolódott. A zsidók az istenfélő életet azáltal szerették volna biztosítani, hogy az új megtértektől a mózesi törvényhez való igazodást követelték meg. El kell viszont ismernünk, hogy némelyek valóban arra használták Pál nézőpontját, hogy még többet vétkezzenek (vö. 1,15; II. Péter 3:15-16). Pál hitte, hogy a bennünk lakozó Szentlélek az, és nem egy külső törvénykönyv, ami istenfélő, Krisztushoz hasonló követőket fog eredményezni. A valóságban ez a különbség az Ószövetség (vö. V. Mózes 27-28) és az Újszövetség között (vö. Jer. 31:31-34; Ezék. 36:26-27).
- E. A kereszttség egyszerűen egy fizikai illusztrációja a megigazulás/megszentelődés szellemi valóságának. A Római levélben a helyzeti megszentelődés (megigazulás) és a gyakorlati megszentelődés (Krisztushoz való hasonlatosság) iker tanait egyaránt kihangsúlyozza. Vele együtt eltemetve lenni (4. vers) párhuzamos a „Vele együtt keresztre feszítve lenni” (6. vers) fogalmával.
- F. A kísértés és a bűn legyőzéséhez a keresztény életben a következők biztosítják a kulcsot:

1. Tudd, hogy ki vagy Krisztusban. Tudd, hogy mit tett érted. Szabad vagy a bűntől! Halott vagy a bűnnek!
2. A mindennapi élethelyzeteidben vedd számításba a Krisztusban való helyzetedet.
3. Nem a saját magunkéi vagyunk! A Mesterünket kell szolgálnunk, Neki kell engedelmeskednünk. Hálából és szeretetből szolgálunk/engedelmeskedünk Annak, aki szeretett minket!
4. A keresztény élet egy természetfeletti élet. Ez, ugyanúgy, mint az üdvösség, Isten ajándéka Krisztusban. Ő kezdeményezi, és adja meg hozzá a szükséges erőt. Megtérésben és hittel kell rá válaszolnunk, kezdetben és folyamatosan.
5. Ne játszadozz a bűnnel. Nevezd nevén. Fordulj el tőle; menekülj tőle. Ne menj bele olyan helyzetbe, ami kísértést okoz.
6. A bűn egy függőség, ami megtörhető, de ahhoz idő, erőfeszítés és akarat kell.

SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 6:1-7

¹Mit mondjunk tehát? Maradjunk a bűnben, hogy megnövekedjék a kegyelem? ²Szó sincs róla! Akik meghaltunk a bűnnek, hogyan élhetnénk még benne? ³Vagy nem tudjátok, hogy mi, akik a Krisztus Jézusba kereszteltettünk, az ő halálába kereszteltettünk? ⁴A keresztség által ugyanis eltemettettünk vele a halálba, hogy amiképpen Krisztus feltámadt a halálból az Atya dicsősége által, úgy mi is új életben járjunk. ⁵Ha ugyanis eggyé lettünk vele halálának hasonlóságában, még inkább eggyé leszünk vele a feltámadásának hasonlóságában is. ⁶Hiszen tudjuk, hogy a mi ó emberünk megfeszítettett vele, hogy megsemmisüljön a bűn hatalmában álló test, hogy többé ne szolgáljunk a bűnnek. ⁷Mert aki meghalt, az megszabadult a bűntől.

6:1

NASB „Vétkezzünk tehát továbbra is, hogy a kegyelem megnövekedjen?”

NKJV „Maradjunk tehát meg a bűnben, hogy a kegyelem kiáradjon?”

NRSV „Tovább vétkezzünk-e, hogy a kegyelem megsokasodjon?”

TEV „Hogy folyamatosan bűnben éljünk-e ahhoz, hogy az Isten kegyelme megnövekedjen?”

JB „Az következik hát, hogy maradjunk meg a bűnben, hogy ezzel nagyobb teret engedjünk a kegyelemnek?”

Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV KÖTŐMÓD. Szó szerint azt a kérdést teszi fel, hogy a keresztényeknek „meg kell-e maradniuk a bűnben” vagy hogy „magukévá tegyék-e a bűnt”? Ez a kérdés az 5:20-ra tekint vissza. Pál egy feltételezett tiltakozót használt (támadóbeszéd), hogy a kegyelem lehetséges hibás használataival foglalkozzon (vö. I. János 3:6,9; 5:18). Isten kegyelme és irgalma nem azért adatott, hogy feljogosítson minket a lázadó életre.

Pál evangéliuma, ami Isten kegyelmének Krisztus általi ingyenes üdvajándékáról szól (vö. 3:24; 5:15,17; 6:23), nagyon sok kérdést tett fel az életstílusszerű igazságról. Egy ingyenes ajándék hogyan eredményezhet erkölcsi becsületességet/egyenességet? A megigazulást és a megszentelődést nem szabad egymástól elválasztani (vö. Máté 7:24-27; Lukács 8:21; 11:28; János 13:17; Róma 2:13; Jakab 1:22-25; 2:14-26).

Ezen a ponton hadd idézzem F. F. Bruce-t a *Paul: Apostle of the Heart Set Free* (Pál, a szabaddá tett szív apostola) című könyvéből: „a keresztények keresztsége képezte a határvonalat a régi, újjá

nem lett létezésük, és a Krisztusban való új életük között: a régi rendszernek való halálukat jelölte, így tehát egy megkeresztelkedett keresztény számára a bűnbe esés folytatása ugyanolyan esztelen dolog volt, mintha egy felszabadított rabszolga továbbra is korábbi gazdája rabságában maradt volna (vö. Róma 6:1-4, 15-23), vagy egy özvegy továbbra is „férje törvénye” alatt maradt volna” 281–282. oldalak (vö. Róma 7:1-6).

James S. Stewart *A Man in Christ* (Egy ember Krisztusban) című könyvében ezt írja: „Az apostolok gondolkodásának ezen oldaláról szóló leggyakrabban idézett rész a Róma 6. Itt Pál hatalmas nyomatékkel és erőfeszítéssel közvetíti a szívnek és a lelkiismeretnek azt a leckét, hogy a Jézussal történő egyesülés az Ő halálában a hívő számára azt jelenti, hogy teljes mértékben és drasztikusan szakít a bűnnel” 187–188. oldal.

6:2 „szó sincs róla” Ez egy ritka ÓHAJTÓ MÓD, egy nyelvtani mód volt arra, hogy egy óhajt vagy imádságot kifejezzenek. Ez volt Pál stilisztikai módja arra, hogy a hipotetikus tiltakozónak válaszoljon. Azt a sokkot és elborzadást fejezte ki, amit Pál érzett azzal kapcsolatban, hogy a hitetlen emberiség félreértette és kihasználta a kegyelmet (vö. 3:4,6).

- **„akik meghaltunk a bűnnek”** Ez egy AORISZTOSZI AKTÍV KIJELENTÉS, ami azt jelenti, hogy „rég meghaltunk”. A „bűn” EGYES SZÁMÚ formája nagyon gyakran fordul elő ebben a fejezetben. Úgy tűnik, hogy a „bűnös természetre” utal, amit Ádámtól örököltünk (vö. Róma 5:12-21; I. Kor. 15:21-22). Pál gyakran használja a halál fogalmát metaforaként, hogy megmutassa a hívők új kapcsolatát Jézussal. Többé nem tartoznak a bűn uralma alá.
- **„hogyan élhetnénk még benne”** Ez szó szerint azt jelenti, hogy „járni”. Ez a metafora arra volt használatos, hogy vagy az életstílusszerű hitünket fejezze ki (vö. Ef. 4:1; 5:2,15), vagy az életstílusszerű bűnt (vö. 4. vers). A hívők nem lehetnek boldogok a bűnben!

6:3-4 „kereszteltettünk ... eltemettünk” Ez mind a kettő AORISZTOSZI SZENVEDŐ KIJELENTÉS. Ez a nyelvtani forma egy befejezett cselekedetet hangsúlyozott, amit egy külső okozó végzett, itt a Lélek. Ebben a szövegkörnyezetben ez párhuzamos.

KÜLÖNLEGES TÉMA: KERESZTSÉG

Curtis Vaughan, ApCsel című könyvében a 28. oldalon van egy érdekes lábjegyzet.

„A „megkeresztelkedni” szó a görögben harmadik személyű felszólító esetben van; a „megtérni” pedig második személyű felszólító esetben. Ez a váltás a direktebb második személyű parancsról a kevésbé direkt harmadik személyű „keresztelkedjen meg” kifejezésre azt feltételezi, hogy Péter elsődleges követelése a megtérés volt.”

Ez Keresztelő János (vö. Máté 3:2) és Jézus (vö. Máté 4:17) tanításának hangsúlyozását követi. A megtérés úgy tűnik, hogy egy szellemi kulcs, a keresztség pedig ennek a szellemi változásnak a külső kijelentése. Az Újszövetségben nem volt olyan, hogy meg nem keresztelkedett hívő! A korai egyház számára a keresztség volt a hit nyilvános megvallása. Ez a Krisztusba vetett hit nyilvános megvallásának alkalma volt, nem pedig az üdvösség egy módszere! Nem szabad elfelejteni, hogy a keresztség nincs megemlítve Péter második prédikációjában, bár a megtérés meg van említve (vö. 3:19; Lukács 24:47). A keresztség egy példa volt, ami Jézus állított fel (vö. Máté 3:13-17). A keresztség Jézus parancsa volt (vö. Máté 28:19). Az a modernkori kérdést, hogy a keresztség szükséges-e az üdvösséghez, nem tárgyalja az Újszövetség; minden hívőtől elvárják, hogy megkeresztelkedjen. Ugyanakkor óvakodnunk is kell a szakramentalista gépiességtől! Az üdvösség a hit kérdése, nem pedig a jó helyen-jó időben lenni, megfelelő szavak és rituálék alkalmazásának

- **„Krisztus Jézusba”** Az *eis* (-ba, -be) a Máté 28:19 Nagy Parancsolatával párhuzamos, ahol az új hívők az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevébe kereszteltettek (*eis*). Ezt az ELÖLJÁRÓSZÓT arra is használták, hogy leírják vele az I. Kor. 12:13-ban azt, hogy a hívők a Lélek által Krisztus testébe kereszteltetnek. Az *eis* ebben a szövegkörnyezetben az *en*-nel párhuzamos (Krisztusban), ami a 11. versben szerepel, ami Pál kedvenc módja arra, hogy a keresztényekre utaljon. Ez egy HELYHATÁROZÓ. A hívők Krisztusban élnek, mozognak, és egész lényük benne van. Ezek az ELÖLJÁRÓSZAVAK ezt az intim egységet fejezik ki, a közösség ezen területét, ezt a szőlőtő-szőlővessző kapcsolatot. A hívők Krisztus halálában Krisztussal azonosulnak és csatlakoznak hozzá vö. 6. vers; 8:17), valamint ugyanezt teszik az Ő Feltámadásában (5. vers), az Ő Istennek tett engedelmes szolgálatában és az Ő Királyságában is!
- **„az ő halálába kereszteltettünk ... eltemettünk vele”** Az alámerítéssel történő keresztség a halálát és az eltemetését illusztrálja (5. vers és Kol. 2:12). Jézus a keresztséget Saját halálára vonatkozó metaforaként használja (vö. Márk 10:38-39; Lukács 12:50). Itt nem a keresztség tanán van a hangsúly, hanem a keresztes új, Krisztus halálával és eltemetésével való intim kapcsolatán. A hívők azonosulnak Krisztus keresztségével, jellemével, áldozatával, szolgálatával. A bűnnek nincs hatalma a hívőkön!

6:4 „a keresztség által ugyanis eltemettünk vele a halálba” Ebben a fejezetben, ami egyébként nagyon is jellemző Pál írására, nagyon sok *sun* (-val, -vel, együtt) összetélt alkalmaz (pl. Ef. 2:5-6).

1. *sun* + *thaptō* = vele együtt eltemettek, 4. vers; Kol. 2:12; 8. vers
 2. *sun* + *stauroō* = eggyé lettünk vele, 5. vers
 3. *sun* + *azō* = vele együtt élünk, 8. vers; II. Tim. 2:11 (továbbá vele együtt haltunk meg, vele együtt uralkodunk)
- **„úgy mi is új életben járjunk”** Ez egy AORISZTOSZI AKTÍV KÖTŐMÓD. Az üdvösség elvárt eredménye a megszentelődés. Mivel a hívők ismerik Isten kegyelmét Krisztuson keresztül, az életüknek másnak kell lenniük. Az új életünk nem biztosítja nekünk az üdvösséget, hanem ez az eredménye az üdvösségnek (vö. 16. és 19. vers; és Ef. 2:8-9,10; Jakab 2:14-26). Ez nem egy vagy/vagy kérdés, hit vagy cselekedetek, hanem egymás után sorban következnek.

KÜLÖNLEGES TÉMA: MEGSZENTELŐDÉS

Az ÚSZ megerősíti, hogy amikor a bűnösök megtérnek Jézushoz megbánással és hittel, azonnal megigazulnak és megszentelődnek. Ez lesz a Krisztusban lévő új helyzetük. Az Ő igazsága nekik tulajdonított. Igaznak és szentnek lettek kijelentve (Isten törvényszéki cselekedete).

De az ÚSZ arra is biztatja a hívőket, hogy igyekezzenek szentek lenni vagy hogy megszentelődjenek. Ez egyszerre egy teológiai helyzet, a Jézus Krisztus elvégzett munkájában, mind pedig egy elhívás arra, hogy Krisztushoz hasonlóak legyenek mind hozzáállásban mind pedig a minden napi cselekedetekben. Ugyanúgy, ahogy az üdvösség egy ingyen ajándék és egy mindent megérő életstílus, ugyanúgy a megszentelődés is az.

Kezdeti válaszreakció

Folyamatos krisztusiasság

ApCsel 20:32; 26:18

Róma 15:16

I. Korinthus 1:2-3; 6:11

II. Thesszalonika 2:13

Zsidók 2:11; 10:10,14; 13:12

I. Péter 1:1

Róma 6:19

II. Korinthus 7:1

I. Thesszalonika 3:13; 4:3-4,7; 5:23

I. Timóteus 2:15

II. Timóteus 2:21

Zsidók 12:14

I. Péter 1:15-16

- **„Krisztus feltámadt”** Ebben a szövegkörnyezetben két nagy eseményben fejezi ki azt, hogy a Fiú szavait és cselekedeteit elfogadta és helyeselte az Atya:
 1. Jézus feltámasztása a halottak közül
 2. Jézus mennybemenetele és az Atya jobb kezénél való helyzete
- **„az Atya dicsősége által”** A „dicsőséggel” kapcsolatban lásd a Különleges témát a 3:23-ban. Az „Atyával” kapcsolatban lásd a Különleges témát az 1:7-ben.

6:5 „ha” Ez egy ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami az író szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. Pál feltételezte, hogy olvasói hívők voltak.

- **„ugyanis egyggyé lettünk vele”** Ez egy BEFEJEZETT AKTÍV KIJELENTÉS, amit úgy lehetne fordítani, hogy „már egyggyé lettünk vele, és továbbra is együtt leszünk vele”. Ez az igazság teológiailag azonos a „benne lakozással” a János 15-ben. Ha a hívők azonosultak Jézus halálával (vö. Gal. 2:19-20; Kol. 2:20; 3:3-5), teológiailag a feltámadott életével is azonosulniuk kellene (vö. 10. vers).

A keresztség ezen metaforikus aspektusának, mint ami a halált jelképezi, azt kellett volna megmutatnia, hogy (1) meghaltunk a régi életnek, a régi szövetségnek, (2) a Lélek számára, az új szövetségnek életben vagyunk. A keresztség éppen ezért nem ugyanaz mint Keresztelő János keresztsége, aki az utolsó ÓSZ-i próféta volt. A keresztség a korai egyház által biztosított lehetőség volt az új hívők számára, hogy nyilvánosan megvallják hitüket. A legkorábbi keresztségi formula, amit az illetőnek el kellett ismételnie a keresztség alkalmával, az volt, hogy „hiszem, hogy Jézus Úr” (vö. Róma 10:9-13). A keresztség nem a megbocsátás, az üdvösség vagy a Lélek eljövételének volt a mechanizmusa, hanem egy alkalom a nyilvános hitvallásra és a megvallásra (vö. ApCsel 2:38). Ugyanakkor ez nem egy választható dolog volt. Jézus megparancsolta (vö. Máté 28:19-20), és példaként meg is tette (vö. Máté 3; Márk 1; Lukács 3) és részévé vált az apostoli igehirdetéseknél és bizonyos procedúráknak az ApCselben.

6:6

NASB „tudjuk, hogy az óemberünk megfeszítettett vele”

NKJV „ezt tudjuk, hogy az óemberünk megfeszítettett vele”

NRSV „tudjuk tehát, hogy az óemberünk megfeszítettett vele”

TEV „mi pedig tudjuk: az óemberünk halálra adatott Krisztussal a keresztyén”

JB „fel kell tehát ismernünk, hogy korábbi önmagunk vele együtt megfeszítettett”

Ez egy AORISZTOSZI SZENVEDŐ KIJELENTÉS, ami azt jelenti, hogy „a régi énünk egyszer s mindenkorra meg lett feszítve a Lélek által”. Ez az igazság életbevágó a győzelmes keresztény élethez. A hívőknek fel kell ismerniük, hogy a bűnhöz fűződő viszonyuk új (vö. Gal. 2:20, 6:14). Az emberiség régi, bukott énje (ádami természete) meghalt Krisztussal (vö. 7. vers; Ef. 4:22 és Kol. 3:9). Hívóként már van választási lehetőségünk a bűnnel kapcsolatban, amint ahogy eredetileg Ádámnak is volt.

- **NASB, NKJV „hogy a bűnös testünk elpusztuljon”**
NRSV „hogy a bűn teste el legyen pusztítva”
TEV „hogy bűnös énünk hatalma elpusztuljon”
JB „hogy elpusztítsa a bűnös testet”

Pál a „test” szót használja (*soma*), számos BIRTOKOS jelzővel.

1. a bűn teste, Róma 6:6
2. a halál teste, Róma 7:24
3. a bűn teste (szó szerint a húsvér test), Kol. 2:11

Pál ezen bűnös és lázadó korszak fizikai életéről beszél. Jézus új feltámadott teste az igazságosság új korszakának teste (vö. II. Kor. 5:17). Nem a fizikaiság a probléma (görög filozófia), hanem a bűn és a lázadás. A test nem gonosz. A kereszténység azt a hitet támasztja alá, hogy az örökkévalóságban fizikai testünk lesz (vö. I. Kor. 15). Mindazonáltal a fizikai test a harctere a kísértéseknek, a bűnnek és az ének.

Ez egy AORISZTOSZI SZENVEDŐ KÖTŐMÓD. Az a kifejezés, hogy „elpusztít” azt jelentette, hogy „működésképtelenné tette”, „erőtlené tette” vagy „eredménytelenné tette”, s nem azt, hogy „elpusztította”. Ez Pál egyik kedvenc szava, mert több mint 25 alkalommal használta. Lásd a Különleges témát a 3:3-ban. A fizikai testünk erkölcsileg semleges, viszont ez a harctere a folyamatos szellemi konfliktusnak (vö. 12-13-as versek; 5:12-21; 12:1-2).

6:7 „mert aki meghalt, az megszabadult a bűntől” Ez egy AORISZTOSZI AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV, és egy BEFEJEZETT SZENVEDŐ KIJELENTÉS, ami azt jelenti, hogy „az, aki meghalt, az már megszabadult a bűntől, és folyamatosan meg van szabadítva a bűntől”. Mivel a hívők új teremtetek Krisztusban, már megszabadultak a bűn és az én szolgaságától, és folyamatosan meg vannak szabadítva ettől, amit Ádám bukásából örökölték (vö. 7:1.6).

Az a görög kifejezés, amit itt úgy fordítottak, hogy „megszabadult”, ugyanaz a kifejezés, amit máshol, a nyitó fejezetekben úgy fordítottak, hogy „megigazult” (ASV angol fordítás). Ebben a szövegekörnyezetben a „megszabadult” sokkal érthetőbb (hasonló a használata az ApCsel 13:39-hez). Ne feledd, a szövegekörnyezet határozza meg a szavak jelentését, nem pedig a szótár vagy egy előre megállapított technikai definíció. A szavaknak csak a mondatokban van jelentésük, a mondatoknak pedig csak a bekezdésekben.

SZÖVEG: 6:8-11

⁸Ha pedig meghaltunk Krisztussal, hisszük, hogy vele együtt élni is fogunk. ⁹Hiszen tudjuk, hogy Krisztus, aki feltámadt a halottak közül, többé nem hal meg, a halál többé nem uralkodik rajta. ¹⁰Mert aki meghalt, az meghalt a bűnnek egyszer s mindenkorra, aki pedig él, az az Istennek él. ¹¹Ezért tehát ti is azt tartásátok magatokról, hogy meghaltatok a bűnnek, de éltek az Istennek a Krisztus Jézusban.

6:8 „ha” Ez ELSŐ TIPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, amit a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhetünk. A hívők keresztsége vizuálisan szemlélteti az illető halálát Krisztussal.

- **„vele együtt élni is fogunk”** Ez a szövegekörnyezet egy „itt és most” orientációt igényel (vö. I. János 1:7), nem pedig egy kizárólagos jövőbeli felállást. Az 5. vers arról beszél, hogy osztozunk Krisztus halálában, míg a 8. arról beszél, hogy életében is osztozunk. Ez ugyanaz a feszültség, ami benne rejlik Isten Királyságának bibliai fogalmában. Jelen van itt és most, ugyanakkor mégis jövőidejű. Az ingyen kegyelemnek önmegtartóztatást kellene szülnie, nem pedig feljogosítást bizonyos dolgokra.

6:9 „aki feltámadt a halottak közül” Ez egy AORISZTOSZI SZENVEDŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV (lásd a 6:4-et, AORISZTOSZI SZENVEDŐ KIJELENTÉS).

Az ÚSZ megerősíti, hogy Jézus feltámasztásánál a Szentháromság mindhárom személye aktív volt: (1) a Lélek (vö. Róma 8:11); (2) a Fiú (vö. János 2:19-22; 10:17-18); és leginkább (3) az Atya (ApCsel 2:24,32; 3:15,26; 4:10; 5:30; 10:40; 13:30,33,34,37; 17:31; Róma 6:4,9). Az Atya tette annak megerősítése volt, hogy elfogadta Jézus életét, halálát és tanításait. Ez volt a legfőbb aspektusa az apostolok korai tanításainak. Lásd Különleges téma: a *Kerygma* az 1:2-ben.

- **NASB „a halál többé nem uralkodik rajta”**
NKJV, NRSV „a Halálnak nincs többé uralma rajta”
TEV „a halál nem uralkodik többé rajta”
NJB „a Halálnak többé nincs hatalma felette”

A kurieuō IGE, ami a *kurios* kifejezésből származik, azt jelenti, hogy „tulajdonos”, „mester”, „férj”, vagy „úr”. Jézus most már úr a halál felett (vö. Jel. 1:18). Jézus volt az első, aki meg tudta törni a halál hatalmát (vö. I. Kor. 15)!

6:10 „mert aki meghalt, az meghalt a bűnnek” (az angol fordítás amit a szerző használ, ezt mondja: **„mert azzal a halállal, amit halt, meghalt a bűnnek”**) Jézus egy bűnös világban élt, s bár soha nem vétkezett, a bűnös világ megfeszítette őt (vö. Zsid. 10:10). Jézus helyettesítő halála az emberiségért eltörölte a Törvény követeléseit és rájuk vonatkozó következményeit (vö. Gal. 3:13; Kol. 2:13-14).

- **„egyszer s mindenkorra”** Ebben a szövegekörnyezetben Pál Jézus kereszthalálát hangsúlyozza. Egyszeri halála a bűnért kihatással volt követői bűnek való meghalására. A Zsidókhhoz írt levél is Jézus egyszeri áldozati halálának véglegességét, alapvetőségét hangsúlyozza. Ez az egyszeri üdvösség és megbocsátás örökre el lett végezve (vö. „egyszer” [*ephapax*], 7:27; 9:12; 10:10 és „egyszer s mindenkorra” [*hapax*], 6:4; 9:7,26,27,28; 10:2; 12:26,27). Ez az újra és újra feltűnő megerősítése az elvégzett áldozatnak.
- **„aki pedig él, az az Istennek él”** (az angol fordítás amit a szerző használ, ezt mondja: **„azt az életet pedig, amit él, az Istennek éli”**) A 10a vers két AORISZTOSZI igéje szemben áll a 10b két JELENIDEJŰ AKTÍV KIJELENTÉSÉVEL. A hívők meghaltak Krisztussal; a hívők Istennek élnek, Krisztus által. Az evangélium célja nem csak a megbocsátás (megigazulás), hanem az Istennek való szolgálat is (megszentelődés). A hívők a szolgálatra lettek megmentve.

6:11 „ezért tehát ti is azt tartásátok magatokról, hogy meghaltatok a bűnnek” Ez egy JELENIDEJŰ KÖZÉPIGEI FELSZÓLÍTÁS. Ez egy folyamatos, szokásszerű parancs a hívők

számára. A keresztények számára annak az ismerete, hogy Krisztus mit végzett el a számukra, életbevágóan fontos a mindennapi élethez. Az a kifejezés, hogy „tartsátok” (vö. 4:4,9) egy könyvelői kifejezés volt, ami azt jelentette, hogy „odafigyelve összeadni” majd annak tudatában/fényében cselekedni. Az 1-11-es versek elismerték a személy helyzetét Krisztusban (helyzeti megszentelődés), míg a 12-13-as versek a Benne való járást hangsúlyozták ki (folyamatos megszentelődés). Lásd a Különleges témát a 4. versben.

SZÖVEG: 6:12-14

¹²Ne uralkodjék tehát a bűn a ti halandó testetekben, hogy engedelmessédjétek kívánságainak. ¹³Tagjaitokat se adjátok oda a bűn szolgálatára, hogy a gonoszság fegyvereivé legyenek. Hanem adjátok oda magatokat az Istennek, mint akik a halálból életre keltetek. Tagjaitokat is adjátok át az igazság fegyvereiként az Istennek. ¹⁴Hiszen a bűn nem fog uralkodni rajtatok, mert nem a törvény, hanem a kegyelem uralma alatt éltek.

6:12 „ne uralkodjék tehát a bűn a ti halandó testetekben” Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV FELSZÓLÍTÁS NEGATÍV ELŐLJÁRÓSZÓVAL, ami általában azt jelentette, hogy abbahagyni egy cselekedetet, ami már folyamatban volt. Az a kifejezés, hogy „uralkodni” az 5:17-21-hez és a 6:23-hoz kapcsolódik. Pál számos teológiai fogalmat személyesít meg: (1) a halál úgy uralkodott, mint egy király (vö. 5:14,17; 6:23); (2) a kegyelem úgy uralkodott, mint egy király (vö. 5:21), és (3) a bűn is úgy uralkodott, mint egy király (6:12,14). A valódi kérdés az, hogy ki uralkodik a te életedben? A hívőnek Krisztusban megvan az ereje arra, hogy válasszon! A tragédia az egyén, a helyi gyülekezet és Isten Királysága számára az, amikor a hívők úgy döntenek, hogy önmagukat és a bűnt választják, még akkor is, amikor a kegyelemre tartanak igényt!

6:13 „tagjaitokat se adjátok oda a bűn szolgálatára” Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV FELSZÓLÍTÁS, NEGATÍV ELŐLJÁRÓSZÓVAL, ami általában azt jelentette, hogy be kellett fejezni egy már folyamatban lévő cselekedetet. Ez azt mutatja, hogy lehetséges, hogy a bűn ott legyen a hívők életében (vö. 7:1; I. János 1:8-2:1). De a bűn szükségessége a hívő Krisztussal való kapcsolatában eltűnt, 1-11-es versek.

- **„fegyvereié”** Ez a kifejezés a „katona fegyvereire” utalt. A fizikai testünk a harcmező a kísértésre (vö. 12-13; 12:1-2; I. Kor. 6:20; Fil. 1:20). Az életünk nyilvánosan megmutatja az evangéliumot.
- **„hanem adjátok oda magatokat az Istennek”** Ez egy AORISZTOSZI AKTÍV FELSZÓLÍTÁS, ami egy döntésre való felhívás volt (vö. 12:1). A hívők ezt megteszik a hitre jutásnál, de életük során folyamatosan meg kell tenniük.

Figyeld meg a párhuzamokat ebben a versben.

1. ugyanaz az IGE és mindkettő FELSZÓLÍTÁS
2. harci metaforák
 - a. a bűn fegyverei
 - b. az igazság fegyverei
3. a hívők odaszánhatják testüket a bűnnek, vagy odaszánhatják magukat Istennek

Ne feledd, hogy ez a vers a hívőkre utal – a döntés folyamatos; a harc folytatódik!

6:14 „a bűn nem fog uralkodni rajtatok” Ez egy JÖVŐIDEJŰ AKTÍV KIJELENTÉS (vö. Zsolt. 19:13) ami FELSZÓLÍTÁSKÉNT funkcionál, „a bűn ne uralkodjék felettetek”! A bűn nem uralkodik a hívők felett, mert nem uralkodik Krisztus felett (vö. 9. vers; János 16:33).

SZÖVEG: 15-19

15Mit tegyünk tehát? Vétkezzünk, mert nem a törvény, hanem a kegyelem uralma alatt élünk? Szó sincs róla! **16**Nem tudjátok, hogy ha valakinek átadjátok magatokat szolgálai engedelmességre, akkor engedelmességre kötelezett szolgálai vagytok annak, mégpedig vagy a bűn szolgálai a halálra, vagy az engedelmesség szolgálai az igazságra? **17**De hála az Istennek, hogy csak voltatok a bűn szolgálai, de szívetek szerint engedelmeskedtetek annak a tanításnak, amelynek követésére adattatok! **18**Miután tehát megszabadultatok a bűntől, az igazság szolgálivá lettetek. **19**Emberi módon beszélek, mivel erőtlenek vagytok. Ahogyan tehát átadtátok tagjaitokat a tisztátalanságnak és a törvénytelenységnek a törvénytelenység szolgálatára, úgy most adjátok át tagjaitokat az igazság szolgálatára, hogy szentek legyetek.

6:15 Ez a második feltételezett kérdés (támadóbeszéd) nagyon is hasonlít a 6:1-hez. Mind a kettő más-más kérdést válaszol meg a keresztények bűnnel való kapcsolatáról. Az 1. vers azzal foglalkozik, hogy a kegyelmet ne használjuk a bűnre való engedélyként, míg a 15. vers arról szól, hogy a keresztényeknek harcolniuk kell, vagy ellen kell állniuk a bűn minden egyes cselekedetének. Ugyanakkor a hívőnek most már ugyanolyan lelkesedéssel kell szolgálnia Istent, mint ahogy korábban a bűnt szolgáltatta (vö. 6:14).

- **NASB, NKJV,**
TEV „vétkezzünk?”
NRSV „vétkezzünk hát?”
JB „szabadok vagyunk vétkezni?”

Mind a Williams mind pedig a Phillips fordítás JELENIDEJŰ AKTÍV KÖTŐMÓDKÉNT fordítja ezt az AORISZTOSZI AKTÍV KÖTŐMÓDOT, nagyon hasonlóan az 1. vershez. Nem ez a megfelelő fókusz. Figyeld meg az alternatív fordításokat (1) KJV, ASV, NIV – „vétkezzünk hát?”; (2) A Centenáriumi Fordítás – „kövessünk hát el bűnös cselekedetet?”; (3) RSV – „vétkeznünk kell?” A görögben ez a kérdés nyomatékositott, és „igen” választ vár el. Ez volt Pál támadóbeszédese módszere, hogy az igazságot kommunikálja feléjük. Ez a vers hamis teológiát fejez ki! Pál ezt a rá annyira jellemző „Szó sincs róla” mondással válaszolja meg. Pál evangéliumát Isten radikális ingyen kegyelméről nagyon sok hamis tanító félreértette és kihasználta.

6:16 A kérdés „igen” választ vár el. Az emberek valamit vagy valakit szolgálnak. Ki uralkodik az életedben? A bűn vagy Isten? Az, hogy kinek engedelmeskednek az emberek megmutatja azt, hogy kinek szolgálnak (vö. 6:7-8).

6:17 „de hála az Istennek” Pál gyakran tör ki Isten dicséretében. Írásai az imádságaiból fakadnak, imádságai pedig az evangélium ismeretéből. Lásd Különleges téma: Pál imádsága, dicsőítése és Istennek való hálaadása.

- **„voltatok ... engedelmeskedtetek”** Az eredetiben a létige BEFEJEZETLEN IGEIDEJE szerepel, ami a múltban lévő állapotukat írja le (a bűn szolgái), amit egy AORISZTOSZI IGEIDŐ követ, ami azt erősíti meg, hogy a lázadó állapotuk megszűnt.
- **„de szívetek szerint engedelmeskedtetek annak a tanításnak”** A szöveggörnyezetben ez a hitből való megigazulásukra utal, ami mindennapos Krisztushoz való hasonlatosságra kell, hogy vezessen. Az a kifejezés, hogy „tanítás” az apostoli tanításra vagy az evangéliumra utalt.
- **„szív”** Lásd Különleges téma: a Szív az 1:24-ben.
- **NASB „annak a tanításnak, amely számára elköteleztétek magatokat”**
NKJV „annak a fajta tanításnak, amelyre megmenekültetek”
NRSV, NIV „annak a tanításnak, amely rátok bízott”
TEV „annak az igazságnak, ami abban a tanításban található amit elfogadtatok”
NJB „annak a fajta tanításnak, amelyet bemutattak nektek”

KÜLÖNLEGES TÉMA: FORMA/PÉLDA (TUPOS)

A probléma a *tupos* szó, aminek nagyon sokféle használata létezik.

1. A Moulton és Milligan által írt, *The Vocabulary of the Greek New Testament* (A görög Újszövetség szótára) című könyv 645. oldalán ez található:
 1. minta
 2. terv
 3. az írás formája vagy módja
 4. rendelet vagy leirat
 5. ítélet vagy döntés
 6. az emberi test modellje fogadalmi áldozatként a gyógyító Istennek
 7. az igének az az értelmezése, ami a törvény elveit betartatja
2. A Louw és Nida által írott *Greek-English Lexicon* (Görög–angol lexikon) második kiadásának 249. oldalán ez található:
 1. seb (vö. János 20:25)
 2. kép (vö. ApCsel 7:43)
 3. képmás (vö. Zsid. 8:5)
 4. példa (vö. I. Kor. 10:6; Fil. 3:17)
 5. előkép (vö. Róma 5:14)
 6. mód (vö. ApCsel 23:25)
 7. tartalom (vö. ApCsel 23:25)
3. A Harold K. Moulton által írt, *The Analytical Greek Lexicon Revised* (Az analitikus görög lexikon átdolgozott kiadása) című könyvben a 411. oldalon ez található:
 1. ütésnyom, lenyomat, jel (vö. János 20:25)
 2. alaprajz/tervráajz/körvonal
 3. képmás (ApCsel 7:43)
 4. formula, terv (vö. Róma 6:17)

5. forma, cél/tartalom, értelem (vö. ApCsel 23:25)
6. alak, alakmás (vö. I. Kor. 10:6)
7. jövőbeli forma, típus (vö. Róma 5:14; I. Kor. 10:11)
8. követendő minta (vö. ApCsel 7:44; Zsid. 8:5)
9. erkölcsi minta (vö. Fil. 3:17; I. Thessz. 1:7; II. Thessz. 3:9; I. Tim. 4:12; I. Pét. 5:3)

Ebben a szövegkörnyezetben a fent említett i. lehetőség tűnik a legmegfelelőbbnek. Az evangéliumnak mind tanbeli mind életstílusbeli elvárásai is vannak. A Krisztusban való üdvösség ingyen ajándéka krisztusi életet követel!

6:18 „miután tehát megszabadultatok a bűntől” Ez egy AORISZTOSZI SZENVEDŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV. Az evangélium megszabadította a hívőket a Lélek közreműködésével Krisztus elvégzett munkája által. A hívőket megszabadította mind a bűn büntetése alól (megigazítás), mind a bűn uralma alól (megszentelődés, vö. 7. vers és 22. vers).

- „**az igazság szolgálivá lettetek**” Ez egy AORISZTOSZI SZENVEDŐ KIJELENTÉS, „az igazság rabszolgái lettetek”. Lásd a Különleges témát az 1:17-ben. A hívők meg lettek szabadítva a bűntől, hogy Istent szolgálhassák (vö. 14:19,22; 7:4; 8:2)! Az ingyen kegyelem célja az istenfélő élet. A megigazítás egyaránt egy törvényszéki kihirdetés és egy személyes igazságra való ösztönzés. Isten meg akar minket menteni és változtatni, hogy másokat is elérhessünk! A kegyelem nem áll meg nálunk!

6:19 „emberi módon beszélek, mivel erőtlenek vagytok” Pál a Rómában lévő hívőket szólítja meg. Egy olyan helyi problémáról beszél, amiről hallott (irigység a zsidó és a pogány hívők között) vagy egy minden hívőre igaz tényt erősít meg? Pál azt a kifejezést már korábban is használta a Róma 3:5-ben, mint ahogy a Gal. 3:15-ben is.

A 19. vers párhuzamos a 16. verssel. Pál megismétli a teológiai pontjait a hangsúlyozás végett.

Néhányan azt mondják, hogy ez a kifejezés azt jelenti, hogy Pál bocsánatot kér, mert rabszolgai metaforát használt. Mindazonáltal az a kifejezés, hogy „mivel erőtlenek vagytok testetekben” nem illik bele ebbe az értelmezésbe. A rabszolgaságot nem tekintette gonosznak az első századi társadalom, különösen Róma nem. Egyszerűen hozzátartozott azoknak az időknek a kultúrájához.

- „**test**” Lásd a Különleges témát az 1:3-ban.
- „**hogy szentek legyetek**” Ez a megigazulás célja (vö. 22. vers). Az ÚSZ ezt a kifejezést két teológiai értelemben használta, amik az üdvösséghez kapcsolódtak (1) helyzeti megszentelődés, ami Isten ajándéka (objektív aspektus), és az üdvösség pillanatában adatik a Krisztusban való hit által a megigazítással együtt (vö. ApCsel 26:18; I. Kor. 1:2; 6:11; Ef. 5:26-27; I. Thessz. 5:23; II. Thessz 2:13; Zsid. 10:10; 13:12; I. Péter 1:2) és (2) folyamatos megszentelődés, ami szintén Isten munkája a Szentlélek által, amivel a hívő élete átfőmálódik Krisztus képére és érettségére (szubjektív aspektus, vö. II. Kor. 7:1; I. Thessz. 4:3,7; I. Tim. 2:15; II. Tim. 2:21; Zsid. 12:10,14). Lásd Különleges téma: Megszentelődés a 6:4-ben.

Ez egy ajándék és egy parancs is egyben! Ez egy helyzet (objektív) és egy cselekvés is (szubjektív)! Ez egy KIJELENTÉS (egy állítás) és egy FELSZÓLÍTÁS is (egy parancs)! Az elején adatik, de nem érik be, csak a végén (vö. Fil. 1:6; 2:12-13).

SZÖVEG: 6:20-23

²⁰Mert amikor szolgái voltatok a bűnnek, szabadok voltatok az igazságtól. ²¹De milyen gyümölcsöt termett ez akkor nektek? Bizony, most szégyenkeztek miatta, mert ennek vége a halál! ²²Most azonban, miután a bűntől megszabadultatok, és az Isten szolgái lettetek, már ez meghozta nektek gyümölcsét, a szent életet, amelynek vége az örök élet. ²³Mert a bűn zsoldja a halál, az Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.

6:20-21 Ez egyszerűen a 18 és 19-es vers ellentétét állítja. A hívők csak egy urat szolgálhatnak (vö. Lukács 16:13).

6:22-23 Ezek a versek logikai folyamatot alkotnak onnan kezdve, hogy ki lett fizetve az ár az által, akit az illető szolgál. Hála Istennek a bűnről és a hívőről folyó párbeszéd a kegyelemre való összpontosítással végződik! Első a mi együttműködésünkkel való ajándéka az üdvösségnek, aztán a keresztény élet ajándéka, szintén a mi együttműködésünkkel. Mind a kettő elfogadott ajándék hit és megtérés által.

6:22 „**meghozta nektek a gyümölcsét, a szent életet, amelynek a vége az örök élet**” Abban a fordításban amit a szerző használ az a kifejezés szerepel, hogy „előny/haszon”, szó szerint azt jelenti, amit a magyar fordítás is hoz, hogy „gyümölcs”, amit a 21. versben arra használ, hogy a bűn következményéről beszéljen, de itt a 22. versben az Istennek való szolgálat következményeiről szól. Az azonnali eredmény az, hogy a hívő Krisztushoz hasonlóvá válik. A végső gyümölcse az, hogy Vele legyünk, és örökre olyanok leszünk, mint Ő (vö. I. János 3:2). Ha nincs azonnali eredménye, (megváltozott élet, vö. Jakab 2) akkor a végső eredmény jogosan megkérdőjelezhető (örök élet, vö. Máté 7). „Nincs gyümölcs, nincs gyökér”!

6:23 Ez az egész fejezet összegzése. Pál ezt a döntést fekete fehér színekkel festette meg. A választás a mienk – bűn és halál, vagy ingyen kegyelem Krisztuson keresztül és örök élet. Ez elég hasonló az ÓSZ bölcsesség irodalmának „két útjához” (Zsolt. 1; Péld. 4; 10-19; Máté 7:13-14).

- „**a bűn zsoldja**” A bűnt a következő módokon személyesíti meg: (1) rabszolgatartó; (2) katonai parancsnok; vagy (3) egy király, aki fizetséget ad (vö. 3:9; 5:21; 6:9,14,17).
- „**az Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet**” Ez a kifejezés, amit a magyar „kegyelmi ajándéknak”, az angol „ingyen ajándéknak” fordít (*charisma*) volt a gyökere a kegyelemnek (*charis*, vö. 3:24; 5:15,16,17; Ef. 2:8-9). Lásd a 3:24-et.

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb témáit. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. A jó cselekedetek hogyan kapcsolódnak az üdvösséghez (vö. Ef. 2:8-9,10)?
2. A hívő életében lévő folyamatos bűn hogyan viszonyul az üdvösségéhez (vö. I. János 3:6,9)?
3. Ez a fejezet a „tökéletes büntelenséget” tanítja?
4. A 6. fejezet hogyan kapcsolódik az 5.-hez és a 7.-hez?
5. Miért itt tárgyalja a keresztség témáját?
6. Megtartják-e a keresztyének a régi természetüket? Miért?
7. Mire utal a JELENIDEJŰ igék dominanciája az 1-14-es versekben, és a 15-23-ban az AORISZTOSZI IGÉKÉ?

RÓMA 7

MODERN FORDÍTÁSOK BEKEZDÉSI FELOSZTÁSAI

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
A házasságból vett analógia	Megszabadítva a Törvénytől	A házasságból vett analógia	A házasságból vett illusztráció	A keresztyén nincs a Törvényhez kötve
7:1-6	7:1-6	7:1-3	7:1-6	7:1-6
		7:4-6		
A bennünk lakozó bűn problémája	A bűn előnye a Törvényben	A Törvény és a bűn	Törvény és a bűn	A Törvény funkciója
7:7-12	7:7-12	7:7-12	7:7-11	7:7-8
				7:9-11
	A Törvény nem menthet meg a bűntől		7:12-13	7:12-13
7:13-25	7:13-25	7:13.		
		A belső konfliktus	Az ember belső konfliktusa	A jutalom harc
		7:14-20	7:14-20	7:14-20
		7:21-25a	7:21-25a	7:21-23
				7:24-25a
		7:25b	7:25b	7:25b

HARMADIK OLVASÁSI CIKLUS (az „Útmutató a helyes bibliaolvasáshoz”-ból)
KÖVETVE AZ EREDETI SZERZŐ SZÁNDÉKÁT A BEKEZDÉSEK SZERINT

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Egyszerre olvasd el az adott részt. Azonosítsd a témákat. Hasonlítsd össze a témafelosztásaid az öt különböző fordítással. A bekezdések nem ihletettek, de mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékának azonosításához, ami az értelmezés szíve-lelke. Minden bekezdésnek egy és csakis egy témája van.

1. Első bekezdés
2. Második bekezdés
3. Harmadik bekezdés
4. Stb.

SZÖVEGÖSSZEFÜGGÉSBELI BETEKINTÉSEK AZ 1-6-OS VERSEKBE

- A. A 7. fejezetet (1) a 6. fejezet fényében kell értelmezni, különösen is a 12-14. verseket (továbbá a 3:20,21-31; 4:13-16; 5:20), mindazonáltal (2) a római gyülekezetben jelenlévő feszültséghez is kapcsolódnia kell, ami a hívő pogányok és a hívő zsidók között volt, amit a 9-11. fejezetekben látunk. Nem tudjuk teljesen biztosan, hogy mi is volt ennek a problémának a pontos oka, de lehet, hogy a következő volt:
1. a mózesi törvényen alapuló törvényeskedés,
 2. az, hogy a júdaisták kihangsúlyozták, hogy Mózes az első, csak utána jön Jézus,
 3. annak a félreértése, hogy az evangéliumot hogyan kell a zsidókra alkalmazni,
 4. annak a félreértése, hogy milyen kapcsolat van az Ószövetség és az Újszövetség között.
 5. az amiatt való féltékenység, hogy a hívő zsidó vezetőséget hívő pogány vezetők helyettesítették az uralkodó rendelete miatt, ami minden zsidó rituálét betiltott Rómában. Lehet, hogy nagyon sok hívő zsidó is elment ebből a gyülekezetből.
- B. A Róma 7:1-6 folytatja a 6. fejezet jelképes nyelvezetét a keresztények régi életükhöz fűződő viszonyáról. A következő metaforákat használja:

1. halál és megszabadulás a rabságból egy másik mesternek való szolgálatra (6. fejezet)
 2. halál és megszabadulás a házassági kötelezettségek alól (7. fejezet)
- C. A 6. és 7. fejezet irodalmi párhuzam; a 6. fejezet a hívő „bűnnel” való kapcsolatáról szól, míg a 7. fejezet a hívő „törvénnyel” való kapcsolatával foglalkozik. Az az analógia, hogy a halál felszabadítja a rabszolgát (6:12-23) párhuzamba lett állítva azzal, hogy a halál feloldja a házassági köteleket (7:1-6).

6. fejezet	7. fejezet
6:1 „bűn”	7:1 „törvény”
6:2 „meghaltunk a bűnnek”	7:4 „meghaltatok a törvény számára”
6:4 „mi is új életben járjunk”	7:6 „az új életben a Lélek szerint szolgálunk”
6:7 „ami meghalt, az megszabadult a büntől”	7:6 „meghaltunk annak számára, ami fogva tartott minket”
6:18 „megszabadultatok a büntől”	7:3 „megszabadul a törvényes kötöttségtől”

(Idézet Anders Nygren *Commentary on Romans* [A Római levél kommentárja] című könyvéből, Carl C. Rasmussen fordítása alapján, 268. oldal)

- D. A törvény a rendeleteivel egy halálos ítélet volt. Minden ember halálra ítélve áll a törvény alatt (vö. Róma 6:14, 7:4; Gal. 3:13; Ef. 2:15; Kol. 2:14). A törvény átok volt.
- E. 4 fő elképzelés volt arra, hogy hogyan kell a 7. fejezetet értelmezni
1. Pál saját magáról beszél (önéletrajzi)
 2. Pál mint az egész emberiség képviselője beszél (képviselő, Aranyszájú Szent János)
 3. Pál Ádám megtapasztalásáról beszélt (Mopsuetiai Theodor)
 4. Pál Izrael megtapasztalásáról beszélt.
- F. A Róma 7 nagyon sok módon az I. Mózes 3-hoz hasonlóan működik. Megmutatja a lázadás lehúzó erejét, ami még azokra is hatással van, akik ismerik Istent. Az ismeret/tudás nem tudja a bukott emberiséget megszabadítani; csakis Isten kegyelme, csakis egy új szív tudja megtenni azt (az új szövetség, vö. Jer. 31:31-34; Ezék. 36:26-27). És még akkor is ott a folyamatos küszködés!

SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 7:1-3

¹Vagy nem veszitek tudomásul, testvéreim, pedig a törvényt ismerőkhöz szólok, hogy a törvény addig uralkodik az emberen, amíg él? ²Például a férjes asszony is, amíg él a férje, hozzá van kötve a törvény szerint; de ha meghal a férfi, akkor fel van mentve a törvény hatálya alól, amely a férjéhez kötötte. ³Amíg tehát él a férje, házasságtörőnek számít, ha más férfié lesz, de ha meghalt a férje, megszabadul a törvényes kötöttségtől, és már nem házasságtörő, ha más férfié lesz.

7:1 „a törvényt ismerőkhöz szólok” Ez a következőkre utalhat (1) csak zsidó hívőkre; (2) a római gyülekezetben lévő konfliktusra a hívő zsidók és pogányok között, (3) egy általános értelemben vett törvényre, ami az egész emberiséggel kapcsolatos (vö. 2:14-15); vagy (4) új pogány hívőkre, akik az ÓSZ-i Írásokból tanultak új hitükről (katekizmus).

- „a törvény” Ez a fejezet fő mondanivalója (vö. 1,2,4,5,6 stb. versek). Mindazonáltal Pál számos különböző értelemben használta ezt a kifejezést. Úgy tűnik, hogy Pál okfejtését a 6:14 váltotta ki. Az, ahogyan mindezt előadja párhuzamos a 6. fejezet szerkezetével. Lásd SZÖVEGEKRE VONATKOZÓ MEGLÁTÁSOK C. pont. A törvény kapcsolatát az új szövetséggel Krisztusban már megvitattuk a 3:21-31-ben és a 4:13-16-ben.

•

NASB „a törvénynek csak addig van hatásköre egy személy felett, ameddig az illető él”

NKJV „a törvény addig uralkodik az emberen, amíg él”

NRSV „a törvény csak addig kötelezi az embert, amíg annak élete tart”

TEV „a törvény csak addig uralkodik az ember felett, amíg az él”

JB „a törvény csak addig van hatással az emberre, amíg élete tart”

Szó szerint azt jelenti a kifejezés, hogy „uralkodni rajta” (*kurieuō*, vö. 6:9,14). A mózesi törvény egy hatalmas áldás volt (vö. Zsolt. 19; 119), és egy borzalmas átok is (Gal. 3:13; Ef. 2:15; Kol. 2:14). A fizikai halállal megszűnik a Törvény felé való kötelezettség. Ugyanezt a metaforát használta a 6. fejezet is a hívő bűnnek való meghalására.

7:2 „például a férjes asszony” Ez Pál legfőbb illusztrációja az 1-6-os versekben. A 6. fejezetben ott folytatta, hogy a halál véget vet a személy szolgálai kötelezettségeinek. Itt a házasság és annak kötelezettségei vannak a középpontban. Az illusztráció fordított, mert itt a férj halt meg, hogy az özvegy újraházasodhasson, míg Pál analógiájában a hívő az, aki meghalt, így életben van Isten számára.

- „fel van mentve” Ez ugyanaz az IGE, mint a 6:6-ban; azt jelenti, hogy „működésképtelenné vált”, „használatatlan lett”, vagy „megszüntették”. A 6:6-ban AORISZTOSZI SZENVEDŐ módban volt, itt BEFEJEZETT SZENVEDŐ módban van, ami azt jelenti, hogy „fel lett mentve, és folyamatosan felmentik”. Lásd a Különleges témát a 3:3-ban.

7:3 „házasságtörőnek számít” Ez a megjegyzés ahhoz a zsidó érveléshez kapcsolódik, ami a Shammai és a Hilleli rabbinikus iskolák között volt az V. Mózes 24:1-4-gyel kapcsolatban; kifejezetten „némely illetlenséggel” kapcsolatban. A Hillel iskola volt a liberális csoport, ami megengedte a válást bármilyen okra hivatkozva. A Shammai iskola volt a konzervatívabb csoport, ami csak a házasságtörés esetén engedte meg a válást, vagy bármilyen más szexuális illetlenség miatt (vö. Máté 5:32; 19:9).

SZÖVEG: 7:4-6

⁴Ugyanígy ti is, testvéreim, meghaltatok a törvény számára a Krisztus teste által, s ezért másé vagytok: azé, aki feltámadt a halottak közül, hogy gyümölcsöt teremjünk Istennek. ⁵Mert amíg test szerint éltünk, a bűnök törvény által szított szenvedélyei hatottak tagjainkban, amelyek a halálnak termettek gyümölcsöt. ⁶Most azonban, miután meghaltunk annak a számára, ami fogva tartott minket, megszabadultunk a törvénytől, úgyhogy az új életben a Lélek szerint szolgálunk, nem pedig az Írás betűje szerint, mint a régiben.

7:4 „meghaltatok a törvény számára” Ennek a bekezdésnek ez a legfőbb mondanivalója (és a 6. fejezetnek is). Kapcsolódik ahhoz az analógiához, ami a 6. fejezetben van, hogy a keresztények meghaltak a bűnnek, mint ahogyan Krisztus is meghalt (vö. II. Kor. 5:14-15; Gal. 2:20). A keresztények új teremtetek Krisztusban, a Lélek eme új korszakában (vö. II. Kor. 5:17).

- **„Krisztus teste által”** Ez nem arra a teológiai fogalomra utal, hogy a gyülekezet Krisztus teste (vö. I. Kor. 12:12,27), hanem Krisztus fizikai testére, mint a 6:3-11-ben, ahol amikor Krisztus meghalt, a hívők a keresztség általi azonosulásként szintén meghaltak Vele együtt. Az Ő halála saját haláluk volt (vö. II. Kor. 5:14-15; Gal. 2:20). Az Ő feltámadt élete megszabadította őket, hogy Istennek és másoknak szolgáljanak.
- **„hogy gyümölcsöt teremjünk Istennek”** Ez is párhuzamos volt a 6. fejezettel, leginkább a 6:22-vel. A hívők most már szabadok Krisztus által, hogy Krisztushoz kössék magukat. Ez a folytatódó házassági analógia. Ahogyan Krisztus meghalt a hívőkért, most nekik is úgy kell meghalniuk a bűn számára (vö. II. Kor. 5:13-14; Gal. 2:20). Ahogyan Krisztus feltámasztatott, úgy ők is új szellemi életre lettek feltámasztva, az Istennek való szolgálatra (vö. Róma 6:22; Ef. 2:5-6).

7:5

NASB „mert amíg testben voltunk”

NKJV „mert amikor a testben voltunk”

NRSV „mert amíg a testben éltünk”

TEV „mert amíg az emberi természetünk szerint éltünk”

JB „megtérésünk előtt”

Ez a vers a 4. verssel szemben áll. A 4. vers a hívő megtapasztalásaihoz kapcsolódik, úgy, ahogyan a 6. vers is. Az 5. vers leírta az Isten hatalmát nélkülöző élet „gyümölcsét” (Gal. 5:18-24). A Törvény megmutatja a hívőknek bűneiket (7-9. vers; Gal. 3:23-25), de nem tudja megadni nekik a hatalmat, hogy felülkerekedjenek azon.

A szövegkörnyezetben ez a hívők bukott, bűnös természetére utal, amit Ádámtól örököltek (vö. 6:19). Pál a *sarx* kifejezést kétféle módon használja, (1) a bűnös természet (az ó ember), és (2) a fizikai test (vö. 1:3; 4:1; 9:3,5). Ez itt negatív értelemben van, de figyelj meg a Róma 1:3-at, a 4:1-et, a 9:3,5-öt; a Gal. 2:20-at. A hústest/test (*sarx/soma*) nem gonosz önmagában és önmagától, hanem mint az elme (*nous*) egy harctér, e világ gonosz erőinek és a Szentlélek szembeütközésének színtere. Pál ezeket a kifejezéseket a Septuagintával összeegyeztetve használja, és nem a görög irodalomhoz egyezteteti őket.

- **„törvény által szított”** Az emberi természet eme lázadó aspektusa, ami olyan agresszívan reagál bármilyen megkötésre, tisztán látható az I. Mózes 3-ban, és minden emberben. A Törvény megszabja a határokat (vö. 7-8. vers). Ezek a határok az emberiség védelmét szolgálták, de az emberek láncokként és korlátokként tekintettek azokra. A bűnös, független lelket Isten Törvénye ösztönözte. Nem a korlát volt a probléma (törvény, vö. 12-13-as versek), hanem az emberi függetlenség és a szabad akarat.

7:6 „most azonban” Newman és Nida az *A Translator's Handbook on Paul's Letter to the Romans* (A fordítók kézikönyve Pál a Rómaiakhoz írt leveléhez) című könyvben tett egy érdekes megjegyzést:

„Fontos, hogy megfigyeljük a párhuzamot az 5. és a 6. vers között, ugyanakkor azok kapcsolatát is mindazokkal, amik ez után következnek. Az 5. vers leírja a keresztyén lét előtti időszak megtapasztalásait, aminek a párhuzama a 7:7-25-ös versekben található; a 6. vers pedig leírja a jelen hit-életet, ami Isten Lelkének vezetése alatt van, és a 8:1-11-ben található a párhuzama.”

- **„miután meghaltunk annak számára, ami fogva tartott minket”** Ez egy AORISZTOSZI AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV, amit egy BEFEJEZETLEN SZENVEDŐ KIJELENTÉS követ. Isten szabaddá tette a hívőket Krisztus halála által (1) az ÓSZ átkától; és (2) a bűnös belső énjüktől. Folyamatosan meg voltak kötözve az Isten kijelentett akarata ellen való lázadásuk, bukott természetük, személyes bűnük és a természetfeletti kísértés által (vö. Ef. 2:2-3)!
- **„megszabadultunk”** Ez egy AORISZTOSZI SZENVEDŐ KIJELENTÉS. Ez szemben áll az 5. versben lévő BEFEJEZETLEN KÖZÉPIGEI KIJELENTÉSSEL. A hívőket a bűn folyamatosan a markában tartotta, mint ahogy az a törvényben is ki lett jelentve, de most a Lélek megszabadította őket az evangélium jó híre által. Ugyanezt a szót használják a 2. versben arra az asszonyra, akinek meghalt a férje.
- **„új ... régiben”** Ez az új szellemi út úgy tűnik, hogy az új szövetségre utal (vö. Jer. 31:31-34; Ezék. 36:22-23). A görög „új” kifejezést (*kainos – kainotēs*) Pál a következőkre használta:
 1. az új életre, Róma 6:4
 2. az új Lélekre, Róma 7:6
 3. az új szövetségre, I. Kor. 11:2; II. Kor. 3:6
 4. az új teremtésre, II. Kor. 5:17; Gal. 6:15
 5. az új emberre, Ef. 2:15; 4:24

Az a kifejezés, hogy „régiben” a mózesi törvényre utalt, és azt jelentette, hogy „teljesen kimerült/teljesen elhasználódott”. Pál az Ó szövetséget és az új szövetséget állítja egymással szembe, és ugyanezt teszi a Zsidókhoz írt levél szerzője is (vö. 8:7 és 13).

- **NASB, NKJV „a Lélek megújulásában szolgálunk”**

NRSV „szolgák vagyunk tehát, de nem nem a régi írott törvény alatt, hanem a Lélek általi új életben”

TEV „hanem a Lélek új útja szerint”

JB „szabadok vagyunk egy új szellemi módon szolgálni”

Ez szó szerint azt jelenti, hogy „a lélek újszerűségében”. Nem tudjuk biztosan, hogy ez a megújult emberi lélekre utalt, vagy a Szent Lélekre. A legtöbb angol fordítás nagybetűvel hozza, ami azt jelenti, hogy a Szent Lélekre utalnak, akire kétértelműen először az Róma 8-ban utal (15 alkalommal). Az a kifejezés, hogy „lélek” utalhat az emberi lélekre, amit az evangélium és a Lélek újított meg és töltött fel energiával, Róma 1:4,9; 2:29; 7:6; 8:15; 11:8 [Károliban olvashatunk a bódultság lelkéről]; 12:11; I. Kor. 2:11; 4:21; 5:3,4,5; 7:34; 14:15,16,32; 16:18.

Pál írásaiban a „test” és a „lélek” gyakran van szembeállítva, mint két különálló gondolkodásmód és életstílus (vö. 7:14; 8:4; Gal. 3:3; 5:16,17,25; 6:8). Isten nélkül a fizikai élet a „test”, az Istennel való élet viszont „lélek”, vagy „Lélek”. A bennünk lakozó Szent Lélek (vö. 8:9,11) átformálja a hívőt egy Krisztusban lévő új teremtéssé (helyzetileg és tapasztalati úton is).

SZÖVEGÖSSZEFÜGGÉSBELI BETEKINTÉSEK A RÓMA 7:7-25-ÖS VERSEKBE

- A. A Róma 7:7-25 az emberi valóságot fejezi ki. Minden emberi lény, mind a megtértek mind az elveszettek, megtapasztalták már a jó és gonosz feszültségét a világukban és saját szívükben és elméjükben is. A hermeneutikai kérdés az, hogy „Hogyan szerette volna Pál, hogy értelmezzük ezt az ígérést?” Szövegkörnyezetileg kapcsolódnia kell a következőkhöz: 1:18-6:23 és 8:1-39. Egyesek úgy látják, hogy ez a rész minden egyes emberre fókuszál, így aztán Pál saját tapasztalatait és példáját írja le mintaként. Ezt az értelmezési módot „önéletrajzi feltevésnek” hívják. Pál az „én” személyes névmást az I. Kor. 13:1-3-ban személytelen értelemben használta. A személytelen „én” a zsidó rabbik feljegyzéseiben is szerepelt. Ha ez igaz, akkor ez az ígérés arra utal, hogy az emberiség az ártatlanságból a meggyőződésen keresztül eljutott a megtérésig (8. fejezet), ami a „képviselő feltevés”.

Mindazonáltal mások pedig úgy látják, hogy ezek a versek arra a borzalmas küzdelemre utalnak, amit a hívő vív a bukott emberi természettel. A 24. vers szívszaggató kiáltása fejezi ki ezt a belső feszültséget. Az AORISZTOSZI és a BEFEJEZETLEN IGEIDŐK dominálnak a 7-13-as versekben, míg a JELENIDEJŰ és a BEFEJEZETT IGEIDŐK a 14-25-ös versekben dominálnak. Úgy tűnik, hogy ez hitelt ad az „önéletrajzi feltevésnek”, miszerint Pál a saját tapasztalatait írja le, az ártatlanságtól a meggyőződésig, a megigazulásig, és a folyamatos megszentelődés feszültséggel teli útjáig (vö. *autos egō*, „én saját magam”, vö. 25. vers).

Az is lehetséges, hogy mind a két nézet helyes. A 7-13 és a 25b versekben Pál önéletrajzi vonatkozásban beszél, míg a 14-25a versekben a bűnnel való saját belső küzdelméről beszél, mint a megváltott emberiség képviselője. Mindazonáltal nem szabad elfelejteni, és úgy kell erre tekinteni, hogy ennek az egész ígérésnek a háttere az, hogy Pál egy odaszánt bigott zsidó volt az újjászületése előtt. Pál tapasztalatai egyedülálló módon a sajátjai voltak.

- B. A Törvény jó. Istentől való. Isteni célt szolgált, és továbbra is ezt teszi (vö. 7:7,12,14,22,25). Nem hozhat békét vagy üdvösséget. James Stewart az *A Man in Christ* (Egy férfi Krisztusban) című könyvében megmutatja Pál paradox gondolkodását és írását:

„Az ember magától értetődően elvárná, hogy egy olyan ember, aki arra szánta rá magát, hogy megalkosson egy gondolkodási és tanbeli rendszert, amelyen keresztül mereven csak az általa alkalmazott kifejezések jelentéséhez lehet ragaszkodni. Azt várná az ember, hogy vezető elképzeléseinek kifejezéseit mesteri precizitással célozza meg. Azt követelné meg az ember, hogy egy szó, amit írónk már egyszer használt egy bizonyos értelemben, ugyanazt az értelmet szolgálja végig az írásban. De ezt elvárni Páltól kiábrándító. Kifejezéseinek értelme változó, nem merev ... „a törvény szent” írja, „a belső ember szerint gyönyörködöm Isten törvényében” (vö. Róma 7:12,23) de nyilvánvalóan a *nomos* egy teljesen másik aspektusa mondatja vele azt máshol, hogy „Krisztus megszabadított minket a törvény átkától” (vö. Gal. 3:13)” (26. oldal).

- C. A szövegi bizonyítékok azzal kapcsolatban, hogy „Pál megtért vagy meg nem tért személyre utal a 14-25-ös versekben?” a következők:

1. Meg nem tért személy

- a. Így értelmezték a korai görög nyelvű egyházatyák is
- b. A következő kifejezések ezt a nézőpontot támasztják alá
 1. „testi vagyok”, 14. vers
 2. „ki vagyok szolgáltatva a bűnnek”, 14. vers
 3. „énbennem ... nem lakik jó”, 18. vers
 4. „foglyul ejt a bűn tagjaimban lévő törvényével”, 23. vers

5. „Én nyomorult ember! Ki szabadít meg ebből a halálra ítélt testből?”,
24. vers

- c. A 6. fejezet közvetlen szövegkörnyezete az, hogy szabadok vagyunk a bűn uralmától. A 8. fejezet szövege azzal kezdődik, hogy „tehát”.
- d. A Lélekre vagy Krisztusra való bármilyen utalás hiánya, egészen ezen szövegösszefüggés zárásáig (25. vers).

2. Megtért személy

- a. Szent Ágoston, Kálvin és a református hagyomány is így értelmezte.
- b. A következő kifejezések ezt a nézőpontot támasztják alá:
 - 1. „tudjuk ugyanis, hogy a törvény lelki”, 14. vers
 - 2. „elismerem a törvényről, hogy jó”, 16. vers
 - 3. „nem teszem, amit akarok, a jót”, 19. vers
 - 4. „gyönyörködöm az Isten törvényében a belső ember szerint”, 22. vers
- c. A Római levél tágabb szövegkörnyezete a 7. fejezetet a megszentelődéssel foglalkozó részbe helyezi.
- d. Az igeidők nyilvánvaló megváltozása a BEFEJEZETTRŐL és az AORISZTOSZIRÓL a 7-13-ban a folyamatos JELENIDŐRE a 14-24-es versekben arra utal, hogy ez Pál életének egy teljesen új szakasza (pl. a megtérése).

D. Minél jobban törekszik egy hívő a Krisztushoz való hasonlatosságra, annál jobban megtapasztalja saját bűnös voltát. Ez a paradoxon jól illik ebbe a szövegkörnyezetbe és Pál személyéhez is (és, ha már itt tartunk a legtöbb hívőhöz is).

Idézet egy lutheránus himnuszról, Henry Twells-től:

„Uram, senkinél nincs tökéletes nyugalom,
Mert senki sem szabad teljesen a bűntől;

Azok, akik elbuknak, szolgálnak Téged a legjobban,
Akik a legjobban tudatában vannak a bennük lévő
rossznak”. (a szerzőn neve és a himnusz címe
ismeretlen)

SZÖVEG: 7:7-12

⁷Mit mondjunk tehát? A törvény bűn? Szó sincs róla! Viszont a bűnt nem ismerném, ha nem ismertem volna meg a törvény által, és a kívánságot sem ismerném, ha a törvény nem mondaná: „Ne kívánd!” ⁸De a bűn a parancsolattól ösztönzést kapott, és felszított bennem mindenféle kívánságot. Mert a törvény nélkül halott a bűn. ⁹Én pedig a törvény nélkül éltem valamikor. Amikor azonban jött a parancsolat, életre kelt a bűn, ¹⁰én pedig meghaltam, és kitűnt, hogy éppen az életre adott parancsolat lett halálommá. ¹¹Mert a bűn, miután ösztönzést kapott a parancsolattól, megcsalt engem, és megölt általa. ¹²A törvény tehát szent, a parancsolat is szent, igaz és jó.

7:7 „mit mondjunk tehát” Pál visszatért a támadóbeszéd használatához (vö. 6:1,15; 7:1,13).

- „a törvény bűn?” A kinyilatkoztatás egyik paradoxona, hogy Isten a Törvény szentségét és jóságát tükörként arra használta, hogy felfedje a bűnt, hogy a bukott emberiséget megtérésre

és hitre vezesse (vö. 12-13. vers; Gal. 3). Továbbá meglepő módon a Törvény tovább működik a megszentelődés folyamatában, de nem a megigazulásában!

- **„szó sincs róla”** Pál jellemzően így utasította el a hamis állításokat (vö. 13. vers; 3:4,6,31; 6:2,15; 9:14; 11:1,11; Gal. 2:17; 3:21).
- **„viszont”** Pál irodalmi stílusa a Római levélben az, hogy erőteljes kontrasztokat használ, hogy fő mondanivalóját kifejezze (vö. 3:4,6,31; 6:2,15; 7:13; 9:14; 11:1,11).
- **„én”** (a magyar fordításban valójában az 1. szám 1. személyes ragozott ige szerepel). Jelöld be a Bibliádban, hogy hányszor szerepel az, hogy „én” (vagy egy 1. szám 1. személyben ragozott ige), „enyém” vagy „engem/magam” a 7-25-ös versekben. El fogsz csodálkozni rajta. Negyven feletti a számuk.
- **„a bűnt nem ismerem, ha nem ismertem volna meg a törvény által”** Ez az egyik kulcs igérés, ami felfedi azt a fogalmat, hogy a mózesi törvény tükörként működik, ami felfedi a személyes bűnt (vö. 3:20; 4:15; 5:20; Gal. 3:14-29, leginkább a 24. vers). A Törvény egyszeri megszegése a Szövetség megszegését jelentette, tehát el kellett hordozni annak következményeit (vö. 10. vers és Jakab 2:10)!
- **„a törvény által”** Ez egy MÁSODIK TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, amit „ténnyel ellentétesnek” hívunk, Pál meggyőződött a bűnnel kapcsolatban. Ez az egyetlen példa erre a nyelvtani szerkezetre a Római levélben. A következő helyeken viszont ezt használja Pál: Gal. 1:10; 3:21; I. Kor. 2:8; 5:10; 11:31; és II. Kor. 12:11.
- **„ne kívánd”** Ez egy idézet a Tízparancsolat utolsó parancsolatából (vö. II. Mózes 20:17; V. Mózes 5:21). Ez az utolsó parancsolat a helyes hozzáállásra fókuszál, ami valójában az összesnek az esszenciája (vö. Máté 5-7). A Törvényre gyakran utalnak úgy, mint „a parancsolat” (vö. 8,9,11,12,13). Az a kifejezés, hogy „kíván” azt jelentette, hogy „vágyakozni valami/valaki után” vagy „erősen kívánni”. Isten nagyon sok jó dolgot adott az embereknek (elveszetteknek és hívőknek egyaránt) a teremtés által, de az emberek hajlamosak Isten ajándékait az Isten adta határokon túlra vinni. „Még többet és még többet adj nekem bármilyen áron” ez vált a mottójukká! Az ember énje egy kegyetlen zsarnok! Lásd Különleges téma: A II. Mózes 20:17 jegyzete a 13:8-9-ben.

7:8

NASB, NKJV „megragadta a lehetőséget”

NRSV „lecsapott a lehetőségre”

TEV „megtalálta a lehetőséget”

JB „kihasználta a lehetőséget”

Ez egy katonai kifejezés volt, amit a hídfőállásokra vagy a hadműveleti bázisra használtak (vö. 8. vers és 11. vers). Ebben a szövegkörnyezetben megszemélyesítette (vö. 9,11-es versek). A bűnt úgy jellemezte, mint egy katonai hadműveletet (vö. 11. vers) amit egy katonai vezető irányított (vö. 11. vers és 17. vers; 6:12,14,16).

- **„mert a törvény nélkül halott a bűn”** A bűn az Isten akarata elleni lázadás (vö. Róma 4:15; 5:13; I. Kor. 15:56). Ebben a kifejezésben nincs ige; hozzá kell tenni. Ha JELENIDŐT teszünk hozzá, akkor arra utal, hogy ez egy egyetemes alapelv. Ha AORISZTOSZI IGEIDŐT teszünk hozzá, akkor kifejezetten Pál életére utalna.

7:9 „éltem valamikor” Ez utalhat Pálra, mint (1) az ártatlanság korában lévő gyermekre; vagy (2) mint egy odaszánt farizeusra, mielőtt az evangélium igazsága betört volna a szívébe (vö. ApCsel 23:1; Fil. 3:6; II. Tim. 1:3). Az első a 7. fejezet értelmezési elméletei közül az „életrajzi feltevést” képviseli, míg a második a „képviselői feltevést”.

- **„amikor azonban jött a parancsolat, életre kelt a bűn, én pedig meghaltam”** Az emberiség lázadó szellemének a tilalmak csak még több erőt adnak. Isten Törvényének „ne tedd” tilalmai felszítják az emberiség önirányító büszkeségét (vö. I. Mózes 2:16-17; 3:1-6). Figyeld meg, hogy a bűn továbbra is megszemélyesített, mint az 5:21-ben és a 7:8,11,17,20-ban.

7:10 „az életre adott parancsolat lett halálommá” Ez valószínűleg a III. Mózes 18:5 ígéreterére való utalás, vagy lehet, hogy a Róma 2:13-ra. A törvény ígéretet tett, amit nem tudott betölteni, s nem azért, mert bűnös volt, hanem mert az emberiség gyenge volt és lázadó. A Törvény halálos ítéletté lett (vö. Gal. 3:13; Ef. 2:15; Kol. 2:14).

7:11 „megcsalt engem és megölt általa” Mind a kettő AORISZTOSZI AKTÍV KIJELENTÉS. Ezt a kifejezést, hogy „megcsalt” a Septuagintában (LXX) Évára használták az I. Mózes 3:13-ban. Pál is számos alkalommal használta ezt a kifejezést (vö. Róma 16:18; I. Kor. 3:18; II. Kor. 11:3; II. Thessz. 2:3; I. Tim. 2:14). Ádám és Éva problémája is a kívánság volt (vö. II. Kor. 11:3; I. Tim. 2:14). Ádám és Éva szellemileg meghalt azáltal, hogy engedetlen volt Isten törvényével szemben, sőt Pál is és az összes ember velük együtt (1:18-3:20).

7:12 Ezzel erősíti meg Pál azt, hogy a Törvény jó. Nem ezzel van a probléma. Mindazonáltal Pál párhuzamos szerkezete, hogy a 6. fejezetben a „bűnt” használja, a 7. fejezetben pedig a „törvényt”, minden bizonnyal feldühítette a törvényeskedő zsidó hívőket (a 14:1-15:13 gyengéi) a római gyülekezetben.

SZÖVEG: 7:13

¹³**Akkor a jó lett halálommá? Szó sincs róla! Ellenben a bűn, hogy meglássék bűn mivolta, a jó által hoz rám halált, így a bűn fokozott mértékben lesz bűnné a parancsolat által.**

7:13

NASB „a bűn, hogy meglássék, hogy az bűn ... a bűn teljes mértékben bűnös lesz”

NKJV „a bűn, hogy bűnnek tűnjön ... teljes mértékben bűnös lesz”

NRSV „hogy a bűn bűnnek látsszon ... mértéktelenül bűnös lesz”

TEV „azért, hogy valódi természete a bűnnek megnyilvánuljon”

JB „a bűn, hogy teljes valójában megmutassa magát ... képes volt teljes bűnös hatalmának gyakorlására”

A bűn gonosz természetét tisztán látjuk abból a tényből, hogy fogott valamit, ami jó volt, teljes és isten-szerinti, mint a mózesi törvény (vö. Zsolt. 19,119), és azt a vádlás és a halál eszközévé tette azáltal, hogy elferdítette (vö. Ef. 2:15; Kol. 2:14). A bukott emberiség minden Isten-adta jó ajándékot az Isten-adta határokon túlvitte!

Figyeld meg a két *hina* (célhatározói) mellékmondatot.

- **„fokozott mértékben”** Lásd Különleges téma: Hogyan használja Pál a Huper szót és annak szóösszetételeit az 1:30-ban.

SZÖVEG: 7:14-20

¹⁴Tudjuk ugyanis, hogy a törvény lelki, én pedig testi vagyok: ki vagyok szolgáltatva a bűnnek. ¹⁵Hiszen amit teszek, azt nem is értem, mert nem azt cselekszem, amit akarok, hanem azt teszem, amit gyűlölök. ¹⁶Ha pedig azt cselekszem, amit nem akarok, akkor elismerem a törvényről, hogy jó. ¹⁷Akkor pedig már nem is én teszem azt, hanem a bennem lakó bűn. ¹⁸Mert tudom, hogy énbennem, vagyis a testemben nem lakik jó, minthogy arra, hogy akarjam a jót, van lehetőségem, de arra, hogy megtegyem, nincs. ¹⁹Hiszen nem azt teszem, amit akarok: a jót, hanem azt cselekszem, amit nem akarok: a rosszat. ²⁰Ha pedig azt teszem, amit nem akarok, akkor már nem én teszem, hanem a bennem lakó bűn.

7:14 „a törvény lelki” Isten Törvénye jó. Nem ezzel van a probléma (vö. 12 és 16b versek).

- „**én pedig testi vagyok**” Ezt a kifejezést Pál (1) semleges értelemben használta, amivel a fizikai testre utalt (vö. 1:3; 2:28; 4:1; 9:3,5); és (2) negatív értelemben is használta, amivel az emberiség Ádámában lévő bukott természetére utalt (vö. 5. vers). Nem tudjuk biztosan, hogy itt melyikre utalt.
- „**ki vagyok szolgáltatva a bűnnek**” Ez egy BEFEJEZETT SZENVEDŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV, „régbben is ki voltam szolgáltatva, de folyamatosan ki vagyok szolgáltatva a bűnnek”. A bűnt itt újra megszemélyesíti, rabszolgatartóként jelenik meg. A SZENVEDŐ SZERKEZET okozója ismeretlen. Utalhat a Sátánra, a bűnre, Pálra vagy Istenre.

Az ÓSZ-ben a legfőbb kifejezés arra, hogy Isten magához vonta az emberiséget a „váltás” vagy a „megváltás” volt (és azok szinonimái). Eredetileg azt jelentette, hogy „visszavásárolni” (és annak szinonimái). Lásd a Különleges témát a 3:24-ben). Ennek a fogalomnak pont az ellentettje szerepel itt, „eladva a ... kezeibe” (vö. Bír. 4:2; 10:7; I. Sám. 12:9).

7:15-24 Isten gyermekének „isteni természete van” (vö. II. Péter 1:4), ugyanakkor bukott emberi természete is (vö. Gal. 5:17). A bűn potenciálisan működésképtelenné vált (vö. Róma 6:6), de az emberi tapasztalat a 7. fejezetet követi. A zsidók azt mondják, hogy minden ember szívében van egy fekete és egy fehér kutya. Az lesz a nagyobb, amelyiket az ember jobban eteti.

Amikor ezt az ígérést olvasom, tapasztalati módon érzem Pál fájdalmát, amikor leírja a kétfajta természetünk napi konfliktusát. A hívők meg lettek szabadítva a bukott természettől, de, Isten segíts rajtunk, mégis engedünk csábításainak. Gyakran meglepő igazság az, hogy az intenzív szellemi harc a megtérés után kezdődik. Az érettség egy feszültséggel teli napi közösség a Három-egy Istennel, és mindennapos konfliktus a gonosszal.

7:16,20 „ha” Mindkettő ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből vagy annak irodalmi céljait tekintve igaznak tekinthető.

7:18 „mert tudom, hogy énbennem, vagyis a testemben, nem lakik jó” Pál nem azt akarja mondani, hogy a fizikai test gonosz, hanem hogy az a bukott természet és Isten Lelke közötti harc színtere. A görögök azt tartották, hogy a test, minden más anyaggal együtt gonosz volt. Ez fejlődött a dualista eretnökké, amit gnoszticizmusnak hívnak (vö. Efézusi levél, Kolossé levél, és I. János). A görögök hajlamosak voltak arra, hogy a fizikait okolják a szellemi problémák miatt. Pál nem ily módon tekint a szellemi konfliktusokra. Ő megszemélyesítette a bűnt, és az emberiség Isten Törvénye elleni lázadását használta lehetőségként arra, hogy a gonosz megszállja az emberi természetet. Az a kifejezés, hogy „test” Pál írásaiban jelentheti (1) a fizikai testet, ami erkölcsileg tekintve semleges (vö. 1:3; 2:28; 4:1; 9:3,5); és (2) jelentheti a bukott bűnös természetet, amit Ádámától örököltünk (vö. 5. vers).

7:20 „a bennem lakó bűn” Érdekes, hogy a Római levél milyen világosan megmutatja az emberiség bűnét, de egészen a 16:20-ig meg sincs benne említve a Sátán. Az emberek nem okolhatják a Sátánt a bűnös problémájukért. Van választási lehetőségünk. A bűnt úgy személyesíti meg, mint egy királyt, egy zsarnokot, egy rabszolgatartót. Kísértésbe visz és csábít minket, hogy legyünk függetlenek Istentől, és legyünk öntudatosak bármi áron. Az, ahogyan Pál megszemélyesíti a bűnt, amit az emberi választáshoz köt, az I. Mózes 4:7-et tükrözi vissza.

Pál számos alkalommal használja azt a kifejezést ebben a fejezetben, hogy „lakó/lakozó” (vö. 17,18,20. versek). A bűnös természetet nem rombolja le, vagy nem veszi el Isten a megtéréskor, hanem potenciálisan működésképtelenné teszi. Annak folyamatos erőtlensége azon múlik, hogy mennyire működünk együtt a bennünk lakozó Szentlélekkel (vö. 8:9,11). Isten mindent megadott a hívők számára, ami csak szükséges ahhoz, hogy harcba szálljon a megszemélyesített (irodalmi) és a személyes (a Sátán és démonjai) gonosszal. Ez a Szentlélek jelenléte és hatalma. Amikor elfogadjuk Isten ingyen ajándékát, az üdvösséget, vele együtt el kell fogadni Isten hatékony, elrettentő ajándékát a Szentlelket is. Az üdvösség és a keresztyén élet mind mind egy mindennapos folyamat, ami a hívő mindennapos döntésével kezdődik és ér véget. Isten megadott mindent, amire csak szükségünk van: a Szentlelket (Róma 8), a szellemi fegyverzetet (Ef. 6:11); a kijelentést (Ef. 6:17) és az imádságot (Ef. 6:18).

A harc heves (Róma 7), de a csatát már megnyerték (Róma 8).

SZÖVEG: 7:21-25

²¹Azt a törvényt találom tehát magamban, hogy – miközben a jót akarom tenni – csak a rosszat tudom cselekedni. ²²Mert gyönyörködöm az Isten törvényében a belső ember szerint, ²³de tagjaimban egy másik törvényt látok, amely harcol az értelmem törvénye ellen, és foglyul ejt a bűn tagjaimban lévő törvényével. ²⁴Én nyomorult ember! Ki szabadít meg ebből a halálra ítélt testből? ²⁵Hála az Istennek, a mi Urunk Jézus Krisztus! Én magam tehát értelmemmel az Isten törvényének szolgállok ugyan, testemmel azonban a bűn törvényének.

7:22 „Isten törvényében” A zsidók számára ez a mózesi törvényekre utalt. A nem zsidók számára a (1) természeti bizonyítékokra utalt (vö. Róma 1:19-20, Zsolt. 19:1-6); (2) a belső erkölcsi lelkiismeretre (vö. Róma 2:14-15); és (3) a társadalmi erkölcsi normákra.

•

NASB „a belső emberben”

NKJV „a belső ember szerint”

NRSV, NJB „a bensőmben”

TEV „a bensóm”

Pál szembeállítja a külső embert (fizikai) a belső emberrel (szellemi) a II. Kor. 4:16-ban. Ebben a szöveggörnyezetben a kifejezés vagy Pálra vagy a megtért emberiség azon részére utal, ami megerősíti Isten akaratát és törvényét.

1. „a törvény lelki”, 7:14
2. „amit tenni akarok”, 7:15
3. „elismerem a törvényről, hogy jó”, 7:16
4. „hogy akarjam a jót”, 7:18
5. „amit akarok: a jót”, 7:19
6. „hanem azt cselekszem, amit nem akarok: a rosszat”, 7:19

7. „azt teszem, amit nem akarok”, 7:20
8. „a jót akarom tenni”, 7:21
9. „gyönyörködöm az Isten törvényében”, 7:22
10. „a tagjaimban lévő törvény”, 7:23
11. „én magam tehát értelmekkel az Isten törvényének szolgálók”, 7:25

A 7. fejezet megmutatja, hogy Isten ismerete és az Ő igéjének ismerete nem elég. A hívőknek szükségük van a Lélekre is (8. fejezet)!

7:23 Valódi kontraszt áll a 6:2, 8:2 és a 7:23 között. Ez a vers világosan megmutatja azt, hogy Pál hogyan használta a törvény kifejezést (*nomos*), hogy a következőkre utaljon vele: (1) a bűn törvényére (vö. 21,25-ös versek), és (2) Isten törvényére (22,25-ös versek). Korábban a 4,5,6,7,9-es és 12-es versekben Pál ezt a kifejezést az ŐSZ-re használta. Pál nem egy rendszeres teológia megírója volt. Küszködött a „törvény” fogalmával. Egy bizonyos értelemben ez Isten kijelentése volt, az emberiség számára adatott csodálatos ajándék, másrésztől viszont ez volt az a dolog, ami a bűnt definiálta, és világos korlátokat adott, amiket a bukott emberiség képtelen volt betartani. Ezek a korlátok nem csak ŐSZ-i kijelentések voltak, hanem minden erkölcsi útmutatásra vonatkozott: természeti kijelentés (vö. Zsolt. 19; Róma 1:18-3:31) vagy társadalmi morálok és normák. Az emberek lázadók, akik teljes mértékben irányítani akarják saját életüket!

7:24 Lehetséges-e, hogy ez a kijelentés egy megtért embertől származik? Néhányan azt mondják, hogy nem, éppen ezért ez a fejezet erkölcsös, vallásos, de nem megtért emberekről szól. Mások azt mondják, hogy igen, így ez a fejezet az evangélium feszültségére utal, „a már de még nem” feszültségre, ami a hívők életében van jelen. Az eszkatologikus beteljesülése még nem jelent meg. Az érett keresztény érzi ezt a legerőteljesebben.

- **NASB „a halál eme teste”**
- NKJV, NRSV „a halálnak eme teste”**
- TEV „ez a test, amely halálra ad engem”**
- NJB „ez a test, ami halálra van ítélve”**

A fizikai test és elme nem gonoszak önmagukban és önmaguktól. Isten által teremtettek az ezen a bolygón lévő életre, és a Vele való kapcsolatra. Amikor meg lettek teremtve, minden „nagyon jó” volt (vö. I. Mózes 1:31). De az I. Mózes 3 megváltoztatta az emberiséget és módosította Isten célját. Ez nem az a világ, amilyennek Isten szerette volna megteremteni, és mi sem azok az emberek vagyunk, amilyennek Isten szeretné, hogy legyünk. A bűn radikális hatással volt a teremtésre. A bűn elvette azt, ami jó volt, és egy önközpontú gonoszsággá változtatta. A test és az elme vált a kísértés és a bűn harcmezejévé. Pál erőteljesnek érzi ezt a harcot! Vágyakozik az új korszak iránt, az új test iránt, az Istennel való új kapcsolat iránt (vö. 8:23).

7:25 Ez egy összegzés és az átmenet a Róma 8 magasabb szintjéhez. Mindazonáltal még a 8. fejezetben is ugyanezt a feszültséget látjuk az 5-11-es versekben.

Az értelmezők kérdése akörül forog, hogy kiről is beszél Pál?

1. magáról és a judaizmusról való tapasztalatairól
2. minden keresztényről
3. Ádámról, mint az emberek példájáról
4. Izrael és annak ismerete a Törvénnyel kapcsolatban, és bukása az annak való engedelmségben

Én személyesen az elsőt (7-13-as versek, 25b) és a másodikat (14-25a versek) összekombinálnám. Lásd Szövegösszefüggési betekintéseket a Róma 7:7-25-be. A 7. fejezet fájdalma és agóniája összeillik és meg is haladja a 8. fejezet fenségét!

- „**Hála az Istennek**” Lásd: következő Különleges téma.

KÜLÖNLEGES TÉMA: PÁL DICSŐÍTÉSE, IMÁDSÁGA ÉS ISTENNEK VALÓ HÁLAADÁSA

Pál az istendicséret embere volt. Ismerte az ÓSZ-et. A zsoltároskönyv mind négy felosztása (t.i. a könyvek) mind mind doxológiával végződnek (vö. Zsolt. 41:13; 72:19; 89:52; 106:48). Számos különböző módon dicséri és dicsőíti Istent.

1. leveleinek nyitó bekezdéseiben
 - a. nyitó áldások vagy köszöntések (vö. Róma 1:7; I. Kor. 1:3; II. Kor. 1:2)
 - b. nyitó áldások (*eulogētos*, vö. II. Kor. 1:3-4, Ef. 1:3-14)
2. dicséretben való rövid kitörések
 - a. Róma 1:25, 9:5
 - b. II. Kor. 11:31
3. doxológiák [aminek jellemzői a (1) *doxa* (t.i. dicsőség) szó, és az (2) örökkön-örökké kifejezések használata]
 - a. Róma 11:36; 16:25-27
 - b. Ef. 3:20-21
 - c. Fil. 4:20
 - d. I. Tim. 1:17
 - e. II. Tim. 4:18
4. hálaadások (t.i. *eucharisteō*)
 - a. levelek elején (vö. Róma 1:8; I. Kor. 1:4; II. Kor. 1:11; Ef. 1:16; Fil. 1:3; Kol. 1:3,12; I. Thessz. 1:2; II. Thessz. 1:3; Filemon 4. vers; I. Tim. 1:12; II. Tim. 1:3)
 - b. a hálaadásra való felhívások (vö. Ef. 5:4,20; Fil. 4:6; Kol. 3:15,17; 4:2; I. Thessz. 5:18)
5. hálaadásokban való rövid kitörések
 - a. Róma 6:17; 7:25
 - b. I. Kor. 15:57
 - c. II. Kor. 2:14; 8:16; 9:15
 - d. I. Thessz. 2:13
 - e. II. Thessz. 2:13
6. záró áldások
 - a. Róma 16:20,24
 - b. I. Kor. 16:23-24
 - c. II. Kor. 13:14
 - d. Gal. 6:18
 - e. Ef. 6:24

Pál teológiailag és tapasztalati módon is ismerte a Három-egy Istent. Írásait imádsággal és dicsérettel kezdi. Mondanivalójának közepén is dicséretben és hálaadásban tör ki. Leveleinek összegzésében mindig megemlékezik arról, hogy imádkozzon, hogy dicsérje Istent és hogy hálát adjon Neki. Pál írásai az imádsággal, a dicsérettel és a hálaadással lélegzenek. Ismerte Istent, ismerte önmagát és ismerte az evangéliumot.

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb pontjait. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. A 6. fejezet hogyan kapcsolódik a 7. fejezethez?
2. Mi a kapcsolata az ószövetségi törvénynek az újszövetségi hívőkkel? (vö. II. Kor. 3:1-11; Zsid. 8:7,13)
3. Mi az a két illusztráció, amit Pál a 6. és a 7. fejezetben használ, hogy leírja a régi életünkhöz való viszonyunkat?
4. Milyen kapcsolatban van a keresztény a mózesi törvénnyel?
5. Saját szavaiddal magyarázd meg, hogy mi a különbség az önéletrajzi és a képviselői feltevések között a Róma 7:7-25 értelmezésében.
6. A Róma 7 egy elveszett személy leírása, egy éretlen hívő leírása, vagy minden hívő leírása?

RÓMA 8

MODERN FORDÍTÁSOK BEKEZDÉSI FELOSZTÁSAI

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
A Lélekben való élet	Megszabadítva a bennünk lakó bűntől	Isten megmentő cselekedete	A Lélekben való élet	A Lélek élete

8:1-11	8:1-11	8:1-4	8:1-8	8:1-4
		A testben való élet és a Lélekben való élet		
		8:5-8		8:5-11
		8:9-11	8:9-11	
		A Lélek és a fűség		
8:12-17	8:12-17	8:12-17	8:12-17	8:12-13
				Isten gyermekei
				8:14-17
A létező dicsőség	A szenvedésből a dicsőségbe	A beteljesülés reménysége	Az eljövendő dicsőség	A dicsőség, mint a végzetünk
8:18-25	8:18-30	8:18-25	8:18-25	8:18-25
		Az emberi gyengeséget eltűri		
8:26-30		8:26-27	8:26-27	8:26-27
				Isten arra hívott el minket, hogy osztozzunk dicsőségében
		8:28-30	8:28-30	8:28-30
Isten szeretete	Isten örökkévaló szeretete	Isten szeretetében való bizonyosságunk	Isten szeretete Jézus Krisztusban	Himnusz Isten szeretetéhez
8:31-39	8:31-39	8:31-39	8:31-39	8:31-34
				8:35-37
				8:38-39

HARMADIK OLVASÁSI CIKLUS (az „Útmutató a helyes bibliaolvasáshoz”-ból)
KÖVETVE AZ EREDETI SZERZŐ SZÁNDÉKÁT A BEKEZDÉSEK SZERINT

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Egyszerre olvasd el az adott részt. Azonosítsd a témákat. Hasonlítsd össze a témafelosztásaid az öt különböző fordítással. A bekezdések nem ihletettek, de mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékának azonosításához, ami az értelmezés szíve-lelke. Minden bekezdésnek egy és csakis egy témája van.

1. Első bekezdés

2. Második bekezdés
3. Harmadik bekezdés
4. Stb.

SZÖVEGEKRE VONATKOZÓ BEPILLANTÁS

- A. Ez a fejezet a csúcspontja annak az argumentációnak, amit Pál az 1:18-ban kezdett el. Azzal kezdődik, hogy „nincs kárhóztató ítélet” (jogi állapot) és azzal fejeződik be, hogy „nincs elválasztódás” (személyes kapcsolat). Teológiailag a megigazulástól a megszentelődésen keresztül a megdicsőülés felé halad (vö. 29-30-as vers).
- B. Itt láthatjuk, hogy teológiailag Pál hogyan fejt ki azt, hogy Isten a hívőknek adta Lelkét (vö. János magyarázata a János 14:12-31; és 16:7-16-ban). A Lélek a műveltetője a 14. versben található SZENVEDŐ IGÉNEK, ami utal arra, hogy az evangélium aktívvá válik a bukott emberek életében. A Lélek velük és bennük marad, és el fogja kezdeni kiformálni bennük Krisztust. Míg a 8. fejezet a lélek, *pneuma* kifejezést több mint 21 alkalommal használja, a 7. fejezetben egyáltalán nem jelenik meg (ugyanúgy, mint ahogy a 3-6. fejezetekben, és az 1-2. fejezetekben is csak háromszor fordul elő).
- C. Az életben két perspektíva (személyes világnézet) létezik, két életstílus, két prioritás, két ösvény (a széles út és a keskeny út) amit az emberek követhetnek, itt ez a test, vagy a Lélek. Az egyik a halálra vezet; a másik az életre. Ezt hagyományosan a „két útnak” hívták az ÓSZ-i bölcsességi irodalomban (vö. Zsolt. 1 és Péld. 4:10-19). Az Örök Életnek, a Lelki Életnek jól megfigyelhető jellemvonásai vannak (t.i. a test szerinti szemben a Lélek szerintivel).

Figyeld meg, hogy a Sátán teljes mértékben hiányzik az egész teológiai szövegekörnyezetből (vö. Róma 1-8). A Római levél 16:20-ig meg sincs említve! Helyette az emberiség bukott ádám természete van a középpontban. Pál így semlegesítette a bukott emberiség kifogásait (t.i. hogy „az Ördög vett rá, hogy megtegyem”) a természetfeletti kísértéssel kapcsolatban, ami megkísértette őket, hogy fellázadjanak Isten ellen. Az emberiség a felelős!

- D. Ezt a fejezetet nagyon nehéz felvázolni, mert a fő gondolat úgy bontakozik ki, hogy számos igazságot tartalmazó fonalat sző bele az újra és újra felbukkanó mintákba, mindenféle szövegekörnyezeti egység nélkül.
- E. A 12-17-es versek magabiztos üdvbizonyosságról informálják a hívőt
 1. Az első egy megváltozott világnézet és életstílus, amit a Lélek által visz véghez.
 2. A második az, hogy az Istentől való félelmünket valamiféle családi szeretet váltotta fel a Lélek munkája hatására.
 3. A harmadik az egy benső meggyőződés a bennünk lakozó Lélek által arról, hogy fiak vagyunk.
 4. A negyedik az, hogy ez a meggyőződés e bukott világ problémái és küzdelmei között is szilárd marad.

F. A 31-39-es versek egy bírósági jelenetet mutatnak be, ami az ÓSZ-i próféták egy tipikus irodalmi technikája volt. Isten a bíró; a Sátán az ügyész (a vádló); Jézus a védőügyvéd (paraclete), az angyalok a nézők, a hívő emberiség pedig sátáni vádak alatt áll.

1. jogi kifejezésekkel
 - a. ellenünk (31. vers)
 - b. vád (33. vers)
 - c. megigazít (33. vers)
 - d. elítél (34. vers)
 - e. esedezik, közbenjár (34. vers)
2. vádlás, „ki?” (31, 33, 34, [itt háromszor is], 35. versek)
3. Isten gondviselése Krisztusban (32. és 34b versek)
4. nincs Istentől való elválasztottság
 - a. földi körülmények (35. vers)
 - b. ÓSZ-i idézet a Zsolt. 44:22-ből [Károli 44:23] (36. vers)
 - c. győzelem (37. és 39. vers)
 - d. természetfeletti körülmények vagy cselekvő személyek (37-39-es versek)

SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 8:1-8

¹Nincs tehát most már semmiféle kárhóztató ítélet azok ellen, akik a Krisztus Jézusban vannak, ²mivel az élet Lélekének törvénye megszabadított téged Krisztus Jézusban a bűn és a halál törvényétől. ³Amire ugyanis képtelen volt a törvény, mert erőtlen volt a test miatt, azt tette meg Isten, amikor a bűn miatt tulajdon Fiát küldte el a bűnös testhez hasonló formában, és kárhozatra ítélte a bűnt a testben, ⁴hogy a törvény követelése teljesüljön bennünk, akik nem test szerint járunk, hanem Lélek szerint. ⁵Mert akik test szerint élnek, a test dolgaival törődnek, akik pedig Lélek szerint, a Lélek dolgaival. ⁶A test törekvése halál, a Lélek törekvése pedig élet és békeség, ⁷minthogy a test törekvése ellenségeskedés Istennel, mert az Isten törvényének nem veti alá magát, és nem is tudja magát alávetni. ⁸Akik pedig test szerint élnek, nem lehetnek kedvesek Isten előtt.

8:1

NASB „tehát most már”

NKJV, NRSV „most már tehát”

TEV „most már”

JB „ennek okán, tehát”

Ez az előző szövegkörnyezetre mutat vissza. Némelyek úgy gondolják, hogy a 7:24-25-re utal, de sokkal inkább valószínű, hogy még előrébb, a 3:21-7:25-ös szakaszra.

- „nincs/semiféle” A „nincs” szó a görög mondat elején áll. Kihangsúlyozza, hogy „nincs kárhóztatás” azok ellen, akik Krisztusban vannak (vö. 1-3-as versek), és azok ellen sem, akik a Lélek szerint járnak (4-11-es versek). Itt látható az új szövetség mindkét oldala: (1)

ami egy ingyen ajándék Krisztusban; (2) és ami életstílusbeli, szövetséges választ követel. A megigazulás egyszerre objektív (KIJELENTŐ MÓD) és szubjektív is (FELSZÓLÍTÓ MÓD). Ez egyszerre egy állapot és egy életstílus is.

- **„kárhoztató ítélet”** Ezt a *katakrima* kifejezést nem használja túl gyakran a Septuaginta, de jól tükrözi az V. Mózes 27:26-ben látható engedetlenség átkát. Ami a „bírósi ítéletet követő büntetést” jelenti. Ez a hivatalos, bírósi felmentésnek pont az ellentettje. Elég ritka kifejezés Pál írásaiban (vö. 5:16,18) és sehol máshol nem fordul elő az ÚSZ-ben.

Az angol King James fordítás még hozzátette az 1. vershez ezt: „akik nem a test szerint járnak, hanem a Lélek szerint”. Ez a kifejezés sok görög régi kéziratban nem jelenik meg az 1. versben. Az UBS⁴ ennek az elhagyásnak „A” értékelést ad (bizonyos) [az angolban ez a legmagasabb fokozat, ami a magyarban 5-öst jelent]. A 4. versben viszont megjelenik. Az 1. versben teológiailag teljes mértékben helytelen, de a 4. versbe tökéletesen beleillik. Az 1-3-as versek a helyzeti megszentelődéssel (KIJELENTŐ MÓD), míg a 4-11-es versek a keresztyénség tapasztalati megszentelődésével, illetve a Krisztushoz való hasonlatossággal foglalkoznak (FELSZÓLÍTÓ MÓD). Figyeld meg William R. Newell, *Romans Verse by Verse* (A Római levél versről versre) című írásának lábjegyzetét a 289. oldalon. (Moody, 1938).

„A Javított változat nagyon helyesen elhagyja az „akik nem a test szerint járnak, hanem a Lélek szerint” részt. A majd 300 évvel ezelőtt született King James fordítás óta nagyon sok görög kéziratot állítottak helyre, amik a legjobbak és a legpontosabbak; számos buzgó, istenfélő ember állhatatosan dolgozott a fárasztó, de gyümölcsöző munkán, amit a másolás során beszivárgó hibák javítása jelentett. Mivel, mint azt mindannyian tudjuk, nem az Írások eredeti kézírataival rendelkezünk: Istennek az tetszett, hogy visszatartja ezeket azoktól a teremtményektől, akik, mint emberfiak, hajlamosak a bálványimádásra.

Négy ok miatt ezzel kell lezárunk az 1. verset: „Krisztus Jézusban vannak” (1) A görög kéziratokból származó bizonyíték vitathatatlanul az „akik nem a test szerint járnak, hanem a Lélek szerint” -et tartalmazó mellékmondat kihagyását támogatja az első versből, – mint ahogyan egyetemesen azt támogatja, hogy ennek a 4. versben a helye; (2) a Szellemi tisztánlátás is ezzel ért egyet, mert ezeket a szavakat az 1. versben azzal vezeti be, hogy a biztonságunk az életvitelünktől függ, s nem pedig Isten Lelkén. De mindenki, aki Krisztus Jézusban van, biztonságban van a kárhozattól, mint ahogy azt nyíltan tanítják a levelek is. Máskülönb a biztonságunk az életvitelünktől függene, nem pedig a Krisztusban való helyzetünktől. (3) Ez a mellékmondat nyilvánvalóan a 4. vers végén van a legmegfelelőbb helyen, – ahol a hívő életstílusának módja van leírva, s nem pedig az ítélettől való mentessége. (4) Az, hogy ez a mellékmondat a King James fordításban az első vers végén egy *glossza* (széljegyzet a margón, amit az egyik másoló írt oda) nem csak abból látszik, hogy a nagyobb unciális kéziratok elhagyják, mint például az Álef, A, B, C, D, F, G; A, D (javítás); néhány igen jónak mondható folyóírással készült kézirattal és régi változattal együtt (lásd Olshausen, Meyer, J. F. és B. Alford, valamint Darby kiváló eszmefuttatása *Szinopszis* című munkájában); hanem abból is, hogy ez a széljegyzet nagyon hasonlít több más igehelynél található hozzátoldáshoz is, amiket törvénytől való félelemből tettek.

Azt, hogy Isten úgy döntött, hogy az Ő Igéjét lefordítsák, és mégis hiteles maradjon, abból láthatjuk, hogy hogyan használja az Újszövetség a héber Ószövetség görög fordítását, a Septuagintát.

Meg kell köszönnünk Istennek mindazokat az odaszánt férfiakat, akik életüket töltötték azzal, hogy mélyrehatóan tanulmányozzák a kéziratokat, amiket Isten hagyott ránk, és akik olyan hihetetlenül tökéletes fordításokat készítettek, amiket ma is használhatunk. Ezeket a tudósokat teljes mértékben meg kell különböztetnünk azoktól az arrogáns

„modernistáktól” (vagy az akkori időkben „magasabb kritikusok”), akik arra vállalkoztak, hogy megmondják nekünk, hogy Istennek mit *kell* mondania a Bibliában, ahelyett hogy mélységes alázattal azt kutatnák, hogy Isten mit *mond*” (289. oldal).

- **„azok ellen, akik a Krisztus Jézusban vannak”** Ez a Páltól jellemző kifejezés (t.i. HELYHATÁROZÓI ESET) azonos a modern kori „személyes kapcsolatban vannak” kifejezéssel. Pál ismerte, szerette, szolgálta Jézust, és örvendezett benne. Az evangélium nemcsak egy üzenet, amit hinni kell, hanem egy Személy is, akit örömmel kell fogadni. Az élethez való ereje abból a feltámadt Krisztussal való kapcsolatából fakadt, akivel a damaszkuszi úton találkozott. A Jézussal való találkozása megelőzte a Jézusról szóló teológiáját. A megtapasztalásai nem szerzetesi misztériumokban nyilvánultak meg, hanem agresszív missziós szolgálatában. Őt ismerni annyit jelent, hogy Őt szolgálni. Az érett kereszténység egy üzenet, egy Személy és egy életstílus! (lásd az 1:5 jegyzetét)
- **8:2 „az élet Lelkének törvénye ... a bűn és a halál törvényétől”** Ez utalhat: (1) a bűn törvénye (vö. Róma 7:10,23,25) és Isten új törvénye (vö. Róma 7:6,22,25) közti kirívó különbségre; (2) a „szeretet törvénye” (vö. Jakab 1:25; 2:8,12) és a „mózesi törvény” (vö. 7:6-12) közti kontrasztra; (3) az új korszak és a régi korszak közti különbségre; vagy (4) a régi és az új szövetség közti kontrasztra (vö. Jer. 31:31-34; az ÚSZ-i Zsidókhöz írt levél).

Hosszan folytatja ezt az összehasonlítást.

1. a Krisztusban lévő élet Lelkének törvénye, szemben a bűn és a halál törvényével, 2. vers
 2. a test szerinti szemben a Lélek szerintivel, 4-5 vers
 3. a test dolgai szemben a Lélek dolgaival, 5. vers
 4. ha az eszünk a test dolgain jár, szemben a Lélek dolgairól való gondolkodással, 5. vers
 5. ha az eszünk a testen jár, szemben azzal, ha a Lelken, 6. vers
 6. a testben szemben a Lélekben, 9. vers
 7. a test halott, ezzel szemben a lélek él, 10. vers
 8. meg kell hálnod szemben azzal, hogy élni fogsz, 13. vers
 9. nem a szolgaság lelkét, szemben a fiúság Lelkével, 15. vers
-

NASB, NRSV, JB „megszabadított téged”

NKJV, TEV „megszabadított engem”

A 2-3-as versek a 6. fejezet teológiai üzenetét fogalmazzák meg. Számos különböző névmás tűnik fel a régi görög szövegekben; az „engem” a következő kéziratokban fordul elő: A, D, K & P, míg a „téged” a következőkben: κ , B, F & G. A „minket” névmás egy későbbi unciális kéziratban, a Ψ -ban tűnik fel. A UBS⁴ szerkesztői a „téged” névmásnak „B” (majdnem biztos) osztályozást adnak. A UBS³ „D” osztályozást adott neki (nagyon valószínűtlen).

Newman és Nida, az *A Translator's Handbook on Paul's Letter to the Romans* című könyvében azt mondják, hogy „a UBS görög szövege az „engem” kifejezést javasolja, bár az értékelése „C”, ami a kételkedés elég nagy valószínűségét jelzi az eredeti olvasattal kapcsolatban (145–146. oldal)”.

A „minket”, „téged”, vagy „engem/minket” SZEMÉLYES NÉVMÁSOK használata visszatérő probléma írásainak görög szövegeiben.

8:3 „amire ugyanis képtelen volt a törvény” A mózesi törvény jó és szent, de az emberiség gyenge és bűnös (vö. 7:12,16 [Károli 7:13,17]). Az itt található ige valójában az *adunaton* MELLÉKNÉV, ami általában azt jelenti, hogy „lehetetlen” (vö. Zsid. 6:4,18; 10:4; 11:6), de azt is

jelentheti, hogy „erőtlen” (vö. ApCsel 14:8; Róma 15:1). A törvény képtelen volt arra, hogy szabadulást biztosítson. Ezzel ellentétben csak kárhozzátást, halált és átkot hozott!

- **„mert erőtlen volt a test miatt”** Ez volt Pál alapvető érve a 7. fejezetben. Isten törvénye jó és szent, de a bűnös, bukott és lázadó emberiség nem tudja teljesíteni annak követelményeit. Pál, a rabbikkal ellentétben az I. Mózes 3 következményét hangsúlyozta.
- **„azt tette meg Isten ... tulajdon fiát küldte el”** Amit a bukott emberiség nem tudott megtenni az Ószövetség alatt, Isten megtette az Újszövetség alatt (vö. Jer. 31:31-34; Ezék. 36:22-36) Jézus által (vö. Ézs. 53; János 3:16). A külső követelmények helyett Isten egy belső Lélekről és egy új szívről gondoskodott. Ez az új szövetség a megbánáson és Krisztus befejezett munkájában való hiten alapszik, nem pedig az emberi teljesítményen. Mindazonáltal mindkét szövetség új életmódot vár el istenfélelemben.
- **„a bűnös testhez hasonló formában”** Ugyanez az igazság került kijelentésre a Fil. 2:7-8-ban. Jézusnak valódi emberi teste volt (de nem bűnös természete, vö. Fil. 2:7-8; Zsid. 7:26 [Károli 7:27]). Ő valóban egy közülünk. Mindenféle módon megkísértetett, mint mi is, de nem vétkezett (vö. Zsid. 4:15). Ő megért minket.
- **„a bűn miatt”** Ugyanezt fogalmazza meg a II. Kor. 5:21 és az I. Péter 2:24. Jézus azért jött, hogy meghaljon (vö. Ézs. 53:4-6,10-12; Márk 10:45). Jézus ártatlan (kifogástalan) élete bűnért való áldozattá vált (vö. János 1:29).
- **„kárhozzatra ítélte a bünt testben”** Jézus halála felnagyította és meg is oldotta az emberiség bűnös természetének problémáját, s nem csak az egyedi bűnös cselekedeteket (mint ahogy tette azt a mózesi törvény). Az Ő élete, halála és feltámadása volt az, ami betöltötte Isten örökkévaló, megváltó célját (vö. ApCsel 2:23; 3:18; 4:28; 13:29). Azt is megmutatta, hogy milyen tud lenni és milyennek kellene lennie az embereknek (vö. János 13:15; I. Péter 2:21).

8:4 Ez a vers valószínűleg az új szövetségre utal (vö. Jer. 31:33 és Ezék. 36:26-27). Üdvösségünk két aspektusával foglalkozik. Először is Jézus betöltötte az Ó Szövetség követelményeit és a Benne való hit által ez az igazság a hívőkre lesz átruházva ingyen ajándékként a személyes érdemektől függetlenül. Ezt megigazulásnak vagy helyzeti megszentelődésnek nevezzük. Isten új szívet és új lelket ad a hívőknek. Most már Lélekben járunk és nem testben. Ezt „fejlődő megszentelődésnek” hívják. A kereszténység egy új szövetség, aminek jogai (az üdvösség ajándéka) és kötelezettségei (Krisztushoz való hasonlatosság, vö. 6:13) is vannak. Tragikus módon némely keresztény testi, helytelen életet él (vö. I. Kor. 3:1-3).

- **„akik nem test szerint járunk, hanem Lélek szerint”** Ugyanezt az összehasonlítást találhatjuk meg a Gal. 5:16-25-ben. A bírói igazságosságához az életmódunkban szereplő igazságosságnak kell társulnia. Az új szövetség új szíve és elméje nem az üdvösségünk alapja, hanem annak következménye. Az örök életnek megfigyelhető jellemvonásai vannak!

8:5 Pál az 5-8. versben a „testben” való életet és a „Lélekben” való életet állítja egymással szembe („a test cselekedeteit”, vö. Gal. 5:19-21 a „Lélek gyümölcseivel”, vö. 5:22-25).

8:6 „törekvése” A zsidók felismerték, hogy a szemek és a fülek ablakok a lélekhez. A bűn gondolati síkon kezdődik. Azzá válunk, amin sokat gondolkodunk (vö. Róma 12:1-2; Fil. 4:8)!

Pál nem igazán követte a hagyományos rabbinikus nézetet, miszerint két „szándék” (*yetzer*) található az emberben. Pál szerint a jó szándék nem volt jelen a bukott teremtésben, csak a megtérésétől kezdve. Pál szerint a bennünk lakozó Szentlélek volt az, aki elindította a belső szellemi konfliktust (vö. János 16:7-14).

- **„élet”** Ez az örök életre, az új korszak életére utal.
- **„békesség”** Ez a kifejezés eredetileg azt jelentette, hogy „összekötni azt, ami törött volt” (vö. János 14:27; 16:33; Fil. 4:7). Lásd Különleges téma: Békesség az 5:1-ben. Háromféle módon beszél az ÚSZ a békességről:

1. békességünk tárgyilagosa igazsága Istennel Krisztus által (vö. Kol. 1:20)
2. egyéni érzéseink azzal kapcsolatban, hogy Isten előtt igazak vagyunk (vö. János 14:27; 16:33; Fil. 4:7)
3. Isten, egy testté egyesítve Krisztus által, mind zsidókat mind pogányokat (vö. Ef. 2:14-17; Kol. 3:15).

8:7-11 Pál többféle módon írta le az emberiséget, ami eltávolodott Istentől: (1) ellenségesek Istennel szemben, 7. vers; (2) nem vetik alá magukat Istennek, 7. vers; (3) nem képesek Istennek tetsző dolgok megcselekvésére, 8. vers; és (4) szellemileg halottak, ami örök halálba fog vinni, 10-11. versek. Lásd a párhuzamot a Róma 5:6,8 és 10. versekben.

8:7

NASB, NRSV „a test törekvése ellenséges Isten felé”

NKJV „a testi gondolkodás Isten ellensége”

TEV „az emberek Isten ellenségeivé lesznek”

NJB „a rendezetlen emberi természet életszemlélete ellentétben áll Istenével”

Figyeld meg, hogy ez a kifejezés párhuzamos a 6. versben található a „test törekvése halál” és az 5. versben lévő „akik a test szerint élnek” kifejezésekkel. Azt is figyeld meg, hogy a bukott emberi természet egyszerre egy gondolkodásmód (világnézet) és egy életstílus is (vö. 7:5).

- **„nem is tudja”** A bukott emberiség nem csak hogy úgy nem dönt, hogy Istent követi, hanem egyszerűen képtelen arra, hogy Istent kövesse. A bukott emberiség, akit nem segít a Szentlélek, nem tud válaszolni a szellemi dolgokra (vö. Ézs. 53:6, I. Péter 2:24-25). Mindig Isten kezdeményez (vö. János 6:44,65).
- **8:8 „akik pedig test szerint élnek”** Pál kétféle módon használja ezt a kifejezést (1) a fizikai test (vö. Róma 1:3; 2:28; 4:1; 9:3,5); vagy (2) az emberiség erőfeszítései Istentől távol (vö. Róma 7:5; 8:4-5). Itt a 2. lehetőség szerepel. A lázadó, hitetlen emberiséget utal.

SZÖVEG: 8:9-11

⁹Ti azonban nem test szerint éltek, hanem Lélek szerint, ha Isten Lelke lakik bennetek. De akiben nincs a Krisztus Lelke, az nem az övé. ¹⁰Ha pedig Krisztus bennetek van, bár a test a bűn miatt halott, a Lélek életet ad az igazság által. ¹¹Ha pedig annak Lelke lakik bennetek, aki feltámasztotta Jézust a halottak közül, akkor az, aki feltámasztotta a Krisztus Jézust a halottak közül, életre kelti halandó testeteket is a bennetek lakó Lelke által.

8:9 „ha” FELTÉTELES MONDATOK egész sora található a következő versekben: 9., 10., 11., 13. (kétszer is), 17. (kétszer is). Mindegyik ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. Pál azt feltételezte, hogy hallgatósága a római gyülekezetben keresztény volt (vö. 9a vers).

- **„a Krisztus Lelke”** Az emberekben vagy lakozást vesz a Szentlélek, tehát hívők, vagy nem, és így szellemileg elveszettek. Üdvözülésünkör megkapjuk a Szentlélek teljes egészét. Nincs szükségünk még többre Belőle; Neki van szüksége még többre belőlünk!
A „Lélek”, 9a vers; „Isten Lelke”, 9b vers; és „Krisztus Lelke” a 9c versben található kifejezések mind egymás szinonimái.

KÜLÖNLEGES TÉMA: JÉZUS ÉS A LÉLEK

Van egy bizonyos fajta változékonyság a Lélek és a Fiú munkája között. G. Campbell Morgan mondta, hogy a Lélek legjobb neve a „másik Jézus”. A következőkben egy vázlatos összehasonlítást láthatunk a Fiú és a Lélek munkája és nevei között.

1. A Lelket „Jézus Lelkének” hívják, vagy ehhez hasonló kifejezésekkel illetik (vö. Róm. 8:9; II. Kor. 3:17; Gal. 4:6; I. Pét. 1:11).
2. Mindkettőjüket ugyanazon kifejezéssel illetik
 - a. „igazság”
 1. Jézus (János 14:6)
 2. Lélek (János 14:17; 16:13)
 - b. „pártfogó”
 1. Jézus (I. János 2:1)
 2. Lélek (János 14:16,26; 15:26; 16:7)
 - c. „Szent”
 1. Jézus (Lukács 1:35; 4:34)
 2. Lélek (Lukács 1:35)
3. Mind a ketten a hívőkben lakoznak
 - a. Jézus (Máté 28:20; János 14:20,23; 15:4-5; Róma 8:10; II. Kor. 13:5; Gal. 2:20; Ef. 3:17; Kol. 1:27)
Lélek (János 14:16-17; Róma 8:9,11; I. Kor. 3:16; 6:19; II. Tim. 1:14)
 - b. Sőt még az Atya is (János 14:23; II. Kor 6:16)

8:10 „Krisztus bennetek van” Itt a személyes névmás TÖBBESSZÁMBAN van. A „Krisztus” szó a bennünk lakó Fiúra/Lélekre utalt (vö. János 14:16-17; Kol. 1:27). Az emberekben ott van a Fiú/Lélek, különben nem keresztények (vö. I. János 5:12). Pál számára az, hogy „Krisztusban” teológiailag ugyanazt jelenti, mint az, hogy „Lélekben”.

- **„bár a test a bűn miatt halott”** Fizikálisan még a keresztények is meghalnak Ádám bűne, a bukott világ és a személyes lázadás miatt (vö. 5:12-21). A bűn mindig bevégzi futását. A szellemi halál (vö. I. Mózes 3; Ef. 2:1) eredménye a fizikai halál (vö. I. Mózes 5; Zsid. 9:27). A hívők egyszerre élnek a Lélek új korszakában (vö. Jóel 2:28-29; ApCsel 2:16 [Károli 2:17]), valamint a bűn és a lázadás régi korszakában (vö. 21. vers, 35. vers).
- **„a lélek életet ad az igazság által”** Mindig is volt véleménykülönbség a fordítások és a kommentátorok között azzal kapcsolatban, hogy vajon a „lélek” az emberi lélekre utal (vö. NASB, ASV, NIV, Williams, Jeruzsálem Biblia – különböző angol bibliafordítások), vagy pedig a Szentlélekre (vö. KJV, TEV, REB, Karl Barth, C. K. Barrett, John Murray és Everett Harrison).

A tágabb értelemben vett szövegekörnyezet kiszélesíti ennek a rövid kifejezésnek az értelmezését. Még azok is, akik bíztak Krisztusban, meg fognak halni, mert egy bukott világban élnek. Mégis az igazságosságon keresztül, amivel a Jézusba vetett hit miatt rendelkeznek, már örök életük van (vö. Ef. 2:4-6). Ez a „már, de még nem” feszültsége Isten királyságának. Időben a régi és az új korszak átfedik egymást.

- „igazság” Lásd a Különleges témát az 1:17-ben.
- **8:11 „ha”** Lásd a 9. vers jegyzetét.
- „**annak Lelke lakik bennetek, aki feltámasztotta Jézust a halottak közül**” A Szentháromság melyik személye van állandóan jelen a hívőkben? A legtöbb keresztény azt a választ adná, hogy a Szentlélek. Ez kétségkívül igaz, de valójában a Szentháromság mind három Személye ott lakozik a hívőkben.
 1. a Lélek, János 14:16:17; Róma 8:11; I. Kor. 3:16; 6:19; II. Tim. 1:14
 2. a Fiú, Máté 28:20; János 14:20,23; 15:4-5; Róma 8:10; II. Kor. 13:5; Gal. 2:20; Ef. 3:17; Kol. 1:27
 3. az Atya, János 14:23; II. Kor. 6:16

Ez a rész nagyszerű lehetőséget ad arra, hogy megmutassa, hogy az ÚSZ gyakran tulajdonítja a megváltás munkáját a Szentháromság mind három személyének.

1. Isten az Atya feltámasztotta Jézust (vö. ApCsel 2:24; 3:15; 4:10; 5:30; 10:40; 13:30,33,34,37; 17:31; Róma 6:4,9; 8:11; 10:9; I. Kor. 6:14; II. Kor. 4:14; Gal. 1:1; Ef. 1:20; Kol. 2:12; I. Thessz. 1:10)
2. Isten a Fiú feltámasztotta saját magát (vö. János 2:19-22; 10:17-18)
3. A Szentlélek Isten feltámasztotta Jézust (vö. Róma 8:11)

A Szentháromság ugyanilyen hangsúlya látható a 9-11-es versekben.

KÜLÖNLEGES TÉMA: A SZENTHÁROMSÁG

Figyeljük meg a Szentháromság mindhárom személyének munkálkodását. A „szentháromság” kifejezés, amit először Tertullianus használt, nem bibliai szó, de egy igen meggyőző fogalom.

1. Az evangéliumokban
 - a. Máté 3:16-17; 28:19 (és ezek párhuzamos referenciái)
 - b. János 14:26
2. Az Apostolok Cselekedeteiben – ApCsel 2:32-33, 38-39
3. Pálnál
 - a. Róma 1:4-5; 5:1,5; 8:1-4,8-10
 - b. I. Korinthus 2:8-10; 12:4-6
 - c. II. Korinthus 1:21; 13:13
 - d. Galata 4:4-6
 - e. Efezus 1:3-14,17; 2:18; 3:14-17; 4:4-6
 - f. I. Thesszalonika 1:2-5
 - g. II. Thesszalonika 2:13
 - h. Titusz 3:4-6
4. Péternél – I. Péter 1:2
5. Júdásnál – 20-21-es versek

Az ÓSZ-ben is vannak rá utalások

1. Többesszámban utal Istenre
 - a. Az *Elohim* név többesszámú, de amikor Istenre használják, akkor AZ IGE mindig

EGYESSZÁMÚ

- b. Az I. Mózes 1:26-27-ben, 3:22-ben és a 11:7-ben a személyes névmás ragja többesszámú
 - c. Az V. Mózes 6:4-ben a *Shemában* az „egy” szó is többesszámú (mint ahogy az I. Mózes 2:24; Ez. 37:17-ben)
2. Az Úr angyala, mint az istenség látható képviselője
 - a. I. Mózes 16:7-13; 22:11-15; 31:11,13; 48:15-16
 - b. II. Mózes 3:2,4; 13:21; 14:19
 - c. Bírák 2:1; 6:22-23; 13:3-22
 - d. Zakariás 3:1-2
 3. Isten és a Szellem/Lélek különálló, I. Mózes 1:1-2; Zsolt 104:30; Ézs. 63:9-11; Ezék. 37:13-14
 4. Isten (YHWH) és a Messiás (*Adon*) különállóak, Zsolt 45:6-7; 110:1; Zakariás 2:8-11; 10:9-12
 5. A Messiás és a Szellem/Lélek különállóak, Zakariás 12:10
 6. Az Ézs. 48:16-ban és a 61:1-ben mind a három említésre kerül

Jézus istensége, és a Szellem/Lélek megszemélyesítése problémákat okozott a szigorú, egyistenhitű korai hívőknek:

1. Tertullianus – a Fiút alárendelte az Atyának
2. Órigenész – alárendelte a Fiú és a Lélek isteni mivoltát
3. Áriusz – tagadta, hogy a Fiú és Lélek isten
4. Monarchianizmus – Isten folyamatos megnyilvánulásában hittek

A Szentháromság a történelem során jutott kifejezésre, a bibliai anyag közölte

1. Jézus teljes istenségét és egyenlőségét az Atyával 325-ben fogadta el a náicei zsinat
2. A Lélek a Fiúval és az Atyával egyenlő személyét és istenségét 381-ben fogadta el a konstantinápolyi zsinat
3. A Szentháromság tana Ágoston *De Trinitate* művében jutott teljes mértékben kifejezésre.

Valóban titok ez. De úgy tűnik, hogy az ÚSZ megerősíti az egy isteni lény három különálló örökkévaló személyben való kifejeződését.

- „**életre kelti halandó testeteket is**” Mind Jézusnak, mind követőinek a feltámadása döntő fontosságú tan (vö. I. Kor. 15:1 és folyt.; II. Kor. 4:14). A kereszténység hangsúlyozza, hogy a hívők testben fognak örökké létezni (vö. I. János 3:2). Ha Krisztust a Lélek támasztotta fel, úgy az Ő követőit is Ő fogja feltámasztani (vö. 23. vers).

SZÖVEG: 8:12-17

¹²Ezért, testvéreim, adósok vagyunk, de nem a testnek, hogy test szerint éljünk. ¹³Mert ha test szerint éltek, meg kell halnotok, de ha a Lélek által megöliték a test cselekedeteit, élni fogtok. ¹⁴Akiket pedig Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai. ¹⁵Mert nem a szolgaság lelkét kaptátok, hogy ismét féljete, hanem a fiúság Lelkét kaptátok, aki által kiáltjuk: „Abbá, Atya!” ¹⁶Maga a Lélek tesz bizonyosságot a mi lelkünkkel együtt arról, hogy valóban Isten gyermekei vagyunk.

¹⁷Ha pedig gyermekek, akkor örökösök is: örökösei Istennek és örököstársai Krisztusnak, ha vele együtt szenvedünk, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk.

8:12 „Ezért” Pál folytatja kijelentéseinek burkolt célzásaival az 1-11-es versekben.

- **„adósok vagyunk”** Ez a másik oldala a keresztény szabadságnak (vö. 14:1-15:13). Ez az a következtetés, amit az 1-11-es versekben a megszentelődés megtárgyalásából leszűrhetünk, ami egyszerre helyzeti (KIJELENTÉS) és folyamatos is (FELSZÓLÍTÓ). Azt is világosan megmutatja, hogy a hívőknek még mindig küszködniük kell a régi bukott természetükkel (vö. Róma 7). Van egy döntés, amit meg kell hozni (legelső hit) és folyamatos döntések, amiket meg kell hozni (életmód szerű hit)!

8:13 „ha” FELTÉTELES MONDATOK egész sora található a következő versekben: 9., 10., 11., 13. (kétszer is), 17. (kétszer is). Mindegyik ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. Pál azt feltételezte, hogy hallgatósága a római gyülekezetben keresztény volt és a Lélek szerint élt.

- **„test szerint éltek, meg kell halnotok”** Mindkét IGENÉV a 13. versben JELEN IDEJŰ, ami folyamatos cselekményről szól. A Biblia a halál három szintjét fedi fel: (1) szellemi halál (vö. I. Mózes 2:17; 3:1-7; Ef. 2:1); (2) fizikai halál (vö. I. Mózes 5); (3) örök halál (vö. Jel. 2:11; 20:6,14; 21:8). Az, amelyikről itt szó esik, az Ádám szellemi halála (vö. I. Mózes 3:14-19) ami az emberiség fizikai halálát okozta (vö. I. Mózes 5).

Ádám bűne által az emberiség megtapasztalta a halált (vö. 5:12-21). Mindannyian önként úgy döntöttünk, hogy részt veszünk a bűnben. Ha úgy döntünk, hogy megmaradunk benne, "örökérvényűen" meg fog ölni (vö. Jel. 20:6,14, „a második halál”). Keresztényekként meg kell halnunk a bűnnek és önmagunknak, és Istennek kell élnünk (vö. Róma 6).

- **„de ha a Lélek által megöliték a test cselekedeteit, élni fogtok”** A hívők megváltásának biztosítéka keresztény életstílusukon keresztül érvényesül, ill. kerül bemutatásra (vö. az ÚSZ-i Jakab és I. János levelei). A hívők nem saját erőfeszítésükből élik ezt az új életet, hanem a Lélek közbenjárásának segítségével (vö. 14. vers). Mindazonáltal minden nap át kell magukat adni az Ő vezetésének (vö. Ef. 5:17-18).

Ebben a szöveggörnyezetben „a test cselekedeteit” úgy láthatjuk, mint a régi bűnös korban élt életet. Ez nem a testben való létezés örökkévalóságának elutasítása (vö. 8:23), hanem a bennünk lakozó Lélek (új korszak) és a bűnrel való küszködés (régikorszak) közti kontrasztja.

8:14 „akiket pedig Isten Lelke vezérel” Ez egy JELENIDEJŰ SZENVEDŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV, ami utal a Lélek folyamatos vezetésére. A Lélek vonz/csábít minket Krisztushoz, aztán pedig Krisztust formálja ki bennünk (vö. 29. vers). A kereszténység sokkal több, mint pusztán egy döntés. Ez valóban egy folyamatos tanítványság, ami egy döntéssel kezdődik. Nem különleges eseményekre, időpontokra vagy szolgálatokra utal, hanem mindennapos tevékenységre.

- **„Isten fiai”** Ezt a TÖBBESSZÁMÚ kifejezést az ÓSZ-ben az angyalokra használták és csak nagyon ritkán az emberekre. Az EGYESSZÁMÚ formáját Ádámra, Izraelre és Királyára, a Messiásra használták. Itt azonban minden hívőre utal. A 14. versben a görög *huioi* (fiak) kifejezés szerepel, a 16. versben a *tekna* (gyermekek). Ebben a szövegben ez a két kifejezés egymás szinonimája.

8:15 „Lelkét” Ez a vers is, mint ahogy a 10. v. kétértelmű. Utalhat a megváltott emberiség Krisztusban lévő lelkére, vagy a Szentlélekre is. A 16. versben mind a kettőt megtalálhatjuk.

Számos olyan hely van Pál írásaiban, ahol ezt a nyelvtani szerkezetet használja arra, hogy leírja vele, mit munkál ki a Szentlélek az egyes hívőkben.

1. itt „nem a szolgaság lelke”, hanem a „fiúság Lelke”, 15. vers

2. „szelíd lélek”, I. Kor. 4:21
3. „hitnek Lelke”, II. Kor. 4:13
4. „a bölcsesség és a kinyilatkoztatás Lelke”, Ef. 1:17

Számos olyan igehely van, leginkább az I. Korinthusban, ahol Pál a *pneuma* kifejezést használja arra, hogy saját magára utaljon (vö. I. Kor. 2:11; 5:3; 7:34; 16:8 és Kol. 2:5). Ebben a szövegkörnyezetben leginkább a 10. és 15. vers illik bele ebbe a kategóriába.

- **„a szolgaság lelkét, hogy ismét féljete”** A régi természet jellemvonása a félelem. Az új természet jellemvonását a 14-17-es versek írják le.
- **„a fiúság Lelkét”** A római jog nagyon megnehezítette az örökbefogadást, de ha egyszer sikerült megtenni, akkor az végleges volt (vö. Gal. 4:4-6). Ez a metafora a hívő biztonságának teológiai igazságát támasztja alá. A vér szerinti fiút ki lehetett tagadni az örökségből, de egy örökbefogadottat nem. Ez volt Pál egyik kedvenc családi metaforája, amivel az üdvösséget leírta (vö. 15. és 23. vers). János és Péter a rokoni családi metaforát, az „újjászületett” kifejezést használta (vö. János 3:3; I. Péter 1:3,23).
- **„Abbá” Ez egy arámi kifejezés és a gyerekek így hívták otthon az édesapjukat („apuci”, „papi”).** Jézus és az apostolok beszéltek arámul. A hívők most már Krisztus vére által, a bennük lakozó Lélek által, szilárd hittel és családi bizalommal jöhetnek a Szent Istenhez (vö. Márk 14:36; Gal. 4:6). Hát nem csodálatos, hogy a bukott emberiség Istent Atyának hívhatja, és hogy az örökkévaló Szent vágyik is erre?! Lásd Különleges téma: Atya az 1:7-ben.

8:16 „Maga a Lélek” A görög Lélek szó SEMLEGES nemű, így aztán a KJV angol fordításban az szerepel, hogy „maga a Lélek” (a KJV angol fordításban a „maga” névmás semlegesnemű, amit nem személyekre használnak az angolban -a ford.), de a Lélek igenis egy személy; meg lehet szomorítani (vö. Ef. 4:30; I. Thessz. 5:19), tehát az a névmás a legjobb fordítás, ami azt jelenti, hogy „maga”, de hímnemű személyre utal.

- **„tesz bizonyosságot a mi lelkünkkel együtt arról, hogy valóban Isten gyermekei vagyunk”** Ahogy a 13. versben is látható, az üdvbizonyosság egyik szempontja a hívők megváltozott és folyamatosan változó élete (vö. Jakab és I. János ÚSZ-i könyvei). A másik szempontja az, hogy a bennünk lakozó Lélek az Istentől való félelmet a családi szeretettel helyettesítette. Figyeld meg az RSV és az NRSV angol bibliafordításokat és azok tagolását a következő igeversben: "amikor kiáltunk, Abbá! Atyánk! Akkor Maga a Lélek tesz bizonyosságot saját lelkünkkel, hogy mi Isten gyermekei vagyunk" (vö. Gal. 4:6). Ez arra utal, hogy az üdvbizonyosság akkor válik valósággá, amikor a hívők a Lélek által Istent Atyjuknak tudják szólítani.

A Lélek belső bizonyágtétele nem hallható, de gyakorlati.

1. büntudat
2. vágy, hogy olyanok legyünk, mint Krisztus
3. vágy, hogy Isten családjával legyünk
4. Isten igéje utáni éhség
5. érzése annak, hogy szükségszerű az evangelizálás
6. érzése annak, hogy keresztény áldozatot hozunk az adakozásban

Ezek azok a belső vágyak, amik hit általi bizonyítékot adnak a megtérésre.

Az üdvbizonyosság felekezeti kérdéssé vált:

1. A Római Katolikus teológia tagadja annak lehetőségét, hogy ebben az életben lehet üdvbizonyosságunk, de arra a tényre alapozza az emberek bizonyosságát, hogy tagjai az „igaz” egyháznak.

2. Kálvin János (Református hagyomány) a kiválasztásra (predestináció – eleve elrendelés) alapozza az üdvbizonyosságot, de az illető nem lehet ebben teljesen biztos, csakis a földi élet után, az Ítélet Napján.
3. John Wesley (Metodista hagyomány) a tökéletes szeretetre alapozta az üdvbizonyosságot (az ismert bűnöktől való tartózkodás).
4. A legtöbb Baptista hajlamos az ingyen kegyelem bibliai ígéretére alapozni az üdvbizonyosságot (figyelmen kívül hagyva az összes figyelmeztetést és intést).

Két nagy veszély kapcsolódik az ÚSZ ellentmondásos kijelentéseihez a kereszteni üdvbizonyossággal kapcsolatban:

1. annak a túlhangsúlyozása, hogy „ha egyszer üdvözült, örökre üdvözült”
2. az emberi teljesítmény túlhangsúlyozása az üdvösség megtartásában.

A Zsidók 6 világosan tanítja, hogy „ha egyszer kikerült, kint is marad”. Az emberi erőfeszítés (jó cselekedetek) nem tartja meg a hívőt az üdvösségében (vö. Gal. 3:1-14). Viszont a kereszteni élet célja a jó cselekedetek (vö. Ef. 2:10). Ezek a természetes következményei az Istennel való találkozásnak és a bennünk lakozó Léleknek. Ezek az illető személy valódi megtérésének bizonyítékai.

Az üdvbizonyosság célja nem az, hogy meglágyítsa a Biblia szentségre való elhívását! Teológiailag az üdvbizonyosság a Szentháromságot alkotó Isten jellemén és cselekedetein alapszik:

1. az Atya szeretetén és kegyelmén
2. a Fiú bevégzett áldozati munkáján
3. a Lélek Krisztushoz való csábításán, aztán pedig azon, hogy a megtérő hívőben kifformálja Krisztust

Ennek az üdvösségnek a bizonyítékai a megváltozott világnézet, a megváltozott szív, a megváltozott életmód és a megváltozott reménység! Nem lehet egy múltbeli érzelmi döntésre alapozni, aminek nincsen semmilyen életstílusban megjelenő bizonyítéka (t.i. gyümölcse, vö. Máté 7:15-23; 13:20-22; János 15). Az üdvbizonyosság, ugyanúgy, mint az üdvösség vagy a kereszteni élet, ott kezdődik el, amikor Isten kegyelmére válaszolunk, és ez a válasz egész életen át folyamatosan tart. Ez a hit megváltozott és folyamatosan változó élete!

- **„tesz bizonyágot”** Ez egy újabb *syn* összetett szó. A Lélek a hívő lelkével együtt közösen tanúskodik. Pál a következő helyeken használja ezt az összetett kifejezést: 2:15; 8:16 és 9:1.

8:17 „ha” FELTÉTELES MONDATOK egész sora található a következő versekben: 9., 10., 11., 13. (kétszer is), 17. (kétszer is). Mindegyik ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. Pál azt feltételezte, hogy hallgatósága a római gyülekezetben kereszteni volt.

- Ebben a versben három összetett szó is használja a *syn* kifejezést, ami azt jelenti, hogy „valamivel/valakivel való együttes részvétel”. A hívők osztoznak a Krisztussal való örökségben; a hívők osztoznak Krisztussal a szenvedésben; és a hívők osztozni fognak Krisztussal a dicsőségben. A következő igeversekben még több ilyen *syn* szóösszetétel található: 22. vers (kétszer); 26. és 28. vers. Az Ef. 2:5-6-ban is szintén három *syn* összetett szó található, amik a hívő Krisztusban való életét írják le.
- **„örökösök”** Ez egy újabb családi metafora a hívők leírására (vö. 4:13-14; 9:8; Gal. 3:29). Lásd a következő Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: A HÍVŐK ÖRÖKSÉGE

Az Írások szerint a hívők sok mindent örökölnek a Jézussal való kapcsolatuk miatt, aki mindennek örököse (vö. Zsid. 1:2), és így örökös társak (vö. Róma 8:17; Gal. 4:7) mindezekben:

1. az Isten országában (vö. Máté 25:34; I. Kor. 6:9-10; 15:50)
2. az örök életben (vö. Máté 19:29)
3. Isten ígéreteiben (vö. Zsid. 6:12)
4. Isten ígéreteinek védelmében (vö. I. Péter 1:4; 5:10).

- **NASB, NKJV „ha ugyan vele együtt szenvedünk”**
NRSV „ha valóban vele együtt szenvedünk”
TEV „mert ha osztozunk Krisztus szenvedéseiben”
JB „osztozunk szenvedéseiben”

A szenvedés normális a hívő számára egy bukott világban (vö. Máté 5:10-12; János 15:18-21; 16:1-2; 17:14; ApCsel 14:22; Róma 5:3-4; 8:17; II. Kor. 4:16-18; Fil. 1:29; I. Thessz. 3:3; II. Tim. 3:12; Jakab 1:2-4; I. Péter 4:12-19). Jézus állította fel a példát (vö. Zsid. 5:8). Ennek a fejezetnek a további része is ezt a témát fejti ki.

- **„vele együtt meg is dicsőülünk”** János írásaiban akármikor beszélt Jézus a haláláról, azt úgy nevezte, hogy a „megdicsőülés”. Jézus a szenvedései által dicsőített meg. A hívők helyzeteikben és gyakran tapasztalataikban is osztoznak Jézus életének eseményeiben (vö. Róma 6). Lásd Különleges témát: Az Isten Királyságában való uralkodást, az 5:17-18-ban.

SZÖVEG: 8:18-25

¹⁸Mert azt tartom, hogy a jelen szenvedései nem hasonlíthatók ahhoz a dicsőséghez, amely láthatóvá lesz rajtunk. ¹⁹Mert a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését. ²⁰A teremtett világ ugyanis a hiábavalóságnak vettetett alá, nem önszántából, hanem az által, aki alávetette, mégpedig azzal a reménységgel, ²¹hogy a teremtett világ maga is meg fog szabadulni a romlandóság szolgaságából Isten gyermekeinek dicsőséges szabadságára. ²²Hiszen tudjuk, hogy az egész teremtett világ együtt sóhajtozik és együtt vajúdik mind ez ideig. ²³De nem csak ez a világ, hanem még azok is, akik a Lélek első zengéjét kapták, mi magunk is sóhajtozunk magunkban, várva a fiúságra, testünk megváltására. ²⁴Mert üdvösségünk reménységre szól. Viszont az a reménység, amelyet már látunk, nem is reménység; hiszen amit lát valaki, azt miért kellene remélnie? ²⁵Ha pedig azt reméljük, amit nem látunk, akkor állhatatossággal várjuk.

8:18 „azt tartom” Szó szerint azt jelenti, hogy „megszámolni, összeadni”. Ez JELENIDEJŰ KÖZÉPIGEI KIJELENTÉS. Pál folytatja a keresztny szenvedésre tett burkolt célzásait. Ez egy könyvelői fogalom volt, ami azt jelentette, hogy eljutni egy aprólékosan körbejárt következtetésre. Ez visszatérő téma a Római levélben (lásd a 2:3 jegyzetét). A hívőknek abban az ismeretben kell élniük, amit azokból a szellemi igazságokból kapnak, amelyeket megértének.

- **„a jelen”** A zsidók hittek abban, hogy a világ történelme két korszakra volt osztva, a jelenlegi gonosz korszakra és az igazság eljövendő korszakára (vö. Máté 12:32; Márk 10:30). Az Ószövetségben azt várták, hogy az eljövendő Messiás fel fogja állítani az igazság új korszakát. Mindazonáltal Krisztus két eljövetele – az elsőben mint Megváltó (megtestesülés) a másodikban mint Úr (második eljövetele) – okozta azt, hogy ez a két

korszak átfedte egymást. A hívők az Isten országának „már de még nem” feszültségében élnek. Lásd Különleges téma: A jelen korszak és az eljövendő korszak, a 12:2-ben.

- „szenvedései” A következőkből ízelítőt kapunk azokból a szenvedésekből, amelyeket a Krisztusért való szolgálat magába foglal: I. Kor. 4:9-12; II. Kor. 4:7-12; 6:4-10; 11:24-27; Zsid. 11:35-38.
- „nem hasonlíthatók ... a dicsőséghez” Mindkét kifejezés a súly ÓSZ-i fogalmához kapcsolódik – a teher értékes volt. A „méltó” kifejezés egy kereskedelmi kifejezés volt, ami azt jelentette, hogy „annyit nyomni, mint”. A héber „dicsőség” kifejezés is abból a szótóból származik, hogy „nehéznek lenni”, abban az értelemben, hogy értékesnek lenni, mint az arany. Lásd a teljes jegyzetet a 3:23-ban.

A „dicsőség” kifejezésnek Pál írásaiban eszkatologikus utalása volt. A visszatérő, megdicsőült és felmagasztalt Krisztus ragyogására és hatalmára utalt (vö. Kol. 3:4). Lásd Különleges téma: Dicsőség a 3:23-ban.

- „amely láthatóvá lesz rajtunk” Ez a SZENVEDŐ (álszenvedő) IGEALAK Isten vagy a Lélek közbenjárására utalt (vö. 20. vers). A hívők hit által élnek ebben a világban, s nem látás szerint (vö. 24. vers; I. Kor. 2:9; 13:12; II. Kor. 5:7; Zsid. 11:1).

8:19 „a teremtett világ sóvárogva várja” A fizikai teremtést személyesíti meg egy olyan személlyel, aki kinyújtott nyakkal a horizontot kémleli. A teremtést negatívan érintette az, amikor Ádám és Éva fellázadt (vö. I. Mózes 3:17-19). De végül a teljes teremtés meg lesz váltva (kivéve a lázadó angyalokat, hitetlen embereket és a nekik elkészített elszigeteltség helyét, Vö. Bruce Corley és Curtis Vaughan, *Romans* [Római levél] című írása, 95. oldal 46. lábjegyzet).

KÜLÖNLEGES TÉMA: TERMÉSZETI KINCSEK

I. Bevezetés

- A. Minden teremtmény Isten és az emberiség szerelmi történetének a háttere vagy a színtere.
- B. Osztozkodott a bűnbeesésben (vö. I. Mózes 3:17; 6:1 és folyt.; Róma 8:18-20). Továbbá osztozni fog az eszkatologikus megváltásban is (vö. Ézs. 11:6-9; Róma 8:20-22; Jel. 21-22).
- C. A bűnös, bukott emberiség önző nemtörődömségével megerőszkolta a természeti környezetet. A következőkben egy idézet áll Edward Carpenter-től, a *The Canon of Westminster* (A westminsteri kánon) című írásból.

„... az ember könyörtelen ostroma, globális értelemben az őt körülvevő világegyetemen – ami szintén Isten teremtése – egy olyan támadás, ami érinti a levegőt, melyet beszennyez; a természetes vízkészletet, melyet bemocskol; a termőföldet, melyet megmérgez; az erdőket, amit kivág, mit sem törődve ennek a felelőtlen pusztításnak a hosszú távú hatásaival. Mindezeket a támadásokat apránként és összefüggéstelenül viszi véghez. Csekély figyelmet fordítva a természeti egyensúly felé és következésképpen kevés a felelősségérzet is azzal kapcsolatban, hogy az egyik generáció mivel tartozik a másiknak.”

- D. Nemcsak bolygónk szennyezésének és a kiaknázásának következményeit aratjuk már most is, de utódaink ennél még súlyosabb, vissza nem fordítható következményeket fognak aratni.

II. Bibliai adatok

- A. Ószövetség

1. I. Mózes 1-3
 - a. A természet egy különleges hely, amit Isten teremtett azzal a céllal, hogy ott az emberiséggel legyen közösségben (vö. I. Mózes 1:1-25).
 - b. A természet jó (vö. I. Mózes 1:4,10,12,18,21,25), igen, nagyon jó (vö. I. Mózes 1:31). Az a célja, hogy Istenről tegyen bizonytságot (vö. Zsolt. 19:1-16 [Károli 19:1-15]).
 - c. Az emberiség a teremtés koronája (vö. I. Mózes 1:26-27).
 - d. Az emberiség arra rendeltetett, hogy Isten sáfaraként uralkodjon (héberül „taposson”) (vö. I. Mózes 1:28-30; Zsolt. 8:3-8 [Károli 8:4-9]; Zsid. 2:6-8). Isten a Teremtője/Fenntartója/Megváltója/Ura a teremtésnek, és az is marad (vö. II. Mózes 19:5; Jób 37-41; Zsolt. 24:1-2; 95:3-5; 102:25 [Károli 102:26]; 115:15; 121: 2; 124:8; 134: 3; 146:6, Ézs. 37:16).
 - e. Az emberiség sáfárkodását a teremtésben az I. Mózes 2:15-ben láthatjuk: „hog azt művelje és őrizze” (vö. III. Mózes 25:23; I. Krón. 29:14 [Károli 29:15]).
2. Isten szereti a természetet, különösen az állatokat.
 - a. A mózesi törvény az állatokkal való helyes bánásmódra tanít,
 - b. YHWH játszik a leviatánnal (vö. Zsolt. 104:26)
 - c. Isten törődik az állatokkal (vö. Jónás 4:11)
 - d. A természet eszkatologikus jelenléte (vö. Ézs. 11:6-9; Jel. 21-22)
3. A természet bizonyos mértékig Istent dicsőíti meg.
 - a. Zsolt 19:1-6
 - b. Zsolt 29:1-9
 - c. Jób 37-41
4. A természet az egyik eszköze Istennek arra, hogy megmutassa szeretetét és szövetségéhez való hűségét.
 - a. V. Mózes 27-28; I. Kir. 17
 - b. A próféták könyvein keresztül

B. Újszövetség

1. Isten teremtőként látható. Csak egy Teremtő van, a háromban egy Isten (Elohim, I. Mózes 1:1; a Lélek, I. Mózes 1:2, és Jézus, az ÚSZ-ben). Minden más teremtmény.
 - a. ApCsel 17:24
 - b. Zsidókhöz írt levél 11:3
 - c. Jelenések 4:11
2. Isten Jézus által teremtett
 - a. János 1:3,10
 - b. I. Korinthus 8:6
 - c. Kolossé 1:16
 - d. Zsidókhöz írt levél 1:2

3. Jézus indirekt módon beszél tanításaiban arról, hogy Isten hogyan visel gondot a természetről
 - a. Máté 6:26,28-30, az ég madarai és a mezők liliomai
 - b. Máté 10:29, verebek
4. Pál megerősíti, hogy az emberek felelősek a teremtésből szerzett Istenről való ismeretükért (t.i. a természeti kijelentés, Róma 1:19-20; Jelenések 21-22).

III. Következtetés

- A. Össze vagyunk kapcsolva ezzel a természeti renddel!
- B. A bűnös emberiség helytelenül használta fel Isten ajándékát, a természetet, pontosan ugyanúgy, mint Isten összes többi jó ajándékát.
- C. Ez a természeti rend csak időszakos. Mindez el fog múlni (II. Péter 3:7). Isten a világunkat egy történelmi kapcsolat felé viszi. A bűn meg fogja futni pályáját, de Isten meghatározta annak korlátait. A teremtés meg lesz váltva (vö. Róma 8:18-25).

- **„az isten fiainak”** Ez egy gyakori családi metafora volt a keresztyények leírására (vö. 8:14,16). Istenről az Atyáról és Jézusról, az Ő különleges Fiáról szól (vö. János 1:18; 3:16,18; Zsid. 1:2; 3:6; 5:8; 7:28; I. János 4:9).

Az ÓSZ-ben Izrael Isten fia volt (vö. Hóseás 11:1), de a király is Isten fia volt (vö. II. Sám. 7). Ezt a fogalmat az ÚSZ először a Máté 5:9-ben említi meg (továbbá vö. János 1:12; II. Kor. 6:18; Gal. 3:26; I. János 3:1,10; Jel. 21:7).

- **„megjelenését”** Ez a kifejezés azt jelentette, hogy „széthúzni a függönyt”, olyan értelemben, hogy felfedni vagy tájékoztatni valamiről. Ez a címe az Újszövetség utolsó könyvének is, „az Apokalipszis”-nak. A második eljövételre úgy is szoktak utalni, mint kinyilatkoztatás vagy megjelenés (vö. I. Kor. 1:7-8; I. Péter 1:7,13).

8:20

NASB, NKJV,

NRSV „mert a teremtés a hiábavalóságnak volt alávetve”

TEV „mert a teremtés arra ítéltetett, hogy hiábavaló legyen”

JB „semmilyen módon sem a teremtés hibája az, hogy képtelenné vált arra, hogy elérje célját”

Ezt úgy is lehetne fordítani, hogy „haszontalanság”. A Septuagintában számos különböző értelemben használták – értelmetlen, értéktelen, használhatatlan, hamis istenek (bálványok) és üresség. Minden teremtés használhatatlanná vált Isten előre elhatározott céljából (vö. I. Mózes 3:17-19), de egy nap Isten el fogja távolítani a bűnbeesés átkát (vö. Jel. 22:3). Ez nem az a világ, amit Isten meg szándékozott valósítani!

- **„hanem az által, aki alávetette, mégpedig azzal a reménységgel”**
Az IGE AORISZTOSZI SZENVEDŐBEN áll, és nyilvánvalóan Istenre utal (vö. NASB, NKJV, TEV). A fizikai teremtést a hiábavalóságnak vetette alá

1. az emberi lázadás miatt
2. megkísérelve azt, hogy az emberiséget Önmagához fordítsa (vö. V. Mózes 27-29)

Ez a célzott hiábavalóságnak ítélet csak egy bizonyos ideig lesz jelen. A megváltott emberiségnek fizikai jövőt ígért (test és világ).

Isten előre tudott Ádám lázadásáról. Megengedte, hogy megtörténjen, és úgy döntött, hogy egy bukott világ bukott emberiségével fog együttműködni. Ez nem az a világ, amit Isten szeretett volna. Ez nem az a világ, amivé egy nap válik (vö. II. Péter 3:10; Jel. 21:1-3). Lásd a „reménységről” szóló jegyzeteket az 5:2-ben.

8:21 „a teremtett világ maga is meg fog szabadulni a romlandóság szolgaságából” A természet része lesz az örökkévalóságnak (vö. Ézs. 11:6-10). A mennyország visszatér egy újjáteremtett földre (vö. Máté 5:18; 24:35; II. Péter 3:10; Jel. 21:1). A jövő lehetséges, hogy az Éden boldogságába való visszatérés lesz; Isten és ember közötti közösség, az egyén és egyén közötti közösség, az emberiség és az állatok közti közösség, valamint az emberiség és a föld közötti közösség! A Biblia azzal kezdődik, hogy Isten, ember és állat között harmonikus közösség volt a kertben (vö. I. Mózes 1-2), és a Biblia ugyanígy is zárul (vö. Jel. 21-22).

- **„romlandóság”** Lásd a Különleges témát az 1:23-ban.
- **„Isten gyermekeinek dicsőséges szabadságára”** A 14. versben a hívőket „Isten fiainak” hívja; a 16. versben „Isten gyermekeinek”; és a 17. versben pedig „Isten örököseinek”. A 18. versben Isten kijelenti eszkatologikus dicsőségét a hívők előtt. A 19. versben a természet várja Isten fiainak megjelenését, mert a természet osztozni fog az ő eszkatologikus dicsőségükben (vö. 21. vers). A természet ilyen módú helyreállítása, különösen az emberé, lehetővé fogja tenni, hogy a teremtés eredeti célja beteljesüljön – Isten és a képmására teremtett emberiség bensőséges közösségben legyen egymással.

8:22 „az egész teremtett világ együtt sóhajtozik” Ez egy újabb Pál *syn* szóösszetételeiből, ami azt is jelenti, hogy „együtt sóhajtozik valamivel/valakivel”. Minden bizonnyal nagyon sok ilyen szóösszetételt alkotott. Valószínűleg a Jer. 12:4,11-re hivatkozott (vö. V. Mózes 27-29), ahol Izrael földje gyászol a pusztulás miatt, amit az emberiség bűne okozott.

- **„és vajúdik”** Zsidó körökben ezt a fogalmat gyakran hívták úgy, hogy „az új korszak szülési fájdalmai” (vö. Márk 13:8). Az igazságosság új napjának hajnala nem lesz problémamentes. E bukott bolygó erkölcsi és szellemi helyzete egyre rosszabb és rosszabb lesz (vö. II. Thessz. 2:1-12; továbbá a hét pecsét, trombita és pohár a Jelenések 5-18 fejezeteiben).

Ebben a szövegekörnyezetben hárman is „sóhajtoznak”: (1) a teremtés (22. vers); (2) a hívők (23. vers); (3) a Lélek, mint közbenjáró (26. vers), mindhárom az I. Mózes 3 miatt (a hasonlat a 16. versből származik).

8:23 „mi magunk ... magunkban” A NÉVMÁSOK hangsúlyosak és ismétlődőek.

- **„a Lélek első zsengejét”** Ezt a kifejezést a modern görög nyelvben „eljegyzési gyűrű” kifejezésére használják. Ez hasonlít a II. Kor. 1:22-ben szereplő „a Lélek pecsétje” kifejezésre; valamint a II. Kor. 5:5-ben és az Ef. 1:14-ben szereplő „a Lélek záloga” kifejezésre.

Az ÓSZ-ben az első zsenge annak az ígérete volt, hogy az aratás közel. Azt szimbolizálta, hogy Isten tulajdonában van az egész termés. A Lélek az új korszak első zsengeje, mint ahogyan Jézus volt a feltámadás első zsengeje (vö. I. Kor. 15:20). A hívők, mint Isten gyermekei már most is megtapasztalhatnak valamennyit a menny örömeiből a Szentlélek által, aki velük és bennük lakik. Ez a „már, de még nem” feszültsége az egymást átfedő két zsidó korszaknak. A hívők a menny polgárai, de a földön laknak!

- **„mi magunk is sóhajtozunk magunkban”** Úgy tűnik, hogy ez a két egymást átfedő zsidó korszak a „már, de még nem” kettős feszültségére utal. Isten országa jelen van, de még nem teljesedett ki. A hívőknek van feltámadás utáni életük, mégis fizikailag meg fognak halni (vö. II. Kor. 5:2-4). Meg lettünk váltva, de még mindig követünk el bűnöket (Róma 7).
- **„várva a fiúságra”** Az örökbefogadás Pál kedvenc családi metaforája, amit az üdvösségre használ (vö. 15. vers). A hívők üdvössége egy folyamat, ami a megtérés és a hit első döntésével kezdődik, és továbbfejlődik egy Krisztushoz való hasonlatosságban növekedve. A hívőket nem váltatja meg teljes mértékben a Feltámadás Napjáig (vö. 30. vers; I. János 3:2).

Az „örökbefogadás” kifejezés ki lett hagyva némely görög kéziratokból (vö. MSS P⁴⁶, D, F, G és némely régi Latin változat). Mindazonáltal a következő kéziratokban szerepel: \aleph , A, B, C, némely régi latin változat, a Vulgata, a szír, a kopt és az örmény változatokban is. Az UBS⁴ ezt a beékelődést „A” besorolással (biztos) illeti.

- **„testünk megváltására”** Ez a kifejezés annyit jelent „visszavásárolni”. Ezt a fogalmat az ÓSZ-ben annak a személynek a leírására használták, akit egy rokon által (*go'el*) szabadon engedtek a rabszolgaságból. Metaforikusan arra kezdték el használni, hogy Isten megmenti a bukott emberiséget a bűn rabságából. Az ár, amit kifizetett, az a testet öltött Fiú büntelen élete. Lásd a Különleges témát a 3:24-ben.

A kereszténység, mint ahogy a judaizmus is (vö. Jób 14:14-15; 19:25-26; Dán. 12:2) is megerősíti, hogy a hívőknek fizikai (bár nem szükségszerűen emberi, vö. I. Kor. 15:35-49) testük lesz az örökkévalóságban. A hívők szellemi teste tökéletesen fel lesz készítve az Új korszakbeli életre, arra az életre, ami Istennel való közeli kapcsolatban lesz.

8:24 „mert üdvösségünk reménységre szól” Ez egy AORISZTOSZI SZENVEDŐ KIJELENTÉS. Mint ahogy a 23. vers a jövőbeli üdvösségre utal, úgy a 24. vers a múltbeli üdvösségünkre utal, ami a Lélek közbenjárásának köszönhető. Az ÚSZ számos IGEIDŐT használt az üdvösség leírására.

1. AORISZTOSZI, ApCsel 15:11 (Róma 8:24; II. Tim. 1:9; Titusz 3:5; és a Róma 13:11 összepárosítja az AORISZTOSZI igeidőt a JÖVŐ idővel)
2. BEFEJEZETT, Ef. 2:5,8
3. JELEN, I. Kor. 1:18; 15:2; II. Kor. 2:15; I. Péter 3:21; 4:18
4. JÖVŐ (IGEIDŐKÉNT vagy a szövegkörnyezetből következtetve), Róma 5:9,10; 10:9, I. Kor. 3:15; Fil. 1:28; I. Thessz. 5:8-9; Zsid. 1:14; 9:28.

Így tehát az üdvösség egy kezdeti hittel teli döntéssel indul, és egy életmódbeli hit folyamatába torkollik, ami majd egy nap abban teljesedik ki, hogy meglátjuk, amit még nem láthatunk (vö. I. János 3:2).

8:25 „reméljük” Lásd a következő Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: REMÉNY

Pál gyakran használta ezt a kifejezést számos egymástól különböző, de mégis egymáshoz kapcsolódó értelemben. Gyakran a hívő hitének a beteljesülésével azonosították (pl. I. Tim. 1:1). Ezt a következőkkel lehetne kifejezni: dicsőség, örök élet, végső üdvösség, második eljövétel, stb. A beteljesülés bizonyos, de az idő elemi része jövőbeli és ismeretlen. Gyakran kapcsolták össze a „hittel” vagy a „szeretettel” (vö. I. Kor. 13:13; I. Thessz. 1:3; II. Thessz. 2:16). Itt egy részleges lista arról, hogy Pál hogyan használta ezt a kifejezést:

1. A második eljövétel, Gal. 5:5; Ef. 1:18; 4:4; Titusz 2:13
2. Jézus a mi reménységünk, I. Tim. 1:1
3. A hívőt Isten színe elé állítják, Kol. 1:22-23; I. Thessz. 2:19
4. A reménység a mennyben készen áll számunkra, Kol. 1:5
5. Bizalom az evangéliumban, Kol. 1:23; I. Thessz. 2:19
6. Végső üdvösség, Kol. 1:5; I. Thessz. 4:13; 5:8
7. Isten dicsősége, Róma 5:2; II. Kor. 3:12; Kol. 1:27
8. A pogányok Krisztus általi üdvössége, Kol. 1:27
9. Üdvbizonyosság, I. Thessz. 5:8
10. Örök élet, Titusz 1:2; 3:7
11. A keresztény érettség eredménye, Róma 5:2-5
12. Minden teremtmény megváltása, Róma 8:20-22
13. A fiúság beteljesülése, Róma 8:23-25
14. Isten titulusa, Róma 15:13
15. Pál vágya a híveknek, II. Kor. 1:7
16. Az ÓSZ mint iránymutató az ÚSZ-i hívők számára, Róma 15:4

- „**állhatatossággal**” Ezt a kifejezést, *hupomonē*, az 5:3; 15:4-5 igehelyeken is használták. A hívők üdvössége az éretté válás folyamatán megy keresztül és egy nap kiteljesedik. A kitartás (vö. Jel. 2:8,11,17,26; 3:5,12,21; 21:7) a szükséges bibliai ellensúly a Baptista "egyszer üdvözült, örökre üdvözült" túlhangsúlyozott elméletével szemben. A legtöbb bibliai igazságot kettős, feszültséggel teli párokban fejezték ki.

KÜLÖNLEGES TÉMA: A KITARTÁS SZÜKSÉGESSÉGE

A keresztény élethez kapcsolódó tanokat nehéz megmagyarázni, mert tipikusan keleti párbeszéd formában lettek előadva. Ezek a párbeszéd párok ellentmondásosnak tűnnek, s mégis biblikusak mind. A nyugati keresztények hajlamosak kiválasztani az egyik igazságot és tudomást sem venni a másiktól vagy pedig lebecsülik azt. Hadd illusztráljam.

1. Vajon az üdvösség egy kezdeti/egyszeri döntés, hogy bízunk Krisztusban, vagy egy életre szóló odaszántság a tanítványságra?
2. Vajon az üdvösség kiválasztás a szentségeken keresztül egy szuverén Istentől, vagy az emberiség hite és bűnbánó válasza egy isteni ajánlatra?
3. Vajon az üdvösséget, miután elnyertük, lehetetlenség elveszíteni, vagy továbbra is szükséges a buzgóság?

A kitartás témája folyamatosan vitatott volt az egyháztörténelem során. A probléma az ÚSZ látszólag ellentmondásosnak tűnő igéivel kezdődik:

1. az üdvbizonyosságról szóló szövegrészek
 - a. Jézus kijelentései (János 6:37; 10:28-29)
 - b. Pál kijelentései (Róma 8:35-39; Ef. 1:13; 2:5,8-9; Fil. 1:6; 2:13; II. Thessz. 3:3; II. Tim. 1:12; 4:18)
 - c. Péter kijelentései (I. Péter 1:4-5)
2. a kitartás szükségességéről szóló szövegrészek
 - a. Jézus kijelentései (Máté 10:22; 13:1-9,24-30; 24:13; Márk 13:13; János 8:31; 15:4-10; Jel. 2:7,17,20; 3:5,12,21)
 - b. Pál kijelentései (Róma 11:22; I. Kor. 15:2; II. Kor. 13:5; Gal. 1:6; 3:4; 5:4; 6:9; Fil. 2:12; 3:18-20; Kol. 1:23)
 - c. A zsidókhöz írt levél írójának kijelentései (2:1; 3:6,14; 4:14; 6:11)
 - d. János kijelentései (I. János 2:6; II. János 1:9)
 - e. az Atya kijelentései (Jel. 21:7)

A bibliai üdvösség a szuverén szentháromságot alkotó Isten szeretetéből, irgalmából és kegyelméből fakad. Egy ember sem szerezhethet üdvösséget a Lélek kezdeményezése nélkül (vö. János 6:44, 65). Az istenség az első, ami meghatározza a teendők sorrendjét, de megköveteli az embertől, hogy először hitben és megtérésben válaszoljon, majd később folyamatosan ezt tegye. Isten együttműködik az emberiséggel egy szövetséges kapcsolatban. Ebben kiváltságok, és felelőségek is találhatóak!

Az üdvösséget minden embernek felajánlotta. Jézus halála megoldotta a bukott teremtés bűn-problémáját. Isten előkészített egy utat és azt szeretné, ha mindenki, aki az Ő képére teremtett, válaszolna a szeretetére és a Jézusban való gondoskodására.

Ha többet szeretnél olvasni erről a témáról nem kálvinista szemszögből, akkor lásd:

1. Dale Moody, *The Word of Truth* (Az igazság szava), Eerdmans, 1981, (348–365. oldalak)
2. Howard Marshall, *Kept by the Power of God* (Isten hatalma által megtartva), Bethany Fellowship, 1969
3. Robert Shank, *Life in the Son* (Élet a Fiúban), Westcott, 1961

A Biblia ezzel a témával kapcsolatban két különböző problémával foglalkozik: (1) az üdvbizonyosságot engedélyként használják arra, hogy gyümölcstelen, önző életet éljenek, és (2) bátorítják azokat, akik a szolgálattal és személyes bűneikkel küszködnek. A probléma az, hogy rossz csoportok kapnak rossz üzenetet, és korlátozott bibliai ígéresekre alapozva építenek fel teológiai rendszereket. Néhány kereszténynek rettenetesen nagy szüksége lenne az üdvbizonyosság üzenetére, míg másoknak pedig komoly figyelmeztetésekre! Te melyik csoportba tartozol?

SZÖVEG: 8:26-27

²⁶Ugyanígy segít a Lélek is a mi erőtlenségünkön. Mert amiért imádkoznunk kell, nem tudjuk úgy kérni, ahogyan kell, de maga a Lélek esedezik értünk kimondhatatlan fohászokozásokkal.

²⁷Aki pedig a szíveket vizsgálja, tudja, mi a Lélek gondolata, mert Isten szerint jár közben a megszenteltekért.

8:26 „ugyanígy” Ez kapcsolta össze a Lélek közbenjáró munkáját a 23-25-ös versben említett „sóhajtozással és reménykedéssel”.

- **„segít a Lélek is”** Ez egy JELENIDEJŰ KÖZÉPIDEI (álszenvedő) KIJELENTŐ MONDAT. A *syn* (vö. 28. vers) és az *anti* elemek miatt ez egy kétszeresen összetett szó. Legjobban úgy lehetne lefordítani, hogy „hatalmába kerít”. Ezt a kifejezést csak itt és a Lukács 10:40-ben találhatjuk. Az egész szentháromsági Isten a hívőkért van. Az Atya elküldte a Fiút, hogy meghaljon az emberiségért, most pedig Ő is közbenjár értünk (34. vers; I. János 2:1). A Lélek vezeti el a bukott emberiséget Krisztushoz, és formálja ki bennük Krisztust (vö. János 16:8-15). Habár, a „segít” kifejezés, ami azt jelentette, hogy „hatalmába kerít”, arra utalt, hogy a hívők is magukévá tehetik a lélek segítségét (közbenjárását).
- **„maga a Lélek esedezik értünk kimondhatatlan fohászzkodásokkal”** A hívők nyögnek az elbukottságukban, a Lélek pedig sóhajtozva közbenjár értük. A megváltottakban lakó Lélek imádkozik értük, Jézus pedig, aki az Atya jobb kezénél ül szintén ezt teszi (27, 34. versek, Zsid. 9:24; I. János 2:1). Ez a közbenjárás erősíti meg a hívőt, hogy imádkozzon (vö. 15. vers; Gal. 4:6). Szöveggörnyezetében ez a szakasz nem a nyelveken szólás szellemi ajándékára utal, hanem a Lélek közbenjárására a hívőkért az Atyánál.
- **„esedezik értünk”** Lásd a Különleges témát: Hogyan használja Pál a „huper” [hiper] szót szóösszetételekben az 1:30-nál.

8:27 „aki pedig a szíveket vizsgálja” Az ÓSZ-ben ez egy visszatérő téma volt (vö. I. Sám. 2:7; 16:7; I. Kir. 8:39; I. Krón. 28:9; II. Krón. 6:30; Zsolt. 7:9 [Károli 7:10]; 44:21 [Károli 44:22]; Péld. 15:11; 20:27; 21:2; Jer. 11:20; 17:9-10; 20:12; Lukács 16:15, ApCsel 1:24; 15:8). Isten valóban ismer minket, és még így is szeret (vö. Zsolt 139).

- **„közben jár a megszenteltekért”** A Lélek feladatait a János 16:2-15 világosan kimondja. Az egyik ezek közül pedig a közbenjárás.

Az a kifejezés, hogy „szentekért” mindig TÖBBESSZÁMBAN van, kivéve a Fil. 4:21-ben, de ott is minden hívőre utal. A keresztyények Isten családjának a tagjai, Krisztus teste, az új templom, amit hívő egyénéből épített fel. Ez a szükséges teológiai ellensúly a nyugati (amerikai) individualizmussal szemben. Lásd a Különleges témát: Szentek az 1:7-nél.

KÜLÖNLEGES TÉMA: A SZENTLÉLEK SZEMÉLYISÉGE

Ez a Pál Rómabeliekhez írt levelében az első hely, ahol egy személyes „Szent Lelket” említ (de nem az első, hogy a nevet megemlíti vö. 5:5; 9:1; 14:17; 15:13,16). Az ÓSZ-ben „Isten Lelke” (t.i. *ruach*) egy olyan erő volt, ami véghez vitte YHWH akaratát, de semmi utalás nincsen arra, hogy személyes lett volna (t.i. az ÓSZ monoteizmusa). Mindazonáltal az ÚSZ-ben a Lélek teljes személyisége dokumentálva van:

1. Lehet káromolni (vö. Máté 12:31; Márk 3:29)
2. Tanít (vö. Lukács 12:12; János 14:26)
3. Bizonyosságot tesz (vö. János 15:26)
4. Meggyőz és vezet (vö. János 16:7-15)
5. Az „aki” személyes névmással illetik (t.i. *hos*) (vö. Ef. 1:14)
6. Meg lehet szomorítani (vö. Ef. 4:30)
7. El lehet folytani (vö. I. Thessz. 5:19)

A Szentháromságról szóló szövegek is három személyről szólnak (lásd Különleges téma: a Szentháromság a 2:32-33-ban.):

1. Máté 28:19
2. II. Kor. 13:13
3. I. Pét. 1:2

A Lélek emberi cselekvéshez van hozzákapcsolva

1. ApCsel 15:28
2. Róma 8:26
3. I. Kor. 12:11
4. Ef. 4:30
5. I Thessz. 5:15

Az ApCsel legelején kihangsúlyozzák a Lélek szerepét. A pünkösdi valójában nem a Lélek munkájának kezdete volt, hanem egy új fejezet. Jézus mindig is a Lélek birtokában volt. Az Ő bemelegítése nem a Lélek Benne való munkájának kezdete volt, hanem egy teljesen új fejezet. Lukács a hatékony szolgálat új fejezetére készíti fel az egyházat. Még mindig Jézus a központ, még mindig a Lélek a hatékony eszköz, és a cél még mindig az Atya szeretete, megbocsátása és az összes ember helyreállítása, akik az Ő képmására teremtettek.

SZÖVEG: 8:28-30

²⁸Azt pedig tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál, azoknak, akiket elhatározása szerint elhívott. ²⁹Mert akiket eleve kiválasztott, azokról eleve el is rendelte, hogy hasonlókká legyenek Fia képéhez, hogy ő legyen az elsőszülött sok testvér között. ³⁰Akikről pedig ezt eleve elrendelte, azokat el is hívta, és akiket elhívott, azokat meg is igazította, akiket pedig megigazított, azokat meg is dicsőítette.

8:28 „minden” A régi görög unciális kéziratokban, az A-ban és a B-ben az szerepel, hogy „Isten idéz elő mindent”. A Papiusz kézirat, a P⁴⁶ „Istent” az „összedolgoz” ige alanyként nevezi meg. Nyelvtanilag még az is lehetséges, hogy a 28. vers alany a „Lélek” (vö. 27. vers; NEB és REB angol bibliafordítások). Ez a vers a 17-18-as versek „szenvédéseit” és a 23. vers „sóhajtozásait” is összefüggésbe hozza. Ami pedig a hívőket illeti, szó sincs olyan dologról, hogy szerencse, sors vagy véletlen.

- **„a javukra szolgál”** Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV KIJELENTŐ mondat. S ez szintén egy *syn* szóösszetétel (vö. 26. vers). Így tehát szó szerint azt jelenti, hogy „minden folyamatosan együttműködve összedolgozik a javunkra”. Ez egy bonyolult fogalom ebben a gonosz és szenvedéssel teli világban (két könyv, ami nagy segítség ebben a témában: Wenham: *The Goodness of God* [Isten jósága], és Hannah Whithall Smith, *The Christian's Secret of a Happy Life* [A keresztények titka a boldog élethez]). A mi a „javunk” kifejezést a 29. vers így definiálja: „hasonlókká legyenek Fia képéhez”. Isten megmásíthatatlan terve minden hívő életére a Krisztushoz való hasonlatosság, s nem pedig a jólét, a hírnév, vagy az egészség.
- **„akik Istent szeretik ... azoknak, akiket elhatározása szerint elhívott”** Ez két JELENIDEJŰ AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV. Két feltétel szerepel itt, ami lehetővé teszi a hívő számára, hogy a körülményektől függetlenül pozitív fényben lássa az életet (vö. 15. vers). Ismét csak figyeljük meg az emberi szabadság („szeretik”) és Isten szuverenitásának („elhívott”) kettős szövetségi aspektusát.

8:29-30 Ezekben a versekben az igék mind AORISZTOSZI AKTÍV KIJELENTŐ módban állnak. Egy láncot alkotnak az idők kezdete előttről egészen addig, mikor már nem lesz idő. Isten ismer minket, és még mindig értünk van, és azt szeretné, ha Vele lennénk. Ez egy társaságra, nem pedig csak egyénekre utaló szöveg. A megdicsőülés végső cselekedete még mindig jövő idejű, de ebben a szövegkörnyezetben már elvégzett cselekedetként említi meg.

8:29 „eleve kiválasztott” Pál kétszer használta ezt a kifejezést, itt és a 11:2-ben. A 11:2-ben Isten az idők kezdete előtti szövetséges szeretetére vonatkozik Izrael iránt. Ne feledd el, hogy a „megismerni” (angolban a forknew, „előre tud” kifejezést használja, ami a know, „tud/ ismer” szóból ered-a ford.) kifejezés a héberben egy bensőséges, személyes kapcsolatra utalt, s nem pedig arra, hogy tényeket megtudni valakiről (vö. I. Mózes 4:1; Jer. 1:5). Itt az események láncolatába van beleillesztve (vö. 29-30-as versek). Ez a kifejezés összekapcsolódik a predestinációval. Mindazonáltal ki kell jelentenünk, hogy nem Isten előtudása az alapja a kiválasztásnak, mert ha így lenne, akkor a kiválasztás a bukott emberiség jövőbeli reakcióján alapulna, ami már emberi teljesítmény lenne. Ezt a kifejezést megtalálhatjuk az ApCsel 26:5; I. Péter 1:2,20 és II. Péter 3:17-ben.

- „**eleve el is rendelte**” Azok a kifejezések, hogy „előre tud” (*proginōskō*) vagy „elrendel” (*proorizō*) mind összetett szavak az „előtte/előre” (*pro*) előljárószóval, így tehát úgy kellene fordítani, hogy „mielőbb megismerni”, „előre meghatározni a korlátokat”, „előre kijelölni”.

Az ÚSZ-ben előforduló ígerészek, amik a predestinációt definiálják a Róma 8:28-30; Ef. 1:3-14 és a Róma 9. Ezek az ígerészek nyilvánvalóan azt hangsúlyozzák ki, hogy Isten szuverén. Teljes mértékben az irányítása alatt tartja a dolgokat, beleértve az emberi történelmet is. Az isteni megváltás terve előre le lett fektetve, amit az idők folyamán munkál ki. Ez a terv azonban nem önkényes vagy szelektív. Ez a terv nemcsak Isten szuverenitásán és előtudásán alapszik, hanem az Ő szeretetének, irgalmának és ki nem érdemelt kegyelmének megváltoztathatatlan jellemén.

Nagyon vigyáznunk kell arra, nehogy a nyugati (amerikai) individualizmusunk vagy az evangéliumi buzgóságunk kiszíneze ezt a csodálatos igazságot. Arra is vigyáznunk kell, hogy semlegesek maradjunk a Szent Ágoston és Pelagius közötti vagy a kálvinizmus és az arminianizmus közötti a történelmi, teológiai konfliktusokban.

A predestináció nem egy olyan tan, ami arra hivatott, hogy lekorlátozza Isten szeretetét, kegyelmét és irgalmát, sem arra, hogy némelyeket kizárjon az evangéliumból. Arra hivatott, hogy megerősítse a hívőket azáltal, hogy átformálja világnézetüket. Isten az egész emberiségért van (vö. János 3:16; I. Tim. 2:4; II. Péter 3:9). Isten irányít mindent. Ki vagy mi választhat el minket Tőle (vö. Róma 8:31-39)? A predestináció formálja a két világszemlélet egyikét. Isten az egész történelmet jelenidőben látja. Az emberek viszont időhöz vannak kötve. A mi perspektívánk és mentális képességeink korlátozottak. Nincsen semmilyen ellentmondás Isten szuverenitása és az emberiség szabad akarata között. Ez egy szövetséges szerkezet. Ez egy újabb példája annak, ahogyan a bibliai igazságokat ellentétpárokban fejezik ki. A bibliai tanokat általában különböző perspektívákból mutatják be. Gyakran tűnnek úgy, hogy ellentmondásosak. Az igazság a két látszólag ellentétes pár közötti egyensúly. Nem szabad a feszültséget eltávolítanunk azzal, hogy kiválasztjuk az egyik igazságot. Nem szabad egyetlen bibliai igazságot sem egymagában elkülöníteni.

Hozzá kell tenni, hogy a kiválasztás célja nem csak a menny, amikor majd meghalunk, hanem a Krisztushoz való hasonlatosság most (vö. Ef. 1:4; 2:10)! Arra lettünk kiválasztva, hogy „szentek és feddhetetlenek legyünk”. Isten úgy döntött, hogy megváltoztat minket, hogy mások is láthassák ezt a változást, és hittel válaszoljanak Neki Krisztusban. A predestináció nem egy személyes kiváltság, hanem egy szövetséges felelősség!

- **„hogyan hasonlóká legyenek Fia képéhez”** Ennek az ígérszéknek ez az egyik legfőbb igazsága. Ez a keresztyénység célja (vö. Gal. 4:19; Ef. 4:13). A szentség Isten akarata minden egyes hívő számára. Isten kiválasztott arra, hogy Krisztushoz hasonlítsunk (vö. Ef. 1:4), ez nem egy különleges állapot. Isten képmása, amit az emberiségnek a teremtésben adott (vö. I. Mózes 1:26; 5:1,3; 9:6) helyre lesz állítva (vö. Kol. 3:10). Lásd a 8:21 jegyzetét és az 1:6-nál a Különleges témát: Elhívottnak lenni.
- **„hogyan Ő legyen az elsőszülött sok testvér között”** A Zsolt. 89:27-ben [Károli 89:28] az „elsőszülött” a Messiás egyik címe. Az ÓSZ-ben az elsőszülött fiú elsőrendűséggel és kiváltságokkal rendelkezett. A Kol. 1:15-ben ezt a kifejezést arra használták, hogy megmutassa Jézus elsőrendűségét a teremtésben, és a Kol. 1:18-ban és a Jel. 1:5-ben pedig arra, hogy megmutassa Jézus elsőrendűségét a feltámadásban. Ebben a szöveggörnyezetben a hívők Altala foglaltatnak bele ebbe az elsőrendűségbe!

Ez a kifejezés nem Jézus megtestesülésére utal, hanem úgy utal rá, mint aki egy új faj vezetője (vö. 5:12-21), az első a sorban, hitünk úttörője, az Atya áldásainak csatornája mindazok felé, akik a hit családjába tartoznak! Lásd a következő Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: ELSŐSZÜLÖTT

Az „elsőszülött” (*prōtotokos*) kifejezés számos egymástól eltérő értelemben tűnik fel.

1. Az ÓSZ-i háttér az elsőszülött fiú kitűnőségére utalt a családban (vö. Zsolt. 89:27 [Károli 89:28]; Lukács 2:7; Róma 8:29; Zsid. 11:28).
2. Használata a Kol. 1:15-ben arról beszél, hogy Jézus a teremtés első zsengeje, ami egy lehetséges ÓSZ-i utalás a Péld. 8:22-31-re, vagy arra, hogy Ő volt Isten segédje a teremtésnél (vö. János 1:3; I. Kor. 8:6; Kol. 1:15-16; Zsid. 1:2).
3. Használata a Kol. 1:18-ban és az I. Kor. 15:20-ban (valamint itt) úgy utal Jézusra, mint az elsőszülött a halottak közül.
4. Ez egy ÓSZ-i cím, amit a Messiásra használtak (vö. Zsolt. 89:27 [Károli 89:28]; Zsid. 1:6; 12:23). Olyan cím, ami összekapcsolja Jézus elődlegességének és központiségének számos aspektusát. Ebbe a szöveggörnyezetbe a 3. vagy a 4. lehetőség illik bele a legjobban.

8:30 „meg is dicsőítette” Istent gyakran írja le a Biblia a „dicsőség” kifejezéssel. A kifejezés egy kereskedelmi szótöböl származik, ami azt jelentette, hogy „nehéz”, és közvetve értékes, mint az arany. Lásd a Különleges témát a 3:23-nál. Teológiailag Isten a 29-30-as versben felsorolt lépések megtétele által váltja meg a bukott emberiséget. A legutolsó lépés a „megdicsőülés”. Ez lesz a hívők üdvösségének beteljesülése. A feltámadás napján fog megtörténni, amikor megkapják az új szellemi testüket (vö. I. Kor. 15:50-58), és teljes mértékben egyesülnek a szentháromságot alkotó Istennel és egymással (vö. I. Thessz. 4:13-18; I. János 3:2).

SZÖVEG: 8:31-39

³¹Mit mondjunk tehát erre? Ha Isten velünk, ki lehet ellenünk? ³²Aki tulajdon Fiát nem kímélte, hanem mindnyájunkért odaadta, hogyan ajándékozna nekünk vele együtt mindent? ³³Ki vádolná Isten választottait? Isten, aki megigazít. ³⁴Ki ítélne kárhozatra? A meghalt, sőt feltámadt Jézus Krisztus, aki az Isten jobbán van, és esedezik is értünk? ³⁵Ki választana el minket a Krisztus szeretetétől? Nyomorúság, vagy szorongattatás, vagy üldözés, vagy éhezés, vagy mezítelenség, vagy veszedelem, vagy fegyver? ³⁶Hiszen meg van írva: „Teérted gyilkolnak minket nap mint nap, annyira becsülnek, mint vágójuhokat.” ³⁷De mindezekkel szemben diadalmaskodunk az által, aki szeret minket. ³⁸Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelmek, sem jelenvalók, sem eljövendők, sem hatalmak, ³⁹sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket az Isten szeretetétől, amely megjelent Jézus Krisztusban, a mi Urunkban.

8:31 „Mit mondjunk tehát erre? Ez Pál egyik kedvenc kifejezése volt, ami visszatükrözi előadásmódjának támadó formátumát (vö. 3:5; 4:1; 6:1; 7:7; 9:14,30). Ez a kérdés a már korábban megadott igazságokhoz kapcsolódik. Nem tudjuk biztosan, hogy milyen messzire utal vissza. Vonatkozhat a 3:21-31-re, a 8:1-re vagy a 8:18-ra is. A „tehát” kifejezés használata miatt a 8:1-ben és maga a szöveggörnyezet miatt is a 8:18 elég jó feltételezés.

- „**ha**” Ez egy ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami az író szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. Csodálatos, hogy a bűnnel való küszködéseink közepette is Isten velünk van!
- „**ki lehet ellenünk**” A „ki” személyes névmás a 33, 34 és 35-ös versekben megismétlődik. A Sátánra utal (akit név szerint nem említ meg a 16:20-ig). Ez a bekezdés a 31-39-ig a próféták ÓSZ-i irodalmi technikáját, a bírósági per esetét (vö. Mikeás 1 és 6) használja. YHWH bíróság elé viszi az Ő népét a szellemi paráznsága miatt. Ez egy hivatkozás az Ézs. 50:8-9-re.

Figyeld meg a jogi kifejezéseket: „ellenünk” a 31. versben; „vádolná” a 33. versben; „megigazít” a 33. versben; „ítélne” a 34. versben; és „esedezik értünk” a 34. versben. Isten a bíró. Krisztus a védőügyvéd. A Sátán a vádat képviselő ügyész (de csendben marad). Angyalok, mint megfigyelők töltik meg a bírósági tárgyalótermet (vö. I. Kor. 4:9; Ef. 2:7; 3:10).

8:32 „aki tulajdon fiát nem kímélte” Isten, az Atya a legjobbját adta a bukott emberiségért. Most nem fogja elhagyni a hívőket, de nem fog nekik kevesebbet sem adni (vö. János 3:16; Róma 5:8). Mennyire célt téveszt az a fogalom, hogy van egy bosszúálló ÓSZ-i Isten, és egy szerető Jézus! Ez a végső ajándék tükröződik vissza Isten Ábrahámnak tett ígérésében az I. Mózes 22:12,16-17-ben. A rabbik ezt az ÓSZ-i ígérést használták arra, hogy alátámasszák azt a tant, amikor Ábrahám a magát helyettesítő áldozatot vitt.

- „**hanem mindnyájunkért odaadta**” Ebben a szövegrészben nagyon jelentős a „mindnyájunkért” kifejezés. Jézus a világ bűnéért halt meg (vö. Lukács 2:10-11; János 3:16, 4:42; 11:51; I. Tim. 4:10; I. János 2:2; 4:14). Az 5:12-21 Ádám-Krisztus tipológiáját tükrözi vissza. Jézus halála megoldotta a bűn problémáját. Ez most már az „elhinni és elfogadni” problémája.
- „**ajándékozna nekünk vele együtt mindent**” Ez az IGE a görög kegyelem szóból származik. A „mindent” kifejezés a 17. versre utal. Lásd a 3:24 jegyzetét.

8:33-34 „vádolná ... megigazít ... ítélne ... esedezik” Ezek mind bírósági kifejezések. A 31-39-es versek a mennyben lévő bírósági szintéren játszódnak. Lehet, hogy az Ézs. 50:8-9-re céloz.

8:33 „Isten választottai” Jézus Isten kiválasztott embere az egész emberiség javára (Barth). A legvilágosabb és legteljesebb ÚSZ-i ígérések ezzel az igazsággal kapcsolatban a következők: Ef.

1:3-4 és Róma 9:14-26. Az Atya kiválasztotta Jézust, hogy kiválassza az egész emberiséget. Jézus Isten „igen” válasza a bukott emberiség „nem” reakciójára.

KÜLÖNLEGES TÉMA: KIVÁLASZTÁS/PREDESTINÁCIÓ (eleve elrendelés) ÉS A TEOLÓGIAI EGYENSÚLY SZÜKSÉGESSÉGE

A kiválasztás egy csodálatos tan. Habár nem felhívás a személyválogatásra, hanem egy elhívás arra, hogy csatorna, eszköz, út legyél mások megtéréséhez! Az ÓSZ-ben ezt a kifejezést elsődlegesen szolgálatra használták; az ÚSZ-ben pedig az üdvösségre használják, ami a szolgálatban mutatkozik meg. A Biblia soha sem oldja fel a látszólagos ellentétet Isten szuverenitása és az emberek szabad akarata között, hanem mind a kettőt megerősíti! A bibliai feszültségre egy jó példa a Róma 9 lenne, ami Isten szuverén választásáról szól, és a Róma 10, ami pedig az emberiség szükségszerű válaszreakciójáról szól (vö. 10:11,13).

Ennek a teológiai feszültségnek a feloldását az Efézus 1:4-ben lehet megtalálni. Jézus Isten kiválasztottja, és mi is Benne potenciálisan ki lettünk választva (Karl Barth). Jézus Isten „igen” válasza a bukott emberiség szükségére (Karl Barth). Az Efézus 1:4 szintén segít abban, hogy letisztázzuk ezt a kérdést, azzal, hogy megerősíti, hogy a predestináció célja nem a menny, hanem a szentség (Krisztushoz való hasonlatosság). Nagyon gyakran vonzanak minket az evangélium előnyei és elhanyagoljuk a felelősségeinket! Isten hívása (kiválasztása) egy bizonyos időre és az örökkévalóságra is szól!

A tanok más igazságokkal is kapcsolatban állnak, s nem csak egyetlen, máshoz nem kapcsolódó igazságként jönnek elő. Erre jó példa lehet egy csillagkép szemben egyetlen csillaggal. Isten az igazságot keleti, s nem pedig nyugati műfajban tárja elénk. Nem szabad a tanbeli igazságoknál az ellentétes (paradox) párok által okozott feszültséget eltávolítani:

1. Predestináció szemben az emberi szabad akarattal
2. A hívők biztonsága szemben a kitartás szükségességével
3. Eredendő bűn szemben a szándékos bűnnel
4. Büntelenség (perfekcionizmus) szemben a kevesebbet vétkezővel
5. Kezdeti pillanatnyi megigazulás és megszentelődés szemben a folyamatos megszentelődéssel
6. Keresztény szabadság szemben a keresztény felelősséggel
7. Isten transzcendens volta szemben Isten bennünk rejlő voltával (immanencia)
8. Isten, aki végül is megismerhetetlen szemben az Istennel, aki az Írásokból megismerhető
9. Isten királysága most szemben annak jövőbeli beteljesülésével
10. A megtérés, mint Isten ajándéka szemben a megtéréssel, mint szükséges emberi szövetséges válasszal
11. Jézus, mint Isten szemben az ember Jézussal
12. Jézus egyenlő az Atyával, szemben azzal a Jézussal, aki az Atya alárendeltje

A „szövetség” teológiai fogalma egyesíti Isten szuverenitását (aki mindig kezdeményez és felállítja a tennivalók sorrendjét) az ember kötelezően első és folyamatosan bűnbánó, hittel teli válaszával. Légy óvatos a szövegbizonyítással, nehogy az ellentét egyik oldalát bizonyítsd vele, a másikat meg lebecsmérel! Vigyázz, hogy ne csak a kedvenc tanodat vagy teológiai rendszeredet hangsúlyozd!

8:34 Ez a vers Jézus szolgálatának számos aspektusát sorolja fel: (1) meghalt, (2) feltámadt, (3) Isten jobbján ül, és (4) közbenjár a hívőkért.

Jézus halála kifizette a bűneinkért járó bírságot (vö. Ézs. 53; Márk 10:45; II. Kor. 5:21). Jézus feltámadása megmutatja azt, hogy az Atya elfogadta a Fiú szolgálatát és ez reményt ad még az üldözéssel és a halállal szemben is. Jézus megdicsőülése az Atya jobb kezénél és a hívőkért való közbenjárása bátorságot ad a hívőknek, hogy megharcolják a hit nemes harcát.

- **„Isten jobbján”** Ez egy antropomorf metafora. Istennek nincsen fizikai teste. Ő „lélek”. Ez a metafora a hatalom, a tekintély és a kitűnőség jelképéről beszél. Pál nem túl gyakran használja ezt a kifejezést (vö. Ef. 1:20; Kol. 3:1). A 34. versnél lehetséges, hogy egy korai keresztény hitvallásból idézett (vö. Fil. 2:6 és folyt.; I. Tim. 3:16).
- **„esedezik”** Jézus szolgálata tovább folytatódik. Közbenjár értünk (vö. Zsid. 4:4-16; 7:25), ugyanígy a Lélek is (26-27-es versek). Ez a „*paraclete*” kifejezésből származik, amit a János 14:16-ban a Lélekre, az I. János 2:1-ben pedig a Fiúra használtak. Ez egy újabb utalás a szenvedő szolgáló énekére (vö. Ézs. 53:12).

8:35 „Krisztus szeretetétől” Ez vagy ALANYI vagy TÁRGYI BIRTOKOS ESET. Ez lehet (1) Krisztus szeretete a hívők iránt, vagy (2) a hívők szeretete Krisztus iránt. Az első illik a legjobban a szövegkörnyezetbe (és a II. Kor. 5:14-be), mert a hívők Krisztus iránti szeretete jön és elmúlik, de Krisztus irántunk való szeretete biztos és szilárd.

Ehhez a kifejezéshez kapcsolódva létezik egy görög kézirati változat. Az egyik régi görög szöveg azt mondja, hogy „Isten szeretetétől” (vö. MS κ). Egy másik régi kézirat ezt összekombinálja, „Isten szeretetétől a Krisztusban” (vö. MS B). Az UBS⁴ szerkesztői a „Krisztus szeretetétől” változtatnak „A” értékelést adnak (bizonyos). A következő kéziratokban fordul elő: MSS C, D, F, G és a legtöbb régi latin változatban, valamint a Vulgátában és a Pesitta változatban is.

- **„nyomorúság, vagy szorongatás, vagy üldözés”** A keresztényeknek mindig is lesznek problémáik ezen a világon, de sem ezek a problémák, sem a gonosz erők nem választhatják el őket Istentől. Lásd a Különleges témát: Megpróbáltatás az 5:3-nál.

8:36 Ez egy a Zsolt. 44:22-ből [Károli 44:23] vett idézet. Ebben a zsoltárban Istent hívják segítségül, hogy szabadítsa meg szenvedő népét.

8:37

NASB „De mindezekben ellenállhatatlanul győzedelmeskedünk”

NKJV „Mégis, mindezekben sokkal inkább győzedelmeskedünk”

NRSV „Nem, mindezekben a dolgokban sokkal inkább győzedelmeskedünk”

TEV „Nem, mindezekben a dolgokban teljes győzelmünk van általa”

JB „ezek azok a próbák, amikben győzedelmeskedünk”

Ez a „győzni” kifejezés intenzívebb formája volt. Bizonyára Pál alkotta ezt a szóösszetételt (*hyper* + *nikaō*). Ez egy csodálatosan összerakott metafora, „győzedelmes bárány”. A hívők Krisztus által győzedelmesek (vö. János 16:33; I. János 2:13-14; 4:4; 5:4). Lásd a Különleges témát: Hogyan használja Pál a *Huper* [hiper] szót szóösszetételekben az 1:30-nál.

- **„az által, aki szeret minket”** Ez a NÉVMÁS utalhat az Atyára és a Fiúra is.

8:38 „meg vagyok győződve” Ez egy BEFEJEZETT SZENVEDŐ KIJELENTÉS, ami azt jelenti, hogy „meg voltam és továbbra is meg leszek győződve”.

- **„angyalok”** A rabbi azt gondolták, hogy az angyalok irigyelték Isten szeretetét és figyelmét, amit az emberiség felé tanúsított, így aztán haragudtak az emberekre. A

gnosztikus hamis tanítók azt bizonygatták, hogy az üdvösség csakis titkos jelszavak által volt elérhető az ellenséges angyali szférákon keresztül (vö. Kol. És Ef.).

George Eldon Ladd *A Theology of the New Testament* (Az Újszövetség teológiája) című könyvében összesítette azokat a kifejezéseket, amiket Pál az angyalokra használt:

„Pál nem csak a jó és a rossz angyalokra, a Sátánra és a démonokra utal; egy másik szócsoportot is használ, hogy az angyali lelkeket rangsorát kijelölje. A fogalommeghatározások a következők:

„Fejedelem” [*arche*], I. Kor. 15:24; Ef. 1:21; Kol. 2:10

„Fejedelemségek” [*archai*; RSV, „hercegségek”], Ef. 3:10; 6:12; Kol. 1:16; 2:15; Róma 8:38

„Hatalom” [*exousia*], I. Kor. 15:24; Ef. 1:21; Kol. 2:10

„Hatalmasságok” [*exousiai*], Ef. 3:10; 6:12; Kol. 1:16; 2:15

„Erő” [*dynamis*], I. Kor. 15:24; Ef. 1:21

„Erők/hatalmak” [*dynameis*], Róma 8:38

„Trónusok” [*thronoi*], Kol. 1:16

„Méltóság” [*kyriotes*; RSV, „uralom”], Ef. 1:21

„Uralmak” [*kyriotetes*], Kol. 1:16

„A sötétség világának urai”, Ef. 6:12

„A gonoszság lelke ... a mennyei magasságban”, Ef. 6:12

„Sötétség hatalma”, Kol. 1:13

„Minden névnel”, Ef. 1:21

„Mennyeieké, földieké, földalattiaké”, Fil. 2:10” (401. oldal).

Nincs közvetlen bibliai információ arról, hogy az ÓSZ bukott angyalai hogyan kapcsolódnak az ÚSZ démonjaihoz. Sokan azt feltételezik, hogy ez a két csoport egy és ugyanaz. A zsidó apokaliptikus irodalomban azonban a démonok az I. Mózes 6-ban szereplő nefilimek lelkei, akik félig angyalok, félig emberek voltak. Testük elpusztult az özönvízben, így megszállható testeket keresnek! De mindez csak spekuláció. A Biblia nem válaszolja meg az összes eredettel kapcsolatos kérdésünket; célja az emberiség megváltása, nem pedig kíváncsiságuk kielégítése!

- „**fejedelmek ... hatalmak**” Ez utal (1) a jelen kor gonosz angyali vagy démoni erőire (vö. Ef. 2:2; 6:12; I. Kor. 15:24; Kol. 1:16), vagy (2) lehetséges, hogy a bukott világ személytelen szervezeteire (vallás, kormány, oktatás, orvostudomány, stb.), ami lehetővé teszi, hogy a bukott emberiség Istentől független legyen (vö. Hendrickus Berkhoff, *Principalities and Powers* [Fejedelemségek és hatalmasságok]). Lásd a 13:1 jegyzetét.

KÜLÖNLEGES TÉMA: ARCHĒ

Az angol „domain” kifejezés (magyarul „birtok”, „terület”-a ford.) görög megfelelője az archē, aminek a jelentése valaminek a „kezdeté” vagy „eredete”:

1. a teremtett rend kezdete (vö. János 1:1; I. János 1:1)
2. az evangélium kezdete (vö. Márk 1:1; Fil. 4:15)
3. az első szemtanúk (vö. Lukács 1:2)
4. az első jelek (csodák, vö. János 2:11)
5. az első alapelvek (vö. Zsid. 5:12)
6. kezdeti bizonyosság/bizalom (vö. Zsid. 3:14)

Az „uralkodni” vagy a „hatalom” kifejezések megfelelőjeként kezdték használni

1. az emberi kormányzatokra
 - a. Lukács 12:11
 - b. Lukács 20:20
 - c. Róma 13:3; Titusz 3:1
2. az angyali hatalmasságokra
 - a. Róma 8:38
 - b. I. Kor. 15:24
 - c. Ef. 1:21; 3:10; 6:10
 - d. Kol. 1:16; 2:10,15

Ezek a hamis tanítók mindenféle hatalmat megvetnek, földit és mennyeit egyaránt. Törvényen kívüli élvhajászok. Magukat és vágyaikat Isten, az angyalok, polgári hatalmak és gyülekezeti vezetők elé helyezték.

8:39 „magasság, sem mélység” Ezeket a kifejezéseket a csillagok földtávolságának és földközelségének meghatározására használták. Ezekről a csillagokról azt hitték, hogy istenek voltak, akik az emberek életét irányították (asztrológia). Később a gnoszticizmusnak hívott eretnkségben vált technikai kifejezéssé az *eonok*, vagy az angyali szintek a szent isten és a kisebb istenek között. Ezek a kisebb istenek alkották a bűnös anyagot.

- **„sem semmiféle más teremtmény”** Ez szó szerint azt jelenti, hogy „egy más fajta teremtmény” (*heteros*). A szövegkörnyezet megköveteli az angyali erőkre való további vonatkoztatását. A különbség a görög *heteros* előjárósó, egy másik a különböző fajtából, és az *allos*, egy másik ugyanebből a fajtából, már elavulttá vált a koiné görög nyelvben, de ez a szövegrész mégis mutat némi megkülönböztetést.
- **„sem ... nem választhat el minket az Isten szeretetétől”** Micsoda óriási bizonyosságot jelentő mondat ez! Ez a fejezet azzal kezdődik, hogy nincs kárhóztatás, és azzal végződik, hogy nincs elszakadás Istentől. Senki sem veheti el a hívó üdvösségét! Mindazonáltal az illetőnek kell elsőként (vö. 3:21-31) és folyamatosan (4-8-as fejezetek) reagálnia, válaszolnia Istennek. A Lélek a kulcs, de van egy kötelezően feltételes szövetségi válasz is. A megtérés és a hit szükséges (vö. Márk 1:15; ApCsel 3:16,19; 20:21), mint ahogy az engedelmség és a kitartás is!

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami

megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb pontjait. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. Hogyan kapcsolódik a 8. fejezet a 7. fejezethez?
2. Ha nincs kárhoztatás, akkor a bűnnek miért van hatása a hívő életére?
3. Lakozást vesz a Lélek vagy Jézus a hívőkben? (9. vers)
4. Milyen hatással volt a természetre az emberiség bűne (19-22-es versek)? Része lesz majd a természet a mennynek (vö. Ézs. 11:6-10)?
5. Hogyan imádkozik a Lélek értünk (26-27-es versek)? Ez utalhat-e a „nyelveken szólásra”?
6. Hogyan mondhatja azt a Biblia, hogy minden a javunkra van egy ilyen gonosz világban (28. vers)? Definiáld, hogy mi a „jó” (29. vers)!
7. Miért van kihagyva a megszentelődés a 30. versben szereplő teológiai események láncolatából?
8. Miért mondjuk a 31-39-es versekről, hogy ez egy bírósági jelenet?
9. Sorold fel azt a 4 dolgot, amit a 34. vers jelent ki Jézusról!

RÓMA 9

MODERN FORDÍTÁSOK BEKEZDÉSI FELOSZTÁSAI

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	JB
Isten választása	Izrael elutasítja Krisztust	Izrael hitetlenségének problémája	Isten és az Ő népe	Izrael kiváltságai
9:1-5	9:1-5	9:1-5	9:1-5	9:1-5
	Izrael elutasítása és Isten terve	Isten Izraelnek tett ígérete nem hiúsult meg		Isten megtartotta ígéretét

9:6-13	9:6-13	9:6-13	9:6-9	9:6-13
			9:10-13	
	Izrael elutasítása és Isten igazságszolgáltatása	Istennek joga van, hogy válasszon		Isten nem igazságtalan
9:14-18	9:14-29	9:14-18	9:14-18	9:14-18
Isten mérge és irgalma			Isten haragja és kegyelme	
9:19-29		9:19-26	9:19-21	9:19-21
			9:22-29	9:22-24
				Az ÓSZ-ben mindent előre megmondott
				9:25-29
		9:27-29		
Izrael és az evangélium	Izrael jelenlegi állapota	A valódi igazság hit által van	Izrael és az evangélium	
9:30-10:4	9:30-33	9:30-10:4	9:30-10:4	9:30-33

HARMADIK OLVASÁSI CIKLUS (az „Útmutató a helyes bibliaolvasáshoz”-ból)
KÖVETVE AZ EREDETI SZERZŐ SZÁNDÉKÁT A BEKEZDÉSEK SZERINT

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Egyszerre olvasd el az adott részt. Azonosítsd a témákat. Hasonlítsd össze a témafelosztásaid az öt különböző fordítással. A bekezdések nem ihletettek, de mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékának azonosításához, ami az értelmezés szíve-lelke. Minden bekezdésnek egy és csakis egy témája van.

1. Első bekezdés
2. Második bekezdés
3. Harmadik bekezdés
4. Stb.

A 9-11-ES FEJEZETEK KAPCSOLATA AZ 1-8-AS FEJEZETEKKEL

- A. Kétféle módon lehet értelmezni ennek az irodalmi egységnek az 1-8-as fejezetekhez való kapcsolatát.
1. Ez egy teljesen különálló téma, egy teológiai zárójel.
 - a. Erős kontrasztot és a logikai kapcsolat hiányát látjuk a 8:39 és a 9:1 között.
 - b. Közvetlenül ahhoz a történelmi feszültséghez kapcsolódik, ami a római gyülekezetben lévő hívő zsidó és a hívő pogányok között volt. Valószínűleg összefüggött azzal, hogy a pogány vezetés egyre nagyobb hangsúlyt kapott a gyülekezetben.
 - c. Pál az Izraellel (valamint a törvénnyel) és a pogányok felé szóló apostoli küldetésével (az ingyen kegyelem ajánlata) kapcsolatos prédikációját félreértették, így tehát ebben a részben ezzel a témával foglalkozik.
 2. Ez a csúcspontja és a logikai következtetése Pál evangéliumi üzenetének.
 - a. Pál a 8. fejezetet azzal az ígérettel összegzi, hogy „semmi sem választhat el Isten szeretetétől”. S mi a helyzet a szövetség embereinek hitetlenségével?
 - b. A Róma 9-11 megválaszolja az evangélium látszólagos ellentmondását Izrael hitetlenségére vonatkozóan.
 - c. Pál egész levelén keresztül folyamatosan ezzel a témával foglalkozott (vö. 1:3,16; 3:21,31 és 4:1 és folyt.).
 - d. Pál állítja, hogy Isten hűséges a Szavához. S mi a helyzet az Izraelnek adott ÓSZ-i szavával? Azok az ígéretek semmik és üresek?
- B. Számos lehetséges módon lehet ezt az irodalmi egységet körvonalazni
1. azáltal, ahogyan Pál a feltételezett tiltakozást (támadóbeszédet) használja
 - a. 9:6
 - b. 9:14
 - c. 9:19
 - d. 9:30
 - e. 11:1
 - f. 11:11
 2. A Róma 9-11 egy irodalmi egységet alkot (a fejezet és vers felosztások nem ihletettek, és később lettek hozzáadva). Egy egységként kell ezt a részt értelmeznünk. Mindazonáltal legalább három fő témabeli felosztás található benne.
 - a. 9:1-29 (Isten szuverenitására fókuszál)
 - b. 9:30-10:21 (az emberi felelősségre fókuszál)
 - c. 11:1-32 (Isten mindent magába foglaló, örökkévaló, megváltó célja)
 3. a főbb témák által: a Római levél ezen részének jó összefoglalását találhatjuk meg a Thomas Nelson Publishers által kiadott NKJV fejezet felosztásainál
 - a. Izrael elutasítja Krisztust, 9:1-5

- b. Izrael elutasítja Isten tervét, 9:6-13
 - c. Izrael elutasítja Isten igazságát, 9:14-29
 - d. Izrael jelen állapota, 9:30-33
 - e. Izrael és az evangélium, 10:1-13
 - f. Izrael elutasítja az evangéliumot, 10:14-21
 - g. Izrael elutasítása nem teljes, 11:1-10
 - h. Izrael elutasítása nem végleges, 11:11-36
- C. Ez a rész olyannyira egy szívből jövő kiáltás, mint amennyire az elme előadása (logikai áttekintés). Szenvedélye arra emlékeztet, amikor a sok közül egyszer megszakadt Isten szíve a lázadó Izrael miatt a Hóseás 11:1-4,8-9-ben.

Sok szempontból 7. fejezetben látható törvény fájdalma és jósága lett újra párhuzamba állítva a 9-10-es fejezetben. Mindkét esetben Pál szíve szakadt meg az Istentől jövő törvény iróniája miatt, ami élet helyett halált hozott!

- D. Az, hogy a 9-11-es fejezetben Pál több mint 25 ÓSZ-i idézetet használ, megmutatja azon vágyát, hogy ÓSZ-i forrásokból véve illusztrálja Izrael látszólagos ellentmondását, mint ahogy tette azt a 4. fejezetben is, nem csak a jelen tapasztalatokat felhasználva. Ábrahám leszármazottainak többsége már a múltban is elutasította Istent (vö. ApCsel 7, Nehémiás 9).
- E. Ez a szöveg, mint ahogy az Ef. 1:3-14 is azzal foglalkozik, hogy Isten örökkévaló terve a teljes emberiség megváltása. Először úgy tűnik, azt írja le, hogy Isten némelyeket kiválasztott, némelyeket pedig elutasított (szupralapsarianikus Kálvinizmus), viszont én azt gondolom, hogy a fókusz nem az egyes személyen van, hanem Isten megváltásának örökkévaló tervén (vö. I. Mózes 3:15; ApCsel. 2:23; 3:18; 4:28; és 13:29).

A *The Jerome Biblical Commentary* (A Jeromos Biblia Kommentár) 2. kötet, „The New Testament” (az Újszövetség) bekezdése, amit Joseph A Fitzmyer és Raymond E. Brown szerkesztett, azt mondja:

„Fontos a kezdetektől felismerni, hogy Pál nézőpontja társadalmi; nem az egyes személyek felelősségét vitatja meg. Ha úgy tűnik, hogy az isteni predestináció kérdését hozza fel, akkor annak semmi köze az egyes személyek dicsőségre való predestinációjához (318. oldal).”

SZÖVEGEKRE VONATKOZÓ BEPILLANTÁS 9. FEJEZETBE

- A. Milyen drasztikus álláspont változás történik a 8. és 9. fejezet között.
- B. Ez az irodalmi egység (9-11) teológiailag a következőkkel foglalkozik: (1) az üdvösség alapja; (2) Isten célja a kiválasztással; (3) a hitetlen Izrael hűtlensége szemben YHWH hűségével, és (4) az egész emberiség beletartozik Jézus megváltásába.
- C. A 9. fejezet a legerőteljesebb ÚSZ-i ígerész, ami Isten szuverenitásáról szól (t.i. a másik létező, Ef. 1:3-14), míg a 10. fejezet világosan és több ízben is az emberiség szabad akaratát fejezi ki (vö. „mindenki” a 4. versben, „aki” a 11,13-as versekben, „mindenki” a 12. versben [kétszer is]). Pál soha nem próbálja meg feloldani ezt a teológiai feszültséget. Mind a kettő igaz! A legtöbb bibliai tantétel paradox vagy dialektikus ellentétpárokban lett megjelenítve. A legtöbb teológiai rendszer logikus, de a szövegkíragadás csak egyik oldala a bibliai igazságnak. Mind az augusztinizmusban és a kálvinizmusban, valamint a fél-

pelagianizmusban és az arminianizmusban vannak igaz és hibás elemek. A tanok közti biblikus feszültség sokkal inkább kívánatosabb egy írásban korrigált, dogmatikus, racionális, teológiai rendszernél, ami a Bibliát egy előfeltételezett értelmezési formába kényszeríti!

D. A 9:30-33 a 9. fejezet összegzése és a 10. fejezet témája.

SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 9:1-5

¹Igazat mondok Krisztusban, nem hazudok, lelkiismeretem tanúskodik mellettem a Szentlélek által, ²hogy nagy az én szomorúságom, és szüntelen fájdalom gyötri a szívemet. ³Mert azt kívánom, hogy inkább én magam legyek átok alatt, Krisztustól elszakítva, testvéreim, az én test szerinti rokonaim helyett; ⁴akik izráeliták, akiké a fiúság és a dicsőség, a szövetségek és a törvényadás, az istentisztelet és az ígéreték, ⁵akiké az ősatyák, és akik közül származik a Krisztus test szerint, aki Isten mindenek felett: áldott legyen mindörökké. Ámen.

9:1-2 Az 1. és 2. vers a görögben egyetlen mondatot alkot. Pál több okot is ad nekik (a Rómában lévő gyülekezetnek), hogy honnan tudhatják, hogy az igazat mondja: (1) a Krisztussal való egysége, 1. vers; (2) a Lélek vezette lelkiismerete, 1. vers; és (3) Izrael iránti mély érzelmei, 2. vers.

9:1 „Igazat mondok Krisztusban, nem hazudok” Pál gyakran jelentette ezt ki (vö. II. Kor. 11:10; Gal. 1:20; I. Tim. 2:7), vagy használt egy ehhez hasonló mondatot is, hogy Isten a tanúja (vö. Róma 1:9; II. Kor. 1:23; 11:31; Fil. 1:8; I. Thessz. 2:5,10). Ez volt a módszere arra, hogy a tanítások és prédikációk hitelességét bizonyítsa.

- **„lelkiismeretem”** Ez a hívő Isten-adta, Lélek-vezette erkölcsi érzékére utalt. Bizonyos értelemben ez a hívő számára kulcsfontosságú tekintélyforrás. Ez Isten ígéje, amit Isten Lelke által értünk meg és alkalmazunk az elménkben (vö. I. Tim. 1:5,19). A probléma akkor merül fel, amikor a hívők – egyébként ami azt illeti a nem hívők is – folyamatosan elutasítják az Igét és a Lelket; így aztán könnyebb lesz az egyén bűnét ésszerűsíteni (vö. I. Tim. 4:2). Lelkiismeretünk kulturális és tapasztalati körülményektől függ.

•

NASB, NKJV „tanúskodik mellettem a Szentlélek által”

NRSV „a Szentlélek által megerősíti”

TEV „a Szentlélek által uralva”

JB „a Szentlélekkel való egységben magának tulajdonít”

Pál hitte, hogy Krisztustól jövő különleges elhívása és feladata van (vö. ApCsel 9:1-22; Gal. 1:1). Apostol volt és tekintélyt árasztva tudott beszélni (vö. I. Kor. 7:25,40). Osztozott Isten fájdmában amit Izrael népének hitetlensége és nyakassága miatt érzett (vö. 2. vers). Olyan sok előnyük volt (vö. 4-5. vers).

9:3

NASB, NKJV,

NRSV „Mert azt kívánom”

TEV „Az ő érdekükben azt kívánom”

JB „Hajlandó lennék arra”

Pálnak olyan mély érzései voltak népe, Izrael iránt, hogy ha Istentől való elválasztottsága hatással lehetett volna arra, hogy ők közel kerüljenek Hozzá, arra is hajlandó lett volna, 3. vers. Ebben a versben egy nagyon erős, hangsúlyos nyelvtani szerkezet van (BEFEJEZETLEN KÖZÉPIGEI KIJELENTŐ mondat az *autos* és az *egō* használatával, egy JELENIDEJŰ FŐNÉVI IGENÉVVVEL). Ennek az imának az intenzitása és a terhe nagyon hasonlít Mózes közbenjáró imádságához, amit a bűnös Izraelért mondott a II. Mózes 32:30-35-ben. Ez leginkább egy vágy kifejezése, s nem pedig egy tény állítása. Nagyon hasonló a Gal. 4:20-ban használt BEFEJEZETLEN IGEIDŐHÖZ. Lásd a következő Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: KÖZBENJÁRÓ IMÁDSÁG

I. Bevezetés

1. Az ima Jézus példája miatt jelentőségteljes
 1. bizalmas imádság, Márk 1:35; Lukács 3:21; 6:12; 9:29; 22:29-46
 2. a templom megtisztítása, Máté 21:13; Márk 11:17; Lukács 19:46
 3. példaértékű imádság, Máté 6:5-13; Lukács 11:2-4
2. Az imádság az, amikor azt a hitünk, amit egy személyes, törődő és jelenvaló Istenbe vetettünk, aki hajlandó és képes is arra, hogy értünk és másokért cselekedjen, kézzelfogható cselekedetté válik.
3. Isten személyesen korlátozta magát abban, hogy a gyermekei imádságai szerint cselekedjen (vö. Jakab 4:2)
4. Az imádság legfőbb célja a szentháromságot alkotó Istennel való közösség és idő.
5. Az imádság kiterjedhet bármire vagy bárkire, ami a hívőkhöz kapcsolódik. Lehet, hogy csak egyszer imádkozunk valamiért hittel, vagy pedig újra és újra, ahogy a gondolatunk vagy az aggodásunk visszatér.
6. Az imádság számos elemet tartalmazhat
 1. a szentháromságot alkotó Isten dicsérete és imádata
 2. hálaadás Istennek az Ő jelenlétéért, közösségéért és gondoskodásáért
 3. mind múltbeli, mind jelenlegi bűnösségünk megvallása
 4. érzékelhető szükségünk vagy vágyaink kérelme
 5. közbenjárás, amikor is mások szükségét visszük az Atya elé
7. A közbenjáró imádság egy rejtély. Isten sokkal jobban szereti azokat, akikért imádkozunk, mint ahogy mi szeretjük őket, mégis az imádságaink gyakran változást, válaszreakciót vagy szükséglet eredményeznek nem csak bennünk, hanem bennük is.

II. Bibliai anyagok

1. Ószövetség
 1. Néhány példa a közbenjáró imádságra
 1. Ábrahám könyörög Szodomáért, I. Mózes 18:22 és folyt.
 2. Mózes imádságai Izraelért
 1. II. Mózes 5:22-23
 2. II. Mózes 32:31 és folyt.

3. V. Mózes 5:5
4. V. Mózes 9:18,25 és folyt.
3. Sámuel imádkozik Izraelért
 1. I. Sámuel 7:5-6,8-9
 2. I. Sámuel 12:16-23
 3. I. Sámuel 15:11
4. Dávid imádkozott a gyermekéért, II. Sámuel 12:16-18
2. Isten közbenjárókat keres, Ézsaiás 59:16
3. Tudva lévő, hogy egy meg nem vallott bűn, vagy el meg nem hagyott dacos magatartás kihatással van az imádságainkra
 1. Zsoltárok 66:18
 2. Példabeszédek 28:9
 3. Ézsaiás 59:1-2; 64:8
2. Újszövetség
 1. A Fiú és a Lélek közbenjáró szolgálata
 1. Jézus
 1. Róma 8:34
 2. Zsidók 7:25
 3. I. János 2:1
 2. Szentlélek, Róma 8:26-27
 2. Pál közbenjáró szolgálata
 1. Imádkozik a zsidókért
 1. Róma 9:1 és folyt.
 2. Róma 10:1
 2. Imádkozik a gyülekezetekért
 1. Róma 1:9
 2. Efézus 1:16
 3. Filippi 1:3-4,9
 4. Kolossé 1:3,9
 5. I. Thesszalonika 1:2-3
 6. II. Thesszalonika 1:11
 7. II. Timóteus 1:3
 8. Filemon 4. vers
 3. Pál kérte a gyülekezeteket, hogy imádkozzanak érte
 1. Róma 15:30
 2. II. Korinthus 1:11
 3. Efézus 6:19
 4. Kolossé 4:3

5. I. Thesszalonia 5:25
6. II. Thesszalonia 3:1
3. Az egyház közbenjáró szolgálata
 1. Ima egymásért
 1. Efézus 6:18
 2. I. Timóteus 2:1
 3. Jakab 5:16
 2. Bizonyos csoportokért kért imádság
 1. az ellenségeinkért, Máté 5:44
 2. a keresztyén szolgálókért, Zsidók 13:18
 3. a vezetőkért, I. Timóteus 2:2
 4. a betegekért, Jakab 5:13-16
 5. a visszaeső bűnösökért, I. János 5:16
 3. Imádság minden emberért, I. Timóteus 2:1

III. Ami megakadályozhatja az imák megválaszolását

1. A kapcsolatunk Krisztussal és a Lélekkel
 1. Maradj meg Benne, János 15:7
 2. Az Ő Nevében, János 14:13,14; 15:16; 16:23-24
 3. A Lélekben, Efézus 6:18; Júdás 20
 4. Isten akarata szerint, Máté 6:10; I. János 3:22; 5:14-15
2. Motivációk
 1. Nem csüggedve, Máté 21:22; Jakab 1:6-7
 2. Alázat és megbánás, Lukács 18:9-14
 3. Rosszul kérjük, Jakab 4:3
 4. Önzésből, Jakab, 4:2-3
3. Egyéb szempontok
 1. Kitartás
 1. Lukács 18:1-8
 2. Kolossé 4:2
 3. Jakab 5:16
 2. Folyamatosan kérünk
 1. Máté, 7:7-8
 2. Lukács 11:5-13
 3. Jakab 1:5
 3. Az egyetértés hiánya otthon, I. Péter 3:7
 4. Ismert büntől szabadon
 1. Zsoltárok 66:18
 2. Példabeszédek 28:9

3. Ézsaiás 59:1-2

4. Ézsaiás 64:8

IV. Teológiai végkövetkeztetés

1. Micsoda kiváltság! Micsoda lehetőség! Micsoda kötelesség és felelősség!
2. Jézus a példánk. A Lélek a vezetőnk. Az Atya buzgón várakozik.
3. Megváltoztathat téged, a családot, a barátaidat, és a világot.

NASB „átok alatt, Krisztustól elválasztva”

NKJV „átok alatt Krisztustól”

NRSV „átok alatt és Krisztustól elszakítva”

JB „hajlandó vagyok átok alatt és Krisztustól elválasztva lenni”

A „szent” alapvető etimológiája az, hogy Istennek, az Ő használatára elkülöníteni. Ugyanez a fogalom kapcsolódik azokhoz a kifejezésekhez, amiket az „átok” szóra használnak. Valami vagy valaki el lett különítve Isten számára. A szövegkörnyezettől függően ez lehet pozitív (vö. III. Mózes 27:28; Lukács 21:4) vagy negatív megtapasztalás is (vö. Józs. 6-7; Róma 9:3).

KÜLÖNLEGES TÉMA: ÁTOK (*ANATHEMA*)

A héber nyelvben több szót is használnak az „átokra”. A *herem* szót arra használták, amikor valamit odaadtak Istennek (vö. LXX mint *anathema*, III. Mózes 27:28), általában pusztulásra (vö. V. Mózes 7:26; Józs. 6:17-18; 17:12). Ez egy olyan kifejezés volt, amit a „szent háború” fogalmán belül használtak. Isten elrendelte, hogy pusztítsák el a kánaánitákat és Jerikó volt az első lehetőség, az „első gyümölcs”.

Az ÚSZ-ben az *anathema*-t és az ahhoz kapcsolódó formáit több különböző értelemben is használták.

1. áldozati ajándékként Istennek (vö. Lukács 21:4)
2. átokáldozati fogadalom (vö. ApCsel 23:14)
3. átkozódni és esküdni (vö. Márk 14:71)
4. Jézusra utaló átok formula (vö. I. Kor. 12:3)
5. valaminek vagy valakinek az átadatása Isten ítéletére vagy elpusztítására (vö. Róm. 9:3; I. Kor. 16:22; Gal. 1:8-9).

9:4-5 Ezek a FŐNÉVI SZERKEZETEK nagyon részletesen festik le Izrael kiváltságait.

Hiteltenségük még inkább büntetendő volt ezeknek az előnyöknek a fényében. Akinek sok adatik, attól sokat is várnak el (vö. Lukács 12:48)!

9:4 „izráeliták” Ez volt Ábrahám magjának az ÓSZ-i szövetséges neve. Jákób neve az Istennel való sarkalatos találkozása után Izraelre változott (vö. I. Mózes 32:28 [Károli 32:29]). Ez lett a zsidó nemzet kollektív elnevezésére. Etimológiája közvetve „El (Isten) őrizzen meg” lehet, nem pedig Jákób családja.

- „**akiké a fiúság**” Az ÓSZ-ben a „fiú” TÖBBESSZÁMA (az angolban itt „a fiak örökbefogadása” szerepel-a ford.) általában az angyalokra utalt (vö. Jób 1:6; 2:1; 38:7; Dán. 3:25; Zsolt. 29:1; 89:6-7), míg az EGYESSZÁM:
 1. az izraeli királyra (vö. II. Sám. 7:14)
 2. a népre (vö. II. Mózes 4:22,23; V. Mózes 14:1; Hóseás 11:1)
 3. a Messiásra (vö. Zsolt 2:7)
 4. utalhat emberekre is (vö. V. Mózes 32:5; Zsolt. 73:15; Ezék. 2:1; Hós. 1:10; I. Mózes 6:2 kétértelmű; bármelyik lehet). Az ÚSZ-ben olyan személyre utal, aki Isten családjába tartozik.

Pál legfőbb metaforája az üdvösségre az „örökbefogadás/fiúság” volt, míg Péteré és Jánosé az „újjászületés”. Mind a kettő családi metafora. Nem zsidó, hanem római metaforák ezek. A római jog alá tartozó örökbefogadás egy nagyon drága és sok időt felemésztő procedúra volt. Az adoptált személyt egy új személynek tekintették, akit az örökbefogadó apa törvényes úton már nem tagadhatott ki az örökségéből, de meg sem ölhetette.

- „**a dicsőség**” A héber szótó azt jelentette, hogy „nehéznek lenni”, amit metaforaként használtak arra, ha valami értékes volt. Itt a következőkre utal: (1) Isten felfedi magát a Sínai hegyen (vö. II. Mózes 19:18-19); vagy (2) a Shekinah dicsőség felhője, ami a pusztai vándorlás időszakában vezette az izraelitákat (vö. II. Mózes 40:34-38). YHWH kivételes módon fedte fel Magát Izraelnek. YHWH jelenlétére úgy utaltak, mint az Ő dicsősége (vö. I. Kir. 8:10-11; Ezék. 1:28). Lásd a Különleges témát a 3:23-nál.
- „**a szövetségek**” A régi görög kéziratok, P⁴⁶, B és D az EGYESSZÁMÚ „szövetség” kifejezést használják. Mindazonáltal a TÖBBESSZÁMÚ kifejezés szerepel az MSS α , C, és némely latin, Vulgata és kopt kéziratban. Az UBS⁴ a TÖBBESSZÁMÚNAK „B” besorolást (majdnem biztos) ad. Ugyanakkor a TÖBBESSZÁMÚ forma soha sem fordul elő az ÓSZ-ben. Több szövetség is van az ÓSZ-ben: Ádámval, Noéval, Ábrahámmal, Mózesrel és Dáviddal. Mivel a következőkben a törvényadást említi meg, ez lehet, hogy az ábrahámi szövetségre utal, amiről Pál azt gondolta, hogy az megalapoz mindent (vö. 4:1-25; Gal. 3:16-17) és több alkalommal meg is ismétlik (vö. I. Mózes 12, 15, 17), ugyanígy az ősatyáknál.

KÜLÖNLEGES TÉMA: SZÖVETSÉG

Az ÓSZ-i *berith*, szövetség kifejezést nem könnyű definiálni. A héberben nincs egyetlen egy ezzel megegyező IGE sem. Minden próbálkozás arra nézve, hogy etimológiai definíciót találjanak, nem bizonyult meggyőzőnek. Mégis a fogalom szembetűnő központi jellege arra kényszerítette a tudósokat, hogy vizsgálják meg a szó használatát, hogy így próbálják annak funkcionális jelentését meghatározni.

A szövetség az az eszköz, ami által az egy igaz Isten az Ő teremtett emberiségével foglalkozik. A szövetség, a megállapodás vagy megegyezés fogalma elengedhetetlen a bibliai kijelentés megértésében. Isten szuverenitása és az emberi szabad akarat közti feszültséget tisztán lehet látni a szövetség fogalmában. Néhány szövetség Isten jellemén, cselekedetein és céljain alapszik.

1. a teremtés maga (vö. I. Mózes 1-2)
2. Ábrahám elhívása (vö. I. Mózes 12)
3. az Ábrahámmal kötött szövetség (vö. I. Mózes 15)
4. Nőé védelme és a neki adott ígéret (vö. Mózes 6-9)

Ugyanakkor a szövetség természete megköveteli a válaszreakciót

1. hit által Ádámnak engedelmeskednie kellett Istennek és nem volt szabad ennie az Édenkert közepén álló fáról (vö. I. Mózes 2)
2. hit által Ábrahámnak el kellett hagynia a családját, követnie kellett Istent, és hinni abban, hogy lesznek jövőbeli leszármazottai (vö. I. Mózes 12,15)
3. hit által Noénak egy hatalmas hajót kellett építenie, távol a víztől, és össze kellett gyűjtenie az állatokat (vö. I. Mózes 6-9)
4. hit által Mózes kihozta az izraelitákat Egyiptomból, és pontos útmutatásokat kapott a vallási és a társadalmi életre nézve, áldások és átkok ígéréssel (vö. V. Mózes 27-28)

Ugyanerről a feszültségről van szó az „új szövetségben”, ami magában foglalja Isten kapcsolatát az emberiséggel. Tisztán látni a feszültséget az Ezékiel 18 és az Ezékiel 36:27-37 összehasonlításakor. Vajon Isten kegyelmes cselekedetein alapul a szövetség, vagy kell hozzá az emberi válasz is? Ez a régi és az új szövetség égető kérdése. A célja mindkettőnek ugyanaz: (1) az I. Mózes 3-ban elvesztett kapcsolat helyreállítása, és (2) az igaz nép létrehozása, amely Isten jellemét tükrözi vissza.

A Jer. 31:31-34-ben szereplő új szövetség feloldja ezt a feszültséget azzal, hogy az emberi teljesítményt, mint az elfogadás elnyerésének eszközét eltávolítja. Isten törvénye belső vágygá válik külső teljesítmény helyett. Az istenfélő, igaz embereknek a célja ugyanaz marad, de a módszer megváltozik. A bukott emberiségről bebizonyosodott, hogy nem megfelelő arra, hogy Isten képét visszatükrözze (vö. Róma 3:9-18). Nem a szövetséggel volt probléma, hanem az emberi bűnösséggel és gyengeséggel (vö. Róma 7; Gal. 3).

Ugyanez az ÓSZ-i feszültség, ami a feltétel nélküli és a feltételekhez kötődő szövetségek között van, megmarad az ÚSZ-ben is. Az üdvösség Jézus Krisztus befejezett munkájában teljes mértékben ingyenes, de megköveteli a megbánást és a hitet is (kezdeti és folyamatos). Ez mind jogi kijelentés, mind pedig egy elhívás a Krisztushoz való hasonlatosságra. Ez egy kijelentőmódú állítás az elfogadásra és felszólító módú a szentségre! A hívők nem a teljesítményük által üdvözülnek, hanem az engedelmisségen keresztül (vö. Ef. 2:8-10). Az istenfélő élet az üdvösség bizonyítékává válik, nem pedig az üdvösség eszközévé.

- „**a törvényadás, az istentisztelet**” Ez a következőkre utalhat: (1) Mózes megkapja a törvényt a Sínai hegyen (vö. II. Mózes 19-20), Dávid pedig létrehozza a templomi szolgálatot, vagy (2) valószínűleg a pusztai vándorlás időszakában lévő Szent Sátorra (vö. II. Mózes 25-40 és III. Mózes).
- „**az ígéret**” Isten a jövőre vonatkozó terveit (vö. 1:2; ApCsel 13:32; Titusz 1:2; Zsid. 1:1) az ÓSZ által jelentette ki.

Mivel a „szövetségeket” említi korábban, az „ígéret” valószínűleg a Messiásra utalnak (vö. 5. vers, pl. I. Mózes 3:15; 49:10; V. Mózes 18:15,18-19, II. Sám. 7; Zsolt. 16:10 [Károli 16:11]; 118:22; Ézs. 7:14; 9:6; 11:1-5; Dán. 7:13,27; Mikeás 5:2-5a; Zak. 2:6-13; 6:12-13; 9:9; 11:12).

Ezek az ígéret (szövetségek) egyszerre feltétel nélküliek és feltételhez kötöttek. Feltétel nélküliek voltak már amennyire Isten teljesítményét illeti (vö. I. Mózes 15:12-21), de az emberiség hitét és engedelmisségét illetően feltételhez vannak kötve (vö. I. Mózes 15:6 és Róma 4). Csak Izraelnek adatott meg Krisztus eljövetele előtt, hogy Isten kijelentse önmagát.

9:5 „az ősatyák” Ez Ábrahámra, Izsákra és Jákóbra, az ősatyákra utalt az I. Mózes 12-50-ből (vö. Róma 11:28; V. Mózes 7:8; 10:15).

- **„akik közül származik a Krisztus test szerint”** Ez a Messiás fizikai leszármazására utalt (vö. 1:3), aki a Felkent, Isten különleges kiválasztott szolgája, aki majd elvégzi Isten ígéreteit és terveit (vö. 10:6).

A héber „Felkent” kifejezésnek a görög fordítása a „Krisztus”. Az ÓSZ-ben három vezető csoportot kentek fel különleges szent olajjal: (1) Izrael királyait, (2) Izrael főpapjait, és (3) Izrael prófétáit. Ez annak volt a szimbóluma, hogy Isten kiválasztotta és felkészítette őket a szolgálatára. Jézus mindhárom felkent tisztséget betöltötte (vö. Zsid. 1:2-3). Ő Isten teljes kijelentése, mert Ő volt a testet öltött Isten (vö. Ézs. 7:14; 9:6; Mikeás 5:2-5a; Kol. 1:13-20).

○

NASB „Krisztus test szerint, aki Isten mindenek felett: áldott legyen mindörökké”

NKJV „Krisztus eljött, aki mindenek felett az örökké áldott Isten”

NRSV „származik a Messiás, aki mindenek felett áll, áldott Isten mindörökké”

TEV „és Krisztus, mint ember az ő törzsükhöz tartozik. Legyen örökké áldott az Isten, aki uralkodik mindenek felett”

JB származik Krisztus, aki mindenek felett áll, örökké áldott Isten”

Nyelvtanilag ez egy az Atyáról szóló doxológia (TEV) lehetne, de a szövegkörnyezet inkább azt támassza alá, hogy Pál itt Jézus istenségét erősíti meg. Pál nem túl gyakran használja a *Theos* szót Jézusra, de használja (vö. ApCsel 20:28; Titusz 2:13; Fil. 2:6). Az összes korai egyházatya úgy értelmezte ezt a szöveget, minthogy Jézusra utal.

- **„aki Isten mindenek felett”** Ez is lehet az Atya Isten vagy Jézus a Fiú leírására szolgáló mondatrész. Visszatükrözi Jézus állítását a Máté 28:19-ből és Pálét a Kol. 1:15-20-ból. Ez a fenséges kifejezés megmutatta Izrael ostobaságának nagyságát abban, ahogy elutasították a Názáreti Jézust.
- **„mindörökké”** Ez szó szerint a görög nyelvjárára jellemző „korszakokig” kifejezés (vö. Lukács 1:33; Róma 1:25; 11:36; Gal. 1:5; I. Tim. 1:17). Ez egyike a számos ehhez kapcsolódó kifejezésnek (1) „örökké/soha többé” (vö. Máté 21:19 [Márk 11:14]; Lukács 1:55; János 6:35,58; 8:35; 12:34; 13:8; 14:16; II. Kor. 9:9) vagy (2) „örökön-örököké” (vö. Ef. 3:21). Úgy tűnik, hogy nincsen semmilyen különbség ezek az „örököké” kifejezésére használt idiómák között. A „korszakok” kifejezés átvitt értelemben TÖBBESSZÁMÚ lehet, amit a rabbinikus nyelvtani szerkezetben úgy hívtak, hogy „a fenség többesszáma”. Vagy utalhat még a zsidó felfogás szerinti különböző „korszakra”, az „ártatlanság korszakára”, „a gonoszság korszakára”, „az eljövendő korszakra”, vagy „az igazság korszakára”.
- **„ámen”** Lásd a Különleges témát az 1:25-nél.

SZÖVEG: 9:6-13

⁶De ezt nem úgy értem, mintha Isten ígéje erejét veszítette volna. Mert nem tartoznak mind Izráelhez, akik Izráeltől származnak, ⁷és nem mindnyájan Ábrahám gyermekei, akik az ő

utódai, hanem amint meg van írva: „Aki Izsáktól származik, azt fogják utódodnak nevezni.”⁸ Vagyis nem a testi származás szerinti utódok az Isten gyermekei, hanem az ígéret gyermekei számítanak az ő utódainak.⁹ Mert az ígéret szava ez: „Abban az időben visszajövök, és fia lesz Sárának.”¹⁰ De nem csak ezt az esetet lehet említeni, hanem Rebekáét is, aki egytől fogant, a mi atyánktól, Izsáktól.¹¹ Még ugyanis meg sem születtek gyermekei, és nem tettek semmi jót vagy rosszat, de hogy az Istennek kiválasztáson alapuló elhatározása érvényesüljön,¹² ne a cselekedetek alapján, hanem az elhívó akarata szerint, megmondattott Rebekának, hogy „a nagyobbik szolgálni fog a kisebbiknek”,¹³ úgy ahogyan meg van írva: „Jákóbot szerettem, Ézsaut pedig gyűlöltem.”

9:6 „Isten ígéje” Ebben a szövegkörnyezetben ez a kifejezés az ÓSZ-i szövetséges ígéretre utalt. Isten ígéretei csalhatatlanok (vö. IV. Mózes 23:19; Ézs. 40:8; 55:11; 59:21).

o

NASB, NRSV,

TEV, JB „megbukott”

NKJV „erejét vesztette”

Ezt a kifejezést (*ekiptō*) a Septuagintában számos alkalommal használták valamire (vö. Ézs. 6:13) vagy valakire (vö. Ézs. 14:12) aki elbukik. Itt ez a kifejezés BEFEJEZETT AKTÍV KIJELENTŐ módban van, ami egy olyan létállapotra utal, aminek maradandó eredményei vannak (de negatív alakban szerepel). Lásd az Isten ígéjének jótállásáról szóló jegyzetet feljebb.

▪

NASB „mert nem tartoznak mind Izraelhez, akik Izraelből származnak”

NKJV „mert nem tartoznak mind Izraelhez, akik Izraelből valók”

NRSV „mert nem minden izraelita tartozik valóban Izraelhez”

TEV „mert nem minden izraelita tartozik Isten népébe”

JB „nem mindenki, aki Izraelből származik tartozik Izraelhez”

Ennek a látszólagos ellentmondásnak a jelentése az „Izrael” kifejezés különböző bibliai értelmezése körül forog: (1) Izrael, ami Jákób leszármazottait jelöli (vö. I. Mózes 32:22-32); (2) Izrael, ami Isten kiválasztott embereit jelenti (vö. TEV); vagy (3) a szellemi Izrael, ami alatt az egyházat érti (vö. Gal. 6:16; I. Péter 2:8,9; Jel. 1:6) szemben a természet szerinti Izraellel (vö. 3-6-os versek). Ábrahám gyermekei közül csak néhányan voltak az ígéret gyermekei (vö. 7. vers). Még a zsidók sem voltak mindig jó kapcsolatban Istennel pusztán a származásuk alapján (vö. 7. vers), csakis a hitük alapján lehetséges ez (vö. 2:28-29; 4:1 és folyt.; János 8:31-59; Gal. 3:7-9; 4:23). A hívő maradék volt az, akik elfogadták Isten ígéreteit és azokban jártak hit által (vö. 9:27; 11:5).

A 6. vers feltételezett ellentétek sorozatával indít (vö. 9:14,19,30; 11:1). Ez követi Pál támadóbeszéd formáját. Igazságokat közöl egy feltételezett ellentmondó által (vö. Mal. 1:2,6,7 [kétszer], 12,13; 2:14,17 [kétszer]; 3:7,13,14).

9:7 Ennek a versnek a második fele egy idézet az I. Mózes 21:12-ből. Ábrahám gyermekei közül nem mindenki volt Isten szövetséges ígéreteinek gyermeke (vö. I. Mózes 12:1-3; 15:1-11; 17:1-21; 18:1-15; Gal. 4:23). Ez megmutatja az Ismael és Izsák közti különbséget a 8-9. versekben, valamint a Jákób és Ézsau közti különbséget a 10-11-es versekben.

9:8 Itt Pál a „test” kifejezést használja, ami a nemzeti leszármazásra vonatkozik (vö. 1:3; 4:1; 9:3,5). Ábrahám természetes gyermekeit (a zsidók a 9:3-ból) állítja szembe Ábrahám szellemi gyermekeivel (az ígélet gyermekei) (azok, akik hit által bízni fognak a megígért Messiásban). Ez nem ugyanaz a kontraszt amit a 8:4-11-ben láttunk, a bukott emberiség szemben a megváltott emberiséggel.

9:9 Ez az I. Mózes 18:10,14-ből való idézet. A megígért gyermek („a mag”) Sárától fog származni Isten kezdeményezéséből. Végző soron ez a Messiás születésével fog kicsúcsosodni. Izsák Isten Ábrahámnak tizenhárom évvel korábban tett ígéletének egy különleges beteljesedése volt az I. Mózes 12:1-3-ban.

9:10 Ábrahám, Izsák és Jákób feleségei mind meddőek voltak; nem tudtak teherbe esni. Az, hogy képtelenek voltak gyermeket foganni egy módja volt annak, hogy Isten megmutassa, hogy Ő irányította a szövetségi ígéretek, a messiási származás vonalát.

A másik módja ennek az volt, hogy az igaz messiási vonal sohasem az ósatyák legidősebb fiain keresztül haladt (ami kulturálisan elvárt lett volna). A kulcs Isten választása (vö. 11-12. vers).

9:11-12 A 11-12-es versek a görögben egyetlen egy mondatot alkotnak. Ezt a feljegyzést az I. Mózes 25:19-34-ből idézi. Ezt a példát használja arra, hogy bebizonyítsa, hogy Isten döntése számít (vö. 16. vers), s nem pedig (1) az emberi leszármazás vagy (2) az emberi érdem, illetve teljesítmény (vö. 16. vers). Ez az evangélium szíve-lelke, az új szövetség (vö. Jer. 31:31-34; Ezék. 36:22-36). Mindazonáltal nem szabad elfelejtenünk, hogy Isten döntése nem akart senkit sem kizárni, hanem mindenkit bele akar vonni! A Messiás egy kiválasztott magból fog származni, de mindenkiért eljön (aki gyakorolja a hitet, vö. 2:28-29; 4:3,22-25; 10. fejezet).

9:11 „elhatározása” Ez az összetett *pro* plusz *tithēmi* szó, aminek számos jelentése van.

1. a Róma 3:25-ben
 - a. (nyilvánosan előre el)rendelte
 - b. engesztelő áldozatul
2. előre eltervezni
 - a. Pálnál, Róma 1:13
 - b. Istennél, Ef. 1:9

A FŐNÉVI alakja (*prothesis*) ebben a szövegben használva azt jelenti, hogy „előre kitenni”

3. a templomban lévő szent kenyerekre használta, Máté 12:4; Márk 2:26; Lukács 6:4
4. Isten előre meghatározott, megváltó céljaira használta, Róma 8:28; 9:11; Ef. 1:5,11; 3:10; II. Tim. 1:9; 3:10

Pál számos összetett szavat használt a *pro* (előtt) ELÖLJÁRÓSZÓVAL a 8. és 9. fejezetben és az Efézus 1-ben is.

5. *proginōskō* (előre tudni), Róma 8:29
6. *proorizō* (előre eltervezni), Róma 8:29 (Ef. 1:5,11), 30 (Ef. 1:9)
7. *prothesis* (előre elhatározott cél), Róma 9:11
8. *proetoimazō* (előre bevezetni) Róma 9:23
9. *prolegō* (korábban elhangzott), Róma 9:29

9:12 Ez az I. Mózes 25:23-ban szereplő próféciaiból való idézet, ami Ézsauhoz és Jákóbbhoz kapcsolódik. Ez megmutatja, hogy Rebeka és Jákób a prófécia alapján cselekedtek, s nem pedig személyes haszonból, amikor becsapták Izsákot az áldásért cserébe!

9:13 „Ézsaut pedig gyűlöltem” Ez a Mal. 1:2-3-ból való idézet. A „gyűlöl” szó egy héber állandósult szókapcsolat az összehasonlításra. Ez a szó az angolban és a magyarban is elég keményen hat, de hasonlítsd csak össze az I. Mózes 29:31-33-at; az V. Mózes 21:15-öt; a Máté 10:37-38-at; a Lukács 14:26-ot és a János 12:25-öt! A „szeretet” és a „gyűlölet” antropomorf kifejezések nem Isten ezen személyek iránti érzelmeire utalnak, hanem az Ő elkötelezettségére a messiási vonalhoz és az ígérethez. Jákób volt az ígélet fia az I. Mózes 25:23 próféciaja alapján. Ézsau a Mal. 1:2-3-ban Edom nemzetségére utalt (akik Ézsau leszármazottai).

SZÖVEG: 9:14-18

¹⁴Mit mondjunk tehát? Igazságtalan az Isten? Szó sincs róla! ¹⁵Hiszen így szól Mózeshez: „Könyörülök, akin könyörülök, és irgalmazok, akinek irgalmazok.” ¹⁶Ezért tehát nem azé, aki akarja, és nem is azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené. ¹⁷Mert így szól az Írás a fáraóhoz: „Éppen arra rendeltelek, hogy megmutassam rajtad hatalmammat, és hogy hirdessék nevemet az egész földön.” ¹⁸Ezért tehát akin akar, megkönyörül, akit pedig akar, megkeményít.

9:14 „Mit mondjunk tehát” Pál gyakran használta a támadóbeszéd formát (vö. 3:5; 4:1; 6:1; 7:7; 8:31; 9:14,19,30).

- **„Igazságtalan az Isten?”** Hogyan is vonhatná Isten felelősségre az embereket, ha Isten szuverenitása a döntő szerep (vö. 19. vers). Ez a kiválasztás misztériuma. A kulcsfontosságú hangsúly ebben a szövegben azon van, hogy Isten szabad rá, hogy azt tegyen az emberiséggel (a lázadó emberi fajjal) amit csak akar, mindazonáltal Isten szuverenitása fejeződik ki az irgalmában (lásd a 15. vers jegyzetét), s nem pedig a nyers hatalma.
Azt is meg kell állapítanunk, hogy Isten legfőbb döntései nem azon alapszanak, hogy előre ismeri az emberiség jövőbeli döntéseit és cselekedeteit. Ha ez így lenne, akkor végső soron az egyén döntései, cselekedetei és érdemei lennének Isten döntéseinek az alapja (vö. 16. vers, I. Péter 1:2). Emögött az a hagyományos zsidó nézet áll, hogy az igazak jólétben élnek (vö. V. Mózes 27-28; Jób és Zsolt. 73). De Isten úgy döntött, hogy hit által megáldja azokat, akik nem méltóak (nem a teljesítmény alapján, vö. 5:8). Isten mindent tud, de úgy döntött, hogy (1) kegyelmében és (2) az ígéreteiben lekorlátozza választékát. Szükség van az emberi döntésre is, de ez Isten életet-megváltoztató és kiválasztó döntését követi és erősíti meg.
- **„Szó sincs róla”** Ez egy ritka ÓHAJTÓ MÓD, amit Pál gyakran használt arra, hogy hangsúlyosan tagadja általában a támadóbeszédében az ellenvető kérdéseit (vö. 3:4,6,31; 6:2,15; 7:7,13; 11:1,11; továbbá I. Kor. 6:15; Gal. 2:17; 3:21; 6:14).

9:15 Ez a II. Mózes 33:19-ből való idézet. Isten szabad arra, hogy Saját megváltó céljai szerint cselekedjen. Még Mózes sem érdemelte ki Isten áldásait (vö. II. Mózes 33:20). Gyilkos volt (vö. II. Mózes 2:11-15). A kulcs az, hogy az Úr döntései irgalomból erednek (vö. 16, 18-23-as versek; 11:30,31,32).

9:15-16 „könyörül” Ezt a görög kifejezést (*eleos*, vö. 15. vers, 16.,18.,23. vers; 11:30,31,32) a Septuagintában (LXX) arra használták, hogy a különleges héber *hesed* kifejezést fordítsák le vele (ne feledd, hogy az ÚSZ írói héber gondolkodók voltak, akik köznyelvi görög nyelven írtak), ami annyit jelentett „rendíthetetlen, szövetséges hűség”. Isten irgalma és kiválasztása többesszámú, társadalmi (zsidók [Izsák], arabok nem [Ismael]; Izrael [Jákób], Edom nem [Ézsau], hanem a hívő zsidók és a hívő pogányok, 24. vers) de ugyanúgy egyéni is. Ez az igazság egyike azoknak a kulcsoknak, amelyek a predestináció doktrínájának rejtélyét nyitják (egyetemes megváltás). A másik kulcs a 9-11-es fejezetek szövegében az Isten meg nem változó jelleme – az irgalom (vö. 9:15,16,18,23; 11:30,31,32), és nem az emberi teljesítmény. A kiválasztáson keresztül végül mindenkit el fog érni az irgalom, mindenkit, aki hisz Krisztusban. Az egy kinyitja a hit ajtaját mindenki számára (vö. 5:18-19).

9:17-18 A 17. vers egy erőteljes mindenre kiterjedő idézet a II. Mózes 9:16-ból; a 18. vers az a következtetés, amit az idézetből von le. A II. Mózes 8:15,32; 9:34 azt mondja, hogy a fáraó megkeményítette a szívét. A következő helyeknél pedig azt látjuk, hogy Isten keményítette meg a fáraó szívét: II. Mózes 4:21; 7:3; 9:12; 10:20,27; 11:10. Ezt a példát arra használja, hogy megmutassa Isten szuverenitását (vö. 18. vers). A fáraó a felelős a saját döntéseiért. Isten a fáraó arrogáns, makacs személyiségét használja arra, hogy véghez vigye a tervét Izraellel (vö. 18. vers). Továbbá figyelj meg, hogy Isten cselekedeteinek célja a fáraóval a megváltás volt; s ebbe mindenkit beleértett. Célja ezekkel a cselekedetekkel a következő volt:

1. hogy megmutassa isteni hatalmát (szemben az egyiptomi természet és állat istenekkel, mint ahogy az I. Mózes teszi a babilóniai csillagokra vonatkozó istenségekkel)
2. hogy felfedje Magát Egyiptom, és következtetésképpen az egész világ előtt (17. vers)

A nyugati (amerikai) gondolkodás felnagyítja az egyént, de a keleti gondolkodás az egész társadalom szükségleteire fókuszál. Isten arra használta a fáraót, hogy kijelentse Magát a szükségét szenvedő világnak. Ugyanezt fogja tenni a hitetlen Izraellel is (vö. 11. fejezet). Ebben a szöveggörnyezetben az egyén jogai eltörpülnek a társadalom szükségéinek fényében. Ne feledd a szintén társadalmi ÓSZ-i példákat:

1. Jób első gyermekei meghalnak Isten a Sátánnal folytatott beszélgetése miatt (vö. Jób. 1-2)
2. az izraeli katonák meghalnak Ákán bűne miatt (vö. Józsué 7)
3. Dávid Betsébától született első gyermeke meghalt Dávid bűne miatt (vö. II. Sám. 12:15).

Mindannyiunkra hatással vannak mások döntései. Ez a testiség lát az ÚSZ-ben a Róma 5:12-21-ben.

SZÖVEG: 9:19-26

¹⁹Azt mondod erre nekem: "Akkor miért hibáztat mégis? Hiszen ki állhat ellene akaratának?" ²⁰Ugyan ki vagy te, ember, hogy perbe szállsz az Istennel? Mondhatja-e alkotójának az alkotás: „Miért formáltál engem ilyenre?” ²¹Nincs-e hatalma a fazekasnak az agyagon, hogy ugyanabból az agyagból az egyik edényt díszessé, a másikat pedig közönséggé formálja? ²²Az Isten pedig nem haragját akarta-e megmutatni és hatalmát megláttatni, és

nem ezért hordozta-e türelemmel a harag eszközeit, amelyek pusztulásra készültek? ²³Vajon nem azért is, hogy megláttassa dicsőségének gazdagságát az irgalom eszközein, amelyeket dicsőségre készítet, ²⁴amilyenekké minket is elhívott, nemcsak a zsidók, hanem a pogányok közül is? ²⁵Hóseás szerint is ezt mondja: „Azt a népet, amely nem az én népem, hívom az én népemnek, és azt, amelyet nem szeretek, szeretett népemnek, ²⁶és úgy lesz, hogy azon a helyen, ahol megmondtam nekik: Nem az én népem vagytok ti, ott fogják őket az élő Isten fiainak nevezni.”

9:19 „ki állhat ellene akaratának” Ez egy BEFEJEZETT AKTÍV KIJELENTŐ MONDAT, ami egy megszilárdult tényre hangsúlyoz, aminek folyamatos eredményei vannak (vö. II. Krón. 20:6; Jób 9:12; Zsolt. 135:6; Dán. 4:34). A támadóbeszéd folytatódik. Logikailag a legjobb mód arra, hogy vázolhassuk és megérthessük Pál gondolkodását, az, hogy követtük támadóbeszédét. Lásd a fejezet bevezetését, B., 1. pont. Isten akaratát két szinten kell látnunk. Az első az Ő megváltó tervei, amik az egész emberiségnek szólnak (vö. I. Mózes 3:15). Ezeket a terveket nem befolyásolja az egyedi emberi döntés. De a másik szinten Isten úgy dönt, hogy az emberi közbenjárást használni fogja (vö. II. Mózes 3:7-9 és 10). Az embereket kiválasztja, hogy beteljesítsék az Ő terveit (mind pozitív értelemben, Mózes, mind negatív értelemben, fáraó).

9:20-21 Ezeket a költői képeket a következő igeversekben vette: Ézs. 29:16; 45:9-13; 64:7, és Jer. 18:1-12. Azt a metaforát, hogy YHWH egy fazekas, gyakran használták arra, hogy Isten a teremtő, miközben az emberiség agyagból lett gyúrva (vö. I. Mózes 2:7). Pál három másik kérdés feltételével tette világossá a teremtő szuverenitásáról szóló érvelését – az első kettő a 20. versben van a harmadik a 21. versben. Ez az utolsó kérdés visszatér arra az összehasonlításra, miszerint Isten pozitívan döntött Mózesnél és negatívan a Fáraónál. Ugyanezt a kontrasztot látjuk (1) Izsák – Ismael, 8-9-es vers; (2) Jákób – Ézsau 10-12-es vers; valamint (3) Izrael és Edom népe között a 13. versben. Ugyanezt a párhuzamot dolgozta ki, hogy visszatükrözze Pál jelenlegi helyzetét a hívő és nem hívő zsidókkal. Isten pozitív döntése végső soron a hívő pogányok bevonásával lett kifejezésre juttatva (24-29. vers és 30-33-as vers)!

9:22 „ha” Ez egy részleges ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből igaznak tekinthető, de nyelvtani következtetés nélkül. A 22-24 a görögben egyetlen egy mondat. A 22. vers Isten megváltói jellemét jelenti ki. Isten az igazság Istene. Felelősségre fogja vonni az embereket cselekedeteikért. De ugyanakkor az irgalom Istene is. Minden ember megérdemelné, hogy meghaljon (vö. 1:18-3:21). Az igazság nem egy jó hír! Isten jelleme elsősorban az irgalom, s nem pedig a harag (vö. V. Mózes 5:9-10; 7:9; Hós. 11:8-9). Az Ő döntései a megváltást szolgálják (vö. Ezék. 36:22-23). Türelemes a bűnös emberiséggel (vö. Ezék. 18). Még a gonoszt is felhasználja az Ő megváltó céljaira (pl. Sátán, fáraó, Endor boszorkánya, Asszíria, Nabukodonozor, Círusz, és a 11. fejezetben a hitetlen Izrael)!

▪

NASB „hajlandó bemutatni haragját”

NKJV „haragját akarja megmutatni”

NRSV „haragját szeretné megmutatni”

TEV „dühét akarta megmutatni”

JB „kész megmutatni dühét”

Isten megmutatja haragját, hogy megismertesse mind hatalmát (22. vers) mind pedig az Ő dicsőségének gazdagságát (vö. 23. vers). Cselekedeteinek mindig megváltó célja van (kivéve a *Gyehenna*, ami a makacs hitetlenség és a bűn végső elszigetelése lett).

- **„a harag eszközei”** Ezzel a kifejezéssel folytatja Pál agyag metaforáját a 20. és 21. versektől. Nyilvánvalóan hitetlen emberekre utal, akiket Isten arra használ, hogy tovább vigye megváltásának tervét.

▪

NASB, NKJV „készültek”

NRSV „lettek elkészítve”

TEV „pusztulásra szánt”

JB „megalkotva”

Ez egy BEFEJEZETT SZENVEDŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV. Ezt a papiruszokon szereplő kifejezést arra használták, amikor valamit felkészítettek annak teljes végzetére. Egy napon a lázadó hitetlenség is ítélet alá lesz vonva, és meg lesz annak is a következménye. Mindazonáltal Isten úgy döntött, hogy a hitetleneket is használja, hogy véghezvigye a kibővült, mindenkit magába foglaló megváltói tervét.

M. R. Vincent a *Word Studies* (Szótanulmányok) második kötetében azt mondja, hogy „Nem Isten készíti elő a pusztulásra, hanem melléknévi értelmében *készen van, megérett* a pusztulásra. A melléknévi igenév egy jelen állapotot jelöl, ami korábban alakult ki, de nincs semmi utalás sem arra vonatkozóan, hogy hogyan alakult ki” (716. oldal).

- **„pusztulásra”** Lásd a Különleges témát a 3:3-nál.

9:23 „amelyeket dicsőségre készített” Ugyanezt az igazságot állította a Róma 8:29-30 és az Ef. 1:4,11. Ez a fejezet a legerősebb kifejezése Isten szuverenitásának az ÚSZ-ben. Nem lehet vitatni, hogy Isten teljes mértékben az irányítása alatt tartja a teremtést és a megváltást! Ezt az igazságot soha nem szabad szépítgetni vagy másoknak alkalmasabbá tenni. Mindazonáltal azzal kell kiegyensúlyozni ezt az igazságot, hogy Isten úgy döntött, hogy ez lesz azon szövetségének eszköze, amivel az emberiséghez kötödni fog, azzal az emberiséggel, akiket a saját képére teremtett. Minden bizonnyal igaz az, hogy némely ÓSZ-i szövetség, mint pl. az I. Mózes 9:8-17 és 15:12-21, valóban feltétel nélküli és egyáltalán nem kötődik az ember válaszreakciójához, míg más szövetségek az emberek válaszreakcióinak feltételeihez kötöttek (t.i. Éden, Nóé, Mózes, Dávid). Istennek van egy terve teremtményének megváltására, s egy ember sem befolyásolhatja azt. Isten úgy döntött, hogy megengedi az embereknek, hogy részt vegyenek az Ő tervében. A lehetőség, hogy részt vehetnek ebben, egy teológiai feszültséget teremt a szuverenitás (Róma 9) és az emberi szabad akarat (Róma 10) között.

Az nem helyénvaló, hogy kiválasztunk egy bibliai hangsúlyos igazságot, a másikat meg elhanyagoljuk. Feszültség van a tanok között, mert a keleti emberek ellentét, vagy feszültséggel teli párokban jelentik ki az igazságot. A tanokat más tanokkal kell összefüggésbe hoznunk. Az igazság az igazságok mozaikja.

Az biztos, hogy van itt valami titok! Pál nem vonja le a logikus következtetést, hogy a hitetlenek a haragra lettek elkészítve (*kataptizō*) (22. vers), a hívők pedig a dicsőségre (*proetioimazō*) (23. vers). Vajon Isten döntése az egyetlen döntő tényező, vagy pedig Isten döntése a mindenkire kiható kegyelmén alapszik, csak némelyek elutasítják a felajánlását? Az emberiségnek van-e valami beleszólása a saját jövőjébe (vö. 9:30-10:21)? Mindkét oldalon vannak túlzások (Szent Ágoston – Pelagius). Szerintem a szövetség fogalma egyesíti mindkettőt úgy, hogy Istenen van a hangsúly. Az emberiség csak Isten kezdeményezésére tud válaszolni (pl. János 6:44,65). Szerintem Isten jelleme nem szeszélyes, hanem irgalmas. Kinyúl minden lelkiismeretes emberi teremtmény felé, akik az Ő

képére lettek teremtve (vö. I. Mózes 1:26,27). Küzdök ezzel a résszel. Annyira erőteljes, mégis fekete-fehér képet fest le. A zsidó hitetlenség van a központban, ami a pogányok bevonásával végződik (11. fejezet)! De nem ez az egyetlen szövegrész, ami Isten jelleméről szól!

- „**dicsőségre**” Lásd a 3:23 jegyzetét.

9:24 Ez a vers megmutatja, hogy Isten ígéretének tárgya sokkal szélesebb körű, mint Izrael nemzete. Isten a Saját döntésére alapozva mutatott kegyelmet az emberiség iránt. Az I. Mózes 3:15 ígérete az egész emberiségre utal (mert a 12. fejezetig nincs is zsidóság). Ábrahám elhívása az I. Mózes 12:3-ban az egész emberiséghez kapcsolódik. Izrael elhívása is, hogy papok királysága legyen, az egész emberiséghez kapcsolódott (vö. II. Mózes 19:5-6)! Ez Isten titka, ami el volt rejtve, de most már teljes mértékben megnyilvánult (vö. Ef. 2:11-3:13; Gal. 3:28; Kol. 3:11).

Pál 24. versben tett kijelentését számos ÓSZ-i idézet illusztrálja (25-29-es versek).

1. 25. vers, Hóseás 2:25
2. 26. vers, Hóseás 1:10b
3. 27. vers, Ézsaiás 10:22 és/vagy Hóseás 1:10a
4. 28. vers, Ézsaiás 10:23
5. 29. vers, Ézsaiás 1:9

9:25-26 A szövegben ez az idézet a Septuagintából (LXX) a Hóseás 2:23-ból való (bizonyos módosításokkal) és az 1:10-ből, ahol is ez az Északi tíz törzsre utalt, de itt Pál a pogányokra hivatkozik ezzel. Ez tipikusan az az eset, ahogyan az ÚSZ-i írók az ÓSZ-et használták. Úgy tekintettek az egyházra, mint ami az Izraelnek szóló ígéretnek beteljesülése (vö. II. Kor. 6:16; Titusz 2:14; I. Péter 2:5-9). Ebben az esetben a Hóseásban szereplő ígerész a hitetlen Izraelre utal. Ha Isten helyre tudta állítani a bálványimádó Északi tíz törzset, Pál ezt Isten szeretetének és megbocsátásának bizonyítékaként tekintette, ami egy nap magába foglalja a bálványimádó pogányokat (nem zsidókat) is.

SZÖVEG: 9:27-29

²⁷Ézsaiás pedig ezt hirdeti Izráelről: „Ha Izráel fiainak száma annyi volna, mint a tenger fővenye, akkor is csak a maradék üdvözülné, ²⁸mert az Úr teljes mértékben és gyorsan váltja valóra szavát a földön.” ²⁹És előre megmondta Ézsaiás: „Ha a Seregek Ura nem hagyott volna magot nekünk, olyanná lettünk volna, mint Sodoma, és hasonlónak lettünk volna Gomorához.”

9:27

NASB, NKJV,

NRSV, NJB „bár”

TEV „még ha”

Ez egy HARMADIK TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT (*ean* plusz KÖTŐMÓD), ami potenciális cselekvést jelöl.

9:27-28 Ez nem szó szerinti idézése az Ézs. 10:22-23-nak a Septuagintából (LXX). A Textus Receptus hozzáadott ehhez egy összefoglaló kifejezést a Septuaginta Ézs. 10:23-jából. De a régi görög kéziratokból – P⁴⁶, \aleph , A, és B – ez hiányzik, ami azt mutatja, hogy egy másoló általi későbbi hozzátoldás. Az UBS⁴ ezt az elhagyást „bizonyos” besorolással illeti.

- „**a tenger fövénye**” Ez része a metaforikus nyelvezetnek, amit az Isten Ábrahámnak tett ígéretének eredményeképp láthatunk (vö. I. Mózes 15:5; 22:17; 26:4).
- „**a maradék üdvözüi**” Az a kifejezés, hogy „maradék” gyakran fordul elő az ÓSZ-i prófétáknál, akik ezzel azokra a zsidókra hivatkoztak, akiket elvittek fogságba, de Isten által vissza fognak térni az Ígéret Földjére. Ahogyan Pál használja ezt a kifejezést, úgy azokra a zsidókra utal, akiknek hittel teli kapcsolata volt Istennel és/vagy akik hallották az evangéliumot és hittel válaszoltak Krisztusnak.

Még a szövetséges Izraelben is volt egy bizonyos szellemi elválasztódás, csak néhányan voltak rendben Istennel. Izrael kiválasztása nem zárta ki a személyes hit-válasz szükségességét (vö. Ézs. 1:16-20).

Pál ezt az ÓSZ-i kifejezést, ami eredetileg a zsidó száműzöttekre utalt, akik közül csak kevesen tértek vissza Palesztinába, arra használja, hogy azokra utaljon vele, akik hallották az evangéliumot, de sokan közülük nem hittek és nem fogadták el Krisztust. Az első századi hallgatóság csak kicsiny százaléka (zsidók és pogányok) válaszolt az evangélium üzenetére. Pál azokat, akik megtették, a maradéknak nevezi.

KÜLÖNLEGES TÉMA: A MARADÉK HÁROM JELENTÉSE

A „hűséges maradék” ÓSZ-i fogalma egy újra és újra visszatérő témája a prófétáknak (leginkább a 8. századi prófétáknál és Jeremiásnál). Három értelemben használták:

1. azokra, akik túléltek a száműzetést (pl. Ézs. 10:20-23; 17:4-6; 37: 31-32; Jer. 42:15,19; 44: 12,14,28; Ámós 1:8)
2. azokra, akik hűségesek maradnak YHWH-hoz (pl. Ézs. 4:1-5; 11:11,16; 28:5; Jóel 2:32; Ámós 5:14-15; Mikeás 2:12-13; 4:6-7; 5:7-9; 7:18-20)
3. azokra, akik részei a végső megújulásnak és újjáteremtésnek (pl. Ámós 9:11-15)

Ebben a szöveggörnyezetben Isten a maradéknak (a száműzetés túlélőinek) csak egy részét (akik hűségesen buzgóak) választja ki, hogy visszatérjenek Júdába. Ahogyan azt már ebben a fejezetben korábban is láthattuk, az Izrael múltjáról szóló témák újra és újra feltűnnek (6. vers). Isten csökkenti a számot, hogy megmutathassa hatalmát, gondoskodását és törődését (pl. Gedeon, Bír. 6-7).

9:29 Ez egy idézet az Ézs. 1:9 LXX változatából, ami felfedi Izrael nemzetének bűnösségét.

- „**a Seregek Ura**” Az angol a „Sabaoth Ura” kifejezést használja (a ford.), ami YHWH egyik ÓSZ-i címe volt, általában úgy fordították le, mint a „Seregek Ura” (vö. Jakab 5:4). A szöveggörnyezettől függően mindez Istenre katonai értelemben utalt, mint „a mennyei seregek kapitánya” (vö. Józsué 5:13-15), vagy hivatali értelemben, általában a babilóniai csillagászati többistenhit szövegeiben a mennyei testületekre utalt, mint „a mennyei lelkek ura”. A csillagok teremtmények, nem istenek; nem irányítják vagy formálják az eseményeket (vö. I. Mózes 1:16; Zsolt. 8:3 [Károli 8:4]; 147:4; Ézs. 40:26).

•

NASB „hacsak ... nem hagyott volna nekünk ivadékat”

NKJV „Ha ... nem hagyott volna magot nekünk”

NRSV „nem hagyott volna túlélőket”

TEV „nem hagyott volna nekünk leszármazottakat”

NJB „nem hagyott nekünk néhány túlélőt”

Az Ézs. 1:9 héber szövege a „maradék” kifejezést használja, de a Septuagint „mag”-nak fordította (NKJV). Isten Izraelt érintő ítélete mindig megkímélte (1) a hívő maradékot, vagy (2) a Messiás vérvonalát. Isten megkímélte a keveseket, hogy sokakat elérjen.

- **„Sodoma ... Gomora”** A 28. vers Isten ítéletével függ össze. Ez a vers kimondottan két pogány várost említ meg, amiket Isten pusztított el az I. Mózes 19:24-26-ban, de később Isten ítéletére használt idiómává vált (vö. V. Mózes 29:27; Ézs. 13:19; Jer. 20:16; 49:18; 50:40; Ámós 4:11).

SZÖVEG: 9:30-33

³⁰Mit mondjunk tehát? Azt, hogy a pogányok, akik nem törekedtek az igazságra, megragadták az igazságot, mégpedig azt az igazságot, amely hitből van; ³¹Izráel viszont, amely kereste az igazság törvényét, nem jutott el a törvény szerinti igazságra. ³²Miért? Azért, mert nem hit, hanem cselekedetek útján akarták ezt elérni, beleütköztek a megütközés kövébe, ³³amint meg van írva: „Íme, a megütközés követ, a megbotlás szikláját teszem Sionba, és aki hisz őbenne, az nem szégyenül meg.”

9:30-31 Ez a meglepő összegzése annak, mi is Isten kiválasztásának a célja. A 30-33-as versek a 9. fejezet összegzése és a 10. fejezet bevezetése. A hívő pogányok helyzete rendezett Istennel, de nem minden zsidó van ezzel ugyanígy!

Isten szövetsége által foglalkozik az emberiséggel. Mindig Isten kezdeményez és szabja meg a feltételeket. Az embereknek egyenként kell válaszolniuk megtéréssel és hittel, engedelmisséggel és kitartással. Vajon minden embert megment (1) Isten szuverenitása; (2) Isten irgalma a Messiás befejezett munkájába vetett hit által; vagy (3) a személyes hit? Igen!

A „törekedtek” kifejezéssel kapcsolatban lásd a 14:9-es versnél található megjegyzést.

- **„igazság”** Lásd a Különleges témát az 1:17-ben.

9:32 „cselekedetek útján” A Textus Receptus hozzátette azt is, hogy „a törvényé”. Ez egy későbbi másoló által tett hozzátoldás volt. Pál gyakran használta „a törvény cselekedetei” (vö. 3:20,28; Gal. 2:16; 3:2,5,10) kifejezést. Mindazonáltal az ókori görög kéziratok, a P⁴⁶, N*, A, B, F és G elhagyják ezt a kifejezést ebben a versben. Az UBS⁴ a rövidebb szöveget „B” (majdnem biztos) értékeléssel lelíli.

Az Isten igazságához vezető kulcs nem az emberi teljesítmény, hanem Isten jelleme és ajándéka Krisztus által. Az igazság elérése a bukott emberiség számára lehetetlen, de ingyen felajánlott ajándék a Krisztusban való hit által (vö. 3:21-31). Csak el kell fogadnunk (vö. 33. vers; János 1:12; 3:16; Róma 4:1 és folyt.; 10:9-13; Ef. 2:8-9). Ez az az igazság, amit az őszinte, vallásos, erkölcsös zsidók (és az összes törvényeskedő) elmulaszt!

George Eldon Ladd az *A Theology of the New Testament* (Az Újszövetség teológiája) című könyvében tesz egy nagyon jó megjegyzést:

„Amikor Pál a törvényről tanít, azt mindig olyan szemszögből közelíti meg, azzal a történelmi tapasztalattal, amivel Pál maga, mint zsidó rabbi rendelkezett, illetve mint

egy tipikus első századi zsidó, aki a törvény alatt állt. Ugyanakkor Pál gondolatmentére nem szabad úgy tekinteni, mint saját szellemi önéletrajzának vallomásaira, sem mint az első századi farizeusok törvényeskedő jellemének leírására, hanem, mint a keresztény gondolkodó teológiai értelmezésére az igazság két útjáról: a törvényeskedés és a hit útjáról” (495. oldal).

9:33 Ez az Ézs. 28:16-ból lett idézve a 8:14-gyel összekombinálva.

„A Sionra egy követ teszek le”, 28:16a

„olyan kő lesz, amelybe beleütköznek”, 8:14b

„aki hisz, az nem menekül el”, 28:16b

Azzal, hogy ily módon kapcsolja össze ezt a két verset (rabbini technika) az Ézs. 28:16 jelentését pozitívról negatívra változtatja. Pál a saját céljai érdekében manipulálja az ÓSZ-et.

1. Ő választja meg, hogy milyen fordítást használ (LXX, MT, vagy a sajátja)
 2. Ő változtatja meg az utalásokat is (a száműzetésben lévőkről a pogányokra)
 3. Ő von össze különböző szövegeket
 4. Ő változtatja meg a címeket és a NÉVMÁSOKAT, hogy a YHWH név Jézusra is alkalmazható legyen
- „**aki hisz őbenne, az nem szégyenül meg**” Ez az Ézs. 28:16b-ből származik. A Róma 10:11-ben is idézte, és nagyon hasonlít a Jóel 2:32-höz, amit a Róma 10:13 idéz. Az üdvösség kulcsa mind (1) a tárgy (a sarokkő) és mind (2) az egyén személyes befogadása (hit Őbenne). Lásd Különleges téma: Hit a 4:5-nél.
 - „**követ**” Eredetileg ez Isten egyik elnevezése volt (vö. Zsolt. 18:1-2,31,46 [Károli 18:2-3,32,47]; V. Mózes 32:18; I. Sám. 2:2; Zsolt. 28:1; 31:3, 42:9 [Károli 42:10]; 71:3; 78:35), de Messiási elnevezéssé vált (vö. I. Mózes 49:24, Zsolt. 118:22, Ézs. 8:14; 28:16; Dán. 2:34-35; 44:45; Máté 21:42-44). Isten szövetséges ígéretének kulcs elemét (a Messiást) félreértették és elutasították (vö. I. Kor. 1:23). A zsidók nem csak a Messiás célját értették félre, hanem Isten szövetségének alapvető követelményeit is. Krisztus a zsidók számára a megbotlásuk okává vált (vö. Ézs. 8:14; Lukács 2:34), de a hívők számára, mind a zsidó és a pogány hívők számára, Ő lett az alapkö (vö. Ézs. 28:16; I. Péter 2:6-10).

KÜLÖNLEGES TÉMA: SAROKKŐ

I. ÓSZ-i használata

- A. Olyan kő, ami tartós darab volt, s ami jó alapot jelentett, YHWH-t írta le (vö. Zsolt. 18:1).
- B. Majd messiási címmé fejlődött (vö. I. Mózes 49:24; Zsolt. 118:22; Ézs. 28:16).
- C. YHWH-től származó, a Messiás által kijelentett ítéletet jelentett (vö. Ézs. 8:14; Dán. 2:34-35, 44:45).
- D. Majd később egy az építésben használatos metaforává vált.
 1. alapkö, amit először fektetnek le, biztos helyen állt és meghatározta az épület dőlésszögét, „sarokkőnek” is hívták.
 2. utalhat az utolsó kőre is, ami ha a helyére kerül, a falakat tartja egybe (vö. Zak. 4:7; Ef. 2:20,21), ezt nevezték a „sisakkőnek”, ami a héber *rush* (t.i. fej)

szóából származik.

3. Továbbá „alappillérnek”, vagy „a boltozat záró kövének” is nevezték, ami az ajtó feletti boltozat középső köve volt, és az egész fal súlya rajta nyugodott.

II. ÚSZ-i használata

- A. Jézus számos alkalommal idézi a 118. Zsoltárt, magára utalva (vö. Máté 21:41-46; Márk 12:10-11; Lukács 20:17).
- B. Pál a 118. Zsoltárt azzal kapcsolatban használja, hogy a hitetlen, lázadó Izrael elutasítja YHWH-t (vö. Róma 9:33).
- C. Pál is használja a „sisakkő” kifejezést az Ef. 2:20-22-ben Krisztusra utalva.
- D. Péter is Jézusra használja ezt a fogalmat az I. Péter 2:1-10-ben. Jézus a sarokkő, és a hívők az élő kövek (t.i. a hívők, mint templomok, vö. I. Kor. 6:19), rá épültek (Jézus az új Templom, (vö. Márk 14:58; Máté 12:6; János 2:19-20).

A zsidók elutasították reménységük alapját, mikor Jézust, mint Messiást utasították el.

III. Teológiai megállapítások

- A. YHWH megengedte Dávidnak/Salamonnak hogy templomot építsen. Azt mondta nekik, hogy ha megtartják a szövetséget, akkor megáldja őket és velük lesz, de ha nem, akkor a templom le lesz rombolva (vö. I. Kir. 9:1-9)!
- B. A rabbinikus judaizmus a formaságokra és a rituáléokra összpontosított, és mellőzte a hit személyes nézőpontját (ez nem egy általánosító kijelentés, voltak istenfélő rabbik is). Isten egy naponkénti, személyes, istenfélő kapcsolatot szeretne azokkal, akiket Ő a Saját képmására teremtett (vö. I. Mózes 1:26-27). A Lukács 20:17-18 rémisztő szavakat tartalmaz az ítéletről.
- C. Jézus a templom fogalmát használta, hogy az Ő fizikai testét ábrázolja. Ez folytatódik, és a személyes fogalmát kiterjeszti. A YHWH-val való kapcsolathoz kulcsfontosságú a Jézusba, mint Messiásba vetett hit.
- D. Az üdvösség célja, hogy helyreállítsa Isten képét az emberekben, hogy az Istennel való kapcsolat így lehetséges legyen. A kereszténység célja a Krisztushoz való hasonlatosság most. A hívőknek élő kövekké kell lenniük amik Krisztusra épülnek/Róla lesznek megmintázva (az új templom).
- E. Jézus a hitünk alapja, és hitünk sisakköve (t.i. az Alfa és az Omega). Ugyanakkor a botlás és a megbotránkozás köve is. Ha Őt kihagyod az életedből, mindent kihagysz. Itt nincs aranyközéput!

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb pontjait. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. A 9. fejezet (predestináció) hogyan kapcsolódik a 10. fejezethez (az emberiség szabad akarata)?
2. Mi a fő témája a 9:1-29-nek?
3. Isten megszegte az Izraelnek szóló ígétét?
4. Sorold fel azokat a kiváltságokat, amiket Izrael nemzete élvezhetett (9:4-5).
5. Minden zsidó helyzete rendezett volt Isten előtt? Ha igen, miért, vagy miért nem (9:6)?
6. Ha az ember rá van kényszerítve, hogy Isten akaratát cselekedje, akkor erkölcsileg felelősségre vonható?
7. Hogyan lett az „irgalom” a predestináció kulcsa (vö. 15,16,18,23; 11:30-32)?

RÓMA 10

MODERN FORDÍTÁSOK BEKEZDÉSI FELOSZTÁSAI

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Izrael és az evangélium	Izraelnek szüksége van az evangéliumra	A valódi igazság hit által	Izrael és az evangélium	Izrael nem látja, hogy Isten a Szent
9:30-10:4		9:30-10:4	9:30-10:4	
	10:1-13			10:1-4
Üdvösség mindenkinek			Az üdvösség mindenkié	

10:5-13		10:5-13	10:5-13	10:5-13
	Izrael elutasítja az evangéliumot	Izrael felelős saját bukásaiért		Mózes bizonyossága
10:14-21	10:14-21	10:14-17	10:14-17	10:14-17
		10:18-21	10:18-21	10:18-21

HARMADIK OLVASÁSI CIKLUS (az „Útmutató a helyes bibliaolvasáshoz”-ból)
KÖVETVE AZ EREDETI SZERZŐ SZÁNDÉKÁT A BEKEZDÉSEK SZERINT

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Egyszerre olvasd el az adott részt. Azonosítsd a témákat. Hasonlítsd össze a témafelosztásaid az öt különböző fordítással. A bekezdések nem ihletettek, de mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékának azonosításához, ami az értelmezés szíve-lelke. Minden bekezdésnek egy és csakis egy témája van.

1. Első bekezdés
2. Második bekezdés
3. Harmadik bekezdés
4. Stb.

SZÖVEGEKRE VONATKOZÓ MEGLÁTÁSOK

- A. A 10. fejezet azokra a lehetőségekre fókuszál, amikkel Izrael rendelkezett, hogy válaszoljanak YHWH kegyelmes üdvösség ajánlatára. A 9. fejezet azt tárgyalja, hogy Isten azzal a céllal választotta ki a zsidókat, hogy később a világot válassza ki általuk, de a zsidók elutasították az Ő döntését (t.i. szövetséges engedelmesség).
- B. Pál továbbra is az ÓSZ-et használja, hogy az evangéliumát bevezesse. Ez jellemzi az ApCselben található apostoli igehirdetéseket is, amiket *kerygma*-ként (t.i. amit kihirdettek) ismerünk. Lásd Különleges téma: a *Kerygma* az 1:2-nél.
- C. A 9:30-10:4 központi igazságai a következők:
 1. A pogányok birtokolják Isten igazságát a Krisztusban való hit által
 2. A zsidók nem birtokolják Isten igazságát, mert nem hisznek Krisztusban

3. A törvény nem adhatott igazságot. Ez Isten ajándéka volt a Krisztusban való hit által, és emberi teljesítménnyel nem lehet megszerezni (vö. 3:21-31)

D. Bruce Corley és Curtis Vaughan az *A Study Guide Commentary, Romans* (Tanulmányozó bibliakommentár, Római levél) című könyvében, kiadta a Zondervan kiadó, a 115-116-os oldalon egy nagyon nagy segítséget nyújtó összefoglalást közöl a zsidók bűneiről

1. vallásos büszkeség, 10:2a
2. szellemi vakság, 10:2b,3a
3. önelégültség, 10:3b
4. ellenszegülő makacsság, 10:4a

Továbbá nagyon tetszenek azok az összegző megjegyzések, amiket a 9. fejezet végén tesznek a 10. fejezetről: „A kiválasztás a kereszt hirdetésével történik (vö. I. Thessz. 1:4-10), ami megmagyarázza, hogy az isteni szuverenitás klasszikus védelmét hogyan követheti a Pál leveleiben található legnagyobb missziós üzenet (10:1-21). A legnagyobb megbízás az evangélium hirdetésére az a tudat, hogy ha így teszünk, Isten hű marad és véghezviszi a Krisztusban való kiválasztó célját” (114. oldal).

SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 10:1-4

¹Testvéreim, én szívemből kívánom, és könyörgök értük Istenhez, hogy üdvözljenek. ²Mert tanúskodom mellettük, hogy Isten iránti buzgóság van bennük, de nem a helyes ismeret szerint. ³Az Isten igazságát ugyanis nem ismerték el, hanem a magukét igyekeztek érvényesíteni, és nem vetették alá magukat az Isten igazságának. ⁴Mert a törvény végcélja Krisztus, minden hívő megigazulására.

10:1 „Testvéreim” Ezt a kifejezést gyakran használja Pál arra, hogy egy új témát vezessen be (vö. 1:13; 7:1,4; 8:12).

- **„én szívemből kívánom, és könyörgök értük Istenhez, hogy üdvözljenek”** Pál hitte, hogy a zsidók megtérhetnek, és hogy az értük mondott imádságai számítanak. Ez a predestináció meglepő ellenpontja! Lásd Különleges téma: Közbenjáró imádság a 9:3-nál. Van egy görög kézirati változat az „értük” kifejezéssel. A textus receptus helyettesítette ezt az „Izraelért” kifejezéssel. Mindazonáltal a kézirati bizonyítékok az „értük” kifejezést részesíti előnyben (MSS P⁴⁶, ^κ*, B, C, D*, F, G). Az UBS⁴ „A” (biztos) értékelést ad neki.

10:2 „Isten iránti buzgóság van bennük” Az őszinteség és a lelkesedés nem elég (vö. 3-4-es versek). Pál ezt jól tudta (vö. ApCsel 9:1; Gal. 1:14; Fil. 3:6)!

10:2-3 „de nem a helyes ismeret szerint. Az Isten igazságát ugyanis nem ismerték el” A „tudni/ismerni” kifejezés (2. vers, *epiginōskō*) kétféle dolgot jelenthet: (1) a zsidók nem értették az ingyenes evangéliumot (a „tudni/ismerni” kifejezés görög értelme); vagy (2) a zsidóknak nem volt hit-kapcsolata Istennel (a „tudni/ismerni” kifejezés héber értelme, vö. I. Mózes 4:1; Jer. 1:5). A zsidók nem hagyták figyelmen kívül annak szükségességét, hogy válaszoljanak Isten tettére

(16,18,19-es versek), de a hitet az emberi teljesítménnyel helyettesítették, ami büszkeséghez, arroganciához és különködéshez vezetett (3a vers)!

10:3 „Isten igazságát” A 9-11-es fejezetek szövegkörnyezetében ez a kifejezés Isten nekünk tulajdonított, Vele való igaz helyzetünkre utal (Róma 4), ami egyedül az Ő irgalmán, Krisztus befejezett munkáján, a Lélek hívásán és a bűnös emberiség megtérő, hittel teli válaszán és folyamatos engedelmisségén, kitartásán alapszik.

Nagyon könnyen megérthetjük, hogy hogyan tudták a zsidók félreérteni Isten igazságát. Az ÓSZ a törvényhez való engedelmisséget hangsúlyozta (vö. V. Mózes 4:28-6:3,17,24-25). Amit azonban nem vettek észre, az az a szükségszerű egyensúly volt, aminek a hit és a megtérés között kell lennie (vö. V. Mózes 5:29-30, 6:5). Az V. Mózes világosan megerősíti, hogy Isten Izraelért cselekedett, nem az igazságuk miatt, hanem az Ő jelleme alapján (vö. 9:6,7,13,24,27; 10:12-22; Ezék. 36:22-38). Még a kánaánitákat sem Izrael igazsága miatt semmizték ki, hanem saját bűneik miatt (vö. 9:4-6; I. Mózes 15:16). Lásd a Különleges témát az 1:17-nél.

- **„nem vetették alá magukat az Isten igazságának”** Az IGE AORISZTOSZI SZENVEDŐ KIJELENTŐ módban van, de KÖZÉPIGEként fordították le (vö. TEV). A koiné görögben a KÖZÉPIGE funkcióját átveszi a SZENVEDŐ IGEALAK. A szövegkörnyezet a döntő tényező.

Ez szó szerint az „alárendelni” szó, ami egy katonai kifejezés a parancsok sorozatára. A zsidók megpróbálták kiérdemelni Isten igazságát, ami viszont ajándék volt (vö. 3:24; 5:15; 6:23; Ef. 2:8-9). Pál ezt az igazságot elég világosan látta a Damaszkuszba vezető úton.

KÜLÖNLEGES TÉMA: ALÁVETETTSÉG (HUPOTASSŌ)

A Septuaginta ezt a kifejezést tíz különböző héber szó lefordítására használja. Alapvető ÓSZ-i jelentése az volt, hogy „elrendelni” vagy „a parancs joga”. Az LXX-ben ezt használja.

1. Isten parancsol (vö. III. Mózes 10:1; Jónás 2:1; 4:6-8)
2. Mózes parancsol (vö. II. Mózes 36:6; V. Mózes 27:1)
3. a királyok parancsolnak (vö. II. Krón. 31:13)

Az ÚSZ-ben ez a jelentése folytatódik, mint például az ApCsel 10:48-ban, ahol az apostol parancsol. Mindazonáltal új másodlagos jelentései alakultak ki az ÚSZ-ben.

1. egy önkéntes helyzet alakul ki (gyakran KÖZÉPIGE)
2. ez az önmagát lekorlátozó cselekedet látható abban, ahogy Jézus aláveti magát az Atyának (vö. Lukács 2:51)
3. a hívők alávetik magukat a kultúra szemléleteinek, hogy az evangéliumot ne érijék kedvezőtlen hatások
 - a. minden hívő (vö. Ef. 5:21)
 - b. hívő feleségek (vö. Kol. 3:18; Ef. 5:22-24; Titusz 2:5; I. Péter 3:1)
 - c. a hívők a pogány kormánynak (vö. Róma 13:1-7; I. Péter 2:13)

A hívőket a szeretet motiválja cselekedeteikben, a szeretet Isten iránt, Krisztus iránt, a birodalom/világ iránt, és a mások jóléte iránt.

Mint az *agapaō*, az egyház új jelentéssel töltötte meg ezt a kifejezést, ami a királyság és a mások szükségén alapul. Ez a kifejezés az önzetlenség újfajta nemességét veszi magára, ami nem egy parancson alapul, hanem az önmagát odaadó Istennel és Messiással való új kapcsolaton. A hívők az

egész társadalom és az Isten családjának áldása miatt engedelmeskednek és vetik magukat alá Neki.

10:4

NASB, NKJV,

NRSV „mert Krisztus a törvény vége”

TEV „mert a törvény végcélja Krisztus”

JB „de most Krisztussal a törvény véget ért”

Ez az kijelentés összhangban van a Máté 5:17-48-al. A törvény szándéka, célja és vége (*telos*) nem az üdvösség volt, hanem a meggyőzés, és ez a célja továbbra is (vö. Gal. 3:24-25). Ezzel a témával foglalkozó klasszikus ÚSZ-i igerész pedig a Gal. 3:1-29.

Amikor ezt a témát tárgyaljuk, a szövegekörnyezet döntő fontosságú. Pál az ÓSZ-et számos különböző módon használja. Amikor a keresztény életet fejtegeti, az ÓSZ Isten kijelentése (vö. Róma 15:4; I. Kor. 10:6,11), de amikor az üdvösséget tárgyalja, akkor már üres és elmúlt (vö. Zsid. 8:13). Mindez azért van, mert ez a régi korszakra utaló metafora. A Jézusba vetett hit evangéliuma a Lélek új korszaka. A törvény kora lejárt! Lásd Különleges téma: Pál meglátásai a mózesi törvénnyel kapcsolatban, a 13:9-nél.

•

NASB, NKJV „minden hívő megigazulására”

NRSV „hogy igazságot nyerjen mindenki, aki hisz”

TEV „hogy mindenki, aki hisz igaz legyen Isten előtt”

JB „hogy mindenki, akinek van hite megigazuljon”

A 9-11-es fejezeteket együtt kell értelmezni. A 9. fejezetben olyan erősen lett kifejezve az Isten szuverenitására helyezett hangsúly, hogy meg kell tartani a feszültségét a 10. fejezetben a hitre való elhívással, ami mindenkinek szól (vö. 4:9,11,13; 3:22; 4:11.16).

Isten szeretetének és megváltói céljának egyetemességét kijelentette az I. Mózes 3:15-ben, az I. Mózes 12:3-ban és a II. Mózes 19:5-6-ban pedig erőteljesen utal is rá. A próféták gyakran beszéltek Isten mindenkire kiterjedő szeretetéről és arról a tervéről, hogy egyesítse az emberiséget. Az a tény, hogy egy Isten van és Ő az egész emberiséget a saját képmására teremtette, egy egyetemes meghívást biztosít mindenki számára, hogy megtérjen. Mindazonáltal a titok az, hogy senki sem tud erre reagálni a Lélek közbenjárása nélkül (vö. János 6:44,65). Ekkor felmerül a kérdés: „Isten valóban minden embert hív az üdvösségre?” A válasznak „Igen”-nek kell lennie! (vö. János 3:16; 4:32; I. János 2:2; 4:14; I. Tim. 2:4; II. Péter 3:9). A bűn, a bűnbeesés és a Sátán mindig visszatérő paradoxona, hogy némelyek nemet mondanak erre. Amikor Pál prédikált, némely zsidók válaszoltak, némelyek nem; voltak pogányok, akik válaszoltak, voltak, akik nem!

A „hinni” kifejezést (*pisteuō*) az angol nyelvben három szóval fordították: „hinni”, „hit” és „bízni”. JELENIDŐben van, ami egy folyamatos hit. Nem a tények tudomásul vétele (teológia, történelmi részletek, evangéliumi információk) által kapjuk meg Isten Krisztus általi kegyelmének ajándékát. Az ÚSZ egy szövetség; Isten fekteti le a napirendet és kezdeményezi a szükséges válaszreakciót, de az egyénnek kell válaszolnia először hittel és megtéréssel, majd olyan hittel és megtéréssel, ami állandóan folyamatban van. Az engedelmisség és a kitartás lényegbevágó. A Krisztushoz való hasonlatosság és a szolgálat a cél!

KÜLÖNLEGES TÉMA: GÖRÖG IGEIDŐK HASZNÁLATA AZ ÜDVÖSSÉGRE

Az üdvösség nem egy termék, hanem egy kapcsolat. Nem akkor fejeződik be, amikor valaki Krisztusba helyezi a bizalmát, csak akkor kezdődik! Nem egy tűzkárra szóló biztosítás, nem egy mennybe szóló jegy, hanem egy olyan élet, ami a Krisztushoz való hasonlatosságban növekszik.

AZ ÜDVÖSSÉG, MINT BEFEJEZETT CSELEKMÉNY (AORISTOS)

- ApCsel 15:11
- Róma 8:24
- II. Timóteus 1:9
- Titusz 3:5
- Róma 13:11 (együtt használja az AORISTOST és a JÖVŐ idejű iránnyal)

AZ ÜDVÖSSÉG, MINT ÁLLAPOT (BEFEJEZETT)

- Efézus 2:5,8

AZ ÜDVÖSSÉG, MINT FOLYTATÓDÓ FOLYAMAT (JELÉNIDŐ)

- I. Korinthus 1:18; 15:2
- II. Korinthus 2:15

AZ ÜDVÖSSÉG, MINT JÖVŐBELI BETELJESÜLÉS (JÖVŐIDEJŰ IGEIDŐ, illetve szövegkörnyezet)

- Róma 5:9,10; 10:9,13
- I. Korinthus 3:15; 5:5
- Filippi 1:28; I. Thesszalonika 5:8-9
- Zsidók 1:14; 9:28
- (a Máté 10:22; 24:13; Márk 13:13 is utal rá)

SZÖVEG: 10:5-13

⁵Mózes ugyanis azt írja, hogy aki „cselekszi a törvényből való igazságot, az az ember fog élni általa”. ⁶A hitből való igazság pedig így szól: „Ne mondd szívedben: Ki megy fel a mennybe?” Azért tudniillik, hogy Krisztust lehozza. ⁷Vagy: „Ki megy le az alvilágba?” Azért tudniillik, hogy Krisztust a halálból felhozza. ⁸Hanem mit mond? „Közel van hozzád az ige, a te szádban és a te szívedben”, mégpedig a hit igéje, amelyet mi hirdetünk. ⁹Ha tehát száddal Úrnak vallod Jézust, és szíveddel hiszed, hogy Isten feltámasztotta őt a halálból, akkor üdvözülsz. ¹⁰Mert szívvel hiszünk, hogy megigazuljunk, és szájjal teszünk vallást, hogy üdvözüljünk. ¹¹Az Írás is így szól: „Aki hisz őbenne, nem szégyenül meg.” ¹²Nincs különbség zsidó és görög között, mert mindenkinek ugyanaz az Ura, és ő bőkezű mindenkire, aki segítségül hívja; ¹³amint meg van írva: „Aki segítségül hívja az Úr nevét, üdvözül.”

10:5 Ez a vers hivatkozik a III. Mózes 18:5-re. Ennek az ígérete bizonyos. Ha valaki megtarthatná a törvényt, azt Isten elfogadná (vö. Lukács 10:28, Gal. 3:12). A probléma az, hogy a következő igeversek kijelentik, hogy mi is az igazság: Róma 3:9,10-18,19,23; 5:18; 11:32. Mindenki vétkezett.

Annak a léleknek, aki vétkezik, meg kell halnia (vö. I. Mózes 2:17; V. Mózes 30:18; Ezék. 18:4,20). Ezt a régi, szövetséges utat lezárta. Halálos ítéletté, átokká vált (vö. 7:10; Gal. 3:13; Kol. 2:14).

10:6-8 Ez az V. Mózes 30:11-14-re utal a Septuagintából (LXX), amit Pál a saját céljai érdekében módosított. Ez a szöveg eredetileg Mózes által hangzott el és a törvényre utalt, de itt Jézus megtestesülésére, halálára és feltámadására lett alkalmazva (vö. 9. vers; Ef. 4:9-10). Pál mondanivalójának lényege az, hogy az üdvösség készen áll és Krisztusban elérhető, hit által (vö. V. Mózes 30:15-20). Mindez könnyű, elérhető; mindenkire szól, s annyira különbözött a mózesi törvénytől.

- „**A hitből való igazság pedig így szól**” Pál már korábban megszemélyesítette a „bűnt” és a „kegyelmet”, most pedig a „hit általi igazságot” személyesíti meg. A 6., 7. és 8. versben lévő ŐSZ-i idézetekben szól erről.
- „**ki megy fel ... ki megy le**” Az embereknek nem kell Krisztust keresniük, Isten a nyilvánosság előtt küldte el Őt mindenkiért. Nem szükséges az emberi kutatás.
- „**szíveddel**” A szív az én visszatükröződését jelenti. Lásd a Különleges témát az 1:24-nél.

10:9 „ha” Ez egy HARMADIK TÍPUSÚ FELTÉTELES mondat, ami egy lehetséges jövőbeni cselekedetet jelölt. A 9. vers a hit üzenetének tartalma (*hoti*).

- „**vallod**” Ez az összetett kifejezés, *homologeō*, szó szerint „mondani” és „ugyanazt”, azt jelenti, hogy „nyilvánosan egyetérteni” (hangosan beszélni úgy, hogy mások is meghallhassák). A Krisztusban való hitről szóló nyilvános hitvallás nagyon fontos (vö. Máté 10:32; Lukács 12:8; János 9:22; 12:42; I. Tim. 6:12; I. János 2:23, 4:15). A korai egyház nyilvános vallástétele a bemerítkezés volt. A jelölt megvallotta a Krisztusban való hitét a következő formula használatával: „hiszem, hogy Jézus Úr”. Lásd a következő Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: MEGVALLÁS

1. Ugyanannak a görög szótőnek két formáját is használják a megvallásra vagy a hitvallásra, a *homologeō* és az *exomologeō* szavakat. Az a szóösszetétel, amit Jakab használ a következőkből áll össze: *homo*, ugyanaz; *legō*, beszélni; és *ex*, valamiből kifelé. A legalapvetőbb jelentése ez: ugyanazt mondani, egyetérteni. Az *ex* szócska hozzátoldása adta meg a nyilvános megvallás értelmét.
2. Ennek a szócsoporthoz az angol (és a magyar) fordításai a következők:
 1. dicsérni
 2. egyetérteni
 3. kihirdetni
 4. hitet vallani
 5. megvallani
3. Ennek a szócsoporthoz két látszólag ellentétes használata volt:

1. dicsérni (Istent)

2. beismerni a bűnt

Lehetséges, hogy ez abból alakult ki, hogy az emberiség megérezte Isten szentségét és a saját bűnösségét. Az egyik igazság beismerése azt jelenti, hogy mind a kettőt elismerjük.

4. A szócsoport ÚSZ-i használata:

1. megígérni (vö. Máté 14:7; ApCsel 7:17)

2. egyetérteni vagy beleegyezni valamibe (vö. János 1:20; Lukács 22:6; ApCsel 24:14; Zsid. 11:13)

3. dicsérni (vö. Máté 11:25; Lukács 10:21; Róma 14:11; 15:9)

4. jóváhagyni, helyeselni

1. egy személyt (vö. Máté 10:32; Lukács 12:8; János 9:22; 12:42; Róma 10:9; Fil. 2:11; I. János 2:23; Jel. 3:5)

2. egy igazságot (vö. ApCsel 23:8; II. Kor. 11:13; I. János 4:2)

5. nyilvánosan kihirdetni (a jogi értelme vallási megerősítéssé formálódott ennek a szónak, vö. ApCsel 24:14; I. Tim. 6:13)

1. a bűn beismerése nélkül (vö. I. Tim. 6:12; Zsid. 10:23)

2. a bűn beismerésével (vö. Máté 3:6; ApCsel 19:18; Zsid. 4:14; Jakab 6:16; I. János 1:9)

•

NASB „Jézust, mint urat”

NKJV „az Úr Jézust”

NRSV, TEV, JB „Jézust Úrnak”

Ez volt a korai egyház hitvallásának és bemerítkezési liturgiájának teológiai tartalma. Az „Úr” kifejezés használata megerősítette Jézus istenségét (vö. Jóel 3:5 [Károli: 2:32]; ApCsel 2:32-33,36; Fil. 2:6-11), míg a keresztnév, Jézus, megerősítette történelmi ember-létét (vö. I. János 4:1-6).

KÜLÖNLEGES TÉMA: AZ ÚR NEVE

Ez egy általános ÚSZ-i kifejezés volt, ami a személyes jelenlétet és aktív hatalmat jelöli a Három-egy Isten részéről az egyházban. Ez nem egy mágikus formula volt, hanem Isten jellemére való figyelemfelhívás.

Ez a kifejezés gyakran Jézusra mint Úrra utal (vö. Fil. 2:11)

1. a keresztség alkalmával történő hitvallás a Jézusba vetett hitről (vö. Róma 10:9-13; ApCsel 2:38; 8:12,16; 10:48; 19:5; 22:16; I. Kor. 1:13,15; Jakab 2:7)

2. ördögűzésnél (vö. Máté 7:22; Márk 9:38; Lukács 9:49; 10:17; ApCsel 19:13)

3. gyógyításnál (vö. ApCsel 3:6,16; 4:10; 9:34; Jakab 5:14)

4. szolgálatban (vö. Máté 10:42; 18:5; Lukács 9:48)

5. a gyülekezeti fegyelmezés során (vö. Máté 18:15-20)

6. a pogányoknak való prédikálás során (vö. Lukács 24:47; ApCsel 9:15; 15:17; Róma 1:5)
7. imádságban (vö. János 14:13-14; 15:2,16; 16:23; I. Kor. 1:2)
8. a kereszténységre való utalás egy módja volt (vö. ApCsel 26:9; I. Kor. 1:10; II. Tim. 2:19; Jakab 2:7; I. Péter 4:14)

Bármilyen, amit teszünk, legyen az igehirdetés, szolgálat, segítség, gyógyítás, ördögűzés, stb. az Ő jellemében, az Ő hatalmában, az Ő gondviselése által tesszük – az Ő nevében!

- **„szíveddel hiszed”** Ez a kifejezés párhuzamos a megvallással, így megadja a hit iker aspektusát. A „hit” (*pistis*) bibliai kifejezés magában foglalta a (1) személyes bizalmat (héber), az (2) intellektuális tartalmat (görög) és (3) egy folyamatos akaratlagos odaszánást (vö. V. Mózes 30:20).

A „szív” kifejezést az ÓSZ-i értelmében használták, ami az egész személyre utalt. Pál ebben a szövegkörnyezetben azért említette meg a „száj” és a „szív” kifejezéseket, mert idézte az V. Mózes 20:14-et a 8. versben. Ez nem arra volt hivatott, hogy egy kemény és szilárd szabályt hozzon, hogy az illetőnek hangosan kell imádkoznia, hogy megtérjen.

10:10 „hogy megigazuljunk” Isten célja a hívők számára nem csak a menny majd egy nap, hanem a jelenben való Krisztushoz hasonlatosság! A másik erőteljes ígérés a predestinációval kapcsolatban, az Ef. 1:3-14, erőteljesen megerősíti ezt az igazságot a 4. versben. A hívők arra lettek kiválasztva, hogy szentek és feddhetetlenek legyenek! A kiválasztás nem csak egy tan, hanem egy életstílus is (vö. V. Mózes 30:15-20).

A 10. vers a Nagy Parancsolat (vö. Máté 28:19-20), az üdvösség (tégy tanítvánnyá) és az igazság (tanítsd őket, hogy megtartsák mindazt, amit neked parancsoltam) kétrétű hangsúlyozását tükrözi vissza. Ugyanezt az egyensúlyt találhatjuk az Ef. 2:8-9-ben (ingyen üdvösség Isten kegyelme által Krisztusban) és a „jő-cselekedetekre” való elhívásban az Ef. 2:10-ben. Isten vágya mindig is az volt, hogy legyen egy nép, akik az Ő képére lettek teremtve.

10:11 Ez egy idézet az Ézs. 28:16-ból, amihez Pál hozzáadta azt a szót, hogy „aki”. Az Ézsaiásban ez a Messiásban, Isten sarokkövében való hitre utalt (vö. 9:32-33). Ahogy a Róma 9 felnagyítja Isten szuverenitását, a 10. fejezet annak a szükségét nagyítja fel, hogy az embereknek, bárkinek és mindenkinek, válaszolnia kell Krisztusnak. Az egyetemes ajánlatot világosan látni lehet a 4. versben, „mindenki”, és a 11., 13. versben „aki”, a 12. versben pedig a „mindenki” kétszer is! Ez a teológiai egyensúly a 9. fejezet szelektív (predestináció) kihangsúlyozásához.

- **„aki hisz Őbenne”** Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV az *epi* ELŐLJÁRÓSZÓVAL (vö. 4:24; 9:33; I. Tim. 1:16). A hit nem csak egy kezdeti válaszreakció, hanem egy folyamatos követelmény az üdvösséghez! Ez nem csak egy helyes teológia, ami megment (evangéliumi igazságok), hanem egy személyes kapcsolat (evangélium személye), ami istenfélő életet eredményez (evangéliumi élet). Óvakodj a könnyű hitektől, amik elválasztják egymástól az igazságot és az életet. Az a hit, amelyik megment, az olyan hit, ami kitart és változik!. Az örök életnek vannak megfigyelhető jellemvonásai! Lásd Különleges téma: hinni a 4:5-ben.

NASB, TEV „nem csalódik”

NKJV, NRSV „nem szégyenül meg”

JB „nem lesz oka szégyenre”

Azok, akik bíznak („hisznek”) Krisztusban, nem fognak elfordulni. Ez az Ézs. 28:16-ból való idézet, ami Pál beszédében a 9:33-ban egy kulcs vers volt.

10:12 „Nincs különbség zsidó és görög között” Ez az új szövetség legfőbb mondanivalója (vö. Róma 3:22,29; Gal. 3:28; Ef. 2:11-3:13; Kol. 3:11). Az Egy Isten megváltotta az Ő elveszett teremtését az Ő Saját cselekedetei által. Arra vágyik, hogy minden ember, aki az Ő képmására lett teremtve Hozzá menjen, és olyan legyen, mint Ő! Mindenki jöhet hozzá!

Az evangélium egyetemes természete (a „mindenki” a 12. versben kétszer is) két utat is meghatároz: (1) nincs különbség zsidó és pogány között; mindannyian elveszettek (vö. 3:9,19,22-23; 11:23) és (2) nincs különbség zsidó és pogány között; mindannyian megmenekülhetnek. Az evangélium eltávolít minden emberi akadályt (vö. Jóel 3:1-2 [Károli: 2:28-29]; I. Kor. 12:13; Gal. 3:28; Kol. 3:11), legalábbis ami az üdvösséget illeti.

- „**bőkezű mindenkihez**” Amikor Pál az Isten Krisztusban való kegyelmére gondol, akkor gyakran használja a „gazdagsága” kifejezést (vö. 2:4; 9:23; 11:12 [kétszer],33; I. Kor. 1:5; II. Kor. 8:9; Ef. 1:7,18; 2:7; 3:8,16; Fil. 4:19; Kol. 1:27; 2:2).

10:13 Ennek a Jóel 3:5-ből [Károli: 2:32] származó híres idézetnek Pál használatában két új hangsúlyos része is van, (1) a Jóelben YHWH nevét használta, Pál a Római levélben és Péter az ApCsel 2:21-ben Jézus nevét helyettesítette be (figyeld meg továbbá a János 12:41-et és az Ézs. 6:9-10-et; a Fil. 2:9-et és az Ézs. 45:22-25-öt; a Róma 9:33-at és az Ézs. 8:13-14-et); és (2) a Jóelben a „megmenekül” fizikai megmenekülésre utalt, a Rómában pedig a szellemi megbocsátásra és az örök üdvösségre utal.

Az az ÓSZ-i fogalom, hogy „segítségül hívni a nevét” egy istentiszteleti felállásban nyilvános hitvallásra utalt. Ugyanezt látjuk a következő helyeken: ApCsel 7:59; 9:14,21; 22:16; I. Kor. 1:2; II. Tim. 2:22. Lásd Különleges téma: Elhívottnak lenni az 1:6-ban.

KÜLÖNLEGES TÉMA: A NÁZÁRETI JÉZUS

Számos különböző görög kifejezés létezik amit az ÚSZ arra használ, hogy pontosan megmutassa melyik Jézusról van szó.

A. ÚSZ-i kifejezések

1. Názáret – a galileai város (vö. Lukács 1:26; 2:4,39,51; 4:16; ApCsel 10:38). Ezt a várost nem említik meg korhű források, de más feljegyzésekben megtalálható.

Jézus számára, hogy Názáretből való volt nem volt valami hízelgő (vö. János 1:46 [Károli: 1:47]). Jézus keresztyén lévő jel, ami magában foglalta ezt a helységnevet, egyfajta zsidó megvetés volt.

2. *Nazarēnos* – úgy tűnik, hogy ez is a földrajzi helyre utal (vö. Lukács 4:34; 24:19).
3. *Nazōraios* – lehetséges, hogy egy városra utal, de az is lehet, hogy egy szójáték a héber Messiási kifejezéssel, a „vesszővel” (*netzer*, vö. Ézs. 4:2 [Károli: 4:1]; 11:1; 53:2; Jer. 23:5; 33:15; Zak. 3:8; 6:12). Lukács a következő helyeken Jézusra használja: 18:37 és ApCsel 2:22; 3:6; 4:10; 6:14; 22:8; 24:5; 26:9.

B. Az ÚSZ-en kívüli történelmi használatok. Ennek a megnevezésnek más történelmi használatai.

1. Egy zsidó (kereszténység előtti) eretnek csoportot jelölt.

2. A zsidó körökben ezt a szót használták arra, hogy leírják vele a Krisztusban hívőket (vö. ApCsel 24:5,14; 28:22).
3. Általános kifejezéssé vált a szíriai (arám) gyülekezetek hívőire. A „keresztény” szót a görög gyülekezetekben használták, hogy a hívőkre utaljanak vele.
4. Bizonyos idővel Jeruzsálem bukása után a farizeusok újraszerveződtek Jamniában, és egy formális szakadást szítottak a zsinagóga és az egyház között. A keresztények elleni kiátkozási formulákra egy jó példát találunk a „Tizennyolc Áldásban” a Berakoth 28b-29a részben, ami a hívőket „názáretinek” hívja.

„A názáretiek és az eretnekek tűnjenek el egy pillanat alatt; töröltsenek ki az élet könyvéből és ne jegyeztessenek a hűek között”.

C. A szerző véleménye

Igazán meglep, hogy angolul mennyiféle helyesírási változata van ennek a szónak, bár tudom, hogy nem ritka ez a dolog az ÓSZ-ben is, mivel a „Joshua” szónak is számos különböző helyesírási változatai vannak. Mégis (1) amiért a Messiási „Vessző” kifejezéssel közeli kapcsolatban áll; (2) és mert negatív mellékjelentéssel társul; (3) s mivel nincs, vagy csak nagyon kis mértékben hitelesített kortárs bizonyíték van arra, hogy ez a galileai Názáret városára utal, ezen okok miatt még mindig nem vagyok biztos abban, hogy mi is ennek a szónak a pontos jelentése; (4) s azért sem, mert eszkatologikus értelemben hagyta el egy démon száját (t.i. „Azért jöttél, hogy elpusztíts minket?”).

Ennek a szócsoporthoz egy teljesebb tanulmányozásáért lásd Colin Brown (szerkesztő), *New International Dictionary of New Testament Theology* (Az Újszövetségi Teológia Új Nemzetközi Szótára) 2. kötet 346. oldala.

SZÖVEG: 10:14-15

¹⁴De hogyan hívják segítségül azt, akiben nem hisznek? Hogyan is higgyenek abban, akit nem hallottak? Hogyan hallják meg igehirdető nélkül? ¹⁵És hogyan hirdessék, ha nem küldettek el? Így van megírva: „Milyen kedves azoknak a jövetele, akik az evangéliumot hirdetik!”

10:14-15 A kérdések sorozata, amit ÓSZ-i idézetek követnek azt a megállapítást teszik, hogy Izrael soha nem válaszolt YHWH üzeneteire vagy hírvivőinek (vö. Nehémiás 9; ApCsel 7). Isten hírvivőket küld (prófétákat, apostolokat, prédikátorokat, tanítókat, evangelistákat). Ezek a hírvivők Isten áldásai a szükeket szenvedő világ számára. Miközben Isten kegyelmesen küldi az evangélium hírvivőit, a hallgatóságnak a megfelelő módon kell reagálnia azok üzenetére. Pál ezt a gondolatot az Ézs. 52:7-ből vett idézettel öltötte egymásba. Pál ezt az ÓSZ-i igeverset kiterjeszti, hogy az az evangélium hirdetőire is utaljon.

A megmentő hitnek számos eleme van (1) egy üzenet, amit el kell hinni; (2) egy személy, akit be kell fogadni; (3) egy kezdeti és folyamatos megtérő és hit-teli válaszreakció; (4) engedelmes élet; és (5) kitartás (lásd az 1:5 jegyzetét).

10:15 Ez a Római levél nagy parancsolata. Az üdvösség az evangélium hallásából és az evangélium elfogadásából van. A prédikátorok azért küldettek, hogy „mindenki” megtérhessen!

SZÖVEG: 10:16-17

¹⁶Csakhogy nem mindenki engedelmeskedett az evangéliumnak, ahogyan Ézsaiás mondja: „Uram, ki hitt a mi beszédünknek?” ¹⁷A hit tehát hallásból van, a hallás pedig a Krisztus beszéde által.

10:16 Pál újra olyan ÓSZ-i profetikus kijelentéseket használ, amik eredetileg YHWH Izraelnek szóló üzenetére vonatkozott, hogy a Messiás Jézus evangéliumára utaljon. Ahogy az ÓSZ-i zsidók elutasították Isten üzenetét, úgy Pál korának zsidói is elutasították azt. Ez az Ézs. 53:1-ből való idézet, de teológiailag az Ézs. 6:9-13-hoz is kapcsolódott, ahol Izrael elutasította Isten üzenetét.

10:17 Az evangélium elsősorban egy üzenet (vö. Gal. 3:2). De az üzenet személyes szavakká válik, „Krisztus szavaivá” (vö. Kol. 3:15-16).

- **„a Krisztus beszéde”** A szövegkörnyezet miatt ez a Krisztusról hirdetett üzenetre kell, hogy utaljon. Az evangélium hirdetése Isten módszere arra, hogy a Krisztusban való ajánlatát közvetítse a világ számára.

Ezen a ponton van egy régi görög kézírati változat: (1) a következőkben a „Krisztus beszéde” szerepel: MSS P⁴⁶, κ^* , B, C, D*, míg a következőkben „Isten beszéde” szerepel: MSS κ^c , A, D^c, K, P. Az első a legszokatlanabb (vö. Kol. 3:16) ezért valószínűleg ez az eredeti (ez egyike a szövegi kritika alapvető tanainak). Az UBS⁴ „A” (biztos) értékelést adott erre. Ez a másik olyan hely az ÚSZ-ben, ahol előfordul. A második, az „Isten beszéde” számos alkalommal előfordul (vö. Lukács 3:2; János 3:34; Ef. 6:17; Zsid. 6:5 és 11:3).

SZÖVEG: 10:18-21

¹⁸Kérdem: talán nem hallották? Sőt nagyon is! „Az egész földre elhatott az ő hangjuk, és a földkerekség széléig az ő beszédük.” ¹⁹De tovább kérdem: Izráel talán nem értette meg? Először is ezt mondja Mózes: „Titeket egy olyan néppel teszek féltékennyé, amely nem az én népem, értetlen néppel haragítlak meg titeket.” ²⁰Ézsaiás pedig nyíltan beszél, és így szól: „Megtaláltak azok, akik engem nem kerestek, megjelentem azoknak, akik nem tudakozódtak utánam.” ²¹Izráelről viszont így szól: „Egész nap kitértam karjaimat az engedetlen és ellenszegülő nép felé.”

10:18 Ez a vers azt erősíti meg, hogy a legtöbb zsidó hallotta az üzenetet, és hogy felelősek voltak annak elutasítása miatt (erőteljes DUPLA TAGADÁS van a görög szövegben). Nem a tudatlanság volt a probléma, hanem a hitetlenség!

Pál a Zsolt. 19:4-et idézi. Ebben a zsoltárban az 1-6-os versek a természeti kijelentésre utalnak, ami azt jelenti, hogy Isten a teremtésen keresztül szól (vö. Róma 1-2). Pál kicseréli az egyetemes bizonyosságot („az egész világra”) és (2) az üzenet eljuttatásának eszközét a teremtés néma hangjáról az evangélium hirdetőire (apostolok, próféták, evangelisták, pásztorok, és tanítók, vö. Ef. 4:11), ami a különleges kijelentésre utal (vö. Zsolt. 8:14). A fő gondolat az, hogy az evangélium üzenete eljutott a Pál idejében ismert világ (a görög-római világ) minden részére. Pál rabbinikus hermeneutikát használ; az eredeti ÓSZ-i szöveget saját teológiai, vitatkozó céljainak megfelelően változtatja meg. Azt is világosan ki kell jelenteni, hogy az, ahogyan Pál, a többi apostolhoz hasonlóan, használta az ÓSZ-et, egyedülálló módon a Szentlélek irányítása alatt történt (vö. II. Péter 1:20-21). Ma a hívők a Lélek általi megvilágosítás alatt nem tudják újra produkálni az ÚSZ-i írók értelmező módszereit.

10:19-20 A zsidók hallották az üzenetet, még Mózesről is. A zsidók hallották és képesek voltak arra, hogy megértsék az hit üzenetet, ami arról szólt, hogy legyenek igazak Isten előtt.

Ezekben a versekben Isten a szövetséges népéhez szólt a pogányok bevonásáról. Ezt az által teszi, hogy az V. Mózes 32:21-ből idéz a 19. versben, és az Ézs. 65:1-2-ből a 20-21-es versekben. A pogányok bevonása okozta sokk célja az volt, hogy a zsidókat a hitre ösztönözze (vö. 11:11,14).

10:21 Ez a kijelentés a Septuagintából, az Ézs. 65:2-ből való idézet, ami arról szólt, hogy a szövetség népe elutasította YHWH-t (vö. Ézs. 65:1-7). Isten hűséges volt; Izrael pedig hűtlen. Hitetlenségük vezetett népük átmeneti ítéletéhez, ugyanúgy, ahogyan a múltban az egyének ítéletéhez, de az, hogy elutasítják Isten igazságát, ami a Krisztusba vetett hiten keresztül lenne lehetséges, örök ítéletre fog vezetni!

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb pontjait. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. Ha Isten választása annyira lényegbevágó, akkor Pál miért imádkozik Izraelért a 10:1-ben? Miért hangsúlyozza annyira a 10:9-13 az emberi válaszreakció szükségességét?

2. Mit jelent a 4. vers? „Krisztus véget vetett a törvénynek”?
3. Sorold fel azokat az elemeket, amik közrejátszanak a hitben a 10:9-10 alapján.
4. Miért idéz Pál olyan gyakran az ÓSZ-ből? Hogyan kapcsolódik ez az elsősorban pogányokból álló gyülekezethez Rómában?
5. Hogyan kapcsolódnak a 11-13-as versek a 9. fejezethez?
6. Hogyan kapcsolódnak a 14-15-ös versek a világmisszióhoz?
7. Hogyan mutatkozik meg a 10. fejezetben az, hogy az ember szabad akarata része az ember üdvösségének?

RÓMA 11

MODERN FORDÍTÁSOK BEKEZDÉSI FELOSZTÁSAI

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Izrael maradéka	Izrael elutasítása nem teljes	Izrael elutasítása nem végleges	Isten irgalmaz Izraelnek	Izrael maradéka
11:1-10	11:1-10	11:1-10	11:1-6	11:1-10
			11:7-10	
A pogányok üdvössége	Izrael elutasítása nem végleges			A zsidók helyreállítása a jövőben

11:11-12	11:11-36	11:11-12	11:11-12	11:11-15
			A pogányok üdvössége	
11:13-16		11:13-16	11:13-15	Még mindig a zsidók a választott nép
		Az olajfa metaforája	11:16-18	11:16-24
11:17-24		11:17-24		
			11:19-24	
Izrael helyreállítása		Teljes Izrael meg fog menekülni	Isten irgalmaz mindenkinek	A zsidók megtérése
11:25-32		11:25-32	11:25-32	11:25-27
				11:28-29
				11:30-32
			Isten dicsősége	Isten kegyelméről és bölcsességéről szóló himnusz
11:33-36		11:33-36	11:33-36	11:33-36

***HARMADIK OLVASÁSI CIKLUS* (az „Útmutató a helyes bibliaolvasáshoz”-ból)
KÖVETVE AZ EREDETI SZERZŐ SZÁNDÉKÁT A BEKEZDÉSEK SZERINT**

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Egyszerre olvasd el az adott részt. Azonosítsd a témákat. Hasonlítsd össze a témafelosztásaid az öt különböző fordítással. A bekezdések nem ihletettek, de mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékának azonosításához, ami az értelmezés szíve-lelke. Minden bekezdésnek egy és csakis egy témája van.

1. Első bekezdés
2. Második bekezdés
3. Harmadik bekezdés
4. Stb.

SZÖVEGEKRE VONATKOZÓ MEGLÁTÁSOK

A. A 11. fejezet folytatja a kiválasztás és az evangélium közötti paradox kapcsolatot. Az ÓSZ-i kiválasztás a szolgálatra történt, míg az ÚSZ-i kiválasztás az üdvösségre (ellenőrizd le a konkordanciád!). Bizonyos értelemben a hívőket arra hívta el, hogy mind Isten családtagjai legyenek (ÚSZ) és a szolgálói is (ÓSZ). A kiválasztás mind társadalmi mind személyes, mind pozitív mind negatív (Jákób/Izrael-Ézsau/Edom; Mózes/Fáraó). Végző soron a feszültség nem csak Isten szuverenitása és az emberi szabad akarat között van, hanem Isten jellemében. A 9-11-es fejezetek újra és újra kihangsúlyozzák Isten irgalmát és a bukott emberiség lázadását. Isten hűséges, az emberek hűtlenek.

A kiválasztás nem egy olyan tan, ami némelyeket kizár, hanem a reménység, a biztonság és az önbizalom alapja mindazoknak, akik válaszoltak az ígéretekre és a szövetséget kötő Isten Fiára.

B. A 9. fejezetben Pál megerősítette Isten szuverenitását és szabadságát. Még a szövetséges kapcsolatban is, Isten szabad. A 10. fejezetben Pál megerősítette, hogy a zsidók szabadok voltak arra, hogy elfogadják vagy elutasítsák Isten ígéreteit és szövetségeit. Mivel hűtlennek bizonyultak, és elutasították Isten ígéreteit és szövetségét, bizonyos értelemben Isten elutasította őket. Mindazonáltal a 11. fejezetben Pál meg fogja erősíteni Isten hűségét még Izrael hűtlenségének ellenére is (vö. V. Mózes 8).

C. A múltban, mint a jelenben is, a zsidó maradék hitt, és gyakorolta is Isten Messiásába vetett hitét. Pál maga is példa volt erre. A hitetlen zsidók elutasítása lehetővé tette a hívő pogányok elfogadását. A pogányok elfogadása a következőket fogja eredményezni: (1) Isten népe számának beteljesedését vagy (2) Isten kiválasztottainak száma teljes lesz, mind zsidókból mind pogányokból. A pogányok eme elfogadása motiválni fogja Izraelt, hogy bízzon Isten Messiásában, Jézusban.

SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 11:1-6

¹Azt kérdelem tehát: elvetette Isten az ő népét? Szó sincs róla! Hiszen én is izraelita vagyok, Ábrahám utódai közül, Benjámin törzséből. ²Az Isten nem vetette el az ő népét, amelyet eleve kiválasztott. Vagy nem tudjátok, mit mond az Írás Illésről, amikor az Isten előtt vádat emel Izrael ellen: ³„Uram, prófétáidat megölték, oltáraidat lerombolták, én maradtam meg egyedül, de nekem is az életemre törnek.” ⁴Viszont mit mond neki az isteni kijelentés? „Meghagytam magamnak hétezer férfit, akik nem hajtottak térdet a Baalnak.” ⁵Így tehát most is van maradék a kegyelmi kiválasztás szerint; ⁶ha pedig kegyelemből van, akkor már nem cselekedetekért, mivel a kegyelem akkor már nem volna kegyelem.

11:1 „elvetette Isten az ő népét?” Ez a kérdés „nem” választ vár. Pál ezt a kérdést az 1b-10-es versekben válaszolja meg. Ez a rész minden bizonnyal Pál korábbi érveléséhez kapcsolódik. A 9-11-es fejezetek egy irodalmi egységet alkotnak, egy hosszan tartó érvelés ez.

Érdekes megjegyezni, hogy a korai görög papirusz irat, P⁴⁶ és az unciális F és G az „örökség” kifejezést használja a „népe” helyett, ami lehet, hogy a LXX-ből a Zsolt. 94:14-ből való idézet.

- **„Szó sincs róla”** Ez az a jellemző mód, ahogyan Pál elutasítja a feltételezett ellenvető kérdéseit (támadóbeszéd, vö. 3:4,6,31; 6:2,15; 7:7,13; 9:14; 11:1,11).
- **„én is izraelita vagyok”** Pál saját magát használja példaként, hogy bebizonyítsa a hívő zsidó maradék létezését. Pál zsidó háttérének további részleteiért lásd a Fil. 3:5-öt.
- **„Isten nem vetette el az ő népét”** Ez lehet, hogy a Zsolt. 94:14-re való utalás (vö. V. Mózes 31:6; I. Sám. 12:22; I. Kir. 6:13; Jer. Sir. 3:31-32). Az 1. versben való kérdésre ad választ.
- **„amelyet eleve kiválasztott”** Ez egy nyilvánvaló utalás arra, hogy Isten kiválasztotta Izraelt. Lásd a 8:29 jegyzetét. Ezzel visszaviszi az érvelést a 9. fejezetbe, mint ahogyan a 4-6-os versek is. Nem Izrael teljesítménye volt a kulcs, hanem Isten döntése. Isten hűségese az ígéreteihez saját Maga miatt, nem pedig Izrael teljesítménye miatt (vö. Ezék. 36:22-32).
- **„mit mond az Írás”** Ez egy utalás arra a feljegyzésre, ami Illés Jezábel előli menekülését jegyzi fel az I. Kir. 19:10-ben, amit a 3. versben idéz.

11:4 „Mehagytam magamnak hétezer férfit” Az a kifejezés, hogy „magamnak” nem szerepel a Maszoréta héber szövegben az I. Kir. 19:18-ban (Pál nem az MT-ből vagy az LXX-ből idéz), hanem Pál toldotta hozzá, hogy kihangsúlyozza Isten választását. Az I. Kir. 19:18 hűséges maradékát Isten döntése szemszögéből látjuk, nem pedig abból a szemszögéből, hogy elutasították a Baal imádatot.

A lényeg, amire Pál mutatni szeretne az, hogy volt a hívőknek egy kis csoportja, még a hitetlenség idején is Izraelen belül Illés napjaiban. Pál idejében is volt egy hívő maradéka a zsidó népnek. Minden korszakban volt néhány zsidó, akik hittel reagáltak és nem személyes erőfeszítésekkel. Pál biztosítja, hogy ezek a hívő zsidók Isten irgalma és kegyelme által nyernek erőt (5-6-os versek).

- **„a Baalnak”** Ez egy NŐNEMŰ NÉVELŐ, ami HÍMNEMŰ FŐNÉV előtt áll. Ez azért van így, mert a zsidók rendszeresen a NŐNEMŰ héber „szégyen” (*bosheth*) szó magánhangzóit illesztették be a pogány istenségek neveinek mássalhangzói közé, hogy kigúnyolják azokat.

11:5-6 Ezek kulcs versek. Isten az ÓSZ-i múltbeli cselekedeteit a jelenlegi helyzethez kapcsolja. Ami összeköti őket az Isten irgalmán alapuló kiválasztása (vö. 9:15,16,18; 11:30,31,32). Isten kegyelme elsődleges, de az emberi hit is szükséges (vö. Márk 1:15; ApCsel 3:16,19; 20:21), mindazonáltal egyáltalán nem az emberi érdemen alapszik (vö. Ef. 2:8-9; II. Tim. 1:9; Titusz 3:5). Ezek az igazságok lényegbevágóak Pál érvelésében a 9-11-es fejezetekben.

11:6 „ha” Ez egy ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. Az üdvösség Isten kegyelméből van (vö. lásd a 3:24 jegyzetét, vö. 6:23, Ef. 2:8-9).

- A KJV angol fordítás egy összegző kifejezést ad hozzá a 6. vershez, „ha pedig cselekedetekből van, akkor már nem kegyelemből, ellenkező esetben a cselekedetek már nem lennének cselekedetek”. Ezt a hozzátoldást nem tartalmazzák a legrégebbi görög

kéziratok: P⁴⁶, \aleph^* , A, C, D, G, vagy P, és a régi latin változatok sem, de a következő kéziratokban két különböző formája tűnik fel ennek a kifejezésnek: \aleph^c és B. Az UBS⁴ ennek az elhagyását „A” (biztos) értékeléssel jelzi.

SZÖVEG: 11:7-10

⁷Mi tehát a helyzet? Amire Izráel törekedett, azt nem érte el. A kiválasztottak azonban elérték, a többiek pedig megkeményítették, ⁸ahogyan meg van írva: „Adott nekik az Isten bódult lelket, olyan szemet, amellyel nem láthatnak, és olyan fület, amellyel nem hallhatnak mindmáig.” ⁹Dávid is ezt mondja: "Asztaluk legyen számukra csapdává és hálóná, megbotlássá és megtorlássá. ¹⁰Homályosodjék el szemük, hogy ne lássanak, és hátukat görnyeszd meg egészen."

11:7 „Amire Izráel törekedett, azt nem érte el” Ez a görög mondat elején áll, hogy kihangsúlyozza Pál gondolatát. Nagyon sok zsidó szeretne igaz lenni Isten előtt, ezt pedig a vallásos rituálék teljesítésével, a faji kiváltságok által és az önerőből való erőfeszítések által próbálták elérni. Eltévesztették a célt! Egy test sem dicsekedhet Isten előtt (vö. I. Kor. 1:29 Ef. 2:9).

- **NASB „azok, akik kiválasztottak voltak elérték”**

NKJV „de a kiválasztottak elérték”

NRSV „a kiválasztottak elérték”

TEV „csak egy kis csoport, akiket Isten kiválasztott találta meg”

JB „de csak a kevés kiválasztott”

Ez az ÓSZ-i értelme a „maradéknak”, itt az I. Kir. 19:18-ban szereplő 7000-re utalt. Nem az emberi teljesítmény, faj vagy vallás a kulcs (6. vers), hanem Isten kegyelme a kiválasztásban (vö. Ef. 1:3-14).

- **„a többiek pedig megkeményítették”** Ez egy AORISZTOSZI SZENVEDŐ KIJELENTÉS (vö. II. Kor. 3:14). Arra utal, hogy Isten keményítette meg őket (vö. 8-10-es versek). A megkeményedés közbenjárója a gonosz (vö. II. Kor. 4:4). A „megkeményedett” (*pōroō*) kifejezés egy orvosi kifejezés, ami érzéketlenséget vagy vakságot jelent (vö. Róma 11:25; II. Kor. 3:14; Ef. 4:18). Ugyanezt a kifejezést használja az apostolokra a Márk 6:52-ben. Nem ugyanaz, mint a 9:18-ban szereplő görög kifejezés (*sklērunō*), ami az irgalom ellentéte (vö. Zsid. 3:8,15; 4:7).

Ez a vers nagyon világos és a 11:1-6 összegzése. Némelyek, akik ki lettek választva hittek, némelyek akik nem lettek kiválasztva megkeményedtek. Mindazonáltal ez a vers nem elszigeteltségben íródott, egy teológiai szlogenként. Része volt egy hosszan tartó teológiai érvelésnek. Van némi feszültség az ebben a versben oly világosan kifejezett igazság és a 10. fejezet egyetemes meghívása között. Van egy bizonyos titok ebben. De nem az a megoldás, hogy tagadjuk, vagy lekicsinyeljük a dilemma bármelyik oldalát is vagy az ellentétes pólusokat.

11:8-10 Ezek a versek idézetek a következő helyekről: Ézs. 29:10 (8a vers); V. Mózes 29:3 [Károli: 29:4] (8b vers, de nem az MT-ből vagy az LXX-ből) és Zsolt. 69:22-23 (9-10-es versek). Valóban visszatükrözik Ézsaiás elhívását és szolgálatát a lázadó Izrael felé a 6:9-13-ban. Ézsaiás bemutatta Isten szavát, de Isten népe nem tudott, nem akart válaszolni. Pál ÓSZ-i tanúságot mutat be azzal kapcsolatban, hogy Isten némelyeket megkeményített, mint ahogyan tette azt a 9:13,15,17-es versekben is.

11:8

NASB, NKJV „adott nekik az Isten bódult lelkét”

NRSV, JB „adta nekik Isten a tunyaság lelkét”

TEV „Isten az elméjüket és a szívüket eltompította”

Ez a görög szó (*katanuxis*) csak itt fordul elő az ÚSZ-ben, és arra használták, amikor egy rovarcsípés eltompítja az érzékeket azáltal, hogy túl sok érzetet stimulál.

11:10 „Homályosodjék el szemük, hogy ne lássanak, és hátukat görnyeszd meg egészen” Ez egy AORISZTOSZI SZENVEDŐ FELSZÓLÍTÁS, amit egy AORISZTOSZI AKTÍV FELSZÓLÍTÁS követ. Ez Isten szuverenitásának és az emberiség szükségszerű válaszáának a titka. Isten a forrása minden dolognak, minden kezdeményezője, mégis szuverén akaratából úgy rendelkezett, hogy az ember, az ő végső teremtése szabadon válaszoljon Neki. Azok, akik nem válaszolnak Neki hittel, megkeményednek hitetlenségükben.

Ebben a szöveggörnyezetben Pál megerősíti Isten örökkévaló tervét azzal kapcsolatban, hogy Isten megváltsa Ádám gyermekeit. A zsidó hitetlenség ajtót fog nyitni a pogányoknak, és az irigység által állítja helyre Izrael népét! Ez az elfogadás terve (vö. Ef. 2:11-3:13), nem pedig a kizárásé! A megkeményedés egy bővebb aratást szolgál!

SZÖVEG: 11:11-16

¹¹Kérdem tehát: azért botlottak meg, hogy elessenek? Szó sincs róla! Viszont az ő elesésük által jutott el az üdvösség a pogányokhoz, hogy Isten féltékennyé tegye őket. ¹²Ha pedig az ő elesésük a világ gazdagságává lett, vesztésük pedig a pogányok gazdagságává, akkor mennyivel inkább az lesz, ha teljes számban megtérnek. ¹³Nektek, pogányoknak pedig azt mondom: ha tehát én pogányok apostola vagyok, dicsőítem szolgálatomat, ¹⁴mert ezzel talán féltékennyé tehetem véreimet, és így megmentek közülük némelyeket. ¹⁵Hiszen ha elvettetésük a világ megbékélését szolgálta, mi mást jelentene befogadtatásuk, mint életet a halálból? ¹⁶Ha pedig a kenyér első zsengeje szent, a tészta is az, és ha a gyökér szent, az ágak is azok.

11:11 „Kérdem tehát” Ez ugyanaz a retorikai kifejezés, mint a 11:1-ben. Másféle módon folytatja Pál teológiai érvelését. Az 1-10-es versekben nem a teljes Izraelt utasította el Isten; a 11-24-es versekben Izrael elutasítása nem tartós; hanem céltudatos/szándékos. Ezáltal a pogányok is elfogadást nyernek.

- **NASB „nem azért botlottak meg, hogy elessenek?”**
NKJV, NRSV „azért botlottak meg, hogy elessenek”
TEV „amikor a zsidók megbotlottak, vesztükre estek el?”
JB „örökre elestek a zsidók, vagy csak megbotlottak?”
Ez a kérdés „nem” választ várt el. Izrael hitetlensége nem volt maradandó állapot.
- **NASB „az ő bűnük által”**
NKJV „bukásuk által”
NRSV „megbotlásuk által”
TEV „mert vétkeztek”

JB „bukásuk miatt”

A szövegkörnyezetben ez arra utal, hogy a zsidók elutasították Jézust, mint a Messiást (vö. 12. vers).

- **„jutott el az üdvösség a pogányokhoz”** Micsoda sokkoló kijelentés volt ez az első századi zsidók számára (vö. 12. vers; ApCsel 13:46; 18:6; 22:21; 28:28).
- **„hogy Isten féltékennyé tegye őket”** Istennek az a terve, hogy elfogadja a pogányokat is, két célt szolgált (1) Isten megváltja az egész emberiséget; és (2) Isten helyreállítja Izráel megtérő maradékát a személyes hitre. Én személy szerint azon gondolkodom, hogy a 2. lehetőség magában foglal-e egy utolsó időbeni zsidó ébredést (vö. Zak. 12:10) vagy a modern kori Messiás hívő zsinagógák lehetnek ennek az ígéretnek a beteljesülései.

11:12-24 Ezekben a versekben 10 FELTÉTELES MONDAT sorozata van, amik a zsidó hitetlenséghez kapcsolódnak a pogány hittel kapcsolatban. ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT található a következő versekben: 12,14,15,16,17,18,21,24, amik a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhetők, míg a 22. és a 23. versekben HARMADIK TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT található, amik potenciális, jövőbeli cselekményre utalnak.

11:12

NASB „mennyivel inkább fog a beteljesítésük”

NKJV „mennyivel inkább a teljességük”

NRSV „mennyivel többet fog jelenteni a teljes bevonásuk”

TEV „akkor mennyivel lesz nagyobb az áldás, amikor a zsidók száma teljes lesz”

JB „akkor gondolatok bele, hogy mennyivel jobban a javukra lesz mindannyiuk megtérése”

Az értelmezés nehézsége az a „teljességük” kifejezés jelentése. Vajon arra utal-e, hogy (1) a zsidók megtérnek, 14b vers és 26a vers, vagy a (2) hívő zsidók és pogányok teljes számára?

11:13 „Nektek, pogányoknak pedig azt mondom” A 9-11-es fejezetek egy irodalmi egységet alkotnak, ami azt a kérdést válaszolta meg, hogy „A zsidó Messiást miért utasították el a zsidók?” Mindazonáltal az a kérdés továbbra is kérdés marad, hogy Pál miért érezte úgy, hogy ebben a levélben, ezen a ponton foglalkoznia kell ezzel a kérdéssel.

A 13-24, 25c versek egy problémát tükröznek vissza, a római gyülekezeten belül a fajilag zsidók és pogányok között. Azt, hogy ez hívő zsidók és hívő pogányok, vagy hívő pogányok és hitetlen zsidók között volt-e, nem tudjuk.

- **„én a pogányok apostola vagyok”** Pál úgy érezte, hogy különleges elhívása van a pogány világ felé (vö. ApCsel 9:15; 22:21; 26:17; Róma 1:5; 15:16; Gal. 1:16; 2:7,9; I. Tim. 2:7; II. Tim. 4:17).
- **NASB, NKJV „dicsőítem szolgálatomat”**
NRSV „magasztalom szolgálatomat”
TEV „büszkélkedem munkámban”
JB „büszke vagyok, hogy elküldtettem”

A „magasztalom/nagyra becsülöm” kifejezés a következőket jelentheti: (1) hálaadás; (2) büszkélkedés, vagy lehet hogy (3) a legtöbbet kihozni valamiből. Lehetséges, hogy ez is egy problémát tükröz vissza a római

gyülekezeten belül! Pál (1) örömét leli a pogányok felé való szolgálatban, vagy (2) úgy látta a szolgálatát, ami féltékennyé teszi a zsidókat, ami az üdvözülésüket eredményezi (vö. 11,14-es versek, és 9:1-3).

11:14 „megmentek ... némelyeket” Ez Pál evangelizációs elhívása. Tudta, hogy némelyek válaszolni fognak az evangélium prédikálására (vö. I. Kor. 1:21), míg mások nem fognak válaszolni (vö. I. Kor. 9:22). Ez a kiválasztás titka (ÓSZ és ÚSZ)!

11:15 Az ÓSZ-i kiválasztott Izrael elutasítása Isten tervének része volt, hogy az egész emberiséget megválthassa (*kosmos*). A zsidó önigazultság, faji arrogancia és törvényeskedés világosan kihangsúlyozta a hit szükségességét (vö. 9:30-33). A YHWH-ban és az Ő Messiásában való hit a kulcsa az Isten előtti igaz állapotnak, nem pedig az emberi vallásos teljesítmény. De ne feledd, Izrael elutasítása abból a célból történt, hogy az egész emberiséget megválthassa. Nincs helye az emberi büszkeségnek, sem a zsidók, sem a pogányok részéről. Ez nyilvánvalóan egy olyan üzenet, amit a római gyülekezetnek hallania kellett!

- **„a világ megbékélését”** Teológiailag ez párhuzamos az „Isten igazságával”. A kifejezések a következő szavakból származnak: *kata* plusz *alassō* (megváltoztatni, módosítani, vagy átformálni). Az ellenségeskedést váltja fel a békesség, erre utal, így a jóindulatot helyreállítja (vö. Róma 5:11; 11:15; II. Kor. 5:18,19). Isten az Éden kerti közösség helyreállítására törekszik. A bűn megtörte azt a kapcsolatot, de Krisztus helyreállította Isten képmását a bukott emberiségben, mindazokban, akik gyakorolják hitüket. Őket megbékéltette és elfogadta (a 15. vers párhuzama). Az emberiség nem tudta helyreállítani ezt a bensőséges kapcsolatot, de Isten képes volt rá, és meg is tette!

11:16 „ha pedig a kenyér első zsengeje szent” Ez egy ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. A IV. Mózes 15:17-21-re utal. Egy metafora ez, ami nagyon hasonlít az ÓSZ-i első zsenge fogalmához, amit Istennek adtak, hogy kimutassák, hogy az egész aratás Istené volt.

A régi hívő zsidó maradék még mindig hatással volt az egész nemzetre (vö. I. Mózes 18:27-33; II. Krón. 7:14). Az „első zsenge” metaforája párhuzamos a „gyökérrel” (vö. Jer. 11:16-17), mindkettő Izrael hűségeseire utal, különösen is az ÓSZ-i ősatyákra (vö. 28. vers).

SZÖVEG: 11:17-24

¹⁷Ha azonban az ágak közül egyesek kitörttek, te pedig vad olajfa létedre beoltattál közéjük, és az olajfa gyökerének éltető nedvéből részesültél, ¹⁸ne dicsekedj az ágakkal szemben. Ha mégis dicsekszel: nem te hordozod a gyökeret, hanem a gyökér téged. ¹⁹Azt mondod erre: „Azért törtettek ki azok az ágak, hogy én beoltassam.” ²⁰Úgy van: azok hitelenségük miatt törtettek ki, te pedig a hit által állsz. Ne légy elbizakodott, hanem félj! ²¹Mert ha Isten a természetes ágakat nem kímélte, téged sem fog kímélni. ²²Lásd meg tehát Isten jóságát és keménységét: azok iránt, akik elestek keménységét, irántad pedig jóságát, ha megmaradsz ebben a jóságban, mert különben te is kivágatsz. ²³Viszont ha ők nem maradnak meg a hitelenségben, szintén beoltatnak, mert Istennek van hatalma arra, hogy ismét beoltsa őket. ²⁴Hiszen ha te levágattál a természetes vadolajfáról, és a természet rendje ellenére beoltattál a szelíd olajfába, akkor azok a természetes ágak mennyivel inkább be fognak oltatni saját olajfájukba!

11:17 „ha” Lásd a 11:12-24 jegyzetét.

- „**az ágak közül egyesek kitörettek**” Ez a hitetlen izraelitákra utal (vö. 18-19-es versek, „természetes ágak”, 21. vers).
- „**vad olajfa**” Ez a hívő pogányokra utal, akik válaszolnak az evangélium hirdetésére.
- „**beoltattak**” Pál folytatja a mezőgazdasági metaforát, amit a 16. versben kezdett meg. Vad olajfa ágak beoltása egy már termő fába segítette a termés növekedését (vö. 24. vers).
- „**az olajfa**” Ez Izrael nemzetének szimbóluma (vö. 24. vers; Zsolt. 52:10; 128:3; Jer. 11:16; Hós. 14:7). Ez Pál második ÓSZ-i metaforája, amivel leírja a zsidók és a pogányok közti kapcsolatot.

11:18 „ne dicsekedj az ágakkal szemben” Ez egy JELENIDEJŰ FELSZÓLÍTÁS TAGADÓ SZÓVAL, ami általában azt jelenti, hogy abbahagyni egy cselekedetet, ami már folyamatban volt. Ez a vers, plusz még a 13., 20. és 25. arra utal, hogy probléma volt a római gyülekezeten belül a zsidók és a pogányok között.

11:19-20 A 19. vers egy újabb támadóbeszéd (feltételezett támadó). Pál elmagyarázza miért lettek a zsidók elutasítva. A hitlenségük miatt, nem pedig azért, mert a pogányokat jobban szerette! A pogányok csak Isten szeretete (vö. I. Mózes 3:15) és a hitük miatt lettek elfogadva! Továbbá azt is okozhatják, hogy a zsidók visszatérnek Istenhez a féltékenységük miatt (vö. 11. és 14. vers).

11:20

NASB „te pedig a hit által állsz”

NKJV „te a hit által állsz”

NRSV „de te csak a hit által állsz”

TEV „míg te a helyeden maradsz mert hiszel”

JB „ha mégis szilárdan kitartasz, azt csak a hitednek köszönheted”

Ez egy BEFEJEZETT AKTÍV KIJELENTÉS. Mindazonáltal tíz FELTÉTELES MONDAT szövegkörnyezetében van. Isten előtti helyzetünk hit által van, és továbbra is hit által lesz lehetséges. Ha a hit megszűnik, az Isten előtti pozíciónk is megszűnik. Az üdvösség (1) egy kezdeti hit reakció; (2) egy a hitben való állapot; (3) a hit folyamatos folyamata; (4) és a hit végső beteljesülése. Légy óvatos minden olyan teológiai rendszerrel, amelyik ezen bibliai igazságok közül csak az egyikre összpontosít. Lásd a Különleges témát a 10:4-ben.

Isten a szerzője, kezdeményezője, fenntartója és beteljesítője az üdvösségnek, de egy szövetséges mintán belül. Úgy döntött, hogy a bűnös emberiségnek a megtérés és a hit által kell válaszolnia, és folyamatosan válaszolnia kell a folyamat minden lépése során.

- **NASB „ne légy elbizakodott, hanem félj”**

NKJV „ne légy gőgös, hanem félj”

NRSV „ne légy büszke, hanem csodálkozz”

TEV „ne légy rá büszke; ehelyett inkább félj”

JB „ahelyett, hogy büszke lennél, félelemmel kellene, hogy eltöltsön”

Mind két állítás JELENIDEJŰ FELSZÓLÍTÁS. Az elsőben TAGADÓ SZÓ van, ami általában azt jelenti, hogy be kell fejezni egy már folyamatban lévő cselekményt. Felfedett a római gyülekezeten belül egy problémát. A 21. versben van a félelem oka megnevezve.

11:21 „téged sem fog kímélni” Ahogyan Izrael elhagyta hitét és YHWH-t a büszke hitetlenségében, és kivágotott, úgy fog az egyház is kivágotni, ha elhagyja a Krisztusban való hitét az ő büszke öngazultságában. A kezdeti hitet az életstílus szerű hitnek kell követnie (vö. Máté 13:1-23; Márk 4:1-12; Lukács 8:4-10). A büszkeségnek folyamatosan ellene kell állni. Isten kegyelméből vagyunk azok, amik vagyunk, és mindazoknak testvérei vagyunk, akik szintén bíznak Krisztusban!

11:22 „Isten jóságát és keménységét” Isten útjai mindig paradoxnak tűnnek a bukott emberiség számára (vö. Ézs. 55:8-11). Döntéseinknek következményei vannak. Isten kiválasztása nem tagadja az emberi felelősséget. Izrael népének kiválasztása nem garantálta minden egyes ember üdvösségét.

- **„ha megmaradsz ebben a jóságban”** Ez egy HARMADIK TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT JELENIDEJŰ KÖTŐMÓDDAL. Ez a szerkezet azt jelentette, hogy a hívő pogányság folytonossága feltételekhez kötött (ez Isten szuverenitásának másik oldala a Róma 9-ből); szorgalmasan fenn kell tartanunk a hitünket (vö. Fil. 2:12-13). Ez mind a csoport, mind az egyén kitartására utal (vö. Gal. 6:9; Jel. 2:7,17, 3:6,13,22). Ez az a titok és feszültség, ami a Bibliában az egyén és a társadalmiság között van. Mind a kettő ígéret (Isten jellemére alapozva) és egyben feltételes szövetség is (ami az ember válaszáan alapszik). Lásd Különleges téma: A kitartás szükségessége a 8:25-ben.

11:23 Ez a vers a 22. vers nyelvtani és teológiai mintáját követi. Ha a zsidók megtérnek és hisznek, akkor őket is elfogadja. Ha a pogányok megszűnnek hinni, akkor őket is elutasítja (vö. 20. vers). A Krisztusban való kezdeti hit és a Benne való folyamatos hit mindkét csoport számára lényegbevágó.

SZÖVEG: 11:25-32

²⁵Nem szeretném, testvéreim, ha önmagatokat bölcseknek tartva nem vennétek tudomásul azt a titkot, hogy a megkeményedés Izraelnek csak egy részét érte, amíg a pogányok teljes számban be nem jutnak, ²⁶és így üdvözülni fog az egész Izrael, ahogyan meg van írva: „Eljön Sionból a Megváltó; eltávolítja a hitetlenséget Jákób házából, ²⁷és én ezt a szövetséget adom nekik, amikor eltörlöm bűneiket.” ²⁸Az evangélium miatt tehát ellenségek Isten szemében tiértetek, de a kiválasztás miatt kedveltek az ősatyákért, ²⁹hiszen az Isten ajándékai és elhívása visszavonhatatlanok. ³⁰Mert ahogyan ti egykor engedetlené váltatok Isten iránt, most pedig irgalmat nyertetek az ő engedetlenségük révén, ³¹úgy ők is engedetlené váltak most, hogy a nektek adott irgalom révén végül ők is irgalmat nyerjenek. ³²Mert Isten mindenkit egybezárt az engedetlenségbe, hogy mindenkin megkönyörüljön.

11:25 „nem szeretném testvéreim ... nem vennétek tudomásul azt a titkot” Ez az idióma jellemző Pálra (vö. 1:13; I. Kor. 10:1; 12:1; II. Kor. 1:8; I. Thessz. 4:13). Általában egy jelentősebb rész tárgyalását vezet be. Hasonlóképp funkcionál, mint Jézus bevezető „Ámen, Ámen” mondása. Pál gyakran használja ezt, hogy egy új téma bevezetését jelezze vele.

- NASB, NKJV
NRSV „titok”
TEV „titkos igazság”

KÜLÖNLEGES TÉMA: A TITOK

Istennek volt egy egységes célja arra, hogy megváltsa az emberiséget, ami még a bűnbeesést is megelőzte (vö. I. Mózes 3). Az ÓSZ-ben vannak erre vonatkozó utalások (vö. I. Mózes 3:15; 12:3; II. Mózes 19:5-6; és az a próféták egyetemes üzenetei). Mindazonáltal a teljes terv nem volt világos (vö. I. Kor. 2:6-8). Jézus és a Lélek eljövételével kezd egyre világosabb lenni. Pál a „titok” kifejezést használja, hogy a teljes megváltás tervét leírja vele (vö. I. Kor. 4:1; Ef. 6:19; Kol. 4:3; II. Tim. 1:9). Mindazonáltal számos különböző módon használja:

1. Izrael részleges megkeményedése lehetővé teszi, hogy a pogányok is elfogadtassanak. A pogányok ezen beáramlása olyan mechanizmusként fog szolgálni a zsidók számára, hogy emiatt a zsidók elfogadják Jézust, mint a próféciák Krisztusát (vö. Róma 11:25-32)
2. Az evangéliumot megismertették a nemzetekkel, akiket Krisztusban és Krisztus be is fogadtak (vö. Róma 16:25-27; Kol. 2:2).
3. A hívők új teste a második eljövételkor (vö. I. Kor. 15:5-57; I. Thessz. 4:13-18).
4. A dolgok összessége Krisztusban (vö. Ef. 1:8-11).
5. A pogányok és a zsidók örökostársak (vö. Ef. 2:11-3:13).
6. Krisztus és az Egyház közötti kapcsolat bensőségessége a házasság példájával leírva (vö. Ef. 5:22-23).
7. A pogányok bevonása a szövetség népe közé, és a Krisztus Lelke bennük is lakozik, hogy a Krisztushoz hasonlatos érettséget kimunkálja bennük, ami Isten megrongált képének helyreállítása a bukott emberiségben (vö. I. Mózes 6:5,11-13; 8:21), mint Isten az emberben (vö. I. Mózes 1:26-27; 5:1; 9:6; Kol. 1:26-28).
8. A végidők Antikrisztusa (vö. II. Thessz. 2:1-11).
9. Az I. Tim. 3:16-ban egy, a korai egyház általi összegzést láthatsz a titokról.

- **„önmagatokat bölcseknek tartva”** Itt egy újabb utalás arra a feszültségre, ami a római gyülekezet(ek)ben volt (vö. 18. vers).
- **NASB „hogy Izrael egy része megkeményedett”**
NKJV „hogy részben megkeményedett Izrael”
NRSV „a megkeményedés Izrael részét érintette”
TEV „hogy Izrael népének makacssága nem maradandó”
JB „Izrael egy része megvakult”

Ez a kijelentés minden bizonnyal az egész 11-es fejezetre utal. Mindig is volt, és mindig is lesz valamennyi hívő zsidó. Ez a részleges megvakulás, amit Isten szított (8-10-es vers) amiatt, hogy a zsidók elutasították Jézust, beleillik Isten azon tervébe, hogy az egész emberiséget megváltsa. Isten mindenkinek megígérte az üdvösséget (vö. I. Mózes 3:15). Ábrahámot választotta, hogy mindenkit elérjen (vö. I. Mózes 12:3). Izraelt választotta, hogy mindenkit elérjen (vö. II. Mózes 19:5-6). Izrael elbukott a missziós fáradozásaiban a büszkesége, hűtlensége és hitetlensége miatt. Isten szerette volna a pogány világot elérni azáltal, hogy megáldja Izraelt (vö. V. Mózes 27-29). Izrael nem tudta megtartani a Szövetséget, így időszakosan Isten

ítélete volt rajtuk. Most Isten fogta ezt az ítéletet, és arra használta, hogy az eredeti tervét teljesítse be vele, hogy hit által váltsa meg az emberiséget (vö. 30-31-es vers; Ezék. 36:22-38).

- **„amíg a pogányok teljes számban be nem jutnak”** Ugyanez a kifejezés (*pleroma*) fordul elő a 12. versben a zsidókra alkalmazva. Mindkét vers Isten előre tudásáról és kiválasztásáról szól. Az a szó, hogy „amíg”, arról szól, hogy ennek a pogány korszaknak van egy időkorlátja (vö. Lukács 21:24).

11:26 „üdvözülni fog az egész Izrael” Két lehetséges értelmezés létezik: (1) Izrael népére utal – nem minden egyes zsidóra, hanem a történelem egy pontján élő emberek többségére. (2) Bizonyos értelemben ez a szellemi Izraelre, az Egyházra utal. Pál ezt a fogalmat a Róma 2:28-29-ben, a Gal. 6:16-ban, az I. Péter 2:5,9-ben és a Jel. 1:6-ban használta, „a zsidók teljes száma” a 12. versben, és a „pogányok teljes száma” a 25. versben párhuzamos kapcsolatban állnak egymással. Isten kiválasztásával van kapcsolatban az a szó, hogy „minden/egész”, és nem abban az értelemben, hogy minden egyes személy. Az ígéret olajfája egy napon teljes lesz.

Némely kommentátor azt mondja, hogy ennek Izrael népére kell utalnia (1) a 9-11-es fejezetek miatt, (2) a 26-27-es versekben található ÓSZ-i idézetek miatt; és (3) a 28. versben található világos kijelentés miatt. Isten továbbra is vágyik arra, hogy Ábrahám természetes magja megtérjen! A Krisztusban való hit által kell jönniük (Zak. 12:10).

Azt a kérdést, hogy azoknak a zsidóknak, akik „megkeményedtek” lesz-e majd végül lehetőségük, hogy válaszoljanak, nem lehet ebből a szövegből, vagy bármilyen más szövegből megválaszolni. Amerikaiként kulturálisan olyan feltételek között vagyunk, hogy olyan kérdéseket tegyünk fel, amik az egyes személyről szólnak, de a Biblia a társadalom egészére fókuszál. Minden ilyen hasonló kérdést Istenre kell hagyni. Igazságos lesz a teremtéséhez, amit/akit nagyon szeret!

- **„ahogyan meg van írva”** Ez két igeversre utal a Septuagintából: Ézs. 59:20-21 (26. vers) és 27:9 (27. vers). Az üdvösség módja a Jézusba, mint Messiásba vetett hit lesz. Nincs B terv, csak A terv van. Csak egy módja van az üdvösségnek (vö. János 10:7-18; 11:25-29; 14:6).

11:27 Az Ézs. 27:9, amit a 27. versben idéz, Izraelnek az Ígéret Földjére való visszajuttatását (1-11-es versek) azzal kombinálja, hogy a hagyományos értelemben vett ellenséget (a pogányokat) is befogadta (vö. 12-13-as versek). Ha ez a helyreállítás szó szerinti, akkor az ezer éves királyság fogja betölteni ezt a próféciaát. Ha képes beszéd, akkor az újszövetség, az evangélium titka, amiben zsidó és pogány egyesül az Isten Messiásában való hitben, lesz a cél (vö. Ef. 2:11-3:13). Ezt elég nehéz eldönteni. Némely ÓSZ-i próféciaát az ÚSZ-i egyházra lehet alkalmazni. Ennek ellenére Isten hűséges az Ő ígéreteihez, még akkor is, ha az emberek nem hűségesek (vö. Ezék. 36:22-36).

11:28 Ez a vers a kiválasztás kettős aspektusát tükrözi vissza (1) az ÓSZ-ben a szolgálatra szóló kiválasztás. Isten az emberi eszközöket arra a célra választotta ki, hogy megválthassa az emberiséget; (2) az ÚSZ-ben a kiválasztás az evangéliumhoz kötődik, és az örök üdvösséghez. Mindig is az Isten képmására alkotott emberek üdvössége volt a cél (vö. I. Mózes 3:15).

Isten hűséges az Ő ígéreteihez. Ez az ÓSZ-i és az ÚSZ-i szentekre is igaz. Isten hűsége a kulcs, nem az emberiségé, Isten irgalma a kulcs, nem pedig az emberiség teljesítménye. A kiválasztás célja az áldás, nem pedig a kizárás!

- **„kedveltek az ósatyáért”** Ez a II. Mózes 20:5-6, az V. Mózes 5:9-10 és a 7:9 ígérete. A családok az előző nemzedékek hite által áldottak. Izrael áldott a hűséges pátriárkák miatt

(vö. V. Mózes 4:37; 7:8; 10:15). Az, hogy a Messiás Júdából fog származni, szintén egy Dávidnak szóló ígéret volt (vö. II. Sám. 7). Mindazonáltal azt is meg kell jegyezni, hogy még a „hűségesek” sem voltak képesek teljesen megtartani a Törvényt (vö. Ezék. 36:22-36). A hit – személyes hit, a család hite, de nem tökéletes hit – Isten által elfogadható, és lehetőség szerint a családok átadhatják ezt a következőknek (vö. I. Kor. 7:8-16).

11:29

NASB, NKJV,

NRSV „hiszen Isten ajándékai és elhívása visszavonhatatlanok”

TEV „mert Isten nem gondolja meg magát afelől, hogy kit választ ki és kit áld meg”

JB „Isten soha nem veszi vissza ajándékait, és nem vonja vissza döntését”

Ez nem az egyéneknek adatott szellemi ajándékokról szól (vö. I. Kor. 12), hanem Isten azon ígéretére, amiben az üdvösséget ígéri, az ÓSZ-ben és az ÚSZ-ben egyaránt. A kiválasztás hatékony. Isten hűsége Izrael népének reménye (vö. Mal. 3:6)!

11:30-32 Ezek a versek Isten tervének és céljainak összegzése: (1) mindig az Ő irgalmán alapszanak (lásd a 9:15-16 jegyzetét), nem pedig az önkényes elhatározásán. Az a kifejezés, hogy „irgalom” ebben a kiterjedtebb szövegkörnyezetben négyszer fordul elő (vö. 9:15,16,18,23). (2) Isten minden embert megítélt. Mind a zsidók mind a pogányok bűnösök (vö. 3:9,19,23; 5:11). (3) Isten az emberiség szükségét és képtelenségét használta fel lehetőségként arra, hogy az egész emberiségnek megmutassa irgalmát (vö. 22. vers). Megint csak, a szövegkörnyezetben az „egész” kifejezést a 12. vers és a 25-26-os versek fényében kell látnunk. Nem fog minden egyes személy válaszolni Isten ajánlatára, de a megváltás ajánlata rájuk is kiterjed (vö. 5:12-21; János 3:16). Ő Istenem, add, hogy így legyen!!!

11:30 és 31 „ahogyan ... úgy” Ez erőteljesen Izrael népének a Jézusba vetett hit általi szellemi megtérésére utalt. Ahogy a pogány „hitetlenséget” legyőzte Isten irgalma, úgy fogja a zsidó „hitetlenséget” is legyőzni.

SZÖVEG: 11:33-36

³³Ó, Isten gazdagságának, bölcsességének és ismeretének mélysége! Milyen megfoghatatlanok az ő ítéletei, és milyen kikutathatatlanok az ő útjai! ³⁴Ugyan "ki értette meg az Úr szándékát, vagy ki lett az ő tanácsadójává? ³⁵Vagy ki előlegezett neki, hogy vissza kellene fizetnie?" ³⁶Bizony, tőle, általa és érte van minden: övé a dicsőség mindörökké. Ámen.

11:33-36 Ez egyike Pál rögtönzött doxológiájának. Pált lenyűgözte Isten útjai: szövetséges hűsége, szövetséges elfogadása, szövetségének beteljesítése.

11:33 „gazdagságának” Ez Pál egyik kedvenc kifejezése (vö. 2:4; 9:23; 10:12; 11:12,33; Ef. 1:7,8; 2:7; 3:8,16; Fil. 4:19; Kol. 1:27). Az evangélium ereje és az emberiség reménye az Isten jellemének és tervének irgalmas bővülködése (vö. Ézs. 55:1-7).

- **„Milyen megfoghatatlanok az ő ítéletei, és milyen kikutathatatlanok az ő útjai!”** Ez a 9-11-es fejezetek paradox igazságainak helyénvaló doxológiája (vö. Ézs. 55:8-11).

11:34 Ez a Septuagintából, az Ézs. 40:13-14-ből való idézet, ahol Isten megmenti az Ő népét azáltal, hogy visszaviszi őket a száműzetésből. Az I. Kor. 2:16-ban Pál ugyanezt az ígérést idézi, de az „Úr” címet Jézusnak tulajdonítja.

11:35 Ez a Jób 35:7-ből vagy a 41:11-ből való körülbelüli/nem pontos idézet.

11:36 „Bizony, tőle, általa és érte van minden” Ezek a kifejezések Istenre az Atyára utalnak ebben a szöveggörnyezetben (vö. I. Kor. 11:12), és nagyon hasonlítanak más ÚSZ-i ígérésekre, amelyek Istenre a Fiúra utalnak (vö. I. Kor. 8:6; Kol. 1:16; Zsid. 2:10). Pál megerősíti, hogy minden dolog Istentől származik, és Hozzá is fog visszatérni.

- **„övé a dicsőség mindörökké”** Ez egy jellemzően ÚSZ-i áldás. A következőkre utalt: (1) néha az Atyára (vö. 16:27; Ef. 3:21; Fil. 4:20; I. Péter 4:11; 5:11; Júdás 25; Jel. 5:13; 7:12) és (2) néha a Fiúra (vö. I. Tim. 1:17; II. Tim. 4:18; II. Péter 3:18; Jel. 1:16). Lásd a teljes jegyzetet a 3:23-ban.
- **„Ámen”** Lásd a Különleges témát az 1:25-ben.

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb pontjait. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. Hogyan mulasztotta el Izrael Isten üdvösségének módját?
2. Milyen két okot ad Pál annak bizonyítékaként, hogy Isten nem vetette el Izraelt?
3. Miért keményítette meg Isten a zsidók szívét? Hogyan?
4. Mit jelent az a kifejezés, hogy a zsidó „maradék” (2-5-ös versek)?

5. Definiáld az ÚSZ-i „titok” kifejezést.
6. Mit jelent a 11:26? Miért? Hogyan kapcsolódik a 9:6-hoz?
7. Milyen figyelmeztetést ad Pál a pogány hívőknek? (17-24-es versek)

RÓMA 12

MODERN FORDÍTÁSOK BEKEZDÉSI FELOSZTÁSAI

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
A Krisztusban való új élet	Istennek szóló élő áldozatok	A felszentelt élet	Az Isten szolgálatában álló élet	Szellemi imádat
12:1-2	12:1-8	12:1-2	12:1-2	12:1-2
				Alázatosság és jótékonyág
12:3-8		12:3-8	12:3-8	12:3-8
A keresztény élet szabályai	Viselkedj úgy, mint egy keresztény	Figyelmeztetések		Jóság mindenki felé, még az ellenség felé is
12:9-21	12:9-21	12:9-13	12:9-13	12:9-13

		12:14-21	12:14-16	12:14-21
			12:17-21	

**HARMADIK OLVASÁSI CIKLUS (az „Útmutató a helyes bibliaolvasáshoz”-ból)
KÖVETVE AZ EREDETI SZERZŐ SZÁNDÉKÁT A BEKEZDÉSEK SZERINT**

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Egyszerre olvasd el az adott részt. Azonosítsd a témákat. Hasonlítsd össze a témafelosztásaid az öt különböző fordítással. A bekezdések nem ihletettek, de mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékának azonosításához, ami az értelmezés szíve-lelke. Minden bekezdésnek egy és csakis egy témája van.

1. Első bekezdés
2. Második bekezdés
3. Harmadik bekezdés
4. Stb.

SZÖVEGÖSSZEFÜGGÉSBELI BETEKINTÉSEK AZ 1-8-AS VERSEKBE

- A. Ezzel elkezdődik a Római levél gyakorlati része (12:1-15:13). Pál legtöbb levele alkalmi dokumentum; így aztán mind doktrinális mind alkalmazási része is van. Pál azért írta, hogy egy problémát vagy egy krízist tárgyaljon meg. Mivel a Róma 1-8 egy olyan csodálatos doktrinális összegzés, annak etikai és gyakorlati részei is egyformán erőteljesek.
- B. Az életstílusszerű alkalmazástól mentes teológia nem Istentől van (vö. Máté 7:24-27; János 13:17; Róma 2:13; Jakab 1:22,25; 2:14-26). Pál világosan olyan üdvösséget hirdet, ami Isten kegyelméből a Jézusba vetett hit által ingyen a miénk, de ennek az ingyen ajándéknak radikálisan meg kell változtatnia az életünket! Az üdvösség ingyenes, de radikális Krisztushoz való hasonlatosságnak kell azt követnie! Nem szabad a megigazítást a megszentelődéstől elválasztani!
- C. Az 1-2-es versek bevezetést alkotnak az egész gyakorlati részhez. Ez az alapja a Lélek-vezette életnek (t.i. 8. fejezet).

- D. A 3-8-as versek a szellemi ajándékokat tárgyalják. A Krisztusnak való teljes alávetettségünknek az Istennek való szolgálatot (vö. V. Mózes 6:4-5; Máté 22:37) és mások felé való szolgálatot (vö. III. Mózes 19:18; Máté 19:19) kell eredményeznie. Ezek az ajándékok kihangsúlyozzák a Krisztusban való egységünket és az ajándékaink különbözőségét (vö. Ef. 4:1-10). A hívőknek az egységre kell törekedniük, nem pedig az egyformaságra. Isten felkészített minket arra, hogy egymást szolgáljuk (vö. I. Kor. 12:7,11; Ef. 4:11-13)!

SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 12:1-2

¹Az Isten irgalmára kérek tehát titeket, testvéreim, hogy okos istentiszteletként szánjátok oda testeteket élő és szent áldozatul, amely tetszik az Istennek; ²és ne igazodjatok e világhoz, hanem változzatok meg értelmetek megújulásával, hogy megítélhessétek: mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes.

- „**tehát**” Pál ezt a kifejezést jelentős átmeneti pontoknál használta, mikor a Római levélben prezentálta az evangélium igazságait. Az 5:11-ben úgy összegzi, hogy „a megigazulás hit által van”; a 8:1-ben a hívők bűnnel való kapcsolatát összegzi, amit megszentelődésnek neveznek; a 12:1-ben a hívő mindennapi életében a megigazulás és a megszentelődés gyakorlati megjelenéséhez kapcsolódik.

12:1

NASB „arra kényszerítelek”

NKJV „azért könyörgök”

NRSV, TEV „arra kérek”

JB „azért esdekelek”

Ez a kifejezés egyszerre gyengéd és kemény is. Helyes életre való elhívás. Pál gyakran használja ezt a kifejezést (vö. 12:1; 15:30; 16:17; I. Kor. 1:10; 4:16; 16:15; II. Kor. 2:8; 5:20; 6:1; 10:1; 12:8; Ef. 4:1; Fil. 4:2; I. Thessz. 4:10; I. Tim. 1:3, Filemon 9-10).

- „**testvéreim**” Pál gyakran használja ezt a kifejezést, hogy egy új témát vezessen be vele.
- „**az Isten irgalmára**” Az LXX-ben ez Isten együtt érző természetét írja le (vö. II. Mózes 34:6). Itt az 1-11-es fejezetek doktrinális fejlődéséről szól. A Római levélben nyilvánvalóan kihangsúlyozza Isten „irgalmát” (*oikēirō* és *eleeō*), amint a bukott emberiséggel foglalkozik (vö. 9:15,16,18,23; 11:30,31,32; 12:8; 15:9). Mivel Isten a kegyelmét és irgalmát ingyen ajánlotta fel, a hívőknek istenfélő életet kell élniük (vö. Ef. 1:4; 2:10) hálából, nem pedig kiérdemelni azt (vö. Ef. 2:8-9).
- „**szánjátok oda**” Ez egy AORISZTOSZI FELSZÓLÍTÁS. Ez egyike volt azoknak az áldozati kifejezéseknek, amik ebben a szöveggörnyezetben fordultak elő: áldozat, 1. vers; szent, 1. vers; Istennek tetsző, 1. vers. Ugyanezt a fogalmat fejezi ki a 6:13,16,19. Az emberek vagy Istennek adják magukat oda, vagy a Sátánnak. Ahogyan Krisztus egyedülállóan arra szánta magát, hogy az Atya akaratát cselekedje, még a kereszten való halált is, követőinek is így kell megpróbálni felülmúlni az önzetlen életét (vö. II. Kor. 5:14-15; Gal. 2:20; I. János 3:16).

- „**testeteket**” A kereszténység különbözik sok görög filozófiától, ami azt gondolta, hogy a fizikai test gonosz volt. Ez a kísértés arénája, de erkölcsileg semleges. Az a szó, hogy „testeteket” úgy tűnik, hogy a 2. versben lévő „értelmelek” kifejezéssel párhuzamos. A hívőknek teljes lényüket vagy személyüket oda kell szánniuk Istennek (vö. V. Mózes 6:5; I. Kor. 6:20) ugyanúgy, mint ahogy tették azt korábban a bűnnek is (vö. Róma 6).
- „**élő**” Ez radikálisan különbözött a halott áldozatoktól, amiket a zsidó vagy a pogány templomokban áldoztak (vö. 6:13; Gal. 2:20).

Továbbá meg kell különböztetnünk az aszketizmustól is (a fizikai test kemény bántalmazása vallási okokból). Nem a test elszigetelését, büntetését vagy a cölibátust hirdeti, hanem az aktívan szolgáló életet és a krisztusi szeretetet.

- „**és szent áldozatul**” Az a kifejezés, hogy „szent” azt jelenti, hogy „Istennek való szolgálatra elkülönített”. Ebben a szöveggörnyezetben ennek a kifejezésnek a középpontja az, hogy a hívő legyen felszentelve és legyen elérhető, hogy Isten az Ő céljaira használhassa.

KÜLÖNLEGES TÉMA: SZENT

I. Ószövetségi használata

- A kifejezés (*kadosh*) etimológiája nem bizonyos, lehet, hogy kánaánita. Lehetséges, hogy a szótó egy része (t.i. *kd*) azt jelenti, hogy „felosztani”. Ez a forrása annak a népszerű definíciónak, hogy "elválasztani (a kánaánita kultúrától, vö. V. Mózes 7:6; 14:2,21; 26:19) Isten használatára".
- Kultikus dolgokra, helyekre, időpontokra és személyekre utal. Az I. Mózesben nem használták, de a II. Mózesben, a III. és IV. Mózesben általánossá válik.
- A prófétai irodalomban (pl. Ézsaiás és Hóseás) a személyes elem, ami korábban jelen volt, de hangsúlyozás nélkül előre került. Később ezzel határozták meg Isten lényegét (vö. Ézs. 6:3). Isten szent, Neve ami az Ő jellemét képviseli Szent. Népe, akiknek az Ő jellemét kellett felfednie a szükeket szenvedő világ számára, szent volt (ha hittelt engedelmesskednek a szövetségnek).
- Isten irgalma és szeretete elválaszthatatlan a szövetségek, igazság és a lényegi jellem fogalmaitól. Itt látható az Istenben lévő feszültség az istentelen, bukott, lázadó emberiséggel kapcsolatban. Van egy nagyon érdekes cikk Robert B. Girdlestone, *Synonyms of the Old Testament* (az Ószövetség szinonimái) című írásában arról a kapcsolatról, ami az „irgalmas” Isten és a „szent” Isten között van, 112–113. oldal.

II. Az Újszövetség

- Az ÚSZ írói mind héber gondolkodók voltak (Lukács kivételével), de a koiné görög befolyása alatt (t.i. a Septuaginta). Ez az ÓSZ görög fordítása, ami a szókincsüket meghatározta, nem klasszikus görög irodalom, gondolkodás vagy vallás volt.
- Jézus szent, mert Ő Istentől van és mert Ő olyan, mint Isten (vö. Lukács 1:35; 4:34; ApCsel 3:14; 4:27,30). Ő a Szent és az Igaz (vö. ApCsel 3:14; 22:14). Jézus szent, mert Ő maga büntelen (vö. János 8:46; II. Kor. 5:21; Zsid. 4:15; 7:26; I. Péter 1:19; 2:22; I. János 3:5).
- Mivel Isten szent, gyermekeinek is szentnek kell lenniük (vö. III. Mózes 11:44-45; 19:2; 20:7,26; Máté 5:48; I. Péter 1:16). Mivel Jézus szent, követőinek is szentnek kell lenniük (vö. Róma 8:28-29; II. Kor. 3:18; Gal. 4:19; Ef. 1:4; I. Thessz. 3:13, 4:3; I. Péter 1:15). A keresztények a Krisztushoz való hasonlatosságban való szolgálatra

lettek megváltva.

- **„amely tetszik az Istennek”** Ez az ÓSZ-ben lévő helyes áldozatra utal (vö. 2. vers). Hasonló a „feddhetetlen” fogalmával, amikor az emberekre való utalásként használták (vö. I. Mózes 6:9; 17:1; V. Mózes 18:13; Jób 1:1).
- **NASB „ami a szellemi istentiszteletetek szolgálata”**
NKJV „okos szolgálatként”
NRSV „ami a szellemi szolgálatotok”
TEV „az a valódi szolgálat, amit nyújtanotok kellene”
JB „bizonyos értelemben ez méltó a gondolkodó emberekhez”

Ez a kifejezés [*logikos*] a *logizomai* szóból származik, ami azt jelenti, hogy „érvelni” (vö. Márk 11:31; I. Kor. 13:11; Fil. 4:8). Ebben a szövegkörnyezetben jelentheti azt is, hogy racionális, vagy értelmes. De a kifejezést a „szellemi” jelentés értelmében is használták, mint az I. Péter 2:2-ben. Úgy tűnik, hogy a lényeg az egyén valódi énjének a tudatos felajánlása, ami szemben áll a halotti vagy rituális áldozatokkal, amikor halott áldozati állatokat mutattak be. Isten azt akarja, hogy az életünkkel szeressük és szolgáljuk Őt, nem pedig külsődleges cselekedetekkel, amelyeknek semmi hatásuk sincs a mindennapi életünkre.

12:2 „ne igazodjatok” Ez JELENIDEJŰ SZENVEDŐ FELSZÓLÍTÁS (vagy BEFEJEZETT KÖZÉPIGE) TAGADÓ SZÓCSKÁVAL, ami általában azt jelentette, hogy be kellett fejezni egy cselekedetet, ami már folyamatban volt. Van a 2. versben egy kontraszt, ami hasonló a Fil. 2:6-8-hoz, a külső változó forma (*schema*, 2:8) és a belső meg nem változó lényeg között (*morphe*, 2:6-7). A hívőket arra figyelmezteti, hogy ne hasonlítsanak többé a változó, bukott világi rendszerhez (a lázadás régi korszaka), aminek fizikailag még mindig a részei, hanem radikálisan változzanak át Krisztushoz hasonlóvá (a Lélek új korszaka).

- **„e világhoz”** Szó szerint itt a „korszak” kifejezést használja. A zsidók két külön korszakot láttak (vö. Máté 12:32; Márk 10:30; Lukács 20:34-35), a jelen gonosz korszakot (vö. Gal. 1:4, II. Kor. 4:4; Ef. 2:2) és az eljövendő korszakot (vö. Máté 28:20; Zsid. 1:3; I. János 2:15-17). A hívők egy feszültséggel teli időben élnek, amiben ez a két korszak meglepő módon átfedi egymást. Krisztus két eljövetele miatt a hívők az Isten királyságának „már, de még nem” feszültségében élnek, ami már jelen van, de mégis eljövendő.

KÜLÖNLEGES TÉMA: A JELEN ÉS AZ ELJÖVENDŐ KORSZAK

Az ÓSZ-i próféták úgy tekintettek a jövőre, mint a jelen meghosszabbítására. Számukra a jövő a földrajzi Izrael helyreállítása lesz. Mindazonáltal ők is meglátták az új napot (Ézs. 65:17; 66:22). De mivel Ábrahám leszármazottjai továbbra is folyamatosan akaratlagosan elutasították YHWH-t (még a száműzetés után is) egy új paradigma váltás következett be a zsidó intertestamentális apokaliptikus irodalomban (vö. I. Enók, IV Ezdrás, II Bárúk). Ezek az írások elkezdtek különbséget tenni két korszak között: a jelen gonosz korszak, amiben a Sátán dominál, és az eljövendő korszak, ami az igazságosság korszaka, amiben a Lélek uralkodik és a Messiás vezeti be ezt a korszakot (gyakran egy dinamikus harcosként ábrázolva).

A teológia ezen területén (eszkatológia) van egy nyilvánvaló fejlődés. A teológusok ezt

„progresszív kijelentésnek” hívják. Az ÚSZ megerősíti ennek a két korszaknak az új kozmikus valóságát (t.i. az időszakos dualizmust):

Jézus Pál Zsidók

Máté 12:32 Róma 12:2 1:2

Máté 13:22 és 29 I. Kor. 1:20; 2:6,8; 3:18 6:5

Márk 10:30 II. Kor. 4:4 11:3

Lukács 16:8 Galata 1:4

Lukács 18:30 Ef. 1:21; 2:1,7; 6:12

Lukács 20:34-35 I. Timóteus 6:17

II. Timóteus 4:10

Titusz 2:12

Az ÚSZ-i teológiában ebben a két zsidó korszakban volt némi átfedés a nem várt és a figyelmen kívül hagyott jövendölések miatt a Messiás két eljövételéről. Jézus testet öltése beteljesítette az ÓSZ-i próféciákat az új korszak bevezetésével kapcsolatban. Bár az ÓSZ úgy látta az Ő eljövételét mint Bíró és Győztes Hódító, mégis először úgy jött el, mint a Szenvedő Szolga (vö. Ézs. 53), alázatos és szelíd (vö. Zak. 9:9). Vissza fog térni hatalommal, pontosan úgy, ahogy az ÓSZ megjövendölte (vö. Jelenések 19). Ezen kétlépéses beteljesülés miatt van az, hogy a Királyság jelenvaló (bevezetett) de mégis jövőbeli (még nem teljesült be egészen). Ez az ÚSZ feszültsége, ami a már, de még nem között húzódik!

- **„változtatok meg”** A hívőknek át kell formálódniuk, s nem csak informálódniuk! Ennek a kifejezésnek a nyelvtani formája lehet JELENIDEJŰ KÖZÉPIGEI FELSZÓLÍTÁS „folyamatosan formáljátok át magatokat”, vagy lehet JELENIDEJŰ SZENVEDŐ FELSZÓLÍTÁS, „folyamatosan legyetek átfórmálva”. Ez az 2a versben szereplő „igazodjatok” kifejezésre is igaz. Hasonló kontrasztot láthatsz az Ezék. 18:30 (emberi odaszánás és cselekvés) és az Ezék. 36:26-27 (isteni ajándék) között. Mind a kettőre szükség van!

Ugyanennek a szónak egy formáját használták Jézusra az átváltozásakor (vö. Máté 17:2), ahol is valódi lényege lett kinyilatkoztatva. Ez a valódi isteni lényeg (vö. II. Péter 1:3-4) kell, hogy kifórmálódjon minden hívőben (vö. II. Kor. 3:18; Ef. 3:14).

- **„értelmelek megújulásával”** Ez abból a görög szótóbból való, ami azt jelenti, hogy minőségében új (*kainos*), nem pedig időben új (*chronos*). A zsidók számára a látás és a hallás érzéke ablakok voltak a lélekhez. Amiről gondolkodik az egyén, azzá válik. A megtérés után a bennük lakozó Lélek miatt a hívők egy új perspektívával rendelkeznek (vö. Ef. 4:13,23; Titusz 3:5). Ez az új biblikus világnézet, a benne lakozó Lélekkel együtt az, ami átfórmálja az új hívő értelmét és az életstílusát. A hívők teljesen máshogy néznek a valóságra, mert az értelmüket a Lélek ereje járta át. Egy új, megváltott, Lélek által vezetett elme új életstílust eredményez!

KÜLÖNLEGES TÉMA: MEGÚJÍTÁS (ANAKAINŌSIS)

Ennek a görög kifejezésnek, annak különböző formáiban (*anakainoō, anakainizō*) két alapvető

jelentése van.

1. „valamit újjá vagy mássá tenni” (t.i. jobba) – Róma 12:2; Kol. 3:10
2. „változást okozni egy korábbi jobban tetsző állapotban” – II. Kor. 4:16; Zsid. 6:4-6
(Louw és Nida: *Greek-English Lexicon*, 1. kötet, 157, 594. oldalak)

Moulton és Milligan, *The Vocabulary of the Greek Testament* című könyvben azt mondja, hogy ezt a kifejezést (t.i. az *anakkainōsis*) nem lehet megtalálni a görög irodalomban Pál előtt. Lehetséges, hogy maga Pál alkotta meg ezt a szót (34. oldal).

Frank Stagg, *New Testament Theology* című könyve egy érdekes megjegyzést tesz.

„Az újjáteremtés és a megújítás egyedül Istené. *Anakkainōsis*, a „megújítás”-t kifejező szó egy cselekvést jelölő főnév, az Újszövetségben alkalmazzák az igei formájával együtt arra, hogy a folyamatos megújulást leírják vele, mint ahogy a Róma 12:2-ben is, „változatok meg értelmetek megújulásával”, és a II. Kor. 4:16-ban, „a belső emberünk mégis megújul napról napra”. A Kolossé 3:10 az „új ember” így írja le: „aki teremtőjének képmására állandóan megújul, hogy egyre jobban megismerje őt”. Tehát az „új ember”, az „új élet”, a „az újjászülés”, vagy a „megújulás”, nevezd ahogy szeretnéd, visszavezethető egy kezdeti és folyamatos tette Isten részéről, mint aki a kezdeményezője és fenntartója az örök életnek” (118. oldal).

- **„hogyan megítélhessétek: mi az Isten akarata”** Ez egy JELENIDEJŰ FŐNÉVI IGENÉV. Az itt használt szó (*dokimazō*) mellékjelentése a következő: „azzal a szándékkal megvizsgálni, hogy elfogadható-e”. Lásd a Különleges témát a 2:18-ban.

Az Isten akarata, hogy megmeneküljünk Krisztus által (vö. János 6:39-40), azután pedig úgy éljünk, mint Krisztus (vö. Róma 8:28-29; Gal. 4:19; Ef. 1:4; 4:13,15; 5:17-18). A keresztyény üdvbizonyosság a következőkön alapszik:

1. egy megbízható Isten ígéretein
 2. a bennünk lakozó Szentlelken (vö. Róma 8:14-16)
 3. a hívő megváltozott és folyamatosan változó életén (vö. Jakab és I. János), „ha nincs gyümölcs, nincs gyökér” (vö. Máté 13:1-9, 19-23).
- **„mi az Isten akarata”** Lásd a következő Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: ISTEN AKARATA (*Thelēma*)

JÁNOS EVANGÉLIUMA

- Jézus azért jött, hogy az Atya akaratát tegye (vö. 4:34; 5:30; 6:38)
- hogy az utolsó napon feltámassza azokat, akiket az Atya a Fiúnak adott (vö. 6:39)
- hogy mindenki higgyen a Fiúban (vö. 6:29,40)
- megválaszolt imádság Isten akaratának cselekvésére (vö. 9:31 és I János 5:14)

A SZINOPTIKUS EVANGÉLIUMOK

- Isten akaratának cselekvése elengedhetetlen (vö. Máté 7:21)

- Isten akaratának cselekvése a személyt Jézus testvérévé teszi (vö. Máté 12:5; Márk 3:35)
- Isten nem akarja, hogy bárki is elveszen (vö. Máté 18:14; I. Tim. 2:4; II. Péter 3:9)
- a Golgota az Atya akarata volt Jézus számára (vö. Máté 26:42; Lukács 22:42)

PÁL LEVELEI

- hogy az összes hívő érettségre jusson és szolgáljon (vö. Róma 12:1-2)
- hogy a hívők megmeneküljenek a gonosz korszakból (vö. Galata 1:4)
- Isten akarata az Ő megváltási terve volt (vö. Ef. 1:5,9,11)
- hogy a hívők megtapasztalják és éljék a Lélekkel telt életet (vö. Ef. 5,17-18)
- hogy a hívők telve legyenek Isten ismeretével (vö. Kol. 1:9)
- hogy a hívők tökéletesek és teljesek legyenek (vö. Kol. 4:12)
- hogy a hívők megszentelődjenek (vö. I. Thessz. 4:3)
- hogy a hívők hálát adjanak mindenben (vö. I. Thessz. 5:18)

PÉTER LEVELEI

- hogy a hívők a helyes dolgot tegyék (t.i. vessék alá magukat a civil hatalmaknak), ezzel hallgattassák el a bolond embereket (vö. I. Péter. 2:15)
- hogy a hívők szenvedjenek (vö. I. Péter 3:17; 4:19)
- hogy a hívők ne éljenek én-központú életet (vö. I. Péter 4:2)

JÁNOS LEVELEI

- hogy a hívők örökké benne maradjanak (vö. I. János 2:17)
- hogy a hívők kulcsfontosságúak a megválasztott imákhoz (vö. I. János 5:14)

- **„mi az ami jó, ami neki tetsző és tökéletes”** Ezek képviselik, hogy Isten mit szeretne a hívők életére nézve miután megtértek (vö. Fil. 4:4-9). Isten célja minden hívő számára a Krisztushoz hasonló érettség a jelenben (vö. Máté 5:48).
- **„tökéletes”** Ez a kifejezés azt jelenti, hogy „érett, teljesen felkészített arra, hogy az előírt feladatot végrehajtsa, érett (olyan értelemben, mint egy gyümölcs), teljes”. Nem azt jelenti, hogy „bűntelen”. A következőkre használták: (1) olyan karokra, vagy lábakra, amik eltörtek, de már meggyógyultak, és újra lehet őket használni, (2) olyan halászhálókra, amik elszakadtak, de már megjavították őket, és újra lehet őket halfogásra használni, (3) olyan kiscsirkékre, amik már elég nagyok ahhoz, hogy a piacon rántani-való csirkeként eladják; (4) hajózásra felkészített hajóra.

SZÖVEG: 12:3-8

³A nekem adatott kegyelem által mondom tehát közöttetek mindenkinek: ne gondolja magát többnek, mint amennyinek gondolnia kell, hanem arra igyekezzék mindenki, hogy józanul gondolkozzék az Istentől kapott hit mértéke szerint. ⁴Mert ahogyan egy testnek sok tagja van, de nem minden tagnak ugyanaz a feladata, ⁵úgy sokan egy test vagyunk a Krisztusban, egyenként pedig egymásnak tagjai. ⁶Mert a nekünk adatott kegyelem szerint különböző ajándékaink vannak, *eszerint szolgálunk is*: ha prófétálás adatott, akkor a hit szabálya szerint prófétáljunk, ⁷ha valamilyen más szolgálat adatott, akkor abban a szolgálatban

munkálkodjunk: a tanító a tanításban,⁸ a buzdító a buzdításban, az adakozó szerénységben, az előljáró igyekezettel, a könyörülő pedig jókedvvel.

12:3 Az 1-2-es versek az „új elme” szükségességét hangsúlyozzák ki. A 3. versben a „gondolkodni” szóval kapcsolatos négyrétű szójátékot láthatunk. A *Zondervan Study Guide Commentary, Romans* című könyvben, Bruce Corely és Curtis Vaughan a következő megfigyelést tette:

„Eltúlzott gondolkodás...helyes gondolkodás...céltudatos gondolkodás...józan gondolkodás” (138. oldal). Ez a jellemzés nagyon hasznos.

Ez a vers, ugyanúgy, mint a 11:13-24-es versek lehetséges, hogy (1) a római gyülekezeten belüli feszültséget tükrözi vissza, ami a hívő zsidók és a hívő pogányok között volt, vagy (2) azt a tény, hogy Pál Korinthusból írt a rómaiaknak (harmadik missziós útjának végén), ahol arrogáns, hivalkodó hívőkkel találkozott.

- **„A nekem adatott kegyelem által”** Ez egy AORISZTOSZI SZENVEDŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV. A kegyelem Istentől származott egy múltbeli befejezett esemény során (t.i. a damaszkuszi úton való találkozás). Ebben a szöveggörnyezetben a „kegyelem” a szellemi ajándékokkal van összefüggésben (15:15; I. Kor. 3:10; 15:10; Gal. 2:9; Ef. 3:7-8), nem pedig az igazság ajándékával (vö. Róma 4). Ez Pál megtérésére utal, és a pogányok apostolának való elhívására (vö. ApCsel 9:15; Róma 1:1,5; Gal. 1:15-16; 2:7-8; Ef. 3:1-2,8; I. Tim. 2:7; II. Tim. 4:17).
- **„mondok tehát közöttetek mindenkinek”** A 3. vers figyelmeztetése minden kereszténynek szól, nem csak a vezetőknek.
- **„ne gondolja magát többnek”** Lásd Különleges téma: Hogyan használja Pál a huper szót és annak szóösszetételeit az 1:30-ban.
- **„az Istentől kapott”** Ez egy AORISZTOSZI AKTÍV KIJELENTÉS. A keresztények nem választhatják meg a szellemi ajándékaikat (vö. I. Kor. 12:11; Ef. 4:7). Ezt a Lélek adja nekik a megtéréskor a közös jó érdekében (vö. I. Kor. 12:7). A Lélek ajándékai nem érdem jelvények, amik az illetőt magasztalják, hanem szolgálai eszközök, hogy minden hívő szolgálhassa Krisztus testét, az egyházat.
- **„hit mértéke szerint”** Ez az illető azon képességére utal, hogy hatékonyan tudjon funkcionálni a szellemi ajándékaival (vö. 6. vers). Ahhoz, hogy egészséges legyen, a szellemi ajándékokat a Lélek gyümölcének eszközével kell használni (vö. 9-12-es versek, Gal. 5:22-23). Az ajándékok Jézus szolgálatai az Ő követői között felosztva, míg a gyümölcs Krisztus indulata. Mind a kettő szükséges a hatékony szolgálathoz.

12:4 Ez egy gyakori metafora Pál írásaiban. Az emberi test egymásrautaltsága jól leírja az egyház tagjainak ajándékkal való ellátottságát (vö. I. Kor. 12:12-27, Ef. 1:23; 4:4,12,16; 5:30; Kol. 1:18,24; 2:19). A kereszténység közösségi és egyéni is!

12:5 „úgy sokan egy test vagyunk a Krisztusban” Ez a vers kihangsúlyozza a hívők egységét és különbözőségét. Ez a szellemi ajándékok tulajdonlásának feszültsége a gyülekezeten belül. Az I. Korinthus 13. szeretet fejezete megtárgyalja ezt a feszültséget, amit az ajándékok különbözősége okoz (vö. I. Kor. 12 és 14). A keresztények nem versengenek egymással, hanem együttműködnek!

12:6-8 Ezek a versek a görögben egyetlen verset alkotnak két MELLÉKNÉVI IGENÉVVEL, de nincs egy fő ige sem. Általában úgy fordítják, mint HARMADIKSZEMÉLYŰ FELSZÓLÍTÁS, t.i. „munkálkodjunk”.

12:6 „kegyelem ... ajándékaink” Az „ajándék” (*charisma*) és a „kegyelem” (*charis*) kifejezéseknek ugyanaz a görög szótöve van, ami azt jelenti, hogy „ingyen adva”. Lásd a 3:24 jegyzetét. A Lélek ajándékait az I. Korinthus 12; a Róma 12; az Efézus 4 és az I. Péter 4 sorolja fel. A listák és azok sorrendje nem egyformák, így aztán csak reprezentatívak, nem pedig kimerítőek. A Biblia sehol nem informálja a hívőket, hogy hogyan tudják azonosítani saját szellemi ajándékai(ka)t. A legjobb nem bibliai keresztény bölcsesség ezzel a témával kapcsolatban az InterVarsity Press által kiadott kis könyvecske alapelveiben található, amit Paul Little írt, címe: *Affirming the Will of God* (Meggyőződés Isten akaratáról). Ezek az iránymutatók, amik arra szólnak, hogy hogyan ismerhetjük Isten akaratát alkalmazhatóak arra, hogy megtudjuk, milyen területen hatékony az egyén a szolgálatban. Úgy tűnik, hogy tudni azt, hogy a hívők ajándékokkal rendelkeznek sokkal fontosabb, mint az, hogy beazonosítsuk azt, hogy miben tehetségesek vagy hogy melyik bizonyos ajándékkal rendelkeznek.

- „**ha**” Ez az *eite* szó, (vö. 6. és 7. vers [kétszer], és 8. vers), amit úgy fordítanak, hogy „ha ... ha”, vagy pedig „ha ... akkor”. Ebben a versben nem IGE követi (vö. I. Kor. 3:22; 8:5; II. Kor. 5:10), hanem gyakran JELENIDEJŰ KIJELENTÉS (vö. I. Kor. 12:26; II. Kor. 1:6) így tehát ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami feltételezi a szellemi ajándékok létezését.
- „**prófétálás**” Ez nem az ÓSZ-i kijelentő próféciaakra (ihletett) utal, amik Istentől jövő üzenetet jelentenek. Az ÓSZ-ben a próféták írták az Írásokat (ihletettség). Az ÚSZ-ben az Isten igazságainak hirdetését jelenti. De magában foglalhatja a jövődőlést is (vö. ApCsel 11:27-28; 21:10-11). A fókusz nem az új tartalom van, hanem az evangélium üzenetének elmagyarázásán, és hogy a mai időkben ezt hogyan kell alkalmazni. Ebben a kifejezésben van egy bizonyos rugalmasság. Uthalhat egy olyan funkcióra, amit a hívők gyakorolhatnak (vö. I. Kor. 14:1,39) és egy bizonyos szellemi ajándékokra is (vö. I. Kor. 12:28; 14:29; Ef. 4:11). Ugyanezt a rugalmasságot láthatjuk Pál korinthusiakhoz írt leveleiben, amiket körülbelül ugyanebben az időszakban írt (vö. I. Kor. 12:10,12; 13:8; 14:1,5,29,39).

KÜLÖNLEGES TÉMA: ÚJSZÖVETSÉGI PRÓFÉCIA

- I. Nem ugyanaz, mint az ÓSZ-i prófécia, ami magában foglalja a rabbinikus mellékjelentését az ihletett kinyilatkoztatásnak, ami YHWH-től származik (vö. ApCsel 3:18,21; Róma 16:26). Csak próféták írhatták meg az Írásokat.
 - A. Mózes prófétának nevezték (vö. V. Mózses 18:15-21).
 - B. Történelmi könyvek (Józsua – Királyok [kivéve Ruth]), ezeket is „korábbi prófétáknak” hívták (vö. ApCsel 3:24).
 - C. A próféták a főpap helyét veszik át, mint az Istentől jövő információ forrásai (vö. Ézsaiás – Malakiás).
 - D. A héber kánon második felosztását „a Prófétáknak” hívják (vö. Máté 5:17; 22:40; Lukács 16:16; 24:25,27; Róma 3:21).
- II. Az ÚSZ-i értelmében számos különböző módon használták ezt a fogalmat.
 - A. ÓSZ-i prófétákra utalva, és az ő ihletett üzenetükre (vö. Máté 2:23; 5:12; 11:13;

13:14; Róma 1:2)

- B. amikor egy bizonyos illetőnek szóló üzenetre utalnak, ahelyett hogy egy csoportnak szóló üzenetre utalnának (az ÓSZ-i próféták elsősorban Izraelhez szóltak)
- C. Keresztelő Jánosra (vö. Máté 11:9; 14:5; 21:26; Lukács 1:76) és Jézusra utalva, mint akik Isten Királyságának hirdetői voltak (vö. Máté 13:57; 21:11,46; Lukács 4:24; 7:16; 13:33; 24:19). Jézus azt vallotta magáról, hogy Ő nagyobb, mint a próféták (vö. Máté 11:9; 12:41; Lukács 7:26)
- D. további ÚSZ-i próféták
 - 1. a Lukács evangéliumában feljegyzettek szerint Jézus korai életszakaszában (t.i. Máriai emlékei)
 - a. Erzsébet (vö. Lukács 1:41-42)
 - b. Zakariás (vö. Lukács 1:67-79)
 - c. Simon (vö. Lukács 2:25-35)
 - d. Anna (vö. Lukács 2:36)
 - 2. ironikus jövendölések (vö. Kajafás, János 11:51)
- E. olyasvalakire utalva, aki az evangéliumot hirdeti (a következő helyeken található listák az ige hirdetésének ajándékai között: I. Kor. 12:28-29; Ef. 4:11)
- F. egy folyamatosan jelenlévő ajándékra utalva a gyülekezeten belül (vö. Máté 23:34; ApCsel 13:1; 15:32; Róma 12:6; I. Kor. 12:10,28-29; 13:2; Ef. 4:11). Néha utalhat nőre is (vö. Lukács 2:36; ApCsel 2:17; 21:9; I. Kor. 11:4-5).
- G. az apokaliptikus Jelenések könyvére való utalásként (vö. Jel. 1:3; 22:7,10,18,19)

III. ÚSZ-i próféták

- A. Nem olyan módon adnak ihletett kijelentést, mint ahogy tették azt az Ósz-i próféták (ti. az Írások). Ez a kijelentés azért lehetséges, mert a „hit” kifejezést használták (ti. a befejezett evangélium értelmében) a következő helyeken: ApCsel 6:7; 13:8; 14:22; Gal. 1:23; 3:23; 6:10; Fil. 1:27; Júdás 3,20).

Ennek a fogalomnak a jelentése elég világos a Júdás 3-ban használt teljes kifejezés által: „küzdjetek a hitért, amely egyszer s mindenkorra a szentekre bízott”. Az a hit, ami „egyszer s mindenkorra” kifejezéssel van megjelölve a kereszténység igazságaira, tanaira, fogalmaira és világnézetére utal. Ez a megadott hangsúly a bibliai alapja annak, hogy teológiailag az ÚSZ írásaira korlátozza le az ihletettséget, és hogy ne engedje meg későbbi írásoknak azt, hogy ihletettnek vagy relevánsnak titulálják azokat. Az ÚSZ-ben nagyon sok többértelmű, bizonytalan és szürke terület van, de a hívők hit által megerősítik, hogy minden, ami a hithez és annak gyakorlásához „szükséges” az megtalálható az ÚSZ-ben kellő mennyiségű tisztázottsággal. Ezt a fogalmat úgy körvonalazták, hogy „a kijelentések háromszöge”.

- 1. Isten az időhöz-térhez kötött történelemben kijelentette Magát (KIJELENTÉS)
- 2. Kiválasztott bizonyos embereket, írókat, hogy dokumentálják és megmagyarázzák cselekedeteit (IHLETETTSÉG)
- 3. Adta a Szentlelket, hogy az emberek értelmét és szívét megnyissa, hogy megértsék ezeket az írásokat – nem definitív módon, hanem ahhoz elégséges módon, hogy üdvösséget nyerjenek és hatékony keresztény életet élhessenek (MEGVILÁGOSODÁS)

Ennek az a lényege, hogy az Írások íróira korlátozódik le az ihletettség. Nincsenek további hatalommal, tekintéllyel bíró írások, látások vagy kijelentések. A kánon lezárult. Minden ahhoz szükséges igazság a rendelkezésünkre áll, hogy helyes módon tudjunk Istennek válaszolni.

Ezt az igazságot a legjobban abban látjuk, hogy a bibliai írók egyetértettek, míg az őszinte, istenfélő hívők nem értenek egyet. Egyetlen modern kori írónak vagy szónoknak sincs olyan mértékű isteni vezetése, mint az Írások íróinak volt.

- B. Bizonyos módon az ÚSZ-i próféták mégis hasonlítanak az ÓSZ-i prófétákhoz
 - 1. jövőbeli események megjövendölése (vö. Pál, ApCsel 27:22; Agabosz, ApCsel 11:27-28; 21:10-11; más meg nem nevezett próféták, ApCsel 20:23)
 - 2. ítéletet hirdetnek ki (vö. Pál, ApCsel 13:11; 28:25-28)
 - 3. szimbolikus cselekedetek, amik szemléletesen festenek le egy eseményt (vö. Agabosz, ApCsel 21:11)
- C. Az evangélium igazságait néha jövendölés útján hirdetik (vö. ApCsel 11:27-28; 20:23; 21:10-11), de nem ez az elsődleges szempont. Az I. Korinthusban a prófétálás gyakorlatilag az evangélium megosztása volt (vö. 14:24,39).
- D. Ők a Lélek kortárs eszközei, hogy kijelentsék az aktuális korra jellemző gyakorlati alkalmazásait Isten igazságának minden új helyzetben, kultúrában vagy korszakban (vö. I. Kor. 14:3).
- E. A korai páli gyülekezetekben aktívan jelen voltak (vö. I. Kor. 11:4-5; 12:28,29; 13:29; 14: 1,3,4,5,6,22,24,29,31,32,37,39; Ef. 2:20; 3:5; 4:11; I. Thessz. 5:20) és a *Didakhé*-ban is meg lettek említve (az első század végén vagy a második században íródott, a dátum nem bizonyos) és a montanizmusban is, ami a második és harmadik században volt jelen Észak-Afrikában.

IV. Megszűntek-e az ÚSZ-i ajándékok?

- A. Ezt a kérdést nehéz megválaszolni. Az, ha definiáljuk az ajándék célját, segít tisztázni ezt a kérdést. Arra való-e az adott ajándék, hogy az evangélium kezdeti hirdetését erősítse meg, vagy pedig egy folyamatosan működő mód a gyülekezetben arra, hogy a gyülekezet és az elveszett világ felé szolgáljon vele?
- B. Az egyháztörténelmet kell megnéznünk ahhoz, hogy megválaszoljuk ezt a kérdést, vagy pedig magát az ÚSZ-et? Az ÚSZ-ben semmi nem utal arra, hogy a szellemi ajándékok időlegesen adattak volna. Azok, akik az I. Kor. 13:8-13-at próbálják meg arra használni, hogy megválaszolják ezt a kérdést, azok erőszakot követnek el azon, amit a szerző az ígérettel mondani akart, ami azt erősíti meg, hogy minden elmúlik, csak a szeretet marad meg.
- C. Azt kell, hogy mondjam, hogy mivel az ÚSZ a tekintély, nem az egyháztörténelem, a hívőknek azt kell megerősíteniük, hogy az ajándékok ma is vannak. Mindazonáltal hiszem, hogy a kultúra igenis befolyásolhatja az értelmezést. Van pár olyan világos ígéressz, ami már nem alkalmazandó (t.i. szent csók, a nők fejkendő viselése, gyülekezetek otthonokban való összegyülekezése, stb.). Viszont ha a kultúra befolyásolhatja az adott szöveget, akkor az egyháztörténelem miért nem?
- D. Ez egyszerűen egy olyan kérdés, amit nem lehet megválaszolni. Némely hívő a „megszűnés” mellett korteskedik, némelyek meg a „meg-nem-szűnés” mellett. Ebben a kérdésben, mint oly sok értelmezési kérdésben a hívő szíve a kulcs. Az ÚSZ félreértelmezhető és kulturális. A nehézsége az, hogy melyek azok a szövegek,

amelyeket a kultúra/történelem befolyásol, s melyek az örök érvényűek (vö. Fee és Stuart: *How to Read the Bible for All Its Worth* [Hogyan olvasd a Bibliát annak teljes értékéért] című könyve, 14–19. oldal és 69–77. oldal). Ez az a terület, ahol a szabadságról és a felelősségről való értekezések olyan fontosak, amiket a következő helyeken találunk: Róma 14:1-15:13; I. Kor. 8-10. Az, hogy hogyan válaszoljunk meg ezt a kérdést, két dolog miatt fontos.

1. Minden hívőnek aszerint kell a hitben járnia, amennyi ismeret neki adatott. Isten a szívünket és a motivációnkat nézi.
 2. Minden hívőnek meg kell engednie a többi hívőnek, hogy saját hit meggyőződésük szerint járjanak a hitben. Szükséges a bibliai keretek közötti tolerancia. Isten azt szeretné, ha úgy szeretnénk egymást, ahogy Ő szeret minket.
- E. Hogy összefoglaljam a témát, a kereszténység a hit és a szeretet élete, nem pedig a tökéletes teológiáé. Sokkal fontosabb a Vele való kapcsolat, ami kihatással van a másokkal való kapcsolatainkra, mint a definiáló információk vagy a tökéletes hitvallás leírása.

- „a hit szabálya szerint”

12:7

NASB „ha szolgálat”

NKJV, NRSV „vagy ha szolgálat, akkor használjuk azt a szolgálatban”

TEV „ha szolgálatra, akkor szolgáljunk”

JB „ha igazgatásban, akkor használd azt arra”

- „tanító a tanításban”

12:8 „buzdító a buzdításban”

- „adakozó szerénységben”

KÜLÖNLEGES TÉMA: NAGYLELKŰ/ŐSZINTE (*HAPLOTES*)

Ennek a kifejezésnek (*haplotes*) két jelentése van: „nagylelkű” és „őszinte”. A látásra vonatkozó hasonlatként használták. Az ŐSZben a szemmel mint metaforával kétféleképpen találkozhatunk: (1) gonosz szem (szúrós, vö. V. Móz. 15:9 és Péld. 23:6; 28:22) és (2) jó szem (jóságos, vö. Péld. 22:9). Jézus is így használta (vö. Máté 6:22-23; 20:15). Pál két értelemben foglalkozik ezzel a kifejezéssel: (1) „egyszerűség, őszinteség, tisztaság” (vö. II. Kor. 1.12, 11:3; Ef. 6:5; Kol. 3:22) és (2) „bőség” (vö. Róm. 12:8; II Kor. 8:2; 9:12, 14).

- „az előjáró igyekezettel” Ez a keresztény vezetésre utal, legyen az helyi vagy vándorló vezető.

- „**a könyörülő pedig jókedvvel**” Ez arra vonatkozik, hogy segítsük a betegeket és a szükségben lévőket. A hívő közösségnek nem szabadna különbséget tenni hitelvi tanítások és társadalmi ügyek között. Az éremnek ugyanis két oldala van. Nem létezik „társadalmi evangélium”, csakis az evangélium!

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK AZ 1-8-AS VERSEKHEZ

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb pontjait. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. Mit jelent élő áldozatul odaszálni a testünket (1.vers)?
2. Vajon minden keresztény rendelkezik szellemi ajándékkal (3-8; I. Kor. 12:7 versek)? Ha igen, ő válassza ki, hogy melyiket akarja?
3. Mi a célja a szellemi ajándékoknak?
4. Van-e a Bibliában egy teljes lista az ajándékokról?
5. Hogy ismeri fel valaki a saját ajándékát?

SZÖVEGEKRE VONATKOZÓ BEPILLANTÁS A 9-21-ES VERSEKBE

- A. Ennek a résznek az lehetne a legjobb címe, hogy 'Keresztény iránymutatók az emberek közötti kapcsolatokhoz'. A szeretetet gyakorlati módon tárgyalja (vö. Máté 5-7; I. Kor. 13; és I. János 3:18; 4:7-21).
- B. A Róma 12 nagyon hasonlít tartalomban és szerkezetben is az I. Kor. 12-13-hoz. Rögtön a szellemi ajándékok megtárgyalása után a büszkeségre figyelmeztet, és a gyakorlati, életforma szerű szeretetet hangsúlyozza.
- C. A szövegkörnyezet foglalkozik
 1. a többi kereszténnyel lévő kapcsolatunkkal (vö. 12:9-13). Részletesebben a következő helyeken láthatod ezt a témát: 14:1-15:13 és I. Kor. 8:11 és folyt.; 10:23-33.
 2. kapcsolatunkkal a hitetlenekkel, vagy még inkább, más keresztényekkel, akikkel valamilyen konfliktusunk van (vö. 12:14-21). Úgy tűnik, hogy ez a rész Jézus Hegyi Beszédét tükrözi vissza (vö. Máté 5-7).
 3. az üzenet ezen része egy kissé erőltetettnek tűnik, mert ezek a területek (kapcsolatok) átfedik egymást.
- D. Ebben az igerészben a folyamatos, életforma szerű parancsok dominálnak (JELENIDEJŰ AKTÍV FELSZÓLÍTÁSOK, vö. 4. vers [háromszor], 16,20 [kétszer], 21 [kétszer], és JELENIDEJŰ AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENEVEK, amiket FELSZÓLÍTÁSKÉNT használt tizenhét alkalommal). Az üdvösség ingyen ajándék Isten kegyelméből, Krisztus befejezett munkája és a Lélek csábítása által, de ha már egyszer elfogadtuk, akkor ennek egy

odaszánásnak és életformának kell lennie, bármi áron! Jézust „Úr-nak” hívni nem egy szókép (vö. Lukács 6:46)!

- E. Ebben a részben is számos JELENIDEJŰ MELLÉKNÉVI IGENÉV található, amit FELSZÓLÍTÁSKÉNT használ a NEGATÍV ELŐJELŰ SZÓCSKÁVAL, ami általában azt jelenti, hogy abba kell hagyni egy cselekedetet, ami már folyamatban volt, 14,16 (kétszer), 17,19 és 21. A keresztények már így is mértéktelenül éltek! Bizonyos értelemben a bűnt úgy is lehetne definiálni, minthogy Isten ajándékait a nekik adott kereteken kívülre vitték.
- F. A kereszténységnek „nyitottnak” kell lennie – nyitott gondolkodásúnak, bőkezűnek, nyíltszívűnek kell lenniük és nyitott ajtókkal kell rendelkezniük (vö. Jakab 2).

SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 9-13

⁹ A szeretet ne legyen képmutató. Iszonyodjatok a gonosztól, ragaszkodjatok a jóhoz, ¹⁰ a testvérszeretemben legyetek egymás iránt gyengédek, a tiszteletadásban egymást megelőzők, ¹¹ a szolgálatkészségben fáradhatatlanok, a lélekben buzgók: az Úrnak szolgáljatok. ¹² A reménységben örvendeztetek, a nyomorúságban legyetek kitartók, az imádkozásban állhatatosak. ¹³ A szentekkel vállaljatok közösséget szükségükben, gyakoroljátok a vendégszeretetet.

12:9 „A szeretet ne legyen képmutató” A görög szövegben nem voltak összekötő szavak (*asyndeton*) ebben a szövegkörnyezetben, ami a koiné görögben elég szokatlan. Arra a héber nyelvtani formára utalhat, ami a Máté 5 boldog-mondásainál található. Ez a nyelvtani forma minden egyes kifejezést egy-egy önmagában is megálló igazságként hangsúlyoz.

A „képmutatás” egy színházi kifejezés volt arra, hogy „maszk mögött beszél”. A szeretetnek nem szabad színészkednie vagy tettetnie (vö. II. Kor. 6:6). A szeretet a hívők legfontosabb jellemvonása (vö. János 13:34-35; 15:12,17; I. János 3:11,18, 4:7-21), mert ez Isten jelleme.

■ **„iszonyodjatok a gonosztól”** Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV, amit FELSZÓLÍTÁSKÉNT használt. A hívőket meg kell hogy döbbsen és fel kell hogy háborítsa a gonosz (vö. I. Thessz. 5:21-22). Gyakran csak azokon következményeken lepődünk meg, amik közvetlenül a mi életünkre vannak kihatással.

■
NASB, NKJV „ragaszkodjatok a jóhoz”
NRSV „szilárdan tartsatok ki amellet, ami jó”
TEV „tartsatok ki amellet, ami jó”
NJB „tartsatok ki amellet, ami jó”

Ez egy JELENIDEJŰ SZENVEDŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV (de KÖZÉPIGEKÉNT használva), amit FELSZÓLÍTÁSKÉNT használt – „ragaszkodni” (vö. LXX az I. Mózes 2:24-ből; Apcsel 8:29 és Fil. 4:8; I. Thessz. 5:21-22).

12:10

NASB „a testvérszeretemben legyetek egymás iránt gyengédek”
NKJV „testvéri szeretettel legyetek odaszántak egymás iránt”
NRSV „egymás iránti gyengédséggel szeressétek egymást”
TEV „keresztényként szívélyesen szeressétek egymást”
JB „úgy szeressétek egymást, mint ahogy a testvéreknek kellene”

Ez egy összetett görög kifejezés volt (*phileo + storge*), ami a „testvéri szeretetet” kombinálja össze a „családi szeretettel” és az ÚSZ-ben csak itt használja. A keresztények egy családba tartoznak. Az a parancsunk, hogy szeressük egymást (vö. I. Thessz. 4:9).

Ez az első a RÉSZES ESETEK sorában, amit a görög mondatban a hangsúly érdekében előre helyeztek.

-
- NASB** „a tiszteletadásban egymást megelőzők”
- NKJV** „a tiszteletadásban legyetek előzékenyek”
- NRSV** „a tiszteletadásban múljátok egymást felül”
- TEV** „buzgón mutassatok tiszteletet egymás iránt”
- JB** „mély tisztelet legyen bennetek egymás iránt”

Ez egy JELENIDEJŰ KÖZÉPIGEI (álszenvedő) MELLÉKNÉVI IGENÉV, amit FELSZÓLÍTÁSKÉNT használt. A hívőknek a többi szövetséges partnert önmaguknál sokkal többre kellett tartaniuk (vö. Ef. 4:2, Fil. 2:3).

12:11

- NASB** „a szolgálatkészségben fáradhatatlanok”
- NKJV** „szorgalomban ne késlekedjeteK”
- NRSV** „a buzgóságban ne késlekedjeteK”
- TEV** „dolgozzatok keményen és ne legyetek lusták”
- JB** „fáradhatatlanul dolgozzatok az Úrért”

A valódi szeretet hatalmas energiát gerjeszt (vö. Gal. 6:9).

-
- NASB, NKJV** „lélekben buzgók”
- NRSV** „lélekben lelkesek”
- TEV** „odaszánással teli szívvel”
- JB** „a lélek buzgóságával”

Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV, amit FELSZÓLÍTÁSKÉNT használt. Szó szerint azt jelenti, hogy „forrni”. Uthalhat az újjászületett emberi lélekre, vagy a bennünk lakozó Szentlélekre (RSV, vö. Apcsel 18:25; Jel. 3:15-16).

■ „az Úrnak szolgáljatok” Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV, amit FELSZÓLÍTÁSKÉNT használt. Egy kézirati eltérés található itt. A görög kéziratok nyugati családjába tartozóknál néhány (MSS D*³, F és G) „az Úrban” (*kurios*) helyett „az időkben” (*kairos*)-t használja. A változat azt hangsúlyozná ki, hogy az Urat és az Ő egyházát kell szolgálni, amint lehetőség adódik rá (vö. János 9:4; Ef. 5:16).

Minden valószínűség szerint azért lehetett ez a zavar, mert a *kurios* kifejezést félreértették vagy félreolvasták. A legjobb és a legrégebb görög kéziratok, P⁴⁶, 8, A, és B „az Urat szolgálni”-t használják. A UBS⁴ az „Urat” kifejezést „biztosnak” (A) értékeli.

12:12 „a reménységben örvendeztetek” Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV, amit FELSZÓLÍTÁSKÉNT használt. A „remény” kifejezést gyakran használták a második eljövettel kapcsolatban (vö. 5:2). Ez a remény nem az angol kívánság szó értelmével áll itt, hanem az ÚSZ-i értelmében, ami egy bizonyos eseményt jelent, egy kétértelmű idő elemmel. Lásd a 4:18 és az 5:2 jegyzetét.

■ „kitartók” Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV, amit FELSZÓLÍTÁSKÉNT használtak. A kifejezés azt jelenti, hogy „aktív, önkéntes, szilárd kitartás”.

■ „nyomorúságban” Mint ahogy az 5:3,5-ben is látható, a „reménység” a nyomorúsághoz

(*thlipsis*) kapcsolódott. Egy bukott világban ez a norma Krisztus követői számára (vö. Máté 5:10-16, Apcsel 14:22; Róma 8:17 és folyt.; II. Tim. 3:12; I. Péter 4:12 és folyt.). Nem kell keresni a nyomorúságot, de nem is kell elmenekülnünk előle! Lásd Különleges Téma: Megpróbáltatás az 5:3-ban.

■ **„az imádkozásban állhatatosak”** Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV, amit FELSZÓLÍTÁSKÉNT használtak. Az imádság egy szellemi fegyelmelés és ajándék, ami elismeri Isten aktív jelenlétét a történelem során. A hívők befolyásolhatják a szerető Mennyei Atyát. Isten úgy döntött, hogy lehajol gyermekei imádságaihoz (vö. Apcsel 1:14; 2:42; 6:4; Ef. 6:18-19; Kol. 4:2). Mindez az imádságot csodás felelősséggé teszi. Lásd Clinton Arnold *Three Crucial Questions About Spiritual Warfare* című könyvének 43-44, 187-188 oldalait.

12:13

NASB, NRSV „a szentekkel vállaljatok közösséget szükségükben”

NKJV „adakozzatok a szentek szükségére”

TEV „osszatok meg dolgaitokat a szükségben lévő keresztényekkel”

JB „osztogatok Isten bármelyik szentjével, aki szükségben van”

A görög *koinōneō* IGE azt jelenti, hogy „közösségben lenni valamivel/valakivel”. Ez a kifejezés Pál számára széleskörű jelentéssel bír. Magában foglalja mind az evangéliumban való közösséget, mind a fizikai szükségben lévőket (vö. Gal 6:6). Még a Krisztus (vö. Fil. 3:8-10; I. Péter 4:13) és Pál szenvedéseiben (vö. Fil. 4:14) való részesedésre is használják. A Krisztussal való egység az Ő népével való egységet jelentette minden téren! Lásd Különleges Téma: Szentek az 1:6-ban.

Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV, amit FELSZÓLÍTÁSKÉNT használtak (vö. Péld. 3:27; Gal. 6:10). A hívőknek keményen kell dolgozniuk, hogy Jézus nevében mások számára is adhassanak (vö. II. Kor. 8:11-12; Ef. 4:28).

KÜLÖNLEGES TÉMA: KOINŌNIA (KÖZÖSSÉG)

A „közösség” (*koinōnia*) szó a következőket jelenti:

1. szoros közösség egy személlyel
 - a. a Fiúval (vö. I. János 1:6; I. Kor. 1:9)
 - b. a Lélekkel (vö. II. Kor. 13:13; Fil. 2:1)
 - c. az Atyával és a Fiúval (vö. I. János 1:3)
 - d. más szövetségben lévő testvérekkel (vö. I. János 1:7; Apcsel 2:42; Gal. 2:9; Filemon 17)
2. szoros közösség dolgokkal vagy csoportokkal
 - a. az evangéliummal (vö. Fil. 1:5; Filemon 6)
 - b. Krisztus vérével (vö. I. Kor. 10:16)
 - c. nem a sötétséggel (vö. II. Kor. 6:14)
 - d. a szenvedésben (vö. Fil. 3:10; 4:14; I. Péter 4:13)
3. Ajándék vagy felajánlás, amit nagylelkűségből tesznek (vö. Róma 12:13; 15:26; II. Kor. 8:4; 9:13; Fil. 4:15; Zsid. 13:16)
4. Isten kegyelmének ajándéka Jézuson keresztül, ami helyreállítja az emberiség kapcsolatát Istennel és egymással.

Ez azt a horizontális kapcsolatot erősíti meg (ember és ember közt), amit a függőleges kapcsolat tett lehetővé (ember és Teremtő közt). Továbbá kihangsúlyozza a keresztény közösség iránti szükségszerűséget és örömet is. Az igeidő hangsúlyossá teszi ennek a közösségi megtapasztalásnak a kezdetét és folytatatóságát (vö. 1:4 [kétszer], 6,7). Mert a kereszténység közösségi!

■ „gyakoroljátok a vendégszeretetet” Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV, amit FELSZÓLÍTÁSKÉNT használtak. Szó szerint azt jelenti, hogy „hajszolni a vendégszeretetet” (lásd a 14:19 jegyzetét, vö. I. Tim. 3:2; Titusz 1:8; Zsid. 13:2; I. Péter 4:9). Ez a szolgálat nagyon is fontos volt a korai gyülekezetben a „fogadók” rossz hírneve miatt. Ez elsődlegesen arra vonatkozott, hogy az utazó keresztény szolgáltatókat elszállásolják és élelmezzék.

SZÖVEG: 12:14-21

¹⁴Áldjátok azokat, akik üldöznek titeket; áldjátok és ne átkozzátok. ¹⁵Örüljete az örülőkkel, sírjatek a sírókkal. ¹⁶Egymással egyetértésben legyetek, ne legyetek nagyratörők, hanem az alázasokhoz tartsátok magatokat. Ne legyetek bölcsek önmagatok szerint. ¹⁷Ne fizessetek senkinek rosszal a rosszért. Arra legyen gondotok, ami minden ember szemében jó. ¹⁸Ha lehetséges, amennyire tőletek telik, éljetek minden emberrel békességben. ¹⁹Ne álljatek bosszút önmagatokért, szeretteim, hanem adjatek helyet az ő haragjának, mert meg van írva: „Enyém a bosszúállás, én megfizetek” - így szól az Úr. ²⁰Sőt, „ha éhezike ellenséged, adj ennie, ha szomjazike, adj innia; mert ha ezt teszed, parazsat gyűjtesz a fejére.” ²¹Ne győzzön le téged a rossz, hanem te győzd le a rosszat a jóval.

12:14 „Áldjátok azokat, akik üldöznek titeket” Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV FELSZÓLÍTÁS, amit kétszer használ ebben a versben. Az angol „eulógia” (dicshimnusz) szó ebből a „áldjátok” kifejezésből származik (vö. Máté 5:44; Lukács 6:28; I. Kor. 4:12; Jakab 3:9-12; I. Péter 3:9). A P⁴⁶ (A Chester Beatty Papyrusok) és a B (vatikáni) kézirat a „ti” személyes névmást kihagyja, így ez a kijelentés sokkal inkluzívabb, más szavakkal élve, sokkal inkább egy általános kijelentéssé válik. Az „üldöz” kifejezéssel kapcsolatban lásd a 14:9 jegyzetét.

■ „ne átkozzátok” Ez egy JELENIDEJŰ KÖZÉPIGEI (álszenvedő) FELSZÓLÍTÁS, TAGADÓ SZÓCSKÁVAL, ami általában azt jelentette, hogy be kellett fejeznie egy olyan cselekményt, ami már folyamatban volt. Ez utal Isten nevének segítségül hívására imádságban a bosszúhoz (hasonló az I. Kor. 12:3-ban lévő átkokhoz). Nem a szentségtörésre utal (vö. Ef. 4:29; I. Péter 3:9).

12:15 „Örüljete az örülőkkel, sírjatek a sírókkal” Ezt a két JELENIDEJŰ AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉVet itt FELSZÓLÍTÁSKÉNT használják. A keresztények egy családhoz tartoznak. A hívőknek nem kell egymással versenyezniük, hanem családi szeretettel kell egymással bánniuk. A 14-21-es versek szövegkörnyezete miatt ez lehet, hogy a hívő nem hívő társadalomban hozott válaszreakcióját tükrözi vissza, amikor kulturális lehetőségeket vagy a körülményeket használ arra, hogy hirdesse az igét nekik.

12:16

NASB, NKJV „Egymással egyetértésben legyetek”

NRSV „Egymással harmóniában legyetek”

TEV „Ugyanúgy törődjete mindenkivel”

JB „Egyforma kedvességgel kezeljete mindenkit”

Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV, amit FELSZÓLÍTÁSKÉNT használnak (vö. 15:5; II. Kor. 13:11; Fil. 2:2). A 16. Versre olyan vonatkoztatásban is lehet tekinteni, mint a következők közötti konfliktusra: (1) a hívő zsidók és hívő pogányok a római gyülekezetben (vö. 11:13-24); (2) a különböző osztályok közötti ősrégi konfliktus; (3) az eltérő szellemi ajándékok; (4) a generációs hagyományok és a személyes preferenciák közötti konfliktusra.

■ **„ne legyetek nagyratörők, hanem az alázatosakhoz tartsátok magatokat”** Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV FELSZÓLÍTÁS, TAGADÓ SZÓCSKÁVAL, ami általában azt jelentette, hogy be kellett fejezni egy cselekményt, ami már folyamatban volt.

Az „alázatos” kifejezés lehet HÍMNEMŰ vagy SEMLEGESNEMŰ is. Ha SEMLEGESNEMŰ, akkor úgy kellene lefordítani, hogy „fogadjatok el alázatos munkákat is”; ha HÍMNEMŰ, akkor „a szegény vagy az alázatos emberekhez tartsátok magatokat”.

■ **„Ne legyetek bölcsek önmagatok szerint”** Ez egy JELENIDEJŰ KÖZÉPIGEI (álszenvedő) FELSZÓLÍTÁS, TAGADÓ SZÓCSKÁVAL, ami általában azt jelentette, hogy be kellett fejezni egy olyan cselekményt, ami már folyamatban volt (vö. Péld. 3:7; Ézs. 5:21, I. Kor. 10:12; Gal. 6:3). A hívőknek nem szabad úgy viselkedniük, mintha felsőbbrendűek lennének, és nem szabad a nem hívő társadalom felé arrogánsnak lenniük.

12:17 „Ne fizessetek senkinek rosszal a rosszért” Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV, amit FELSZÓLÍTÁSKÉNT használt TAGADÓ SZÓCSKÁVAL, ami azt jelentette, hogy be kell fejezni egy cselekményt, ami már folyamatban van. Istenen múlik az, hogy helyretegyen dolgokat, s nem pedig a hívőkön (vö. Péld. 20:22; 24:29; Máté 5:38-48; Luk. 6:27; I. Thessz. 5:15; I. Péter 3:9).

■ **„Arra legyen gondotok, ami minden ember szemében jó”** Ez egy JELENIDEJŰ KÖZÉPIGEI MELLÉKNÉVI IGENÉV FELSZÓLÍTÁSKÉNT használva (vö. II. Kor. 8:21; I. Thessz. 5:22, és I. Tim. 3:7). Ez egy utalás lehet a Péld. 3:4-re a Septuagintában (LXX). A hívők azzal a látással élnek, hogy evangelizáljanak a nem hívők felé. Semmi olyat nem szabad tennünk, ami megbántaná vagy elidegenítené a nem hívőket (vö. I. Kor. 9:19-23). Még a legmélyebb meggyőződésünket is szeretetteljes módon kell kifejeznünk.

12:18 „Ha lehetséges, amennyire tőletek telik, éljetez minden emberrel békeességben” Ez egy ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, amit a szerző szemszögét vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezünk. A következő mellékmondatban mindezt egy JELENIDEJŰ AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV követ, amit FELSZÓLÍTÁSKÉNT használ. Ez nem mindig a hívő saját döntése, de a nyelvtani szerkezet azt sugallja, hogy gyakran azonban így van (vö. Márk 9:50; II. Kor. 13:11; I. Thessz. 5:13).

12:19 „Ne álljatok bosszút önmagatokért” Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV, amit FELSZÓLÍTÁSKÉNT használt TAGADÓ SZÓCSKÁVAL, ami azt jelenti, hogy be kell fejezni egy cselekményt, ami már folyamatban van. Isten majd egy nap mindent elrendez.

■ **„mert meg van írva”** Ez egy BEFEJEZETT SZENVEDŐ KIJELENTŐ mondat, ami egy sémita idiomatikus utalási mód arra, hogy az Írások ihletettek. Az ihletettség idiómája párhuzamos az „ezt mondja az Úr” kifejezéssel (vö. I. Kor. 14:21 és II. Kor. 6:17). Ez az V. Mózes 32:35-ből való idézet.

12:20 „ha ... ellenséged” Ez egy HARMADIK TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami lehetséges jövőbeli cselekményt jelentett. Ellenségek jönni fognak!

■ **„parazsat gyűjtesz a fejére”** Ez hivatkozás a Péld. 25:21-22-re. Az értelmezésének elméletei pedig a következők:

1. ez egy kulturális idióma volt, valószínűleg Egyiptomból, ami azt jelentette, hogy a kedvesség volt a legjobb módja arra, hogy egy ellenséget barátá tegyünk. Még mindig ez a keresztényi válaszreakció a gonosz elleni védekezésre (vö. Máté 5:44)

2. az „égő parázs” úgy látszik valaki szégyenét ábrázolja helytelen cselekedetei miatt, amik nagyon is árulkodnak a másik szeretetének és megbocsátásának fényében (vö. Ambrosiaster, Szent Ágoston és Jeromos).
3. Origenész és Aranyszájú Szent János azt mondta, hogy ez arra a keresztényi kedvességre utal, ami miatt Isten még szigorúbban megbünteti a meg nem térőket (vö. *Jerome Biblical Commentary*, 2. kötet, 326. oldal).

Ezek mind csak feltételezések. A kulcs Pál a 21. versben található összegző megállapítása.

12:21 „Ne győzzön le téged a rossz, hanem te győzd le a rosszat a jóval” Ez JELENIDEJŰ SZENVEDŐ FELSZÓLÍTÁS és JELENIDEJŰ AKTÍV FELSZÓLÍTÁS. A nem igazságos, tisztességtelen bánásmódra adott válaszreakciónk meghatározza és visszatükrözi saját belső békességünket és örömünket. A keserűség egy szellemi rák. A hívőknek ezt át kell adniuk Istennek.

■ „rosszat” Vagy HÍMNEMŰ, akkor a gonoszra utal, vagy lehet SEMLEGESNEMŰ is, akkor viszont a gonoszságra vonatkozik általánosságban. Ez egy gyakori ÚSZ-i kettősség (vö. Máté 5:37; 6:13; 13:19,28; János 17:15; II. Thessz. 3:3; I. János 2:13-14, 3:12; 5:18-19).

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb pontjait. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. Miért van annyi JELENIDEJŰ FELSZÓLÍTÁS TAGADÓ SZÓCSKÁVAL a 9-21-es versekben?
2. Sorold fel az ezekben a versekben található összes parancsot egy oszlopban külön-külön. Nagyszerű listát ad arról, hogy milyen a gyakorlati, mindennapi keresztény élet!
3. Miért olyan nehéz meghatározni, mely versek utalnak arra, hogy a keresztények más keresztényekkel hogyan bánjanak, melyek arra, amik a nem keresztényekkel való bánásmódra utalnak?

RÓMA 13

MODERN FORDÍTÁSOK BEKEZDÉSI FELOSZTÁSAI

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
A szabályoknak való engedelmisség	A kormányknak való alávetettség	A keresztény és az állam	Az állami hatóságokkal szembeni feladataink	A hatóságoknak való alávetettség
13:1-7	13:1-7	13:1-7	13:1-5 13:6-7	13:1-7
Testvéri szeretet	Szeresd felebarátodat	A szeretet beteljesíti a törvényt	Egymás iránti feladataink	Szeretet és törvény
13:8-10	13:8-10	13:8-10	13:8-10	13:8-10
Krisztus napjának közelsége	Öltözzétek fel Krisztust	Krisztus második eljövételének fenyegető közelsége		A fény gyermekei

HARMADIK OLVASÁSI CIKLUS (az „Útmutató a helyes bibliaolvasáshoz”-ból) KÖVETVE AZ EREDETI SZERZŐ SZÁNDÉKÁT A BEKEZDÉSEK SZERINT

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Egyszerre olvasd el az adott részt. Azonosítsd a témákat. Hasonlítsd össze a témafelosztásaid az öt különböző fordítással. A bekezdések nem ihletettek, de mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékának azonosításához, ami az értelmezés szíve-lelke. Minden bekezdésnek egy és csakis egy témája van.

1. Első bekezdés
2. Második bekezdés
3. Harmadik bekezdés
4. Stb.

SZÖVEGEKRE VONATKOZÓ BEPILLANTÁS AZ 1-7-ES VERSEKBE

- A. Ahogyan a 12. fejezet azt tárgyalta meg, hogy milyen a viszony a keresztény és a többi hívő (9-13-as versek), valamint a társadalom többi tagja között (14-21-es versek), úgy a 13:1-7 elsősorban azzal foglalkozik, hogy milyen a kapcsolat a keresztény és a polgári kormányzat/közigazgatás között. Mindazonáltal nincsen semmilyen szövegi felosztás ezen alanyok között. Pál egynek látta őket. Nincsen semmilyen szent és világi kettősség. Az élet minden formája Istenhez tartozik. A hívők minden területen sáfárok! E között a két fejezet között a kapcsolat a 12:18 lehet.
- B. A hívők értelmezése a közigazgatásról fokozatosan változott. Az ÓSZ-ben Káin ágán belül fejlődött ki (vö. I. Mózes 4:16-22). Babel tornya (vö. I. Mózes 11) az emberiség kísérlete arra, hogy Istentől függetlenül uralkodjon. Az izraeli királyság neve alatt úgy gondolták, hogy Isten fog uralkodni, Isteni törvényén és egy kijelölt pásztorán (a királyon) keresztül, de ez az emberiség bűne miatt nem sikerült. A Máté 22:21-ben és a Márk 12:17-ben kulcsfontosságú az, ahogyan Jézus tárgyalja a kormányzat megfelelő helyét. Meglepő, hogy Pál meg sem említi Jézus szavait ebben a szövegkörnyezetben (bár az 1-7, és 11. versek párhuzamosnak tűnnek a Máté 22:15-22-vel és 39-cel). Ebben a bukott világban meg van a megfelelő Isten adta helye a kormányzatnak. Az apostolok gyakran kerültek olyan helyzetbe, amikor azzal kellett megküzdeniük, hogy hogyan is viszonyuljanak a hatalomhoz, mind polgári mind vallási értelemben. Úgy tűnik, hogy ez lehet pozitív és negatív feladat is, nem függetlenül az emberi hatalom cselekedeteitől. Pált védte is és üldözte is a kormány. Ugyanakkor János a Jelenések könyvében a kormányzatról úgy beszél, mint a nagy

paráznáról (vö. Jel. 17)!

Támogatnunk kell a kormányzatot, mindaddig, amíg meg nem csorbítja a lélekvezette lelkiismeretünket, vagy kizárólagos állampolgári hűséget nem követel. A polgári rendszerezettség jobb, mint a káosz (vö. II. Thesz. 2:6-7).

C. Ugyanezzel a témával foglalkozott a Titusz 3:1 és az I. Péter 2:13-17 is.

D. Az első századi római kormányzat alatt a judaizmus legális vallás volt. A kereszténységet sokáig egy ezen belül található szektának tartották (vö. Apcsel 18:12-16), ami legális védelmet nyújtott a korai évek missziós mozgalmainak. Az Apcsel egyik célja volt, hogy megmutassa, hogy a kereszténység Rómára nézve nem jelentett politikai fenyegetést. Viszont Róma nemzetközi békét és stabilitást biztosított (*pax Romana*), amiben az evangélium elterjedhetett (vö. I. Tim. 2:1-2).

E. Mivel Pálnak személyes tapasztalatai voltak a hatóságokkal, mindinkább fokozódik a hatása ennek a szövegrésznek. Az is lehetséges, hogy ezt a részt a következők miatt adta hozzá: (1) kormányzati rendeletek miatt (pl. zsidó rituálék betiltása) a római gyülekezeten belül feszültségek alakultak ki. Ez okozhatta azt, hogy emiatt némely hívő zsidó elhagyta a fővárost (pl. Akvilla és Priszcilla, vö. Apcsel 18:2). Az ő távollétük alatt hívő pogány vezetőség alakult ki. (2) a Rómában lévő feszültségek miatt, amit az evangélium hirdetése okozott a nagyszámú római zsidó közösségekben. Suetonius történész a *Life of Claudius* 25.2-ben feljegyezi, hogy az uralkodó Kr. u. 49-ben elűzte a zsidókat a fővárosból az újra és újra előforduló lázadások miatt, amiket egy bizonyos „Chrestus” okozott. Ez a latin Krisztus (Christos) névnek egy helyesírási változata lehetett.

SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 13:1-7

¹Minden lélek engedelmeskedjék a felettes hatalmaknak, mert nincs hatalom mástól, mint Istentől, ami hatalom pedig van, az az Istentől rendeltetett. ²Aki tehát ellene szegül a hatalomnak, az az Isten rendelkezésének áll ellen; akik pedig ellenállnak, azok ítéletet vonnak magukra. ³Mert a jócselekedet miatt nem kell félni az előjáróktól, hanem csak a rossz miatt. Azt akarod, hogy ne kelljen félned a hatalomtól? Tedd a jót, és dicséretet kapsz tőle: ⁴mert Isten szolgálja az a te javadra. Ha azonban a rosszat teszed, akkor félj, mert nem ok nélkül viseli a kardot, hiszen ő Isten szolgálja, aki az ő haragját hajtja végre azon, aki a rosszat teszi. ⁵Ezért tehát engedelmeskedni kell nemcsak a harag miatt, hanem a lelkiismeret miatt is. ⁶Hiszen adót is azért fizettek, mert ők Isten szolgálói, akik éppen ebben a szolgálatban fáradoznak. ⁷Adjátok meg mindenkinek, amivel tartoztok: akinek az adóval, annak az adót, akinek a vámmal, annak a vámot, akinek a félelemmel, annak a félelmet, akinek pedig tisztelettel: a tiszteletet.

13:1 „minden lélek engedelmeskedjék” Ez egy JELENIDEJŰ SZENVEDŐ FELSZÓLÍTÁS, ami azt jelenti, hogy „folyamatosan legyen engedelmes” (vö. Titusz 3:1; I. Péter 2:13). Az „engedelmeskedés”, vagy „alávetés” egy katonai kifejezés volt, amivel egy parancs láncolatot írtak le. Pál, ebben a szöveggörnyezetben, az összes hívőhöz szólt (vö. Ef. 5:21), valamint itt Pál megerősíti, hogy a hívőknek engedelmeskedniük kell egymásnak.

Manapság az alávetettség negatív kifejezésnek számít. Ez egy olyan szó, ami leírja mind az alázatot, mind Isten világának és az abban való helyünk alapos ismeretét. Jézusról azt olvassuk, hogy engedelmes volt (1) a földi szüleinek (vö. Lukács 2:51) és (2) a mennyei Atyjának is (vö. I. Kor. 15:28). Ezen a területen Ő a vezetőnk!

■ „a felettes hatalmaknak” Bár Pál ezt a kifejezést (*exousia*) más szövegrészekben angyali erőkre, elsődlegesen démoniakra (vö. 8:38; Kol. 1:16; 2:10,15; Ef. 1:21; 3:10; 6:12) használta, itt „polgári hatalmakra” utal (vö. I. Kor. 2:6,8; Titusz 3:1; I. Péter 2:13). Úgy tűnik, a Biblia arra utal, hogy angyali erők húzódnak meg az emberi kormányzatok mögött (Dániel 10 és az V. Mózes 32:8 LXX-e, „A Felséges részt adott a népeknek, és szétosztotta az emberfiakat, megszabta a népek határait, Isten angyalainak száma szerint”). Mégis a kormányzati hatalmak Isten vezetése alatt működnek (vö. 1b, 4a, és 6). Lásd a következő Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: EMBERI KORMÁNYZAT

I. BEVEZETÉS

- A. Definíció – kormányzat az, amikor az emberiség önmagát megszervezi, hogy gondoskodjon és biztosítsa az ismert fizikai szükségleteket.
- B. Rendeltetés – Isten akarata az volt, hogy a rend kívánatosabb legyen, mint az anarchia.
 1. A mózesi törvényhozás, különösen a tízparancsolat, Isten akarata az emberiség elhelyezkedésére a társadalmon belül. Egyensúlyt alkot az Isten imádata és az élet között.
 2. Az írásokban a kormányzat egyetlen formája vagy szerkezete sincs felajánlva, bár az ősi Izrael teokráciája az, ami a menny előre látott formája. Sem a demokrácia sem pedig a kapitalizmus nem lehet bibliai igazság. A keresztényeknek úgy kell cselekedniük, ahogyan abban a kormányzati rendszerben helyes, ahol találják magukat. A keresztények célja az evangelizáció és a szolgálat, s nem pedig a forradalom.
- C. Az emberi kormányzat eredete
 1. A római katolikus vallás azt bizonygatta, hogy az emberi kormányzat egy, még a bűnbeesés előtti, velünk született szükség. Úgy tűnik, Arisztotelész is egyet értett ezzel a feltevessel. Azt mondta, hogy „az ember egy politikai állat”, ami alatt azt értette, hogy a kormányzat „a jó élet előmozdításáért áll fenn”.
 2. A protestánsok, főleg Luther Márton, azt bizonygatták, hogy az emberi kormányzat elválaszthatatlan a bukástól, a bukás velejárója. „Isten bal kezének királysága”-ként nevezi. Azt mondta, hogy „Isten úgy kontrollálja a rossz embereket, hogy rossz emberek által kontrollál másokat.”
 3. Karl Marx azt bizonygatta, hogy a kormányzat az az eszköz, ami által pár elitbe tartozó ember a tömegeket az irányíthatja. Számára a kormányzat és a vallás hasonló szerepet játszik.

II. BIBLIAI ANYAG

A. Ószövetség

1. Izrael a minta, amire a mennyben is igényt tartanak. Az ősi Izraelben YHWH volt a király. A teokrácia az a kifejezés, amit arra használnak, hogy leírják Isten közvetlen uralkodását (vö. I. Sám. 8:4-9).
2. Isten szuverenitása az emberi kormányzatban tisztán látható a következőkben:
 - a. Jeremiás 27:6; Ezsdrás 1:1
 - b. II. Krónikák 36:22
 - c. Ézsaiás 44:28
 - d. Dániel 2:21
 - e. Dániel 2:44
 - f. Dániel 4:17,25
 - g. Dániel 5:28

3. Isten embereinek alázatosnak és tiszteletteljesnek kell lennie még a megszálló és elfoglaló kormányzatokkal szemben is:
 - a. Dániel 1-4, Nebukadneccar
 - b. Dániel 5, Bélsaccar
 - c. Dániel 6, Dárius
 - d. Ezsdrás és Nehémiás
4. Isten embereinek imádkozniuk kell a polgári hatalmakért:
 - a. Jeremiás 28:7
 - b. Misna, Avot. 3:2

B. Újszövetség

1. Jézus is tiszteletet mutatott az emberi kormányzatokkal szemben
 - a. Máté 17:24-27; kifizette a templomadót
 - b. Máté 22:15-22; támogatta a római adó fizetésének helyénvalóságát, ezzel pedig a Római polgári hatalmat
 - c. János 19:11; Isten adja a polgári hatalmat
2. Pál szavai az emberi kormányzattal kapcsolatban
 - a. Róma 13:1-7; a hívőknek alá kell vetni magukat a polgári hatóságoknak és imádkozniuk kell értük
 - b. I. Timóteus 2:1-3; a hívőknek imádkozniuk kell a polgári hatóságokért
 - c. Titusz 3:1; a hívőknek alá kell vetniük magukat a polgári hatóságoknak
3. Péter szavai az emberi kormányzattal kapcsolatban
 - a. Apcsel 4:1-31; 5:29; Péter és János a szanhedrin előtt (ami polgári engedetlenséget mutat)
 - b. I. Péter 2:13-17; a hívőknek alá kell vetniük magukat a polgári hatóságoknak
4. János szavai az emberi kormányzattal kapcsolatban
 - a. Jelenések 17; a babiloni parázna az emberi kormányzatot képviseli, aki szemben áll Istennel

III. ÖSSZEGZÉS

- A. Az emberi kormányzatot Isten rendeli el. Ez nem a „királyok isteni jogát” jelenti, hanem a kormányzat isteni helyét. Egyik formája sem jobban ajánlott, mint a másik.
- B. A hívők vallásos kötelezettsége az, hogy tiszteletteljesen engedelmeskedjenek a polgári hatalmaknak.
- C. A hívők számára helyénvaló az emberi kormányzat az adók megfizetésével és imádsággal való támogatása.
- D. Az emberi kormányzat a rend érdekében van. Ők Isten szolgálói ebből a célból.
- E. Az emberi kormányzat nem teljhatalmú. Korlátozzák hatalmában. A hívőknek a lelkiismeretük szerint kell cselekedniük a kormányzat elutasításában akkor, amikor az túllépi az Isten által megszabott korlátait. Ahogy Szent Ágoston állítja a *The City of God* (Isten városa) című művében, mi két birodalom állampolgárai vagyunk, egy ideiglenes és egy örökkévaló. Mindkettőben vannak kötelességeink, de Isten királysága a végcél! Mind személyes, mind közösségi megközelítése is van az Istennek szóló felelősségünknek.
- F. Egy demokratikus rendszerben arra kellene bátorítanunk a hívőket, hogy aktívan résztvegyenek a kormányzás folyamatában, és amikor csak lehetséges, keresztülvigyék az Írások tanításait.
- G. A társadalmi változást személyes átalakulásnak kell megelőznie. A kormányzatban nincsen semmilyen valódi tartós eszkatalogikus remény. Minden emberi kormányzat, bár Isten akaratából létezik és Isten használja is, csak az emberi szervezet bűnös kifejeződése, ami ráadásul Istentől van távol. A johanniták

szóhasználata ezt a „világ”-ként fejezi ki.

-
- NASB „azokat, amelyek léteznek, Isten alapított”
- NKJV „ami létezik, azt Isten jelölte ki”
- NRSV „amit Isten létesített”
- TEV „azokat Isten helyezte oda”
- NJB „az Istentől rendeltetett”

Ez egy KÖRÜLÍRÓ BEFEJEZETT SZENVEDŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV. Ez hangsúlyozza, hogy Isten minden emberi hatalom mögött ott áll (vö. János 19:11). Ez nem a „királyok isteni jogára utal”, hanem a rendszer utáni isteni vágyat. Ez nem csak a kormányzat egy bizonyos formáját követeli meg, hanem magát a kormányzatot. A polgári rendszer jobb, mint a káosz (vö. 6. vers).

13:2 „aki tehát ellene szegül a hatalomnak” Ez egy JELENIDEJŰ KÖZÉPIGEI MELLÉKNÉVI IGENÉV. Ez egy személyes, szokásszerű lázadás egy fennálló rendszer ellen, szó szerint annyit jelent, hogy „ellenállásba veti bele magát” (Apcsel 18:6; Jakab 5:6). A Márk 12:17-ben Jézus világosan kijelentette a kormány és az egyház birodalmát. Az Apcsel 5:25-32-ban láthattuk, hogy mi történik, amikor a hatalmak túllépik határaikat.

■ **„áll ellen ... ellenállnak”** Ez egy BEFEJEZETT AKTÍV KIJELENTÉS, és egy BEFEJEZETT AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV. Egy kiszabott vagy létrehozott lázadásról szólnak. Isten gondoskodott a rendről ebben a bukott világban (vö. 4. és 6. vers). Ha ellenállunk a rendszernek, Istennek állunk ellen, hacsak a polgári hatóságok át nem lépik az Isten adta határaikat. A valódi szellemi téma a hatóságoknak való engedelmesség. A bukott emberiség autonómiát akar!

■ **azok ítéletet vonnak magukra”** A KJV angol bibliafordítás a „kárhozat” kifejezést használja. Ennek a szónak az angolban 1611 óta felerősödött a jelentése. A NKJV „ítélet” –nek fordítja. A szövegkörnyezetben utalhat (1) Isten ítéletére, vagy (2) polgári büntetésre (vö. 4. vers). Ezek az emberek ítéletet vonnak magukra a hatalmakkal szembeni hozzáállásuk és cselekedeteik által (vö. János 3:17-21).

13:3 Lásd az ezzel párhuzamos megjegyzést az I. Péter 2:14-ben.

■ **„hatalom”** Lásd Különleges téma: *Archē* a 8:38-ban.

13:4 „mert Isten szolgálja az a te javadra” A kormányzati hatóságok a polgári gonosztevők ellen tesznek, míg a hívő korlátolt az ő személyes megtorlásában (vö. 12:17-19). Luther azt állította, hogy „Isten úgy kontrollálja a gonosz embereket, hogy gonosz emberek által kontrollál másokat.”

■ **„ha”** Ez egy HARMADIK TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami egy jövőbeli, lehetséges cselekedetet jelent.

-
- NASB „nem ok nélkül viseli a kardot”
- NKJV „nem hiába viseli a kardot”
- NRSV „mert a hatalom nem hiába viseli a kardot”
- TEV „a büntetésre való hatalmuk valós”
- NJB „nem hiába van, hogy hatalmuk jelképe a kard”

A „kard” (*machaira*) szó, egy kicsi, római kardra utal, amit a halálos ítéleteknél használtak

(vö. Apcsel 12:2, Róma 8:35). Ez az ígéret és az Apcsel 25:11 megadja az ÚSZ állásfoglalását a halálbüntetéssel kapcsolatban, míg az I. Mózes 9:6 világosan kijelenti az ÓSZ látásmódját. A félelem a káosztól való elrettentés egyik igen hatásos eszköze!

■ **„hiszen ő Isten szolgája, aki az ő haragját hajtja végre”** A bosszúállóra használt kifejezést (*ekdikos*) az ÓSZ-ben többször is alkalmazzák. Még a III. Mózes 19:18 első részében is használják. Az ÓSZ-ben, ha valaki megölt egy másik személyt, még ha véletlenül is, azon személy családjának joga volt arra, hogy a „szemet szemért” bosszút gyakorolja (a vér megtorlója). Úgy tűnik, hogy Pál az ÓSZ-i hagyományt a polgári kormányzat hatalmához köti.

13:5 „ezért tehát engedelmeskedni kell” Két okot említ meg, (1) hogy megmeneküljön a büntetés elől, akár Istenétől akár a kormányzó polgári hatalométól, és (2) a hívő lelkiismerete miatt.

■ **„a lelkiismeret miatt”** A „lelkiismeret” kifejezésnek egy ÓSZ-i megfelelője sincs, hacsak nem a héber „mellkas” (lelkiismeret) kifejezés, amely magába foglalja az én és az indítékainak ismeretét. Eredetileg a görög kifejezés az öt érzékhez kapcsolódó tudatosságra vonatkozott. Majd a belső érzékekre kezdték el használni (vö. Róma 2:15). Pál kétszer is használja ezt a kifejezést az Apcselben lévő kihallgatásai során (azaz 23:1 és 24:16). Arra utal, hogy érzése szerint tudatosan nem szegett meg semmilyen ismert vallási kötelezettséget, amely Isten felé irányulhatott (vö. I. Kor. 4:4).

A lelkiismeret a hívők mozgatóerejének és cselekedeteinek fejlődésben lévő megértése, ami a következőkön alapul: (1) a biblikus világnézet, (2) a benne lakozó Lelken és (3) az életforma-szerű ismereten, ami az Isten ígéjén alapszik. Ez az evangélium személyes elfogadása által lehetséges.

13:6 „hiszen adót is azért fizettek” Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV KIJELENTÉS, bár formailag JELENIDEJŰ AKTÍV FELSZÓLÍTÁS is lehet (vö. angol bibliafordítás). Ez a keresztények felelősségének egyik példája a polgári hatalmakkal, pontosan azért, mert a kormányzati hatalmak Isten szolgái.

13:7

NASB „adjátok meg mindenkinek amivel tartoztok: ... adót; ... vámot; ... félelmet; ... tiszteletet”

NKJV „adjátok meg mindenkinek ami jár nekik: ... adót; ... vámot; ... félelmet; ... tiszteletet”

NRSV „fizessétek meg mindenkinek, ami jár nekik – ... adókat; ... vámot; ... elismerést; ... tiszteletet”

TEV „fizessétek meg tehát, amivel tartoztok nekik; fizessétek meg nekik a személyes és vagyoni adót, és mutass feléjük elismerést és tiszteletet”

JB „minden kormányzati tisztviselőnek fizess meg, amit jogosan kér – legyen az konkrét adó vagy közvetett, félelem és tisztelet”

Ez a polgári hatalmak két különböző csoportjára utalhat (vö. RSV angol bibliafordítás), de amit valószínűleg mondani akart, az az, hogy a keresztényeknek mind az adót, mind a tiszteletet meg kell adniuk a polgári hatalmaknak, mert ők Isten szolgájaként járnak el (vö. 1. és 4. vers [kétszer], 6. vers, Máté 22:15-22).

■ A két kifejezés, „adó” és „vám” itt egymás szinonimájaként szerepel (bár a TEV angol bibliafordítás különbséget tesz közöttük). Ha etimológiailag (az eredeti jelentés szerint) analizáljuk őket, láthatjuk, hogy az első egy leigázott nép által fizetett adót (vö. Lukács 20:22), a második pedig a személyes adót jelentette (vö. Máté 17:25; 22:17,19).

SZÖVEGEKRE VONATKOZÓ BEPILLANTÁS A RÓMA 13:8-14-BE

- A. Az 1-7-es verseket önálló irodalmi egységként lehet értelmezni. Mindazonáltal a 7. vers „tartozás” témája másik értelemben folytatódik a 8. versben. A hívők kötelességgel tartoznak az állam felé; és kötelességgel tartoznak a többi ember felé is.
- B. A 8-10-es versek egy egységes gondolatot alkotnak, ugyanígy a 11-14-es versek is. A 12-es fejezet témáját folytatja, arról, hogy a keresztényeknek a felelősségük az, hogy szeressék egymást.
- C. Az, hogy Pál az ÓSZ-i Tízparancsolatot használja erkölcsi iránymutatóként az Újszövetségi hívőknek, megmutatja az ÓSZ további alkalmazhatóságát az istenfélő élet területén (megszentelődés), de nem az üdvösséggel kapcsolatban (megigazítás, vö. Galata 3). Úgy tűnik, hogy Pál számos forrást összekapcsolt, hogy megalkossa az etikai iránymutatóit:
1. Jézus szavai
 2. a Lélek vezetése
 3. az Ószövetség
 4. rabbinikus képzettsége
 5. ismerete a görög gondolkodókról (különösen a sztoikusokról)

Ez jellemezte a „szeretet törvényét” – az Isten iránti szeretét, az emberiség iránti szeretét, az Istennek szóló szolgálatát, és az emberiségnek szóló szolgálatát!

- D. A 11-14-es verseknek eszkatalogikus (végidők-beli) irányultsága van. A sötétség és a fény kontrasztja jellemző volt a zsidó irodalomra, még a holttengeri tekercsekre is. János és Pál írásaiban is közös volt ez. A keresztény élet „már” szemben a „még nem” feszültségével az istenfélő életre ösztönözte a hívőket. Az „új korszak” (Isten királysága) már be lett vezetve, és hamarosan be is teljesül. Ez az igerész nagyon hasonlít az I. Thessz. 5:1-11-hez.
- E. A 13-14-es verseknek életmegváltoztató hatásuk volt Szent Ágostonra Kr. u. 386 nyarán. A Vallomásaiban 8:29-ben azt mondja, „Tovább nem is olvasnám, de nem is volt rá szükségem, ennek a mondatnak a végén azonnal tiszta fényesség lepte el szívemet, és a kételkedés minden sötétsége eltűnt.”

SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG:13: 8-10

⁸ Senkinek se tartoztatok semmivel, csak azzal, hogy egymást szeressétek; mert aki a másikat szereti, betöltötte a törvényt. ⁹ Mert azt, hogy ne paráználkodj, ne ölj, ne lopj, ne kívánd, és minden más parancsolatot ez az ige foglalja össze: „Szeresd felebarátodat, mint magadat.” ¹⁰ A szeretet nem tesz rosszat a felebarátnak. A szeretet tehát a törvény betöltése.

13:8 „senkinek se tartoztatok semmivel” Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV FELSZÓLÍTÁS TAGADÓ SZÓCSKÁVAL, ami általában azt jelentette, hogy be kellett fejezni egy már folyamatban lévő cselekedetet. Ebben a hangsúlyos kifejezésben két TAGADÁS is van, ami az adózási ügyekhez is kapcsolódhatott (6-7-es versek). Az anyagi tartozás mindig érzelmileg és lehetőségeit tekintve szellemileg is kimerítő. Légy óvatos a világiassággal! Elrabolja a hívőktől azt a készséget, hogy keresztény ügyeket támogassanak és személyesen jótékonykodjanak. Ugyanakkor ezt az igeverset nem lehet bizonyítékként arra használni, hogy „áruhitelt nem” szabad felvenni. A

Bibliát saját idejének fényében kell értelmezni. Ez nem egy amerikai reggeli napilap! A 8-10-es versek azt hangsúlyozzák, hogy prioritást kell élveznie annak, hogy szeressük egymást (1) mint szövetséges testvéreket (Máté 22:39-40); János 13:34-35); és (2) mint embertársainkat (vö. Máté 5:42; Gal. 6:10).

■ **„csak azzal, hogy egymást szeressétek”** A 8-10-es verseknek ez a kulcs gondolata (vö. János 13:34; 15:12; Róma 12:10; I. Kor. 13; Fil. 2:3-4; I. Thessz. 4:9; Zsid. 13:1; II. Péter 1:7; I. János 3:11; 4:7,11-12).

■ **„mert aki a másikat szereti”** Ez az IGE JELENIDEJŰ AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV. Nem a szeretet elszigetelt vagy időszakos cselekedeteire utal, hanem egy Krisztusi szeretet életformára.

A „másikat” kifejezés vagy ahogy az angol mondja, „szomszédot”, szó szerint azt jelenti, hogy „egy másik fajtából valót” (*heteros*), bár a *heteros* és az *allos* (másik ugyanabból a fajtából) közötti különbség kezdett eltűnni a koiné görögben. A szöveggörnyezetben ez vonatkozhat az illető embertársára, a szó legszélesebb értelmében, legyen az hívő, vagy nem (vö. Lukács 12:14-21; 10:25-37). Bár a III. Mózes 19:18 szöveggörnyezetében egy másik szövetséges partnerre (egy izraelita emberre) utal.

A keresztényeknek a többi keresztényt testvérüként kellene szeretniük, az elveszett embereket pedig mint lehetséges testvéreiket. A kereszténység egy család. Minden tag az egész egészségéért és növekedéséért él és szolgál (vö. I. Kor. 12:7).

■

NASB, NKJV,

NRSV

„betöltötte a törvényt”

TEV

„engedelmeskedett a törvénynek”

JB

„végre hajtottad kötelezettségedet”

Ezt az egyszerű görög igét (*pleroō*) sokféleképpen lehet lefordítani. Egy BEFEJEZETT AKTÍV KIJELENTÉS, amit úgy is lehet értelmezni, hogy „már betöltötte, és folyamatosan be fogja tölteni”. Robert Hanna az *A Grammatical Aid to the Greek New Testament* (Nyelvtani segítség a görög Újszövetséghez) című írásában A. T. Robertsont idézi, és „gnomikus befejezett igeidőnek (ami egy olyan megszokott igazságra utal, amit a címzettek jól ismertek)” nevezi (28. oldal). A 10. versben megismétli (vö. Gal. 5:14; 6:2).

13:9 Nem szokatlan Páltól, hogy a mózesi törvényt használja (II. Mózes 20:13-17 vagy V. Mózes 5:17-21 és III. Mózes 19:18) arra, hogy az újszövetségi hívőket motiválja. Az Ef. 6:2-3-ban Pál a tízparancsolat egyikét is használja, hogy motiválja a keresztényeket (vö. I. Tim. 1:9-10). Ez az ÓSZ-i szöveg nem az üdvösség eszköze volt, hanem Isten kijelentett akarata arra vonatkozóan, hogy az embereknek hogyan kellene Istennel és egymással bánniuk, viselkedniük (vö. Róma 15:4; I. Kor. 10:6,11). Valószínű Pál módszere arra, hogy a római gyülekezetben lévő mind zsidó, mind pogány hívőkhöz szóljon, az volt, hogy az ÓSZ-et idézte. A „betöltötte” kifejezés használata kapcsolódott ahhoz is, amit Jézus kifejtett a törvényről a Máté 5:17-ben.

Az is lehetséges, hogy itt a törvényről általánosságban beszél, a törvényről, ami a társadalmi normákat jelenti, és nem kifejezetten a mózesi törvényről (vö. JB angol bibliafordítás). Mindazonáltal az a tény, hogy a 9. versben Pál az ÓSZ-ből idéz utalhat a mózesi törvényre. Figyeld meg, hogy csakis a szeretet, és nem az emberi szabályok betartása tudja igazán betölteni a törvényt! Lásd a következő Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: PÁL MEGLÁTÁSAI A MÓZESI TÖRVÉNNYEL KAPCSOLATBAN

A. jó, és Istentől való (vö. Róma 7:12,16)

B. nem ez az igazságra és az Isten általi elfogadottságra vezető út (sőt, átok is lehet, vö. Galata 3)

C. még mindig ez Isten akarata a hívőkre nézve, mert ez maga Isten önmagáról szóló kijelentése (Pál gyakran idézi az ÓSZ-et, hogy meggyőzze és/vagy bátorítsa a hívőket)

D. a hívőket az ÓSZ informálja, tájékoztatja (vö. Róma 4:23-24; 15:4, I. Kor. 10:6,11), de nem az ÓSZ menti meg őket (vö. Apcsel. 15; Róma 4; Gal. 3; Zsidók)

E. az új szövetségben azért ténykedik, hogy:

1. rámutasson a bűnösségre (vö. Gal. 3:15-29)

2. irányt mutasson a megváltott emberiségnek a tárdadalomban

3. információként szolgáljon a keresztény etikai döntésekben

Ez a teológiai spektrum az, az átkozástól kinyúlva az áldásig és az állandóságig, ami problémát okoz abban, hogy megértsük Pál nézőpontját a mózesi törvénnyel kapcsolatban. James Stewart az *A Men in Christ* (A Krisztusban elrejtett férfi) című könyvében bemutatja Pál sokszor ellentmondásosnak tűnő gondolkodását és írását:

„Egy olyan embertől, aki arra vállalkozott, hogy egy gondolkodás- és tanrendszert állítson fel, általában azt várnád el, hogy amilyen mereven csak lehet, ragaszkodjon az általa alkalmazott kifejezések jelentéséhez. Azt várnád el tőle, hogy precízen célozza meg azokat a saját vezető ötleteinek a kifejezőmódjában. Azt várnád el, hogy egy szó, amit az író már használt korábban egy bizonyos értelemben, végig ebben az értelemben forduljon elő. De ezt Páltól várva kiábránduláshoz vezethet. Kifejezőmódjának nagy része elég képlékeny, s nem pedig merev... "A törvény tehát szent" mondja, "Mert gyönyörködöm az Isten törvényében a belső ember szerint" (vö. Róma. 7:12,22) de nyilvánvalóan egy más fajta *nomos* mondatja vele máshol azt, hogy "Krisztus megváltott minket a törvény átkától" (vö. Gal. 3:13)" (26. oldal).

KÜLÖNLEGES TÉMA: A II. Mózes 20 JEGYZETE

II. MÓZES 20:13, GYILKOSSÁG

I. SZÖVEGKÖRNYEZET

A. Nem szabad elfelejteni, hogy még azok a parancsolatok is, amelyek társadalmi természetűnek tűnnek, valójában vallásosak. Isten szuverenitása a teremtésben és a megváltásban előre lett vetítve ezekben a parancsolatokban. A parancs, ami tiltja a gyilkosságot, helyes szemszögből nézve arról szól, hogy minden emberi lényben ott van Isten képe, és hogy Isten törődik az emberi élettel.

B. Nem szabad elfelejteni, hogy minden parancsolat a hit közösségét tükrözi vissza. A törvénytelen módon való emberélet kioltásának tiltása elsősorban és eredetileg a hívő közösségre fókuszált. Ennek jelentősége az egész emberiségre kiterjed!

II. A JELENTŐSÉGTELJES KIFEJEZÉSEK TANULMÁNYOZÁSA

A. „Gyilkosság”

1. Ez egy ritka kifejezés (*rasah*) az élet kioltására, csak 46 alkalommal fordul elő az ÓSZ-ben. Két másik, sokkal gyakoribb kifejezés létezik.

a. *Harag*, 165 alkalommal használják

b. *Hemit*, 201 alkalommal használják

2. A kifejezésnek (*Rasah*) úgy tűnik, hogy van egy eredeti korlátolt, és egy szélesebb körű jelentése is.

- a. Eredetileg egy szövetséges partner életének kioltására utalt, törvényes, előre megfontolt módon, ami gyakran összefüggésben állt a „megváltó rokon” vagy a „go'el” fogalmával. Ez a használat magában foglalt egy előre megfontolt gyilkolást, de törvényes bosszú értelmében (vö. IV. Mózes 35:30-34; III. Mózes 24:13-23). A valóságban a Lex Talionis, „szemet szemért” (vö. I. Mózes 9:5-6) egy módja volt a bosszú korlátozásának. Később megalapították a menedékvárosokat (V. Mózes 4:41; Józs. 20:3), hogy az a szövetséges tag, aki véletlenül, vagy hirtelen felindulásból megölte a közösség egy másik tagját, elmenekülhessen az áldozat családjának haragja elől.
- b. Később ez a kifejezés arra a serkentő tényezőre, ill. hozzáállásra utalt, ami az élet kioltása mögött állt. A „szándékosan” fogalom a legsúlyosabb! (vö. II. Mózes 21:12-14; IV. Mózes 35:11,22; V. Mózes 28:24).
- c. Ez a megkülönböztetés nagyon jelentőssé válik ebben a parancsolatban. Úgy tűnik, hogy a szöveggörnyezetben csakis a szövetséges közösségen belüli emberekre utalt. A megváltó rokonhoz vagy a vérbosszúhoz kapcsolódik. Ám ezt a kifejezést későbbi ígérésekben is használták, melyek a tízparancsolatot tükrözik vissza, mint például Hóseás 4:2 és Jeremiás 7:9, amellyel a gyilkosságra utaltak. Ez a szó nem csak a törvényre vonatkozik, hanem az indítékra is. Ugyanakkor kiterjed a felebarátról az embertársakra is.
3. Ez a kifejezés biztosan nem utal a mi modern kori halálbüntetésre vagy a háborúra vonatkozó etikai vitáinkra. A zsidóknak soha sem volt problémájuk a közösségi kivégzéssel vagy a szent háborúval (vagy ha már itt tartunk a nem szent háborúval sem!).
4. A mai modern kultúránkban alkalmazott legjobb fordítás az „előre megfontolt gyilkosság” lehetne.

III. SZÖVEGEKRE VONATKOZÓ MEGLÁTÁSOK

- A. A hatodik, hetedik és nyolcadik parancsolatok csupán két héber szóból állnak. Nagyon rövidek, és lényegre törőek.
- B. Az élet, mint az élet teljessége, Istenre vonatkozik. Az, hogy másokkal hogyan bánunk, visszatükrözi a gondolatainkat Istenről.

IV. ÚJSZÖVETSÉGI PÁRHUZAMOK

A. Jézus

1. Mindaz, ahogyan Ő kifejtette ezt a parancsolatot (vö. Máté 5:21-26) célravezetően eligazít bennünket a modernkori vitáinkban, hogy hogyan is kell ezt a szöveget a mai időkre alkalmazni.
2. Jézus láthatóan a tízparancsolatot a cselekedetek területéről az indíték területére viszi tovább. Azok vagyunk, amit gondolunk! „Mert olyan ő, mint ahogy számolgtat magában (az angol azt mondja, hogy „Ahogy a szívében gondolkodik az ember, olyan ő”)”. A gondolati világ sokkal fontosabb és lényegesebb, mint amennyi jelentőséget általában tulajdonítunk neki.

B. János

1. I. János 3:15, egyesek azt állítják, hogy a gyűlölet ugyanezen fogalma gyilkosságnak minősül.
2. A Máté 5:21 és folyt., valamint az I. János 3:15-ben különböző görög kifejezéseket használnak, de jelentésük lényegében ugyanaz.
3. Figyeld meg az I. János 4:19-21 pozitív nézőpontját.

V. ALKALMAZÁSI IGAZSÁGOK

- A. Bár egy gyilkos, aki nem szándékosan ölt, a vérbosszút követelő személy elől menedékvárosba menekülhet (IV. Mózes 35; Józs. 20), szabadságvesztésének büntetését azonban abban a városban kell letöltenie egészen a főpap haláláig. Tettének következményei ennek ellenére is megmaradnak!
- B. Bár ez a vers nem közvetlenül az öngyilkosságra utal (a régiek valószínűleg soha nem is gondoltak erre az eseményre), a szöveg mégis egy bizonyos szellemi alapelvet ad az emberi élet szentségét, Isten szuverenitását és céljait illetően, melyek alapján a Saját képmására teremtette az emberi életet. Ez a szöveg nagyon kemény szavakat intéz a mai világnak ezen a területen!
- C. Ez a szövegrész viszont nem ad határozott választ (1) a halálbüntetés vagy (2) a háború modern kori kérdésére. Izrael számára ezek a dolgok önmagukban nem voltak gonosz dolgok, mivel ők mindkét dologban maguk is részt vettek. Mégis az Isten képmására teremtett élet jelentőségének alapelve az Ő irányítása alatt áll, és ezen a területen ez egy nagyon fontos igazság.
- D. Ez a szöveg olyan dolgokat mond az emberi élet méltóságáról és szentségéről, amire nagyon nagy szükség van! Mi a hívő társadalomban nem csak a saját cselekedeteink sáfárai vagyunk, hanem a társadalomé is. Az élet ajándéka nemcsak személyes, de közösségi is.

Felelősek vagyunk saját testünk fizikai, szociális és pszichológiai bántalmazásaiért, ugyanúgy, ahogyan mi magunk vagyunk a társadalmunkban élő többi ember fizikai, szociális és pszichológiai bántalmazói is. Ez nagyon is igaz egy olyan kultúrában, mint a mienk, amiben szabad felszólalnunk, tehát megváltoztathatjuk a rendszert. Mi vagyunk a testvéreink őrizői!

II: Mózes 20:14, HÁZASSÁGTÖRÉS

I. SZÖVEGKÖRNYEZET

- A. Nyilvánvaló, hogy a parancs az egyén Isten iránti tiszteletére utal, amit az illető felebarátainak életével, feleségével és tulajdonával kapcsolatos tiszteletén keresztül láthatunk megnyilvánulni (vö. Jer. 5:8). Ezt ugyanezen parancsok a Septuagintában található, de különböző sorrendje erősíti meg.
- B. Az V. mózesi párhuzam azt mutatja meg, hogy nagyon is helyénvaló lenne ezt a régi igazságot a mai kultúránkban alkalmazni.
- C. Ugyanúgy, ahogyan egy stabil társalom kulcsának a szülők tiszteletét látták, ezt a parancsolatot is lehet annak látni.
- D. Ez a parancs utal arra is, hogy Isten tulajdonában van és Ő irányítja a szexuális és családi életünket.
- E. Úgy tűnik, hogy ez a parancsolat az I. Mózes 2:24-en alapszik ugyanúgy, ahogy a 4. parancsolat az I. Mózes 2:1-3-on.

II. SZÓTANULMÁNY

- A. Ebben a szövegrészben a legjelentősebb kifejezés a „házasságtörés”. Döntő fontosságú, hogy egyesek ezt a kifejezést a régi héber kultúra fényében értik meg.
 - 1. Ez a kifejezés az ÓSZ-i szövegösszefüggésben a „paráznaság”-tól különbözik. A házasságtörés arra utal, hogy a szexuális kapcsolatban legalább az egyik fél házas. A „paráznaság” kifejezés azt jelenti, hogy egyik fél sem házas (vö. Péld. 29:3; 31:3). Ez a megkülönböztetés az ÚSZ-i görög kifejezésekben eltűnik.
 - 2. Ennek a valószínűsége megmagyarázza miért hangsúlyozza a családi állapotot, mert utal az örökösödési jogok kihangsúlyozására, ami része volt Isten ígéret 'föld'-jéről szóló ígéretének. Minden 50. évben (jubileum) az összes földterület visszaszállt az eredeti törzsi birtokosára.

3. A mózesi törvényhozás előtt a házasságtörést kulturálisan elítélték (vö. I. Mózes 12:10 és folyt.; 26:7 és folyt.; 39:9).
4. A házasságtörésre úgy tekintettek, mint a következők ellen elkövetett bűn:
 - a. felebarát – II. Mózes 20:14; V. Mózes 5:18
 - b. házasság – III. Mózes 18:20
 - c. Isten – I. Mózes 20:1-13; 26:7-11
5. Mindkét fél halálával büntették:
 - a. III. Mózes 20:10
 - b. V. Mózes 22:22-24
 - c. Ezékiel 16:40 (metafora)
 - d. A Példabeszédek 1-9-ben szigorú figyelmeztetéseket találunk ezzel kapcsolatban

III. AZ ÚSZ-GEL VALÓ KAPCSOLAT

- A. Jézus a III. Mózes 19:18-at a régi kijelentés összegzéseként használta (vö. Luk. 10:27). Ez igazolja, hogy a tízparancsolat a mi másokkal való bánásmódunkra vonatkozik.
- B. Jézus a Máté 5:28-ban ezen parancsolat hatását még erőteljesebbé teszi. A hangsúlyt inkább az indítékra helyezi, s nem pedig a cselekedetre. A zsidók úgy tekintettek az elmére, mint a lélek melegágyára. Amit az illető gondolt, az volt maga az illető (vö. Péld. 23:7). Ez a tízparancsolatot szinte megartathatlanná teszi – s ez is volt a cél! (vö. Gal. 2:15-3:29).

IV. MODERN ALKALMAZÁS

- A. Valószínűleg a házasság a legjobb modern hasonlat egy az Isten nevében történő, életre szóló hittel teli odaszánásra. Ez a legjobb esélyünk arra, hogy megértsük az ÓSZ-i fogalmak valóságosságait (Mal. 2:14). A társunkkal szembeni tisztelet, ami mindenre kiterjed, beleértve az emberi szexualitást is, segít megérteni ennek a versnek a lényegét.
- B. A házassági stabilitás és hűség, mint például a szülők tisztelete, mind nagyon fontos oszlopa a társadalom erejének és hosszú élettartamának.
- C. Ki kell hangsúlyozni, hogy az emberi szexualitás Isten ajándéka. Ez az Ő ötlete és akarata útján lett az emberé. A korlátok nem azért vannak, hogy keresztbe tegyenek az ember szabadságának és örömeinek, hanem hogy istenfélő irányelveket adjanak a bukott emberek számára. Ezeket a korlátokat a mi hosszútávú hasznunk és boldogságunk miatt hozta napvilágra. Bár az ember kihasználta a szexualitást, ahogyan tette azt Isten minden ajándékával, az még mindig egy igen erőteljes ösztöne az emberiségnek, aminek Isten korlátozása és vezetése alatt kellene állnia.
- D. A szexre úgy kell ügyelnünk, hogy a másik személy (nő vagy férfi) szentségét meg ne sértsük, mert mindannyian Isten képmására lettünk teremtve. Ezen a területen nagyon is nyilvánvaló a bukott természetünk 'én'-jére való összpontosítása.

II. MÓZES 20:15, LOPÁS

I. ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓ

- A. Mint minden más szabálynak a tízparancsolatban, úgy az Isten felé irányuló hitünknek, szeretetünknek és tiszteletünknek is a mindennapi életünk szent és világi aspektusában kell láthatóvá válnia. Isten előtt utálatos az, ha azt valljuk, hogy ismerjük Őt, majd kihasználjuk a szövetséges társainkat (vö. I. Jn 4:20-21; 2:7-11).
- B. Ez a parancs azért adatott, hogy a szövetséges közösségekben segítsen megőrizni a jó kapcsolatot. Ennek a szellemi közösségnek a jellege lesz az, ami Istenhez vonzza az összezavarodott és kereső világot, és pontosan ez a célja az Írásoknak.

C. Ahogyan a többi parancsolat arra összpontosított, hogy minden élet Isten tulajdonában van, ez is azt teszi! Mi sáfárok vagyunk, nem tulajdonosok. Ami emögött a tiltás mögött áll az a bukott természetünk miatti vágy, hogy birtokoljunk, bármi áron (vö. Zsolt. 50:10-12).

II. SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

- A. Ez a tízparancsolat második felének harmadik parancsolata, amit a héber nyelvben is csak két szó alkot.
- B. A tiltás tárgya hiányzik. Ezt általában a következők támasztják alá:
1. a két előző parancs szövegkörnyezete, amik a halálbüntetéshez kapcsolódnak
 2. az alkalmazható párhuzamos ígerészek jelenléte, legyen az a közvetlen szövegkörnyezetben (II. Mózes 21:16) vagy másutt (V. Mózes 24:7). Lásd még az I. Mózes 37-et.
- C. Mindazonáltal a rövid forma is indokolható
1. ihletettség által lett lejegyezve számunkra
 2. kiszélesíti a büntetés végrehajtásának látókörét
 3. a közvetlen szövegkörnyezetben található egy párhuzamos ígerész, ami a lopásra utal – II. Mózes 22:1 és folyt.
 4. Jézus kétségkívül ezt az ígerészt idézi a lopással kapcsolatban (vö. Máté 19:18).
- D. Az ősi korok törvénykönyveiben is felléptek a lopás ellen, de a büntetés általában halál, csonkítás vagy harmincszoros kártérítés volt.
- E. Van néhány jelentős párhuzamos ígerész, amelyek ezt az igazságot definiálják és magyarázzák:
1. III. Mózes 19:1-18 – „szentek legyetek, mert én, az Úr, a ti Istenetek szent vagyok”
 - a. Az életformánknak tükröznie kell Atyánk és Istenünk családi jellemvonásait (vö. 18. vers)
 - b. A hitünknek minden nap kihatással kell lennie az életünkre, mind pozitív értelemben a cselekedetekben, és negatív értelemben is a tiltásokban, ezeket helyes indítékoknak kell átjárniuk (vö. 17. vers).
 - c. A kiközösítettek és szükségben lévők felé irányuló könyörület, 9-10-es és 13-as versek, ugyanolyan fontos, mint az, hogy ne raboljuk ki a felebarátainkat, 11-es vers.
 2. Ámós 8:4-7 – Isten utálja a kizsákmányolást!
 3. Mikeás 6:6-8 – Isten azt szeretné, ha minden cselekedetünk mögött helyes indíték állna. Miért nem lopunk, ez a lényeg!
 4. II. Mózes 22:1 és folyt. – Gyakran a hiányzó igazság a kárpótlás a modernkori rablásról szóló vitáinkban! A bűnnek mindig ára van!

III. ALKALMAZÁSI IGAZSÁGOK

- A. Joy Davidman, C. S. Lewis felesége, pompás könyvet írt a tízparancsolatról. Ezt a parancsolatot így fordítja le: „Nem szabadna megpróbálnod ingyen elvenni bármit is”. Ez teljes mértékben kiszélesíti a birtoklásán túl húzódo hatáskört. Azt is leírja továbbá, hogy „a tulajdon nem bűn, de nem is egy át nem ruházható jog, hanem kölcsön, egy Istentől kapott megbízatás”.
- B. A lopást, mint a bukott szív minden más bűnét, egy új szív tudja kezelni, Ef. 4:28. Csodás az, ahogyan a régi „elveszem” természetünk az új „megoszom” természetéé változik át!
- C. Az Isten iránti tiszteletünket világosan látni lehet a többi szövetséges társunk iránti tiszteletünkben! Ez az igazság árnyékolja be a tízparancsolatot.

D. A modern ember nagyon sokféleképpen lop!

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

1. Hogyan gyakorolja a modern ember a lopást?
2. A kártérítés hogyan kapcsolódik a megtéréshez?
3. Ez a vers hogyan vonatkozik a kapitalizmus tulajdonról szóló nézőpontjára?

II. MÓZES 20:17, KÍVÁNNI

I. BEVEZETÉS

- A. Az utolsó öt parancsolat között némi kapcsolatot lehet felfedezni a következő módon:
1. A 6., 7. és 8. tiltja a szövetséges társ bántalmazását bűncselekmény megkísérlésével.
 2. A 9. tiltja a szövetséges társ szóbeli bántalmazását.
 3. A 10. tiltja a szövetséges társ gondolatban történő bántalmazását.
- B. Az igaz, hogy a kívánás tette azt a személyt rombolja, aki elköveti, s nem pedig az irigysége tárgyát, a felebarátot. Mindazonáltal az is lehetséges, hogy ebben a parancsolatban benne van az elvárás, hogy ezek a gondolatok cselekedetekhez fognak vezetni.
- C. Nagyon sokan úgy látják ezt a parancsolatot, mint egy egyedülálló fogalmat, ami csak Izrael régi törvényében található meg, s ami teljesen hiányzik a többi régi Közel Keleti törvényből. Ez az új fogalom a gondolat tiltása lenne. Igaz, hogy Izrael a gondolati világot úgy látta, mint minden gonosz cselekedet eredetét (vö. Péld. 23:7; Jakab 1:14-15). Mégis úgy tűnik, hogy ez a vers olyan gondolatokra utal, amik cselekedetben nyilvánulnak meg. Számos ígérés a „kíván” kifejezést egy következményekkel járó cselekedethez köti (vö. V. Mózes 7:25; Józs. 7:21, Mikeás 2:2).
- D. Ha igaz az, hogy a hangsúlyt az először és utoljára felsoroltakra helyezik, akkor láthatóvá válik ennek a parancsnak a valódi jelentősége. Az első, hogy kizárólag Istent imádjuk, de ahogyan ennek a világnak dolgaihoz állunk és amilyen indítékaink vannak, befolyásolja valódi odaszánásunkat Istenhez. Ez a kettős hangsúly látható Jézus hegyibeszédében is, Máté 6:33 – „keressétek először az Ő országát és igazságát; és ezek is mind (vö. 19-32-es versek) ráadásul megadatnak nektek”.

II. SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

- A. Habár a II. Mózes 20:17 és V. Mózes 5:21 lényegében teljesen ugyanaz, számos jelentő eltérés van köztük:
1. A II. Mózes 20 beleérti a feleséget is a férfi „házába”, illetve tulajdonába, míg az V. Mózes 5-ben egy külön, látszólag elsőbbséget élvező kategóriában van felsorolva.
 2. A II. Mózes 20-ban lévő ígérés a héber „kívánni” kifejezést használja, ami azt jelenti, hogy „vágyni a megszerzésére”, de az V. Mózes 5-ben egy másik kifejezés található, a „vágy”, ami ugyanúgy azt jelenti, hogy „kívánni”. A „kívánni” szó egy cselekedethez kapcsolódó vágyról szól, amin keresztül vágyunk tárgyát megszerezhetjük. Ám a „vágy” szó úgy tűnik csak a hozzáállásra fókuszál.
 3. Továbbá, a II. Mózes 20, ami Izrael gyermekeinek íródott a pusztai vándorlás időszaka során, a vagyoni javak felsorolásában egyáltalán nem tesz említést a „föld”ről, míg az V. Mózes 5 újra kijelenti ugyanazokat a parancsolatokat az Ígéret Földjén letelepedett társadalomnak.
- B. A „kívánni” szó semleges kifejezés. Utalhat a jó dolgok kívánására is (vö. Zsolt. 19:10, I. Kor. 12:31).

C. A helytelen vágy volt a Sátán bukásának eredendő oka, Ádámnak és Évának, valamint nekünk is. Pál a Róma 7:7-8-ban kihangsúlyozta saját személyes küszködését a kívánással kapcsolatban. A kívánás lényegében elégedetlenség és az Isten törődésébe és gondoskodásába vetett bizalom hiánya.

D. Számos ÚSZ-i üzenet kapcsolódik a kívánáshoz:

1. Az ember problémája az elégedetlenség és a kapzsiság (vö. Lukács 12:15; I. Tim. 6:8-10).
2. A kívánság is szerepel Jézus tisztátalan bűnöket felsoroló listáján (vö. Márk 7:17-23; I. Kor. 5:10; Ef. 5:5; Kol. 3:5).

III. ALKALMAZÁSBELI IGAZSÁGOK

A. A kívánságokkal teli kapzsiság és elégedetlenség kérdésére a válasz a:

1. Szeretet – Róma 13:8-10
2. Megelégedettség – Zsid. 13:5, Fil. 4:11-13 (és ha osztozunk másokkal, Fil. 4:14).

B. A parancsolat „megálljt” parancsol, de csak Krisztus adta meg nekünk az eszközt rá! Őbenne bizonyos mértékig kontrollálni tudjuk a gondolati világunkat.

C. Isten ismeri a szívünket és az elménket

1. I. Krónikák 28:9
2. Példabeszédek 20:27
3. Zsoltárok 139: 1,23
4. Jeremiás 17:10
5. Róma 8:27
6. Jelenések 2:23

D. A dolgok önmagukban véve nem gonoszak, de amikor prioritássá válnak az életünkben, bűnné lesznek. A dolgok nem alapvetőek vagy örökkévalóak; de az Isten képmására teremtett emberek igen! A kívánság alattomos és romboló módon befolyásolja a szövetséges közösséget!

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

1. Mi a kívánság?
2. A modern ember hogyan kíván meg dolgokat?
3. Bűnösek a gondolataink?
4. Miért olyan jelentősek a gondolatok a keresztyén életben?
5. A II. Mózes 20:17-ben lévő parancsolat miért különbözik egy kissé az V. Mózes 5:21-ben lévőttől?

■ **„Mert azt”** Ez a Tízparancsolatra vagy a Dekalógusra való utalás. A Tízparancsolat második felének felsorolása a görög B kéziratot követi, amit a Vatikáni kéziratnak is neveznek. Csak egy picit tér el a héber Maszoréta II. Mózes 20-tól és az V. Mózes 5-től. A Dekalógus második fele azzal foglalkozott, hogy milyen volt Izrael kapcsolata másokkal, amely YHWH-val meglévő kapcsolatukon alapult.

■ **„és minden más parancsolatot”** Ez egy ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami az író szemszögét vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. Vannak más parancsolatok is. A kifejezés annyit jelentett „ha vannak más parancsolatok a Dekalóguson kívül”. Más szavakkal, ez összefoglalja a teljes mózesi törvényt, vagy legalábbis a „törvényt” általában.

Van egy változat a görög kézirati hagyományokban arra nézve, hogy mennyi és milyen felosztásban sorolják fel a Tízparancsolatot. A judaizmusnak is meg van a maga számozása; mint ahogy katolikusoknak és a protestánsoknak is más-más számozása van. Az igerész jelentésére nincs hatással ez a változat, ami a kézirati változatok többségére is igaz.

■ **„ez az ige foglalja össze”** Ez egy a III. Mózes 19:18-ból vett idézet. Többször idézik az evangéliumokban (vö. Máté 5:43; 19:19; 22:39; Márk 12:31; és Lukács 10:27). Jézus ezt a második legnagyobb vagy legfontosabb parancsolatnak nevezte. A Gal. 5:14-ben és a Jakab 2:8-ban is idézte. Amikor valaki szereti Istent, akkor ő azt fogja szeretni, amit Isten is szeret – az embereket, akiket az Ő képmására teremtett.

■ **„SZERESD FELEBARÁTODAT, MINT MAGADAT”** A hívőknek muszáj úgy szeretniük saját magukat, mint ahogyan Isten szereti őket, mielőtt szerethetnének és elfogadhatnának másokat. Nem rossz a helyénvaló ön-szeretet. Világosan ki van jelentve ennek a résznek a legfontosabb igazsága-szeressétek a többieket (vö. 10. vers). Azok, akiket már megérintett Isten önmagát adó, önfeláldozó szeretete, másokat is ugyanígy fognak szeretni. Ez a Krisztushoz való hasonlatosság nehézsége (Isten helyreállított képmása). Az ilyen fajta szeretet jelenlétében nincs szükség „törvényre”.

SZÖVEG: 13:11-14

¹¹ De mindezt valóban tegyétek is, mert tudjátok az időt, hogy itt van már az óra, amikor fel kell ébrednetek az álomból. Hiszen most közelebb van hozzánk az üdvösség, mint amikor hívökké lettünk: ¹² az éjszaka múlik, a nappal pedig már egészen közel van. Tegyük le tehát a sötétség cselekedeteit, és öltjük fel a világosság fegyvereit. ¹³ Mint nappal illik, tisztességben járjunk: nem dorbézolásban és részegeskedésben, nem szeretkezésben és kicsapongásban, nem viszálykodásban és irigységben, ¹⁴ hanem öltsetek magatokra az Úr Jézus Krisztust; a testet pedig ne úgy gondozzátok, hogy bűnös kívánságok ébredjenek benne.

13:11

NASB „ezt tegyétek”

NKJV „és tegyétek ezt”

NRSV „ezek mellett”

TEV „ezt kell tennetek”

NJB „emellett”

Ez egy módja annak, hogy összekösse azt, ami következni fog (11-14-es versek) az azt megelőzővel (9-10-es versek). Legyetek az ige cselekvői, s ne csak hallgatói! A szeretetnek cselekedetekbe kell megnyílvánulnia.

■ **„mert tudjátok az időt”** Ez egy BEFEJEZETT AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV. Ez az időre használt kifejezés (*kairos*) olyan értelemben áll itt, ami egy különleges időszakra utalt, s nem pedig az általános kronológiai időre (*chronos*). A hívőknek abban a fényben kell élniük, hogy Krisztus visszatérése bármelyik pillanatban megtörténhet.

■ **„hogy itt van már az óra”** Ez „az óra” metafora (János evangéliumában gyakran használták) egy különleges időpontra utal (hasonlít a *kairos*hoz), ami Isten megváltói tervében szerepel (vö. 3:26; I. Kor. 7:29; 10:11; Jakab 5:8, I. Péter 4:7; II. Péter 3:9-13; I. János 2:18, Jel. 1:3; 22:10). Mind Jézus keresztfeszítésének, mind visszatérésének idejére is használják ezt a metaforát.

■ **„álomból”** Ezt a kifejezést metaforikusan az erkölcsi és szellemi petyhüdségre használja (vö. Ef. 5:8-14; I. Thessz. 5:6). A szavaknak csak egy bizonyos szöveggörnyezetben van jelentésük. Légy nagyon óvatos egy fix definícióval. Minden szónak (szemantikailag) több jelentése is lehet.

■ **„Hiszen most közelebb van hozzánk az üdvösség”** Az üdvösség nemcsak egy kezdeti döntés, hanem egy folyamat is. Lásd a Különleges témát a 10:14-ben. Az üdvösség nem lesz teljes addig, amíg a hívők meg nem kapják az új testüket (vö. I. János 3:2; I. Thessz. 4:13-18; Zsid. 9:28; I. Péter 1:5). Teológiailag ezt hívják „megdicsőülésnek” (Róma 8:30). Minden keresztény generációnak az

a reménye, hogy az Urat az saját idejükben lássák viszont (vö. Lukács 21:28). Pál sem volt kivétel ez alól (vö. I. Thessz. 4:15).

■ **„mint amikor hívökké lettünk”** A kereszténység egy döntéssel kezdődik (azonnali megigazítás és megszentelődés történik), de egy istenfélő életformát kell eredményeznie (folyamatos megszentelődés) és a Krisztushoz való hasonlatosságban végződik (megdicsőülés). Ehhez az illetőnek el kell fogadnia Isten Krisztusban tett ajánlatát (vö. János 1:12; 3:16; Róma 10:9-13). Ezzel a kezdeti döntéssel nem bevégeződik minden, hanem épp hogy elkezdődik!

13:12 „az éjszaka múlik” Ez a jelenlegi gonosz korszakra vonatkozik, amit már elkezdtek lerombolni és kicserélni (vö. I. Kor. 7:29-31; 10:11; Jakab 5:8; Ef. 5:8,14; I. János 4:7; II. János 2:17-18; Jel. 1:3; 22:10). Lásd a Különleges témát a 12:2-ben.

■ **„a nappal pedig már egészen közel van”** Ez egy BEFEJEZETT AKTÍV KIJELENTÉS. Ezek az utolsó napok (vö. Fil. 4:5; Jakab 5:9). Jézus testet öltése óta az utolsó napokat éljük. S ezek a dicsőséges visszatéréséig tartanak. Az első századi hívők óta mindenkit meglepett Krisztus visszatérésének ez a nagymértékű elhúzódása. Mindazonáltal az új korszak már elkezdett megvirradni Krisztusban.

■ **„tegyük le tehát ... öltünk fel”** Ezek AORISZTOSZI KÖZEÉPIGEI KÖTŐMÓDok, amelyek az előre nem látható dolgokra adnak jelet. Arra utalnak, hogy „ti magatok tegyétek le ... egyszer, s mindenkorra, ellentmondást nem tűrően vegyétek fel”. Isten és az emberiség is aktív mind a megigazításban (megtérés és hit) és a megszentelődésben is (az istenfélő élet). Pál írásaiban ez az öltözködési metafora nagyon gyakran előfordul. A hívőknek le kell tenniük az alvóruhájukat, és fel kell venniük a harci öltözetüket (vö. Ef. 4:22-25; Kol.3:10,12,14). Keresztény katonák vagyunk, akik a mindennapos szellemi harcra készülünk fel (vö. Ef. 6:10-18).

■ **„a világosság fegyvereit”** Ez valószínűleg az Ézs. 59:17-re való hivatkozás. A hívőknek tudatosan fel kell öltözniük az igazság páncélzatát és a fegyverzetét (vö. II. Kor. 6:7; 10:4; Ef. 6:11,13; I. Thessz. 5:8). Isten fegyverzete elérhető a hívők számára, de (1) fel kell ismerniük a szükségüket; (2) el kell ismerniük Isten gondviselését; és (3) mindezt személyesen és tudatosan meg kell valósítaniuk a mindennapos gondolkodásukban és életükben. A szellemi harc mindennapos!

13:13 „mint nappal illik, tisztességben járjunk” Ez egy AORISZTOSZI AKTÍV KÖTŐMÓD, szó szerint azt jelenti, hogy „járni” (mivel az angol fordítás azt mondja, hogy viselkedni-a ford.). Ez egy héber kifejezésmód volt az életformára vonatkozóan. Pál több mint 33 alkalommal használta.

Ebben a versben a bűnök felsorolása két kifejezés három párosából áll. A kifejezések szemantikailag átfedik egymást. Az is lehetséges, hogy egymás szinonimájaként használták őket. Lásd a Különleges témát: Bűnök és erények az 1:28-32-ben.

Ezek a kifejezések lehet, hogy a római gyülekezetben lévő hívő zsidók és pogányok közti feszültségre utalnak. Lehet, hogy az új pogány hívők (1) folytattak néhány erkölcstelen pogány imádati gyakorlatot, vagy (2) arrogánsan viselkedtek a visszatérő zsidó vezetőkkel szemben, akik azért mentek el rövid időre, mert Néro parancsa betiltotta Rómában a zsidó rituálékat.

■ **„nem dorbézolásban és részegeskedésben”** Ez a szexuális erkölcstelenségre utalt, ami a pogány vallási rituálékban a részegséghez kapcsolódott. A Gal. 5:21-ben, a test bűneinek felsorolásában ezek a kifejezések egymás mellett találhatóak.

■ **„nem szeretkezésben és kicsapongásban”** A kifejezések ezen párosa úgy tűnik, hogy átfedi az első párt. A második kifejezést nagymértékben használták az ÚSZ-ben (vö. Márk 7:22; II. Kor. 12:21; Gal. 5:19; Ef. 4:19; I. Péter 4:3; II. Péter 2:7). Ha az első páros a részegségre fókuszál, ez a

páros a szexuális erkölcsstelenségre, még inkább arra, hogy társadalmilag nem kontrollálják azt ahogy átadják magukat az érzékiségnek.

■ **„nem viszálykodásban és irigységben”** Ezek a kifejezések az emberek közti viszálykodásokról szólnak (vö. Gal. 5:20). Ez lehetett az eredménye az első két páros által leírt helytelen viselkedésnek. Ha ezek keresztényeknek szólnak (vö. I. Kor. 3:3; Kol. 3:8), akkor olyan pogány vallási rituálét tükröznek vissza, aminek meg kell szünnie egy hívő életében. Ugyanakkor a szövegkörnyezetben ez egy hívőknek szóló szembeállítás, tehát ebben az értelemben figyelmeztetésként szolgál.

3:14 „öltétek magatokra az Úr Jézus Krisztust” Ez a metafora arra vonatkozik, hogy Jézus királyi öltözete most már a hívők vállán nyugszik (helyzeti megszentelődés). Némely tudós úgy gondolja, hogy ez a bemelegítéshez használt ruházatra utal. Ezt az öltözeti metaforát először a 12. versben említi. Így mutatja meg a hívők új pozícióját Krisztusban. Azt a tényt is kihangsúlyozta, hogy a hívőknek az új életmódjuk döntéseit (folyamatos megszentelődés) a Krisztusban lévő új pozíciójuk miatt kell megvalósítaniuk (vö. Ef. 4:22,24; Kol. 3:8). A Gal. 3:27-ben ezt az igazságot tényként jelenti ki, **KIJELENTŐ MÓDBAN**; itt **FELSZÓLÍTÁSKÉNT (AORISZTOSZI KÖZÉPIGE)**, mint egy parancsként.

A feszültség a **KIJELENTŐ** és a **FELSZÓLÍTÓ** mondat között ugyanaz a feszültség, ami a Krisztusban lévő helyzetünk és a törekvésünk között található, amiatt, hogy megpróbáljuk ezt a helyzetet birtokolni. Az üdvösség pillanatában „szentek” vagyunk, de int is bennünket, hogy legyünk „szentek”. Ez a Krisztusban lévő teljes és ingyenes üdvösségnek a bibliai paradoxonja és mint egy harsonaszó hangja hív fel bennünket arra, hogy Krisztushoz hasonlóvá legyünk!

■ **„ne úgy gondozzátok”** Ez egy **JELENIDEJŰ KÖZÉPIGEI FELSZÓLÍTÁS TAGADÓ SZÓCSKÁVAL**. Ez a nyelvtani forma általában azt jelentette, hogy be kellett fejezni egy már folyamatban lévő cselekedetet. Úgy tűnik, hogy ez magába foglalta azt is, hogy némely római keresztény helytelenül erkölcselen életet élt. Lehetséges, hogy a pogány imádati gyakorlatok térítették el őket.

Az **ÚSZ**-i tanításokat a testies keresztségről elég bonyolult lenne összefoglalni. Az **ÚSZ**-i írók az emberiség állapotát feketén-fehéren írják le. A testies keresztény ellentmondásos kifejezés. Mégis ez a valósága a „már de még nem” életünknek. Pál az emberiséget három csoportba sorolta (I. Kor. 2:14-3:1).

1. természeti ember (az elveszett emberiség), 2:14
2. szellemi ember (megtért emberiség), 3:1
3. a test embere (testies keresztények vagy bébi keresztények), 3:1

■ **„hogyan bűnös kívánságok ébredjenek benne”** Pál nagyon is jól ismerte a bukott ádami természetünk folyamatos veszélyeit (vö. Róma 7, Ef. 2:3), de Jézus megadja nekünk az erőt és a vágyat arra, hogy Istennek éljünk (vö. Róma 6). Ez egy folyamatos küszködés (vö. 8:5-7; I. János 3:6-9).

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb pontjait. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. A korai keresztények számára miért volt annyira radikális Pál kijelentése a kormányzásról?
2. A keresztényeknek a kormányzás minden formájának alá kell vetniük magukat?
3. A keresztényeknek a kormányzás minden törvényi követelésének alá kell vetniük magukat?
4. Vajon az 1. vers a királyok isteni jogairól tanít-e?
5. Vajon Pál itt a teológia új talaját töri éppen fel, vagy inkább Jézus szavaiban van erre precedens a Máté 22:21-ben?
6. Vajon a polgári engedetlenség bármikor igazolható a keresztények számára (vö. Apcsel 5:25-32)?
7. Hogyan kapcsolódik a 4. vers a halálbüntetéshez?
8. A keresztény lelkiismeretének mindig igaza van (vö. 5. vers)?
9. A 8. versre alapozva a keresztényeknek lehet-e bankkártyájuk?
10. Vajon a 8. vers a többi keresztény iránti szeretetünkről vagy minden ember iránti szeretetünkről szól?
11. Vajon Pál miért ösztönzi az újszövetségi híveket a Tízparancsolattal?
12. Miért sorol fel Pál ilyen borzalmas bűnöket hívőkkel kapcsolatban?
13. Hogyan „öltözheti fel az ember az Úr Jézus Krisztust”?

RÓMA 14

MODERN FORDÍTÁSOK BEKEZDÉSI FELOSZTÁSAI

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Ne bíráld a testvéredet	A szabadság törvénye	A szeretet tiszteli mások aggályait	Ne bírálj másokat	Könyörület a kételkedők felé
14:1-12	14:1-13	14:1-4 14:5-6 14:7-9 14:10-12	14:1-4 14:5-12	14:1-12
Ne okozd testvéred botlását	A szeretet törvénye		Ne okozd mások bukását	
14:13-23	14:14-23	14:13-23	14:13-18	14:13-15 14:16-21

HARMADIK OLVASÁSI CIKLUS (az „Útmutató a helyes bibliaolvasáshoz”-ból)
KÖVETVE AZ EREDETI SZERZŐ SZÁNDÉKÁT A BEKEZDÉSEK SZERINT

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Egyszerre olvasd el az adott részt. Azonosítsd a témákat. Hasonlítsd össze a témafelosztásaid az öt különböző fordítással. A bekezdések nem ihletettek, de mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékának azonosításához, ami az értelmezés szíve-lelke. Minden bekezdésnek egy és csakis egy témája van.

1. Első bekezdés
2. Második bekezdés
3. Harmadik bekezdés
4. Stb.

SZÖVEGEKRE VONATKOZÓ BÉPILLANTÁS AZ 1-12-ES VERSEKBE

- A. Ez a fejezet a keresztény szabadság és felelősség közti látszólagos ellentmondást próbálja meg kiegyensúlyozni. Az irodalmi egység a 15:13-as versig tart.
- B. A probléma, ami valószínűleg kiváltotta ennek a fejezetnek a megírását, a római gyülekezeten belüli pogány és zsidó hívők közötti feszültség volt (vagy talán Pál épp akkori tapasztalásai Korinthusban). Megtérésük előtt a zsidók hajlamosak voltak arra, hogy törvénykezőek, a pogányok pedig hogy erkölcstelenek legyenek. Ne feledd, ez a fejezet Jézus őszinte követőinek íródott, s nem pedig a testies hívőknek (vö. I. K or. 3:1). Mindkét csoportnak a legnagyobb hajtóerőt tulajdonítja. Mindkét irány szélsőségeinek meg vannak a veszélyei. Ez az érvelés viszont nem jogosít fel a kákán is csomót kereső törvényeskedésre, sem pedig a hivalkodó liberalizmusra.
 Ne feledd el, hogy Pál Korinthusból írt a rómaiaknak. Ott az társaság lelkülete volt a probléma, itt viszont másfajta hívők voltak.
- C. A hívőknek vigyázniuk kell, hogy saját teológiájukat vagy etikájukat ne tegyék más hívők számára teljesítendő sztenderddé (vö. II. Kor. 10:12). Minden hívőnek aszerint a fény szerinte kell járnia, ami adatott nekik, de meg kell érteniük, hogy az ő teológiájuk nem automatikusan Isten teológiája. A hívők továbbra is a bűn befolyása alatt állnak. Bátorítanunk, figyelmeztetnünk és tanítanunk kell egymást az Írásokból, érvelnünk, tapasztalnunk, de mindig csak szeretetben. Minél többet tud valaki, annál jobban tudatában

van annak, hogy nem tud semmit (vö. I. Kor. 13:12)!

- D. Az illető Isten előtti hozzáállása és indítéka a valódi kulcs más hívők cselekedeteinek értékelésében. A keresztények megállnak majd Krisztus előtt, hogy megítéltesenek abban, hogy hogyan kezelték egymást (vö. 10,12-es vers, és II. Kor. 5:10).
- E. Luther Márton azt mondta, hogy „Egy keresztény férfi a legszabadabb Úr mindenek felett, senkinek sincs alávetve; a keresztény férfi a legkötelességtudóbb szolga mindenek között, mindenkinek alávetve”. A bibliai igazságok gyakran egy feszültséggel teli látszólagos ellentét-párban lettek kijelentve.
- F. Ezzel a bonyolult de lényeges témával foglalkozik a Róma 14:1-15:13 teljes irodalmi egysége, és a teljes I. Korinthus 8-10 és a Kolossé 2:8-23.
- G. Habár, ki kell jelentenünk, hogy az többelvűség az őszinte hívők között önmagában nem rossz dolog. Minden hívőnek vannak erősségei és gyengéi. Mindenkinek abban a fényben kell járnia, ami adatott neki, s mindig nyitottnak kell lennie a Lélekre és a Bibliára, hogy még több fényt kapjunk. Ebben az időszakban, amikor tükör által homályosan látunk (I. Kor. 13:8-13), mindenkinek szeretetben (15. vers) és békességben kell járnia a kölcsönös okulás miatt.
- H. Az „erősebb” és „gyengébb megnevezések”, amiket Pál ezeknek a csoportoknak adott, a mi szemünkben előítéletet keltenek. Egyáltalán nem ez volt Pál szándéka. Mindkét csoportban őszinte hívők voltak. Nem szabad megpróbálnunk más keresztényeket a saját képünkre formálni! Krisztusban elfogadjuk egymást!
- I. A teljes érvelést a következőképpen lehetne felvázolni:
1. fogadjátok el egymást, mert Isten is elfogad minket Krisztusban (vö. 14:1,3; 15:7);
 2. ne ítéljétek meg egymást, mert Krisztus a mi egyetlen Mesterünk és Bíránk (vö. 14:3-12);
 3. a szeretet sokkal fontosabb a személyes szabadságnál (vö. 14:13-23),
 4. kövessétek Krisztus példáját, és mások épülése és javára mondjátok le saját jogaitokról (vö. 15:1-13).

SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 14:1-4

¹ A hitben erőtlent fogadjátok be, de ne azért, hogy nézeteit bírálgassátok. ² Az egyik azt hiszi, hogy mindent ehét, az erőtlent pedig zöldségfélét eszik. ³ Aki eszik, ne vesse meg azt, aki nem eszik, aki pedig nem eszik, ne ítélje meg azt, aki eszik, hiszen az Isten befogadta őt. ⁴ Ki vagy te, hogy más szolgája felett ítélkezel? Tulajdon urának áll, vagy esik. De meg fog állni, mert van hatalma az Úrnak arra, hogy megtartsa.

14:1

NASB

„most fogadjátok be”

NKJV

„fogadjátok be”

NRSV, TEV

„üdvözöljétek”

NJB „üdvözljétek hát”

Ez egy JELENIDEJŰ KÖZÉPIGEI FELSZÓLÍTÁS (vö. 15:1). Ez egy folyamatos parancs aminek hangsúlya az alanyon áll. A „ti” SZEMÉLYES NÉVMÁS a görög IGÉBEN szerepel, de az angol értelmileg tartalmazza és az „erős” keresztényekre vonatkozik (vö. 15:1). A római gyülekezetben két csoportra utal. Lehetséges, hogy ez (1) a hívő zsidók és pogányok közti feszültséggel van összefüggésben (vö. 15:7-21) vagy (2) különböző személyiségtípusokkal. Az egész szöveg valódi, őszinte hívőkkel foglalkozik; akik közül némelyek erősek, némelyek gyengék a hitükben. A hitet itt olyan értelemben használja, ami az evangélium megértését és annak radikálisan új és felszabadító jelentéseit mutatja.

NASB, NKJV „a hitben erőtlent”

NRSV, TEV „azokat, akik a hitben erőtlenek”

JB „Ha egy személynek a hite nem elég erős”

Ezt a kifejezést azzal teszi hangsúlyossá, hogy a görög szövegben előre teszi a mondatban. Szó szerint azt jelenti, hogy „gyenge a hitben”. A JELENIDŐ arra a tényre fókuszál, hogy ez egy életforma szerű jellemvonás. Törvényező gondolkodásmódra utal. Ebben a felyezetben a mindenén aggályoskodó keresztény testvért háromféle módon írja le (1) aki tiltja a bizonyos ételeket (vö. 14:2,6,21); (2) aki kihangsúlyozza a különleges napokat (vö. 14:5-6); (3) és aki a borivást tiltja (vö. 14: 17,21). Ugyanezt a típusú személyt említette meg a Róma 15:1 és az I. Kor. 8:9-13; 9:22 is. Vigyázz, hogy ne kategorizáld magad túl gyorsan erős vagy gyenge keresztényként. A hívők gyakran gyengék egy területen, de egy másikban pedig erősek.

Pál hozzáállása ezekhez a témákhoz nagyon különböző a Gal. 4:9-10-ben és a Kol. 2:16-23-ban. Ezek a szövegek visszatükrözik a hamis tanítók hozzáállását és tanításait. A Római levélben ezek az emberek őszinte hívők, akik túlságosan is aggályoskodó lelkiismerettel rendelkeznek.

KÜLÖNLEGES TÉMA: ERŐTLENSÉG

Itt található az ellentét e kettő között. A hamis tanítók a megbízóleveleikkel és a retorikai stílusukkal dicsekedtek, de Pál ismeri az „erőtlenség” (*astheneō*) értékét. Figyeld meg, hogy ezek a kifejezések (vagy ezek különböző formái) milyen gyakran fordulnak elő az I. és II. Korinthusi levélben.

Dicsekvés

I. Korinthus 1:29,31

3:21.

4:7.

5:6.

9:15,16.

II. Korinthus 1:12,14

5:12 (kétszer)

7:4,14 (kétszer)

8:24.

9:2,3.

10:8,13,15,16,17

11:12,16,17,18,30

Erőtlenség

I. Korinthus 1:25,27

2:3

4:10

8:7,9,10,11,12

9:22

11:30

12:22

15:43

II. Korinthus 10:10

11:21,29,30

12:5,9,10 (kétszer)

13:3,4 (kétszer), 9

12:1,5,6,9

Pál a gyengeség fogalmát sok más módon használja.

1. az Isten erőtlensége, I. Kor. 1:25
2. a világ szemében erőtlenség, I. Kor. 1:27
3. Pál erőtlensége és félelme, I. Kor. 2:3; 9:22; II. Kor. 11:29,30; 12:5
4. Pál és a missziós csapata, I. Kor. 4:10; II. Kor. 11:21
5. erőtlen hívő (vö. Róma 14:1-15:13), I. Kor. 8:7, 9, 10, 11, 12; 9:22
6. fizikai betegség, I. Kor. 11:30
7. az emberi test részei, I. Kor. 12:22
8. a fizikai test, I. Kor. 15:43
9. Pál fizikai jelenléte vagy szónoki képessége, II. Kor. 10:10
10. Pál erőtlensége Isten erejét nagyítja fel, II. Kor. 12:9,10; 13:4,9
11. Krisztus üzenete Pálon keresztül, II. Kor. 13:3
12. Krisztus fizikai teste, II. Kor. 13:4

NASB „de ne azért, hogy a nézeteit bírálgassátok”

NKJV „de ne azért, hogy kétes dolgokról vitatkozzatok”

NRSV „de ne azért, hogy különböző vélemények miatt vitatkozzatok”

TEV „de ne azért, hogy a személyes véleményükről vitatkozzatok”

JB „anélkül, hogy vitát kezdeményeznétek”

A hívőknek teljes mértékben el kell fogadniuk a többi hívőt, akikkel nem értenek egyet, anélkül, hogy megpróbálnák megváltoztatni őket! Ez megköveteli, hogy a közösség alapja a lelkiismeret szabadsága legyen, s nem pedig egy előírt egyformaság. Minden hívő átalakulóban van. Időt kell adniuk a Léleknek, hogy munkálkodjon, és hogy mindenkit az érettségre formáljon, de még az érettségben sem fognak mindenben egyetérteni.

14:2 Az az étrend, amire ez a versre vonatkozik, vallási célzatú volt, s nem pedig egészségügyi. Ez az étellel kapcsolatos probléma két lehetséges forrásból eredt (1) zsidó étkezési törvények (vö. III. Mózes 11), vagy (2) a bálványáldozati hús (vö. I. Kor. 8-10). Jézus világosan megmondta, hogy nem az étel az, ami tisztátalanná teszi az embert (vö. Máté 15:10-20; Márk 7:14-23). Ezt az igazságot Péter Kornéliusszal kapcsolatos látomása illusztrálja az Apcsel 10-ben.

14:3 „Aki eszik, ne vesse meg azt” „Ne vesse meg”, ez JELENIDEJŰ AKTÍV FELSZÓLÍTÓ MÓDJA az *ezoutheneō* kifejezésnek TAGADÓ SZÓCSKÁVAL, ami általában azt jelentette, hogy befejezni egy már folyamatban lévő cselekedetet. A „megvetés” szó szerint azt jelenti, hogy „könnyedén venni valamit”, „semmibe venni valamit” vagy „értéktelennek találni valamit” (vö. 14:10; Lukács 18:9, I. Kor. 6:4; 16:11; II. Kor. 10:10; Gal. 4:14; I. Thessz. 5:20). A hívőknek vigyázniuk kell a leereszkedő öngazultsággal. A hitben erőseknek nem szabad elítélniük a hitben gyengéket.

■ „ne ítélje” Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV FELSZÓLÍTÁS TAGADÓ SZÓCSKÁVAL, ami általában azt jelenti, hogy be kell fejezni egy már folyamatban lévő cselekedetet. A hitben gyengéknél be kell fejezniük azon testvéreik cselekedetei feletti ítélkezést, akik nem értenek velük egyet.

■ „hiszen az Isten befogadta őt” Ez egy AORISZTOSZI KÖZÉPIGEI KIJELENTÉS. Ugyanezt a kifejezést az 1. versben úgy fordították, hogy „elfogadni”. Az alapja annak, hogy a hívők fogadják el egymást az, hogy Isten Krisztus által (15:7) elfogadta őket. A szöveggörnyezet 3. verse

közvetlenül a túlságosan is aggályoskodó, hitben gyenge kereszténynek szól.

14:4 „ki vagy te” Ez a görög nyelvben hangsúlyos, és a gyenge testvérré utal.

■ **„szolgája”** Ez az *oiketēs* kifejezés, ami az *oikos* kifejezésből ered, ami azt jelenti, hogy „ház”, tehát ez egy házi rabszolga vagy szolgáló (vö. Lukács 16:13; Apcsel 10:7; Róma 14:4; I. Péter 2:18). A Septuagintában is ebben az értelemben használták (vö. I. Mózes 9:25; 27:37; 44:16,33; 50:18). Ez nem az a kifejezés, amit túlnyomórészt a rabszolgára vagy a szolgálóra használnak az ÚSZ-ben, az a *doulos*. Ami jelölhet házi rabszolgákat vagy szolgálót is.

Pál érve itt az, hogy minden hívő rabszolgája/szolgája Krisztusnak. Ő az „uruk”, és Ő, csakis Ő irányíthatja őket és kérheti számon tőlük cselekedeteiket és indítékaikat (vö. II. Kor. 5:10).

■ **„tulajdon urának áll vagy esik”** A szövegkörnyezet szerint Pál a túlságosan is aggályoskodókhoz szól, de a mondat nyilvánvalóan mind a két csoportra vonatkozik. A hívők jobban tennék, ha a saját szemükből távolítanák el a szálkát (vö. Máté 7:1-15).

■ **„de meg fog állni, mert van hatalma az Úrnak arra, hogy megtartsa”** Ez egy csodás ígéret volt (vö. 5:1-2; Júdás 24-25). Ebbe bele tartozik az összes hívő együttműködése is (vö. I. Kor. 15:1-2). Lásd Különleges téma: Megállni az 5:2-ben.

Van ezzel kapcsolatban egy görög kézírati változat. A NKJV angol Bibliafordítás az unciális kéziratok D, F, G, 048 és 0150-ét és a Vulgátát követve az „Isten” (*Theos*) szót használja, ugyanakkor az MSS P⁴⁶, 8, A, B, C, P-ben mind az „Úr2 (*kurios*) kifejezés található. Az UBS⁴ az „Úr” kifejezést tartja biztosnak (A).

SZÖVEG: 14:5-9

⁵Ez az egyik napot különbnek tartja a másik napnál, az pedig egyformának tart minden napot: mindegyik legyen bizonyos a maga meggyőződésében. ⁶Aki az egyik napot megkülönbözteti, az Úrért különbözteti meg. Aki eszik, az is az Úrért eszik, hiszen hálát ad az Istennek. Aki pedig nem eszik, az Úrért nem eszik, és szintén hálát ad az Istennek. ⁷Mert közülünk senki sem él önmagának, és senki sem hal meg önmagának; ⁸mert ha élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Tehát akár élünk, akár meghalunk, az Úréi vagyunk. ⁹Mert Krisztus azért halt meg, és azért kelt életre, hogy mind a holtakon, mind az élőkön uralkodjék.

14:5 „ez az egyik napot különbnek tartja a másiknál” Vallási értelemben némelyek még mindig nagyon odafigyelnek a naptári napokra (vö. Gal. 4:10; Kol. 2:16-17). Minden nap ugyanúgy Istenhez tartozik. Nincsenek különleges napok. Nincsen olyan, hogy „világi” vagy „szent”. Minden nap szent!

■ **„mindegyik legyen bizonyos a maga meggyőződésében”** Ez egy JELENIDEJŰ SZENVEDŐ FELSZÓLÍTÁS. Ez a kulcsa annak, hogy ezen a területen békességünk legyen. A hívők személyes meggyőződéseinek elsőbbséget kell élvezniük cselekedeteiknél (vö. 23. vers), de ez nem minden hívőre kell, hogy igaz legyenek. Isten nem az én teológiai dobozomban él bezárva. Az én saját teológiám nem biztos, hogy Isten teológiája is!

14:6 „az Úrért” Ez egy RÉSZESHATÁROZÓI kifejezés, amit a 6. versben háromszor, a 8. versben pedig kétszer is használ. Minden életformabeli döntést, amit őszinte hívők hoznak, úgy kell meghozniuk, hogy azt az „Úrnak teszik” (vö. Ef. 6:7 és Kol. 3:23), s nem csak személyes érdekből.

14:7 „mert közülünk senki sem él önmagának” Egy keresztény sem olyan, mint egy sziget. A keresztények először is és végső soron Krisztusnak élnek (vö. 8. vers). A hívők tettei kihatnak másokra. Ők egy nagy szellemi család tagjai. Tehát személyes szabadságukat szeretetben kell

lekorlátolniuk (vö. I. Kor. 10:24,27-33). Meg kell engedniük másoknak, hogy növekedjenek a személyes szabadságukban. A törvényeskedés az öngazult egyformasághoz vezet, ami nem Istentől való. Jézus legkeményebb szavai és figyelmeztetései az öngazult farizeusokhoz szóltak.

14:8 „ha ... ha” Ez itt két HARMADIK TÍPUSÚ FELTÉTELS MONDAT, ami egy lehetséges jövőbeli cselekményre utal. A hívők az Urat szolgálják minden lehetséges alkalommal (vö. Ef. 6:7; Kol. 3:23)!

14:9 „hogy mind a holtakon, mind az élőkön uralkodjék” Szokatlan sorrendben vannak ezek a kifejezések. Sorrendjük lehet, hogy Jézus halálát és feltámadását tükrözik. Ő az Uralkodó mostmár mindkét birodalomban.

Ez a teológiai oka annak, hogy a keresztények mért ne magukért éljenek, hanem más hívőkért. Ők nem a saját maguk tulajdona; áron vétettek meg. Jézus szolgálja, aki meghalt bűneikért, hogy többé ne a bűneik szolgálja legyenek, hanem Istené (vö. Róma 6). A hívőknek igyekezniük kell felülmúlni Jézus szerető, szolgáló életét azáltal, hogy meghalnak az énközpontú vágyaiknak (vö. II. Kor. 5:14-15; Gal. 2:20; I. János 3:16).

SZÖVEG: 14:10-12

¹⁰ Akkor te miért ítéled el testvéredet? Vagy te is, miért veted meg testvéredet? ¹¹ Mert meg van írva: "Élek én, így szól az Úr, bizony előttem fog meghajolni minden térd, és minden nyelv magasztalni fogja Istent." ¹² Tehát mindegyikünk maga fog önmagáról számot adni az Istennek.

14:10 „akkor te” A hangsúly miatt van a mondat elején.

■ Az 1-12-es versek a 10. vers két kérdésére fókuszálnak. A 3. versre vonatkozó két csoportot újra szembeállítja. Az egyik csoport „ítélkezik”, a másik csoport pedig „megvetéssel” tekint a többiekre. Mind két fajta hozzáállás „rabszolgák” részéről helytelen! Uruk, Jézus Krisztus az egyetlen, akinek joga van „kritizálni”, vagy „lenézni”. Amikor a hívők ítékeznek másokon (1) Isten helyét bitorolják, és (2) ezzel előkészítenek valamit, ami nem teljes.

■ **„mindnyájan oda fogunk állni Isten ítélőszéke elé”** Ugyanezt az igazságot fejezi ki a II. Kor. 5:10. A hívőknek magyarázatot kell adniuk az Úrnak arról, ahogyan kezelték egymást. Jézus isteni Bíráként fog cselekedni (vö. Máté 25:31-46).

Az angol NKJV bibliafordításban is a „Krisztus ítélőszéke” kifejezés található. A görög kéziratok, amik a KJV bibliafordítást támasztják alá, az unciális görög \aleph^2 és a C^2 kéziratok korai javításaként szolgáltak. A *Theos* az MSS \aleph , B, C, D, F, és G kéziratban szerepel. Az írástudók valószínűleg megváltoztatták a görög szöveget, hogy az idomuljon a II. Kor. 5:10-hez. Az is lehetséges, hogy az írástudók ezt a verset azért változtatták meg, hogy szembeálljanak az „adopcionizmusnak” nevezett Krisztusról alkotott korai nézettel. Számos olyan szövegváltozat található, amit úgy tűnik azért készítettek, hogy a szöveget még inkább ortodoxsá tegyék (vö. Bart D. Ehrman, *The Orthodox Corruption of Scripture* [Az Írások ortodox romlása], Oxford University Press, 1993), 90-91-es oldalak.

14:11 „Mert meg van írva” Ez egy BEFEJEZETT SZENVEDŐ KIJELENTŐ MONDAT. Egy olyan különleges idióma volt, amit az ÓSZ-i ihletett idézetek leírására használtak. Utal az Ézs. 45:23-ra, amit a Filippi 2:10-11 is idéz.

■ **„Élek én”** Ez egy fogadalmi formula, ami egy szójáték Isten szövetséges nevével, a YHWH-val. A YHWH a héber létige MŰVELTETŐ ALAKJA (vö. II. Mózes 3:14). Ő az örökké élő, egyedül élő Isten. Így tehát saját létezésére esküszik.

14:2 „Tehát mindegyikünk maga fog önmagáról számot adni az Istennek” A keresztényeket megítélik (vö. II. Kor. 5:10) és az, hogy a testvéreiket kritizálták része lesz ennek a megtapasztalásnak. Néhány görög kézirat elhagyja „az Istennek” kifejezést. Nyilvánvalóan a szövegekörnyezet utal rá. Ez a változat a 10. versben lévő változat hatására keletkezhetett.

SZÖVEGEKRE VONATKOZÓ BEPILLANTÁS A RÓMA 14:13-23-AS VERSEKBE

- A. A témát, hogy a keresztényeknek hogyan kell egymást kezelniük már az 1-12-es versekben elkezdte kifejteni. Azon az igazságon alapszik, hogy teljesen el kell fogadniuk minden keresztényt, mert Krisztus, aki az Ő uruk és bírójuk, teljesen elfogadja mindkét csoportot. Gyakran a szellemi dolgok, amik fontosak az egyik csoport számára a múltjuk, személyiség típusuk, szüleik, személyes preferenciájuk, tapasztalataik, stb. miatt, Istennek egyáltalán nem fontosak.
- B. A keresztény szabadságról és felelősségről szóló eszmecsere második része itt a témát egy másik nézőpontból fejti ki. Ezekben a versekben a hívő Isten iránti szeretete az, Krisztusban, ami arra motiválta, hogy a vele egyet nem értő keresztény testvérét is szeresse. Ahogyan Jézus letette életét a hívőkért, nekik is úgy kell letenniük előjogainkat azokért, akikért Jézus meghalt (vö. II. Kor. 5:13-14; I. János 3:16). Ezt a hangsúlyt a szereteten, a keresztény élet alapvető mozgató erején, a 13:8-10-ben látjuk, abban, ahogyan hívők nem hívőkhöz viszonyulnak.
- C. Az igazságot, hogy a fizikai világban minden dolog tiszta, néhány keresztény elég nehezen fogadja el. Gyakran még a hívők is „dolgokat”, s nem saját magukat okolják az elkövetett bűnükért (úm. „a rum démona”). Pál újra és újra kijelenti, hogy minden dolog tiszta (vö. 14:14,20; I. Kor. 6:12; 10:25-26; I. Tim. 4:4; Titusz 1:15). Kijelentései Jézus tanítását követik, amiket az ételekről tanított a Márk 7:18-23-ban. A tiszta és tisztátalan ételek illusztrálják Péter számára azt, hogy Isten elfogadta Kornéliuszt az Apcsel 10:15-ben.
- D. Ez a rész elsősorban az „erősebb testvéreknek” szól. Pál félig elismeri annak a kijelentésnek az igazságát, hogy „minden dolog tiszta”, de hozzáteszi még azt is, hogy nem minden dolog építi, vagy szolgálja Isten családját (vö. I. Kor. 6:12; 10:23). Az erősebb testvérek szabadsága tönkretelhet más keresztény testvéreket. A hívőknek Krisztus által és Krisztusért meg kell tartaniuk testvéreiket.
- E. Nagyon érdekes, hogy Pál nem jelenti ki, vagy nem utal arra, hogy a „gyengébb testvér” egy szellemi folyamaton megy át, ami által majd „erősebb testvér” válik belőle. Ez az egész érvelés nem a kegyelemben való növekedést, hanem az egymástól eltérő keresztény értelmezések közötti szeretet prioritását célozza meg. Az, hogy a hívők melyik csoportba tartoznak sokkal inkább a személyiség típusuktól, vallásos nevelésüktől és személyes tapasztalataiktól függ, mintsem attól, hogy 'igazuk van' vagy 'tévednek'. A hívő feladata nem az, hogy megváltoztasson másokat, hanem hogy szeresse és tisztelje a másik felet. Ez a szív ügye, és nem az elméjé. Isten szereti, elfogadja mind két csoportot, és az egész emberiségért odaadta a Fiát.

SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 14:13-23

¹³ **Többé tehát ne ítélkezzünk egymás felett, hanem inkább azt tartásatok jónak, hogy**

testvéreteknek se okozatok megütközést vagy elbotlást.¹⁴ Tudom, és meg vagyok győződve az Úr Jézus által, hogy semmi sem tisztátalan önmagában, hanem ha valaki valamit tisztátalannak tart, annak tisztátalan az.¹⁵ Ha pedig atyádfia valamilyen étel miatt megszomorodik, akkor nem jársz el szeretetben. Ne tedd tönkre ételleddel azt, akiért Krisztus meghalt.¹⁶ Vigyázzatok, ne káromolják azt a jót, amelyben részesültetek.¹⁷ Hiszen az Isten országa nem evés és ivás, hanem igazság, békesség és a Szentlélekben való öröm;¹⁸ mert aki ebben szolgál Krisztusnak, az kedves az Isten előtt, és megbízható az emberek előtt.¹⁹ Azokra a dolgokra törekedjünk tehát, amelyek a békességet és egymás építését szolgálják.²⁰ Ételtől ne rombold az Isten munkáját. Minden tiszta ugyan, de rossz annak az embernek, aki megütközéssel eszi azt.²¹ Jó tehát nem enni húst, nem inni bort, és semmi olyat nem tenni, amin testvéred megütközik.²² Te azt a hitet, amely benned van, tartsd meg az Isten előtt. Boldog, akinek nem kell elítélni önmagát abban, ami felől döntött.²³ Aki pedig kételkedik, amikor eszik, máris elítéltetett, mivel nem hitből tette. Mert minden, ami nem hitből származik, az bűn.

14:13 „ne ítélezzünk egymás felett” Ez JELENIDEJŰ AKTÍV KÖTŐMÓD TAGADÓSZÓCSKÁVAL, ami arra utal, hogy be kell fejezni egy már folyamatban lévő cselekedetet. Ez nem figyelmeztetés, hanem egy tiltás. Nagyon hasonlít a 16. versre. Az „ítélkezni” kifejezést 5 alkalommal használta Pál az 1-12-es versekben, most pedig még négy alkalommal a 13-23-as versekben.

KÜLÖNLEGES TÉMA: MEGÍTÉLHETIK-E A KERESZTÉNYEK EGYMÁST?

Ezzel a témával kétféle módon kell foglalkozni. Egyrészt, figyelmeztetnünk kell a keresztényeket, hogy ne ítélezzenek egymás felett (vö. Máté 7:1-5; Lukács 6:37,42; Róma 2:1-11; Jakab 4:11-12). Másrészt a hívőket arra is bátorítsuk, hogy értékeljék ki a vezetőket (vö. Máté 7:6,15-16; I. Kor. 14:29; I. Thessz. 5:21; I. Tim. 3:1-13; és I. János 4:1-6).

Néhány kritérium a helyes értékeléshez segítséget nyújthat:

1. a megítélés célja a megbizonyosodás legyen (vö. I. János 4:1 – „megpróbálni” azzal a céllal, hogy elfogadható-e)
2. a megítélést alázattal és szelídséggel kell tenni (vö. Gal. 6:1)
3. a megítélés nem fókuszálhat személyes preferenciákra (vö. Róma 14:1-23; I. Kor. 8:1-13; 10:23-33)
4. a megítélésnek fel kell ismernie azokat a vezetőket, akik „nem adnak okot a kritikára” sem a gyülekezeten, sem a társadalmon belül (vö. I. Timóteus 3)

■ **„hogy testvéreteknek se okozatok megütközést vagy elbotlást”** Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV TAGADÓSZÓCSKÁVAL, ami arra utalt, hogy be kellett fejezni egy már folyamatban lévő cselekedetet. Ugyanez az igazság lett kijelentve a 21. versben és az I. Kor. 8:9-ben.

Az „akadály” kifejezés (a magyarban a „megütközés” szót használja, de az angol fordítás úgy mondja, hogy „ne tegyetek semmilyen akadályt vagy botránykövet a testvéretek útjába”) valami olyan dologra utalt, ami az úton az ember megbotlását okozta. Az „elbotlani” kifejezés szó szerint egy csalival rendelkező állatcsapda felhúzó mechanizmusára vonatkozik.

A kereszténységnek van egy szervezetet alkotó megjelenése. Mi a hitbeli testvérünk megtartója, bátorítója és barátja vagyunk. A hit egy család!

14:14

NASB „tudom, és meg vagyok győződve az Úr Jézusban”

NKJV „tudom, és meg vagyok győződve az Úr Jézus által”

NRSV „tudom, és meg lettem győzve az Úr Jézusban”

TEV „az Úr Jézussal való egységem biztosít efelől”

JB „tökéletesen tisztában vagyok vele, természetesen, és az Úr Jézus nevében szólok”

Ez az *oida* kifejezés BEFEJEZETT AKTÍV formája, amit JELENIDEJŰ értelmében használtak a BEFEJEZETT SZENVEDŐ KIJELENTÉSSel együtt. Szó szerint azt jelenti, hogy „folyamatosan tudni fogom, meg voltam győződve és továbbra is meg leszek győződve róla”. Ez az 5b. és a 22-23-as versekben lévő igazság újbóli kijelentése. A hívők meggyőződése a szellemi dolgokról a Jézussal való kapcsolatukból származik a Szentlelken keresztül. Abban a fényben kell élniük, ami megadatott nekik.

■ **„hogy semmi sem tisztátalan önmagában”** Ugyanezt az igazságot illusztrálja az Apcsel 10:9-16 is. A dolgok nem gonoszak, az emberek igen. A teremtésben önmagában és önmagától semmi sem válik gonosszá (vö. 20. vers; Márk 7:18-23; I. Kor. 10:25-26; I. Tim. 4:4 és Titusz 1:15)!

■ **„hanem ha valaki valamit tisztátalannak tart, annak tisztátalan az”** Vallásos értelemben jelentett ez tisztátalant. A hívőknek a lelkiismeretük szerint kell megítélniük cselekedeteiket (vö. 5,22-23-as versek). Még akkor is, ha félreinformálták őket egy bizonyos ügyről vagy tettről, aszerint a fény szerint kell járnuk, amivel rendelkeznek Isten előtt. Továbbá nem szabad megítélniük más hívőket a fényük szerint, különösen a zavaros területeken (vö. 14:1,3,4,10,13).

14:15 **„Ha pedig atyádfia valamilyen étel miatt megsomorodik”** Ez egy ELSŐ TIPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből, vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. Szeretet, s nem jogok, felelősség, s nem szabadság határozza meg az életformánkat.

Ez a rész vagy (1) zsidó étkezési törvényekhez kapcsolódik (vö. III. Mózes 11); vagy (2) a bálványáldozati húshoz (vö. I. Kor. 8-10). A 20. vers nagyon világosan fejezi ki ezt az igazságot.

■ **„akkor nem jársz el szeretetben”** Ezt gyakran a „szabadság törvényének” (vö. Jakab 1:25), „királyi törvénynek” (vö. Jakab 2:8), vagy „Krisztus törvényének” hívják (vö. Gal. 6:2). Vannak bizonyos újszövetségi felelősségek és irányelvek!

■

NASB, NKJV „Ne tedd tönkre ételleddel azt, akiért Krisztus meghalt”

NRSV „Ne engedd, hogy az, amit eszel, tönkre tegye azt, akiért Krisztus meghalt”

TEV „Ne engedd, hogy az ételed, amit eszel, tönkre tegye azt, akiért Krisztus meghalt”

JB „Semmiképpen sem vagy szabad arra, hogy azt edd, amit csak szeretnél, ha az olyan valaki bukását okozná, akiért Krisztus meghalt”

Ez egy JELENIDEJŰ FELSZÓLÍTÁS TAGADÓSZÓCSKÁVAL, ami általában azt jelenti, hogy be kell fejezni egy már folyamatban lévő cselekedetet. Ez egy nagyon erőteljes kifejezés. Némely keresztény szabadsága nem okozhatja más keresztények romlását. Ez nem az üdvösség elvesztésére utal, hanem a békesség, a bizonyosság és a hatékony szolgálat elvesztésére.

A „tönkre tesz/elpusztít” kifejezés a görög *lupeō* szó, ami azt jelenti, hogy „gyászt, szomorúságot vagy fájdalmat okozni” (ugyanez van az LXX-ben). Pál ezt a szót leginkább a II. Korinthusban használta (vö. 2:2,4,5; 6:10; 7:8,9,11). Az elpusztítani kifejezés túl erős fordítás. Nem az üdvösség elvesztésére utalt, hanem a Szentlélek meggyőzésére afelett, hogy nehogy megsértsék mások személyes meggyőződését. Ha a hívő cselekedetei nem hitből erednek, akkor az bűn (vö. 23. vers).

14:16

NASB „Vigyázzatok, ne káromolják azt a jót, amelyben részesültetek.”
NKJV, NRSV „ne hagyd, hogy ami neked jó, arról azt mondják, hogy gonosz”
TEV „ne hagyd, hogy amit te jónak fogadsz el, rossz nevet kapjon”
JB „a kiváltsággoddal ne köss kompromisszumot”

Ez egy JELENIDEJŰ BEFEJEZETT FELSZÓLÍTÁS TAGADÓSZÓCSKÁVAL, ami azt jelentette, hogy be kellett fejezni egy már folyamatban lévő cselekedetet. A szabadság könnyedén szabadossággá válhat!

Az ebben a versben található „jó dolog” az erősebb testvér cselekedeteire utal. Ha az erősebbik keresztény a szabadságában oly módon cselekszik, hogy azzal a gyengébbik hívőkre negatív hatással van és szellemileg kárt tesz bennük, akkor a „jó dolog” lehetőséggé válik a gonosz számára!

Úgy tűnik ez a vers már nem arra fókuszál, hogy a keresztények hogyan bánnak egymással, hanem, hogy a nem hívőkkel törődnek-e (vö. 18b). Az itt található IGE az „istenkáromlás” (beszél) szóból származik, amit általában nem hívőkre használtak.

14:17 „Isten országa” A Római levélben itt használja egyedül ezt a kifejezést. Jézus is gyakran foglalkozott ezzel a témával. Ez egy jelenbeli valóság, ugyanakkor egy jövőbeli beteljesülés is (vö. Máté 6:10).

A Krisztus testében rejlő közösségi élet sokkal értékesebb, mint a személyes szabadság gyakorlása! Lásd a következő Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: ISTEN ORSZÁGA

Az ÓSZ-ben YHWH-ra úgy gondoltak, mint Izrael Királyára (vö. I. Sám. 8:7; Zsolt. 10:16; 24:7-9; 29:10; 44:4; 89:18 [Károli 44:5; 89:19]; 95:3; Ézs. 43:15; 44:4,6), a Messiásra pedig mint az eszményi királyra (vö. Zsolt. 2:6). Jézus betlehemi megszületésével (Kr. e. 4-6.) Isten országa új erővel és megváltással tört be az emberi történelembe (új szövetség, vö. Jer. 31:31-34; Ezék. 36:27-36). Keresztelő János az Isten országának közelségét hirdette (vö. Máté 3:2; Márk 1:15). Jézus tisztán érthetően azt tanította, hogy Isten országa Benne és tanításaiban volt jelen (vö. Máté 4:17,23; 9:35; 10:7; 11:11-12; 12:28; 16:19; Márk 12:34; Lukács 10:9,11; 11:20; 12:31-32; 16:16; 17:21). Ennek ellenére az Isten királysága mégis jövőbeli esemény is (vö. Máté 16:28; 24:14; 26:29; Márk 9:1; Lukács 21:31; 22:16,18).

A Márk és Lukács szinoptikus párhuzamaiban „az Isten országa” kifejezést találjuk. Jézus tanításainak eme gyakori témája magában foglalta Isten jelenlegi uralkodását az emberi szívekben, ami egy nap majd az egész földre kiteljesedik. A Máté 6:10-ben, Jézus imádságában is ez tükröződik vissza. Máté, a zsidóknak írva azt a kifejezést részesítette előnyben, ami nem tartalmazta Isten nevét (a Mennyek Ország), míg Márk és Lukács, a pogányoknak írva azt a gyakori megnevezést használta, ami tartalmazta az istenség nevét.

Ez a szinoptikus evangéliumokban egy kulcskifejezés. Jézus első és utolsó prédikációi, és példabeszédeinek többsége is ezzel a témával foglalkozott. Arra utal, hogy Isten most is uralkodik az emberi szívekben! Meglepő, hogy János csak kétszer használta ezt a kifejezést (és sosem Jézus példabeszédeiben). A János evangéliumában az „örök élet” egy kulcskifejezés és metafora.

Ezt a feszültséget Krisztus két eljövetele okozza. Az ÓSZ Isten Messiásának csak egy eljövetelére öszpontosított – egy katonai, ítélkező, dicsőséges eljövetelre – de az ÚSZ megmutatja, hogy az első alkalommal mint az Ézs. 53 Szenvedő Szolgája jött el, és mint a Zak. 9:9 alázatos király. A két zsidó korszak, a gonoszság és az igazság új korszaka átfedik egymást. Jézus jelenleg a hívők szívében uralkodik, de egy napon majd az egész teremtés felett fog uralkodni. Úgy fog eljönni, ahogyan azt az ÓSZ megjósolta! A hívők az Isten országának „már-de még nem” feszültségében élnek (vö. Gordon D. Fee és Douglas Stuart: *How to Read*

■ **„hanem igazság, békesség, és a Szentlélekben való öröm”** A Lélek az, aki ezeket a tulajdonságokat a hívőknek és a hívők közösségének adja. Ezek Isten családjának a jellemvonásai, külsőek és belsőek egyaránt.

Pál itt az „igazság” kifejezést különleges értelemben használja. Lásd a különleges témát az 1:17-ben. Ez általában a Neki tulajdonított igazságra utal, ami egy legális (törvényszéki) kijelentés Istentől arról, hogy a hívőnek megbocsátott, és hogy Krisztusban milyen a helyzete (vö. 3:21-31; 4). A bűnös emberiséget nem csak hogy igaznak nyilvánította ki, hanem igazzá is teszi őket. Egyszerre ajándék ez és cél is, KIJELENTÉS és FELSZÓLÍTÁS is, egy helyzet és egy létra, egy hit cselekedet és egy hit-élet! Lásd a Különleges témát a 6:4-ben.

14:18 Az, amikor a hívők lekorlátozzák saját maguk szabadságát a gyengébbik hívő kedvéért, Krisztusnak való szolgálat. Nincs jobb módja annak, hogy megerősítsük Jézus iránti szeretetünket, mint amikor szeretjük, megvédjük, és törődünk azokkal, akikért Ő meghalt.

■ **„megbízható az emberek előtt”** Ez egy módja lehet annak az állításnak, hogy a keresztények mások iránti szeretete kinyithatja a szolgálat és a bizonyosátevés ajtaját a nem hívő társadalom felé (16. vers; II. Kor. 8:21; I. Péter 2:12). Az, ahogyan a hívő közösségben egymással bánunk, egy erőteljes bizonyoságtétel, legyen az pozitív vagy negatív.

14:19 „törekedjünk” Ez a *diōkō* kifejezés egy ÓSZ-i idióma, ami a Septuagintában és Pál írásaiban is gyakori. Azt jelenti, hogy „buzgón követni”, vagy „komolyan megkísérel megszerezni”. Pál a Róma 9:30,31-ben, a 12:13-ban és itt az „üldözni/követni” értelmében használja, de a 12:14-ben azokra használja, akik üldözik a hívőket (vö. I. Kor. 4:12; még saját magára is, 15:9; II. Kor. 4:9; Gal. 1:13,23; Fil. 3:6).

Ez vagy egy JELENIDEJŰ AKTÍV KIJELENTÉS (MSS α, A, B, F, G, L és P) vagy egy JELENIDEJŰ AKTÍV KÖTŐMÓD (MSS C, D) FELSZÓLÍTÁSKÉNT használva. Az UBS⁴ a KÖTŐMÓDOT belehelyezi a szöveggörnyezetbe, de 'D' osztályzatot ad neki (elég valószínűtlen).

Figyeld meg azokat a dolgokat, amikre a keresztényeknek törekedniük kell.

1. vendégszeretet, 12:13
2. dolgokra, amik békét teremtenek és egymást építik, 14:19
3. szeretet, I. Kor. 14:1
4. Krisztushoz való hasonlatosság, Fil. 3:12,14
5. ami egymás és minden ember javát szolgálja, I. Thessz. 5:15
6. igazság, kegyesség, hit, szeretet, állhatatosság, szelídlelkűség, I. Tim. 6:11
7. igazság, hit, szeretet és békesség azokkal, akik tiszta szívből segítségül hívják az Urat, II. Tim. 2:22

■ **„békességet és egymás építését szolgálják”** Minden dologban ez kell hogy legyen a hívő célja (vö. Zsolt. 34:14 [Károli 34:15]; Zsid. 12:14). Az illető személyes szabadságának és teológiai látásának Krisztus testének stabilitásához és növekedéséhez kell vezetnie (vö. 15:2, I. Kor. 6:12; 14:26; Ef. 4:12). Lásd a Különleges témát: Építés a 15:2-ben.

14:20 „ne rombold az Isten munkáját” Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV FELSZÓLÍTÁS TAGADÓSZÓCSKÁVAL, ami általában azt jelenti, hogy be kell fejezni egy már folyamatban lévő cselekedetet. Ez egy erőteljes ÖSSZETETT IGE (*kata + luō*). Csak háromszor fordul elő Pál írásaiban (vö. a II. Kor. 5:1-ben a halálra és a Gal. 2:18-ban abban az értelmében, amit itt is használ, elpusztít). Egy szójáték található a 19. vers „épít” szava és e kifejezés között, ami szó szerint azt jelenti, hogy „lerombolni”. Mindkettő az építkezésre használt metafora.

Mi „Isten munkája” ebben a szöveggörnyezetben? Az érettségre nem utalhat, de a Lélek munkálkodására a „gyenge” hívők életében igen. Ebben a szöveggörnyezetben sem és az I. Kor. 8-10-ben sem utal Pál arra, hogy az egyik csoportnak segítenie kell a másik csoportot, hogy alkalmazkodjon vagy megváltozzon!

■ „Minden tiszta ugyan” Lásd a 14. vers jegyzetét.

■

NASB „de rossz annak az embernek, aki megütközéssel eszi azt”

NKJV „de gonosz annak, aki megütközéssel eszi”

NRSV „rossz az a számodra, ha mások elbuknak amiatt, amit eszel”

TEV „de rossz olyat enni, ami valaki mást arra vezet, hogy bűnt kövessen el”

JB „de gonosszá válik, ha megeszed, és ezzel más elbukását okozod”

Ez a vers a központi igazsága ennek a fejezetnek (vö. I. Kor. 10:25-26, Titusz 1:15).

Ez a bálványáldozati húsról utal (vö. I. Kor. 8:10). A hús maga nem jó vagy rossz, de ha egy gyengébbik testvér, aki úgy gondolja, hogy helytelen, meglátja, hogy egy másik keresztény testvére megeszi azt, és ő maga is eszik belőle, akkor az, ami erkölcsileg semleges, bűnné válik a számára, mert ezzel megszegte saját személyes meggyőződését Isten akaratával kapcsolatban.

A legtöbb angol fordítás ezt a mellékmondatot az „erősebbik testvérral” hozza összefüggésbe, hogy azzal, hogy ő eszik belőle, egy gyengébbik testvérről is kihatással lesz. A New American Bible katolikus fordítása a másik opcióját mutatja be ennek, és ezzel a mellékmondatral a gyengébbik testvérről utal azáltal, hogy úgy fordítja, hogy „rossz az az ember számára, ha amikor eszik, az étel megsérti lelkiismeretét”. A szöveggörnyezet szerint az első variáció tűnik a legjobbnak, de ez a kétértelműség lehet, hogy nem volt véletlen, és mind a két félre utal, mint a 22-23-as versek.

14:21 Ez a szó az „erősebbik testvéreknek” szól. Arra a teológiai fogalomra, hogy „teljes tartózkodás” bizonyos ételektől és italoktól ez az egyetlen alap a Bibliában. Az erős keresztényeknek korlátozniuk kell magukat a szeretetben a keresztény testvéreik és az őszinte keresők (elveszettek) miatt. Ennek az ön-korlátozásnak a nagy része kulturális, regionális és/vagy felekezeti.

Ez itt két AORISZTOSZI AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV TAGADÓSZÓCSKÁVAL, ami magába foglalta azt, hogy „soha ne kezdjük el azt cselekedni”. Néhányan úgy értelmezték ezeket az AORISZTOSZI mondatokat, hogy azok csak bizonyos alkalmakra alkalmazandók (vö. I. Kor. 8-10). Az evést és ivást nyilvánvalóan nem lehet betiltani.

14:22

NASB „Te azt a hitet, amely benned van, tartsd meg az Isten előtt. Boldog, akinek nem kell elítélni önmagát abban, ami felől döntött.”

NKJV „Van hited? Tartsd meg azt Isten előtt. Boldog az, aki nem ítéli el magát amiatt, amit eldöntött.”

NRSV „Azt a hitet, amid van, tartsd meg saját meggyőződésként Isten előtt. Áldottak azok, akiknek nincs semmilyen okuk arra, hogy kárhoztassák magukat amiatt, amit eldöntöttek.”

TEV „Tartsd meg azt, amit erről hiszel, Isten és te közötted. Boldogok azok, akik nem érzik magukat bűnösnek, amikor valami olyat tesznek, amiről azt gondolják, hogy jó!”

JB „Ragaszkodj saját hitedhez, Isten és te közötted – és tartsd szerencsésnek azt az embert, aki anélkül tud döntést hozni, hogy a saját lelkiismerete ellen menne.”

Ez egy újabb megerősítése annak, hogy egy hívőnek abban a fényben kell élnie, amit a saját Szentlélek vezetett, Bibliából informált lelkiismerete biztosít számára (vö. 5. vers). Abban a fényben kell járnia, ami adatott a számára; de nem úgy, hogy azzal más hívők hitét megsérti. A 22. vers az

„erősebb testvérré” céloz, míg a 23. vers a „gyengébbik testvérré”.

A 22. vers egy kézirati változattal kezdődik. Lehet kérdés is (NKJV angol bibliafordítás) vagy egy kijelentés (NASB, NRSV, TEV és JB angol bibliafordítások).

■ **„ami felől döntött”** Lásd a Különleges témát a 2:18-ban.

14:23 „Aki pedig kételkedik” Ez egy JELENIDEJŰ KÖZÉPIGEI MELLÉKNÉVI IGENÉV. Ez a túlságosan is aggályoskodó keresztényre utal a 3. versből.

■ **„elítéltetett”** Ez egy BEFEJEZETT SZENVEDŐ KIJELENTÉS, *kata + krinō*, aminek jelentése: (1) „összehasonlítás által bűnös fényben feltüntetett” (vö. Harold K. Moulton, *The analytical Greek Lexicon Revised*, 216. oldal) vagy (2) „nem elítélés, hanem az ítéletet követő büntetés” (vö. Róma 5:16,18, 8:1 [vö. Moulton és Milligan, *The Vocabulary of the Greek Testament*, 328. oldal]). Itt az illető lelkiismeretének megsértésére és az azt követő fájdalomra utal, társítva a Szentlélek ítéletével.

■ **„amikor eszik”** Ez egy HARMADIK TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT.

■ **„Mert minden, ami nem hitből származik, az bűn”** A kétértelmű bibliai területeken a bűn a lelkiismeretünk megsértése, s nem pedig a törvényé. Abban a fényben kell járnunk, ami adatott – s legyünk mindig nyitottak még több fényre a Bibliából és a Lélektől.

A hívők cselekedeteit az kell, hogy meghatározza, hogy mennyire értik meg Isten akaratát. Érett hívőknél lehetséges az, hogy különböző nézetük legyen bibliailag kétértelmű dolgokkal kapcsolatban úgy, hogy mégis mindkettő Isten akaratából van.

■ Némely görög kéziratban a 16:26-27 doxológiája szerepel a 14. fejezet végén. Más kéziratokban mindkét helyen szerepel. Az egyik papirusz kézirat P⁴⁶ szerint a 15. fejezet végén található. A Római levél kézirati hagyományában hat különböző helyen látható ez a doxológia. Ennek a témának a teljes megvitatásáért lásd az *A Textual Commentary of the Greek New Testament* című könyvet, amit Bruce M. Metzger írt, a United Bible Societies kiadásában, 533-536. oldal. Íme az elméletek egy rövid összefoglalója: (1) Origenész azt mondta, hogy egy korai római eretnek, Marikón, eltávolította a Római levél utolsó két fejezetét. Ez megmagyarázná a 14. fejezetben lévő doxológiát; (2) más tudósok viszont azon spekulálnak, hogy Pál megírta a Római levél egy bizonyos változatát, az 1-14-es fejezeteket, amit elküldött Rómába, majd később szükségét látta annak, hogy ugyanazt a levelet elküldje az Efezusi gyülekezetnek is, 1-16-os fejezetek. A személyes üdvözlések hosszú listája (16. fejezet) Efezust tükrözi vissza, s nem pedig Rómát; (3) a 16. fejezetben szereplő üdvözlések a Rómába tartó hívőknek szólt, mert Akvilla és Priscilla épp Efezusban tartózkodtak, és nincs feljegyezve, hogy valaha is visszatértek volna Rómába; és (4) a doxológia nem volt eredeti, írástudók toldották hozzá később a nyilvános istentisztelettel kapcsolatos liturgiai okokból.

M. R. Vincent *Word Studies* második kötete érdekes megjegyzést tesz.

„Ezekkel a teológiákkal szemben áll az a megingathatatlan tény, hogy az ismert létező Páli MSS iratok (körülbelül háromszáz) közül az összes ez ideig összehasonlított MSS, a legfontosabbakat is beleértve, ezeket a fejezeteket hiteles kapcsolatban és sorrendben adja meg, a doxológiát kivéve” (750. oldal).

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami

megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb pontjait. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. Jellemezd a „gyengébbik” testvért. Pál arra utal, hogy ők éretlenek lennének?
2. Hogyan kapcsolódik a keresztény szabadság a keresztény felelősséghez?
3. A természetben minden „tisztá” vagy erkölcsileg semleges (14, 20-as versek)?
4. Miért volt olyan fontos az étel kérdése Korinthusban (vö. I. Kor. 8,10), emlékszel, hogy Pál a rómaiaknak Korinthusból írt?
5. Magyarázd el az ismeret, szabadság és a szeretet közötti kapcsolatot ebben a fejezetben.
6. Mire kell alapozni a gyülekezeten belüli kapcsolatot?
7. Mire alapozzuk a személyes döntéseinket és cselekedeteinket?
8. A cselekedeteink hogyan hatnak másokra? Ez mit követel meg tőlünk?
9. Hogyan határozzuk meg a helyes keresztény etikát?
10. Lehetséges az, hogy érett keresztények ne értsenek egyet, és mégis mindannyiukat elfogadja Isten?

RÓMA 15

MODERN FORDÍTÁSOK BEKEZDÉSI FELOSZTÁSAI

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Az embertársad kedvében járv el, ne a magadéban	Egymás terhét hordozzuk	Az erősebbek hordozzák a gyengéket	Mások kedvében járv, ne a sajátodéban	(14:22-15:6)
15:1-6	15:1-6	15:1-6	15:1-6	
A pogányoknak és a zsidóknak szóló evangélium ugyanaz	Együtt dicsőítsük Istent		A pogányok evangéliuma	Az egységért való könyörgés
15:7-13	15:7-13	15:7-13	15:7-12 15:13.	15:7-12 15:13.
Pál missziós parancsa	Jeruzsálemtől Illíriáig	Személyes jegyzetek	Pál érve, hogy most miért ír ilyen bátran	Utószó
15:14-21	15:14-21	15:14-21	15:14-21	15:14-16

Pál terve Róma meglátogatására	Róma meglátogatásának terve		Pál terve Róma meglátogatására	15:17-21 Pál terve
15:22-29	15:22-33	15:22-29	15:22-29	15:22-29
15:30-33		15:30-33	15:30-33	15:30-33

HARMADIK OLVASÁSI CIKLUS (az „Útmutató a helyes bibliaolvasáshoz”-ból) KÖVETVE AZ EREDETI SZERZŐ SZÁNDÉKÁT A BEKEZDÉSEK SZERINT

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Egyszerre olvasd el az adott részt. Azonosítsd a témákat. Hasonlítsd össze a témafelosztásaid az öt különböző fordítással. A bekezdések nem ihletettek, de mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékának azonosításához, ami az értelmezés szíve-lelke. Minden bekezdésnek egy és csakis egy témája van.

1. Első bekezdés
2. Második bekezdés
3. Harmadik bekezdés
4. Stb.

SZÖVEGKÖRNYEZETI BETEKINTÉSEK AZ 1-13-AS VERSEKBE

- A. A keresztény szabadságról és felelősségről szóló eszmecsere a 14. fejezetből folytatódik a 15:1-13-ban.
- B. A 14:1-15:13 teljes érvelését a következő módon lehetne felvázolni:
 1. fogadjátok el egymást, mert Isten is elfogad minket Krisztusban (vö. 14:1,3; 15:7)
 2. ne ítélezzetek egymás felett, mert Krisztus a mi egyetlen Mesterünk és Bíránk (vö. 14:3-12)
 3. a szeretet sokkal fontosabb mint a személyes szabadság (vö. 14:13-23)
 4. kövesd Krisztus példáját, és tedd félre a személyes jogosultságaidat mások épülésére és javára (vö. 15:1-13)
- C. A 15:5-6 visszatükrözi a 14:1-15:13 teljes szövegének háromszoros célját
 1. éljetez egymással harmóniában
 2. éljetez Krisztus példája szerint
 3. szívünk és szájunk egyesítésével ajánljunk dicséretet Istennek
- D. Az I. Kor. 8-10 is ugyanezzel a feszültséggel foglalkozik, ami a személyes szabadság és a társadalmi felelősség között található.

SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 15:1-6

¹ Mi erősek pedig tartozunk azzal, hogy az erőtlenek gyengeségeit hordozzuk, és ne a magunk kedvére éljünk. ² Mindegyikünk a felebarátjának kedvezzen, mégpedig annak javára, épülésére. ³ Hiszen Krisztus sem magának kedvezett, hanem ahogyan meg van írva: „A te gyalázóid gyalázásai énreám hullottak.” ⁴ Mert amit korábban megírtak, a mi tanításunkra írták meg, hogy az Írásokból türelmet és vigasztalást merítve reménykedjünk. ⁵ A türelem és vigasztalás Istene pedig adja meg nektek, hogy kölcsönös egyetértés legyen közöttetek Jézus Krisztus akarata szerint, ⁶ hogy egy szívvel, egy szájjal dicsőítsétek a mi Urunk Jézus Krisztus Istenét és Atyját.

15:1

NASB „Mi erősek pedig tartozunk azzal, hogy az erőtlenek gyengeségeit hordozzuk”

NKJV „Mi pedig, akik erősek vagyunk, hordozzuk a gyengék aggályait”

NRSV „Mi, akik erősek vagyunk, el kell hogy hordozzuk a gyengék gyarlóságait”

TEV „Nekünk, akik erősek vagyunk a hitben, segítenünk kell a gyengéknek, hogy hordozzák terheiket”

JB „Nekünk, akik erősek vagyunk, az a feladatunk, hogy elhordozzuk a gyengék aggályait”

Ez itt két JELEN IDEJŰ FŐNÉVI IGENÉV, amit FELSZÓLÍTÁSKÉNT használt. Az, hogy megemlíti az erősebbet és a gyengébbet, mutatja, hogy a 15-ös fejezetben folytatja azt az érvelést, ami a 14:1-ben elkezdett. Úgy tűnik, azt a feszültséget tükrözi vissza, ami a római gyülekezeten belül volt, és ami minden gyülekezetben létezik, ahogyan a keresztények a bibliailag kétértelmű területeken élnek az életüket. Pál ismét az „erős” csoporttal azonosította magát.

A mai modern kori olvasó számára (legyen az angol vagy magyar) ha a két perspektívát „erősnek” vagy „gyengének” címkézzük meg, azzal előítéleteket támasztunk a két csoporttal szemben. De Pál szándéka nem ez volt. Az erős csoport azokra utalt, akik megszabadultak a szabályok vagy rituálék irányította vallásos élettől. Az Istennel való kapcsolatuk már nem attól függ bizonytalanul, hogy bizonyos feladatokat teljesítenek, bizonyos vallási tabukat elkerülnek vagy sem. A másik csoport is teljes mértékben keresztény, teljes mértékben elfogadott és teljes mértékben odaszánt életű hívők csoportja volt. Ugyanakkor hitüket a múltbeli megtapasztalásaik vallásos ideáin keresztül szemléltek. A zsidó hívők hajlamosak voltak a Judaizmus Ószövetségi gyakorlataihoz ragaszkodni. A megtért pogányok pedig hajlamosak voltak arra, hogy megtartsanak néhány régi vallási (pogány) ideát és gyakorlatot. De megfigyelhető, hogy Pál ezt a gondolkodásmódot a hívők között nem „bűnnek” nevezte. Mert csak akkor vált bűnné, amikor megsértették saját lelkiismeretüket (vö. 23. vers).

A „gyenge” (*adunates*, erőtlenség, vö. Róma 8:3) kifejezés különbözik a 14:1,21-ben (vö. I. Kor. 8:7,10,11,12; 9:22) szereplő *astheneō* kifejezéstől, ami szintén azt jelenti, hogy erő nélkül.

Ez a szöveg arra utal, hogy a keresztényeknek nem fitorogva kell elviselniük a többi keresztényt, hanem szeretettel kell „törődniük” és „munkálkodniuk” egymással. Az „elhordozni” kifejezés a János 19:17-ben és a Lukács 14:27-ben is szerepelt, mikor Jézus a „keresztet hordozta”. Pál ismerte azokat a feszültségeket, amik vallásos emberek között előfordulhattak. Gamáliel alatt kapott oktatást, aki Hillél liberális iskolájának rabbija volt.

■ „ne a magunk kedvére éljünk” Ez egy JELEN IDEJŰ AKTÍV FELSZÓLÍTÁS TAGADÓSZÓCSKÁVAL, ami általában azt jelenti, hogy be kellett fejezni egy már folyamatban lévő cselekedetet. Az énközpontúság biztos jele az éretlenségnek; Krisztus példájának követése (vö. 3. vers; Fil. 2:1-11) viszont az érettség jele. Ismét csak az erősebbekhez szólt (vö. 14:1,14,16,21,27). Ez nem azt jelenti, hogy a kapcsolat fenntartásában övék a teljes felelősség. A

gyengékhez a következő helyeken szól: 14:3,20,23; 15:5-6,7.

15:2 „mindegyikünk a felebarátjának kedvezzen” A „felebarát” kifejezés itt a többi keresztyénre utal. Nem azt jelenti, hogy a személyes meggyőződésünkben kössünk kompromisszumokat, hanem hogy az illető ne erőltesse saját személyes meggyőződéseit vagy véleményét a kétértelmű területeken. Krisztus testének az egysége és a növekedése a legfőbb, és nem a személyes szabadság (vö. I. Kor. 9:19-23; 10:24-33; Ef. 4:1-16).

NASB „annak épülésére”

NKJV „épülésre vezetve”

NRSV „azon jó okból, hogy építsd felebarátod”

TEV „azért, hogy a hitben felépítsd őket”

JB „segíts nekik, hogy erősebb keresztyénekké váljanak”

Ez a 14. fejezet legfőbb témája (vö. 14:16,19). Továbbá ez a szellemi ajándékok egyik tesztje, ami az I. Kor. 10:23; 12:7; 14:26; Ef. 4:29-ben található.

Ebben a szövegkörnyezetben ez itt arra vonatkozik, hogy az erősebb hívő szeretetben korlátozza saját szabadságát azért, hogy segítsen keresztyén testvérének a hitben való növekedésben. Joseph A. Fitzmyer és Raymond E. Brown kiadó a *The Jerome Biblical Commentary* 2. kötetében egy meglepő megjegyzést fűz ehhez a vershez.

„Ezt a megfogalmazást gyakran használják arra, hogy kifejezzék vele (a felebarát) 'felépítését', utalva ezzel valaki keresztyén felebarátjának személyes fejlődésére. De figyelembe véve azt, hogy Pál gyakran használja az építkezési metaforát a leveleiben közösségi értelemben is, itt ennek a megfogalmazásnak vitathatatlanul társadalmi, közösségi jelentése is van (vö. I. Kor. 14:12; Ef. 4:12; Róma 14:19)” (328. oldal).

KÜLÖNLEGES TÉMA: ÉPÍTÉS

Ezt az *oikodomeó* kifejezést és ennek a különböző formáit Pál gyakran használja. Szó szerint azt jelenti, hogy „házat építeni” (vö. Máté 7:24), de elkezdtek metaforikusan a következőkre is használni:

1. Krisztus teste, a gyülekezet, I Kor. 3:9; Ef. 2:21; 4:16
2. hogy felépítsük
 - a. a gyengébb testvéreket, Róma 15:1
 - b. a felebarátokat, Róma 15:2
 - c. egymást, Ef. 4:29; I. Thesz. 5:11
 - d. a szenteket a szolgálatra, Ef. 4:12
3. a következők által építünk fel másokat:
 - a. szeretettel, I. Kor. 8:1; Ef. 4:16
 - b. a személyes szabadságunk korlátozásával, I. Kor. 10:23-24
 - c. a spekulációk elkerülésével, I. Tim. 1:4
 - d. az istentiszteleteken a felszólalók korlátozásával (énekeseké, tanítóké, prófétáké, nyelvekenszólóké, és magyarázóké), I. Kor. 14:3-4,12
4. mindennek építenie kellene
 - a. Pál tekintélye, II. Kor. 10:8; 12:19; 13:10
 - b. összefoglaló megállapítások a Róma 14:19-ben és az I. Kor. 14:26-ban

15:3 „Krisztus sem” Krisztus a követendő példa. Ezt az igazságot a következő helyeken is kihangsúlyozza: 5. vers; Fil. 2:1-11; I. Péter 2:21; I. János 3:16.

■ „meg van írva” Ez egy JELEN IDEJŰ SZENVEDŐ KIJELENTŐ mondat, ami az ÓSZ-i

Írásokra utaló idióma. A Zsolt. 69:9-ből és 7-ből idézve. Azzal, hogy Krisztus példájára utal (nem a Maga javát nézte, vö. Fil. 2:5-8) egy ÓSZ-i idézettel együtt, Pál a hatalom két legfontosabb forrását használja a korai egyházban (vö. Newman és Nida, *A Translator's Handbook on Paul's Letter to the Romans*, 271. o.). Krisztus önzetlensége, ahogy a világ bűnét hordozta, kell hogy a példánk legyen (vö. I. János 3:16).

15:4 „Mert amit korábban megírtak, a mi tanításunkra írták meg” Az ÓSZ az ÚSZ-i hívőknek is íródott (vö. Róma 4:23-24; 15:4; I. Kor. 9:10; 10:6,11). Ez az új szövetség hívői számára is aktuális (vö. II. Tim. 2:15; 3:16-17). Az Ó és Új szövetség között egy bizonyos folytonosság és egy bizonyos törés is megtalálható.

■ **„hogyan az Írásokból türelmet és vigasztalást merítve”** Figyeld meg, Isten Igéjének igazsága hogyan fonódik össze a hívők arra adott életformabeli válaszával. A hit és a gyakorlása összekapcsolódik (5. vers). Azt eredményezik, hogy bizonyosságunk van az életben, a halálban és Krisztus visszatérésének megígért reménységében.

■ **„reménykedjünk”** Ez egy JELEN IDEJŰ AKTÍV KÖTŐMÓD, ami utal arra, hogy a reményünk azoktól a cselekedetektől függ, amiket korábban a 4. versben már megemlít. Az ÚSZ-ben a „remény” gyakran a második visszajövetelre vonatkozik, amikor is az üdvösségünk be lesz teljesítve (vö. Róma 8:30; I. János 3:2). Ennek a görög kifejezésnek nincs bizonytalanságot jelentő másodlagos jelentése, mint akár az angol, vagy a magyar szónak. A második eljövétel egy biztos esemény, aminek az idejét nem tudjuk biztosra.

Pál ezt a kifejezést gyakran használja számos különböző, de ide kapcsolódó értelemben. Gyakran a hívő hitének beteljesedésével hozzák összefüggésbe. Az alábbi módon lehet kifejezésre juttatni: dicsőség, örök élet, végső üdvösség, második eljövétel, stb. A beteljesülése biztos, de hogy mikor a jövőben, azt nem tudjuk. Gyakran a „hit”-tel és a „szeretet”-tel (vö. I. Kor. 13:13; I. Thessz. 1:3; II. Thessz. 2:16) hozzák összefüggésbe. Itt egy nem teljes lista arról, hogy Pál hogyan használta:

1. A második eljövétel, Gal. 5:5; Ef. 1:18; 4:4; Titusz 2:13
2. Jézus a mi reménységünk, I. Tim. 1:1
3. Bízz az evangéliumban, Kol. 1:23
4. Végső üdvösség, Kol. 1:5; I. Thessz. 4:13; 5:8
5. Isten dicsősége, Róma 5:2; II. Kor. 3:12, Kol. 1:27
6. Üdvbizonyosság, I. Thessz. 5:8
7. Örök élet, Titusz 1:2; 3:7
8. Minden teremtmény megváltása, Róma 8:20
9. Hit, Róma 8:23-25; 15:4
10. Isten címe, Róma 15:13
11. Pál vágya a hívőkre nézve, II. Kor. 1:7

15:5 „... Istene pedig adja meg” Ez egy ritka AORISZTOSZI AKTÍV ÓHAJTÓ mondat, ami egy vágyat vagy imádságot fejez ki. Pál 5-6-os versben található imádsága két kérést tartalmaz: (1) legyenek egyetértésben (vö. 12:16; II. Kor. 13:11; Fil. 2:2) és (2) hogy egy szájjal dicsőítsék Istent (vö. 6., 7., 9. vers).

■ **„A türelem és vigasztalás Istene”** Ez majdhogynem Isten egy leíró címe (vö. 15:13; I. Kor. 1:3). Isten ezen jellemvonásai az Íráson keresztül jutnak el a hívőkhöz (vö. 4. vers). Lásd a Különleges témát: A kitartás szükségességét a 8:25-ben.

15:6 „a mi Urunk Jézus Krisztus Istenét és Atyját” Ez az Istenség teljes ÚSZ-i címe (vö. II. Kor. 1:3, Ef. 1:3; I. Péter 1:3). Ez nem a filozófiai szükségletek, hanem a kijelentés Istene. Figyeld meg Pál az 5-6-os versekben mondott imájában Isten két címét: (1) a türelem és a vigasztalás Istene, és

(2) a mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja. Lásd a Különleges Témát: A kitartást a 8:25-ben és az Atyát az 1:7-ben.

SZÖVEG: 15:7-13

⁷Fogadjátok be tehát egymást, ahogyan Krisztus is befogadott minket az Isten dicsőségére. ⁸Mert mondom: Krisztus a zsidóság szolgájává lett az Isten igazságáért, hogy megerősítse az atyáknak adott ígéreteket. A népek pedig irgalmáért dicsőítsék az Istent, ahogyan meg van írva: „Ezért magasztallak téged a népek között, és nevednek dicséretet éneklek.” ¹⁰Ezt is mondja: „Örüljétek, népek, az ő népével együtt.” ¹¹És ezt is: „Dicsérjétek, ti népek mind, az Urat, és dicsőítse őt minden nép.” ¹²Ézsaiás pedig így szól: „Hajtás sarjad Isai gyökeréből, és népek uralkodójává emelkedik: benne reménykednek a népek.” ¹³A reménység Istene pedig töltsön be titeket a hitben teljes örömmel és békességgel, hogy bővüljétek a reménységben a Szentlélek ereje által.

15:7

NASB, TEV „fogadjátok el egymást”
NKJV „fogadjátok be tehát egymást”
NRSV „üdvözljétek egymást”
JB „egymást ugyanazon a baráti módon kezeljétek”

Ez egy JELEN IDEJŰ KÖZÉPIGEI FELSZÓLÍTÁS. A hívőknek folytatniuk kell az egymás elfogadását, mert Krisztus is elfogadta őket. Ugyanezt az igazságot találjuk a 14:1-ben is. Ugyanakkor itt egy sor ÓSZ-i ígét vezet be arról, hogy Isten hogyan fogadta el a pogányokat (vö. 9-12-es versek). Mindez a római gyülekezeten belüli feszültséget tükrözhetette vissza.

A kereszténységet a hívők egymás felé irányuló önfeláldozása jellemzi (vö. 1:12; 12:5,10,16; 13:8; 14:13,19; 15:5,7,14; 16:16).

■ „ahogyan Krisztus is befogadott minket” Ez egy AORISZTOSZI KÖZÉPIGEI KIJELENTÉS. Ez a hívők cselekedeteinek mások felé irányuló mozgató rugója és ösztönző ereje (vö. 14:3). A 14. fejezetben a fókusz (1) Krisztuson, a Mesteren és a Bírán volt, 1-12-es versek, valamint (2) Krisztuson, aki példánk az önfeláldozó szeretetben, 13-23-as versek. Krisztus elfogadott minket, nekünk is el kell fogadnunk a másikat!

■ „az Isten dicsőségére” Lásd a 3:23 jegyzetét.

15:8 „Krisztus a zsidóság szolgájává lett” Jézus által teljesítette be Isten az ÓSZ-i próféciákat (vö. Máté 15:24). Ez a római gyülekezeten belüli hívő zsidók és hívő pogányok közötti feszültségre irányulhatott.

■

NASB „az Isten igazságáért, hogy megerősítse az atyáknak adott ígéreteket”
NKJV „Isten igazsága miatt megerősíti az atyáknak adott ígéreteket”
NRSV „az Isten igazsága miatt, hogy megerősítse azokat az ígéreteket, amiket az ősatyáknak adott”
TEV „a zsidók javára, hogy megmutassa Isten hűségét, hogy az ősatyáknak tett ígéretei valóra váljanak”

JB „hogy Isten hűségesen véghezvigye azokat az ígéreteket, amiket az atyáknak adott”
Ez valószínű Isten Izraelnek szóló ÓSZ-i ígéreteire vonatkozik (4:16). Mindazonáltal utalhat Isten azon ígéreteire is, miszerint az egész emberiséget meg fogja váltani (vö. I. Mózes 3:15, 12:3; II. Mózes 19:5-6; Ézs. 2:2-4; 56:7; 66:18-24). Az evangélium rejtéje, hogy Isten terve mindig is az volt, hogy Krisztus által egyesítse a zsidókat és a pogányokat (vö. Ef. 2:11-3:13).

Az ÚSZ-i üzenet az ÓSZ-i remények beteljesülése, s nem valami teljesen új. Krisztus nagy küldetése az volt, hogy (1) beteljesítse az Izraelnek ígért reménységet, és (2) hogy ajtót nyisson a pogányoknak (vö. Róma 3:29-30; 9:30; 10:11-12, 16-20; 11:25,32; 16:25; Ef. 2:11-3:21). Mivel Izrael elbukott abban az evangelizációs szolgálatában, hogy kijelentse Istent a pogányoknak és a hithez vonzzák őket, Jézus egy új szellemi Izraelt hatalmaz fel arra (vö. Gal. 6:16), hogy elvégezzék ezt az egyetemes feladatot (vö. Máté 28:19-20; János 3:16).

■ „megerősítse” Lásd a Különleges témát a 4:16-ban.

15:9-12 Ez ÓSZ-i idézetek sora, amik megmutatják, hogy a pogányok mindig is részesei voltak Isten tervének (vö. 10:16-20). A következő ÓSZ-i helyekről idéz: Zsolt. 18:49 vagy II. Sám. 22:50 [Károli 22:49]; V. Mózes 32:43; Zsolt. 117:1; Ézs. 11:1,10. Figyeld meg, hogy a héber kánon minden részéből van egy idézet: a Törvényből, a Prófétákból és az Írásokból.

15:9 „irgalmáért dicsőítsék az Istent” Isten irgalma a teológiai kulcsa a rómaiak predestinációjának (vö. 9:15,16,18,23), valamint a pogányok bevonásának is (vö. 11:30,31,32; 15:9). Isten irgalma volt az, ami megmentette Izraelt. Isten irgalma az, ami megmentette a hívő pogányokat is. Nem az emberi teljesítmény működteti a gépezetet (vö. Róma 9), hanem Isten kegyelmes, megváltoztathatatlan jelleme (vö. II. Mózes 34:6; Neh. 9:17; Zsolt. 103:8,4; Jóel 2:13) és a Messiás ígérete (vö. Ézs. 11:1,10).

15:13 „A reménység Istene” Ez egy záró doxológia volt a 14:1-ben elkezdett irodalmi egységhez kapcsolódóan. Ez egy másik gyönyörű címe volt az Istenségnek – a reménység Istene.

15:13 „töltsön be titeket teljes örömmel és békességgel” Ez egy AORISZTOSZI AKTÍV ÓHAJTÓ mondat, mutatva Pál a római hívőkért mondott imáját. Figyeld meg, hogy „mindenki” jelen van (vö. 5:1-2; 14:17).

■

NASB, NKJV,

NRSV „a hitben”

TEV „a Benne való hited által”

JB „a hitedben”

Ez egy JELEN IDEJŰ AKTÍV FŐNÉVI IGENÉV. Kifejezi a Szentlélek erejében, a személyes örömben, békességben és a Krisztusban folyamatos hit általi kitartás magabiztosságát. A Krisztusban való hit nem csak egy kezdeti döntés, hanem egy életforma szerű válasz is.

■ „hogy bővüljétek a reménységben” Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV FŐNÉVI IGENÉVI formája a *perisseuō*nak, ami lényegében azt jelenti, hogy „még azon felül is”.

KÜLÖNLEGES TÉMA: BŐSÉG/BŐVÖLKÖDÉS (*PERISSEVŌ*)

Pál gyakran használja ezt a kifejezést

1. Isten igazsága naggyá lett az Ő dicsőségére, Róma 3:7
2. Annak az egy embernek, Jézus Krisztusnak a kegyelmében való ingyen ajándék bőségesen kiáradt, Róma 5:15
3. A hívők bővülködnek a reménységben, Róma 15:13
4. A hívők Istennel való viszonya nem változik, ha bizonyos ételeket megesznek vagy nem, I. Kor. 8:8
5. A hívők bősége a gyülekezet építését szolgálja, I. Kor. 14:12
6. A hívők buzgólkodnak (bővülködnek) az Úr munkájában, I. Kor. 15:58

7. A hívők bőségesen részt vesznek Krisztus szenvedéseiben, és bőségesen részesülnek Krisztus vigasztalásában is, II. Kor. 1:5
 8. Az igazság szolgálata bővülködik Isten dicsőségében, II. Kor. 3:9
 9. A hívők hálaadása bővülködjön az Isten dicsőségére, II. Kor. 4:15
 10. A hívők bővülködjenek az örömben, II. Kor. 8:2
 11. A hívők mindenben bővülködnek (hitben, az igében, ismeretben, buzgóságban és szeretetben), így a jeruzsálemi gyülekezetben való adakozásban is, II. Kor. 8:7
 12. Minden kegyelem bőségesen kiárad a hívőkre, II. Kor. 9:8
 13. A hívők Istennek szóló hálaadása bőséges, II. Kor. 9:12
 14. Isten gazdagsága kiáradt a hívőkre, Ef. 1:8
 15. A hívők szeretete egyre jobban bővülködik, Fil. 1:9
 16. A hívők önbizalma Pálban bőséges lesz Krisztusban, Fil. 1:26
 17. Bővülködni, Fil. 4:12,18
 18. A hívők hálaadása bőséges, Kol. 2:7
 19. A hívők gyarapodnak és bővülködnek az egymás iránti szeretetben, I. Thessz. 3:12
 20. Az istenfélő élet legyen bőséges, I. Thessz. 4:1
 21. Gyarapodjanak a többi keresztény iránti szeretetben, I. Thessz. 4:10
- Pál a Krisztusban rejlő isteni kegyelmet „sokkal bőségesebben” megértette, ugyanígy szükséges az is, hogy a hívők is ebben a „sokkal bőségesebb” kegyelemben és szeretetben járjanak a mindennapi életükben!

■ „a Szentlélek ereje által” A Szentlélek az a Személy a Szentháromságban, ami ebben az Új Korszakban is aktív. Nélküle semmilyen tartós érték vagy hatás sem történhet meg (vö. 15:19; I. Kor. 2:4; I. Thessz. 1:5). Lásd a különleges témákat a 8:9-ben és a 8:11-ben.

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia értelmezésedért. Mindannyian abban a fényben kell járnunk, ami megadatott. Te, a Biblia és a Szentlélek vagytok az elsődlegesek az értelmezésben. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb témáit. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. Mi a Róma 14:1-15:13 központi igazsága?
2. A 9-12-es versekben miért idéz Pál ÓSZ-i ígeréseket? Milyen nagy igazságot tanítanak?

SZÖVEGEKRE VONATKOZÓ BEPILLANTÁS A 14-33-AS VERSEKBE

- A. Ennek a levélnek a lezárása nagyon sok értelemben hasonlít a megnyitásához is, 1:8-15
1. a hitüket magasztalja (vö. 1:8)
 2. megvédi Pál apostolságát, mint a pogányok evangéliumának apostola (vö. 1:13,14)
 3. megerősíti Pál azon vágyát, hogy meglátogassa őket (vö. 1:10,13)
 4. kifejezi Pál vágyát, hogy segítsenek neki abban, hogy eljusson olyan régiókba is, ahol még nem evangelizáltak (Spanyolország, vö. 1:13)
- B. Újra csak rámutat a Római gyülekezetben lévő feszültségre, ami a hívő zsidók és a hívő pogányok között volt, amire utalt, vagy célozgatott az egész levélben, de legfőképp a 9-11-es fejezetben, 14:1-15:13.
- C. Továbbá van némi burkolt kifejezés arra a feszültségre is, ami a korai egyházban volt Pál apostoli helyzetét illetően. Úgy tűnik, hogy a 15-19-ben és az 1:2,5-ben saját magát védelmezi.
- D. Ez az irodalmi egység két témát tartalmaz.
1. Pál apostoli, evangelizáló, pogányok felé irányuló szolgálata (vö. 14-21-es versek)
 2. Pál utazási tervei, hogy véghez vigye ezt a célját, keresztülvihetik őt Rómán (vö. 22-33-as versek)

SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 15:14-21

¹⁴Én pedig, testvéreim, magam is meg vagyok arról győződve, hogy ti is telve vagytok jóssággal, telve a teljes ismerettel, és hogy egymást is tudjátok tanítani. ¹⁵Ám, kissé merészebben írtam nektek, mintegy emlékeztetve titeket ama kegyelem alapján, amelyet Isten adott nekem arra, ¹⁶hogy a pogányokért legyek Krisztus Jézusnak szolgálója, és végezzem az Isten evangéliumának papi szolgálatát, hogy a pogányok áldozata a Szentlélek által megszentelt és kedves legyen. ¹⁷Krisztus Jézusban tehát van okom a dicsekvésre Isten előtt. ¹⁸Mert semmi olyanról nem mernék beszélni, amit nem Krisztus tett általam a pogányok megtéréséért szóval és tettel, ¹⁹jelek és csodák erejével, a Lélek ereje által: úgyhogy Jeruzsálemtől kezdve egészen Illíriáig mindenfelé hirdettem a Krisztus evangéliumát. ²⁰Eközben pedig azt tartottam becsületesnek, hogy az evangéliumot nem ott hirdettem, ahol Krisztust már ismertté tették, hogy ne idegen alapra építsek, ²¹hanem ahogyan meg van írva: „Meglátják őt azok, akiknek még nem hirdették, és akik még nem hallották, azok megértik.”

15:14

NASB „Én pedig, testvéreim, magam is meg vagyok arról győződve”

NKJV „Most veletek kapcsolatban én magam is meg vagyok győződve”

NRSV „Magam is biztos vagyok felőletek, testvéreim az úrban”

TEV „Barátaim: magam is bizonyos vagyok felőletek”

JB „Nem mintha bármilyen kétségeim is lennének felőletek, testvéreim, ellenkezőképpen, meglehetősen bizonyos vagyok felőletek”

Az „én/magam” (*auto egō*) a görögben nagyon hangsúlyos. Pál valóban megdicséri ezt a gyülekezetet (meggyőződve, BEFEJEZETT SZENVEDŐ KIJELENTÉS).

Pál a 14. versben három dolgot állít a római keresztényekről: (1) tele vannak jóssággal (JELENIDEJŰ AKTÍV KIJELENTÉS); (2) telve vannak ismerettel (BEFEJEZETT SZENVEDŐ

MELLÉKNÉVI IGENÉV); és (3) hogy képesek egymást bátorítani (JELEN IDEJŰ SZENVEDŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV). Ez a vers arra utal, hogy Pál nem új üzenetet hozott el nekik, hanem azt a jó hírt magyarázza el és tisztázza, amit már hallottak és befogadtak (vö. 15. vers).

■ **„hogy ti is telve vagytok jósággal, telve a teljes”** Mint ahogy az „én magam” kifejezés is hangsúlyos az első helyen, úgy a „ti magatok” is hangsúlyos itt. A „telve” (*mestos*) kifejezés azt jelenti, hogy „tele van valamivel”, vagy „bővülködik”. Pál ezt a kifejezést csak kétszer használta, s mind a kétszer a Római levélben (1:29; 15:14).

A „betöltve” (*plēroō*) kifejezés (magyarul mind a kétszer a „telve” kifejezést használja) egy BEFEJEZETT SZENVEDŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV. Pál gyakran használta ezt a kifejezést a Római levélben (vö. 1:29; 8:4; 13:8; 15:13,14,19). A *plērōma* FŐNEVET is gyakran használja a Római levélben (vö. 11:12,25; 13:10; 15:29), de a MELLÉKNEVET soha nem használja más írásaiban.

Pál vágya az volt, hogy a teljes evangélium teljes mértékben betöltse a hívőket, hogy túlcsoportuljon szeretetben és szolgálatban. A hívőknek mindenük megvan, amire szükségük van Krisztusban. Teljes mértékben el kell fogadniuk és be kell fogadniuk ezt a bizonyosságot.

■ **„telve vagytok jósággal, telve teljes ismerettel”** Ezeket a kifejezéseket kétféle módon lehet értelmezni: (1) úgy, hogy szövegkörnyezetileg a közvetlen őket megelőző irodalmi egységhez kapcsolódnak, 14:1-15:13 – a hívők egymás iránti szeretete a keresztyének közti különbségek ellenére, amik a kétértelmű, homályos bibliai területeken találhatók köztük. Ezt a 14:16-ban, a 15:2-ben valamint az itt látható „jóság” kifejezés erősíti meg, amit úgy is lehet értelmezni, hogy (2) ez a hit és a gyakorlat teljes evangéliumához kapcsolódik, ami az orthodoxy és orthopraxy.

15:15 „kissé merészebben írtam nektek” Pál a Rómaiakhoz írt levelet Korinthusból írta. Abban a gyülekezetben egy csoport támadta Pált, mert leveleiben igen merészen írt, de személyesen viszont nem volt ilyen határozott fellépésű. A „merész” szó IGEI formája a következő helyeken található meg: II. Kor. 10:2,12; 11:21. Pál merészsége a megtéréséből, elhívásából és az evangélium ismeretéből származott.

■ **„kegyelem alapján, amelyet Isten adott nekem”** Pál a kegyelem Istenére hivatkozik (vö. 1:5; 12:3; I. Kor. 3:10; 15:10; Gal. 2:9; és Ef. 3:7-8), aki elhívta őt, megmentette, megajándékozta és elküldte őt a pogányokhoz (vö. 11:13; 15:16). Ez az egyik módja annak, hogy megerősítse az apostolságát és tekintélyét (vö. 1:1,5).

15:16 „szolgája ... szolgálatát ... áldozata ... kedves” A 16. és 17. vers számos papi kifejezést és szavakat tartalmaz. A „szolgája” kifejezést a 27. versben papi szolgálatra használják. A Zsid. 8:2-ben Krisztus szolgálatára alkalmazza. Pál önmagát papnak tekintette (vö. Fil. 2:17), aki a pogányokat Istennek ajánlja, ami Izrael feladata volt (vö. II. Mózes 19:5-6; Ézs. 66:20). A gyülekezetnek adatott ez az evangelizációs feladat (vö. Máté 28:18-20; Lukács 24:47). A gyülekezetet az I. Péter 2:5,9-ben és a Jel. 1:6-ban ÓSZ-i papi kifejezésekkel illeti.

■ **„a Szentlélek által megszentelt”** Ez egy BEFEJEZETT SZENVEDŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV, ami azt jelenti, hogy „már megszentelt és továbbra is meg lesz szentelve a Szentlélek által”. Ez megint csak a római gyülekezetben belüli zsidók és pogány hívek közti feszültségre utalhatott. Pál világosan kijelentette, hogy a nemzetek (pogányok) a Szentlélek által teljesen el lettek fogadva, meg lettek szentelve, és ez továbbra is így lesz (vö. I. Kor. 6:11).

15:17-19 Figyeld meg a Szentháromság Istenének egyesült cselekedetét: Istennek (vö. 17. vers), Krisztusban (vö. 17. vers); a Szentlélek ereje által (vö. 19. vers). Továbbá figyeld meg a 30. versben Isten három Személyét. Bár a „szentháromság” nem bibliai kifejezés, maga a fogalom az (vö. Máté 3:16-17; 28:19; Apcsel 2:33-34; Róma 8:9-10; I. Kor. 12:4-6; II. Kor. 1:21; 13:13; Ef. 1:3-14; 4:4-6;

Titusz 3:4-6; I. Péter 1:2). Lásd Különleges témaát: A Szentháromság a 8:11-ben.

15:18-19 Pál felsorolta azokat a különböző módokat, ami által a pogányok közti szolgálata hatékony volt (1) szavakkal; (2) tettekkel; (3) jelekkel; (4) csodákkal; és (5) és a Lélek ereje által.

Csak megjegyezném, hogy az (5)-kel, „a Lélek”-kel kapcsolatban van egy kézirati változat: némely görög szöveg hozzáteszi, hogy „a Szent Lélek”, némelyben pedig az szerepel, hogy „Isten Lelke”. Erre a változatra is igaz, mint nagyon sok más változatra, hogy ez a hozzátoldás, illetve lélektelen tisztázás nincs hatással az igerész igazságára. Ez általában későbbi szövegmásoló írástudók törekvése volt arra, hogy az ÚSZ kifejezéseit, megfogalmazásait egységesítsék.

15:18 „a pogányok megtéréseért” Isten célja mindig is az volt, hogy olyan népe legyen, akik az Ő jellemét tükrözik vissza. Jézus evangéliuma helyreállítja Isten képét az emberekben, ami az I. Mózes 3-ban történt bűnbeesés miatt elveszett. Az Istennel lévő bensőséges kapcsolat bizonyítéka az istenfélő jellem. A kereszténység célja az Istennel való közösség és a Krisztushoz való hasonlatosság most!

■ **„szóval és tettel”** Ez Pál szolgálatára, s nem a római keresztények engedelmisségére utalt. Nyilvánvalóan a 19. versben szereplő Lélek erejéhez kapcsolódik.

15:19 „jelek és csodák erejével” Ez a két kifejezés nagyon sokszor fordul elő együtt az Apcselben (vö. 14:8-10; 16:16-18, 25-26; 20:9-12; 28:8-9), leírva Isten hatalmát, amit az az evangéliumon keresztül kimunkált (vö. II. Kor. 12:12). Ez a kettő egymás szinonimáinak tűnnek. Azt, hogy pontosan mire is utalt az egész – csodákra vagy megtérésekre – nem tudjuk biztosan. Lehetséges, hogy újra csak a Pál apostolsága körüli feszültségekre vonatkozik. Ugyanúgy, ahogyan Isten megerősítette a tizenkettő munkáját Jeruzsálemben, úgy Pál pogányok közötti munkáját is megerősítette látható jelekkel.

■ **„hirdetem a Krisztus evangéliumát”** Ez a *plēroō* kifejezés BEFEJEZETT AKTÍV FŐNÉVI IGENÉV formája (vö. 14. vers). Ez azt jelenti, hogy Pál meg volt győződve arról, hogy befejezte prédikáló feladatát a Földközi tenger keleti vidékén (vö. 23. vers).

■ **„egészen Illíriáig”** Ez az akkori római provincia, ami Dalmácia néven is ismert, az Adriai tenger keleti oldalán fekszik, a görög félszigettől észak-nyugatra (Macedónia). Az Apcsel nem jegyzi fel, hogy Pál valaha is prédikált volna arrafelé, de arra a területre tájolja be (vö. 20:1-2). Az „egészen” kifejezés jelentheti azt is, hogy „a határan” vagy „a területén”.

15:20 „Eközben pedig azt tartottam becsületesnek, hogy az evangéliumot nem ott hirdetem, ahol Krisztust már ismertté tették” Ez volt Pál ellentmondást nem tűrő missziós stratégiája (vö. I. Kor. 3:10; II. Kor. 10:15-16). Szerette volna elérni a pogányokat, akiknek soha sem adatott meg a lehetőség, hogy hallják és elfogadják az evangéliumot. Általában nagy, stratégiai jól elhelyezkedő városokat választott ki a Római Birodalomban, hogy a már megalakult gyülekezetek a saját környékükön evangelizálhassanak és tanítványozhassanak.

15:21 Ez a Septuaginta (LXX) Ézs. 52:15-ből való idézete, ami arról szól, hogy a pogányok hallanak majd Istenről. Pál ezt a prófécia missziós stratégiaként választotta.

SZÖVEG: 15:22-29

²² Ez is sokszor akadályozott abban, hogy elmenjek hozzátok. ²³ Most pedig, mivel már nincs munkaterület ezeken a vidékeken számomra, és sok éve vágyódom arra, hogy eljussak hozzátok, ²⁴ amikor Hispániába utazom, el is megyek hozzátok. Remélem ugyanis, hogy átutazóban megláthatlak titeket, és ti fogtok engem oda útnak indítani, ha már előbb egy

kissé felüdültem nálatok.²⁵ Most pedig Jeruzsálembe megyek a szentek szolgálatára.²⁶ Macedónia és Akhája ugyanis jónak látta, hogy gyűjtést rendezzenek a jeruzsálemi szentek szegényeinek.²⁷ Jónak látták ezt, de tartoznak is vele nekik, mert ha a pogányok részesültek az ő lelki javaikban, akkor tartoznak azzal, hogy anyagiakkal szolgáljanak nekik.²⁸ Ha tehát ezt elvégeztem, és az eredményt lepecsételve átadtam, a ti segítségetekkel elmegyek Hispániába.²⁹ Azt pedig tudom, hogy amikor hozzátok megyek, Krisztus áldásának teljességével érkezem meg.

15:22 „Ez is” Ennek az okát a 20. versben megmagyarázza.

■ **„sokszor akadályozott”** Ez egy BEFEJEZETLEN SZENVEDŐ KIJELENTŐ mondat. Újra és újra megakadályozták (vö. 1:13). Az, hogy ki akadályozta meg, nincs kijelentve. Lehetett Isten, a Sátán, gonosz emberek, vagy más evangelizációs lehetőségek.

Ne feledd, hogy Pál a Rómaiakhoz írt levelet korinthusi tartózkodása alatt írta. Korinthusban Pál ellenfelei támadták őt, mert utazási terveit nem tudta beteljesíteni. Pálra biztos hatással voltak azok a támadások, amiket a korinthusi gyülekezeten belül kapott. Lehetséges, hogy megemlítette nekik, hogy az utazási terveit újra és újra keresztülhúzták.

15:23 „most pedig mivel már nincs munkaterület ezeken a vidékeken számomra” Ezt a verset Kisázsia és a Keleti-Földközi tenger által meghatározott földrajzi értelemben kell értelmezni. Pál nem prédikált mindenkinek és mindenhol ezeken a területeken, hanem csak némelyeknek.

■ **„és sok éve vágyódom arra, hogy eljussak hozzátok”** Pál gyakran kifejezte azon vágyát, hogy szeretné meglátogatni Rómát (vö. 1:10-15; Apcsel 19:21; 23:11).

Ezzel kapcsolatban van egy görög kézirati változat, amit az UBS⁴ kritikai lábjegyzete nem sorol fel. A régi görög kéziratok: MSS P⁴⁶, Ɑ, A, D, F, G és L a 22. versben is megtalálható „sok” (*polus*) kifejezést használják, de az MSS B, C és P-ben a „számos” (*ikanos*) kifejezést láthatjuk. Lehet, hogy a későbbi írástudókat zavarta Pál túlzása.

15:24 „amikor Hispániába utazom” Pál szeretett volna eljutni a Római Birodalom nyugati területére is (vö. II. Kor. 10:16). Az Apcsel befejezése után elengedték a római bebörtönzéséből, és elment egy negyedik missziós útra. A pásztori leveleit (I. Tim., II. Tim., és Titusz) ezen a negyedik missziós úton írta. A II. Tim. 4:10-ben található erre egy lehetséges utalás, ahol néhány görög unciális kézirat, Ɑ, C, a Latin Vulgáta és a Kopt fordítások is a „Galácia” nevet használják. I. Kelemen Pápa, aki az 1. század vége előtt tevékenykedett, a „Korinthusiakhoz írt levelében” 5:7 szintén azt erősíti meg, hogy Pál „a nyugat határaihoz” utazott.

■ **„és ti fogtok engem oda útnak indítani”** Ez a kifejezés a gyülekezetben technikai szólássá vált arra vonatkozóan, hogy az utazó misszionáriusokat segítsék útnak indulni a következő úti céluk felé, ahol prédikálni fognak (vö. Apcsel 15:3; I. Kor. 16:6,11; II. Kor. 1:16; Titusz 3:13; III. János 6). Róma nem tudott hozzájárulni a jeruzsálemi gyülekezet számára gyűjtött pénzbeli segélyhez, de Pál nyugatnak tartó missziós útjait már tudták anyagiakkal segíteni.

15:25 „a szentek szolgálatára” Ezt a kifejezést gyakran használják pénzgyűjtéssel kapcsolatban (vö. 31. vers; I. Kor. 16:15; II. Kor. 8:4; 9:1). Lásd Különleges témát: Szentek az 1:7-ben.

15:26 „gyűjtést rendezzenek a jeruzsálemi szentek szegényeinek” Pál ezt az adományt már évek óta rendszeresen kapta (lásd Különleges téma: *Koinōnia* a 12:13-ban) (1) Galáciából és Kisázsziából (vö. I. Kor. 16:1-4), és (2) Macedóniából és Akhájiából (vö. II. Kor. 8-9). Az Antiókiában lévő gyülekezettől vette az ötletet (vö. Apcsel 11:30; 12:25). A célja az volt, hogy a korai egyház két -

zsidók és pogányok - szárnyának egységesítését segítse. Azt írja, hogy a pogány gyülekezetek „jónak látták” ezt tenni (vö. 26. és 27. vers). Lásd a következő Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: A KERESZTÉNY ÉS AZ ÉHEZŐK

I. Bevezetés

- A. Az éhínség egy mindig jelenlévő emlékeztetője az emberiség és a teremtés bukott állapotának.
- B. Az éhínség a gonosz és a szenvedés problémájának az egyik aspektusa. Közvetlenül az emberiségnek, s nem Istennek tulajdonítják. Bár Isten az Ő szövetséges népének jutalmazása és büntetése eszközeként mezőgazdasági áldásokat vagy átkokat használt (V. Mózes 27-28), ez nagy általánosságban a hitetlenekre nem volt igaz (Máté 5:45). Az éhínség a mohó, önző, anyagi emberiség másik példája. Az éhínség nem igazán az étel problémája, hanem az emberi motiváció és a prioritásoké.
- C. Az éhínség lehetőség a megváltott emberiség számára arra, hogy Isten szeretetét sugározhassák. A hívők reakciója a gyülekezetben és a világban lévő fizikai szükségekre megmutatja, hogy kik is vagyunk valójában.

II. Bibliai anyagok

A. Ószövetség

1. Mózes

- a. a három lehetséges tizedből, ami a régi Izraelben létezett, az egyik a szegények számára volt elkülönítve (III. Mózes 14:28-29)
- b. a törvény különleges módon viselt gondot a szegények étkeztetéséről (II. Mózes 23:11; III. Mózes 19:10; 23:22; V. Mózes 24:19-22)
- c. a törvény lehetőséget adott arra, hogy a szegények különleges, olcsó áldozatokat is vihessenek (III. Mózes 14:21)
- d. Izraelnek könyörületessé és bőkezűnek kellett lennie a szegények és a szükségben lévők felé (V. Mózes 15:7-11; vö. Jób 29:16; 30:25; 31:16-23)

2. A bölcsesség irodalma

- a. különleges áldásokat tartogatott azok számára, akik segítettek a szegényeket (Zsolt 41:1 [Károli 41:2])
- b. a szegények segítése olyan volt, mintha Istennek segítettek volna (Péld. 14:31; 17:5; 19:17)

3. A próféták

- a. Isten megkövetelte a Neki szóló istentiszteletet a társadalmi igazságszolgáltatás és a szegények felé való könyörületesség formájában is (Ézs. 58:6-7; Mik. 6:8)
- b. Isten üzenetének egyik jele az volt, hogy a szegényeknek és a szükségben lévőknek hirdették (Ézs. 61:1-2)
- c. Isten prófétái hevesen kikeltek magukból a társadalmi kizsákmányolás ellen (Ámós 2:6-8; 5:10-13; Mikeás)

B. Újszövetség

1. Az Evangéliumok

- a. Figyelmeztetnek a szegények megsegítésére (Márk 10:21; Lukács 3:11)
- b. Az alapján leszünk megítélve, hogy Jézus nevében hogyan szerettünk és segítettünk másokat. Valójában másoknak segíteni azt jelenti, hogy Jézusnak segítünk (Máté 25:31-46).
- c. A Márk 14:7-et nagyon csúnyán félreértik az emberek, amikor azt állítják, hogy ez Jézus a szegények iránti törődésének hiányát tükrözi vissza. Ez a

vers az Ő egyedülállóságát hangsúlyozza, s nem pedig a szegények elnyomását.

d. Az Ézsaiás 61:1-2 kifejti, hogy Isten üzenetének címzettjei a társadalom számkivetettjei lesznek (Lukács 4:18; 7:22; 14:21)

2. Pál

a. Pál Antiókhától Szíriáig megtanulta a különleges szeretet-felajánlás fogalmát a jeruzsálemi gyülekezet szegényei számára (Róma 15:26; I. Kor. 16:1; II. Kor. 8:4,6,19; Gal. 2).

b. Pál a kegyelmet, a hitet és a cselekedeteket hangsúlyozza (Ef. 2:8-10).

3. Jakab (az ŰSZ-i bölcsesség irodalma)

a. Az Istenbe vetett hit Krisztus által, de társadalmi törődés nélkül nem egészséges (Jakab 2:14-17)

b. Sőt azt is mondja, hogy a cselekedetek nélküli hit halott!

4. János

a. Az I. János hangsúlyozza, hogy a keresztény űdvbizonyosság egy megváltozott életen alapszik, ami hittel és szolgálattal teli (I. János 3:17-18)

III. Összegzés

A. Az emberi nyomorúság és szükség az emberiség bűnéhez kapcsolódik. Az éhínségnek számos megjelenési formája van:

1. bolond viselkedés (Péld. 19:13)
2. Isten büntetése (V. Mózes 27-28)
3. kapcsolódik a szellemi szolgálathoz (II. Kor. 11:27)
4. kulturális körülmények (mohóság, elképzelések, stb.)
5. anyagi körülmények (éhínség, özönvizek, jégverés, stb.)

B. Isten valóban törődik az emberekkel. Azokat, akik szükségben vannak, egészen egyedi módon szereti!

C. A cselekvő gyülekezet Isten válasza a (fizikai és szellemi) szükségben lévő emberiség számára

1. közvetlen, személyes eljárás
2. egyesített egyházközösségi/gyülekezeti tevékenység
3. a változásért tevékenykedő politikai szervezet

D. Az Írások fényében kritikusan kell kiértékelnünk saját kultúránkat és a személyes prioritásainkat (II. Kor. 8-9).

E. Szükséges, hogy szemünk, szívünk és karjaink nyitva legyenek az emberi szükségek iránt mind itthon, mind külföldön; a gyülekezetben és a világban egyaránt.

F. A nagy parancsolat fényében kell kapcsolódnia a segítségnek ahhoz, hogy kik vagyunk mi Krisztusban a (Máté 28:18-20). A segítségnek fizikainak és szelleminek is kell lennie.

15:27 „ha” Ez egy ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, ami a szerző szemszögéből vagy irodalmi céljait tekintve igaznak feltételezhető. Ha a pogányok osztoznak a zsidók szellemi áldásaiban (vö. Róma 10-11), akkor nekik is segíteniük kell a jeruzsálemi anyagyülekezet fizikai szükségleteiben.

15:28

NASB

„Ha tehát ezt elvégeztem, és azt eredményt lepecsételve átadtam”

NKJV

„Amikor ezt elvégeztem, és ennek gyümölcsét lepecsételtem”

NRSV

„Amikor beteljesítettem ezt, és átadtam nekik azt, ami összegyűlt”

TEV

„Amikor elvégeztem ezt a feladatot, és átadtam nekik azt a pénzt, amit számukra gyűjtötték össze”

JB „Amikor ezt megtettem, és hivatalosan is átadtam nektek azt, ami összegyűlt”

Ez egy AORISZTOSZI AKTÍV MELLÉKNÉVI IGENÉV és egy AORISZTOSZI KÖZÉPIGEI MELLÉKNÉVI IGENÉV. Szó szerint arra a hétköznapi dologra utal, ahogyan a csomagot le szokták zárni, hogy megbizonyosodjanak tartalmának biztonságáról. Ez lehetett a módja annak, ahogyan Pál megerősítette, hogy az összes adományozott pénz el lesz küldve és azt meg is fogják kapni. Hogy ez teljesen biztos legyen, az adományozó gyülekezetekből számos képviselőt vitt magával (vö. Apcsel 20:4).

A „pecséttel” kapcsolatban lásd a Különleges témát a 4:11-ben.

15:29 Figyeld meg, hogy újra használja a *plēroō* / *plērōma* kifejezéseket. Lásd a 14. vers jegyzetét.

SZÖVEG: 15:30-33

³⁰ A mi Urunk Jézus Krisztusra és a Lélek szeretetére kérlek titeket, testvéreim, tusakodjatok imádságaitokban velem együtt az Isten előtt énrtem, ³¹ hogy megszabaduljak azoktól, akik hitetlenek Júdeában, és hogy jeruzsálemi szolgálatom kedves legyen a szenteknek; ³² hogy aztán majd Isten akaratából örömmel érkezzem hozzátok, és megpihenjek nálatok. ³³ A békesség Istene legyen mindnyájatokkal. Ámen.

15:30 „kérlek titeket ... tusakodjatok velem” Ezek erőteljes görög kifejezések. Az elsőt a 12:1-ben is használta. A másodikat Jézus a Gecsemáné kertben való szenvedésének leírására használták. Pál nagyon nagy szükségét érezte annak, hogy imádkozzanak érte és az evangelizációs szolgálatáért (vö. II. Kor. 1:11; Ef. 6:18-20; Kol. 4:3; I. Thessz. 5:25; II. Thessz. 3:1). A jeruzsálemi megtapasztalásai elég nehéznek bizonyultak (vö. 31. vers). Megérkezett Rómába, de úgy, ahogyan azt elképzelte. Lásd a Különleges témát: Közbenjáró imádság a 9:3-ban.

15:30-33 Pál imádsága három vágyat fejezett ki: (1) hogy megszabaduljon a Júdában lévő ellenségeitől (vö. Apcsel 20:22-23); (2) hogy a pogány gyülekezetek által küldött ajándékot jól fogadja a jeruzsálemi gyülekezet (vö. Apcsel 15:1 és folyt.; 21:17 és folyt.); és (3) hogy egyszer a Spanyolországba vezető útján meglátogathassa Rómát.

15:30 „tusakodjatok velem” Ez a kifejezés csak itt fordul elő az ÚSZ-ben. Szösszetétele a *sun* (együtt valamivel) és az *agōnizomai* (versenyezni, harcolni, buzgón törekedni, vö. I. Kor. 9:25; Kol. 1:29; 4:12; I. Tim. 4:10; 6:12) kifejezéseknek. Ez a határozott FŐNÉVI IGENÉV arra szólítja fel a római gyülekezetet, hogy imádságban erőteljesen vívódjanak Pállal azért, hogy a pogányok felajánlását elfogadják a jeruzsálemi anyagyülekezetben.

15:31 „akik hitetlenek” Ez a zsidó ellenállásra, vagy lehet, hogy a júdaistákra utalt, és nem a gyülekezetre úgy általában (vö. 11:30-31).

15:32 Pál imádsága még két másik kéréssel fejeződik be: (1) hogy örömmel csatlakozhasson hozzájuk, és hogy (2) megpihenhessen náruk (AORISZTOSZI KÖZÉPIGEI [álszenvedő] KÖTŐMÓDÚ formája a *sunanapauomai* kifejezésnek, ami csak itt fordul elő az ÚSZ-ben, de az Ézs. 11:6-ban is használták. Pál az Ézs. 11:1,10-et idézte a 12. versben). Pálnak érett hívők közti csendes pihenésre és feltöltődésre volt szüksége (vö. II. Kor. 4:7-12; 6:3-10; 11:23-33)! De nem kapta meg. Palesztinában letartóztatás és több évnnyi börtön várta.

15:33 „a békesség Istene” Ez Isten egyik csodálatos megnevezése (vö. 6:20; II. Kor. 13:11; Fil. 4:9; I. Thessz. 5:23; II. Thessz. 3:16; Zsid. 13:20).

■ „Ámen” Lásd a Különleges témát az 1:25-ben.

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb pontjait. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. Hogyan szolgálja az ÓSZ az ÚSZ-i hívők javát (4-5-ös versek; I. Kor. 10:6,11)?
2. A 9-12-es versekben miért idézi Pál az ÓSZ-et? Milyen nagy igazságot tanítanak ezek a versek?
3. Hol tűnik fel a zsidók és a pogányok közötti feszültség a Római levél ezen részében?
4. A Római levél ezen részében hol tűnik fel a Pál apostolsága körüli feszültség?
5. Mik voltak Pál érvei a jeruzsálemi gyülekezetnek szóló felajánlás mellett, amit a pogány gyülekezetek adtak (15-28-as versek)?
6. Mi volt Pál missziós stratégiája? Miért szeretett volna elmenni Spanyolországba?
7. Hogyan és miért írja le Pál a papi munkáját (16. vers), ami Izraelhez, mint a papok nemzetéhez kapcsolódik (II. Mózes 19:5-6), illetve a gyülekezethez (I. Péter 2:5,9; Jel. 1:6)?
8. Isten megválaszolta Pál a 30-33-as versekben található imádságát?

RÓMA 16

MODERN FORDÍTÁSOK BEKEZDÉSBELI FELOSZTÁSAI

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Személyes üdvözetek	Fébé testvérnő ajánlása	Üdvözetek	Személyes üdvözetek	Üdvözetek és jókívánságok
16:1-2	16:1-2	16:1-2	16:1-2	16:1-2
	Római szentek üdvözlése			
16:3-16	16:3-16	16:3-16	16:3-5a	16:3-5a
			16:5b-7	16:5b-16
			16:8-11	
			16:12-15	
			16:16.	
	Kerüljétek a megosztó személyeket		Végső utasítások	Figyelmeztetések és az első utóirat

16:17-20	16:17-20	16:17-20	16:17-20a 16:20b-21	16:17-20
	Pál barátainak üdvözlése			Utolsó üdvözlések, és második utóirat
16:21-23	16:21-24	16:21 16:22. 16:23	16:22. 16:23	16:21-23
Doxológia	Áldás		Záró dicsérő imádság	Doxológia
16:25-27	16:25-27	16:25-27	16:25-26 16:27	16:25-27

HARMADIK OLVASÁSI CIKLUS (az „Útmutató a helyes bibliaolvasáshoz”-ból) KÖVETVE AZ EREDETI SZERZŐ SZÁNDÉKÁT A BEKEZDÉSEK SZERINT

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Egyszerre olvasd el az adott részt. Azonosítsd a témákat. Hasonlítsd össze a témafelosztásaid az öt különböző fordítással. A bekezdések nem ihletettek, de mindenképp kulcsfontosságúak az eredeti szerző szándékának azonosításához, ami az értelmezés szíve-lelke. Minden bekezdésnek egy és csakis egy témája van.

1. Első bekezdés
2. Második bekezdés
3. Harmadik bekezdés
4. Stb.

SZÖVEGKÖRNYEZETBELI BETEKINTÉSEK AZ 1-27-ES VERSEKBE

- A. Figyeld meg, hogy ebben a záró részben a nők mindannyian Pál munkatársai voltak az evangélium hirdetésében (vö. Fil. 4:3): Fébé az 1. versben; Priszka a 3. versben; Mária a 6. versben; Junia (vagy Juniász – ha férfi volt) a 7. versben; Trüfaina és Trüfósza a 12. versben; Perszisz a 12. versben; az „anyját” a 13. versben; Júlia a 15. versben; és „nőtestvérét” a 15. versben. Légy óvatos a dogmatizmussal a szolgálatban lévő nők területén. Minden hívőnek vannak ajándékai (vö. I. Kor. 12:7,11), és minden hívő teljes idejű szolgáló is (vö. Ef. 4:12). A Biblia Isten akarataként a férfi-vezérszerepét hangsúlyozza. Ebben a listában van egy női diakónusunk, Fébé, és egy lehetséges női apostolunk, Junia is (vö. Jóel 2:28; Apcsel 2:16-21). Nehéz eldönteni, hogy hogyan is kezeljük ezt a témát biblikusan, mert látszólag ellentmondásosak Pál állításai: I. Kor. 11:4-5 összehasonlítva a 14:34-gyel.

- B. Figyeld meg a lehetséges faji származásukat ezeknek a neveknek:
1. hívő zsidók: Akvilla, Priszka, Andronikosz, Juniász, Mária (némely MSS szövegben Mirjam szerepel);
 2. Római nemes családnevek: Priszka, Ampliátusz, Apellész, Narcisszus, Júlia, Filologosz;
 3. zsidó nemesi családnevek: Arisztobulosz, Heródión.
- C. Az 1-16-os versek Pál személyes köszöntései, míg a 17-20-as versek záró figyelmeztetéseket tartalmaznak a hamis tanítók ellen. A 21-23-as versekben a missziós csapat üdvözlését küldi Korinthusból.
- D. Az F. F. Bruce által írt *Tyndale New Testament Commentary* című könyv fejtegetése a 16. fejezetről nagyon nagy segítség lehet. Ha érdekel az ebben a fejezetben található nevek részletes tanulmánya, olvasd el a 266-284-es oldalakat.
- E. Kis kétely merül fel azt illetően, hogy hol is ér véget ez a levél. Többször feltűnik egy egyfajta lezárás a 14. fejezet végén, a 15. fejezet végén (MS P⁴⁶) és a 16. fejezet végén is a régi görög kéziratokban. Ugyanakkor a 16:25-27 hagyományos befejezése megjelenik a következő szövegekben: MSS P⁶¹, \aleph , B, C, és D, továbbá abban a görög szövegben, amit I. Kelemen Pápa használt (Kr. u. 95).
- A 24. vers nem jelenik meg a régebbi görög P⁴⁶, P⁶¹, \aleph , A, B, C kéziratokban, sem a latin Vulgatában vagy az Origenész által használt görög szövegekben. A különböző változatok teljes megvitatásáért lásd Bruce M. Metzger, *A Textual Commentary on the Greek New Testament*, 533-536. oldalakat.

SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSTANULMÁNY

SZÖVEG: 16:1-2

¹ Ajánlom nektek nőtestvérünket, Fébét, aki jelenleg a kenkhreai gyülekezet szolgálja:
² fogadjátok őt az Úr akarata szerint a szentekhez illően, és álljatok mellé minden olyan ügyben, amelyben szüksége van rátok, mert ő is sokaknak lett pártfogója, nekem magamnak is.

16:1 „Ajánlom” Ez Fébé diakonissza ajánlólevele. Ő vihette el Pál levelét Rómába. Az ÚSZ-ben számos ilyen bemutató vagy ajánló levélre lehet példát találni (vö. Apcsel 18:27; I. Kor. 16:3; II. Kor. 3:1, 8:18-24; és Fil. 2:19:30).

■ **„Fébé”** A neve azt jelenti, hogy „ragyogó” vagy „sugárzó”.

■
NASB, NKJV „a gyülekezet szolgálja”
NRSV „a gyülekezet elöljárója”
TEV „aki a gyülekezetet szolgálja”
JB „a gyülekezet női elöljárója”

Ez a *diakonos* kifejezés, EGYESSZÁMÚ NÖNEMŰ TÁRGYESETI forma. Görög kifejezés, amit a szolgálóra használtak. A 15:8-ben Krisztusra használta, az Ef. 3:7-ben és a Kol. 1:23,25-ben pedig Pálra.

Mind az ÚSZ-ben, mind pedig korai, bibliai események utáni egyházi írásokban is van arra bizonyíték, hogy létezett a diakonissza posztja. Egy másik példa az ÚSZ-ben a helyi gyülekezeti szolgálatban lévő nőkre az „özvegyek jegyzéke” a pásztori levelekben (vö. I. Tim. 3:11; 5:3-16). Az

RSV, Amplified és Phillips angol bibliafordítások a „diakonissza” szót használták a 16:1-ben. Az NASB és NIV angol bibliafordításnál a lábjegyzetben található ez a szó. A NEB angol bibliafordítás az 'aki ebben a posztban van' kifejezést használja. Minden hívő elhívott, ajándékokkal bíró, teljes idejű szolgáló (vö. Ef. 4:12). Némelyeket vezetői, szolgáló pozícióra hívott el Isten. A hagyományainknak a háttérbe kell vonulnia és elsőbbséget kell adnia az Írásoknak! Ezek az korai diakónusok és diakonisszák szolgálók voltak, és nem egy végrehajtó/adminisztratív bizottság tagjai.

M. R. Vincent, *Word Studies*, 2. kötet 752. oldal és 1196. oldal, azt mondja, hogy az Apostoli Alkotmány, ami a második század végéből vagy a harmadik század elejéből származhat, különbséget tesz a női gyülekezeti szolgálók feladata és felszentelésük között.

1. diakonisszák

2. özvegyek (vö. I. Tim. 3:11; 5:9-10)

3. szüzek (vö. Apcsel 21:9 és valószínűleg az I. Kor. 7:34 is)

Ezek a feladatok fordultak elő:

1. a betegek gondozása

2. a fizikailag üldözöttek gondozása

3. a hitért bebörtönzöttek látogatása

4. új hívők tanítása

5. a nők bemerítésénél segédkeztek

6. néhányan női gyülekezeti tagok felügyeletéért voltak felelősek

KÜLÖNLEGES TÉMA: NŐK A BIBLIÁBAN

I. Az Ószövetség

A. Kulturálisan a nőket tulajdonnak tekintették.

1. a tulajdontárgyakat felsoroló listában szerepelnek (II. Mózes 20:17)

2. a rabszolganőkkel való bánásmód (II. Mózes 21:7-11)

3. egy társadalmilag felelős férfi érvényteleníthette a nők fogadalmait (IV. Mózes 30)

4. nők mint hadizsákmány (V. Mózes 20:10-14; 21:10-14)

B. Gyakorlatilag kölcsönösség volt a két nem között

1. a férfi és a nő is Isten képmására lett teremtve (I. Mózes 1:26-27)

2. tiszteld apádat és anyádat (II. Mózes 20:12; [V. Mózes 5:16])

3. tiszteld anyádat és apádat (III. Mózes 19:3; 20:9)

4. férfiak és nők is lehettek názírok (IV. Mózes 6:1-2)

5. a lányok is rendelkeztek örökösödési joggal (IV. Mózes 27:1-11)

6. részei a szövetség népének (V. Mózes 29:10-12)

7. tartsd meg apádnak és anyádnak tanítását (Péld. 1:8; 6:20)

8. Hémán fiai és lányai (egy Lévíta család) zenei szolgálatot végeztek a templomban (I. Krónika 25:5-6)

9. az új korszakban fiak és leányok fognak prófétálni (Jóel 2:28-29)

C. Nők vezetői szerepben

1. Mózes nővérét, Mirjamot, prófétanőnek hívták (II. Mózes 15:20-21)

2. Isten megajándékozott nőket azzal, hogy megszerkesszék a Szentsátrat (II. Mózes 35:25-26)

3. egy nő, Debóra, aki szintén prófétanő volt (vö. Bír. 4:4), vezette az összes törzset (Bírák 4:4-5; 5:7)

4. Hulda prófétanőt kérte meg Jósiás király arra, hogy olvassa fel és magyarázza meg nekik az újonnan megtalált „Törvénykönyvet” (II. Kir. 22:14; II. Krón. 34:22-27)

5. Ruth, egy istenfélő nő volt Dávid leszármazottja

6. Eszter királyné, egy istenfélő nő mentette meg a zsidókat Perzsiában

II. Az Újszövetség

A. Mind a judaizmusban, mind a görög-római világban a nők csak másodosztályú állampolgárok voltak, nagyon kevés joggal és kiváltságokkal (Macedónia volt a kivétel).

B. Nők vezető szerepben

1. Erzsébet és Mária, istenfélő asszonyok, akik készek voltak Isten szolgálatára (Lukács 1-2)
2. Anna, istenfélő nő volt, aki a templomban szolgált (Lukács 2:36)
3. Lídia, hívő asszony volt, egy házcsoport vezetője (Apcsel 16:14,40)
4. Fülöp négy szűz lánya prófétanő volt (Apcsel 21:8-9)
5. Fébé a kenkhreai gyülekezetben volt szolgáló (Róma 16:1)
6. Priszka (Priszilla) Pál munkatársa és Apollós tanítója volt (Apcsel 18:26; Róma 16:3)
7. Mária, Trüfaina (Triféna – károli ford.), Trüfósza (Trifósa – károli ford.), Persis, Julia, Néreus nénje, és Pál számos munkatársa (Róma 16:6-16)
8. Juniász (Junia – károli ford.), valószínűleg egy női apostol volt (Róma 16:7)
9. Evódia és Szüntükhe (Sintikhe – károli ford.), Pál munkatársai (Fil. 4:2-3)

III. Egy modern kori hívő hogyan hozhatja egyensúlyba az eltérő bibliai példákat?

A. Hogyan lehet megkülönböztetni a csak az eredeti szövegkörnyezetre alkalmazható történelmi vagy kulturális igazságokat azoktól az örökkévaló igazságoktól, amelyek érvényesek bármely kor, bármely gyülekezetére és hívőjére nézve?

1. Nagyon komolyan kell vennünk az eredeti, ihletett szerző szándékát. A Biblia Isten szava, a hit és a gyakorlat egyetlen forrása.
2. Foglalkoznunk kell az ihletett szövegekkel, melyek nyilvánvalóan történelmi feltételekhez lettek kötve
 - a. Izrael kultusza (azaz rítus és liturgia) (vö. Apcsel 15; Gal. 3)
 - b. első századi judaizmus
 - c. Pál az I. Korinthusi levélben lévő, nyilvánvalóan történelmi feltételekhez kötött kijelentései
 - (1) a pogány Róma jogrendszere (I. Kor. 6)
 - (2) megmaradni rabszolgának (I. Kor. 7:20-24)
 - (3) cölibátus (I. Kor. 7:1-35)
 - (4) szüzek (I. Kor. 7:36-38)
 - (5) bálványáldozati hús (I. Kor. 10:23-33)
 - (6) méltatlan cselekedetek az úrvacsoránál (I. Kor. 11)

3. Isten egy bizonyos kultúrának, egy bizonyos napon teljesen és nyilvánvalóan jelentette ki Magát. Komolyan kell vennünk a kinyilatkoztatást, de történelmi alkalmazásának nem minden aspektusát. Isten Igéje a saját szavaival lett lejegyezve, egy bizonyos kultúrának címezve, egy bizonyos időszakban.

B. A Biblia értelmezése mindig az eredeti szerző szándékát kell hogy keresse. Mit üzent a saját korának? A helyes értelmezéshez ez alapvető és elengedhetetlen. Utána viszont a saját korunkra kell azt alkalmaznunk. Nos, itt a vezetőségben lévő nők problémája (a valódi értelmezési probléma az lehet, hogy hogyan is definiáljuk a kifejezést). Vajon több volt a szolgáló, mint a pásztor, akikre vezetőként tekintettek? A diakonisszákat (vö. Róm. 16:1) is vezetőként látták? Elég nyilvánvaló, hogy Pál az I. Kor. 14:34-35-ben és az I. Tim. 2:9-15-ben azt erősíti meg, hogy a nőknek ne legyen vezető szerepe a istentiszteleten! De hogyan tudom én ezt a mai időre alkalmazni? Nem akarom, hogy Pál kultúrája vagy az én saját kultúráim elnémítsa Isten igéjét és akaratát. Valószínűleg Pál kora túlságosan is korlátozott volt, az én időm viszont lehet, hogy túlságosan is nyitott. Nagyon kényelmetlen a számomra

kimondani, hogy Pál szavai és tanításai feltételesek, első századi, helyi szituációkra vonatkozó igazságok. Kicsoda vagyok én, hogy megengedjem az elmémnek vagy a kultúrámnak, hogy ellentmondjon egy ihletett szerzőnek?!

Mindezek ellenére, mit tegeyek, amikor ott vannak a női vezetők bibliai példái (még Pál saját írásaiban is, vö. Róma 16)? Erre egy jó példa Pál az I. Kor. 11-14-ben látható nyilvános istentiszteletről szóló eszmecsereje. A 11:5-ben úgy tűnik, hogy megengedi a nőknek, hogy tanítsanak és imádkozzanak a nyilvános istentiszteleten, ha a fejüket betakarják, mégis, a 14:34-35-ben azt követeli, hogy maradjanak csendben! Diakonisszák (vö. Róma 16:1) és prófétanők (vö. Apcsel 21:9) is voltak. Ez a fajta változatosság az, ami megengedi a számomra azt a szabaságot, hogy úgy azonosítsam be Pál hozzászólásait (a nők korlátozását illetően), hogy azok az első századi Korinthusra és Efezusra vonatkoztak. Mindkét gyülekezetben problémák voltak az újonnan megtalált szabadságukat gyakorló asszonyokkal (lásd Bruce Minter, *Corinth After Paul Left*), ami valószínűleg problémát okozott a gyülekezetüknek abban, hogy elérjék a társadalmukat Krisztus számára. Korlátozniuk kellett a szabadságukat, hogy az evangélium hatékonyabb legyen.

Az én korom pont az ellentéte Pál korának. Napjaimban az evangélium valószínűleg korlátozva lenne, ha tanult, értelmesen beszélő nőknek nem lenne megengedve, hogy megosszák másokkal az evangéliumot és vezessenek! Mi az istentisztelet végső célja? Nem az evangelizáció és a tanítványság? A női vezetők lehetnek Isten dicsőségére és kedvére? A Biblia egésze úgy tűnik, hogy azt mondja „igen”!

Én személyesen szeretnék Pálhoz ragaszkodni; a teológiám elsődlegesen Páli. Nem szeretném, ha a modern feminizmus túlságosan is befolyásolna vagy manipulálna! Ugyanakkor érzem, hogy az egyház elég lassan reagál nyilvánvaló bibliai igazságokra, mint például a rabszolgaság, rasszizmus, vakbuzgóság és szexizmus helytelensége. S arra is elég lassan reagált, hogy helyesen válaszoljon a a modern világban élő nőket ért túlkapásokra. Isten Krisztusban szabaddá tette a rabszolgákat és az asszonyokat. Nem engedhetem, hogy egy kulturálisan megkötött szöveg újra megbéklyózza őket.

Még egy megjegyzés: bibliamagyarázóként tudom, hogy Korinthus eléggé szétszakad gyülekezet volt. A karizmatikus ajándékokat túlértékelték és fitogtatták. Valószínű, hogy az asszonyok is belebonyolódtak ebbe. Azt is hiszem, hogy Efezust a hamis tanítók befolyásolták, akik kihasználták az asszonyokat, és megbízott szónokokként használták őket Efezus házi-csoportjaiban (vö. I. és II. Timóteus).

C. Javaslatok további olvasmányokhoz ebben a témában

Gordon Fee és Goug Stuart: *How to Read the Bible for All Its Worth* (Hogyan kell a Bibliát teljes értékéért olvasni) (61-77. oldal)

Gordon Fee: *Gospel and Spirit: Issues in New Testament Hermeneutics* (Evangélium és Lélek: Újszövetségi Hermeneutikai témák)

Walter C. Kaiser, Peter H. Davids, F. F. Bruce és Manfred T. Branch: *Hard Sayings of the Bible* (A Biblia kemény szavai, 613-616; 665-667. oldalak)

■ „gyülekezet” Lásd a következő Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: GYÜLEKEZET (EKKLESIA)

A görög *ekklesia* kifejezés két szóból tevődik össze, „hívott” és „ból-ből”, a kifejezés tehát az isteni módon elhívottakat jelenti. A korai egyház ezt a szót a világi használatból vette át (vö.

Apcsel 19:32,39,41), amiatt, ahogy a Septuaginta ezt a kifejezést Izrael „gyülekezetére” használja (vö. IV. Mózes 16:3; 20:4). Saját magukra használták, mint Isten ŐSZ-i népének folytatására. Ők voltak az új Izrael (vö. Róma 2:28-29; Gal. 6:16; I. Péter 2:5,9; Jel. 1:6), Isten egész világra kiterjedő missziójának beteljesedése (vö. I. Mózes 3:15; 12:3; II. Mózes 19:5-6; Máté 28:18-20; Lukács 24:47; Apcsel 1:8).

Ezt a kifejezést sok értelemmel bír az evangéliumokban és az Apcselben:

1. világi városgyűlés Apcsel 19:32,39,40
2. Isten népének egyetemessége Krisztusban, Máté 16:18, és az Efézusi levél
3. a Krisztusban hívők helyi gyülekezete, Máté 18:17; Apcsel 5:11 (ezekben a versekben a jeruzsálemi gyülekezetről van szó)
4. Izrael népének egésze, Apcsel 7:38, István beszédében
5. egy bizonyos területen lévők, akik Isten népe, Apcsel 8:3 (Júda vagy Palesztína)

■ **„Kenkhrea”** Korinthus két tengeri kikötője közül az egyik volt. Ez volt a keleti oldalon lévő (vö. Apcsel 18:18).

16:2 „fogadjátok őt az Úr akarata szerint” Ez egy AORISZTOSZI KÖZÉPIGEI [álszenvedő] KÖTŐMÓDÚ formája a *prosdechomai* kifejezésnek, ami azt jelenti „mint egy vendéget, olyan kedvesen fogadni” (vö. Fil. 2:29). Pál megbízott ebben a hölgyben, és azt szerette volna, mintha a gyülekezet az ő nevében fogadná és segítené őt.

■ **„szentek”** Ez a kifejezés azt jelenti „szent emberek”. Nem csak a Jézusban hívők helyzetét írja le ezzel, hanem remélhetőleg a Krisztusban lévő istenfélő, új és szent helyzetüket is, ami folyamatos fejlődésről tanúskodik. A „szent” kifejezés mindig TÖBBESZÁMBAN áll, kivéve a Filippi levelet (4:21), de még ott is közösségi értelemben fordul elő. Kereszténynek lenni azt jelenti, hogy része vagyunk egy hívő közösségnek, egy családnak, egy testnek. A nyugati modern gyülekezet lebecsülte a bibliai hit ezen közösségi megjelenését! Lásd Különleges téma: Szentek az 1:7-ben.

■ **„és álljatok mellé minden olyan ügyben, amelyben szüksége van rátok”** Két KÖTŐMÓD szerepel itt. Az első, *paristēmi* (AORISZTOSZI AKTÍV), azt jelenti, hogy „mellette állni, amiben csak kell”. A második a *chrēzō* (JELENIDEJŰ AKTÍV), azt jelenti, hogy „segíteni bármivel, amire csak szükség van” (vö. II. Kor. 3:1).

Ez az utazó szolgálókkal kapcsolatos anyagi (materiális) gondoskodásra utalt. Az ajánlólevelek célja ez volt.

■

NASB, NKJV **„sokaknak lett pártfogója”**

NRSV **„sokaknak lett jótévedője”**

TEV **„mert ő maga is sokaknak lett jó barátja”**

JB **„maga is nagyon sok emberről gondoskodott”**

Ez a kifejezés, *proistatis*, csak itt fordul elő az ŰSZ-ben. Utalhatott fizikai vagy anyagi segítségre is. A szó eredetileg a gazdag patrónus(nő) re utalt. Mivel Fébé Rómába utazott (vö. 1. vers) és sokakat segített (vö. 2. vers), még az is lehet, hogy ez történelmileg is igaz volt rá.

SZÖVEG: 16:3-16

³ Köszönsétek Priskát és Akvilát, akik munkatársaim a Krisztus Jézusban. ⁴ Ők életemért saját fejüket kockáztatták, és nekik nem csak én vagyok hálás, hanem a pogányok valamennyi gyülekezete is. ⁵ Köszönsétek a házukban levő gyülekezetet is. Köszönsétek az

én szeretett Epainetoszomat, aki az ázsiai tartomány első zsengeje Krisztusban.
⁶ Köszöntsétek Máriát, aki sokat fáradozott értetek. ⁷ Köszöntsétek Andronikoszt és Juniászt, rokonaimat és fogolytársaimat, akiket nagyra becsülnék az apostolok körében, akik nálam is előbb lettek Krisztus híveivé. ⁸ Köszöntsétek az Úrban szeretett Ampliátuszomat. ⁹ Köszöntsétek Urbánuszt, aki munkatársunk a Krisztusban, és az én szeretett Sztakhüszomat. ¹⁰ Köszöntsétek Apellészt, a Krisztus kipróbált emberét. Köszöntsétek az Arisztobulosz háza népéből valókat. ¹¹ Köszöntsétek Heródiónt, az én rokonomat. Köszöntsétek a Narcisszusz háza népéből azokat, akik az Úrban hisznek. ¹² Köszöntsétek Trüfainát és Trüfószát, akik fáradoznak az Úrért. Köszöntsétek a szeretett Persziszt, aki sokat fáradozott az Úrért. ¹³ Köszöntsétek az Úrban kiválasztott Rufuszt és anyját, aki nekem is anyám. ¹⁴ Köszöntsétek Aszüinkritoszt, Flegónt, Hermészt, Patrobászt, Hermászt és a hozzájuk tartozó testvéreket. ¹⁵ Köszöntsétek Filologoszt és Júliát, Néreuszt és nőtestvérét, valamint Olümpászt és a hozzájuk tartozó szenteket mind. ¹⁶ Köszöntsétek egymást szent csókkal. Köszönt titeket Krisztus minden gyülekezete.

16:3 „Priszka és Akvila” Lukács „Priszcellának” hívja. Gyakran férje előtt nevezik meg, ami nagyon szokatlan volt (vö. Apcsel 18:18,26; I. Kor. 16:19; II. Tim. 4:19). Lehet, hogy római nemes volt, vagy a dominánsabb személyiség kettejük közül. Pál és ez a páros is sátorkészítők, illetve bőrmunkások voltak. Pál úgy hívja őket, mint „szolgatársak Krisztus Jézusban”. Valószínűleg tőlük halott Pál a római gyülekezet erősségéről és gyengeségéről.

16:4 „saját fejüket kockáztatták” Ez egy idióma, ami a „kivégző bárdja” kifejezésből jön. A Biblia hallgat arról, hogy mit is értett Pál ezalatt.

■ **„és nekik nem csak én vagyok hálás, hanem a pogányok valamennyi gyülekezete is”** Pál nagyon hálás volt ennek a párnak az barátságáért és az aktív segítségéért. Ki is terjeszti szolgálatukat a „pogányok összes gyülekezetére”. Micsoda elsöprő megerősítés és hálaadás ez! Mindez utalhatott arra is, hogy bátorították és informálták Apollóst (vö. Apcsel 18:24-28).

16:5 „gyülekezetet” Ez az emberekre utal, s nem pedig az épületre. A kifejezés „az elhívottakat” jelentette. A görög ÓSZ-ben, a Septuagintában (LXX), ezt a kifejezést arra használták, hogy a héber *qahal* kifejezést lefordítsák vele, ami „gyülekezetet, közösséget” jelentett. A korai egyház nem úgy látta magát, mint egy szektás szakadár csoportot, hanem úgy, mint az ÓSZ-i „Izrael gyülekezetének” természetes örököse és beteljesedése. Lásd a Különleges témát a 16:1-ben.

■ **„a házukban lévő”** A korai keresztények házaknál gyűltek össze (vö. 16:23, Apcsel 12:12; I. Kor. 16:19; Kol. 4:15 és Filemon 2). Az egyházi épületek a harmadik századig fel sem tűntek.

■ **„Epainetosz”** Ennek a férfinak a neve azt jelenti, hogy „a dicsért/elismert”.

■ **„első zsengeje”** Ugyanezt mondta Sztefanász családjáról is az I. Kor. 16:15-ben is.

■ **„az ázsiai”** Ez a római provinciára utalt, ami a mai modern kori nyugat Törökország egyharmadát jelentette.

16:6 „Máriát, aki sokat fáradozott értetek” Semmit nem tudunk erről a személyről. Lehetséges, hogy a római gyülekezetből származó misszionárius volt. Nagyon sok csodálatos, istenfélő hívő ismeretlen a számunkra, de Isten jól ismeri őket.

16:7 „fogolytársaim” A modern kori tudósok nem tudják biztosan, hogy melyik bebörtönzésre is utalt itt. Pál nagyon sokat szenvedett a hitéért (vö. II. Kor. 4:8-11; 6:4-10; 11:25-28). Bebörtönözték Filippiben, Cézarában, Rómában, és valószínűleg még más helyeken is (vö. Efezusi levél, I. Kor. 15:32; II. Kor. 1:8).

■ **„Juniász”** Ez a név lehet HÍMNEMŰ és NÖNEMŰ is, amit a hangsúlyokból kell meghatározni. Vannak olyan görög kézirati változatok, amelyekben „*Iounian*” szerepel, MSS α , A, B, C, D, F, G és P, de hangsúly nélkül. A hangsúlyos női forma a következőkben szerepel: MSS B², D², és 0150. A korai papirusz kézirata, a P⁴⁶, néhány Vulgata és kopt fordítás, valamint a görög szövegek is, amiket Jeromos használt, az „*Ioulian*” nevet használja, ami nőnemű volt. Néhány tudós úgy véli, hogy ez egy írnoki hiba lehetett. Ez a nőnemű forma feltűnik a 16:15-ben is. Az is lehetséges, hogy az a két személy, akiket a 7. versben megnevez (1) két zsidó hívő volt, akiket Pállal együtt bebörtönöztek; (2) egy férfi és egy nő testvérpár; (3) vagy egy férj és feleség. Ha valóban nőnemű, és ha az „apostolok” kifejezés egy szélesebb körre utalt, mint a „tizenkettő”, akkor ez a személy egy női apostol lehetett.

Az is érdekes, hogy a „Juniász” betűzését sehol máshol nem találjuk a római irodalomban vagy feliratokban, a 'Junia' név viszont nagyon gyakori, mivel római családnév volt. Ha több információt szeretnél a szolgálatban lévő nőkről, lásd a *Women Leaders and the Church* c. könyvet Linda L. Belleville-től, 188. oldal 42. lábjegyzet.

■

NASB „akik kiemelkednek az apostolok közül”

NKJV „akik kitűnnek az apostolok közül”

NRSV „akiket nagyra becsülnék az apostolok körében”

TEV „jól ismerik őket az apostolok között”

NJB „ezen kiemelkedő apostolok számára”

Ez vagy a tizenkettőre, ha igen, akkor ezt a kettőt jól ismerték, vagy egy szélesebb körű szolgáló körre utalt, akiket „apostolok” néven ismertek (vö. Apcsel 14:4,14; 18:5; I. Kor. 4:9; Gal. 1:19; Fil. 2:25; I. Thessz. 2:6). Mint az Ef. 4:11, a szövegkörnyezet itt is erre a szélesebb körű használatra utal, de a HATÁROZOTT NÉVELŐ viszont a tizenkettőre utal. Lásd Különleges téma: Kiküld (*Apostellō*) az 1:1-ben.

■ **„akik nálam is előbb lettek Krisztus híveivé”** Ez nyilvánvalóan azt jelenti, hogy Pál damaszkuszi úti megtapasztalása előtt tértek meg, és mindaddig aktívak voltak Krisztus szolgálatában.

16:8-16 Az ebben a részben található nevek a tudósok számára ismeretlenek. Isten és Pál nagyon szerette őket, de a nevük és a szolgálatuk mégis feljegyezve, sem az ÚSZ-ben, sem a korai keresztény irodalomban. Amit érdemes megjegyezni, az az, hogy vegyesen vannak itt rabszolga nevek, nemes római és zsidó családnévek is. Férfiak és nők. Vannak köztük gazdag szabadok/felszabadítottak, és utazó prédikátorok is. Vannak idegenek is Perzsiából. Jézus Krisztus gyülekezetében minden korlátot ledöntöttek (vö. 3:22, 10:12; Jóel 2:28-23 [Apcsel 2:14-21]; I. Kor. 12:11; Gal. 3:28; Kol. 3:11)!

16:8 „Ampliátusz” Ez a név is, mint Priszka és Junia, egy jól ismert római családnév volt.

■ **„az Úrban szeretett”** A „szeretett” kifejezést Isten az Atya Jézusra a Fiúra használta a Máté 3:17-ben és 17:5-ben, ami Ézsaiás szolga énekeiből származó cím lehetett (vö. a Máté 12:18 az Ézs. 42:1-et idézi). Mindazonáltal Pál arra használja, hogy a hívőket szólítsa meg vele (vö. 1:7; 16:8,9; I. Kor. 4:14,17; 15:58; Ef. 6:21; Fil. 2:12; Kol. 4:7,9,14; I. Tim. 6:2; Filemon 16. vers).

16:9 „Urbánusz” Ez a név azt jelenti, hogy „városlakó” vagy „a város szülőtte”.

■ **„a Krisztusban”** Mint „az Úrban” kifejezést, ezt is újra és újra megismétli ebben a fejezetben. Ezek a keresztény szolgálók mind egy család tagjai, egy megváltóé voltak.

■ **„Sztakhüsz”** Ez egy igen ritka név, ami azt jelenti, hogy „kalász”. A régészek kiderítették, hogy ez a név Cézár családjával állt kapcsolatban.

16:10 „a Krisztus kipróbált embere” Ez az nyelvi fordulat olyan személyre utal, aki próbákon ment át, mégis hűséges maradt. Lásd a Különleges témát a 2:18-ban.

■ **„háza népét”** Némely tudós azon spekulál, hogy ez a kifejezés az Arisztobulosz házi szolgálatában álló rabszolgákra utalt, és nem pedig a családtagjaira. Ugyanez igaz a 11. versben található „Narcissusz háza népét” kifejezésre is.

■ **„Arisztobulosz”** Néhány tudós (Lightfoot) azon spekulál, hogy ez I. Heródes Agrippa testvére volt (aki az Apcsel 12-ben megölette Jakabot). Ha ez valóban így van, megmutatja, hogyan kezdett el az evangélium beszivárogni ebbe az idumiai királyi családba.

16:11 „Heródión” Heródes családjának egyik rabszolgája lehetett.

■ **„Narcissusz háza népéből valót”** Lehetséges, hogy ez Klaudiusz császár jól ismert szolgájára utalt. Ha valóban így van, ez megmutatja, hogy az evangélium elkezdett beszivárogni a római királyi családba is.

16:12 „Trüfaina” Ez a név azt jelenti, hogy „kecses”.

■ **„Trüfósza”** Ez a név azt jelenti, hogy „törékeny”. Lehet, hogy testvérek voltak, sőt, akár ikrek is lehettek.

■ **„akik fáradoznak”** Ennek a kifejezésnek a másodlagos jelentése a kétkezi munka, ami „a kimerültségig” tart.

■ **„Perszisz”** Ez azt jelenti, hogy „Perzsa nő”.

16:13 „Rufusz” Ez a név azt jelenti, hogy „vörös” vagy „vörös hajú”. Kétségtelenül volt Rómában egy közismert Rufusz (vö. Márk 15:21). Azt, hogy ez a személy ugyan az a Rufusz lenne, nem tudjuk pontosan, de elég valószínű.

■
NASB **„az Úrban kiválasztott”**
NKJV, NRSV **„kiválasztva az Úrban”**
TEV **„ez a kiváló munkás az Úr szolgálatában”**
JB **„az Úr kiválasztott szolgája”**

Ez szó szerint „a kiválasztott.” Ez a kifejezés nem csak Isten elhívására utal, hanem az életforma szerű szolgálatra is. Pál anyja is nagy szeretettel gondoskodott róla.

16:14 „Hermész” Ez a szerencse istenének a neve. Az első századi görög-római világban nagyon gyakori rabszolganév volt.

16:15 „szenteket mind” Lásd Különleges téma: Szentek az 1:7-ben.

16:16 „szent csókkal” Korai bizonyíték nincs arról, hogy ki csókolta meg kit, vagy hol és mikor. A

zsinagógában, amelynek az üdvözlési formáját a gyülekezet is folytatta, a férfiak férfiakat csókoltak arcon, a nők pedig nőket (vö. I. Kor. 16:20; II. Kor. 13:12; I. Thessz. 5:26; I. Péter 5:14). Az üdvözlés ezen formája az egyházon belül probléma forrásává vált, a hitetlenek félreértették, így elhagyták ezt a köszöntést.

SZÖVEG: 16:17-20

¹⁷ Kérlek titeket, testvéreim, tartsátok szemmel azokat, akik szakadásokat és botránkozásokat okoznak azzal, hogy az ellenkezőjét tanítják annak, amit tanultatok. ¹⁸ Térjete ki előlük! Mert az ilyenek nem a mi Urunknak, Krisztusnak szolgálnak, hanem a saját hasuknak, és szép szóval, ékesszólással megcsalják a jóhiszeműek szívét. ¹⁹ Hiszen a ti engedelmisségetek híre eljutott mindenkihez. Nektek tehát örülök. De szeretném, ha bölcsek lennétek a jóra, és képtelenek a rosszra. ²⁰ A békeesség Istene pedig összeűzza a Sátánt lábatok alatt hamarosan. A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme legyen veletek!

16:17 Ez a figyelmeztetés úgy tűnik, hogy váratlanul tör be a szövegekörnyezetbe. A 17-18-as versekben szerepel egy lista arról, hogy mit tettek a hamis tanítók.

1. szakadásokat okoztak
2. akadályokat gördítettek a hívők elé
3. pont az ellenkezőjét tanították annak, amit az egyház tanított
4. saját testük kívánságát szolgálták
5. szép és ékesszóló beszédekkel becsapták a gyanútlan emberek szívét

Ez a lista nem kapcsolódik a 14:1-15:13-ban lévő gyenge és erős hívőkhöz.

■ **„Térjete ki előlük!”** Ez egy JELENIDEJŰ AKTÍV FELSZÓLÍTÁS és egy visszatérő téma (vö. Gal. 1:8-9; II. Thessz. 3:6,14, II. János 10).

16:18 „
NASB, NRSV

TEV „saját étvágyuknak”

NKJV „saját hasuknak”

NJB „saját mohóságuknak”

Ez szó szerint azt jelenti, hogy „hasuk” (vö. Fil. 3:19; Titusz 1:12). A hamis tanítók mindent saját érdekeik szerint használtak.

■ **„szép szóval, ékesszólással”** A hamis tanítók gyakran fizikailag vonzó és dinamikus személyiségek (vö. Kol. 2:4). Az előadásaik gyakran nagyon is logikusak. De vigyázz! A következő bibliai versekkel letehetelheted kik a hamis tanítók: V. Mózes 13:1-5; 18:22; Máté 7; Fil. 3:2-3, 18-19; I. János 4:1-6.

■ **„megcsalják a jóhiszeműek szívét”** Ez egy JELEN IDEJŰ AKTÍV KIJELENTÉS, ami egy folyamatos becsapást jelöl. Ezek a valószínűleg új és naiv hívők sebezhetőek voltak („gyakorlatlanok a gonoszságban”).

16:19 „a ti engedelmisségetek híre eljutott mindenkihez” Erre az 1:8-ban utal és egyike Pál túlzó kijelentéseinek.

■ **„szeretném, ha bölcsek lennétek a jóra, és képtelenek a rosszra”** Ez Jézus tanítását tükrözi vissza (vö. Máté 10:16; Lukács 10:3).

16:20 „a békeesség Istene” Ez Isten egyik csodálatos címe (vö. 15:33; II. Kor. 13:11; Fil. 4:9; I. Thessz. 5:23; és Zsid. 13:20).

■ „összezúzza a Sátánt lábatok alatt” Ez az I. Mózes 3:15-re való utalás. A hívők kapcsolata a Messiással győzelmet is ad nekik (vö. I. János 5:18-20). Ez egy fantasztikus ígéret és felelősség is egyben. Ebben a szövegekörnyezetben a Sátán testesíti meg a hamis tanítók okozta összezavarodottságot és szakadást, ami miatt a gyülekezet elveszti a nagy parancsolatra való összpontosítást. A hamis tanítók mögött a démoni világ áll! Az evangélium azonban elúzi a sötétséget és a gonoszt azok elöl, akik befogadják és benne élnek. Ebben a témában egy nagyon jó könyv a *Three Crucial Questions About Spiritual Warfare*, amit Clinton E. Arnold írt.

KÜLÖNLEGES TÉMA: A SZEMÉLYES GONOSZ

Ez egy nagyon bonyolult téma, több okból is:

1. Az ÓSZ nem jeleníti meg a jó főellenségét, hanem YHWH egyik szolgáját, aki az emberiségnek más választási lehetőséget kínál, és gonoszsággal vádolja.
2. Az Isten személyes főellenségének fogalma az interbiblikus (nem kanonizált) irodalomban alakult ki, a perzsiai vallás (*zoroasztrizmus*) befolyása alatt. Ez aztán nagyban befolyásolta a rabbinikus judaizmust.
3. Az ÚSZ az ÓSZ témáit meglepően merev, de szelektív kategóriákban fejti ki.

Ha valaki a bibliai teológia szemszögéből közelíti meg a gonosz tanulmányozását (minden könyvet, szerzőt vagy műfajt külön tanulmányozva és körvonalazva), akkor a gonosz sok különböző nézőpontjai tárulnak fel.

Ha viszont valaki a világi, illetve keleti vallások nem bibliai vagy extra-bibliai megközelítésből vizsgálja a gonoszt, akkor az ÚSZ fejlődésének nagyját a perzsa dualizmus és a görög-római spiritizmus vetíti elő.

Ha valaki az előfeltételei miatt az Írások isteni ihletettsége mellett kötelezi el magát, akkor az ÚSZ fejlődésére úgy kell tekintenie, mint egy progresszív kijelentésre. A keresztényeknek vigyázniuk kell arra, hogy ne a zsidó folklór vagy a nyugati irodalom (pl. Dante, Milton) definiálja számukra a bibliai fogalmakat. Minden bizonnyal a kijelentésnek eme területe misztikummal és kétértelműséggel van tele. Isten úgy döntött, hogy a gonosznak nem minden arculatát, eredetét és célját fedi fel, hanem azt jelentette ki, hogy le lett győzve!

Az ÓSZ-ben a Sátán vagy vádló kifejezések úgy tűnik három különböző csoporthoz kapcsolódnak

1. emberi vádlók (I. Sám. 29:4; II. Sám. 19:22; I. Kir. 11:14,23,25; Zsolt. 109:6)
2. angyali vádlók (IV. Mózes 22:22-23; Zak. 3:1)
3. démoni vádlók (I. Krón. 21:1; I. Kir. 22:21; Zak. 13:2)

Csak később, az intertestamentális időszakban azonosították az I. Mózes 3 kigyóját a Sátánnal (vö. Bölcsesség könyve 2:23-24; II. Énók 31:3), és csak később válik ez a rabbik véleményévé is (vö. *Sot* 9b és *Sanh.* 29a). Az I. Mózes 6-ban szereplő „istenfiak” az I. Énók 54:6-ban nevezik először angyaloknak. Nem azért mondom ezt, hogy a teológiai pontosságát bizonygassam, hanem hogy bemutassam a fejlődését. Az ÚSZ-ben a II. Kor. 11:3-ban és a Jel. 12:9-ben ezeket az ÓSZ-i cselekményeket az angyali, megszemélyesített gonosznak (pl. Sátán) tulajdonították.

A megszemélyesített gonosz eredetét nagyon nehéz, sőt, egyenesen lehetetlen az ÓSZ-ből meghatározni (bár ez nézőponttól függ). Ennek egyik oka Izrael erős monoteizmusa (vö. I. Kir. 22:20-22; Préd. 7:14; Ézs. 45:7; Ámós 3:6). Mindent YHWH-nak tulajdonítottak, azért, hogy megmutassa az Ő egyedülállóságát és elsőbrendűségét (vö. Ézs. 43:11; 44:6,8,24; 45:5-6,14,18,21,22).

A lehetséges információk forrásai a (1) Jób 1-2-re fókuszálnak, ahol a Sátán az „istenfiak” (angyalok) egyike vagy (2) az Ézs. 14-re; Ezék. 28-ra, ahol a büszke keleti királyokkal (Babilon és Tírusz) illusztrálja a Sátán büszkeségét (I. Tim. 3:6). Vegyes érzéseim vannak ezzel a megközelítéssel kapcsolatban. Ezékiel az Éden kerti metaforákat nem csak Tírusz királyára,

mint a Sátánra használja (vö. Ezék. 28:12-16), hanem Egyiptom királyára is, mint a jó és rossz tudásának fájára (Ezék. 31). Mindamellet az Ézs. 14, főleg a 12-14-es versek, mintha egy angyali lázadást írna le, amit a büszkeség váltott ki. Ha Isten fel szerette volna libbenteni a fátylat előttünk a Sátán pontos természetéről és származásáról, akkor ez egy igen görbe útja és módja annak. Vigyáznunk kell a szisztematikus teológia trendje miatt, mely veszi a különböző evangéliumok, szerzők, könyvek és műfajok kicsi, kétértelmű darabkáit, és úgy kombinálja őket, mint egy isteni kirakós játék darabkáit.

Alfred Edersheim (*The Life and Times of Jesus the Messiah*, [Jézus, a Messiás élete és kora] 2. kiadás, XIII. [748-763 o.] és XVI. függelékében [770-776 oldalak]) azt írja, hogy a perzsiai dualizmus és a démoni spekulációk túlságosan is befolyásolták a rabbinikus judaizmust. Ennek a területnek az igazságát tekintve a rabbik nem túl jó források. Jézus radikálisan eltér a zsinagógák tanításaitól. Úgy vélem, hogy a rabbinikus elgondolás, miszerint angyali közbenjárás és ellenségeskedés történt, amikor Mózes megkapta a törvényt a Sínai hegyen, ajtót nyitott annak az elképzelésnek, hogy YHWH-nak és az egész emberiségnek arkangyali ellensége van. Az iráni (zoroasztrikus) dualizmusnak két fő istene volt, *Ahkiman* és *Ormaza*, a jó és a rossz istene. Ez a kettősség egy judaikus, korlátozott kettősséggé fejlődött, YHWH és Sátán kettősségévé.

Ami a gonosz fejlődését illeti, biztos van fokozatos kinyilatkoztatás az ÚSZ-ben, de nem annyira bonyolult, mint ahogy azt a rabbik mondják. Erre a különbségre jó példa a „mennyben folyó harc”. Sátán bukása egy logikus szükségszerűség, de a pontos részleteket róla még nem tudjuk. Még az is, ami adott, apokaliptikus műfajban lett elrejtve (vö. Jel. 12:4,7,12-13). Bár Sátán kudarcot vallott és a földre száműzték, még mindig YHWH szolgája (vö. Máté 4:1; Lukács 22:31-32; I. Kor. 5:5; I. Tim. 1:20).

Meg kell fékeznünk a kíváncsiságunkat ezen a területen. Van személyes befolása a kísértéseknek és a gonosznak, de mégis csak egy Isten van és az emberiség még mindig felelős a saját választásáért. Az üdvösség előtt és után is van egy bizonyos szellemi harc. A győzelem csakis a Háromban egy Istenen keresztül jöhet és maradhat meg. A gonoszt már legyőzték és el lesz távolítva!

■ **„a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme legyen veletek”** Ez egy gyakori befejezése Pálnak (vö. I. Kor. 16:23; II. Kor. 13:13; Gal. 6:18; Fhil. 4:23; Kol. 4:18; I. Thessz. 5:28; II. Thessz. 3:18 és a Jel. 22:21). Valószínűleg saját kezűleg írta. Így hitelesítette leveleit (vö. II. Thessz. 3:17; I. Kor. 16:21; Kol. 4:18).

SZÖVEG: 16: 21

²¹ **Köszönt titeket munkatársam, Timóteus, valamint rokonaim: Luciusz, Jázon és Szózipatrosz.**

16:21-23 Ezek a versek utóiratok. Pál korinthusi munkatársai is elküldték saját üdvözlőket.

16:21 „Luciusz” Ez alatt érthette (1) Lukácsot, az orvost (vö. Kol. 4:14), vagy lehetséges, hogy egy „magasan képzett illetőt” jelölt; (2) Cirénei Luciuszt (Apcsel 13:1), vagy (3) egy ismeretlen keresztényt.

■ **„Jázon”** Valószínűleg az a Jázon, akinek a házában Pál megszállt Thesszalonikában (vö. Apcsel 17:5-9).

■ **„Szózipatrosz”** Ez a férfi valószínűleg a béreai Szópatér az Apcsel 20:4-ből.

SZÖVEG: 16:22

²² **Köszöntelek titeket az Úrban én, Terciusz, aki leírtam ezt a levelet.**

16:22 „én, Terciusz, aki leírtam ezt a levelet” Pál egy írnot (amanuensis) használt arra, hogy leírassa leveleit (vö. I. Kor. 16:21; Gal. 6:11; Kol. 4:18; II. Thessz. 3:17). Véleményem szerint Pálnak nagyon gyenge volt a látása, nem tudott kisbetűkkel, tömör sorokban írni úgy, hogy a papirusz- vagy bőrtekercesen helyet spóroljon (vö. Gal. 6:18)!

SZÖVEG: 16:23-24

²³ **Köszönt titeket Gájusz, aki vendéglátóm nekem és az egész gyülekezetnek. Köszönt titeket Erásztosz, a város számvevője, és Kvártusz testvérünk.** ²⁴ **(A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme legyen mindnyájatokkal!)**

16:23 „Gájusz” Ez utalhatott (1) Gájusz Titiusz Jusztuszra az Apcsel 18:7-ből; (2) a derbói Gájuszra (vö. Apcsel 19:29; 20:4; I. Kor. 1:14); vagy (3) a III. János 1. versében szereplő Gájuszra.

■ **„vendéglátóm nekem és az egész gyülekezetnek”** Ez az a vendégszeretet, amire a gyülekezetben szükség volt. Néhány hívő, aki rendelkezett készletekkel, lehetővé tette, hogy az utazó keresztyén szolgálókat elszállásolhassák és élelemmel ellássák. Némelyek, mint ez a férfi is saját otthonát nyitotta meg arra, hogy bizonyos alkalmakat ott tartsanak. Erre a házi gyülekezetek szolgáltak szabványul körülbelül még vagy száz évig. Lásd Különleges téma: Gyülekezet (*Ekklesia*) a 16:1-ben.

■ **„Erátosz, a város számvevője”** Az Apcsel 19:22; II. Tim. 4:20 is megemlíti. Utazó szolgálata volt, ami összekapcsolta őt Pállal.

■ **„Kvártusz”** Ez a név latinul annyi jelent „negyedik”. Terciusz testvére lehetett, ami latinul azt jelenti, hogy „harmadik” (vö. 22. vers).

16:24 Ez a vers a korai görög P^{46,61}, \aleph , A, B, C és 0150 kéziratokban nem található. Néhány görög kéziratban a 16:23 után szerepel, némelyekben pedig a 16:27 után. Nyilvánvalóan nem Páltól származó eredeti irat. A NASB, NRSV, TEV és NJB angol fordításokból kihagyták. Az UBS4 ezt az kihagyást „bizonyos”-nak (A) értékelte. Ezzel próbálták meg lezárni a levelet, ami különböző görög kéziratok 14., 15. és 16. fejezetének végén található lezáró doxológia problémájához kapcsolódik.

SZÖVEG: 16: 25-27

²⁵ **Akinek van hatalma arra, hogy megerősítsen titeket az én evangéliumom és a Jézus Krisztusról szóló üzenet szerint - ama titok kinyilatkoztatása folytán, amely örök időken át kimondatlan maradt,** ²⁶ **de most nyilvánvalóvá lett, és az örök Isten rendelkezése szerint a próféták írásai által tudtul adatott minden népnek, hogy eljussanak a hit engedelmességére.** ²⁷ **Az egyedül bölcs Istené a dicsőség, a Jézus Krisztus által örökkön-örökké. Ámen.**

16:25-27 A görögben mindez egyetlen mondat. Ez az áldás mind a 14. fejezet, mind a 15. fejezet végén megtalálható. A könyv legfőbb témáinak ismétlődő összefoglalása a szövegrész, amit valószínűleg Pál a saját kezével írt.

Néhányan úgy hiszik ez a doxológia lehet

1. egy ajánlólevél, amit a periodikusan küldött efézusi levélhez csatoltak
2. hogy a Rómába tartóknak szólt, mert
 - a. Pál még nem járt Rómában, mégis huszonhat embert köszönt onnan

- b. a 16. fejezetben említi először a hamis tanítókat
- c. ez a doxológia számos különböző helyen megjelenik a görög kéziratokban.

Az is lehetséges, hogy Pál két másolatot készített, az 1-14-es fejezetek Rómának szóltak, az 1-16-os fejezetek pedig Efezusnak. Ezeket az állításokat azzal a ténnyel lehet magyarázni, hogy (1) ezek a korai keresztény szolgálok közül sokan utaztak; (2) a Római levél egyik görög kéziratából sem hiányzik a 16. fejezet; (3) lehetséges, hogy a 14:1-15:13-ban a hamis tanítókra utal.

16:25 „Akinek van hatalma” Ez Isten másik csodálatos címe, amit az ÚSZ-ben három alkalommal használtak (vö. Ef. 3:20, Júdás 24).

Figyeld meg, hogy Isten hogyan tesz képessé valamire hívőket.

1. Pál evangéliuma
2. a Jézus Krisztusról szóló tanítás
3. Isten a megváltásról szóló örökkévaló tervének felfedése, amit eddig titokban tartott (rejtély)

A hívőket az evangélium ismerete jogosítja fel. Az evangélium most már mindenki számára elérhetővé lett!

■ **„a titok”** Az emberiség megváltására Isten egy egységes tervet készített elő, ami még a bűnbeesést is megelőzte (vö. I. Mózes 3). Az ÓSZ-ben elejt néhány utalást erre a terve vonatkozóan (vö. I. Mózes 3:15; 12:3; II. Mózes 19:5-6; és a próféták egyetemes ígérései). Habár az események eme sora nem volt teljesen világos (vö. I. Kor. 2:6-8). Jézus és a Lélek eljövételével mindez azonban egyre világosabbá vált. Pál a „titok” kifejezést használta arra, hogy leírja a megváltás teljes tervét (vö. I. Kor. 4:1; Ef. 2:11-3:13; 6:19, Kol. 4:3; I. Tim. 1:9). Bár számos különböző értelemben használja:

1. Részben megkeményítette Izraelt, hogy a pogányok is részesei lehessenek az üdvtervnek. A pogányok mennybejutása miatt a zsidók is el akarják majd fogadni Jézust, mint a prófécia Krisztusát (vö. Róma 11:25-32).
2. Az evangéliumot ismertté tették a népek számára, akiket Krisztus mind magába zárt (vö. Róma 16:25-27; Kol. 2:2).
3. A hívők új teste a második eljövételkor (vö. I. Kor. 15:35-57; I. Thessz. 4:13-18).
4. Minden dolog összegzése Krisztusban (vö. Ef. 1:8-11)
5. A pogányok és a zsidók társörökösök (vö. Ef. 2:11-3:13)
6. Krisztus és a gyülekezet közti kapcsolat bensőségességét írja le házasságra vonatkozó kifejezésekkel (vö. Ef. 5:22-33)
7. A pogányok bevonása a szövetség népébe, és hogy Krisztus Lelke lakják bennük, ami kimunkálja bennük a Krisztushoz hasonlító érettséget, mindez helyreállította Isten megrongált képét a bukott emberiségben (vö. I. Mózes 6:5,11-13; 8:21), Isten megrongált képét az emberben (I. Mózes 1:26-27; 5:1; 9:6; Kol. 1:26-28).
8. A végidők Anti-krisztusa (vö. II. Thessz. 2:1-11).
9. Az I. Tim. 1:16-ban láthatjuk a korai egyház összegzését erről a titokról.

16:26 „de most nyilvánvalóvá lett” Istennek ez a titka, illetve terve most már teljesen világossá vált az egész emberiség számára. Ez Jézus Krisztus evangéliuma (vö. Ef. 2:11-3:13).

■ **„írásai által”** Isten ezt a titkot Jézus személyében és munkájában jelentette ki. Ezt az ÓSZ-i próféták már előre megmondták. Isten terve mindig is egy ÚSZ-i egyház megalapítása volt, ami hívő zsidókból és pogányokból áll (vö. I. Mózes 3:15, 12:3; II. Mózes 19:5-6, Jer. 31:31-34).

■ **„örök Isten”** Lásd az alábbi Különleges témát.

KÜLÖNLEGES TÉMA: ÖRÖKKÉVALÓ

Robert B. Girdlestone a *Synonyms of the Old Testament* (Az Ószövetség szinonimái) című könyvében egy érdekes megjegyzést tesz az „örökkévaló” szóval kapcsolatban:

„Az ÚSZ-ben több mint negyvenszer használják az *aiónios* melléknevet az *örök élettel* kapcsolatban, amit részben jelenlegi ajándéknak tekintenek, részben pedig ígéretnek a jövőre vonatkozóan. A Róma 16:26-ban Isten véget nem érő létezésére; a Zsidók 9:12-ben és a 13:20-ban Krisztus engesztelő áldozatának véget nem érő hatásosságára; a Róma 16:25-ben, a II. Tim. 1:9-ben és a Titusz 1:2-ben pedig az elmúlt korokra alkalmazzák.

Ezt a szót használják az *örök tűzzel* kapcsolatban, Máté 18:8,25:41; Júdás 7; az *örök büntetésre*, Máté 25:46; az *örök ítéletre* vagy *kárhozatra*, Márk 3:29; Zsid. 6:2; és az *örök pusztulásra*, II. Thessz. 1:9. Ezekben az ígéresekben ez a szó *véglegességet* foglal magában és kétségtelenül azt jelzi, hogy amikor ezeket az ítéletek kiróják, a megpróbáltatások, a változtatások és annak lehetősége, hogy egy személy sorsa helyreálljon, teljes mértékben elveszett, mégpedig örökre. Ahogyan azt az örökkévalóság fényében látni, nagyon keveset tudunk a jövőről, az emberi élet és a létezés további lényének kapcsolatáról, a hitelenség erkölcsi súlyáról. Ha egyrésztől nem helyes hozzátoldani Isten ígéjéhez, másrésztől meg nem szabad elvenni abból; és ha az Igében leírt örök büntetés tana alatt bujkálva tétovázunk, akkoris be kell érünk azzal, hogy várunk és ragaszkodunk a Krisztusban való Isten szeretetéről szóló evangéliumhoz, közben pedig tudomásul vesszük, hogy van egy sötét háttér, amit képtelenek vagyunk felfogni” (318-319 oldalak).

■ **„tudtul adatott minden népnek”** Ez egy AORISZTOSZI SZENVEDŐ MELLÉKNÉVI IGENÉV. A hangsúlyozás kedvéért a görög mondat végén szerepelt. Isten az evangélium ajánlatát az egész világ számára bemutatta, s mindig is ez volt a célja (vö. I. Mózes 3:15)!

■
NASB „*eljussanak a hit engedelmességére*”
NKJV „*a hitnek való engedelmességre*”
NRSV „*elhozva a hit engedelmességét*”
TEV „*elvezetve a hit engedelmességére*”
JB „*elvezetve őket a hit engedelmességére*”

Különbözőféleképpen lehet ezt a kifejezést értelmezni; utalhat (1) Krisztusról szóló tanra; (2) a bizalomra Krisztusban; (3) vagy mind kezdeti, mind folyamatos engedelmességre az evangéliumnak. Az engedelmességet teológiailag a megtérés és a hit fogalmával kell társítani (vö., Márk 1:15; Apcsel 3:16,19; 20:21).

16:27 „Az egyedül bölcs Istené” Ez utalás az egyistenhitre (vö. V. Mózes 6:4-5). A kereszténységnek csak egy Istene van, pont ugyanúgy, mint a judaizmusnak. Mindazonáltal Jézus teljes istensége és a Lélek teljes személyisége arra kényszerít minket, hogy azt mondjuk, hogy létezik „három-egység” vagy „szentháromság”.

■ **„a dicsőség”** Lásd a 3:23 jegyzetét.

■ **„Ámen”** Lásd a különleges témát az 1:25-ben.

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

Ez egy tanulmányozást elősegítő kommentár, ami azt jelenti, hogy te magad vagy a felelős a saját Biblia-értelmezésedért. Mindannyian annak a világosságnak a fényében kell, hogy járjunk, ami megadatott nekünk. Neked, a Bibliának és a Szentléleknek van elsődleges joga az értelmezéshez. Ne mondj le erről egy kommentátor miatt sem.

Ezek a megvitatandó kérdések azért vannak, hogy segítsenek átgondolni a könyv ezen részének főbb pontjait. Gondolat-ébresztő szándékuk van, nem pedig definiáló.

1. Hogyan ismerhette Pál ezeket az embereket a római gyülekezetben, amikor még soha nem is járt ott?
2. Van-e bármilyen bibliai bizonyíték a női diakónusokra (vö. 16:1; I. Tim. 3:11; 5:3-16)?
3. Mire utal az, hogy ilyen sok nőt sorol fel ebben a fejezetben?
4. Írd le a hamis tanítók módszerét és üzenetét (17-18-as versek).

FÜGGELÉK 1

GÖRÖG NYELVTANI KIFEJEZÉSEK RÖVID DEFINÍCIÓI

A koiné görög, amit hellenisztikus görögnek is hívtak, volt a köznyelv a Földközi Tenger vidékén Nagy Sándor (Kr. e. 336-323) hódításával kezdődően, és körülbelül 800 éven át tartott még ennek a nyelvnek a használata (Kr. e. 300 – Kr. u. 500-ig). Nem csak egy leegyszerűsített klasszikus görög volt ez, hanem nagyon sok tekintetben egy újabb formája is a görög nyelvnek, ami második nyelvvé vált a Földközi Tenger vidékén az ókorban.

Az Újszövetség görög nyelvezete bizonyos értelemben egyedülálló volt, mert használói, Lukácsot és a Zsidókhoz írt levél szerzőjét kivéve, valószínűleg az arámot használta elsődleges (anya-) nyelvként. Így aztán az írásaikra hatással volt az arám nyelv idiómái és szerkezeti formái. Továbbá olvasták és idézték a Septuagintát (az ÓSZ görög fordítását), amit szintén koiné görög nyelven írtak. De a Septuagintát szintén olyan zsidó tudósok írták, akiknek az anyanyelvük nem a görög volt.

Ez emlékeztetőül szolgál a számunkra, hogy nem kényszeríthetjük az Újszövetséget egy szoros, kötött nyelvtani formába. Teljesen egyedülálló, mégis sok közös vonás van benne (1) a Septuagintával; (2) a zsidó írásokkal, mint pl. Josephus írásaival; és (3) az Egyiptomban talált papiruszokkal. Akkor hogyan közelítsük meg az Újszövetség nyelvtani analízisét?

A koiné görög és az Újszövetség koiné görög nyelvének nyelvtani vonásai nagyon képlekenyek. Nagyon sok értelemben ez az időszak a nyelvtan leegyszerűsítésének időszaka volt. A szöveggörnyezet lesz az elsődleges segítségünk. A szavaknak csak egy tágabb szöveggörnyezetben van értelmük, így aztán a nyelvtani szerkezetet csak a következők fényében érthetjük meg: (1) egy bizonyos szerző saját stílusa; és (2) egy bizonyos szöveggörnyezet. Egyetlen perdöntő definíciót sem alkothatunk a görög formákról és szerkezetekről.

A koiné görög elsődlegesen szóbeli nyelv volt. Az értelmezéshez elég gyakran az igék típusa és formája a kulcs. A legtöbb főmondatban az ige tűnik fel először, megmutatva annak elsődleges jelentését. Amikor egy görög igét analizálunk, akkor három információ darabkát kell megfigyelnünk: (1) az igeidő alapvető hangsúlyát, az igealakot és az ige módját (alaktan vagy morfológia); (2) a bizonyos ige alapvető jelentése (lexikográfia); és (3) és a szöveggörnyezet folyamata (mondattan vagy szintaktika).

(Sok esetben a magyar nyelvben nem létező időket és alakokat ír le, használ hozzá igeverseket, amiket nehéz lehet megkülönböztetni ezen idők és alakok hiánya miatt. A fordító megjegyzése.)

I. IGEIDŐ

- A. Az igeidő vagy az aspektus magában foglalja az ige kapcsolatát a már befejezett cselekményhez vagy a még be nem fejezett cselekményhez. Ezt gyakran hívják "perfective" ("tökéletes") és "imperfective" ("nem tökéletes") igeidőnek.
 1. A perfective igeidő a cselekmény megtörténésére fókuszál. Semmilyen más információ nincs megadva, csak az, hogy valami történt! Annak kezdete, folyamata és tetőpontja nincs megadva.
 2. Az imperfective igeidő a cselekmény folyamatára fókuszál. Le lehet ezeket írni lineáris cselekményként, tartós cselekményként, progresszív cselekményként, stb.
- B. Az igeidőt a szerint lehet kategorizálni, hogy a szerző hogyan látta a cselekményt annak folyamatában

1. Megtörtént = AORISZT
2. Megtörtént és az eredménye látható = BEFEJEZETT MÚLTIDŐ
3. Megtörtént a múltban, az eredménye látható volt, de már nem = RÉGMÚLT
4. Most történik = JELEN
5. A múltban folyamatában történt meg = BEFEJEZETTLEN vagy FOLYAMATOS MÚLTIDŐ
6. Meg fog történni = JÖVŐIDŐ

Egy konkrét példa arra, hogy ezek az igeidők hogyan segítenek az értelmezésben, a "megment, megtart" kifejezés teljesen jó lesz. Számos különböző igeidőben használták már, hogy megmutassák annak folyamatát és tetőpontját is:

1. AORISZT – "tartattunk meg" (vö. Róma 8:24, Károli fordítás)
2. BEFEJEZETT – "tartattunk meg, aminek a következményei folyamatosak" (vö. Ef. 2:5,8, Károli fordítás)
3. JELENIDEJŰ – "megtartatunk, üdvözlünk" (vö. I. Kor. 1:18; 15:2, Károli fordítás)
4. JÖVŐIDEJŰ – "megtartatunk, megtartatol" (vö. Róma 5:9,10; 10:9, Károli fordítás)

B. Amikor az igeidőkre fókuszálunk, az értelmezőknek meg kell keresniük azt az okot, ami miatt az eredeti szerző úgy döntött, hogy ezzel az igeidővel fejezi ki magát. Az átlagos "minden fölöslegest mellőző" igeidő az AORISZT volt. Ez volt a megszokott "nem specifikus", "jelöletlen" igeidő. Széleskörű módon használható, amit a szövegkörnyezetnek kell pontosítania. Egyszerűen csak annyit állított, hogy valami történt. A múltidejű aspektusa csak a KIJELENTŐ MÓDBAN lehetséges. Ha bármilyen más igeidőt használtak, akkor valami specifikus dolgot hangsúlyoztak ki vele. De mit?

1. BEFEJEZETT (MÚLT) IGEIDŐ. Ez egy befejezett cselekmény, aminek láthatóak az eredményei. Bizonyos módon ez az AORISZT és a JELEN IDŐ kombinációja volt. Általában a fókusz a maradandó eredményeken volt vagy a cselekedet befejezésén (pl. Ef. 2:5,8; "megtartattatok és folyamatosan megtartattok").
2. RÉGMÚLT IGEIDŐ. Ez olyan volt, mint a BEFEJEZETT (MÚLT) IDŐ, kivéve, hogy a maradandó eredmények már megszűntek. Pl. János 18:16 "Péter pedig kívül állt (vala – Károli fordítás) az ajtónál".
3. JELEN IDŐ. Ez egy befejezetlen cselekmény volt. A fókusz általában a cselekmény folyamatán volt. Pl. I. János 3:6,9, "aki Őbenne marad, az nem vétkezik". "Aki az Istentől született, az nem cselekszik bűnt".
4. BEFEJEZETTLEN vagy FOLYAMATOS MÚLT IDŐ. Ebben az igeidőben a JELEN IDŐHÖZ való kapcsolódás hasonló ahhoz, ahogy a BEFEJEZETT és a RÉGMÚLT IDŐ kapcsolódik egymáshoz. A BEFEJEZETTLEN IGEIDŐ olyan befejezetlen cselekményről szól, ami egykor megtörtént ugyan, de már megszűnt, vagy egy a múltban történt cselekmény kezdetére utal. Pl. Máté 3:5, "Akkor kiment hozzá Jeruzsálem...egész környéke".
5. JÖVŐ IDŐ. Ez egy olyan cselekményről szól, amit általában egy jövőbeli időszakra vetítettek ki. Sokkal inkább a megtörténés lehetősége volt a fókuszban a valódi megtörténés helyett. Gyakran az esemény biztosságáról szólt. pl. Máté 5:4-9, "Boldogok ... mert ők majd ...".

II. IGEALAK

- A. Az igealak magyarázza meg az ige cselekménye és annak alanya közti kapcsolatot.
- B. A CSELEKVŐ IGEALAK volt a normális, elvárt, hangsúlyozatlan módja annak, hogy megerősítsék, hogy az alany az ige cselekményét elköveti.
- C. A SZENVEDŐ IGEALAK azt jelenti, hogy az alany az ige cselekményét egy külső

okozótól "szenvetde" el. A görög ÚSZ-ben ha egy külső okozó végezte a cselekményt, akkor azt a következő előljárószókkal és esetekkel fejezték ki:

1. egy közvetlen személyes külső okozót a *hupo* szóval HATÁROZÓI ESETTEL (vö. Máté 1:22; Apcsel 22:30).
2. egy személyes közvetítő külső okozót a *dia* szóval HATÁROZÓI ESETTEL (vö. Máté 1:22).
3. egy személytelen külső okozót általában az *en* szóval ESZKÖZHATÁROZÓI ESETTEL.
4. néha akár a személyes akár a személytelen külső okozót egyedül az ESZKÖZHATÁROZÓI ESETTEL, előljáró szó nélkül.

D. A KÖZÉPIGE azt jelenti, hogy az alany végzi az ige cselekményét ezzel egy időben az ige cselekményében közvetlen módon is részt vesz. Gyakran hívják a fokozott személyes érdek igeidejének. Ez a szerkezet kihangsúlyozta a mellékmondat vagy a mondat alanyát valamilyen módon. Ezt a szerkezetet nem lehet megtalálni az angolban, sem a magyarban. A görög nyelvben a jelentésének és fordításainak lehetősége nagyon széleskörű. Néhány példa erre a formára:

1. VISSZAHATÓ – az alanyon magán látható a közvetlen cselekmény. Példa: Máté 27:5, "felakasztotta magát".
2. INTENZÍV – az alany saját maga végzi a cselekményt saját magának. Példa: II. Kor. 11:14, "a Sátánis a világosság angyalának adja ki magát".
3. KÖLCSÖNÖS – két alany közjátéka. Példa: Máté 26:4, "megegyeztek abban".

III. IGE MÓD

A. A koiné görögben négy igemód van. Az ige valósághoz való viszonyát jelölik, legalábbis a szerző gondolkodása szerint. Az igemódok két széles kategóriába vannak felosztva: azok, amik a valóságot jelölik (KIJELENTŐMÓD), és azok, amik a lehetőséget jelölik (KÖTŐMÓD, FELSZÓLÍTÓMÓD, és ÓHAJTÓMÓD).

B. A KIJELENTŐMÓD volt az a szokványos mód, amivel kifejezték azt a cselekményt, ami megtörtént, vagy legalábbis a szerző gondolataiban mindenképp. Ez volt az egyetlen olyan görög igemód, ami kifejezte a határozott időt, és még itt is másodlagos volt ennek az aspektusa.

C. A KÖTŐMÓD lehetséges jövőbeli cselekményt fejezett ki. Valami még nem történt meg, de elég nagy esélye van annak, hogy meg fog. Nagyon sok közös tulajdonsága volt ennek a módnak a JÖVŐIDEJŰ KIJELENTÉSSEL. A különbség annyi, hogy a kötőmód bizonyos mértékű kételkedést is kifejez. Az angolban ezt gyakran a következő kifejezésekkel fejezték ki: "tudna", "tehetné", "valószínű", "talán".

D. Az ÓHAJTÓMÓD azt a kívánságot fejezte ki, ami elméletileg lehetséges volt. Úgy kezelték ezt, mint ami egy lépéssel távolabb állt a valóságtól, mint a KÖTŐMÓD. Az ÓHAJTÓMÓD bizonyos körülmények közötti megvalósulásról szólt. Az Újszövetségben elég ritka volt az ÓHAJTÁS. A leggyakrabban Pál híres kifejezéseiben használta, tizenöt alkalommal, ami a magyarban "Szó sincs róla!" formában lett lefordítva (a Károliban: "Távol legyen!"), az angolban ez így hangzik: "Soha ne essen meg!" vagy a régebbi fordításokban: "Isten mentsen tőle!" (vö. Róma 3:4,6,31; 6:2,15; 7:7,13; 9:14; 11:1,11; I. Kor. 6:15; Gal. 2:17; 3:21; 6:14). További példák: Lukács 1:38; 20:16; Apcsel 8:20; és T. Thessz. 3:11.

E. A FELSZÓLÍTÓ MÓD egy olyan parancsot hangsúlyozott, ami lehetséges volt, de a

hangsúly a beszélő szándékán volt. Csak szándékozott lehetőséget erősített meg, és mások döntésén múlt a megvalósulás feltétele. Volt egy különleges használata a FELSZÓLÍTÓ MÓDNAK az imádságokban és harmadik személyű kérésekben. Ezek a parancsok csak JELEN és az AORISZT időben voltak megtalálhatók az ÚSZ-ben.

F. Néhány nyelvtan a MELLÉKNÉVI IGENEVEKET is egy külön típusú módnak veszi. A görög ÚSZ-ben ezek nagyon megszokottak, amit általában igei melléknevekként definiálnak. Ahhoz fő igéhez kapcsolódva fordítják őket, amihez kötődnek. Széleskörűen lehetett a fordításokban ezeket a melléknévi igeneveket felhasználni. Az a legjobb megoldás, ha számos különböző angolnyelvű fordítást összehasonlítunk (sajnos a magyarban kevés a kínálat ezen a téren, a ford. megjegy.). Nagyszerű segítséget jelent a Baker kiadó által kiadott *The Bible in Twenty Six Translations* (A Biblia Huszonhat Fordítása) című könyv.

G. Az AORISZT AKTÍV KIJELENTÉS volt a normál, vagy "jelöletlen" módja annak, hogy feljegyezzenek egy történetet. Bármilyen más igeidő, igealak vagy mód már megkülönböztető jelentőséggel bírt, amit az eredeti szerző tudatni szeretett volna.

IV. Azok számára, akik nem járatosak a görög nyelvben, a következő tanulást segítő könyvek megadhatják a szükséges információt:

A. Friberg, Barbara és Timothy: *Analytical Greek New Testament* (Analitikus Görög Újszövetség), 1988, Baker kiadó, Grand Rapids.

B. Marshall, Alfred: *Interlinear Greek-English New Testament* (Interlineáris Görög-Angol Újszövetség), 1976, Zondervan kiadó, Grand Rapids.

C. Mounce, William D. : *The Analytical Lexicon to the Greek New Testament* (Analitikus Lexikon a Görög Újszövetséghez), 1993, Zondervan kiadó, Grand Rapids.

D. Summers, Ray: *Essentials of New Testament Greek* (Az Újszövetségi Görög Nyelv Lényeges Elemei), 1950, Broadman kiadó, Nashville.

E. Az Illinois államban lévő Chicago városban található Moody Bibliaiskolán keresztül elérhetőek Koiné görög nyelvű levelező tagozatú akkreditált kurzusok.

V. FŐNEVEK

A. Szintaktikailag a főnevet az eset határozza meg. Az eset az a főnév azon ragozott alakja, ami megmutatta annak kapcsolatát az igével és a mondat további részével. A koiné görögben az estek funkcióinak többségét az előjárószavak jelölték. Mivel az eset formája számos különböző kapcsolatot volt képes azonosítani, az előjárószavak úgy fejlődtek tovább, hogy képesek voltak világosabban elválasztani ezeket a funkciókat.

B. A görög eseteket a következő nyolc módon kategorizálták:

1. Az ALANYESET a megnevezésre szolgált, és általában ez adta meg a mondat vagy a mellékmondat alanyát. Arra is használták, hogy a főnevek és a melléknevek állítmánya legyen azáltal, hogy a "lenni" és a "válni" igéket hozzákapcsolják.
2. A BIRTOKOSESETET leírásra használták és általában megjelölte a jellemzőjét vagy a minőségét annak a szónak, amihez kapcsolódott. Azt a kérdést válaszolta meg, hogy "Milyen fajta?" Általában az angol "of" előjárószóval fejezték ki, ami a magyarban a birtokos jelzőkkel felel meg.

3. A HATÁROZÓI ESET ugyanazt a ragozott alakot használja, mint a BIRTOKOSESET, de ezt arra használták, hogy az elválasztottságot fejezzék ki vele. Általában a következőktől való elválasztottságot fejezte ki: egy bizonyos időponttól, helytől, forrástól, eredettől vagy foktól. Gyakran az angol "from" előjárószóval fejezték ki, ami a magyar "-tól, -től, fogva" megfelelője volt.
4. A RÉSZESHATÁROZÓI ESEtet arra használták, hogy személyes érdekeltséget fejezzenek ki vele. Ez jelölhet pozitív vagy negatív aspektust is. Gyakran ez volt az indirekt tárgy. Ezt gyakran az angol "to" előjárószóval fejezték ki, aminek a magyar megfelelője, a neki, részére, számára.
5. A HELYHATÁROZÓI ESETnek ugyanaz volt a ragozott alakja, mint a RÉSZESHATÁROZÓInak, de ez térben, időben vagy logikus keretek közötti helyzetet határozott meg. Az ezeket kifejező előjárószavak magyar megfelelői a következők: "-ban, -ben, -on, -en, -ön, -nál, -nél, -kor, között, míg, amíg, alatt, által, rajta, és mellett".
6. Az ESZKÖZHATÁROZÓI ESETnek ugyanaz volt a ragozott alakja, mint a RÉSZESHATÁROZÓI és a HELYHATÁROZÓI esetnek. Eszközt vagy társat fejezett ki. Az ezeket kifejező előjárószavak magyar megfelelői a következők: "-val, -vel, által, vagy vele".
7. A TÁRGYESETet arra használták, hogy a cselekmény következtetését leírják vele. Korlátozottságot fejezett ki. A leggyakrabban használata a közvetlen tárgy volt. Arra a kérdésre válaszol, hogy "Milyen messze?", vagy "Milyen mértékig?"
8. A MEGSZÓLÍTÓ ESEtet közvetlen megszólításra használták.

VI. KÖTŐSZAVAK ÉS CSATOLÓSZAVAK

- A. A görög egy nagyon precíz nyelv, mert nagyon sok kötőszava van. Gondolatokat kapcsol össze (mellékmondatok, mondatok és bekezdések). Annnyira nagyon megszokottak voltak, hogy a hiányuk (asyndeton) gyakran bibliamagyarázati szempontból jelentőséggel bírtak. Valójában ezek a kötőszavak és kapcsolószavak mutatták meg a szerző gondolatmenetének irányát. Ezek a szavak gyakran alapvető jelentőséggel bírtak abban, hogy meghatározhassuk, hogy pontosan mit is akar a szerző mondani.
- B. Itt egy lista néhány kötő és kapcsolószóval és azok jelentésével (ezeknek az információknak a többségét a következő könyvből gyűjtöttük össze: H. E. Dana és Julius K. Mantey: *A Manual Grammar of the Greek New Testament* [Kézikönyv a Görög Újszövetség Nyelvtanáról]).
 1. Időt jelző kapcsolószavak
 - a. *epei, epeidé, hopote, hós, hote, hotan* (subj.) – "mikor, amikor"
 - b. *heós* – "amíg"
 - c. *hotan, epan* (subj.) – "amikor csak, akármikor"
 - d. *heós, achri, mechri* (subj.) – "addig"
 - e. *priv* (infin.) – "előtt, mielőtt"
 - f. *hós* – "mióta, óta, mikor, amikor"
 2. Logikai kapcsolószavak
 - a. célhatározói
 - (1) *hina* (subj.), *hopós* (subj.), *hós* – "azért hogy, hogy"
 - (2) *hóste* (hangsúlyos tárgyeseti főnévi igenév) – "hogya"
 - (3) *pros* (hangsúlyos tárgyeseti főnévi igenév) vagy *eis* (hangsúlyos tárgyeseti főnévi igenév) – "hogya"
 - b. Okozati (a ok és a szándék nyelvtani formái között szoros hasonlóság van)
 - (1) *hóste* (főnévi igenév, ez a leggyakoribb) – "azért hogy, így aztán"
 - (2) *hiva* (subj.) – "azért hogy"

- (3) *ara* – "hogy"
 - c. Okozati
 - (1) *gar* (okozó/hatás vagy ok/következmény) – "mert"
 - (2) *dioti, hotiy* – "mert"
 - (3) *epei, epeidé, hós* – "mivel"
 - (4) *dia* (tárgyesettel és hangsúlyos főnévi igenévvel) – "mert"
 - d. Feltételező
 - (1) *ara, poinum, hóste* – "ezért aztán"
 - (2) *dio* (a legerősebb feltételező kötőszó) – "ami alapján, amiért, ezért"
 - (3) *oun* – "ezért, tehát, aztán, következésképpen"
 - (4) *toinoun* – "ennek megfelelően"
 - e. Ellentétet kifejező
 - (1) *alla* (erőteljes ellentétet kifejező) – "de, kivéve"
 - (2) *de* – "de, bár, mégis, másrésztől"
 - (3) *kai* – "de"
 - (4) *mentoi, oun* – "mindazonáltal"
 - (5) *plén* – "mindamellet" (leginkább a Lukácsban fordul elő)
 - (6) *oun* – "mindazonáltal"
 - f. Összehasonlítás
 - (1) *hós, kathós* (összehasonlító mellékmondatokat köt össze)
 - (2) *kata* (összetett szavakban, *katho, kathoti, kathósper, kathaper*)
 - (3) *hosos* (a Zsidókhöz írt levélben)
 - (4) *é* – "mint"
 - g. Folyamatosságot vagy sorozatosságot kifejező
 - (1) *de* – "és, most"
 - (2) *kai* – "és"
 - (3) *tei* – "és"
 - (4) *hina, oun* – "hogy"
 - (5) *oun* – "aztán" (a Jánosban)
3. Nyomatékosító
- a. *alla* – "minden bizonnyal, igen, valóban"
 - b. *ara* – "valóban, csakugyan, minden bizonnyal, valóban"
 - c. *gar* – "de valóban, biztosan, valóban"
 - d. *de* – "valóban"
 - e. *ean* – "éppen, valóban, igazán"
 - f. *kai* – "éppen, valóban, igazán"
 - g. *mentoi* – "valóban"
 - h. *oun* – "valóban, mindenképp"

VII. FELTÉTELES MONDATOK

- A. A FELTÉTELES MONDAT olyan mondat, ami egy vagy több feltételes mellékmondatot tartalmaz. Ez a nyelvtani szerkezet segíti az értelmezést, mert megadja a feltételeket, okokat vagy okozatokat, amiért a főige cselekménye megtörténik, vagy épp nem történik meg. Négy fajta feltételes mondat mondat létezett. Onnan indul, hogy valami igaznak tűnt a szerző szempontjából, vagy az írás célja miatt, és afelé tart, ami csak egy óhaj, kívánság volt.
- B. Az ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT olyan cselekedetet vagy állapotot fejezett ki, ami a szerző szemszögéből vagy céljai miatt igaznak tűnt, még akkor is, ha azt a "ha" szóval fejezte ki. Számos szövegkörnyezetben a "mivel" szóval lehetne fordítani, de a magyar fordítások a "ha" szót használják (vö. Máté 4:3; Róma 8:31). Mindazonáltal ez

nem azt akarná jelölni, hogy minden ELSŐ TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT igaz valóság lenne. Gyakran arra használták, hogy egy vitában érveljenek vele, vagy hogy kiemeljenek egy téves következtetést (vö. Máté 12:27).

- C. A MÁSODIK TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDATot gyakran hívják "tényekkel ellentétesnek". Olyas valamit állít, ami a valósággal szemben állt, csak azért, hogy bebizonyítson valamit vagy hogy rámutasson valamire. Például:
1. "Ha ő volna ama próféta, tudná, ki ez, és tudná, hogy ez az asszony, aki hozzáér: bűnös." (Lukács 7:39)
 2. "Mert ha hinnétek Mózesnek, hinnétek nekem." (János 5:46)
 3. "Ha még mindig embereknek akarnék tetszeni, nem volnék Krisztus szolgája." (Gal. 1:10)
- D. A HARMADIK TÍPUS egy lehetséges jövőbeli eseményről szól. Gyakran feltételezi a cselekmény valószínűségét. Általában magában foglalja az eshetőséget is. A főige cselekménye a "ha" mellékmondatban szereplő cselekménytől függően lehetséges. Példák az I. Jánosból: 1:6-10; 2:4,6,9,15,20,21,24,29; 3:21; 4:20; 5:14,16.
- E. A NEGYEDIK TÍPUS áll legtávolabb a lehetőségtől. Nagyon ritka az ÚSZ-ben. Tulajdonképpen nincs is olyan teljes NEGYEDIK TÍPUSÚ FELTÉTELES MONDAT, amelyekben a feltétel mindkét része illik a definícióba. Egy példa a részleges NEGYEDIK TÍPUSRA az I. Péter 3:14 nyitó mellékmondata. Egy másik példa a részleges NEGYEDIK TÍPUSRA az Apcsel 8:31-ben egy összegző mellékmondat.

VIII. TILTÁSOK

- A. A JELENIDEJŰ FELSZÓLÍTÁS a TAGADÓSZÓCSKÁVAL gyakran (de nem kizárólagosan) arra helyezi a hangsúlyt, hogy befejezzenek egy olyan cselekedetet, ami már folyamatban volt. Például: "ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön" (Máté 6:19); "ne aggódjatok életetekért" (Máté 6:25); "Tagjaitokat se adjátok oda a bűn szolgálatára, hogy a gonoszság fegyvereivé legyenek" (Róma 6:13); "ne szomorítsátok meg az Isten Szentlelkét" (Ef. 4:30); "ne részegedjete meg a bortól" (5:13).
- B. Az AORISZT KÖTŐMÓD a MÉ SZÓCSKÁVAL azt hangsúlyozza, hogy el ne kezdjenek egy cselekedetet. Például: "ne gondoljátok" (Máté 5:17); "ne aggódjatok tehát" (Máté 6:31); "ne szégyellj" (II. Tim. 1:8).
- C. A DUPLA TAGADÁS A KÖTŐMÓDDAL egy nagyon nyomatékos tagadás. "Soha de soha" vagy "semmilyen körülmények között". Például: "nem lát halált soha" (János 8:51); "inkább nem eszem húst soha" (I. Kor. 8:13).

IX. A NÉVELŐ

- A. A koiné görögben a határozott névelőnek hasonló volt a használata, mint az angolban és a magyarban "a/az". Az alapvető funkciója az volt, hogy "mutatóként" felhívja a figyelmet a szóra, névre vagy a kifejezésre. Ennek használata szerzőről szerzőre változott az Újszövetségben. A határozott névelő a következő módokon is funkcionálhat:
1. kontraszt eszközeként, mutatónévmásként;
 2. egy már korábban bemutatott tárgyra vagy személyre való utalás jeleként;
 3. segít azonosítani az alanyt a mondatban a kötőigével. Például: "Az Isten Lélek" (János 4:24); "az Isten világosság" (I. János 1:5); "Isten a szeretet" (4:8,16).

- B. A koiné görögben nem volt határozatlan névelő, mint a magyarban az "egy". A határozatlan névelő hiánya jelentheti, hogy
1. valaminek a jellemére vagy a minőségére figyel;
 2. valaminek a kategóriájára figyel.
- C. Az ÚSZ-i szerzők nagyon széleskörűen változtatták a névelő használatát.

X. A HANGÚLYOZÁS MÓDJAI A GÖRÖG ÚJSZÖVETSÉGBEN

- A. A hangsúlyozás technikái az Újszövetségben szerzőről szerzőre változtak. A legkövetkezetesebb és legformálisabb szerzők Lukács és a Zsidókhöz írt levél szerzője voltak.
- B. Már korábban is megállapítottuk, hogy az AORISZT AKTÍV KIJELENTÉS volt a standard a hangsúly tekintetében a jelöletlen, de bármilyen más igeidőnek, igealaknak vagy igemódnak jelentősége volt az értelmezésben. Ez persze nem azt akarná jelenteni, hogy az AORISZT AKTÍV KIJELENTÉSt nem használták sűrűn nyelvtanilag jelentőségteljes értelemben. (példa: Róma 6:10 [kétszer]).
- C. A szórend a koiné görögben
1. A koiné görög nyelv ragozott nyelv volt, így nem függött a szórenden, csakúgy mint a magyar. Így aztán a szerző megváltoztathatta a normális elvárt szórendet, hogy megmutathassa, hogy:
 - a. a szerző mit akart kihangsúlyozni az olvasó számára;
 - b. azt, amiről a szerző azt gondolhatta, hogy az olvasó számára meglepő lesz;
 - c. mi foglalkoztatta a szerzőt a szíve mélyén.
 2. A normál szórenden a görög nyelvben még mindig nem állapodtak meg. Mindazonáltal a feltételezett normál szórend a következő:
 - a. kötőigék esetén
 - (1) ige
 - (2) alany
 - (3) kiegészítők
 - b. tárgyas igék esetén
 - (1) ige
 - (2) alany
 - (3) tárgy
 - (4) indirekt tárgy
 - (5) előljárói kifejezések
 - c. névszói csoportoknál
 - (1) főnév
 - (2) melléknévképző
 - (3) előljárói kifejezések
 3. A szórend lehet nagyon fontos értelmezési eszköz. Például:
 - a. "Bajtársi jobbukat nyújták nékem és Barnabásnak" (Károli fordítás). A "bajtársi jobb" kifejezés az eredetiben ketté lett választva a mondat elejére és végére került, hogy megmutassa annak jelentőségét (Gal. 2:9).
 - b. "Krisztussal együtt" a mondat elején van. A halála központi helyen van (Gal. 2:20).
 - c. "Régen sokszor és sokféleképpen" (Zsid. 1:1) is a mondat elején szerepel. Így jelentette ki Isten magát, s ez volt kiemelve, nem pedig a tény, hogy kijelentette magát.

- D. Általában némi fokú hangsúlyt a következő módokon fejezték ki:
1. Annak a névmásnak az ismétlése, ami már megjelent az ige ragozott alakjában. Például: "veletek vagyok..." (Máté 28:20)
 2. Egy elvárt kapcsolat vagy egy másik kapcsoló eszköz hiánya a szavak, kifejezések, mellékmondatok vagy mondatok között. Ezt asyndeton-nak nevezik ("nem kötött"). A kötő alak elvárható lett volna, tehát annak hiánya figyelemfelkeltő. Például:
 - a. A Boldogmondások, Máté 5:3 (a lista ki van hangsúlyozva)
 - b. János 14:1 (új téma)
 - c. Róma 9:1 (új bekezdés)
 - d. II. Kor. 12:20 (a listát hangsúlyozza)
 3. Egy adott szöveggörnyezetben lévő szavak és kifejezések ismétlése. Például: "magasztaljuk dicsőséges kegyelmét" (Ef. 1:6,12, 14). Ezt a kifejezést arra használták, hogy a Szentháromság mindhárom személyének munkáját bemutassák.
 4. Egy idioma vagy szó- (hang) játék kifejezések között
 - a. eufémizmus (szépítő kifejezések) – tabu témákról beszélve helyettesítő szavakat használ, mint az "alvás" a halálra (János 11:11-14) vagy a "láb" szót a férfi nemi szervre (Ruth 3:7-8; I. Sám. 24:3 – bár a magyar fordítás ezt nem így hozza, az angolban és az eredetiben az szerepel, hogy betakarja lábát-a ford. megjegy.).
 - b. Kertelés vagy mellébeszélés – Isten nevének más szavakkal való behelyettesítése, mint a "menny királya" (Máté 3:21), vagy "egy hang a mennyből" (Máté 3:17).
 - c. szóképek
 - (1) lehetetlen túlzások (Máté 3:9; 5:29-30; 19:24)
 - (2) enyhe túlzások (Máté 3:5; Apcsel 2:36)
 - (3) megszemélyesítések (I. Kor. 15:55)
 - (4) irónia (Gal. 5:12)
 - (5) költői részek (Fil. 2:6-11)
 - (6) hang-játékok szavakkal
 - (a) "egyház"
 - (i) "egyház" (Ef. 3:21)
 - (ii) "elhívás" (Ef. 4:1,4)
 - (iii) "elhívattatok" (Ef. 4:1,4)
 - (b) "szabad"
 - (i) "szabad asszony" (Gal. 4:31)
 - (ii) "szabadság" (Gal. 5:1)
 - (iii) "szabadított" (Gal. 5:1)
 - d. idiomatikus nyelvezet – olyan nyelvezet, ami általában kulturális és specifikus:
 - (1) az "étel" képletes használata (János 4:31-34)
 - (2) a "Templom" szó képletes használata (János 2:19; Máté 26:61)
 - (3) az együttérzés héber idiómája, "gyűlöl" (I. Mózes 29:31; V. Mózes 21:15; Lukács 14:36; János 12:25; Róma 9:13)
 - (4) "Mind" szemben a "sok" kifejezéssel. Vesd össze az Ézs. 53:6-ot, ("mindnyájan") az 53:11,12-vel ("sokak"). Ezek a kifejezések egymás szinonimái, mint ahogy azt a Róma 5:18 és 19 mutatja.
 5. Egyetlen szó helyett a teljes nyelvi kifejezés használata. Például: "Az Úr Jézus Krisztus".
 6. Az *aoutos* kifejezés különleges használata
 - a. névelővel használva (jelzői állapot) "hasonló, ugyanolyan" -nak fordították
 - b. amikor névelő nélkül használták (állítmányi állapot) akkor intenzív visszaható névmásként fordították – "magát".

E. Azok a Biblia olvasók, akik nem görögül olvassák, számos más módon azonosíthatják a

hangsúlyos részeket:

1. Elemző lexikon és párhuzamos görög/magyar szövegű biblia használata.
2. Különböző fordítások összehasonlítása, főleg azoké, amik más-más módszerű fordításokat alkalmaztak. Például: "szóról szóra" való fordítások (angol nyelvű:KJV, NKJV, ASV, NASB, RSV, NRSV,) összehasonlítása "dinamikusan megfelelő" fordításokkal (Williams, NIV, NEB, REB, JB, NJB, TEV). Nagyszerű segítség lehet a Baker kiadó *The Bible in Twenty-Six Translations* (A Biblia Huszonhat Fordításban) című könyve.

(A fent említett Biblia fordítások kizárólag angol nyelven találhatóak meg, magyarul nincs ennyi elérhető fordítás – a ford. megjegy.)

3. Joseph Bryant Rotherham: *The Emphasized Bible* (Hangsúlyozó Biblia) (Kregel, 1994).
4. Túlzóan szó szerinti fordítások használata
 - a. *The American Standard Version* 1901-ből.
 - b. Rober Young: *Young's Literal Translation of the Bible* (Young Szó Szerinti Bibliafordítása), (Guardian Press, 1976)

A nyelvtan tanulmányozása unalmas, viszont szükséges a helyes értelmezéshez. Ezeknek a tömör definícióknak, hozzáfűzéseknek és példáknak célja az, hogy bátorítsa és felkészítse a görögül nem tudókat, hogy az ebben a kötetben szereplő nyelvtani jegyzeteket használni tudják. Ezek a definíciók viszont eléggé le vannak egyszerűsítve. Nem szabad őket dogmatikus, rugalmatlan módon használni, hanem inkább lépcsőként egy mélyebb megértés felé az Újszövetség mondattanában. Remélhetőleg ezek a definíciók abban is segítenek az olvasóknak, hogy megértsék a többi tanulmányozást elősegítő eszközöket, úgy, mint az Újszövetség technikai kommentárjait.

Képesnek kell lennünk arra, hogy meggyőződjünk az értelmezésünk helyességéről azokon az információkon alapulva, amiket a Biblia szövegeiben találhatunk. A nyelvtan az egyike ezeknek a segítő eszközöknek; a többi ilyen információforrás a történelmi háttér, irodalmi szövegekörnyezet, kortárs források szóhasználata és párhuzamos szövegrészek.

FÜGGELÉK 2

SZÖVEGKRITIKA

Ezt a témát oly módon tárgyaljuk, hogy elmagyarázom az ebben a kommentárban található szövegi megjegyzéseket. A következő vázlatot fogjuk használni:

- I. Az Angol Biblia szövegi forrásai
 - A. Ószövetség
 - B. Újszövetség
- II. A szövegkritika problémáinak és teóriáinak tömör ismertetése.
- III. Ajánlott források további kutatásokhoz.

I. Az angol Biblia szövegi forrásai

A. Ószövetség

1. A Maszoréta szövegek (angolul az MT betűkkel jelölik) – Az a héber mássalhangzójelöléssel ellátott szöveg, amit Aquiba Rabbi állított össze Kr. u. 100-ban. A magánhangzók jelölései, az ékezeteket, a széljegyzeteket, az írásjeleket és a bekezdési jeleket Kr. u-i hatodik században kezdték el használni, és a Kr. u-i kilencedik században fejezték be. A zsidó tudósok egy csoportja, a Maszoréta tudósok készítették ezeket. A szövegi forma, amit használtak, ugyanaz a forma volt, amit a Misnánál, a Talmudnál, a Targumoknál, a Peshittánál (szíriai fordítás) és a Vulgátánál használtak.
2. Septuaginta (LXX) – A hagyomány szerint a Septuagintát 70 zsidó írástudó végezte el 70 nap alatt az alexandriai könyvtár számára II. Ptolemaiosz király (Kr. e. 285-246) támogatásával. A fordításokat állítólag egy Alexandriában élő zsidó vezető kérésére készítették. Ez a hagyomány "Arieszteasz Leveléből" származik. Az LXX eredete nemrégiben egy másik héber szövegi hagyománynak lett tulajdonítva, ami Aquiba Rabbi szövege volt (MT).
3. Holttengeri tekercsek (DSS) – A holttengeri tekercseket a Kr. előtti római korban írták (Kr. e. 200 – Kr. u. 70) az egyik zsidó szeparatista szekta tagjai, az Esszénusok. A héber kéziratok, amiket a Holt Tenger körül számos lelőhelyen találtak meg, némi különbséget mutatnak a MT és a LXX héber szövegi csoportjától.
4. Néhány konkrét példa, hogy ezeknek a szövegeknek az összehasonlítása hogyan segítette az Ószövetség megértésében azokat, akik értelmezni akarták azt.
 - a. Az LXX segítette a fordítóknak és a tudósoknak megérteni az MT-t.
 - (1) az LXX azt mondja, Ézs. 52:14: "Sokan iszonyodtak tőle" (magyar újfordítás).
 - (2) az MT az mondja, Ézs 52:14 "Miképpen eliszonyodtak tőled sokan" (magyar Károli fordítás).
 - (3) az Ézs 52:15-ben a névmás megkülönböztetése az LXX-ben meg lett erősítve
 - (a) LXX, "Bámulatba ejt majd sok népet"
 - (b) MT, "Aképpen ejt ámulatba sok népeket"
 - b. A DSS segítette a fordítóknak és a tudósoknak megérteni az MT-t.
 - (1) A DSS azt mondja, Ézs. 21:8: "És kiálta, mint oroszlán: Uram az őrtoronyban állok"
 - (2) az MT azt mondja, Ézs. 21:8: "és kiáltottam, mint egy oroszlán: én Uram, őrhelyemen állok minden nap"
 - c. Mind az LXX mind a DSS segítette az Ézs. 53:11 jelentésének tisztázásában
 - (1) az LXX és a DSS ezt mondja: "Lelki gyötrelmeitől megszabadulva látja őket,

és meglegedett lesz"

(2) az MT ezt mondja: "Mert lelke szenvedése folytán látni fog, és meglegszik"

B. Újszövetség

1. Több mint 5300 teljes vagy részleges kézírata létezik a Görög Újszövetségnek. Körülbelül 85 papiruszra íródott, és 268 íródott csupa nagybetűvel (unciális vagy majusculus). Később, körülbelül a Kr. u-i kilencedik század környékén kifejlesztették a folyamatos írást (minusculus vagy kisbetűs). A görög kéziratok írott formában körülbelül 2700-at számlálnak. Továbbá van körülbelül 2100 olyan Szentírás másolat vagy azok listái, amiket az Istentiszteleteken használtak, és lekciónáriumoknak hívjuk őket.
2. Az Újszövetség részeit tartalmazó, körülbelül 85 görög kéziratot, amit papiruszra írtak, mind múzeumokban őrzik. Némelyik a Kr. u-i második századból származik, de a legtöbb a harmadik vagy a negyedik századból való. Egyik ilyen MSS sem tartalmazza a teljes Újszövetséget. Csak azért, mert ezek a legrégebbi Újszövetség másolatok, az még nem jelenti automatikusan azt, hogy ezeknek kevesebb változatuk lenne. Nagyon sokat ezek közül gyorsan másoltak le helyi használatra. Nem nagyon figyeltek oda a pontosságra a folyamat során. Így aztán elég sok változat létezik.
3. A Codex Sinaiticus, amit a héber א (*aleph* vagy 01) betű jelzett, Tischendorf találta meg a Sínai hegyen a Szent Katalin kolostorban. A Kr. u-i negyedik századból származik, és az ÓSZ LXX másolatát és a görög ÚSZ-et is tartalmazza. Az "Alexandriai Szövegtípusba" tartozik.
4. A Codex Alexandrinus, amit az "A" betűvel vagy (02)-vel jeleztek, és az ötödik századból származó görög kézirat, amit Egyiptomban, Alexandriában találtak.
5. A Codex Vaticanus, amit a "B" betűvel vagy (03) számmal jelöltek, a római Vatikán könyvtárban találták, és a negyedik század közepére tehető a származása. Tartalmazza az ÓSZ LXX változatát és a görög ÚSZ-et is. Az "Alexandriai Szövegtípusba" tartozik.
6. A Codex Ephraemi, amit a "C" betűvel vagy a (04) számmal jelölnek, egy ötödik századi görög kézirat, ami nagyon töredékes.
7. A Codex Bezae, amit a "D" betűvel vagy a (05) számmal jelölnek, egy ötödik századi görög kézirat. Ez az egyik legfőbb képviselője az úgynevezett "Nyugati Szövegtípusnak". Sok hozzátétel tartalmaz és a legfőbb görög forrás, amit a King James Angol fordításhoz használtak.
8. Az ÚSZ-i MSS három, de lehet, hogy négy családba sorolható, amik hasonló jellemzőkkel rendelkeznek.
 - a. Alexandriai szövegtípus Egyiptomból
 - (1) P⁷⁵, P⁶⁶ (kb. Kr. u. 200-ból), amik az Evangéliumokat jegyzik fel
 - (2) P⁴⁶ (kb. Kr. u. 225-ből), ami Pál leveleit jegyzi fel
 - (3) P⁷² (kb. Kr. u. 22-250-ből), ami Péter és Júdás leveleit jegyzi fel
 - (4) Codex B, amit Vaticanusnak is hívnak (kb. Kr. u. 325-ből), ami a teljes Ó és Újszövetséget tartalmazza
 - (5) Origenész ebből a szövegtípusból idéz
 - (6) további MSS, amik ugyanezt a szövegtípust alkalmazzák: א, C, L, W, 33
 - b. Nyugati szövegtípus Észak Afrikából
 - (1) észak afrikai egyházatyák idézeteiből, pl. Tertullianus, Cyprianus, és az Ó latin fordítás
 - (2) Szent Irenaeus idézetei
 - (3) Tatianosz idézetei és más Ó szíriai fordításokból származó idézetek
 - (4) Codex "D" "Bezae" is ezt a szövegtípust követi
 - c. Kelet Bizánci szövegtípus Konstantinápolyból
 - (1) ez a szövegtípus az 5300 MSS 80%-ában fellelhető

- (2) a szíriai Antiókhiaiából való egyházatyák idézték: kappadóciaiak, Aranyszájú Szent János és Theodorétosz
- (3) Codex A, csak az evangéliumokban
- (4) Codex E (nyolcadik századi) a teljes ÚSZ
- d. a negyedik lehetséges szövegtípus a "Cézárei szövegtípus" Palesztínából
 - (1) elsődlegesen csak is Márkban található
 - (2) néhány ezt alátámasztó kézirat a P⁴⁵ és a W

II. A szövegkritika problémáinak és teóriáinak tömör ismertetése.

A. Hogyan keletkeztek a változatok

1. nem szándékos vagy véletlen (a legtöbb előfordulás ebből származik)
 - a. a kézzel történő másolás során bekövetkező tévesztések mikor a szem hibázik, azaz két hasonló szó második előfordulását olvassa csak el, így az összes közbeeső szót kihagyja (homoioteleuton, azaz "hasonló végződés")
 - (1) a szem tévedése, kihagy egy betűt vagy szótagot, aminek kétszer kellene előfordulni a szóban vagy kifejezésben (haplography)
 - (2) az elme tévedése, mikor is egy kifejezést vagy egy sort megismétel s görög szövegben (dittography)
 - b. a fül tévedése a kézzel történő lejegyzések alkalmával, amikor a szöveget tollba mondták, és helytelenül betűzték a szót (itacism). A helytelen helyesírás miatt gyakran egy hasonlóan hangzó görög szó került lejegyzésre.
 - c. a korai görög szövegekben nem voltak fejezet és vers beosztások, nem volt vagy csak kevés írásjelt használtak és nem volt a szavak között szünet. Lehetséges volt a betűket más helyeken felosztani, más szavakat formálva ezáltal.
2. szándékos
 - a. a másolt szöveg nyelvtani formáját javítandó változtatásokat végeztek
 - b. változtatásokat végeztek, hogy a szöveget más bibliai szövegekkel egyezővé tegyék (párhuzamos részek harmonizációja)
 - c. azáltal születtek a változatok, hogy két vagy több változatot egy hosszú egybefüggő szöveggé formálták (conflation)
 - d. a szövegben felfedezett hibát kijavították, így változtatást eszközöltek (vö. I. Kor. 11:27 és I. János 5:7-8)
 - e. bizonyos hozzácsatolt információk, mint például a történelmi háttér vagy a helyes értelmezés a szöveg mellé lett feljegyezve a margóra egy bizonyos írástudó által, majd egy másik írástudó később belehelyezte azt a szövegbe (vö. János 5:4)

B. A szövegkritika alapvető tanai (logikus útmutatások a szöveg eredeti olvasatára, amikor más változatok is léteznek)

1. valószínűleg a legfurább vagy nyelvtanilag a legszokatlanabb szöveg az eredeti
2. valószínűleg a legrövidebb szöveg az eredeti
3. a régebbi szöveg nagyobb súlyt kap az eredetihez való nagyobb közelsége miatt, minden más egyenlő
4. az olyan MSS szövegek, amik földrajzilag eltérőek, általában az eredeti olvasattal rendelkeztek
5. azokat a doktrinálisan gyengébb szövegeket, legfőképpen azokat, amik a kézirat keletkezési idejében fő teológiai vitákat okozó témákhoz kapcsolódtak, mint például a Szentháromság az I. János 5:7-8-ban, kellene inkább preferálni
6. az a szöveg, ami a többi változat eredetét a legjobban meg tudja magyarázni
7. két idézet, ami segít megmutatni az egyensúlyt ezek között a problémát okozó változatok között

- a. J. Harold Greenlee, *Introduction to New Testament Textual Criticism* (Bevezetés az Újszövetség Szövegkritikájába) című könyvének 68. oldala:

"Egyetlen keresztény tan sem nyugszik vitatható szövegeken; és az ÚSZ-et tanulmányozónak óvakodnia kellene attól, hogy arra törekedjen, hogy a saját szövege sokkal inkább ortodox vagy doktrinálisan erősebb legyen, mint az ihletett, eredeti szöveg".

- b. W. A. Criswell azt mondta Greg Garrisonnak a *The Birmingham Newstól*, hogy ő (Criswell) nem hiszi, hogy a bibliában minden szó ihletett, "legalább is nem minden szó az, ami a modern közönségnek adatott a fordítók által az évszázadok alatt". Criswell azt mondta, hogy "én nagyon is hiszek a szövegkritikában. És mint ilyen, azt gondolom, hogy a Márk evangéliumának második fele eretnesség: ez egyáltalán nem ihletett, csak kitaláció ... Amikor összehasonlítod azokat a kéziratokat, amik jó régiiek, nem találsz semmi olyasmit, mint a Márk könyvének összegzése. Valaki egyszerűen hozzácsatolta ..."

Az SBC hibátlanság mellett álló pátriárkák is azt vallották, hogy a "beszúrás" a János 5-ben is nyilvánvaló, ami arról szól, hogy Jézus a Bethesda tavánál van. És Júdás öngyilkosságának kétféle feljegyzését tárgyalja (vö. Máté 27 és Apcsel 1): "ezy csak kétféle nézőpont az öngyilkosságról", mondta Criswell. "Ha benne van a Bibliában, akkor van rá jó magyarázat, hogy miért van benne. És Júdás öngyilkosságáról szóló két feljegyzés szerepel a bibliában". Majd hozzátette: "A szövegkritika önmagában egy nagyszerű tudomány. Nem valami olyan, ami múltó vagy arcátlan. Ehelyett inkább dinamikus és központi ..."

III. Kézirati problémák (szövegkritika)

A. Ajánlott források további kutatásokhoz

1. R. H. Harrison: *Biblical Criticism: Historical, Literary and Textual*, (Bibliai Kritika: Történelmi, Irodalmi és Szövegi)
2. Bruce M. Metzger: *The Text of the New Testament: Its Transmission, Corruption and Restoration* (Az Újszövetség Szövege: Annak Átadása, Megromlása és Helyreállítása)
3. J. H. Greenlee: *Introduction to New Testament Textual Criticism* (Bevezetés az Újszövetségi Szövegkritikába)

FÜGGELÉK 3

SZÓJEGYZÉK

Adopcianizmus. Ez volt az egyik legkorábbi nézetek egyike, ami Jézus az istenséghez való viszonyával foglalkozott. Alapvetően azt bizonygatta, hogy Jézus minden tekintetben normális ember volt, és hogy Isten bizonyos értelemben örökbe fogadta a keresztségekor (vö. Máté 3:17; Márk 1:11) vagy a feltámadásakor (vö. Róma 1:4). Jézus annyira példaértékű életet élt, hogy Isten egy adott alkalommal (keresztsége vagy feltámadása) "fiává" fogadta (vö. Róma 1:4; Fil. 2:9). Ez a korai egyház és egy nyolcadik századi kisebbség nézete volt. Ahelyett, hogy Isten emberré lett volna (testet-öltés) ezt megfordítja, és az ember válik Istenné!

Nagyon nehéz szavakba önteni, hogy Jézus, az Istenség Fiú alakja, a mindenek előtt létező istenség, megjutalmaztatott vagy felmagasztaltatott a példaértékű életéért. Ha már eleve Isten volt, akkor hogyan lehet megjutalmazni? Ha mindenek előtt létező isteni dicsőségben volt, hogyan lehetne még jobban megtisztelni? Bár elég nehéz ezt nekünk felfogni, az Atya valahogy megtisztelte Jézust egy bizonyos, különleges értelemben azért, hogy tökéletesen beteljesítette az Atya akaratát.

Alexandria Kódex azaz a Codex Alexandrinus. A Kr. u-i ötödik századból, Egyiptomból, Alexandriából származó görög kézirat, ami magában foglalja az Ószövetséget, az Apokrif Íratokat, és az Újszövetség nagy részét. Ez az egyik legjelentősebb forrásunk a teljes görög Újszövetséghez (kivéve Máté bizonyos részei, Jánost és a II. Korinthus). Amikor ez a kézirat, amit "A" betűvel jelölnek, és az a kézirat, amit "B" betűvel jelölnek (Codex Vaticanus azaz a Vatikáni Kódex) megegyeznek egy bizonyos szöveggel kapcsolatban, akkor azt a részt a legtöbb esetben a legtöbb tudós eredetinek fogadja el.

Alexandriai Iskola. Ez a bibliaértelmezési metódus Egyiptomban, Alexandriában alakult ki a Kr. u-i. második században. Philón alapvető értelmező alapelveit használja, aki Platón követője volt. Gyakran nevezik ezt az allegorikus módszernek is. Ez volt az uralkodó nézet az egyházban egészen a Reformációig. A legnagyobb támogatói Origenész és Szent Ágoston voltak. (Lásd Moises Silva: *Has the Church Misread The Bible?* (Az Egyház Vajon Félreértette a Bibliát?), Academic kiadó, 1987)

Allegória. Egyfajta bibliai értelmezés, ami eredetileg az alexandriai júdaizmuson belül fejlődött ki. Az alexandriai Philón népszerűsítette. Az alapvető lökése az volt, hogy azt szerették volna megtenni, hogy a személy kultúrájában vagy filozófiai rendszerében számára relevánsá tegyék az Írásokat, de azáltal, hogy a Biblia történelmi és/vagy irodalmi szövegkörnyezetét mellőzik. Az Írások minden szövege mögött valami rejtett vagy szellemi jelentést keres. El kell ismerni, hogy Jézus a következő helyeken ritkán használt allegóriát, hogy az igazságot kommunikálja: Máté 13; és Pál a Galata 4-ben. Ez viszont, mindazonáltal tipológia volt, s nem pedig szigorú értelemben vett allegória.

Analitikus (elemző) lexikon. Ez egy olyan kutatási segédeszköz, ami segít, hogy az Újszövetségben minden görög formát azonosíthassunk. Ez egy összeállítás, görög ábécé sorrendben rendezi a formákat és az alapvető definíciókat. Továbbá hozzáilleszt egy interlineáris fordítást is, ami segíti a görögül olvasni nem tudó hívőket, hogy az újszövetségi görög nyelvtani és szintaktikai formákat elemezhesse.

Analógia a Szentírásban. Ez az a kifejezés, amit arra a nézetre használtak, hogy a Biblia egésze Istentől ihletett, ezért nem ellentmondó, hanem kiegészítő. Ez az előfeltételezett megerősítés az alapja annak, hogy párhuzamos ígéresekkel használják a bibliai szöveg értelmezéséhez.

Antiókhiai Iskola. Ez a módszer a bibliai értelmezésre a Kr. u-i harmadik században alakult ki a szíriai Antiókhiaiban, válaszreakcióként az egyiptomi Alexandriából származó allegorikus módszerre. Alapvető lökése az volt, hogy a biblia történelmi jelentésére fókuszált. Úgy értelmezte a bibliát, mint egy normális, emberi irodalmat. Ez az iskola belekeveredett abba az ellentmondásba, hogy Krisztusnak vajon két természete volt (Nestorianizmus) vagy egy természete volt (teljesen Isten és teljesen ember). A Római Katolikus Egyház eretnekségnek titulálta, és áttette székhelyét Perzsába, de ennek kevés jelentősége lett. Később az alapvető hermeneutikai alapelvei a klasszikus Protestáns Reformerek (Luther és Kálvin) értelmező alapelveivé váltak.

Antitézis, ellentétes. Ez egyike annak a három leíró fogalomnak, amik a héber költészetben a sorok közötti kapcsolatot jelölték. Olyan versek soraihoz kapcsolódik, amiknek ellentétes volt a jelentésük (vö. Péld. 10:1; 15:1).

Antropomorfizmus. Azt jelenti, hogy "emberi tulajdonságokkal való felruházás", s ezt a kifejezést arra használták, hogy az Istenről szóló nyelvezetünket definiálják vele. Abból a görög szóból származik, amit az emberiségre használtak. Azt jelenti, hogy úgy beszélünk Istenről, mintha Ő is ember lenne. Istent olyan fizikai, szociológiai és pszichológiai kifejezésekkel írták le, amik kötődnek az emberekhez (vö. I. Móz. 3:8; I. Kir. 22:19-23). Ez természetesen csak egy analógia. Bár nincsenek másfajta kategóriák vagy kifejezések amiket használhatnánk, csak az emberek. Így aztán az Istenről való tudásunk bár igaz, mégis korlátozott.

Apokaliptikus irodalom. Ez túlnyomórészt, s lehetséges hogy kizárólagosan is, zsidó műfaj volt. Titkos írással íródott, amit abban az időszakban használtak, amikor a zsidókat idegen világi erők támadták meg vagy foglalták el. Az a bibliai világnézet feltételezi, hogy a személyes, megváltó Isten teremtette meg és irányítja a világ eseményeit, és hogy Izrael különlegesen is fontos az Ő számára. Ez az irodalom végső győzelmet ígér Isten különleges erőfeszítése által.

Nagyon is szimbolikus, képzeletszötte elemeket és titkos kifejezéseket használ. Az igazságot gyakran a következők használatával fejezi ki: színek, számok, látomások, álmok, angyali közbenjárás, titkos kódszavak és gyakran éles dualizmus a jó és a gonosz között.

Néhány példa erre a műfajra: (1) az ÓSZ-ben, Etékiel (36-48-as fejezetek), Dániel (7-12-es fejezetek), Zakariás, és (2) az ÚSZ-ben, Máté 24; Márk 13; II. Thessz. 2 és a Jelenések könyve.

Apologetika. Ez a görög "jogi védekezés" szótövéből származik. Ez egy meghatározott fegyelem a teológián belül, ami arra törekszik, hogy bizonyítékot és racionális érveket adjon a keresztény hitre.

A priori. Ez lényegében az "előfeltételezés" kifejezés szinonimája. Már korábban elfogadott és igaznak vélt definíciók, alapelvek és álláspontok használatával történő érvelést foglal magában. Ezek olyan dolgok, amiket vizsgálatás nélkül elfogadunk.

Arianizmus. Arius az egyiptomi Alexandriában lévő gyülekezetben volt presbiter (előjáró) a harmadik század végén és a negyedik század elején. Ő azt bizonygatta, hogy Jézus mindenk előtt létező volt, de nem volt isteni (legalábbis nem olyan értelemben, mint az Atya), amit

valószínűleg a Példabeszédek 8:22-31-gyel támasztott alá. Alexandria püspöke nagy kihívás volt a számára, aki évekig tartó ellenségeskedést kezdett (Kr. u. 318). Az Arianizmus a Keleti Egyház hivatalos hitvallásává vált. A Níceai Zsinat (Kr. u. 325) elítélte Ariust, és megerősítette a Fiú teljes egyenlőségét és istenségét.

Arisztotelész. Ő volt az ókori Görögország egyik filozófusa, Platon diákja és Nagy Sándor tanára. Az ő befolyása még ma is nagyon sok modern tanulmány sok területére elér. Ez azért van, mert a megfigyelés és a besorolás által megszerezhető ismeretet hangsúlyozta. Ez a tudományos módszer egyik tana.

A szemantika (jelentéstan) területe. Ez egy bizonyos szóhoz tartozó összes jelentési csoportját foglalja magában. Ez lényegében annak a bizonyos szónak a különböző szövegekben előforduló összes mellékértelmét foglalja magában.

Autográfák azaz eredeti írások. Ezek a biblia eredeti írásainak a nevei. Ezek az eredeti, kézzel írott iratok elvesztek. Csak másolatok másolatai maradtak meg. Ez a forrása sok szövegi változatnak a héber és a görög kéziratokban és az ókori változatokban is.

Bekezdés. Ez az alapvető értelmezési irodalmi egysége a prózának. Egy központi témát s annak kibontását tartalmazza. Ha ennél a legfőbb egységnél maradunk, akkor nem fogunk a lényegtelen dolgokból lényegest gyártani, vagy nem fogjuk kihagyni az eredeti szerző szándékát.

Bezae Kódex azaz a Codex Bezae. Ez a hatodik századból származó görög és latin kézirat. A "D" betű jelölik. Az evangéliumokat, az Apcsel és az alapvető leveleket tartalmazza. Számos, írástudók általi hozzáadás jellemzi. A "Textus Receptus" (Elfogadott Szöveg) alapját alkotja, ami a legfőbb görög kézirati hagyomány, ami az angol King James Version nevű bibliafordítás mögött áll.

Bibliai tekintély. Ezt a kifejezést egy nagyon is specifikus értelemben használták. Ez azt jelenti, hogy megértjük hogy az eredeti szerző mit mondott a saját korának, és azt igazságot a saját korunkban alkalmazzuk. A bibliai tekintélyt általában úgy definiálják, hogy úgy tekintünk a bibliára, mint ami az egyetlen tekintélyt adó iránymutatónk. Mindazonáltal a jelenlegi, helytelen értelmezések fényében korlátozott a fogalmunk azzal kapcsolatban, hogy a bibliát a történelmi – nyelvtani módszerek tanai által értelmezzük.

Bibliakiritka. Ez a bibliai értelmezés azon művelete, ami az adott könyv történelmi háttérére és irodalmi szerkezetére fókuszál.

Bölcsesség Irodalom. Ez volt a régi közel kelet (és a modern világé is) hétköznapi irodalmi műfaja. Lényegében egy próbálkozás volt arra, hogy az új generációt oktassa a sikeres élet iránymutatóira a költészet, példabeszédek vagy esszék által. Sokkal inkább az egyénnek címezték ezeket, mint a társadalom egészének. Nem használt történelmi utalásokat, hanem élettapasztalatokra és megfigyelésekre alapult. A bibliában az Jób és az Énekek Éneke, feltételezi YHWH jelenlétét és imádatát, de ez a vallásos világnézet nem nyilvánvaló mindig minden emberi megtapasztalásban.

Mint műfaj, általános igazságokat állított. Mindazonáltal ezt a műfajt nem lehet minden bizonyos helyzetben használni. Ezek általános kijelentések, amik nem mindig alkalmazhatóak minden egyes helyzetre.

Ezek a bölcsek merték feltenni az élet nagy, nehéz kérdéseit. Elég gyakran nagy kihívást állítottak a hagyományos vallási nézetük elé (Jób és a Prédikátor). Egyensúlyt és feszültséget helyeznek az élet tragédiáiról szóló könnyű kérdésekbe.

Deduktív (levezető). A logikának és az érvelésnek ezen módszere az általános alapelvektől a specifikus alkalmazás felé halad az érvelés eszközei által. Pont az ellentéte az induktív (következtető) levezetésnek, ami a megfigyelt tényektől az általános következtetések (teóriák) felé halad, ami tudományos módszert tükröz vissza.

Diaszpóra. Ez a görög szakszó amit a palesztinai zsidók használtak arra, hogy leírják azokat a zsidókat, akik az Ígéret Földjének földrajzi határain kívül éltek.

Dinamikusan megfelelő. Ez egyfajta bibliafordítási módszer neve. A bibliafordításokat a következőképpen tekinthetjük: folyamatos fejlődés a "szó szerinti" egyezéstől, amikor is minden héber vagy görög szónak van egy angol (magyar) megfelelője; a "parafrázisig" (magyarázó körülírás), amiben csak a gondolatot fordítják le kevesebb figyelmet fordítva az eredeti szavakra vagy kifejezésekre. E között a két módszer között található a "dinamikusan megfelelő" fordítás, ami komolyan veszi az eredeti szöveget, de azt modern nyelvtani formákkal és idiómákkal fordítja le. A fordítások különböző módszereiről nagyon jó kis elemzés található a következő könyvben: Fee and Stuart: *How to Read the Bible for All Its Worth* (Hogyan Kell Olvasni a Bibliát Annak Teljes Értékéért) 35. oldal, és Robert Bratcher: *Introduction to TEV* (Bevezetés a TEV elnevezésű bibliafordításba).

Eisegesis (félremagyarítás). Az exegézis ellentéte. Ha az exegézis "kifelé vezet" az eredeti szerző szándékából, akkor ez a kifejezés egy idegen ötletbe vagy véleménybe "vezet befelé".

Eklektikus. Ezt a kifejezést a szövegkritikával kapcsolatban használják. Arra a gyakorlatra utal, amikor különböző görög kéziratokból kiválasztanak bizonyos szövegrészeket, hogy egy olyan szöveget kapjanak, amiről azt gondolják, hogy közel áll az eredetihez. Elutasítja azt a nézetet, hogy bármelyik görög kézirati család megragadja az eredetit.

Elfogultság. Ez az a kifejezés, amit arra használtak, hogy leírják vele azt az erőteljes hajlamot, ami egy tárgy vagy egy nézőpont felé irányul. Egy olyan gondolkodás, amiben a pártatlanság, az egy bizonyos tárgy vagy nézőpont felé lehetetlen. Ez egy előítéletekkel teli állapot.

Ellentétes. Ez az érvelésnek azon módszere, ami által látszólag ellentmondó vagy paradox párokat egyfajta feszültség tartja össze, egy egységesített választ keresve, ami az ellentét mind két oldalát magában foglalja. Nagyon sok bibliai tanban vannak ellentétpárok, predestináció – szabadakarat; üdvbizonyosság – kitartás; hit – cselekedetek; döntés – tanítványság; keresztény szabadság – keresztény felelősség.

Előfeltételezés. Ez az egy bizonyos témáról szóló, előre elgondolt értelmezésünkre utal. Gyakran alkotunk véleményt vagy előítéleteket adott témákról, még mielőtt az erről szóló írásokat megközelítenénk. Ezt a hajlamot úgy is nevezik, hogy elfogultság, vagy *a priori* álláspont, egy feltételezés, előre-tudás vagy előfeltételezés.

Elszellemiesítés. Ez a kifejezés az allegorizálás szinonimája abban az értelemben, hogy eltávolítja a történelmi és az irodalmi szövegek környezetét az igerésznek, és egy másik kritérium előfeltétele

alapján értelmezi azt.

Eredeti szerző. Ez az Írások tényleges szerzőjére/leírójára utal.

Etimológia (szófejtés). Ez a szavak tanulmányozásának azon aspektusa, amikor az adott szó eredeti jelentését próbáljuk meg meghatározni. Ebből a szótöböl aztán specifikus használatok sokkal könnyebben meghatározhatóak. Az értelmezésben nem az etimológia a legfőbb fókusz, sokkal inkább a szó kortárs jelentése és használata.

Exegézis (szövegmagyarázat). Ez az a szakszó, amit arra a gyakorlatra használnak, amikor egy bizonyos szövegrészt értelmeznek. Azt jelenti, hogy "kifelé vezetni" (a szövegből) ami azt jelenti, hogy a célunk, hogy megértsük az eredeti szerző szándékát a történelmi háttér, irodalmi szövegkörnyezet, a szintaktika és a szó kortárs értelmének fényében.

Félreérthetőség, kétértelműség. Ez arra a bizonytalanságra utal, ami egy írott dokumentumban azt eredményezi, hogy két vagy több lehetséges jelentés van, vagy két vagy több dologra utalhat ugyanaz a dolog. Lehetséges, hogy János szándékosan használja a kétértelműséget (double entendre).

Gnoszticizmus. A legtöbb információnk erről az eretnokségről a második századi gnosztikus írásokból származik. Bár a kezdetleges elemei már az első században (sőt már előbb is) jelen voltak.

Néhány megállapított tan a valentinuszi és a kerinthosi gnoszticizmusból, a második századból: (1) az anyag és a lélek egyképpen örökkévaló (lételméleti dualizmus). Az anyag gonosz, a lélek jó. Isten, aki lélek, nem lehet közvetlenül kapcsolatban a gonosz anyag formálásával; (2) kiáradások vannak (*eónok*, vagy angyali szintek) Isten és az anyag között. Az utolsó vagy a legalacsonyabb az ÓSZ YHWH-ja volt, aki megteremtette az világegyetemet (*kosmos*); (3) Jézus egy kiáradás volt, olyan, mint YHWH, de egy magasabb szinten, közelebb az igaz Istenhez. Néhányan őt tették a legmagasabb szintre, de még így is alacsonyabba, mint Isten, és semmiképpen sem volt testet öltött istenség (vö. János 1:14). Mivel az anyag gonosz, Jézusnak nem lehetett emberi teste úgy, hogy közben megmarad istenségnek. Jézus egy szellemi jelenés volt (vö. I. János 1:1-3; 4:1-6); és (4) az üdvösséget a Jézusban való hit által lehetett megnyerni, plusz kellett valami különleges tudás is, amit csakis különleges személyes ismerhettek. A tudás (jelszavak) szükséges volt ahhoz, hogy átkelhessenek a mennyei szférák között. A zsidó törvényeskedés szükségszerű volt ahhoz, hogy elérhessék Istent.

A gnosztikus hamis tanítók két egymással szemben álló etikai rendszer mellett korteskedtek: (1) némelyeknek az életforma teljes mértékben független volt az üdvösségtől. Számukra az üdvösség és a szellemiség titkos tudásba (jelszavakba) volt zárva az angyali szférák által (*eónok*), míg (2) másoknak az életforma életbe vágó volt az üdvösséghez. Aszkéta életet hangsúlyoztak, amit a valódi szellemiség bizonyítékának tekintettek.

Hermeneutika. Ez az exegézist irányító alapelvekre utaló szakszó. Ez a specifikus iránymutatók egy csoportja, de ugyanakkor egy művészet/tehetség is. Legyen az bibliai vagy világi, a hermeneutikát általában mindig két kategóriába osztják: általános alapelvű és különleges alapelvű. Ezek mind azokhoz a különböző irodalmi típusokhoz kapcsolódnak, amiket a Bibliában találunk. Mindegyik különböző típusnak (műfajnak) meg vannak a saját egyedi iránymutatói, de osztozhattak közös megállapításokon és értelmezési folyamatokon.

Holttengeri Tekercsek. Ez az elnevezés azokra az ősi szövegekre utal, amik héber és arám nyelven íródtak, s 1947-ben találták meg őket a Holt Tenger közelében. Az első századi júdaista szekta vallásos könyvtára volt ez. A római megszállás nyomása és a hatvanas évek zelóta háborúi miatt elrejtették a tekercseket hermetikusan lezárt agyag edényekben különböző barlangokban és repedésekben. Segítettek abban, hogy megértsük az első századi Palesztína történelmi hátterét, és megerősítették a Maszoréta szövegek helyességét, legalábbis a korai Kr. e. időszakig visszamenőleg. A "DSS" betűkkel jelölik őket.

Idióma. Ezt a szót arra a kifejezésre használták, amit különböző kultúrákban találhatunk meg, aminek speciális jelentése van, ami nem kapcsolódik az adott kifejezés általános jelentéséhez. Néhány modern példa: "hát ez halálosan jó volt" vagy "teljesen kicsináltál". A biblia is tartalmaz ilyen típusú kifejezéseket.

Ihletettség. Ezt a nevet adták annak a fogalomnak, hogy Isten azáltal szólt az emberiséghez, hogy oly módon vezette a bibliai írókat, hogy azok pontosan és világosan lejegyezzék az Ő kijelentéseit. A teljes fogalmat általában három különböző kifejezéssel fejezik ki: (1) kijelentés – Isten az emberi történelemben munkálkodott; (2) ihletettség – Ő adta meg a saját cselekedeteinek helyesértelmezését, azok jelentését bizonyos kiválasztott embereknek, hogy jegyezzék azokat fel az emberiség számára; és (3) megvilágosodás – az Ő Lelkét adta, hogy segítsen az emberiségnek megérteni saját önleplezését.

Induktív (következtető). Ez egy logikai vagy érvelési módszer, ami a részletektől az egész felé halad. Ez a modern tudomány tapasztalati módszere. Lényegében ez volt Arisztotelész módszere is.

Interlineáris (sorközi). Ez egy olyan kutatási eszköz, ami segít azoknak, akik nem tudnak a biblia nyelvén, hogy annak jelentését és szerkezetét analizálhassák. Ez a fajta bibliafordítás az angol (magyar) szöveget a szavak szintjén közvetlenül az eredeti bibliai nyelven írott szöveg alá helyezi. Ez az eszköz, amit egy "analitikus lexikonnal" egészítettek ki, meg fogja adni a héber és a görög nyelv formáit és alapvető definícióit.

Irodalmi egység. Ez az adott bibliai könyv nagyobb gondolati felosztásaira utal. Ez állhat pár versből, bekezdésből vagy fejezetből. Ez egy független egység, aminek van egy központi témája.

Irodalmi műfaj. Ez azokra az elkülönülő formákra utal, amiket az emberi kommunikáció magára ölthet, mint például a vers vagy a történelmi elbeszélés. Minden fajta irodalomnak megvannak a maga hermeneutikai műveletei az általános írott irodalmi alapelveken kívül.

Kánon. Ezt a kifejezést arra használták, hogy leírják azokat az írásokat, amik a bibliát alkotják, s amiket egyedülállóan ihletettnek hittek. Mind az Ó-, mind az Újszövetség esetében használták.

Kézirat. Ez a kifejezés a görög Újszövetség különböző másolataira utal. Általában különböző típusokba sorolják őket a következők szerint: (1) az anyag, amire írták őket (papirusz, bőr), vagy (2) magának az írásnak a formája (nagybetűs vagy folytatólagos írás). Egyesszámban "MS", többes számban "MSS" betűkkel jelölik őket.

Kijelentés. Ezt a nevet adták annak a fogalomnak, hogy Isten azáltal szólt az emberiséghez, hogy oly módon vezette a bibliai írókat, hogy azok pontosan és világosan lejegyezzék az Ő kijelentéseit. A teljes fogalmat általában három különböző kifejezéssel fejezik ki: (1) kijelentés – Isten az emberi történelemben munkálkodott; (2) ihletettség – Ő adta meg a saját cselekedeteinek helyes értelmezését, azok jelentését bizonyos kiválasztott embereknek, hogy jegyezzék azokat fel az emberiség számára; és (3) megvilágosodás – az Ő Lelkét adta, hogy segítsen az emberiségnek megérteni saját önleplezését.

Kommentár. Egy egy speciális kutatást segítő könyv. Egy-egy bibliai könyv általános háttérét mutatja be. Aztán pedig megpróbálja megmagyarázni az egész könyv minden egyes bekezdését. Néhány annak alkalmazására összpontosít, míg mások a szöveggel foglalkoznak egy sokkal inkább technikai módon. Ezek a könyvek nagyon hasznosak, viszont csak azután szabadna használni őket, hogy már elvégeztük a saját előtanulmányainkat. A kommentátor értelmezéseit soha nem szabad kritika nélkül elfogadni. Általában nagyon hasznos, ha több, más-más szempontból íródott kommentárt összehasonlítunk.

Konkordancia. Ez egy másik segédeszköz a bibliatanulmányozáshoz. Felsorolja a szavak összes előfordulási helyét mind az Ó- mind az Újszövetségben. Számos módon segít: (1) meghatározza azt a héber vagy görög szót, ami a keresett magyar szó mögött áll; (2) össze lehet hasonlítani azokat a héber vagy görög szövegrészeket, amiben ugyanaz a szó fordul elő; (3) megmutatja azt, hogy hol vannak azok a különböző héber vagy görög szavak, amik ugyanazzal a magyar kifejezéssel lettek lefordítva; (4) megmutatja, hogy bizonyos szava milyen gyakran voltak alkalmazva egy bizonyos könyvben vagy egy bizonyos író által; (5) segít rátalálni a bibliaversekre a bibliában (vö. Walter Clark: *How to Use New Testament Greek Study Aids?* [Hogyan Kell a Görög Újszövetség Tanulmányozását Segítő Eszközöket?] 54-55. oldala).

Krisztusközpontú. Ezt a kifejezést Jézus központiségére használták. Jelen szerző azzal a fogalommal kapcsolatban használja, hogy Jézus a teljes biblia Ura. Az Ószövetség Feléje mutat, és Ő maga annak beteljesítése és célja (vö. Máté 5:17-48).

Leíró nyelvezet. Ezt a kifejezést azokkal az idiómákkal hozzák összefüggésbe, amiket az ÓSZ írásában használtak. Olyan kifejezésekkel beszél a világunkról, ahogyan az az öt érzékszervünk által megjelenik. Ez nem tudományos leírás, s nem is annak szánták.

Maszoréta szöveg. Ez a Kr. u-i kilencedik századból való Ószövetséget tartalmazó héber kéziratokra utal, amiket zsidó tudósok generációi készítettek, s magánhangzókat jelölő pontokat és más szövegi megjegyzéseket is tartalmaznak. Az Ószövetségünk alapvető forrásszövegét adja. Ennek szövegét a héber kéziratok megerősítették, legfőképpen az Ézsaiást, amit a Holttengeri tekercsekből ismerünk. Az "MT" betűkkel jelölik ezt a szöveget.

Megvilágosodás. Ez az a név, amit annak a fogalomnak adtak, ami azt jelöli, hogy Isten szólt az emberiséghez. A teljes fogalmat általában három különböző kifejezéssel fejezik ki: (1) kijelentés – Isten az emberi történelemben munkálkodott; (2) ihletettség – Ő adta meg a saját cselekedeteinek helyes értelmezését, azok jelentését bizonyos kiválasztott embereknek, hogy jegyezzék azokat fel az emberiség számára; és (3) megvilágosodás – az Ő Lelkét adta, hogy segítsen az emberiségnek megérteni saját önleplezését.

Metonímia (névcsere, fogalomcsere). Ez egy képes beszéd, amiben egy dolog nevét valami másra

használták, amit azonosítottak vele. Például: "forr a teafőző", ami valójában azt jelenti, hogy "forr a víz a teafőzőben".

Muratori-töredék. Az Újszövetség kanonikus könyveinek listája. Kr. u. 200-ból, Rómából származik. Ugyanazt a 27 könyvet tartalmazza, mint a Protestáns Újszövetség. Ez megmutatja, hogy a kánon "gyakorlatilag" már létezett a római birodalom különböző részein, a negyedik században tartott helyi gyülekezetek által megrendezett egyházi zsinatok előtt is.

Műfaj zsáner. Ez egy francia kifejezés, ami különböző irodalmi típusokat jelöl. A kifejezés jelentése az, hogy az irodalmi formákat olyan kategóriákba sorolja, amik közös jellemzőkkel rendelkeznek, történelmi beszámolók, versek, példabeszédek, apokaliptikus és törvényhozási.

Nesztorianizmus. Nesztoriosz konstantinápolyi egyházatya volt az ötödik században. A szíriai Antiokhiában tanult, és azt bizonygatta, hogy Jézusnak két természete volt, egy teljesen emberi és egy teljesen isteni. Ez a nézet eltért az alexandriai ortodox nézettől, hogy egy természete volt. Nesztoriosz legfőbb aggodalma az volt, hogy Máriának az "Isten anyja, istenszülő" nevet adták. Nesztoriosz Alexandriai Kürillosszal szemben állt, és következképpen saját antiókhiai tanítatásával is. Antiokhia volt a történelmi, nyelvészeti, szövegi megközelítésű bibliaértelmezésnek a fellegvára, míg Alexandria a négyes (allegorikus) bibliaértelmezés iskolája volt. Nesztorioszt végül is elmozdították a posztjáról és száműzték.

Papirusz. Ez egy Egyiptomból származó íráshoz használt anyagtípus volt. Folyami nádból készítették. Ez az az anyag, amire a legrégebbi másolatait írták a görög újszövetségnek.

Parafrázis (más szavakkal elmondó). Ez egyfajta bibliafordítási módszer neve. A bibliafordításokat a következőképpen tekinthetjük: folyamatos fejlődés a "szó szerinti" egyezéstől, amikor is minden héber vagy görög szónak van egy angol (magyar) megfelelője; a "parafrázisig" (magyarázó körülírás, más szavakkal elmondás), amiben csak a gondolatot fordítják le kevesebb figyelmet fordítva az eredeti szavakra vagy kifejezésekre. E között a két módszer között található a "dinamikusan megfelelő" fordítás, ami komolyan veszi az eredetiszöveget, de azt modern nyelvtani formákkal és idiómákkal fordítja le. A fordítások különböző módszereiről nagyon jó kis elemzést találhatsz a következő könyvben: Fee and Stuart: *How to Read the Bible for All Its Worth* (Hogyan Kell Olvasni a Bibliát Annak Teljes Értékéért) 35. oldal, és Robert Bratcher: *Introduction to TEV* (Bevezetés a TEV elnevezésű bibliafordításba).

Párhuzamos szövegek. Ennek a fogalomnak a része, hogy a Biblia egészét Isten adta, így aztán a Bibliai önmaga legjobb értelmezője és egyensúlyba hozza az ellentétes igazságokat. Ez akkor is nagyon hasznosnak bizonyul, amikor szeretnénk egy nem világos vagy kettős értelmű ígerészt értelmezni. Abban is segít, hogy megtaláljuk a legerősebb ígerészt egy adott témával kapcsolatban, ugyanúgy, mint a többi igei aspektusát egy adott témának.

Parókializmus (vagy lokálpatriotizmus). Ez olyan előfeltételekhez kapcsolódik, amik egy bizonyos helyi teológiai/kulturális háttérbe foglaltatnak. Nem ismeri el a bibliai igazság vagy annak alkalmazásának kultúrákat átható természetét.

Platón. Egyike volt az ókori Görögország filozófusainak. Az ő filozófiája nagy hatással volt a korai egyházra Alexandria, Egyiptom tudósai és később Szent Ágoston által. Ő volt az, aki

rögzítette, hogy a földön minden látszólagos, és hogy minden egyszerűen a szellemi archetípus másolata volt. A teológusok később Platón "formáit/ideáit" a szellemi valósággal azonosították.

Rabbinikus Judaizmus. A zsidók életének azon szakasza, ami a babilóniai fogsággal kezdődött (Kr. e. 586-538). Ahogy a papok és a Templom tekintélye megszűnt, a helyi zsinagógák váltak a zsidó élet központjává. A zsidó kultúra, közösség, istentisztelet és bibliatanulmányozás ezen helyi központjai váltak a nemzeti vallásos élet központi fókuszává. Jézus napjaiban az "írástudók vallása" párhuzamos volt a papokéval. Jeruzsálem Kr. u. 70-ben történt eleste után az írástudói forma volt az, amiben egyébként a Farizeusok domináltak, ami a zsidó vallásos élet irányát kontrollálta. Ezt a Tóra gyakorlatias, törvényeskedő értelmezése jellemezte, úgy, ahogyan azt a szájhagyományok (Talmud) elmagyarázták.

Septuaginta. Ezt a nevet adták a héber Ószövetség görög fordításának. A hagyomány szerint hetven nap alatt írta le hetven zsidó írástudó az egyiptomi Alexandria könyvtárának. A dátum a hagyományok szerint Kr. e. 250 (valójában valószínűleg több mint 100 évig tarthatott a befejezése). Ez a fordítás azért jelentőségteljes, mert (1) elég régi szöveget biztosít ahhoz, hogy összehasonlítsuk a Maszoréta héber szöveggel; (2) megmutatja, hogy milyen állapotban volt a Kr. e-i harmadik és második században a zsidó értelmezés; (3) megmutatja, hogy hogyan értelmezték a Messiási próféciaikat még Jézus elutasítása előtt. Rövidítésében az "LXX" betűk jelölik.

Sinaiticus Kódex azaz a Codex Sinaiticus. Ez egy görög kézirat a Kr. u-i negyedik századból. Egy német tudós, Tischendorf találta meg a Szent Katalin kolostorban a Jebel Musa hegyen, ami a hagyományok szerint a Sínai hegy területe. Ezt a kéziratot a héber "A" betűvel jelölik, amit "alephnek" hívnak [א]. Mind az Ó, mind a teljes újszövetséget tartalmazza. Ez az egyik legrégebbi unciális MSS.

Szinonim vagy rokon értelmű. Ez olyan kifejezésekre utal, amik pontosan ugyan azt jelentik vagy nagyon hasonló a jelentésük (bár a valóságban semmilyen két szónak nincs teljes szemantikai átfedése). Annyira közeli rokonságban állnak, hogy helyettesíthetik is egymást egy mondatban, anélkül, hogy elveszne jelentésük. Továbbá arra is használják, hogy meghatározzák vele a héber költészetben előforduló párhuzamok három formája közül az egyiket. Ebben az értelemben két olyan sorra utal a költészetben, amik ugyanazt az egy igazságot fejezik ki (vö. Zsolt 103:3).

Szintaktika. Ez egy görög kifejezés, ami a mondat szerkezetére utal. A mi "nyelvtan" szavunk szinonimája.

Szintetikus vagy mesterséges. Ez egy egyike annak a három kifejezésnek, ami a héber költészet típusaihoz kapcsolódik. Az a kifejezés a költészet azon soraira utal, amik egymást növekvő módon építik fel, szokták úgy is nevezni, hogy "klímax, vagy csúcspont" (vö. Zsolt 19:7-9).

Szisztematikus vagy rendszeres teológia. Ez az értelmezés azon fázisa, amikor a biblia igazságait megpróbálja egy egységesített és racionális módon egymáshoz kapcsolni. Ez sokkal inkább egy logikus prezentációja a keresztény teológiának kategóriákba csoportosítva (Isten, ember, bűn, üdvösség, stb.), mint egy pusztán történelmi bemutatás.

Szó szerinti. Ez a másik neve az Antiókiából származó történelmi hermeneutikai módszernek,

ami a szövegre fókuszál. Azt jelenti, hogy az értelmezés magában foglalja a normál és a nyilvánvaló jelentését az emberi nyelvnek, bár ennek ellenére felismeri a képletes nyelvezetet is.

Szövegkiragadás. Ez az Írások értelmezésének azon gyakorlata, amikor idéznek egy verset annak közvetlen vagy kiterjedtebb szövegkörnyezetére való tekintet nélkül, figyelembe se véve annak irodalmi egységét. Ez kimozdítja a verset az eredeti szerző szándékából, és általában magában foglalja az arra való törekvést, hogy egy személyes véleményt bizonyítson vele az illető személy, miközben véleménye biblikus tekintélyét bizonygatja.

Szövegkritika. Ez a biblia kéziratának tanulmányozása. A szövegkritika szükségszerű, mert egy eredeti példány sem létezik, a másolatok pedig eltérnek egymástól. Arra törekszik, hogy megmagyarázza az eltéréseket, és hogy megadja (amennyire csak lehetséges) a kéziratok eredeti megfogalmazását mind az Ó, mind az Újszövetségre nézve.

Talmud. Ez az a cím vagy név, amit a Zsidó Szájhagyomány becikkelyezésének adtak. A zsidók hiszik, hogy ezt Isten maga adta át Mózesnek a Sínai hegyen. Valójában viszont úgy tűnik, hogy ez a zsidó tanítók bölcsességének gyűjteménye volt az évek során. A Talmudnak két különböző írott változata van, a babilóniai és a rövidebb, befejezetlen palesztinai.

Természetes kijelentés. Ez az egyik kategóriája Isten az embereknek tett önkijelentésének. Magában foglalja a természetes rendet (Róma 1:19-20) és az erkölcsi lelkiismeretet (Róma 2:14-15). A Zsolt. 19-1-6-ban és a Róma 1-2-ben is beszél róla. Eltér a különleges kijelentéstől, amikor is Isten különleges módon kijelentette önmagát a Bibliában, és természetfeletti módon a Názáreti Jézusban.

Ez a teológiai kategória újra és újra ki lett hangsúlyozva az "öreg föld" mozgalomban a keresztény tudósok között (pl. Hugh Ross írásai). Ezt a kategóriát arra használják, hogy megerősítsék, hogy minden igazság Isten igazsága. A természet egy nyitott ajtó az Istenről való tudáshoz, de különbözik a különleges kijelentéstől (ami a Biblia). A modern tudomány számára megadja a szabadságot, hogy a természetes rendben végezzék kutatásaikat. Az én véleményem szerint ez egy csodálatos új lehetőség, hogy a modern nyugati tudományos világ számára bizonyosság legyen.

Textus Receptus. Ez a megkülönböztetés Kr. u. 1633-ban, Elvezir görög Újszövetségének megszerkesztésével kezdődött. Lényegében ez a görög Újszövetség egy formája, amit néhány korábbi görög kéziratból és Erasmus (1510-1535), Stephanus (1546-1559) és Elzevir (1624-1678) latin változataiból állítottak össze. A. T. Robertson az *An Introduction to the Textual Criticism of the New Testament* (Bevezetés az Újszövetség Szövegkritikájába) című könyvének 27. oldalán a következőt mondja: "A bizánci szöveg gyakorlatilag maga a Textus Receptus". A bizánci szöveg a legértéktelesebb a korai görög kéziratok három családja közül (nyugati, alexandriai és bizánci). A századok során a kézzel másolt szövegek felhalmozott hibáit mind tartalmazza. Mindazonáltal A. T. Robertson azt is elmondja, (21. oldal), hogy a "Textus Receptus lényegében véve egy elég pontos szöveget őrzött meg a számunkra". Ez a görög kézirati hagyomány (legfőképpen Erasmus harmadik kiadása 1522-ből) alkotja az angol nyelvű King James Version nevű bibliafordítás alapját, ami Kr. u. 1611-ből származik.

Tipológia. Ez egy különleges típusa a kijelentésnek. Általában Újszövetségi igazságokat jelent, amiket Ószövetségi igeszakaszokban lehet megtalálni valamilyen analogikus szimbólum által. Az ilyen típusú értelmezés nem helyén való használata miatt korlátoznunk kell az Újszövetségben feljegyzett specifikus példák használatát. A hermeneutikának ezen

kategóriája volt az alexandriai módszer legfőbb eleme.

Tóra. Ez a héber kifejezés a "tanítás" szóra. Ez lett a hivatalos neve Mózes írásainak (az I. Mózesről az V. Mózesig). A zsidók számára ez a legnagyobb tekintéllyel bíró része a héber kánonnak.

Törvényeskedés. Ezt a fajta hozzáállást a szabályok vagy a rituálék túlhangsúlyozása jellemzi. Hajlamos arra, hogy az Isten általi elfogadottságot a szabályoknak való emberi teljesítményre helyezze. Hajlamos arra, hogy lekicsinyelje a kapcsolatot, és a teljesítményt emeli ki, miközben mindkettő nagyon fontos a szövetséges kapcsolatban, ami a szent Isten és a bűnös emberiség között van.

Vaticanus Kódex, azaz a Codex Vaticanus. Ez a Kr. u-i negyedik századból származó görög kézirat. A vatikáni könyvtárban találtak rá. Eredetileg a teljes ószövetséget, az Apokrif iratokat és az újszövetséget is tartalmazta. Bár bizonyos részek elvesztek (I. Mózes, Zsoltárok, Zsidókhhoz írt levél, a Pásztori levelek, Filemonhoz írt levél és a Jelenések). Ennek ellenére ez egy nagyon is hasznos kézirat abban, hogy meghatározza az eredeti kéziratok eredeti szavait. A "B" betűvel jelölik.

Világkép és világnézet. Ezek együtt járó fogalmak. Mind a kettő filozofikus fogalom, ami a teremtéshez kapcsolódik. A "világkép" kifejezés a teremtés "hogyan"-jára utal, míg a "világnézet" a "ki" kérdésre ad választ. Ezek a kifejezések alkalmazhatóak az I. Mózes 1-2 értelmezésére, ami elsősorban a Ki-vel foglalkozik a teremtés témájában, nem pedig a hogyan-nal.

Vulgáta. Ez a neve a latin fordításnak, amit Jeromos készített. Ez lett az alapvető, vagy "hétköznapi" fordítása a Római Katolikus Egyháznak. Kr. u-i 380-as években készült.

YHWH. Ez az ÓSZ-i szövetséges neve Istennek. A II. Mózes 3:14-ben meghatározva. Ez a héber "lenni" létige MŰVELTETŐ formája. A zsidók féltek kiejteni a nevét, nehogy hiába vegyék fel a nevét a szájukra; így behelyettesítették a héber *Adonai*, "úr" kifejezéssel. Ezért fordították ezt a szövetséges nevet így angolul és magyarul is úr-nak.

FÜGGELÉK 4

HITVALLÁS

Különösebben nem foglalkozom hitvallásokkal. Sokkal inkább a Bibliát magát szeretem elismerni. Mindazonáltal elismerem, hogy azok, akik nem ismernek, egy hitvallással által ki tudják értékelni a doktrinális nézőpontomat. Napjainkban, amikor oly sok a teológiai tévedés és a félrevezetés, teológiám következő rövid összefoglalóját tudom ajánlani:

1. A Biblia, mind az Ó, mind az Újszövetség, Isten ihletett, tévedhetetlen, hiteles és örök Szava. Isten ön-kinyilatkoztatása, amit természetfeletti vezetés alatt lévő emberek jegyeztek le. Ez az Istenről és céljairól szóló tiszta igazság egyetlen forrása. Továbbá ez az egyetlen forrása a hitnek és a gyakorlatnak Isten Egyháza számára.

2. Csak egyetlen örök, teremtő, megváltó Isten létezik. Ő minden látható és láthatatlan dolog teremtője. Ő szerető és gondoskodó Istenként jelentette ki magát, ugyanakkor igazságos is. Három külön személyben jelentette ki magát: Atya, Fiú és Lélek, valóságosan különállóak, lényegében mégis egyik/ugyanaz.

3. Isten aktívan irányítja az általa teremtett világot. Létezik egy, a teremtésének szánt terve, ami megváltoztathatatlan, és van egy individuális/személyre koncentrált terve, ami megengedi az emberi szabad akaratot. Semmi sem történik Isten tudta és engedélye nélkül, ugyanakkor megengedi az egyéni választást, mind az angyaloknak, mind az embereknek. Jézus az Atya Kiválasztott Embere, és Őbenne potenciálisan mindenki kiválasztott. Istennek a jövővel kapcsolatos előre tudása nem teszi az embert egy meghatározott, előre megírt forgatókönyvbe. Mindannyian magunk vagyunk felelősek a gondolatainkért és tetteinkért.

4. Az emberiség, bár Isten képmására és büntől szabadon teremtett, az Isten ellen való lázadást választotta. Bár egy természetfeletti közvetítő által kísértettek meg, Ádám és Éva mégis saját maguk voltak felelősek az akaratlagos önközpontúságukért. Lázadásuk kihatott a teremtett világra és az emberiségre is. Mindannyiunknak szüksége van Isten irgalmára és kegyelmére az Ádámban való közös állapotunk, és az egyéni, akarattal elkövetett lázadás miatt.

5. Isten kirendelte a megbocsátás és a helyreállítás eszközt a bukott emberiség számára. Jézus Krisztus, Isten egyedülálló Fia emberré lett, büntelen életet élt, és az ő helyettesítő halála által kifizette az emberiség bűnéért járó árat. Ő az egyetlen út az Istennel való helyreállításához és a vele való közösséghez. Nincs más eszköze a megváltásnak, csakis az ő befejezett munkájába vetett hit.

6. Mindannyiunknak személyesen kell elfogadnunk Istennek a Jézusban felajánlott megbocsátását és helyreállítását. Ennek megvalósulása azáltal történik, hogy tudatosan bízunk Isten ígéreteiben Jézuson és a bűneinktől való tudatos elfordulásban keresztül.

7. Krisztusba vetett bizalmunk és a bűnből való megtérésünk alapján mindannyian teljes bocsánatot nyertünk és helyre lettünk állítva. Mindazonáltal ennek az új kapcsolatnak a bizonyítéka egy megváltozott, és folyamatosan változó életben látható. Isten az emberiségnek szánt célja nem csak a menny, majd egy napon, hanem a Krisztushoz való hasonlatosság, ami a most-ra érvényes. Azok, akik valóban megváltattak, bár alkalmanként vétkeznek még, folyamatosan hitben és megtérésben/büntől való folyamatos elfordulásban fognak élni.

8. A Szent Lélek a „másik Jézus”. Jelen van a világban, hogy az elveszetteket Krisztushoz vezesse, a megtértekben pedig, hogy krisztusiasságot alakítson ki. A Lélek ajándékai megtéréskor adatnak nekünk. Ezek Jézus élete és szolgálata a Gyülekezetben, az Ő testében felosztva/szétosztva. Ezek az ajándékok, amik tulajdonképpen Jézus hozzáállása és motivációi, a lélek gyümölcsei által kell, hogy motiválva legyenek. A Lélek ugyanolyan aktív napjainkban, mint amilyen volt bibliai időkben.

9. Az Atya a Feltámadott Krisztust tette minden dolgok bírójává. Ő vissza fog térni a földre, hogy az egész emberiséget megítélje. Azok, akik bizalmukat Jézusba vetették és akiknek a nevük be van írva a Bárány élet-könyvébe, meg fogják kapni az örökkévaló megdicsőült testüket Jézus visszajövetelekor. Vele lesznek mindörökké. Ezzel egyidőben azok, akik elutasították, hogy Isten igazságára válaszoljanak, örökké el lesznek választva a Háromege Istennel való közösség örömétől.

Az Ördöggel és annak angyalaival együtt megítéltetnek.

A fentiek nyilván nem egy teljes és alapos felsorolás, de remélhetőleg ízelítőt ad a szívem teológiai stílusából. Nagyon kedvelem a következő állítást:

„A lényeges dolgokban – egység, a felszínes dolgokban – szabadság, minden dologban pedig – szeretet.”